

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Herriot_James-Kdyz_se_zverolekar_ozeni.pdb

PDB Name: Herriot, James - Když se zvěrol

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 3.6.2007

Modification Date: 3.6.2007

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

James Herriot
Když se zvěrolékař ožení

Po našich neortodoxních turberkulínových líbáncích jsme založili nový domov na vrcholku Skeldalu. Siegfried - do mé svatby můj šéf a teď můj společník - nám nabídl bezplatné užívání prázdných místností ve třetím patře, což jsme vděčně přijali, a ačkoliv to bylo jen provizorní uspořádání, mánilo nás naše čapí hnízdo kouzlem prostoru, který nám mnoho lidí mohlo závidět.

Siegfried a já jsme se dobrovolně přihlásili letectvu a čekali, jsme, až nás povolají, ale víc se o válce nezminím. Tuhle knížka vypráví o jiném, a válka byla Darrowby tehdy vzdálená. Tohle je příběh oněch měsíců, jež jsem s Helenou trávil po svatbě a předtím, než, jsem narukoval, o obyčejných věcech, nichž, seskládaly naše životy; o mé práci, o zvířatech, o Dalesu.

S láskou a vděčností mé ženě a mé matce v milovaném Glasgowe

KAPITOLA 1

Když jsem skočil do postele a vzal Helenu do náruče, ozřejmil jsem si - nikoli poprvé - že je na světě málo potěšeníček, které by se mohly srovnat s přitulením se k půvabné ženě - zvláště pokud je z člověka napůl rampouch.

Ve třicátých letech neexistovaly žádné elektrické dečky ani elektrická prostěradla, a to byla škoda, protože nikdo neměl takových náčinků víc zapotřebí než venkovský zvěrolékař. Je kupodivu, jak

skrz naskrz může prokřehnout mužský, kterého vytáhnete z postele v časných hodinách ranních a donutíte, aby se vysvlékl někde v hospodářství na dvoře, ačkoliv má metabolismus na nejnižších obrátkách. Často si člověk tu hrůzu úplně uvědomil, až když byl zase zpátky v posteli. Ležíval jsem vyčerpaně celou hodinu i déle, toužil jsem usnout, ale nešlo to, dokud mi neroztály ledovce rukou a nohou.

Ale od té doby, co jsem se oženil, to všechno patřilo minulosti jako zlý sen. Helena se ve spánku zavrtěla - zvykla si, že ji manžel v noci opouštěl a vracel se coby fukěř od severního pólu - a instinktivně se ke mně přitiskla. S vděčným vzdechnutím jsem pocítil, jak mě zalévá pozeňnané teplo, a téměř okamžitě se události posledních dvou hodin začaly propadat do neskutečna.

Začalo to buřičským zadrnčením telefonu na nočním stolku kolem jedné po půlnoci. Ještě ke všemu v neděli ráno což pro farmáře nebyla žádná mimořádná doba; vraceli se pozdě domů z hospody, podívali se po dobytku a rozhodli se, že si zavolají veterináře.

Tentokrát to byl Harold Ingledew. A mne okamžitě napadlo, že mu to vyšlo na čas - právě dorazil domů na farmu po svých deseti pivech „U čtyř podkov“, kde si nedělali přehnané starosti se zavírací dobou. Jeho lehce nakřáplý hlas opile huhňal.

„Mám tu nákou špatnou vovci. Přijete sem?“

„Je jí moc zle?“

V polobdělém transu jsem se vždycky křečovitě chytal naděje, že jedné noci někdo odpoví, že počká do rána. Zatím se mi to nikdy nepříhodovalo a nepříhodovalo se to ani tentokrát.“ pan Ingledew nehodlal být odmítnut.

„Jojo, je na tom mizerně. Musí se s ní něco dělat hodně brzo.“

A ani o vteřinu později, pomyslel jsem si roztrpčeně. Ačkoliv jí bylo určitě mizerně celý večer, zatímco si Harold vesele dával do nosu.

Ale mělo to i své dobré stránky. Nemocná ovce nebyla nic hrozného. Horší bylo, když člověk lezl z postele s perspektivou náročné dřiny, kterou musel precizně zvládnout, byť se cítil slabý jako moucha. V tomhle případě jsem pevně věřil, že budu schopen použít techniky pouze částečné bdělosti; neznamenal nic jiného, než že dokážu zajet k cíli, ošetřit naléhavý případ a vrátit se pod peřinu, aniž se zcela vymaním z posilující náruče spánku.

Praxe venkovského veterináře vyžadovala tolik nočních povinností, že jsem byl nucen zdokonalit metodu, již zajisté praktikovala spousta mých kolegů. Odváděl jsem prvotřídní práci v somnambulním polovědomí.

Se zavřenýma očima a po špičkách jsem teď přeběhl po koberci a navlékl na sebe pracovní oblek. Bez potíží jsem zvládl sestup po dlouhém schodišti, ale když jsem otevíral dveře postranního vchodu, začalo mi v zaběhnutém soukolí skřípat, protože se do mne opřel raubířský vítr, ačkoliv jsem byl ještě zaštitěn ochrannou zdí zahrady. V tomhle se nedalo spát.

Couval jsem z garáže na dvorku a vysoké větve topolů sténaly uhýbající pod nápor vichřice.

Vyjížděl jsem z městečka a podařilo se mi znovu vklouznout do snového transu. Myšlenky se mi ospale a líně pletly kolem jevu nazvaného Harold Ingledew. Tohle jeho pití se k němu vůbec nehodilo. Byl drobounký mužiček - taková myšička kolem sedmdesátky - a když náhodou jel na trh a při té příležitosti zašel do ordinace, s obtížemi jsme z něho vyrazili víc než pár obroukaných slov. Navlečený v parádním obleku, se šlachovitým krkem čouhající z límečku košile o pár čísel větší, než potřeboval - přesný obrázek nevýbojného a slušného občana. Vodnaté modré oči a vyhublé tváře přispívaly k celkovému dojmu a pouze zářivé červené zbarvení špičky nosu připouštělo další možnosti.

Jeho kolegové - hospodáři z vesnice Therby - žili vesměs spořádaně a nedopřávali si nic víc než sem tam jedno pivo při kusu řeči. Haroldův bezprostřední soused vypadal poněkud nakysle, když se mnou před několika týdny hovořil.

„Ten starej Harold nejní nic jinýho, než kus pitomce, to teda jo.“

„A proč?“

„No, každou sobotu v noci a pokaždý, dyž je trh, dělá divy a řve a vyzpěvuje, do štyr do rána.“

„Harold Ingledew? Určitě ne! Je to takový slušný tichý človíček.“

„Jo, to teda je, ty vostatní dni.“

„Ale já si ho vůbec nedokážu představit, jak zpívá!“

„Měl byste bydlet vedle něho, pane Herriot. Nadělá kraválu jako čert. Dokud' se neuloží do postele, nemůže se nikdo vyspat.“

Pak jsem se doslechl ještě z jiného pramene, že je to čistá pravda a že mu to paní Ingledewová trpí, protože ji jako manžel ve všem ostatním odevzdaně poslouchá.

Silnice do Therby několikrát prudce zahýbala v serpentínách, než se sklonila k vesničce, a při pohledu dolů jsem spatřil dlouhou řadu tichých domků stáječících se až k úpatí skály, která se ve dne tyčila v zeleném majestátu nad houfem střech, ale teď se černě a hrozivě nadouvala pod měsícem.

Když jsem vystupoval z auta a pospíchal dozadu za obytné stavení, opřel se do mne znovu vítr, zacloumal mnou a zprudka probudil, jako by na mne někdo vylil vědro studené vody. Na vteřinu jsem však přestal vnímat zimu, protože jsem se vyděsil hlukem. Zpěv, hlasitý a rozjařený zpěv, se ozvěnou odrážel od starobylého kamenného dláždění dvorku.

Neslo se to z osvětlených oken kuchyně.“ „CIKÁNKO TY KRÁSNÁ, CIKÁNKO MALÁ... „

Podíval jsem se dovnitř a spatřil jsem malinkého Harolda, jak sedí u krbu. Nohy v ponožkách měl natažené k hasnoucím uhlíkům a v ruce svíral láhev černého piva.

„SRDČKO TI LÁSKA MÁ NESPOUTALA...“

Mělo to říz. Harold pěl s hlavou zakloněnou a ústa dokořán. Zabušil jsem na dveře kuchyně.

„JINÉHO TEĎ VÁBÍ ČERNE OČI TVÉ... „

odvětil Haroldův pisklavý tenor a já jsem netrpělivě praštil do dřevěné výhně.

Hluk ustal. Cekal jsem dlouho, než jsem zaslechl klíč otáčející se v zámku a skřípění závory. Mužiček vystrčil nos a tázavě se na mne zahleděl.

„Přišel jsem se podívat na vaši ovci, „ řekl jsem.

„A jó.“ Krátce kývl beze stopy své obvyklé nesmělosti a nejistoty. „Jenom se vobuju.“ Praštil mi dveřmi před nosem a slyšel jsem, že zasunul závoru.

Ačkoliv jsem byl překvapený a zaražený, uvědomoval jsem si, že není urážlivě hrubý. Zavřená závora byla důkazem, že Harold jedná mechanicky. Ale tak, či onak - zůstavil mě na velice nehostinném místě.

Každý veterinář vám poví, že na hospodářském dvoře jsou kouty, kde je větší zima než na horském vrcholku, a na jednom takovém jsem právě stál. Hned za kuchyňskými dveřmi byla kamenná branka vedoucí do polí a tímto tunelem fučel sibiřský průvan, který bez námahy prorazil všechno, co jsem měl na sobě.

Začal jsem poskakovat z nohy na nohu, když se znovu ozval popěvek.

„TEMNĚ HUČÍ NIAGARA, TEMNĚ HUČÍ DO NOCI...“

V hrůze jsem utíkal zpátky k oknu. Harold seděl zase v křesle, obouval si velikánskou botu a dával si přitom načas. Seděl, vyl, lišácky dloubal do šněrovacích dírek a občas se osvěžil z láhve černého piva.

Zaklepal jsem na okno.“ „Prosím vás, pane Ingledew, pospěšte si.“

„KOMU LÁSKA V SRDCI HÁRÁ, TOMU NENÍ POMOCI... „ „ zahulákal v odpověď Harold.

Než si obul obě boty, cvakaly mi zuby. Konečně se znovu objevil v domovních dveřích.

„Tak pojd'te, „ hekl jsem. „Kde je ta ovce? Máte ji tady v těch chlívčích?“

Stařík vytáhl obočí. „Depak, vona tu nejní.“

„Že tu není?“

„Depak, je tam nahoře.“

„Myslíte nahoře u silnice?“

„Jo, zastavil sem se tam, dyž sem se vracel, a kouk sem se na ni.“

Dupal jsem a mnul jsem si ruce. „Tak to za ní musíme zajet. Ale nemáte tam vodu, vid'te? Vezměte s sebou raději kbelík teplé vody, ručník a mýdlo...“

„Jo. Dobře.“ Vážně přikývl, a než by řekl švec, dveře znovu zapráskly a stál jsem sám v temnotě.

Okamžitě jsem odcválal k oknu a vůbec mě nepřekvapilo, když jsem spatřil Harolda opět uvelebeného v křesle. Naklonil se kupředu, zdvihl konvici na vodu z krbového roštu a na úděsný okamžik jsem se domníval, že začne ohřívát vodu v hasnoucím popeli. Ale pak se mi rázem ulevilo, protože jsem zahlédl, že uchopil naběračku a ponořil ji do starodávné nádrže na teplou vodu za očouzenou krbovou mřížkou.

„TEMNĚ DO PROPASTI PADÁ PROUD, ZA NÍM JE NÁM SPOLU, DĚVČE, PLOLIT, „
trylkoval šťastný a spokojený v pracovním usebrání, když zvolna a beze spěchu plnil kbelík.
Myslím, že na mou přítomnost zapomněl, protože se na mě zahleděl s tupým překvapením, když nakonec
ve zpěvu otevřel domovní dveře.

„ŠKODA, ŽE TEN PŘELUD KRÁSNÝ NELZE OBEJMOUT!“ informoval mě z plna hrdla.

„No dobře, dobře, „ vrčel jsem. „Pojedeme.“ Kvapně jsem ho dostřkal k autu a vyrazili jsme po cestě,
kterou jsem přijel. Harold držel kbelík na klíně mírně nakloněný, a když jsme sjížděli po serpentínách,
šplíchala mi voda vesele na koleno. Vzduch ve voze byl brzy přesycen pivními výpary, a cítil jsem, že mi
to začíná stoupat do hlavy.

„Támhle, „ vyšťekl znenadání stařík, když se ve světle reflektorů objevila branka. Zacouval jsem na
travnatý okraj a pak jsem chvíli stál na jedné noze - dokud mi z kalhot nestekl přebytečný žejdlík či dva
vody. Prošli jsme brankou a já jsem rychlým krokem zamířil k tmavým obrysům stodoly na stráni, ale
pak jsem si všiml, že mě Harold nenásleduje. Bloudil bezradně po poli.

„Copak tam děláte, pane Ingledew?“

„Hledám vovci.“ „

„Chcete říct, že je venku?“ Snažil jsem se ovládnout, abych nevřískal.

„Jo, porodila dneska vodpůldne jehně, a já měl za to, že jí tady venku bude líp.“ Vytasil baterku,
typickou farmářskou baterku - malou, s odumírající žárovkou - a promítl do temnoty nicotný paprseček -
bez jakéhokoli výsledku.

Klopýtal jsem po poli a propadal pocitu beznaděje a marnosti. Nahoře přebíhaly přes tvář měsíce cáry
mraků, ale tady dole jsem neviděl vůbec nic. A byla mi taková zima. Mrzáky předchozích dnů ztvrdily
půdu na kámen a zkřehlá tráva se choulila k zemi před řezavým větrem. Právě jsem dospěl k názoru, že
se v tomhle bezbřehém, černém prostoru nedá žádným způsobem najít ovce, když vtom Harold vypískl.

„Támhle!“

A doopravdy, když jsem se proklestil nocí ke zvuku jeho hlasu, našel jsem ho, jak stojí u nešťastně se
tvářící ovce. Nevím, jaký instinkt ho k ní dovedl, ale skutečně u ní stál. A jí bylo očividně bídně. Hlavu
měla zmučeně skloněnou, a když jsem jí položil ruku na rouno, odklopýtala několik kroků, namísto aby
odcválala jako každá zdravá ovce. K boku se jí choulilo droboučké jehňátko.

Zdvihl jsem jí ocas a změřil teplotu. Byla normální. Nikde žádné stopy obvyklých ovčích poporodních
potíží. Nepotácela se, což by byl příznak nedostatku minerálií, neměla výtok ani nedýchala zrychleně. Ale
něco tu bylo v závažném nepořádku.

Znovu jsem se podíval na jehně. Narodilo se mimořádně brzy tady na vysočině a zdálo se nespravedlivé,
že tak malé stvořeníčko má přijít na svět v nehostinném světě yorkshirských březnových dnů. A bylo tak
malé... ano... ano... , přehořovalo mi. Bylo zatraceně mrňavé na jediného novorozence.

„Přineste sem kbelík, pane Ingledew!“ vykřikl jsem. Netrpělivě jsem čekal, až se přesvědčím, jestli mám
pravdu. Když jsem si opatrně ukládal do trávy skříňku s nástroji, padla na mne plná hrůza situace.“ musel
jsem se vysvléci do půli těla.

Veterinářům se neudílí vyznamenání za statečnost, ale když jsem odkládal převlečník a sako a stál jsem
roztřeseně tam na té černé stráni v košili s vyhrnutými rukávy, věděl jsem, že si je zaslужuji.

„Podržte jí hlavu, „ řekl jsem a rychle jsem si namydľil paži. Při svitu baterky jsem se prohmatával do
vagíny, a nemusil jsem hmatat příliš daleko, abych našel, co jsem čekal - malinkou chlupatou hlavičku.
Byla skloněna dolů, čumáček pod pánví a přední nohy dozadu.

„Je tu ještě jedno jehně, „ oznámil jsem. „A má špatnou polohu, jinak by bylo přišlo na svět už dneska
odpoledne s bráškou.“

Ještě jsem hovořil, ale mé prsty už opravily úhel sklonu a jemně jsem tvorečka vytáhl a položil na trávu.
Nečekal jsem, že jehně bude po svém opožděném výstupu žít, ale jakmile se dotklo studené země,
zaškubalo nohama a skoro okamžitě jsem cítil, jak se mu pod mou dlaní nadzdvihla žebra. Na chvíli jsem
přestal vnímat jedovatý vítr v opojení, které jsem vždycky nacházel v novém zrodu - opojení pokaždé
vzrušující, pokaždé nové, omamné. Také ovce se povzbudila, protože jsem ve tmě slyšel, jak dloube
hlavou do novorozenátka.

Moje příjemné dumky byly náhle přerušeny zasakováním, které se ozvalo za mnou, a zažbrbláním.

„Hrom do toho, „ vrčel Harold.

„Co se stalo?“

„Ále kop sem do kýble a von se převrh.“

„Panebože! A vylila se všechna voda?“

„Jo, nezvostala vůbec žádná.“

To tedy bylo ohromné. Paži jsem měl plnou slizu z ovčích útrob. V žádném případě jsem bez opláchnutí nemohl navléci sako.

Ze tmy znovu pronikl Haroldův hlas. „Támhle v tom stavení je náká voda.“

„To jsem rád. Stejně tam musíme přenést ovci i jehně.“ Hodil jsem si šaty přes rameno, pod každou paži jsem zastrčil jedno jehně a jal se klopýtat travinou směrem, kde jsem tušil chlév. Ovce, které se zřejmě ulevilo bez nepohodlného ! břemene, cupala za mnou.

Harold mě znovu usměnil. „Támhle!“ křikl.

Když jsem dorazil do stodoly, vděčně jsem se uchýlil pod záštitu masivního kamenného zdiva. Nebyla to noc na procházku v krátkých rukávech. Neovladatelně jsem se klepal a podíval jsem se po staříkovi. V posledních záchvěvech baterky jsem matně rozeznával siluetu jeho postavy. ale nebylo mi jasné, co tam vlastně dělá. Zdvihl z podlahy nějaký balvan a něco roztloukal. Pak jsem pochopil, že se naklání nad korytem na vodu a roztlouká led.

Skončil, hodil do koryta kbelík a podal mi ho. „Tady máte vodu, „ pravil vítězoslavně.

Domníval jsem se, že jsem dosáhl hranice zmrzlosti, ale když jsem ponořil ruce do černé tekutiny, po níž pluly rampouchy, zjistil jsem, že nikoli. Baterka konečně doskomírala a já jsem rychle ztratil mýdlo. Když jsem shledal, že. se pokouším namydřit jedním z ledových rampoušků, vzdal jsem to a osušil si paže.

Někde poblíž jsem slyšel Harolda, jak si spokojeně bručí pod vousy, jako doma, v teple rodinného krbu. Nesmírné množství alkoholu kolotajícího v jeho krevním systému ho dozajista neprůstřelně impregnovalo proti mrazu.

Strčili jsme ovci i jehňata do stodoly plné sena, a než jsem odešel, škrtl jsem sirku a podíval se na ovečku a její novou rodinku, pohodlně uvelebenou ve voňavém jeteli. Budou tu v teple a bezpečí až do rána.

Návrat do vesnice nebyl už takovým hazardem vzhledem k tomu, že kbelík na Haroldových kolenou byl tentokrát prázdný. Vysadil jsem ho před domem a musel jsem zajet až na konec vesnice, kde jsem mohl otočit. A když jsem projížděl zpátky kolem jeho oken, znovu pronikl ten kravál až do vozu.

„KDYŽ U NĚKTERÉ Z ŽEN ZŘÍM OČI TMAVOHNĚDÉ.“

Zastavil jsem, stočil okénko a užasle naslouchal. Neuvěřitelné, jak se zvuk nesl tichou ulicí a jak rezonoval, a jestli to takhle šlo do čtyř do rána - jak tvrdili sousedé -, měli moje sympatie.

„TY NIKDO NEDOVEDE VÍCE MÍT RÁD.“

Rychle jsem došel k závěru, že bych Haroldova zpěvu měl brzy až po krk. Měl sice pozoruhodný hlasový fond, ale patrně by se o něj v Národním nepoprali. Setrvale ztrácel notu a fistule mu přeskakovala a ječela, takže mě to nutilo skřípat zuby.

„TO ALE MUSÍ BÝT JEN OČI TMAVOHNĚDÉ...“ Rychle jsem zavřel okno a odjel. Nevytopený vůz si razil cestu mezi různě nastavovanými zídkami, vinoucími se do nekonečna, a já jsem dřepěl za volantem zmrzlý natvrdo. Dospěl jsem do stavu naprosté ztupělosti a skoro se nepamatuji, jak jsem se dostal zpátky na dvorek Skeldalu, ani na automatické reflexy, pomocí nichž jsem zavezl auto do garáže, zavřel skřípající dveře bývalé kůlny na kočár a pomalu se vlekl přes dlouhou zahradu.

Míru svého štěstí jsem si začal uvědomovat, až když jsem vklouzl do postele a Helena se ode mne neodtáhla, což by bylo přirozené, ale vědomě ovinula rukama i nohama ztuhlý ledovec, jenž byl jejím manželem. Neuvěřitelné požehnání! Stálo za to jít ven na mráz a znovu se vrátit.

Podíval jsem se na svítící ciferník budíku. Byly tři hodiny ráno. Kolem mne a ve mně se rozlévalo teplo a já jsem začal usínat, ale v duchu jsem znovu viděl ovci a jehňátka uhnízděná ve voňavé stodole. Za chvíli budou spát a já budu taky spát a všichni budeme spát.

Ovšem kromě sousedů Harolda Ingledewa. Ti si ještě hodinku počkají.

KAPITOLA 2

Stačilo, abych se posadil v posteli, a viděl jsem přes celé Darrowby až na kopce daleko vzadu.

Vstal jsem a přešel k oknu. Svítalo nad krásným dnem a ranní sluníčko vykukovalo za omšelou červenou a šedivou změtí střech, z nichž některé se až prohýbaly pod náloží starých tašek, a rozzářilo zelené kštice stromů přečnívající ze zahrad mezi rozježenými komíny. A za tím vším obrovské kopce plné klidu a míru. Nehybný, tichý masív skal.

Měl jsem velké štěstí, že to bylo první, co jsem každé ráno spatřil - po Heleně samosebou - ta byla ještě lepší.

Po našich neortodoxních tuberkulínových líbáncích jsme založili nový domov na vrcholku Skeldalu.

Siegfried - do mé svatby můj šéf a teď můj společník - nám nabídl bezplatné užívání prázdných místností ve třetím patře, což jsme vděčně přijali, a ačkoliv to bylo jen provizorní uspořádání, mánilo nás naše čapí hnízdo kouzlem prostoru, který nám mnoho lidí mohlo závidět.

Bylo to provizorium, jako tehdy všechno, a neměli jsme potuchy, jak dlouho tam zůstaneme. Siegfried a já jsme se dobrovolně přihlásili k letectvu a čekali jsme, že nás povolají, ale víc se o válce nezmíním.

Tahle knížka vypráví o jiném, a válka byla Darrowby tehdy vzdálená. Tohle je příběh oněch měsíců, jež jsem s Helenou trávil po svatbě a předtím, než jsem narukoval, o obyčejných věcech, z nichž se skládaly naše životy; o mé práci, o zvířatech, o Dalesu.

První místnost sloužila současně jako ložnice a obývací pokoj a ačkoliv nepřekypovala luxusem, byla tam výborná postel, koberec, hezký stoleček po Helenině matce a dvě křesla. Také jsme měli starodávný prádelník s nefungujícím zámkem, a když jsme chtěli, aby dvířka zůstala zavřená, museli jsme mezi ně uskřípnout moji ponožku. Palec vždycky vykukoval, ale nikomu to nevadilo - nepokládali jsme to za důležité.

Vyšel jsem po krátké chodbičce do kuchyňky plus jídelny vzadu. Tahle prostora byla nepochybně spartanská. Capal jsem po holých prknech k lavici, kterou jsme narychlo stloukli u zdi pod oknem. Na lavici byl uskladněn plynový vařič a nádobí. Uchopil jsem velký džbán a vydal se na strmý sestup dolů do kuchyně, protože jednou z drobných chybiček bylo, že nahoře netekla voda. Po dvojitém schodišti do tří místností v prvním poschodí, pak ještě dvoje schody dolů a cílový cval chodbou do velké kamenné kuchyně.

Natočil jsem vodu a vracel se do našeho čapího hnízda vzal jsem to přes dva schody. Nechtěl bych si to dneska zopakovat pokaždé, když bych potřeboval vodu, ale tehdy mi to nepřipadalo ani trochu nepohodlné.

Helena postavila na čaj, voda se za chvíli vařila a první šálek čaje jsme pili u okna, dívající se dolů do veliké zahrady. Odtud jsme měli ptačí pohled na neudržované trávníky, na ovocné stromy, na vistárii šplhající po zvětralých cihlách k našemu oknu a na vysoké zdi se starou kamennou stříškou, táhnoucí se až k dlážděnému dvorku pod topoly. Každý den jsem chodil tou cestičkou do garáže na dvorku, ale odtud shora vypadala jinak.

„Počkej chvíli, Heleno, „ řekl jsem, „pusť mě na to křeslo.“ Helena prostřela snídani na lavici, kde jsme jedli, a tady byla ta chyba lávky. Byla to vysoká lavice a naše nedávno zakoupená vysoká židle se k ní hodila, ale křeslo ne.

„Ne, sedím pohodlně, Jime, skutečně, „ uklidňovala mě, usmívajíc se ze své absurdní pozice s očima téměř ve stejné úrovni s talířem.

„Nemůžeš sedět pohodlně, „ škorpil jsem se. „Bradu máš skoro v ovesné kaši. Prosím tě, pusť mě tam.“ Pleskla do židle. „Přestaň se hádat, pojď si sednout a snídej.“

Tohle zkrátka nejde. Zkusil jsem to jinak. „Heleno, „ pravil jsem přísně. „Vstaň z toho křesla.“

„Ne, „ odvětila a ani se na mne nepodívala, s vyšpulenými rty v charakteristickém gestu, které mě vždycky okouzlo, ale které také znamenalo, že Helena nežertuje.

Nevěděl jsem si rady. Pohrával jsem si s nápadem stáhnout ji z křesla, ale byla velká. Už jsme si to spolu rozdali, když menší rozpory v názorech vyústily v zápas, a i když se mi průběh bitky líbil a nakonec jsem vyhrál, překvapilo mě, jakou má Helena sílu. Dneska ráno jsem nebyl v kondici. Posadil jsem se na židli. Po snídani hřála Helena vodu na mytí nádobí, což byl další krok našeho rozvrhu. Já jsem šel zatím dolů připravit si pracovní nádobíčko včetně šití pro hříbě, které si poranilo nohu, a postranními dveřmi jsem

vyšel na zahradu. Když jsem byl skoro proti skalce, otočil jsem se a podíval se nahoru na naše okno. Spodek byl otevřený a objevila se ruka držící ubrus. Zamával jsem a ubrus zuřivě mávání opětoval. Takový byl začátek každého nového dne.

A byl to dobrý začátek - říkal jsem si, když jsem vyjížděl z dvorku - po pravdě řečeno, všechno tu bylo dobré. Chraptivé krákání vran nahoře v topolech, když jsem zavíral dvojité dveře, průzračnost vzduchu, která mě vítala každé ráno, i dobrodružství mé zajímavé práce.

Poraněné hříbě bylo na hospodářství Roberta Cornera a za chvíli poté, co jsem dorazil, jsem zahlédl Jocka, ovčáckého psa.

Díval jsem se na něj, protože za každodenními povinnostmi veterináře pečujícího o své pacienty se ještě skrývá fascinující kaleidoskop charakterů zvířat. Jock byl zajímavý případ.

Spousta venkovských psů si ráda odpočine od své práce. Rádi si hrají a jedna z jejich nejmilejších her je štvání aut z hospodářství. Často jsem odjížděl a podle vozu cválalo huňaté stvoření, které po pár stech metrech výhruzně a na rozloučenou zaštěkalo, aby mě popohnalo. Ale Jock byl jiný.

Jock byl skutečně pes oddaný svému povolání. Štvanice za auty pro něj, j byla smrtelně vážná záležitost, umění, které provozoval každodenně a bez sebemenší lehkomyšlnosti. Cornerova farma stála na konci dlouhé cesty, která se kroutila téměř dva kilometry mezi kamennými zídkami mírným svahem polí k okresní silnici, ale Jock považoval svůj úkol za řádně splněný, pouze když doprovodil vozidlo úplně dolů. Jeho koníček byl náročný.

Pozoroval jsem ho teď, když jsem došival nohu hříběte a začal jsem ji obvazovat. Potloukal se kolem stavení, kostnaté stvořeníčko, které by bez houně černobílých chlupů vypadalo skorem jako neviditelná múrka, a hrál si se mnou na průhlednou schovávanou - předstíral, že si mě nevšímá, že ho moje přítomnost vlastně vůbec nezajímá. Ale jeho kradmé pohledy ke stáji, opakované kroužení v mém zorném poli ho prozrazovalo. Čekal na svůj velký okamžik.

Obouval jsem si boty a házel jsem do kufru auta galoše a znovu jsem ho zahlédl, nebo alespoň jsem ho zahlédl kousek. Ale teprve když jsem nastartoval a začal se rozjíždět, prozradil se úplně, vyplížil se ze skryše, břicho až na zemi, ocas mezi nohama, oči upřené na přední kola vozu, a když jsem nabral rychlost a zamířil dolů po cestě, pustil se do cvalu.

Už jsem to znal a pokaždé jsem se bál, že by mi mohl vběhnout před vůz, proto jsem šlápl na plyn a fičel dolů. A tohle bylo něco pro Jocka. Často jsem uvažoval, že by si to měl rozdat s dostihovým chrtem, protože uměl setsakramentsky běhat. V té kostře se skrýval dokonale zdravý organismus, a štíhlé nohy se vymršťovaly znovu a znovu, sotva se dotýkaly kamenité země a hravě snadno se držely auta.

Asi v polovině cesty dolů byla ostrá zatáčka a tady Jock neomylně přeplachtil zídku, napálil to přes trávu jako černá čmouha na zeleném podkladě, mistrně střihl roh a znovu se objevil podobný střele svištěcí přes šedé balvany. Tohle mu získalo výhodné postavení na běh po silnici, a když se se mnou na asfaltce konečně rozloučil, nechával jsem ho za sebou šťastného a udýchaného. Byl očividně spokojený se svým výkonem a vracel se zvolna zpátky na farmu, kde čekal, s kým si to rozdá příště - třeba s pošťákem, nebo s pekařem.

Ale Jock měl ještě jiné dobré vlastnosti. Byl vynikající při soutěžích ovčáckých psů, a pan Corner s ním vyhrál mnoho trofejí. Pan Corner mohl tohle zvířátko dávno prodat za spoustu peněz, ale nikdo ho nedokázal přemluvit, aby se s ním rozloučil. Místo toho koupil fenu - vychrtlou psí partnerku Jocka, která byla také vítězkou ve své kategorii. Pan Corner se domníval, že s touhle kombinací vypěstuje světové šampióny a bude je prodávat. Při mých návštěvách na statku se fenička připojila ke štvanicí za autem, ale vypadalo to, že se víceméně snaží potěšit svého novomanžela, a vždycky to vzdala za první zatáčkou a přenechala pole Jockovi. Člověk poznal, že z její strany v tom nebylo srdce.

Pak přišla štěňata, sedm načepýřených černých klubiček kutálejících se po dvorku a pletoucích se každému pod nohama. Jock je trpělivě pozoroval, když se pokoušela napodobit ho v pronásledování mého vozítka, a skoro jste viděli, jak se chechtal, když klopýtala o své vlastní tlapky a zůstávala daleko vzadu.

Náhodou jsem k nim neměl cestu víc než deset měsíců, ale občas jsem potkával Roberta Cornera na trhu a vyprávěl mi, že štěňata cvičí a že ti tvorečci vypadají slibně. Ne že by potřebovali velký výcvik; měli to v krvi - povídal, že se pokoušeli nahánět dobytek a ovce skoro hned, jak se naučili chodit. Když jsem je

nakonec spatřil, byli jako sedm Jocků hubení, hbití psičci, nehlučně se míhající kolem budov, a netrvalo dlouho, než jsem zjistil, že se od tatínka naučili víc než ovčáctví. Bylo něco velice známého ve způsobu, jak nedbale přecházeli v pozadí, když jsem se chystal k odjezdu, jak kradmo vykukovali za otýpkami slámy a s nápadnou nenápadností zaujímalí výhodná postavení pro rychlý start. Usadil jsem se za volant a přímo jsem cítil, že se všichni přikrčili, připraveni ke štvanci.

Zapnul jsem motor, pustil jsem s drcnutím spojku, vyletěl přes dvůr a ve vteřině se v mé bezprostřední blízkosti vyřítila jediná hmota chlupatých postaviček.

Vyrazil jsem na cestu a dupl na plyn a tvorečkové po obou stranách vozu cválali rameno podle ramene, v tvářích soustředěně fanatický výraz, který jsem tak dobře znal. Když vzal Jock zeď, letělo sedm štěnat za ním, a když se znovu objevil a blížil se ke mně, všiml jsem si jednoho rozdílu. V minulosti sledoval Jock vždycky jedním okem auto, které považoval za svého soupeře. Ale teď, ten poslední půlkilometr, když hnál v čele chundelatého šiku, se ohlížel na psy po obou stranách, jako by oni byli jeho hlavními soky. A nebylo pochyb o tom, že má vážné nesnáze. Ačkoliv byl ve výborné formě, tyhle pružiny utkané ze šlach a kostiček, které povstaly z jeho vlastní krve, ty měly jeho rychlost, a navíc zbrusu čerstvou energii mládí, a Jock potřeboval všechny síly, aby s nimi držel krok. Vážně - v jednu hroznou chvíli klopýtl a letící psi změt ho pohltili. Vypadalo to, že je to ztracené, ale v Jockovi bylo ocelové péro. S očima vylézajícíma z důlků, s roztaženými nozdrami se probíjel smečkou, a když jsem dorazil k silnici, byl zase v čele.

Ale odzvánělo mu. Zpomalil jsem, než jsem odbočil, a podíval jsem se na psíka, stojícího s vyplazeným jazykem a prudce se zdvíhajícími boky na travnatém okraji cesty. Zřejmě to takhle probíhalo se všemi vozidly a přestala to být zábava. Asi to vypadá hloupě, když řeknu, že jsem četl psí myšlenky, ale celý jeho postoj prozrazoval; že ví, že dny jeho prvenství jsou sečteny. Za rohem číhala nepředstavitelná potupa, že zůstane pozadu za tím houfem výrostků, a když jsem odjížděl, hleděl Jock za mnou a jeho výraz byl výmluvný.

„Jak dlouho můžu tohle vydržet?“

Měl jsem psíka rád, a když jsem jel na příští návštěvu asi po dvou měsících, vůbec jsem se netěšil, že se stanu svědkem konečné degradace, která byla podle mého názoru nevyhnutelná. Vjel jsem na dvůr, který mi připadal podivně pustý neobydlený.

Robert Corner nakládal v chlévě vidlemi seno krávé do žlabu. Otočil se, když jsem vešel.

„Kdepak máte všechny pejsky?“ tázal jsem se.

Položil vidle. „Pryč. Všichni. Dobrý ovčácký psi se teď sakramentsky dobře prodávají. Vydělal jsem na nich pěkný peníze.“

„Ale Jocka máte?“

„To jo, s tím klukem bych se nedokázal rozloučit. Táhle je.“

A byl. Plížil se kolem jako kdysi a předstíral, že mě nepozoruje. Když konečně nadešla ta šťastná chvíle a já jsem vyjížděl ze vrat, bylo všechno jako kdysi.

Pružné tělíčko vlálo kolem vozu, tentokrát vesele, s radostí ze hry. Jako pírkó se přenesl přes zídku, a na asfaltku doběhl hravě první. Myslím, že se mi ulevilo zrovna tak jako jemu, že zůstal sám a bez konkurence. Že zůstal prvním a neporaženým psem.

KAPITOLA 3

Bylo to moje třetí jaro v Dalesu, ale v ničem se nelišilo od obou předchozích - nebo těch, která měla teprve nastat. Bylo to takové jaro, jaké zná veterinář. Lomozící chlévy s basovým bečením ovcí a nepřetržitým všiskáním jehňat. A právě to mi vždycky slavnostně odtroubilo konec zimy a začátek něčeho nového. To a ostrý yorkshirský vítr a oslňující sluneční záře zalévající holá úbočí kopců. Na vrcholu travnaté stráně ležely dlouhé řady otýpek slámy jako ohrady ztvarované do malých čtvercových kójí, každá pro jednu ovci s jehňaty. Na vzdálenějším konci „líhně“ jsem uviděl Roba Bensona. Rob pracoval s vervou. V tuto roční dobu si nešel skoro šest týdnů vůbec lehnout. Občas si snad zul vysoké boty a zdířl v noci v kuchyni u krbu, ale staral se o své stádo sám a nikdy se daleko nevzdálil z místa děje.

„Mám tu dneska pro tebe pár kousků, Jime.“ Jeho obličej, popraskaný a ošlehaný větrem, se rozjasnil úsměvem. „Ne že bych tě potřeboval na velký léčení, potřebuju spíš tu tvoji dámskou ručičku - dámskou a šikovnou, to taky.“

Vedl mě do větší ohrádky, v níž bylo několik ovčí. Když jsme vešli, nastal zmatek, cupot a dupot, ale Rob znalecky zachytil rouno běžící ovce. „Tohle je první. Vidiš, že nemáme času nazbyt.“

Zvedl jsem vlněný ocas a zatajil dech. Z vagíny vykukovala hlava jehněte, pysky vulvy ji svíraly těsně za ušima a hlava otekla že byla dvakrát tak velká. Z očí zbyly jen naběhlé škvírky ve velké edematózní kouli a zmodralý a zbytnělý jazyk visel z tlamičky.

„Viděl jsem už dost velikých hlav, ale řek bych, že tahle by to vyhrála.“

„Jo, tenhle malý mizera přišel s dozadu podloženejma nohama. Vodešel sem jenom na hodinku, ale vyrazil jak fotbalovej míč. Jde to zatraceně rychle. Víím, že potřebuje votočit nohy, ale co si můžu počít s takovejma tlapama, jako sou ty moje.“ Rozložil své obrovské ruce, zhrublé a naběhlé léty těžké práce. Mluvil a já jsem už ze sebe shazoval sako a vyhrnoval si rukávy košile a vítr řezal jako nůž do husí kůže, která mi naskakovala. Rychle jsem si namydličl prsty a ohmatával krk jehněte, kde vypátrám trochu prostoru. Očička se na chvílku otevřela a nespokojeně si mne prohlížela.

„Každopádně žije,“ řekl jsem. „Ale je mu strašně zle a nemůže se ani hnout.“

Snažil jsem se uvolnit sevření a našel jsem dole pod krkem místečko, kudy bych se mohl dostat dovnitř. A teď se uplatnila má „dámská ručička“ a každé jaro jsem jí blahorečil. Pracoval jsem v ovčích, aniž bych jim způsobil sebemenší nepříjemnosti, což bylo velmi důležité, protože ovce, navzdory otužilosti, kterou projevovala při pobytu venku, nebyla ochotna snášet hrubé zacházení.

S nesmírnou péčí jsem pomaloučku sunul ruku kučeravou vlnou krku k rameni. Další kousíček, a podařilo se mi zachytit prstem nožku a táhnout ji kupředu, dokud jsem necítil ohyb kolene; ještě trochu jsem kroutil sem i tam a držel drobounké kopýtko a něžně jsem je vysunul na denní světlo.

Polovina práce byla za námi. Zdvihl jsem se z pytle, na kterém jsem klečel, a šel jsem k vědru teplé vody. Na druhou nohu budu potřebovat levou ruku a pečlivě jsem ji proto mydlil, zatímco jedna ovce, řadící kolem sebe svá jehňata, na mě upřeně a pohoršeně hleděla a varovně zadupala.

Obrátil jsem se, zaklekl a začal zase od začátku, a když jsem se znovu prohmatával kupředu, protlačilo se mi pod paži drobounké jehňátko a začalo sát z vemene mé pacientky. Zřejmě mu chutnalo - pokud jsem správně porozuměl maličkému ocásku vířícímu několik centimetrů od mé tváře. „Kde se tu vzal tenhle chlapeček?“ zeptal jsem se, aniž jsem ustal ve svém snažení.

Farmář se usmál. „Ale to je Herbert. Jeho máma ho nechce chudáka ani vidět. Zanevřela na něj hned po porodu, ačkoliv do druhého jehněte je celá blázen.“

„Krmíte ho?“

„Ne, chtěl jsem ho krmit doma z láhve, ale pak jsem si všim, že dělá, co může. Skáče od jedné ovce ke druhé a rychle si cucne, kde jen může. Něco takovýho jsem ještě nezažil.“

„Je mu teprve týden, a už je takhle samostatný, co?“

„Tak ňák, Jime. Všim sem si, že má každý ráno plný bříško, tak myslím, že ho máma pustí v noci k lizu. Ve tmě ho nevidí - asi nesnese to kouknutí na něj.“

Chvilí jsem stvořeníčko pozoroval. Mně připadalo právě tak neodolatelně půvabné jako všechna ostatní. Ovce jsou zvláštní tvorové.

Brzy jsem měl venku i druhou nohu, a když jsem odstranil závalu, jehňátko lehce vyšlo. Byl na něj groteskní pohled, jak leželo na trávě pokryté slámou, s obrovskou hlavou na malém tělíčku, ale žebra se mu pravidelně zdvihala a věděl jsem, že hlava splaskne právě tak rychle, jako otekla. Ještě jednou jsem vyšetřil dělohu, ale byla prázdná.

„Už tam nic není, Robe,“ řekl jsem.

Farmář zabručel. „Jo, myslil jsem si, že to bude velikej jedináček. S těma bejvá nejvíc práce.“

Osušoval jsem si paže a díval se na Herberta. Opustil mou pacientku, když se odvrátila, aby olizovala své jehňátko, a rozvážně se pohyboval mezi ovci. Některé varovně zatřásly hlavou, aby ho odradily, ale na konec se mu podařilo přitočit se k velké širokoboké ovci a vsunovat pod ni hlavu. Ovce se okamžitě a prudce ohlédla, vši silou ho nabrala tvrdou lebkou, a malý tvoreček letěl vzduchem a nožky vířily kolem něho. Přistál s žuchnutím na zádech; spěchal jsem k němu, ale on vyskočil rovnýma nohama

a oddusál.

„Stará mrcho!“ křikl farmář, a když jsem se k němu s účastí obrátil, pokrčil rameny. „Já vim, je to malej chudinka a má to těžký, ale mám pocit, že mu tohle je milejší, než aby byl doma a cucal z flašky. Jen se na něj koukněte.“

Herbert - jako by se nic nestalo - se blížil k další ovci, která se nakláněla nad žlab. Strčil pod ni hlavu a ocásek znovu zakroužil. Chlapík měl jiskru, o tom se nedalo pochybovat.

„Robe, „ ptal jsem se, když chytal další pacientku. „Proč mu říkáš Herbert?“

„Ále, „ je to méno mýho nejmladšího kluka, a tohle jehně vypadá zrovna jako von, dyž dá tu hlavu dolu a de si umíněně za svym.“

Sáhl jsem do druhé ovce a nahmatl podivuhodnou mixáž tří jehňat; hlavičky, nožičky sem tam nějaký ocásek, všechno se to rvalo ven do světa a zdařile si navzájem mařilo každičkou možnost pohybu.

„Už vod rána se motá sem a tam a naříká, „ vysvětloval Rob. „Hned sem věděl, že je něco špatně.“

Opatrně jsem pohyboval rukou v děloze a pustil se do fascinujícího rozmotávání změti, což je práce, kterou mám ve své praxi nejraději. Abych pomohl na svět jehněti, musel jsem zachytit a dostat ven hlavičku a dvě nohy, ale každopádně od stejného jehněte - nebo jsem byl v průšvih. Znamenalo to prohmatat každou nohu, abych zjistil, jestli je přední nebo zadní, jestli se napojuje na ramínko, nebo mizí v hlubinách.

Za několik minut jsem si složil uvnitř ovce jedno jehňátko se vším příslušenstvím, ale když jsem si přitáhl nožičky na dosah, krk jehněte se vzpřčil, hlavička se stočil a zpátky. Stěží by se bylo získalo dost prostoru, aby prošlo i s ramínky, a musel jsem je jemně usměrnit prstem zaklesnutým do očního důlku. Strašně to bolelo, pánevní kosti mi řezavě svíraly ruku, ale jen na okamžik, protože ovce zatlačila a objevily se malé nozdříčky. Pak už to bylo snadné a za několik minut jsem měl jehně na trávě.

Stvořeníčko prudce zatřáslo hlavou a farmář ho rychle otřel slámou, dřív než ho posunul k matce.

Ovce se nad něj naklonila a začala mu rychle a ostře olizovat hlavičku a krk a spokojeně hrdelně mekala - zvuk, který od ovce člověk jindy neslyší. Mekala a mekala a já jsem vytáhl další dvě jehňata, jedno zadečkem dopředu, a když jsem si pak otíral paže ručníkem, pozoroval jsem ji, jak potěšeně očichává svoje trojčata.

Za chvíli jí začaly odpovídat přeskakujícími vřiskavými hlasy, a když jsem vděčně navlékal plášť na mrazem zarudlé paže, jehně číslo , jedna se začalo vzpínat na kolínka. Nohy ho pevně nedržely, a znovu a znovu padalo na čumáček ale vědělo přesně, kam míří - k vemeni, a jeho urputná a jednoznačná cílevědomost byla jistě brzy odměněna.

Vítr mi šlehal do tváře přes otýpky slámy, ale přesto jsem zjistil, že stojím, pusou od ucha k uchu, a dívám se na tu scénku. Tohle bylo pokaždé ze všeho nejlepší, člověk žasl znovu a znovu nad tím nevysvětlitelným zázrakem.

Za několik dní se Rob Benson ozval znovu. Bylo to v neděli odpoledne a hlas měl napjatý, vyděšený.

„Jíme, měl jsem tu mezi svejma vovcema, co se maj vobahnit, psa. Večer se tu zastavili nějaký lidi, soused povídal, že s sebou měli vlčáka, a ten prej honil vovce po celým poli. Je tam strašlivá spoušť - co ti mám povídat, bojím se tam vůbec kouknout.“

„Už jedu.“ Pustil jsem sluchátko a utíkal k vozu. Srdce se mi svíralo děsem z toho, co mě čeká; bezbranná zvířata ležící na zemi s rozervanými hrdly, přišerně rozdrásané údy a břicha. Už jsem to zažil. Ty, které nebudou na okamžité dobití, se budou muset šít, a cestou jsem v duchu kontroloval zásobu hedvábí v krabici.

Ovce před obahněním byly na louce u silnice, a když , jsem nahlédl přes zídku, zastavilo se mi srdce. Podepřel jsem se lokty o hrubé, uvolněné kamenné zdivo a s roztrpčenou nevolností jsem civěl na pastvinu. Překonalo to mé nejhorší obavy. Protáhlý travnatý svah byl posety popadanými ovci - muselo jich být kolem padesáti - nehybné vlněné hromádky, rozhozené po zeleni.

Rob stál u dvířek. Ani se na mne nepodíval. Jen pokývl hlavou. „Pověz mi, co navrhuješ. Nedokážu jít dovnitř.“

Nechal jsem ho tam a procházel jsem mezi postiženými zvířaty, obracel jsem je, zdvihal jsem jim nohy, rozhrnoval rouno na hrdle, abych je prohlédl. Některé byly úplně bez vědomí, jiné komatózní. Ani jedna se nemohla postavit. Ale jak jsem se pracoval po poli, byl jsem čím dál tím udivenější. Nakonec

jsem zavolal na hospodáře.

„Robe, pojd', sem. Tady je něco moc divného.“

„Podívej, „ řekl jsem váhavě se blížícímu hospodáři. „Nikde není ani kapka krve a ani jedna tržná rána, a přesto leží všechny ovce bez sebe. Nechápu to.“

Rob se sklonil a jemně vzal do rukou bezvládnou hlavu. „Jo, máš pravdu. Co se jim, sakra mohlo stát?“

V tu chvíli jsem mu nemohl odpovédět, ale vzadu, v malém mozečku, mi začínal cinkat zvoneček. Na ovci, kterou se teď hospodář zabýval, mi bylo něco povědomého. Byla jedna z mála těch, které se dokázaly udržet na hrudi, a ležela s prázdným pohledem, neuvědomovala si, co se děje kolem ní; ale... to opilé kolébání hlavy, ten vodnatý výtok z nosu.., to jsem už viděl. Klekl jsem si, a když jsem přiblížil obličej až k ní, slyšel jsem vzdálené bublání - skorem chrastění - v jejím dechu. A byl jsem doma.

„Je to akutní hypokalcémie, „ vykřikl jsem a pádil dolů po stráni k vozu.

Rob cválal vedle mě. „Ale jak to, k čertu? To přece dostávají až po vobahnění, ne?“

„Obyčejné ano, „ udýchaně jsem vysvětloval. „Ale může to vyvolat i náhlá námaha nebo stresové situace.“

„Jo, vo tom sem nevěděl, „ funěl Rob. „Jakpak se to stane?“ Šetřil jsem dechem. Nehodlal jsem se pustit do výkladu o vlivu náhlé poruchy příštítného těliska. Víc mě zajímalo jestli budu mít v kufru dost kalcia pro padesát ovcí. Uklidnil mě pohled na dlouhou řádku kulatých plechových víček vykukujících z kartónové krabice. Zřejmě jsem nedávno doplnil zásobu.

První ovci jsem vstříkl kalcium do žíly, jen abych si ověřil svou diagnózu - na ovci účinkuje kalcium nitrožilně rychle -, tiše a šťastně jsem se díval, jak bezvládné zvířátko začalo mrkat a třást se a potom se pokoušelo opřít o hrudník.

„Těm ostatním to píchnu podkožně, „ řekl jsem. „Bude to rychlejší.“

Pustil jsem se do práce. Rob natáhl každé ovci přední nohu, abych mohl vbodnout jehlu do vhodného kousku kůže, neporostlé vlnou - hned za lopatkou. A když jsem byl v půli svahu, ty dole na úpatí se procházely a strkaly hlavy do žlabů s krmením a do jeslí na seno.

Tenhle terapeutický postup mi vždycky poskytoval pocit hlubokého uspokojení z práce. Nebylo to jen chytré, byla to čarodějná proměna - od zoufalství k naději, od smrti k životu během několika minut.

Házel jsem prázdné ampulky do krabice, když Rob promluvil. Zamyšleně pozoroval poslední ovce, které se stavěly na nohy dole na poli.

„Viš, Jime, něco ti povím. Něco takovýhodle sem ještě neviděl. Ale jedný věci nerozumím.“ Obrátil se ke mně a jeho větrem ošlehané vrásky se přemítavě přimračily. „Rozuměl bych tomu, že pes, kerej štve vovce, může někdy k smrti vyděsit, ale jak to, že ksakru popadalo úplně celý stádo?“

„Já nevím, Robe, „ odvětil jsem. A teď, po třiceti letech, o tom zase přemýšlím. A pořád ještě nevím, proč ksakru celé to stádo popadalo.

Domníval jsem se, že toho zatím má Rob ke starání dost, a proto jsem ho neupozornil, že příhoda s vlčákem může mít ještě další následky. Ale nepřekvapilo mě, když mne za pár dní znovu volali na Bensonovu farmu.

Znovu jsem se s ním setkal tam na té stráni a znovu bičoval vítr přístřešky postavené z otýpek slámy. Jehňata přicházela na svět jako lavina a byl tu ještě větší rámus než minule. Rob mě odvedl k mé pacientce.

„Tahleta má podle mého názoru břicho plný mrtvejch jehňat.“ Ukazoval na těžce oddychující ovci stojící se svěřenou hlavou. Stála nehybně a nepokoušela se odejít, když jsem se k ní přiblížil. Byla opravdu těžce nemocná, a jakmile jsem ucítil hnilobný zápach, věděl jsem, že farmářova diagnóza byla správná. „Inu, to se dalo čekat přinejmenším u jedné - po té štvanci, „ řekl jsem. „Stejně se ale podívám, co se dá dělat“

Porod tohoto druhu nemá prachžádny půvab, ale je nezbytné, aby se zachránila matka. Jehňátka byla v rozkladu a nadmutá plynem. Použil jsem ostrý skalpel, stáhl z kůže nohy až k plecím, abych je mohl odstranit a vyjmout malé trupy a aby matka co možná nejméně trpěla. Když jsem skončil, dotýkala se ovce hlavou téměř země, rychle dýchala a skřípala zuby. Nemohl jsem jí nabídnout nic - žádného úplně čerstvého zmítajícího se tvorečka, kterého by olizovala a který by jí vrátil zájem o život. Co potřebovala, byla injekce penicilínu, ale psal se rok 1939 a antibiotika dřímala ještě daleko na houbách.

„Moc bych na ni nesázel, „ bručel Rob. „Dá se s ní ještě něco dělat?“

„Zavedu jí pár čípků a píchnu jí injekci, ale nejvíc ze všeho by potřebovala jehňátko, o které by se mohla starat. Víš zrovna tak dobře jako já, že ovce v takovém stavu to obvykle vzdají, když se nemají čím zabývat. Nemáš tu náhodou nějaké jehně navíc, že bys jí je podložil?“

„Teď zrovna ne, a vona by to potřebovala hned dneska. Zejtra bude pozdě.“

V tu chvíli sem zabloudila mně už známá postavička. Byl to Herbert jehňátko, které máma nechtěla.

Snadno jsem ho poznal - bloumal od ovce k ovci a pátral po obživě.

„Hej, myslíš, že by vzala támhletoho kloučka?“ zeptal jsem se farmáře.

Zatvářil se pochybovačně. „To teda nevím - je už krapet starší. Budou mu dva tejdny - a ovce je má rádi úplně čerstvý.“

„Ale za pokus by to stálo, ne? Proč bychom nezkusili ten starý podfuk?“

Rob se zachechtal. „Tak dobře. jdeme na to. Nemůžeme nic ztratit. Ten mrňous je stejně tak drobounkej, jako by se zrovna narodil. Nenarost jako ty vostatní.“ Vzal nožik a rychle stáhl kůži z jednoho mrtvého jehněte, pak ovázal kůži Herbertovi přes záda a hubená žebra.

„Chudák malej mizernej, nejni na něm kousek masa, „ bručel. „Jestli se to nepovede, vezmu si ho domů.“

Dokončil své dílo a postavil Herberta na trávu. Jehně osobnost energická a neváhající - se střemhlav vnořilo pod nemocnou ovci a začalo cucat. Zdálo se, že nemá mnoho úspěchu, a několikrát rezolutně drčlo do vemene malou tvrdou hlavičkou a pak se mu už vesele roztočil ocásek.

„Tak mu přeci kapičku pustila, „ smál se Rob.

Herbert byl charakter, nikdo ho nemohl ignorovat, nikdo nedokázal nevšimnout si ho, a stará ovce, ačkoliv jí bylo prabídně, musela otočit hlavu a podívat se na něj. Nezáživně očíhávala přivázanou kůži a pak za několik vteřin ji několikrát olízla a jako by zachrchela nepatrným náznakem toho známého šťastného hrdelního bečení.

Začal jsem si skládat nádobíčko. „Doufám, že to zvládne. Tihle dva se potřebují.“ Když jsem odcházel z ohrádky, Herbert v nové kazaječce pořád ještě tvrdě pracoval.

Následující týden jsem si snad ani neoblékl kabát. Ovčí záplava vrcholila, a trávil jsem několik hodin denně s pažemi ponořenými nebo vynořujícími se ze kbelíků s horkou vodou po všech koutech okresu - v chlévcích, v tmavých koutech hospodářských stavení nebo velmi často i venku na pastvinách, protože tehdejší farmáři neshledávali pranic nepřístojného v pohledu na zvěrolékaře klečícího hodinu v košili na dešti.

Na hospodářství Roba Bensona jsem jel ještě jednou. K ovci s výhřezem dělohy po porodu - což byl úkol, který člověka potěšil jen tím, že ho mohl porovnávat s potem a soužením při ošetření vyhřezlé dělohy krávy.

Bylo to překrásně snadné. Rob překulil zvíře na bok a pak držel ovci víceméně nohama vzhůru tak, že jí svázal zadní nohy provazem, který si hodil kolem krku. Ovce nemohla nutit a já jsem dělohu vydezinfikoval a zastrčil nazpět s minimální námahou. Nakonec jsem do ovce položil ruku, abych se ujistil, že děloha je pořádně uložena.

Ovce pak nevzrušeně odcupitala se svou rodinkou, aby se znovu připojila k rychle narůstajícímu stádu, řvoucímu všude kolem nás.

„Podívej, „ vykřikl Rob. „Támhle je ta ovce s Herbertem. Támhle vpravo - uprostřed toho houfu.“ Pro mne vypadaly všechny stejně, ale pro Roba, jako pro každého pastevce, byla každá jiná, jako lidé, a snadno ty dva rozpoznal.

Byly skoro až nahoře na poli, a protože jsem se na ně chtěl podívat zblízka, zahnal jsem je do kouta. Ovce, bojovná a majetnická vyrazila proti nám nohou, když jsme se blížili, a Herbert, který již odložil vlněnou jupičku, se držel u boku své nové matky. Všiml jsem si, že je trochu obézní.

„Teď už bys nemohl tvrdit, že mu jsou vidět žebra.“

Farmář se zasmál. „Kdepak, ta stará má vemen jako kráva a všechno jenom pro Herberta. Ten si teď žije, chlapec, a řek bych, že ty ovci zachránil život - byla by určitě natáhla bačkory, ale vod doby, co přišel, se ani jednou neohlídla nazpátek.“

Podíval jsem se po hlučících slaměných přístřešcích, po stovkách ovcí pohybujících se po pastvině. a pak jsem se znovu obrátil k farmáři. „Obávám se, že jsi mě poslední dobou viděl až příliš často, Robe.“

Doufám, že tahle návštěva je poslední.“

„Jo, mohla by být. Teď si vedeme docela dobře... Ale je to hotový peklo, ta doba ovčí, co!“
Odcházel jsem dolů po stráni, odřené a omrzlé paže mě pálily v rukávech, do tváře mě řezal vítr do nekonečna bičující trávu. U branky jsem se zastavil a zahleděl se po široké krajině, žebrované pruhy posledního sněhu této zimy, a na šedé závěje mračen hnaných větrem, které se střídaly s jezírky přejasně modří. A ve vteřině se pastviny, zídky a lesy rozjiskřily zářivým životem a musel jsem přivřít oči před žhavým sluncem. Jak jsem tam stál, doléhal ke mně slabounce vzdálený hukot, bouřlivá harmonie od nejhlubšího basu až k nejvyšší fistuli. Žádostivá, úzkostná, hněvivá, milující. Ozvěna ovčí, ozvěna jara.

KAPITOLA 4

Stetoskop přenášel do naslouchátek vlny tlumeně dunivého vrčení a na mne padlo s jednoznačnou a nepříjemnou jasností poznání, že tohle je pravděpodobně největší pes, jakého jsem v životě viděl. Podle mých nemnohých zkušeností bývali někteří irští vlkodavové nepochybně větší a pár mastifů mělo možná širší hrudní koš, ale co do pouhopouhé brutto váhy byl tenhle jednička. Jmenoval se Clancy.

Pro irského psa to bylo dobré jméno a Joe Mulligan byl Ir jak se sluší a patří navzdory mnoha letům stráveným v Yorkshiru. Joe ho přinesl odpoledne do ordinace, a když se ta obrovská chlupatina valila chodbou a úplně ji ucpala, vzpomněl jsem si, kolikrát jsem ho viděl na pastvinách kolem Darrowby. Skotačivé pozornosti drobnějších zvířat toleroval vždycky s dobromyslností velikána. Vypadal vlídně a přátelsky.

Ale teď duněl ten gigantický hrudník zlověstně jako vzdálené bubnování v podzemní jeskyni, naslouchátko stetoskopu nadsakující na žebrech přenášelo čím dál tím hlasnější vrčení a pysky nad obrovskými zuby se chvěly, jakoby dotýkány laskajícím vánkem. A v tu chvíli jsem si uvědomil, že Clancy je nejenom ukrutně velký pes, ale také že já ve své poloze - vkleče na zemi s pravým uchem několik centimetrů od jeho tlamy - jsem bezbřezě napadnutelný a zranitelný.

Postavil jsem se, a když jsem pouštěl stetoskop do kapsy, pes po mně vrhl studený pohled - úkosem, aniž hnul hlavou, a v jeho nehybnosti byla mrazivá hrozba. V podstatě mi nevadilo, když si po mně moji pacienti chňapli, ale nabyl jsem přesvědčení, že tenhle by nechňapl. Kdyby si něco začal, bylo by to určitě mnohem velkorysejší než chňapnutí.

Ustoupil jsem o krok. „Jaképak jste říkal, že má příznaky, pane Mulligane?“

„Cože?“ Joe si přiložil k uchu kornout dlaně. Zhluboka jsem se nadechl. „Cože mu je?“ zařval jsem.

Stařík se na mne podíval zpod vodorovně nasazené bavlněné čepice s naprostým neporozuměním.

Popotáhl vlněnou šálu zavázanou těsně nad ohryzkem a fajfka vyrůstající z přesného středu úst zabafala nechápavé modré kroužky dýmu.

Vzpomněl jsem si na něco z Clancyho anamnézy, přisunul jsem se až k panu Mulliganovi a z plna hrdla jsem na něj zahulákal. „Zvrací?“ Odpověď byla okamžitá. Joe se s velkou úlevou usmál a vyjmul dýmku z úst. „A to jo, pane doktor, to von zvrací. Furt zvrací.“ Očividně se ocítl na známé půdě.

V průběhu minulých let jsme Clancyho ošetřovali dlouhodobě a všestranně. Hned ten první den, kdy jsem přijel do Darrowby před dvěma lety, mi Siegfried řekl, že tomuhle psu, kterého popsal jako křížence airdala s oslem, v podstatě nic není, ale nekontrolovatelná vášeň ho pudí, aby sežral veškeré svinstvo, jež se mu namane do cesty životem, a to má své zákonité a nevyhnutelné důsledky. Pravidelně jsme mu podávali velké lahvičky vizmutu a různé směsi živočišného uhlí. Siegfried mi také pověděl, že když se Clancy nudí, podá si Joea, občas ho povalí na zem a hraje si s ním jako s myškou, jen tak pro potěšení. Jeho pán ho však miloval.

Hryzájící svědomí mě napomínalo, že bych psa měl podrobit úplné prohlídce. Například bych mu měl změřit teplotu. K tomu stačilo chytit ho za ocas, zdvihnout ho a zasunout teploměr do konečníku. Pes obrátil hlavu a upřený pohled se střetl s mýma očima. Znovu jsem zaslechl basové dunění a horní pysk se na zlomek vteřiny pokrčil a odhalil lesklou bělost chrupu.

„Ano, ano, to je v pořádku, pane Mulligane, „ řekl jsem rychle. „Přinesu vám tu lahvičku jako obvykle.“

V přípravně léků jsem pod přihrádkami s řadami lahviček s latinskými jmenovkami a zabroušenými zátkami namíchal nálev a nalil jej do püllitrovky, zazátkoval, nalepil jmenovku a napsal návod k

upotřebení. Joe vypadal spokojeně, když ukládal známý bílý lék do kapsy, ale když se chystal k odchodu, znovu se ve mně probudilo svědomí. Pes vypadal dobře, ale možná, že bych se na něj přece jen měl podívat.

„Přijďte s ním ve čtvrtek odpoledne ve dvě hodiny, „ zavřískal jsem do staříkova ucha. „A prosím vás, přijďte pokud možno přesně, dnes jste se zpozdil.“

Díval jsem se za panem Mulliganem, který odcházel dolů ulicí, provázen svou dýmkou, z níž se vznášely pravidelné obláčky kouře, jako by pan Mulligan byl odjíždějící lokomotiva. Za ním se valil Clancy, ztělesněný masív klidu. S hustým hnědým kudmatým kožichem skutečně vypadal jako obrovský airdal. Zadumal jsem se. Čtvrtek odpoledne - to byl můj volný půlden a ve dvě hodiny budu pravděpodobně v brawtonském biografu na odpoledním představení.

Následující páteční ráno seděl Siegfried za svým psacím stolem a rozepisoval dopolední pochůzky.

Načmáral na papír seznam návštěv, vytrhl jej z bloku a podal mi ho.

„Tady to máš, Jamesi, tohle tě zabaví až do oběda, abys nepropadl nějaké neřesti.“ Vtom si všiml záznamu z předchozího dne a obrátil se k mladšímu bratrovi, zaměstnanému jako každé ráno tím, že prohrabával oheň v krbu.

„Tristane, tady vidím, že tu byl včera odpoledne Joe Mulligan se svým psem a že jsi ho ošetřil. Co jsi o něm soudil?“

Tristan položil vědro s uhlím. „Ale, dal jsem mu trochu toho vizmutového roztoku.“

„Dobře, ale co jsi zjistil při prohlídce pacienta?“

„Počkej, já si vzpomenu.“ Tristan si mnul bradu. „Vlastně vypadal velmi živě - popravdě řečeno, byl v dobré kondici.“

„Opravdu, a to je všechno?“

„Ano... ano, myslím, myslím, že ano.“

Siegfried se obrátil ke mně. „A co tomu říkáš ty, Jamesi Prohlížel jsi psa předchozí den. Co jsi zjistil ty?“

„Bylo to, abych tak řekl, trochu obtížné. Ten pes je velký jako slon a má v sobě něco neupřímného. Zdálo se mi, že čeká na příležitost, aby se na mne vrhl, a držel ho jenom starý Joe. Obávám se, že jsem ho nemohl podrobně vyšetřit, ale měl jsem stejný dojem jako Tristan - zdálo se mi, že je v dobré kondici.“

Siegfried položil znaveným gestem blok. V noci mu osud ušetřil několik ran, které si schovává speciálně pro zvěrolékaře - pokaždé když usnul, ho vzbudila naléhavá návštěva. Byl vytažen z postele v jednu hodinu po půlnoci a hned potom v šest hodin ráno a plameny jeho bytosti plápolaly pro tuto chvíli jen ztlumeně.

Přešel dlaní přes oči. „Pomoz pánbůh. Ty jsi, Jamesi, zvěrolékař s dvouletou praxí a ty, Tristane, student v posledním ročníku, a ani jeden z vás mi nedokáže přijít s něčím lepším než s frází, ve velmi dobré kondici. To je zatraceně málo! Stěží bychom to mohli nazvat klinickým nálezem. Když sem přijde jakékoli zvíře, předpokládám, že zjistíte tep, teplotu a jak dýchá. Že proklepete hrudník a dokonale prohmatáte břicho. Že mu otevřete tlamu a vyšetříte dásně a dutinu ústní. Že vyšetříte pokožku a pružnost kůže. Že ho vycévkujete, a pokud je nutné, vyšetříte moč.“

„Správně, „ řekl jsem.

„Jo, „ řekl Tristan.

Můj partner povstal ze židle. „Stanovil jsi datum příští návštěvy?“

„Ovšemže ano.“ Tristan vytáhl z kapsy balíček cigaret. „Na pondělí. A protože pan Mulligan chodí vždycky pozdě, slíbil jsem, že se na psa podíváme večer u něho doma.“

„Aha.“ Siegfried si poznamenal datum do bloku a náhle vzhledl. „Není to ten večer, co jedeš s Jamesem na schůzi mladých zemědělců?“

Mladík zadýmá z cigarety. „Ano, souhlasí. Seznámení s mladými zákazníky a navázání přátelských vztahů je pro nás i pro naši praxi prospěšné.“

„Výborně, podívám se na toho psa sám, „ pravil Siegfried kráčeje ke dveřím.

Příští úterý jsem byl přesvědčen, že Siegfried se zmíní o Mulliganově psu, i kdyby jen poukázal na účelnost důkladného vyšetření. Byl však zticha.

A náhodou se přihodilo, že jsem na tržišti potkal Joea, klopýtajícího po dláždění s Clancym v patách.

Šel jsem k němu a zařval jsem mu do ucha : „Jak se daří vašemu psu?“

Pan Mulligan vyjmul dýmku z úst a usmál se svým pomalým přátelským úsměvem. „Dobře, pane doktor, docela dobře. Porád kapku zvrací, ale ne kór moc.“

„Tak vám ho dal pan Farnon do pořádku, vidíte?“

„Jó, máme vod něj zase tu bílou meducínu. Je to fajnová meducína, pane doktor, moc fajnová.“

„Ano, já vím, „řekl jsem. „A nic jiného nezjistil, když ho prohlížel?“

Joe si ucucl z dýmečky. „To né, to vůbec né. Pan Farnon je moc šikovnej doktor - eště jsem neviděl tak rychlýho člověka, to sem teda neviděl.“

„Jak to?“

„Za tři minuty to věděl všechno, jenom za tři minuty.“

Znělo mi to záhadně. „Za tři minuty?“

„Ano, „stvrdil pan Mulligan pevným hlasem. „Ani vo chlup víc.“

„Úžasné. A copak se stalo?“

Joe vyklepal dýmku o podpatek, beze spěchu otevřel nožík a začal dloubat popel a cpát do pěnovky jakousi zlověstnou černou míchanicí. „No, jak bych vám to povědíl. Pan Farnon je strašně rychlej člověk a tenkrát večír praštil do dveří a skočil rovnou do sednice.“ (Znal jsem ty chalupy. Neměly síň ani chodbu - přímo z ulice vstoupil člověk do obývací místnosti.) „A jak byl vevnitř, už tahal z tašky teploměr. No, a Clancy ležel u vohně a postavil se jako blesk a trochu štěk, to teda štěk.“

„Povídáte, že trochu štěkl?“ Představoval jsem si, jak ta chlupatá příšera vyskočila a zavyla do Siegfriedova obličej. Viděl jsem zející tlamu a lesklé zuby.

„Jo, krapánek štěk. No, a pan Farnon jenom položil teploměr zpátky do tašky, votočil se a šel ven.“

„A vůbec nic neříkal?“ tázal jsem se.

„Depak, ani slovo. Votočil se jako voják a vyrazil ze dveří.“ Znělo to pravdivě. Siegfried byl muž okamžitých rozhodnutí. Vztáhl jsem ruku, abych Clancyho pohládl, ale něco v jeho očích mě donutilo změnit úmysl.

„Jsem moc rád, že se mu už daří lépe, „zařval jsem.

Stařík si zapálil dýmku starým, starobyklým měděným zapalovačem, vybafl mi do tváře dusící modrý dým a zaklapl malé kovové víčko pěnovky. „Jo, jo, pan Farnon mi poslal velikou flašku tý bílý meducíny a ta mu udělala dobře. Dyť víte, „usmál se svým laskavým úsměvem, „že Clancy je takovej pes, co bleje furt, to teda je.“

Celý týden se o velíkánském psu nemluvalo, ale Siegfriedovi zřejmě nedalo spát profesionální svědomí, protože jednou odpoledne vkročil do přípravný, kde jsme se s Tristanem zabývali úkoly dnes už vstoupivšími do dějin zvěrolékařství -připravovali jsme léky proti horečce, prášky proti zažívacím potížím, čípky z kyseliny borité. Pracně se snažil chovat jakoby nic.

„Mimochodem, vzkázal jsem pro Joea Mulligana. Nejsem totiž dost přesvědčený, že jsme náležitě vyšetřili příčiny chorobných příznaků toho psa. To jeho bli...ehm, zvracení je určitě následek zkaženého žaludku, ale chci si být naprosto jistý. Pozval jsem ho na zítřejší odpoledne mezi druhou a půl třetí, to budeme všichni přítomni.“

Vzhledem k tomu, že jeho prohlášení se nesetkalo s žádnými radostnými výkřiky, pokračoval. „Možná, že byste chtěli namítnout, že ten pes je do určité míry obtížný pacient, a proto bychom měli naplánovat postup.“ Obrátil se ke mně. „Jamesi, až pes přijde, vezmeš si na starost jeho zadek, ano? Chytneš ho za zadek.“

„Ano, „odvětil jsem bez nadšení.

Siegfried oslovil bratra. „A ty, Tristane, si vezmeš na starost hlavu. Souhlasí?“

„Hm, hmhm, „zahučel Tristan bezvýrazně.

„Doporučuji ti, abys ho pažemi pevně stiskl kolem krku a já budu připravený vstříknout mu uspávací prostředek, „pokračoval jeho bratr.

„To je tedy výborné, „řekl Tristan.

„Ano, výborné.“ Můj partner si zamnul ruce. „Jakmile ho uspím, bude to jednoduché. Mám rád čistý stůl ve věcech svých pacientů.“

Zvěrolékařská praxe v Darrowby byla typická pro zdejší kraj. Většinou jsme ošetřovali velká zvířata a

čekárna v ordinaci nebyla nikdy přeplněná. Ale to odpoledne nepřišel vůbec nikdo, což zvýšilo napjaté očekávání. Všichni tři jsme bloumali po kanceláři, rozprávěli o ničem a s vyumělkovanou lhotejností jsme, jakoby mimochodem, vyhlíželi do ulice, pískající si drobné veselé trylky. Pět minut před půl třetí jsme všichni zmlkli. V dalších pěti minutách jsme se dívali každých třicet vteřin na hodinky, a přesně v půl třetí Siegfried promluvil.

„Zatracená práce. Výslovně jsem Joea upozornil, aby tu byl před půl třetí, ale vůbec si z toho nic nedělá. Přijde vždycky pozdě a nic na světě ho zřejmě nepřinutí, aby byl dochvilný.“ Naposled vyhlédl z okna na prázdnou ulici. „Tak dost, už na něj nebudeme čekat. Ty, Jamesi, musíš jít se mnou operovat hřebce a Tristane, ty pojedíš k tomu dobytčeti Wilsonových. Jdeme.“

Až do té chvíle jsem kromě Laurela a Hardyho neviděl chuchvalec lidí uskřípnutě se cloumajících mezi dveřmi, ale teď nastala chvíle, kdy jsme my tři předvedli úspěšnou napodobeninu scény obou slavných komiků, derouce se současně do chodby. Během několika vteřin jsme byli na ulici a Tristan odjížděl za řevu a čmoudu výfukových plynů. Můj kolega a já jsme odcházeli téměř stejně rychle opačným směrem. Na konci Trengatské ulice jsme zabočili na tržiště a já jsem se rozhlédl, jestli někde nezahlednu pana Mulligana. Spatřili jsme ho teprve, když jsme dorazili na předměstí. Právě vyšel z domu a krácel pod pohyblivým obláčkem modrého dýmu s Clancym v závěsu jako vždycky.

„Támhle je!“ zvolal Siegfried. „Věřil bys tomu? Zaručeně se nedostane do ordinace dřív než kolem třetí - s touhle rychlostí. No, a my tam nebudeme a je to jeho vlastní chyba.“ Zahledl se na obrovité kučeravé zvíře, cválající jako obraz zdraví a energie. „A víš, myslím, že by vyšetření toho psa byla stejně ztráta času. Určitě mu vůbec nic není.“

Na chvíli se odmlčel, zahloubal se a pak se ke mně obrátil. „Vypadá na výbornou kondici, nemyslíš?“

KAPITOLA 5

„Ty mastiky, „pravil pan Pickersgill rozšafně, „jsou pěkný svinstvo.“

Souhlasně jsem pokývl hlavou, že problematika mastitidy je skutečně vážnou příčinou k zamyšlení. A současně jsem přemítal, že zatímco většina farmářů by se spokojila místní terminologií „zánět vemene“, pro pana Pickersgilla bylo příznačné, že se pokusil cílevědomě, i když poněkud nepřesně, o vědeckou terminologii.

Obvykle neminul cíl o mnoho - většina jeho pokusů šla těsně vedle nebo jevila zřejmé stopy svého původu - ale jak se dostal k mastice, mi nebylo jasné. Věděl jsem, že jakmile zakotvil v určitém výrazu, bylo to navždycky. Mastitida zůstala definitivně „ty mastiky“, a vydrží mu do smrti. A také jsem věděl, že nic na světě by nezastavilo jeho urputné úsilí o správné a náležité vyjadřování. Pan Pickersgill totiž měl minulost vědce - alespoň o tom byl přesvědčen. Bylo mu kolem šedesáti a coby adolescent absolvoval čtrnáctidenní instruktáž pro zemědělské pracovníky na univerzitě v Leedsu. Tento krátký záblesk akademického života ho nesmazatelně poznamenal - jako by tušení hluboké a absolutní pravdy za fakty všední a každodenní práce zapálilo věčný plamínek, který osvětloval celý jeho další život.

Žádný otalárovaný akademik nevzpomínal na léta strávená mezi oxfordskými věžičkami s větším sentimentem a nostalgií než pan Pickersgill na svých čtrnáct dní v Leedsu a jeho konverzace bývala vyšperkována citáty zbožněného profesora Mallese, který byl údajně šéfem školení.

„Já tomu tak docela nerozumím, „pokračoval. „Dyž sem studoval na univerzitě, povídali pokaždý, že veliký voteklý vemeno a špinavý mlíko sou mastiky, ale tohle musí bejt nákej jinej druh. Těch drobátko kousků, co sou vobčas v mlíku - je to jakoby nic, ale už toho mám až po krk, to vám povídám.“

Usrkl jsem z čaje, který přede mě na kuchyňský stůl postavila paní Pickersgillová. „Ano, je velmi nepříjemné, že se to neustále vrací. Jsem přesvědčený, že pro to je jednoznačné vysvětlení - rád bych tomu přišel na kloub.“

Popravdě řečeno jsem správně odhadoval, co v tom je. Jednou pozdě odpoledne jsem náhodou prodléval v nevelkém chlévě, když pan Pickersgill s dcerou Olivíí dojili svých deset krav. Díval jsem se, jak ti dva pracují. Seděli přidřepí pod řadou grošovaných a červených zadků a jedno bylo okamžitě zřejmé. „zatímco Olivie získávala mléko téměř nepostřehnutelnými pohyby prstů a pevným zápěstím, její otec tahal za struky, jako by vyzváněl na poplach.

Tento poznatek znásobený skutečností, že potíže měly vždycky krávy, které dožil pan Pickersgill, mě dostatečně přesvědčil, že chronická mastitida je traumatického původu.

Ale jak mám sdělit farmáři, že neumí dojít, a že jediné řešení je naučit se jemnějšímu postupu nebo nechat Olivii, aby dojila sama?

Nebylo to snadné, protože pan Pickersgill byl citlivý člověk. Nepředpokládal jsem, že by měl groš nazbyt, ale i když teď seděl jenom v kuchyni, oblečený do otrhané, otřepané flanelové košile bez límečku a ve šlích, vypadal, jako vždycky, jako finanční magnát. Tu majestátní hlavu s masitými tvářemi, vzhledem čelem a bystrými očima si mohl člověk představit na obrázku finanční přílohy Timesu. Oblékněte mu tvrdák a proužkované kalhoty, a máte dokonalého předsedu správní rady.

S takovou přirozenou ctihodností jsem jednal vždycky velmi šetrně, a kromě toho byl pan Pickersgill v podstatě velmi dobrý chovatel. Jeho krávy - právě tak jako všechna zvířata opečovávaná onou vymírající kastou drobných zemědělců byly tlusté, čisté a lesklé. Člověk se musel starat o dobytek, který byl jediným zdrojem jeho příjmů, a pan Pickersgill dokázal uživit rodinu pouze z výnosu mléka, z prodeje pár prasátek a z peněz utržených za vejce padesáti slepic paní Pickersgillové.

Nikdy jsem nedokázal vypočítat, jak to dělají, ale žili, a žili dobře. Všechny děti kromě Olivie se provdaly a odešly z domova, ve kterém přetrvávala atmosféra blahobytu a harmonie. Dnešní scéna byla příznačná. Rozšafně vykládající hospodář, u kamen pilná paní Pickersgillová, která mu naslouchala s tichou pýchou. Olivie byla také šťastná a spokojená. Ačkoliv jí táhla čtyřicítka, neděsila se staropenenství, protože se jí už patnáct let přičinlivě dvořil Charlie Hudson z darrowbyské rybárny. Nebyl to sice nápadník vysloveně bouřlivý, ale také v něm nebylo nic nestálého a přelétavého a právem a s důvěrou se předpokládalo, že osudová otázka z něho dozajista vypadne v průběhu příštích deseti let nebo tak nějak.

Pan Pickersgill mi nabídl další vdoleček s máslem, a když jsem poděkoval, odkašlal si několikrát, jako by hledal slova. „Pane Herriote, „promluvil konečně, „nerad se pletu lidem do práce, ale už jsme vyzkoušeli všechny vaše léky na ty mastiky a pořád nás to tejrá. Když jsem já studoval u profesora Maliesona, zapsal jsem si pár dobreh rad a rád bych je vyzkoušel. Koukněte se na to.“

Sáhl do zadní kapsy u kalhot a vytasil zažloutlý papír, který se téměř rozpadal ve švech. „Todle je mast na vemenno. Možná že dybysme tím cecíky dobře promasírovali, bylo by to vono.“

Přečetl jsem recept sepsaný úhledným tiskacím písmem. Kafr, eukalyptový olej, kysličník zinečnatý - dlouhý seznam starých názvů. Nemohl jsem se ubránit náklonnosti a láskyplnosti k nim, ale čistota mých citů byla zkalena tušením deziluze, kterou vyvolám. Chystal jsem se odvětit, že mazání čímkoli vemenno v nejmenším nepomůže, když farmář hlasitě zasténal.

Pohyb, kterým sáhl do zadní kapsy u kalhot, vyvolal prudkou křeč lumbága a zůstal sedět velice vzpřímeně s obličejem zkřiveným bolestí.

„Ty moje zatracený starý záda! K čertu, dávají mi zabrat a doktor neví, co s tím. Spolykal sem už tolik prášků, že bych moh chrastit, a nic mi nepomáhá.“

Nejsem žádný génius, ale občas se mi dostává zvláštního osvícení, což se nyní přihodilo.

„Pane Pickersgille, „pronesl jsem vážně, „ten ischias vás trápí, co vás znám, a teď mě něco napadlo. Jsem přesvědčený, že vím, jak to vyléčíte.“

Hospodářovy oči se rozšířily a upřeně na mě hleděl s důvěřivostí dítěte a v jeho zraku nebyla ani stopa skepse. Pochopitelně, protože právě tak jako lidé spoléhají víc na názor pohodných a cest'áků obchodujících s krmivem než na radu odborných zvěrolékařů, pokud jde o jejich dobytek, bylo zcela přirozené, že uvěří spíš zvěrolékaři než lékaři, co se týče jejich vlastních potíží.

„Víte, co mi pomůže? Vy mě dokážete uzdravit?“ tázal se slabým hlasem.

„Věřím, že ano, a nemá to nic společného s léky. Musíte přestat dojít.“

„Přestat dojít! Co ke všem čertům...?“

„Samosebou. Cožpak nechápete, že to všechno máte z toho, že každé ráno a každý večer, den co den, celý týden, sedíte zkroucený na té malé židličce? Jste kus mužského a musíte se krčit, abyste tam dosáhl - určitě to je pro vás velmi nezdravé.“

Pan Pickersgill civěl do prostoru, jako by měl vidění. „Vážně myslíte...“

„Ano, myslím. V každém případě byste to měl zkusit. Dojit může Olivie. Pokaždé říká, že by měla dojít

sama.“

„To je pravda, tatínku, „ pípla Olivie. „Víš, že dojím ráda, a je na čase, abys toho nechal - vždyť jsi se dřel celý život od dětství.“

„Hrom do vás, mladíku, věřím, že máte pravdu! Zabalím to, a hned - rozhod jsem se!“ Pan Pickersgill vztyčil krásně řezanou hlavu, rozhlédl se imperátorsky kol dokola a praštil pěstí do stolu, jako by právě uzavřel dohodu o splynutí dvou naftařských společností.

Vstal jsem. „Báječné. Vezmu si předpis s sebou a připravím mast na vemenó. Zítřa večer bude hotová a doporučuji začít s masážemi okamžitě.“

Asi za měsíc jsem potkal pana Pickersgilla. Jel na kole, šlapal majestátně přes tržiště a když mě uviděl, slezl z kola. „Vida, pan Herriot, „ pravil trochu zadýchaně. „Jsem rád, že vás potkávám. Chtěl jsem k vám zajít a povědít, že už nemáme v mlíce žádný kousky. Co jsme začali s tou masťou, tak to zmizelo a máme mlíko tak čistý, jak jen může bejt.“

„To je báječné. A co váš ischias?“

„Řeknu vám; že jste trefil hřebík na hlavičku, a jsem vám opravdu vděčný. Vod toho dne jsem už nikdá nedojil, a taky mě to už nevzalo.“ Odmlčel se a přátelsky a shovívavě se usmál. „Poradil jste mi dobře, ale krz ty mastiky sme museli zajít zpátky až k váženému profesorovi Mallesonovi, že jo?“

Mé příští střetnutí s panem Pickersgillem bylo po telefonu.

„Mluvím z ústředí, „ pronesl tlumeně.

„Z čeho?“

„Z ústředí, z ústředí vod telefonu, tady ve vesnici.“

„Aha, z ústředny, „ pravil jsem, „a čím vám mohu sloužit?“

„Prosím vás, přijďte co nejdřív k mýmu teleti, co má semolínu, „

„Prosím?“

„Mám tele se semolínou.“

„Semolínou?“

„Jo, s tím. Nákej chlápek vo tom povídal tuhle ráno do rádia.“

„Aha! Ano, už rozumím.“ Poslouchal jsem také odbornou přednášku o salmonelóze telat. „A proč si myslíte, že máte právě tyhle potíže?“

„No, je to zrovna tak, jak to ten chlápek vykládal. Moje tele krvácí z rektu.“

„Z re.. ?“

„Ano, ano, samozřejmě.“

„Tak to se tedy na něj raději podíváme. Přijedu brzy.“

Teleti bylo hodně špatně, když jsem ho prohlížel, a krvácelo z konečníku, ale nebyla to salmonelóza.

„Vidíte přece, pane Pickersgille, že nemá průjem, „ řekl jsem. „Spíš se mi zdá, že má zácpu. Vychází z něho skoro čistá krev. A má vysokou teplotu.“

Hospodář vypadal trochu zklamaně. „Hrome, myslel jsem si, že to je to samý, vo čem ten chlápek povídal. Říkal, že se můžou poslat vzorky do labratoru.“

„Prosím? Do čeho?“

„Do zkoumacího labratoru. Dyt' víte.“

„Ano, ano, samozřejmě, ale nedomnívám se, že by nám v tomto případě laboratoř příliš pomohla.“

„No dobře, ale co mu teda je? Má něco s rektrem?“

„Ne, ne, „ řekl jsem. „Ale vypadá to na nějakou překážku nahoře ve střevech a ta vyvolává krvácení.“

Podíval se na tvorečka nehybně stojícího se zdviženým zadkem. Telátko nevnímalo nic než své vnitřní nepohodlí, bylo do sebe zahleděno a občas se křečovitě napjalo a tiše zanařikalo.

A samozřejmě měl jsem to poznat hned - bylo to tak jasné. Domnívám se ale, že každý je někdy zaslepený a nevidí ani to, co má přímo před očima. Několik dní jsem poskakoval kolem telete zahalený do oparu tuposti a podával jsem mu léky, o kterých tu raději nebudu hovořit.

Měl jsem ale štěstí. Telátko se uzdravilo navzdory mé léčbě. A rozbřesklo se mi teprve, když mi pan Pickersgill ukázal malý kousek nekrotické tkáně, která z telete vyšla.

Zahanbeně jsem se obrátil k farmáři. „To je kousek střeva, který se vsunul do další části střeva, - intususcepce obvykle to jsou smrtelné případy, ale naštěstí překážka vyšla z těla a teleti by se mělo teď

dařit lépe.“

„Jak jste tomu říkal?“

„Intususcepce.“

Páně Pickersgillovy rty se zamyšleně pohybovaly a chvilku se mi zdálo, že se do toho pustí. Pak se ale zřejmě rozhodl opačně.

„Aha, „pravil, „tak tohle to bylo?“

„Ano, ale je obtížné určit příčinu.“

Hospodář odfrkl. „Sadil bych se, že vím, z čeho to mělo. Vždycky sem tvrdil, že tohle bude slabý tele. Už dyž se telilo, krvácelo z pupeční šňůry.“

Pan Pickersgill se mnou ještě neskoncoval. Za necelý týden jsem ho znova uslyšel do telefonu.

„Rychle sem pojed'te, jedno mý prase má taroky.“

„Taroky?“ S největším úsilím jsem zavrhl představu dvou vepříků hrajících taroky u zeleného karetního stolku. „Lituji, ale dost dobře nerozumím. . .“

„No, dal sem mu dávku odčervovacího léku a vono začalo skákat a koulet se po zádech. Povídám vám, že má dovopravdy taroky.“

„Aha! Ano, ano, paroxysma, chápu. Budu tam v několika minutách.“

Prase se trochu uklidnilo, než jsem přijel, ale stále ještě mělo veliké bolesti, vstávalo a lehalo si a křečovitě přebíhalo po chlívku. Dal jsem mu půl gramu morfia k utišení bolesti a za několik minut se uvolnilo a konečně si lehlo na slámu.

„Vypadá to, že bude v pořádku, „řekl jsem. „A jaký to byl odčervovací prostředek, který jste mu dal?“ Se lstivým úsměvem vytasil pan Pickersgill lahvičku. „Ňákej chlápek se tu zastavil a prodával to. Povídal, že to odstraní všechny červy, na kerý si pomyslim.“

„A skoro vám to odstranilo prasátko, vid'te?“ Přičichl jsem k tekutině. „Není divu, smrdí to jako čistý terpentýn.“

„Terpentýn, „vykřikl. „Že by to ksakru byl terpentýn? A ten chlap říkal, že to je něco úplně nového.

Taky si za to napočítal hromské peníze.“

Vrátil jsem mu lahvičku. „Nevadí, nemyslim, že se něco stalo, ale doporučoval bych hodit tenhle lék do popelnice to by bylo ze všeho nejlepší.“ Když jsem nastupoval do auta, podíval jsem se na hospodáře.

„Musí vám být nanic, když mě vidíte. Nejdřív mastitida, potom tele a teď prasátko. Měl jste teď smůlu.“

Pan Pickersgill napřímil ramena a podíval se mi do očí s klidem velikána. Znovu jsem si uvědomil závažnost jeho přítomnosti.

„Mladíku, „pravil. „To mi vůbec nevadí. Tam, kde je dobytek, tam sou taky starosti, a já vím ze zkušenosti, že starosti dou dycky v cyklónech.“

KAPITOLA 6

Uvědomoval jsem si, že bych neměl, ale stará droverská cesta mě k sobě neodolatelně vábila. Mou povinností po téhle ranní návštěvě bylo spěchat do ordinace, ale široká zelená stezka se svůdně vinula mezi nakloněnými zídками přes vrchol vřesoviště, a než jsem se nadál, byl jsem venku z auta a šlapal jsem po tvrdé trávě.

Zídka lemovala okraj kopce, a když jsem se podíval přes ni a do dálky tam, kde se hluboko pode mnou tulilo Darrowby v zeleném údolí, hřměl mi v uších vítr. Vtiskl jsem se pod ochranné přístřeší šedivých kamenů a vítr už jenom šeptal a jarní slunce mě horce hřálo do obličeje. Nejhezčí slunce nebylo dusné ani palčivé, ale jasné, zářivé a čisté, takové, jaké najdete jenom dole za yorkshirskou zídkou, nad níž zpívá vítr.

Sklouzl jsem ještě níž, natáhl jsem se na trávu a přivřenýma očima jsem hleděl do modré oblohy, hověl jsem si v nádherném pocitu odpoutání od světa a jeho problémů. Tahle nezkrotná vášeň se stala součástí mého života a dodnes mě ovládá. „nechuť sestoupit dolů z vysočiny, vášnivá touha vykročit z toku života a několik minut lelkovat na jeho okraji jako nezúčastněný divák.

A byl to snadný únik. Bylo tak snadné lehnout si v úplné samotě, kde se neozýval ani hlásek, jen vítr vzdychal a fičel nad mnohakilometrovým prázdňem a vysoko v nedozírnu bez ustání statečně trylkovali

skřivani.

Ne že by bylo cokoli nepříjemného v návratu dolů do Darrowby, a to i v době, kdy jsem ještě nebyl ženatý. Dva roky jsem pracoval ve skeldalské tvrzi, než do ní přišla Helena. Stala se mým domovem a oba ostrovtipní domácí páni se stali mými kamarády. Netrápilo mě, že oba bratři byli chytřejší než já. Siegfried - nevypočitatelný, výbušný, velkoryse laskavý. Měl jsem štěstí, že byl mým partnerem. Vzhledem k tomu, že jsem vyrostl ve městě, potřeboval jsem všechnu jeho odbornost a podporu, abych dokázal poradit zkušeným chovatelům dobytka, jak mají zacházet se svými zvířaty. A Tristan. Říkali o něm, že je rošťák, ale správný. Jeho vtip a životní elán prosvětlovaly moje dny.

A celou tu dobu jsem svoje teoretické vzdělání doplňoval praktickou zkušeností. Obrovské množství poznatků, kterým jsem se učil ve škole, tu nabývalo života, a vím dál tím víc ve mně rostlo poznání, hluboké a hřejivé, že tohle je můj úděl. Že neexistuje nic, co bych dělal raději.

Trvalo asi patnáct minut, než jsem se zase zvedl, příjemně se protáhl, naposled zhluboka vdechl doušek křehkého vzduchu a pomalu se loudal k vozu, abych se vydal na desetikilometrovou cestu dolů do Darrowby.

Když jsem zastavil u kovové mříže, na níž na krásných georgiánských vratech visela nakřivo Siegfriedova vizitka nad mojí, podíval jsem se na ten vysoký starý dům nedbale ověšený břečťanem, vinoucím se po omšelém zdivu. Bílý lak oken a dveří se loupal a břečťan potřeboval přistříhnout, ale celá budova měla styl, ušlechtilý a neměnný půvab.

V tu chvíli jsem však myslel na něco jiného. Vešel jsem dovnitř, tiše jsem našlapoval na barevné dlaždičky v dlouhé chodbě, až jsem se dostal do úzkého přístavku vzadu za domem. A pocítil jsem, tak jako vždycky, potlačené vzrušení, když jsem nadýchl vůni našeho povolání, vůni, která se tu neustále vznášela - éter, karbolka a pulvis aromaticus. To poslední byl kořeněný prášek, který jsme mísili do léků pro dobytek, aby byly chutnější, a byla to vůně tak charakteristická, že ještě dnes mě vrací o třicet let zpátky, když ke mně jen lehce zavane.

A dneska bylo mé vzrušení silnější než obvykle, protože má návštěva byla tajná. Po posledním kousku chodby jsem šel skoro po špičkách, rychle jsem zaběhl za roh a do přípravný. Opatrně jsem otevřel dveře skříně na konci a vytáhl malou zásuvku. Byl jsem přesvědčen, že v ní má Siegfried schovaný rezervní kopytní nůž, a musel jsem potlačit triumfální zavýsknutí, když jsem ho uviděl ležet v zásuvce. Byl skoro nový, s hezky zakřiveným třpytným ostřím a vyleštěným dřevěným držadlem.

Napřáhl jsem po něm ruku, když mi v pravém uchu vybuchlo vzteklé zařvání.

„Přistižen při činu! S rukama krví potřísněnými, ke všem čertům!“ Siegfried, který očividně vypučel z dřevěné podlahy, dští do mé tváře oheň. Šok byl tak obrovský, že nástroj vypadl z mých třesoucích se prstů, a já jsem couvl mezi poličky plné lahviček s lékem proti nadmutí.

„Jejda, ahoj, Siegfriede, „ pravil jsem s ubožáckým pokusem o nenucenost. „Zrovna se chystám k tomu Thompsonovu koni. Však víš, k tomu se zhnisaným kopytem. Zdá se mi, že jsem někam založil svůj nůž, a tak mě napadlo, že bych si mohl vypůjčit tenhle.“

„Myslel jsi, že ho štípneš, chceš říct! Můj náhradní kopytní nůž! Prokristapána, copak ti není nic svatého, Jamesi?“

Lstivě jsem se usmál. „Ale ty se mýlíš. Byl bych ti ho potom okamžitě vrátil.“

„To zní pravděpodobně!“ pravil Siegfried s trpkým úsměvem. „Nikdy bych ho byl už nespátřil, a ty to víš zatraceně dobře. A vůbec, kde je tvůj vlastní nůž? Zapomněl jsi ho někde v hospodářství, vid?“

„Abych ti řekl pravdu, položil jsem si ho u Willyho Denholma, když jsem ořezal přerostlý pazneht krávy, a asi jsem ho zapomněl zase zvednout.“ Lehce jsem se zasmál.

„Ale, Jamesi, propánaboha, vždycky zapomeneš zvedat po sobě věci. A tento svůj nedostatek vyrovnáváš tím, že zcizuješ mé nástroje.“ Vystrčil bradu. „Máš vůbec nějaké tušení, kolik mě to stojí?“

„Ale jsem přesvědčen, že pan Denholm se tu zastaví a vrátí nůž do ordinace okamžitě, jakmile pojedou do města.“

Siegfried vážně přikývl. „Možná že ano, prosím, já to připouštím, možná že ano. Ale taky ho třeba napadne, že to je báječný nástroj k čištění fajfky. Pamatuješ se, jak jsi nechal pracovní oblek, který používáš při telení, u starého Freda Dobsona? Když jsem ten overal viděl příště, bylo to o půl roku později a měl ho na sobě Fred. Vysvětlil mi, že to je vůbec to nejpraktičtější, co kdy oblékl při stavění

snopů do panáků při dešti.“

„Ano, pamatuji si to. A upřímně toho lituji.“ Zmlkl jsem a vdechoval pronikavou vůni pulvis aromaticus. Někdo upustil na zem celý sáček, ten se rozsypal a vůně byla ještě pronikavější než jindy.

Můj kolega na mě neustále upíral planoucí zraky a teprve za několik minut pokrčil rameny. „Prosím, nikdo z nás není dokonalý, Jamesi. Lituji, že jsem na tebe řval. Ale chápej, k tomu noži mám hluboký vztah a celé tohle zapomínání věcí mi už leze krkem.“ Vzal z přihrádky zabroušenou sklenici se svým oblíbeným nálevem proti kolice, vyleštil ji kapesníkem a pak ji znovu uložil na přihrádku. „Povím ti, co uděláme. Půjdem, posedíme si pár minut a pohovoříme si o tomhle problému.“

Vraceli jsme se chodbou, a když jsem vstoupil za ním do velkého obývacího pokoje, zvedl se Tristan ze svého oblíbeného křesla a široce zív. Měl obličej chlapecký a nevinný jako vždycky, ale vyčerpané rýhy pod očima a kolem úst ho výmluvně usvědčovaly. Včera večer jel s družstvem Šipkařů lorda Nelsona a aktivně se účastnil tvrdého zápasu proti draytonskému týmu. Po zápase následovala večeře, při níž se podávala nádivka s hráškem a přibližně dvanáct püllitrů piva na osobu. Tristan zalézal do postele ve tři hodiny ráno a očividně byl v delikátním stavu.

„Vida, Tristan, „řekl Siegfried. „Jsem rád, že jsi tu, protože to, co chci říct, se týká tebe právě tak jako Jamese. Je to o zapomínání nástrojů na statech a lítáš v tom taky.“ (Musíme si připomenout, že před zákonem o veterinární praxi z roku 1948 nebylo protizákonné, aby studenti ošetřovali, a také tuto praxi běžně provozovali. Pravda je, že Tristan pracoval výborně, když musel, a farmáři ho měli velmi rádi.)

„Myslím to nesmírně vážně, „prohlásil můj kolega, opřel se loktem o krbovou římsu a patřil z jednoho na druhého. „Vy dva mě ženete na samý okraj naprosté zkázy tím, že ztrácíte drahocenné nástroje. Některé nástroje se nám vrátí, ale spoustu už nikdy neuvidíme. Jaký smysl má posílat vás na návštěvy, z nichž se vracíte bez peánů nebo nůžek nebo něčeho jiného? Veškerý zisk jde vniveč, chápete?“

Mlčky jsme přikýkli.

„Konec konců, je to opravdu velice snadné, roztahovat nástroje po světě, že ano? Možná že se divíte, proč já nikdy nikde nic nezapomínám - povím vám to, - je to prostě záležitost soustředěného myšlení. Když nějakou věc položím, vždycky si vštípím do mysli, že ji musím zase zvednout. A to je všechno.“ Skončil přednášku a zenergičtěl. „Dobrá, chlapci, a teď sebou švihněte. Nemáme příliš mnoho práce, Jamesi, a tak bych byl rád, kdybys se mnou zajel ke Kendallovým z Brooksidu. Má tam nějaké drobnosti, mimo jiné krávu s nádorem, který musíme odoperovat. Neznám podrobnosti, ale možná, že jí budeme muset uspišit porod. K Thompsonovi můžeš jít později.“ Obrátil se na bratra. „A ty pojď raději s námi, Tristane. Nevím, jestli tě budeme potřebovat, ale rezerva se může hodit.“

Vpochodovali jsme do statku jako úhledné procesí a pan Kendall nás uvítal obvyklou halasnou srdečností.

„To jsou k nám hosti, dneska tu máme silnou sestavu, jak koukám, s tímhle regimentem už něco dokážeme.“

Po okrese se o panu Kendallově říkalo, že je „moc chytřej, „ a v Yorkshiru byla tahle fráze mnohoznačnější, znamenala totiž, že je jakýsi „všechnoznávšudebyl“, a vzhledem k tomu, že se ještě navíc považoval za prvotřídního čtveráka a šprýmaře, nepřiřostl kolegům farmářům valně k srdci. Vždycky jsem měl pocit, že je pan Kendall dobrák, ale jeho sebevědomí talenta všech talentů a znalce všech znalců skutečně kazilo dojem.

„Tak na co byste se chtěl podívat nejdříve, pane Farnone?“ tázal se. Byl nevelký, podsaditý, s kulatým hladounkým obličejem a rošťáckýma očima.

„Máte tu, myslím, krávu s nemocným okem, „řekl Siegfried. „Bude nejlíp začít u ní.“

„Hnedlinko vám ji ukážu, „ zvolal hospodář a pak vsunul ruku do kapsy. „Ale než začneme, mám tu něco pro vás.“ Vytáhl stetoskop. „Nechal jste ho tu, když jste tu byl naposled.“

Nastalo ticho, pak Siegfried zavrčel, jako že děkuje, a chňapl po přístroji.

Pan Kendall pokračoval. „A před tím jste tu nechal kastrovací kleště. Vyhandlovali jsme si to, pamatujete? Vrátil sem vám kleště, a vy ste tu zapomněl poslouchátko, „ zasmál se srdečně a dlouze.

„Ano, ano, správně, „ štěkl Siegfried a rozpačitě se po nás ohlédl. „Ale musíme se pustit do práce. Kdepak je...?“

„Víte, chlapci, „ chichotal se hospodář a obrátil se k nám, „hádám, že se vůbec nepamatuju, že by pan

doktor Farnon byl u mne něco nezapomněl.“

„Nepovídejte!“ pravil Tristan se zájmem.

„Dybych si to všechno chtěl nechat, měl bych už plnej šuplík.“

„Opravdu?“ podotkl jsem.

„Vopravdu, mladý pane, vopravdu. A se sousedama, kolem dokola, je to jakbysmet. Tudle mi jeden povídal - Pan Farnon je moc laskavej pan doktor - při každý návštěvě nám nechá něco na památku.“ Pan Kendall zvrátil hlavu do týla a znovu se rozchechtal.

Nám se rozprava líbila, ale můj partner zamířil ke chlěvu. „Kde je ta zatracená kráva, pane Kendalle? Nemáme na to celý den.“

Nebylo těžké najít pacientku, hezkou, světle grošovanou krávu s jedním okem téměř zavřeným, která si nás opatrně prohlížela. Slzavý pramínek vytékal mezi řasami a kanul tmavou cestičkou v srsti a úzkostné chvění víček prozrazovalo bolest.

„Něco tam má, „ zahučel Siegfried.

„Jo, jo, já vim!“ Pan Kendall věděl všechno a vždycky. „Vlít jí do voka velké kus řezanky, ale nemůžu se k tomu dostat. Koukněte se.“ Jednou rukou chytil kravský mulec a prsty druhé ruky se všemožně snažil rozevřít víčko, ale kráva přetáhla třetí víčko a stočila oční kouli tak, že bylo vidět pouze bělmo.

„A šmytec, „ zvolal pan Kendall. „Člověk ji nepřinutí, aby tím vokem nehejbala.“

„Já ji přinutím.“ Siegfried se obrátil k bratrovi. „Tristane, přines z auta chloroformovou masku. Hod' sebou!“

Mládenec byl ve vteřině zpátky a Siegfried rychle přetáhl krávě přes hlavu plátěný pytel a zavázal ho za ušima. Z láhve s lihem vyjmul neobvykle tvarovaný peán s drobounkými vroubky ovládanými malou pružinou. Namířil peán nad zavřené oko.

„Jamesi, „ křikl, „dej jí asi unci.“

Nakapal jsem chloroform na houbičku upevněnou v náhubku. Chvilí se nic nedělo - kráva se několikrát nadechla a pak rozevřela široce oči v úžasu nad zvláštním omamným pachem zahlcujícím jí plíce.

Obnažila se celá plocha postiženého oka s širokým kouskem řezanky rozprostřeným přes černou duhovku. Zhlédl jsem ji jen krátce, než ji Siegfriedovy kleštičky uchopily a odhodily.

„Vetři do toho kousek mastičky, „ pravil můj partner. „A ty, Jamesi, svlékni masku, než začne ztrácet rovnováhu, aby se nepoložila.“ Kráva, osvobozená od pytle na hlavě a od trýznícího tělíska v oku se s hlubokou úlevou rozhlédla kolem sebe. Celá záležitost netrvala déle než minutu a byl to prvotřídní kousek mistrné práce, až se nad ní srdce smálo, ale na pana Kendalla zřejmě valný dojem neučinila.

„Dobrý, „ hekl. „Tak pudem dál.“

Procházeli jsme chlěvem a já jsem si všiml koně, kterého vedli venku přes dvůr. Siegfried na něj ukázal.

„Je to ten valach, kterému jsem operoval kohoutkovou píštěl?“ ptal se.

„Jo, to je von, „ farmářův hlas zněl nezúčastněně.

Vyšli jsme ven a Siegfried přešel dlaní po plecích valacha. Široká jizva nad kohoutkem bylo všechno, co zůstalo po hnisavé, zapáchající dutině, již jsme ošetřovali před několika týdny. Zahojila se dokonale. Tyto případy se léčily k uzoufání obtížně. Vzpomínal jsem, jak můj partner řezal a vyřezal zhnisanou tkáň, jak hluboko zasahoval, až zůstalo jen zdravé maso na zdravé kosti. Jeho úsilí bylo odměněno brilantním úspěchem. Siegfried poplácal valacha. ještě jednou po krku. „Tak tohle se mi docela líbí.“

Pan Kendall pokrčil rameny a zamířil zpátky do chlěva. „Jo, nejni to špatný.“ Nevypadal mimořádně nadšeně.

Kráva s nádorem stála hned za dveřmi. Výrůstek byl v řitní oblasti - hladký, kulatý, jako by dobytčeti ze zadku trčelo jablko. Zřetelně se rýsoval asi tři centimetry napravo od ocasu.

Pan Kendall už zase pokřikoval. „Tak se kouknem, co v tom vězí. Jakkak to, chlapci, odstraní, co! Je to veliký budete na tu fušku potřebovat pořádněj nůž nebo pilku, co? Uspíte ji nebo ji svážete?“ Culil se a střelil třpytnýma očima z jednoho na druhého.

Siegfried natáhl paži a uchopil nádor. Prohmatával prsty místo, odkud to vyrůstalo. „Hm... ano... hm... přineste mi, prosím, mýdlo, ručník a vodu, buďte tak laskav.“

„Mám to hned za dveřma, „ farmář utíkal na dvůr a zase zpátky s vědrem vody.

„Děkuji vám, „ řekl Siegfried, umyl si ruce a důkladně si je osušil. „Jestli se nemýlím, máte tu ještě jeden

případ, vidíte? Nebylo to tele s kolikou?“

Hospodář rozevřel oči. „Jo, to mám. Ale neměla by se nejdřív vyndat krávé ta boule?“

Siegfried složil ručník a pověsil ho přes vrátka. „Nádor jsem už odstranil, „ pravil klidně.

„Co, cože?“ Pan Kendall civěl krávé na zadek. Civěli jsme na něj všichni. Nebylo nejmenší pochyby - vyrůstek zmizel, a co bylo ještě podivnější - nikde ani stopa. po jizvě, ani známka, že tam vůbec něco existovalo. Stál jsem úplně blízko u zvířete a viděl jsem na milimetr přesně, kde trčela ošklivá velká zbytnělina. Teď tam nebylo nic, ani kapka krve, vůbec nic.

„Jo, „ pravil pan Kendall nerozhodně, „tak ste to vyndal... vyndal ste to... tak jo, to je dobrý.“ Z jeho tváře zmizel úsměv a jako by v něm splaskla duše. Protože byl muž všeho znalý a ničím nepřekvapitelný, nedokázal říct, „a kdy ste to ksakru uříz? A jak? A co jste s tím propánajána proved?“ Za žádnou cenu nesměl ztratit tvář, ale byl ořesen. Těkal kradnými pohledy po chlévu, po dvoře. Kráva stála na čistě zameteném stání beze slámy a na podlaze kolem dokola nic neleželo. Nenápadně, jakoby nedopatřením, odstrčil nohou židličku k dojení - pořád nic.

„A teď bychom se snad mohli podívat na telátko.“ Siegfried se měl k odchodu.

Pan Kendall přikývl. „Ano... ano, to tele. Je támhle v rohu. Nejdřív bych ale odnesl kbelík.“

Hloupá výmluva. Šel k vědru, a když míjel krávu otřel si brýle, které měl naražené na nose, a zamířil pronikavý pohled na její zadek. Jen na vteřinu, protože nechtěl projevit nevhodný zájem, ale když se k nám vracel, měl tvář zrůzněnou hlubokým zoufalstvím a odložil brýle s vyčerpaným gestem porážky. Než k nám přistoupil, otočil jsem se k Siegfriedovi. „Kde to k čertu máš?“ zasyčel jsem.

„V rukávu, „ odhučel Siegfried, aniž otevřel ústa a hnul brvou.

„Cože...?“ nadechl jsem se, ale Siegfried už přelézal branku do provizorní ohrádky, kam umístili tele. Byl v báječné náladě, prohlížel malého tvorečka vpichoval mu injekci a nepřetržitě švitořil. Udržoval tok lehké konverzace a pan Kendall se ukázal jako silný charakter - dokázal oplácet úsměv úsměvem a odpovídat na otázky. Ale roztržité chování, zmučené oči a opakované nedůvěřivé pohledy na podlahu chléva směrem ke krávé prozrazovaly, že byl ve strašlivém stresu.

Siegfried s telátkem nijak nepospíchal, a když byl hotov, lelkoval chvíli na dvoře, žvatlal o počasí, o rašící trávě a o ceně býčků.

Pan Kendall byl vzteklý, ale držel se, a když mu Siegfried konečně zamával na rozloučenou, vylézaly mu už oči z důlků a jeho tvář byla maska utrpení. Jako střela vletěl do chléva, a když auto couvalo, zahlédl jsem ho sehnutého s brýlemi znovu na nose, jak šátrá po všech koutech.

„Chudák, „ podotkl jsem. „Ještě pořád to hledá. A prokristapána, kde to vlastně je?“

„Vždyť jsem ti to přece řekl!“ Siegfried zvedl ruku od volantu a zatřepal rukávem. Do dlaně mu vyběhl kulatý, masitý balónek. Patřil jsem na něj v úžasu. „Ale... vůbec jsem nepostřehl, žeš to vyjmul... co se stalo?...

„Však ti to vysvětlím.“ Kolega se shovívavě usmíval. „Prohmatával jsem okolí řítě, abych zjistil, jak hluboce je nádor vrostlý, a ucítil jsem, že se to pohybuje. Bylo to jen zasunuté pod kůži a když jsem to stiskl, vystřelilo mi to rovnou do rukávu. Okraje kůže se pak zase těsně sevřely, takže nebylo k rozpoznání, kde to leželo. Zvláštní věc.“

Tristan se naklonil ze zadního sedadla. „Dej mi to, vezmu to s sebou na fakultu, aby to vyšetřili. Zjistíme, jaký je to nádor.“

Jeho bratr se usmál. „Ano, předpokládám, že nám sdělí nějaký fantastický název, ale já si to budu vždycky pamatovat jako jedinou věc, která pana Kendalla vyvedla z míry.“

„Byla to zajímavá návštěva, „ řekl jsem. „Musím přiznat, že jsem obdivoval tvůj postup i tvůj výkon na oku, Siegfriede. Krásná práce.“

„Jsi laskavý, Jamesi, „ zabručel Siegfried. „Byl to jenom jeden z mých malých triků - a samozřejmě ty kleštičky mi moc pomohly.“

Přikývl jsem. „Ano, báječná věcička. Nic podobného jsem ještě neviděl. Odkud je máš?“

„Koupil jsem je u stánku na posledním veterinárním kongresu. Stály balík, ale vyplatily se. Počkej, ukážu ti je.“ Vsunul ruku do náprsní kapsy, pak do postranní kapsy, a když překotně prohmatával celý oblek, začal se mu v obličej šířit děs.

Konečně to vzdal, odkašlal si a upřeně hleděl na silnici před sebou.

„Ukážu ti je někdy jindy, Jamesi, „ pravil chraptivě.
Mlčel jsem, ale věděl jsem a Siegfried věděl a Tristan taky věděl.
Nechal je na statku.

KAPITOLA 7

Jedna z nejpříjemnějších stránek mého manželského soužití byla, že se má novomanželka výborně snášela s oběma Farnony. A to se slušelo a patřilo, protože ti dva mě podpořili ze všech sil, když jsem se o ni ucházel. Siegfried několika výborně načasovanými kopanci do zadku - Tristanovy podněty byly subtilnější. Uklidňoval mě, když jsem se s ním jednou dopoledne začátkem léta radil v přípravě léků o svých námluvách.

„Každopádně je to dobré znamení, „ Tristan vydechl pomalý doušek cigaretového dýmu a dlouze se na mě zadíval a vykulil oči, aby mi dodal odvahy.

„Myslíš?“ tázal jsem se pln pochyb.

Tristan přikývl. „Určitě. Helena ti teď telefonovala, vid’?“

„Ano, zčistajasna. Neviděl jsem ji od toho večera, co jsem s ní byl v biografu, a pak nastal blázonec s ovce - a zničehonic mě zve v neděli odpoledne na čaj.

„To rád slyším, „ pravil Tristan. „Samosebou, že si nebudeš myslet, že máš všechno v suchu, nebo tak. Víš přece, že nejsi jediný kohout na smetišti?“

„To ksakru vím - jsem, abych tak řek, jenom jeden z houfu.“

„To zrovna ne, ale Helena Aldersonová je kus. A nejen na pohled, ale ehm... je moc milá. Je to jednička.“

„No jo, no jo. Samozřejmě, že se kolem ní jen hemží. Například mladý Richard Edmundson - slyšel jsem, že má velké šance.“

„To má, „ potvrdil Tristan. „Obě rodiny jsou odedávna spřátelené, zámožní hospodáři, peněz jako slupek. Starý Alderson by prý moc rád viděl Richarda jako zetě.“

Vrazil jsem ruce do kapes. „Ani se mu nedivím. Mladý veterinář s oblýskaným zadkem není zrovna silná konkurence.“

„Jen žádné chmury, starý brachu, uvědom si, že jsi pěkně zabodoval, nebo ne?“

„Jaksi taksi, „ mdle jsem se usmál. „Dvakrát jsem s ní šel na schůzku - pozval jsem ji na taneček, který se nekonal, a do biografu, kde běžel nesprávný film. Poprvé jsem to prošvihl úplně a podruhé to nebylo o moc lepší. Prostě mi nepřeje štěstí - pokaždé se něco nepovede. Možná že i tohle pozvání je jen zdvořilé gesto - revanš nebo tak.“

„Nesmysl, „ smál se Tristan a bušil mi do ramene. „Je to obrat k lepšímu uvidíš. Tentokrát se nic nepokazí, všechno bude v pořádku.“

A když jsem v neděli odpoledne vystupoval z auta, abych otevřel vrata do Heston Grange, skutečně se zdálo, že na světě je všechno líbezná. Neupravená polní cesta se plazila od branky dolů přes pole a pastviny k Heleninu domovu, líně se rozvalovala ve sluneční záři podél zátočin a ohybů řeky a budova z šedého kamene se podobala klidnému přístavu.

Na chvilku jsem se opřel o vrátka a vdechoval jsem sladký vzduch. V minulém týdnu se všechno proměnilo. Řezavý vítr se utišil, kraj zvláčněl a zazelenal se a zahřívající se půda se rozvoněla všemi svými vůněmi. Dole na nižších stěnách útesu, ve stínu boroviny, se mezi mrtvým bronzem kapradí prodíral světlounce modrý opar polních hyacint a jemný vánek ke mně nesl jejich vůni.

Jel jsem dolů vozovkou mezi kravami pochutnávajícími si na čerstvé mladé trávě po dlouhé zimě strávené ve chlévě, a když jsem klepal na domovní dveře, zaplavila mě vlna optimismu a pohody. Otevřela mi, Helenina mladší sestra, a teprve když jsem dokráčel do kuchyně s kamennou podlahou, ucítil jsem hryzáni pochyb. Možná proto, že to tolik připomínalo onu zkázyplnou první návštěvu u Heleny. Pan Alderson seděl u krbu pohřížen do zemědělského věstníku jako tehdy a krávy vyvedené v oleji na obrovském plátně nad jeho hlavou se stále ještě brodily pod omšelými skalními vrcholy v jezeře modrém, až oči přecházely.

Helenin otec se na mne podíval přes brýle právě tak jako tenkrát. „Dobré odpoledne, mládenče, pojďte

dál a posad' se.“ A když jsem klesl do křesla proti němu, několik vteřin na mne nejistě zíral. „Dneska se nám počasí zlepšilo“ zahučel a pak byl jeho zrak neodolatelně vtažen zpět do řádek časopisu spočívajícího mu na kolenou. Když sklonil hlavu a začal znovu číst, nabyl jsem hlubokého přesvědčení, že nemá nejmenší ponětí, kdo jsem.

Znovu jsem si intenzívně uvědomil, jak veliký rozdíl je v tom, jestli navštívíte farmu jako zvěrolékař, nebo za účelem čistě společenským. Při svých pochůzkách jsem pobýval často v kuchyni - myl jsem si ruce a nenuceně jsem konverzoval s manželkami farmářů o nemocných dobytčatech. Ale teď jsem tu ztuhla seděl v parádním obleku proti mlčícímu drobnému muži, jehož dceři jsem se hodlal dvořit. Bylo to něco úplně jiného.

Ulevilo se mi, když vstoupila Helena a přinesla koláč, který postavila na veliký stůl. Nebylo to snadné, protože stůl už byl obložený. Velikonoční nádivka v důvěrné blízkosti bělounkých vdolečků, pochoutka z volské tlamy těsně vedle mísy míchaného salátu, slad'ounce vyhlížející košíčky s vanilkovým krémem soupeřící o prostor s pirožky, se sendviči s rajsými jablíčky a piškoty. Na kousku volného místa poblíž středu stolu ležel veliký dort, vzdorně vztyčující šlehačkovou hlavu. Yorkshirská svačina v celé své kráse. Helena ke mně přistoupila. „Dobré odpoledne, Jime, jsem ráda, že tě zase vidím - už jsem skoro zapomněla, jak vypadáš.“ Usmála se svým pomalým, přátelským úsměvem.

„Dobré odpoledne, Heleno, však víš, jak to je, když nastane tenhle ovčí čas. Doufám, že teď už bude všechno jednodušší.“

„Přála bych ti to. Těžká práce člověku svědčí jen do určité míry, ale někdy si potřebuješ odpočinout. Pojd', napijeme se čaje. Máš hlad?“

„Ted' sem ho dostal, „přiznal jsem s obdivným pohledem nahromady jídla.

Helena se pousmála. „Tak se posad'. Tatínku, nech už svůj drahocenný zemědělský věstník a pojd' sem k nám. Pohostili bychom tě, Jime, v jídelně, ale tatínek by nemohl svačit nikde jinde než právě tady; s tím se nedá nic dělat.“

Posadil jsem se ke stolu spolu s Helenou; malým Tomíkem a Mary, Heleninými sourozenci, a s tetičkou Lucy, což byla ovdovělá sestra pana Aldersona, která se nedávno přistěhovala a žila tu teď jako člen rodiny. Pan Alderson přesupěl po kuchyňských dlaždicích, padl do křesla s vysokým dřevěným opěradlem a flegmaticky se zahleděl na volskou tlamu.

Přijal jsem svůj vysoce navršený talíř, ale nemohu říci, že by mi bylo lehké u srdce. V průběhu svého povolání jsem snědl mnohé pokrmy v domovech pohostinných Dalesanů a poučil se, že lehký konverzační tón při jídle nebyl na místě. Za správné - zvláště ve staromódnějších rodinách - se pokládalo spořádat jídlo v tichosti a vrátit se zpátky do práce. Ale možná že tohle bude jiné. Nedělní svačina je třeba záležitostí víc společenskou. Rozhlédl jsem se kolem stolu v očekávání, jestli někdo udá tón.

Promluvila Helena. „Jim teď měl plné ruce práce s ovci - od té doby, kdy jsme ho naposled viděli.“

„Ano?“ A tetička Lucy sklonila hlavu k jednomu rameni a usmála se. Byla drobounká jako ptáček a ve způsobu, jakým se dívala, se velice podobala svému bratru a měl jsem pocit, že je na mé straně.

Děti si mě upřeně prohlížely a koutky úst se jim škubaly. Setkali jsme se pouze jednou, a tehdy jsem se jim stal zdrojem ohromné švandy a při tom zřejmě zůstalo. Pan Alderson si posolil ředkvičku, vsunul ji do úst a nezúčastněně žvýkal.

„Měl jsi tentokrát nějaký případ ketózy březích ovcí, Jime?“ zeptala se Helena, znovu se snažíc.

„Ano, bylo toho dost, „odpověděl jsem horlivě. „Neměli jsme ale při léčení příliš mnoho štěstí. Letos jsem zkusil infúze glukózy a myslím, že jim to trochu pomohlo.

Pan Alderson spolkl poslední kousek ředkvičky. „Já myslím, že glukóza není k ničemu, „zavrčel. „Taky jsem to vyzkoušel a myslím, že to není k ničemu.“

„Vážně?“ podotkl jsem. „To je ale zajímavé. Ano... ano... zajímavé...“ Zabořil jsem se do salátu, abych si oddechl, než nabídnu další příspěvek ke konverzaci.

„Vyskytla se nám spousta náhlých uhynutí jehňat“ pravil jsem. „Vypadá to na větší výskyt klostridiové infekce.“

„Ale jděte, „řekla tetička Lucy usmívajíc se, aby mi dodala odvahy.

„Ano, „pokračoval jsem, dostává se do varu. „Jsme moc rádi že už proti téhle nemoci máme očkování.“

„Ty vakcíny jsou báječná věc, „ pípla Helena. „Brzy budete schopni očkováním zabránit spoustě chorob u ovcí.“ Konverzace se rozehrávala.

Pan Alderson skoncoval s volskou tlamou a odstrčil talíř. „O očkování nemám valný mínění. A případy náhlých uhynutí, o kterých jste mluvil - to je od chuchvalců chlupů v žaludku. S infekcí to nemá nic společného.“

„Aha, chuchvalce chlupů, aha. Vidíte, chuchvalce chlupů.“ Vzdal jsem to a rozhodl se, že se soustředím na jídlo.

A stálo za to. Propracovával jsem se hostinou a čím dál tím víc jsem žasl, když jsem si uvědomil, že tohle všechno pravděpodobně pekla a vařila Helena. Ale teprve když se mé zuby vnořily do poezie lineckých košíčků, jsem docenil úplně zázrak, že někdo tak krásný a přitažlivý jako Helena zvládne něco podobného.

Podíval jsem se na ni přes stůl. Byla vysoká a statná, nebylo v ní nic titěrného po otci. Určitě se podobala matce. Paní Aldersonová nežila již mnoho let a já jsem přemítal, jestli měla stejná široká laskavá ústa, která se tak ráda smála a teplé modré oči pod lesklou spoustou tmavě hnědých vlasů. Zachichotání Tomika a Mary mě upozornilo, že s povděkem pozorovali, jak civím na jejich sestru.

„Tak to by stačilo, vy dva, „ napomenula tetička Lucy. „A můžete už jít, budeme sklízet ze stolu.“ Tetička Lucy s Helenou začaly odnášet nádobí do přípravný za dveřmi, zatímco pan Alderson a já jsme se navrátili ke svým křeslům u krbu.

Drobný pan Alderson mě odsouval k mému křeslu neurčitým mávnutím ruky. „Tady... posad'te se ehm... mladíku.“

Z kuchyňky, kde se mylo nádobí, se ozval cinkot talířů. Byli jsme sami.

Ruka pana Aldersona automaticky zatápala po Zemědělském věstníku, pak s pohledem štvance, vrženým mým směrem, zase ruku stáhl a začal poklepávat prsty na opěradlo křesla tiše si pískaje neznámou melodii.

Zoufale jsem doloval nějaký zahajovací gambit, ale nevydoloval jsem vůbec nic. Do ticha dunělo tikání hodin. Začínal jsem se potit, když si drobný pan Alderson odkašlal.

„V pondělí stály prasata vysoko, „ dal blahosklonně k dobrému.

„Ano? To je ale báječné - moc báječné.“

Pan Alderson přikývl, upřel zrak kamsi nad mé levé rameno a znovu začal bubnovat. A opět nás pokryl příkrov těžkého mlčení a hodiny vytloukaly své poselství.

Po několika stoletích se pan Alderson zavrtěl a lehce si odkašlal. Dychtivě jsem k němu vzhlédl.

„Ale skot klesl, „ pravil.

„Jej, to je zlé, to je škoda, „ blábolil jsem. „Tak už to ale bývá, vid'te?“

Helenin otec pokrčil rameny a znovu jsme se zklidnili. Tentokrát jsem věděl, že to je beznadějně. V hlavě jsem měl vakuum a můj společník vypadal poraženecky, jako člověk, který vystřílel zásobník konverzace. Opřel jsem si hlavu o opěradlo křesla a studoval jsem šunku a slaninu visící z háků u stropu, pak jsem postupoval podél seřazených talířů na velkém dubovém příborníku ke křiklavému kalendáři poskytnutému podnikem vyrábějícím přísady do krmiv pro skot. Kalendář visel na hřebíku na zdi. Odvážil jsem se kradmo a rychle koutkem oka pohlédnout na pana Aldersona a naskočila mi husí kůže, protože jsem zjistil, že pan Alderson v přesně stejném okamžiku mrkl po mně. Oba jsme urychleně odvrátili oči.

Když jsem se trochu posunul v křesle a zkroutil krk, viděl jsem na druhou stranu kuchyně, kde stál staromódní psací stůl se stahovacím víkem a nad ním trůnila fotografie pana Aldersona z první světové války. Vypadal velice přísně v uniformě yorkshirské domobrany. Probíral jsem další stěnu, když Helena otevřela dveře a rychle vstoupila do místnosti.

„Tatínku, „ řekla trochu udýchaně. „Je tady Stan, říká, že jedna kráva leží, dostala křeče.“

Její otec vyskočil se zřejmou úlevou. Myslím, že ho nemocná kráva potěšila, a také já, spěchaje za ním, jsem měl pocit osvobozeného vězně.

Stan, jeden z čeledínů, stál na dvoře.

„Je až na horním poli, šéfe, „ řekl. „Uviděl jsem ji, dyž sem šel dojit.“

Pan Alderson se na mě tázavě podíval a já jsem přikývl a otevřel dvířka auta.

„Mám všechno s sebou, „ řekl jsem. „Raději hned pojedeme.“

Nacpali jsme se všichni tři do vozu a já jsem zamířil tam, kde jsem rozeznával obrysy natažené krávy, nahoře v koutě u zídky. Skleničky a nástroje chrastily a cinkaly, když jsme poskakovali po mezích a přes kameny.

Byla to záležitost pro každého zvěrolékaře počátkem léta obvyklá a běžná - poskytnutí naléhavé první pomoci dojnicím, které se zhroutily týden nebo čtrnáct dní po tom, kdy je vyhnali na zelenou pastvu. Farmáři tomu říkali pastevní křeče a vědecký název hypomagnesie naznačoval, že nemoc souvisela se snížením hladiny hořčíku v krvi. Byl to velice nebezpečný stav, který naháněl strach, ale většinou se vyléčil jedinou injekcí hořčíku.

Navzdory závažnosti situace jsem nedokázal potlačit pronikavý pocit zadostiučinění. Unikl jsem z domu a mám příležitost prokázat, že umím být užitečný. Helenin otec a já jsme ještě nedokázali navázat ani náznak jakéhokoliv vztahu, ale možná, že když vstříknu bezvědomé krávě zázračnou injekci a dobytče vyskočí a odkráčí, možná, že se na mě pan Alderson bude dívat jinýma očima. A stávalo se to často - některé terapeutické zásahy probíhaly vskutku dramaticky.

Každopádně je eště živá, „ řekl Stan, když jsme hřměli po pastvině. „Viděl jsem, že hejbá nohama.“ Měl pravdu, ale když jsem zastavil a vyskočil z auta, padlo na mě zlé tušení. Nohy se hýbaly až moc. Na tenhle druh se často umíralo - byl to záchvat spojený s křečí. Dobytče ležící na boku zuřivě hrabalo všema čtyřma nohama ve vzduchu, hlavu napjatou dozadu. oči vytřeštěné, a kolem tlamy bublala pěna. Když jsem rychle odšroubovával víčko ze skleničky s magnesiumlaktátem, přestala a upadla do dlouhé hrozné křeče, nohy ztuhlé, oči pevně zavřené, potom se uvolnila a ležela bez hnutí několik děsivých vteřin, než znovu začala mlátit nohama.

V ústech mi vyschlo. Tohle bylo zlé. Křeče nesmírně namáhaly srdce a každá křeč mohla být její poslední.

Dřepl jsem si vedle krávy s jehlou namířenou na mléčnou žílu. Můj obvyklý postup byl napíchnout přímo žílu, abych docílil co nejrychlejšího účinku, ale v tomto případě jsem zaváhal. Jakýkoli zásah do srdeční činnosti může krávu zabít. Nejlépe hrát na jistotu - natáhl jsem se, naklonil a zabodl jsem jehlu pod kůži na krku.

Když tekutina vtékala do podkožní tkáně a grošovaná srst nabíhala širokým otokem, dostala kráva nové křeče. Několik strašlivých vteřin ležela s třesoucími se údý trčícími do vzduchu a s očima křečovitě sevřenými pod víčky. Bezmocně a s tlukoucím srdcem jsem na ni hleděl, a když se tentokrát vzpamatovala z křeče a začala se znovu pohybovat, nebyl to už ten pravidelný a záměrný dusot údů, byl to namáhavý, bezcílný, tápavý odchod, který slábl, a její oči se pomalu otevíraly skleněným, nevidomým pohledem.

Sklonil jsem se a dotkl se rohovky prstem - žádná reakce. Farmář a čeledín se na mě mlčky podívali, když se dobytče naposled zachvělo a pak leželo bez hnutí.

„Obávám se, že je mrtvá, pane Aldersone, „ řekl jsem. Farmář přikývl a jeho oči bloudily pomalu po ztichlých obrysech, po pěkných nohou, po plecích porostlých jemnou tmavě červenou srstí, po velkém plném vemeni, z něhož už nepoteče žádné mléko.

„Lituji, „ řekl jsem, „srdce bohužel selhalo dřív, než mohlo magnézium zapůsobit. „

„Je to zatracená škoda, „ hekl Stan. „Byla to vopravdu dobrá kráva.“

Pan Alderson se mlčky vracel k autu. „Ach jo, takový je život, „ zašeptal.

Sjížděli jsme po pastvině k domu.

Tam už všichni skončili s prací a seděli v salóně. Seděl jsem chvíli s nimi, ale překonávala mě touha dostat se odtud. Helenin otec byl před tím mlčenlivý, ale teď se uboze zhroutil do křesla a vůbec se neúčastnil konverzace. Přemýšlel jsem, jestli se domnívá, že jsem tu krávu přímo zabil. Každopádně to nevypadalo moc dobře, když zvěrolékař přikráčel k nemocnému dobytčeti, vpíchl rychlou injekci a nastala okamžitá smrt. Ne, nenesl jsem žádnou vinu, ale nevypadalo to dobře.

Vyskočil jsem.

„Velmi vám děkuji za báječnou svačinu, „ řekl jsem, „ale skutečně už musím jet. Mám večer službu.“

Helena mě doprovodila ke dveřím. „Jsem moc ráda, že jsem tě zase viděla, Jime.“ Odmlčela se a podívala se na mě nejistě. „Prosím tě a netrap se kvůli té krávě. Je jí škoda, ale nemohl jsi nic dělat.

Nebylo jí pomoci.“

„Děkuji, Heleno, vím to, ale pro tvého otce je to rána, vid’?“

Pokrčila rameny a usmála se svým laskavým úsměvem. Helena byla vždycky laskavá.

Jel jsem zpátky po pastvině k brance vedoucí do hospodářství a viděl jsem nehybné tělo své pacientky. Její družky zvědavě očichávaly v něžném večerním slunci. Každou chvíli přijede pohodný, aby naložil mrtvolu na auto - smutný epilog zvěrolékařova neúspěchu.

Zavíral jsem za sebou vrátka a ohlédl se zpátky k Heston Grange. Myslel jsem si, že tentokrát bude všechno v pořádku ale zase to nevyšlo.

Smůla se mě nepřestala držet.

KAPITOLA 8

Říkali tomu „pondělní nemoc“. Tomu neuvěřitelnému otoku zadních nohou tažných koní, kteří stáli přes sobotu a neděli ve stáji. Náhlá přestávka v jejich normální práci a pohybu zřejmě vyvolala silný zánět mizních cév a otok, který mnohého hospodáře při počátku týdne ošklivě překvapil.

Ale dnes byla středa a veliký shirský valach pana Crumpa vypadal podstatně lépe.

„Noha už je jenom poloviční, než byla, „ řekl jsem přejížděl je dlaní horní okraj kopyta, abych nahmatat zbytky otoku „Vidím, že jste si na tom zapracovali“

„Jo, dělal jsem to, co ste řek.“ Odpověď pana Crumpa by typicky stručná, ale věděl jsem, že musel trávit dlouhé hodiny mazáním a masáží nohy a nutil koně ke cvičení tak, jak jsem mu doporučil v pondělí při injekci arekolinu.

Natáhl jsem jehlu, abych injekci opakoval. „Nedáváte mu oves, vid’te?“

„Nedávám, ale dostává votruby.“

„V pořádku, myslím, že za den nebo za dva bude zdrav když budete pokračovat v léčbě.“

Farmář zabručel a v jeho veliké zarudlé tváři s neustále překvapeným výrazem se nejevila žádná známka souhlasu. Ale já jsem věděl, že měl radost. Měl koně rád a při mé první návštěvě nedokázal skrýt svou účast s bolestí zvířete. Byl upřímně nešťastný.

Zašel jsem do domu, abych si umyl ruce, a pan Crump mě vedl do kuchyně - obrysy jeho mohutné a hřmotné postavy čněly přede mnou. Vytasil mýdlo a ručník, pohyboval se pomalu a rozvážně a tiše odstoupil, když jsem se naklonil nad dlouhou mělkou kameninovou výlevku.

Utíral jsem si ruce a pan Crump si odkašlal a váhavě se zeptal. „Nenapil byste se mého domácího vína?“

Než jsem mohl odpovědět, přiběhla z pokoje paní Crumpová. Nasazovala si klobouk a za ní stál dospívající syn a dcera, všichni vystrojeni na vycházku.

„Alberte, okamžitě toho nech!“ vyjela na manžela. „Pan Herriot nestojí o tvoje víno a přála bych si, abys s ním přestal lidi otravovat!“

Chlapec se uculil. „Taťka a jeho víno! Pořád hledá nějakou obět’.“ „Sestřička se připojila k všeobecnému veselí a já jsem měl nepříjemný pocit, že pan Crump je ve vlastním domově páté kolo u vozu.“

„Jedeme do kulturního domu na školní besídku, pane Herriote, „ vysvětlovala paní energicky. „Už je pozdě a musíme okamžitě jet.“ Odspěchala s oběma dětmi opouštějíc manžela, který se za ní zaraženě díval.

Nastalo ticho, já jsem si stále ještě utíral ruce, a pak jsem se obrátil na hospodáře. „Tak co bude s tím vínem, pane Crumpe?“

Vteřinku váhal a pak se na mě podíval ještě udiveněji než obvykle. „Vy byste... vy byste měl opravdu chut’?“

„Hroznou. Ještě jsem nevečeřel - aperitiv by se hodil.“

„V pořádku, jsem tu hned.“ Zmizel ve veliké spíži na konci kuchyně a vrátil se s lahví jantarové tekutiny a se skleničkami.

„Tudle je moje rebarbora, „ vysvětlil a nalil dvě pěkné odměrky.

Usrkl jsem a pak jsem se pořádně napil a s těžší popadl dech, jak se mi tekutina propalovala do útroh.

„Má to sílu, „ řekl jsem trochu bez dechu, „ale chutná velmi příjemně. Opravdu velmi příjemně.“

Pan Crump spokojeně přihlížel, když jsem pil druhou skleničku. „Jo, je správný. Skoro dvouletý.“

Vyprázdnil jsem skleničku a tentokrát víno už tak nepálilo, ale jako by omývalo stěny mého prázdného žaludku a vysílalo žhavé jehličky do všech údů.

„Báječné, „ řekl jsem. „Absolutně báječné.“

Hospodář se viditelně rozjařoval. Znovu nalil a s uchvácenou pozorností hleděl, jak piji. Když jsme skoncovali s druhou rundou, vyskočil rovnýma nohama.

„A teď pro změnu ochutnejte něco jinýho.“ Do spižírny vběhl téměř cvalem a vyletěl s další lahví, tentokrát bezbarvou. „Todle je bezinka, „ pravil udýchaně.

Ochutnal jsem a překvapila mě jemnost chuti a bublinky jiskřící a tančící mi po jazyku.

„Pánové, to je fantazie! Hotové šampaňské. Pane Crumpe, vy jste génius - nikdy by mě nenapadlo, že takhle může chutnat domácí víno.“

Pan Crump se na mě chvílku díval a pak se mu začal zdvihat koutek úst a po jeho tváři se rozlil neuvěřitelný, ostýchavý úsměv. „Vy jste první, kerej mi todle řek. Člověk by si myslel, že chci lidi votrávit, když jim nabídnu svoje víno dycky couvnou, ale potom se nalejvají hromadou piva a whisky.“

„Nevědí, o co přišli, pane Crumpe, „ pozoroval jsem, jak mi hospodář znovu nalévá. „Opravdu bych nevěřil, že se doma může připravit něco takhle dobrého.“ S potěšením jsem upíjel z bezinek. Stále ještě připomínaly šampaňské.

Nebyl jsem ještě v půli skleničky, když pan Crump znovu rachotil a cinkal ve spíži a vynořil se s lahví, jejíž obsah byl tmavě rudý. „Vochutnejte todle, „ vydechl.

Začal jsem si připadat jako profesionální ochutnavač a první doušek jsem válel po jazyku s očima přivřenýma. „Mm mm, ano. Přesně jako vynikající portské, ale je v tom ještě něco - nějaké ovoce, něco mi to připomíná, je to, je to... jsou to...“

„Ostružiny!“ vykřikl pan Crump triumfálně. „Jedno z nejlepších, co jsem kdy připravil. Před dvouma roky - tenkrát na ně bylo počasí.“

Pohodlně jsem se usadil v křesle a opětovně jsem se napil silného tmavého vína. Bylo hladké, hrálo a slabounce a nepatrně vonělo po ostružinách. Viděl jsem těžké hrozny plodů, černé, lesklé a zářivé v podzimním slunci. Lahodný obraz ladil s mou náladou, která se každou minutu vylepšovala, a já se rozhlížel vnímaje pohodu a pohodlí farmářské kuchyně. Šunka a slanina visely z háků u stropu, můj hostitel seděl proti mně u stolu a dychtivě mě pozoroval. Všiml jsem si, že stále ještě má na hlavě čepici.

„Víte, „ řekl jsem zdvihaje vysoko sklenici, abych proti světlu pátral v rubínových hlubinách, „skutečně se nemohu rozhodnout, které vaše víno mi nejvíc chutná. Každé je výborné a každé úplně jinde.“

Také pan Crump se uvolnil. Zvrátil hlavu a šťastně se rozesmál a potom rychle doplnil naše sklínky. „Ale vždyť jste ještě ani nezačal. Mám tam tučty lahvi - každá jiná. Musíte jich ještě pár ochutnat“ Zase se odšoural do spižírny, a když se tentokrát objevil, byl obtížen náručí lahví různorodých tvarů a barev.

Šarmantní člověk, pomyslel jsem si. Jak jsem se mýlil ve svém názoru na něj. Člověk ho snadno považoval za neohrabaného a lhostejného, ale když jsem se teď díval do jeho tváře, svítila přátelstvím, pohostinností a pochopením. Zbavil se svých zábran, posadil se obklopen poslední várkou, kterou přinesl, a začal hovořit rychle a plyně o vínu a vinařství. S rozzářenýma očima prodléval vášnivě a podrobně u půvabů fermentace a sedimentace, u příchutí a vůní. Poučeně se zabýval rozmanitými klady Chambertina a Nuits St. George, Montrachetu a Chablise. Nadšenci člověka zaujmou, ale fanatik je neodolatelný, a já jsem uchváceně seděl, zatímco pan Crump mi přisunoval nekonečné řady vzorků své odbornosti a znalecky je míchal a předkládal.

„Tak jaké bylo todle?“

„Velmi dobré.. „

„Možná že je trochu sladký?“

„No možná.. „

„Vidíte, tak k tomu přidejte kapku tohohle.“

Přepečlivě přilil několik kapek bezejmenné tekutiny z husté řady lahví. „Tak jaký to je?“

„Báječné!“

„A teď todle. Neni trochu vostřejší?“

„Možná... Ano.. „

A zase něžné zacinkání a odkápnutí několika záhadných kapiček do mé skleničky a zase úzkostný dotaz.

„Je to lepší?“

„Přesné „

Mohutný pan Crump pil se mnou skleničku za skleničkou. Dělili jsme se o pastinák a pampelišky, o blatouchy a petržel, o jetelíček a angrešt, o řepu a jablka. Pili jsme neuvěřitelný nápoj z tuřinu, tak vynikající, že jsem požádal o repete.

Seděli jsme a život zpomalil své tempo. Čas plynul a plynul, až nakonec ztratil jakýkoli význam. Pan Crump a já jsme zvolnili v řeči a pohybovali jsme se čím dál tím rozšafněji a uvážlivěji. Hospodářovy návštěvy spížirny se měnily v záležitost pracnou a nevyváženou. Občas to vzal ke dveřím oklikou a jednou se zevnitř ozvala strašlivá rána a já jsem se polekal, že spadl do lahví. Ale nedokázal jsem se obtěžovat a vstát, a pan Crump se časem objevil, zřejmě nepoškozený.

Kolem deváté jsem zaslechl tiché zat'ukání na venkovní dveře. Ignoroval jsem to, jelikož jsem si nepřál přerušit pana Crumpa uprostřed závažné přednášky. „Thódle, „ říkal, nakláníje se až ke mně a poklepáváje ukazováčkem na cibulovitý demižónek. „Thódle se phódle mně rhóvná jhemnýmmu mhoselskýmu. Ud'hélal sem ho vhlóni a bhyl bych rhád, dhybys mi řek, co si vo tom mhyslíš.“ Shýbl se až do skleničky a mrkal těžkými víčky, když mi naléval.

„Thak cophak, co myslíš? Je to vhono, nebo to neni vhono?“

Napil jsem se a chvilku jsem čekal. Teď už chutnalo všechno stejně a moselské jsem nikdy nepil, ale přikývl jsem a vážně škytl v odpověď.

Farmář spočinul přátelskou rukou na mém rameni a chystal se k další promluvě, když i on zaslechl ťukání. S určitými potížemi se jal přecházet přes místnost a otevřel dveře. Stál tam nějaký mládenec a slyšel jsem mumlání.

„Bude se nám telit kráva a telefonovali jsme do ordinace a tam povídali, že zvěrolékař musí bejt ještě tady.“

Pan Crump se ke mně obrátil čelem. „To sou Bamfordovi z Holly Bush. Chtěji, abyste tam zajel - sou to asi dva kilometry po silnici.“

„V pořádku, „ postavil jsem se na nohy a pak jsem se pevně přidržel stolu, jelikož se přátelské a známé předměty v místnosti začaly kolem mne zuřivě otáčet. Když se zastavily, objevil se pan Crump, stojící na úpatí příkrého svahu. Kuchyňská podlaha vypadala docela rovná, když jsem přišel, ale teď jsem musel namáhavě šplhat nahoru po jejím srázu.

Došel jsem ke dveřím a tam stál pan Crump a zarputile vyhlížel do tmy.

„Ssrší, „ pravil, „ssršíjensereje.“

Vykoukl jsem na setrvalé čůrky tmavé vody stékající po kamenném dvorku, ale moje auto stálo jen pár metrů před domem a chystal jsem se vyběhnout, když mě farmář chytil za paži.

„Mhómentíček, takhle nemůžeš ven.“ Vztyčil varovný ukazováček, odešel a hrabal se v nějaké zásuvce. Konečně vytasil tvídovou čepici, kšiltovku, kterou mi nabídl pohybem důstojného granda.

Nikdy jsem nenosil nic na hlavě, ať bylo počasí jakékoli ale byl jsem hluboce dojat a mlčky jsem tiskl kamarádovu ruku. Bylo nabíledni, že člověk, jako pan Crump, který nosil čepici vždycky a všude, doma i venku, by umíral hrůzou nad představou kohokoli s nepokrytou hlavou v dešti.

Tvídová čpice, kterou jsem si nasadil, byla největší čepice, jakou jsem kdy viděl. Velikánský kulatý placatý lívanec, který - jak jsem si uvědomil i v této chvíli - nepokryje pouze mou hlavu, ale i ramena, a uchová mi celé tělo v suchu i za největšího lijáku.

Jen váhavě jsem opouštěl pana Crumpa, a když jsem seděl v sedadle vozu a snažil se upamatovat, kde vlastně je jednička, viděl jsem siluetu jeho mohutné postavy rysující se v záři z kuchyně. Něžně a laskavě mi mával, a když jsem se konečně rozjížděl, osvítilo mě poznání, že jsem dnes v noci zpečetil hluboké a překrásné přátelství.

Jel jsem krokem po tmavé a úzké cestě, nosem jsem se téměř dotýkal skla a uvědomoval jsem si mnoho neobvyklého a překvapivého. Ústa a rty jsem měl mimořádně lepkavé, jako bych pil tekutý kliš a nikoli víno, a dech mi pískal v nozdřích jako meluzína foukající pode dveřmi, zatímco jsem jen s velkou námahou zaostřoval obě oči do stejného úhlu. Naštěstí jsem potkal pouze jediné auto, a když se ke mně přiblížilo a zafičelo opačným směrem, trochu mě překvapila skutečnost, že mělo dva úplné páry světel, které neustále splývaly a zase se oddělovaly.

Na dvorku v Holly Bush jsem vystoupil z vozu, pokývl stínům tmavých postav, které tam stály, nejistýma rukama jsem vytáhl sklenici dezinfekce a porodní provazce z kufru auta a energicky jsem vstoupil do chléva. Jeden z mužů zdvihal petrolejku nad krávou ležící v hluboce podestlané slámě. Z vulvy jí vyčnívalo několik centimetrů nohy telátka a vždycky, když kráva nutila, objevil se na okamžik i malý čeníšek, a když se uvolnila, zase zmizel.

Hluboko v mém ledví zašeptal studeně střízlivý zvěrolékař. „Jenom jedna otočená noha a kráva je velká a prostorná. Mělo by to jít bez potíží.“ Obrátil jsem se a poprvé jsem pohleděl na Bamfordovy. Neznal jsem je, ale snadno jsem je zařadil. Byli prostí, laskaví a přátelští, dva muži středního věku, pravděpodobně bratři, a dva mládenci, asi synové jednoho nebo druhého. Upřeně se na mě dívali ve špatném světle, oči plné očekávání, ústa pootevřená, jakoby připravená usmát se nebo se zasmát při první příležitosti.

Narovnal jsem ramena, hluboce se nadýchl a pronesl hlasitě. „Přineste mi, prosím, vědro horké vody, mýdlo a ručník.“ Tedy alespoň tohle jsem chtěl říct, protože co skutečně splynulo z mých rtů, byl proud čehosi, co znělo jako svahilština. Bamfordovi, přichystáni ochotně vyskočit a chopit se práce podle mého povelu, se na mě nechápavě zadívali. Odkášlal jsem, polkl, na několik vteřin jsem si odpočinul a pak jsem to znovu zkusil se stejným výsledkem. Další přeprška hatmatilky bez užitku kroužila v ozvěně chlévem.

Bylo mi jasné, že mám problém. Bezpodmínečně jsem musel nějakým způsobem komunikovat, domluvit se, zejména proto, že tihle lidé mě neznali a očekávali akci. Asi jsem vypadal zvláštně a záhadně, jak jsem tam stál vzprímený a vážný a překlenutý obrovskou čepicí. Ale v mlze pochyb mi záblesk intuice ukázal, kde jsem chybil. Chybil jsem přemírou sebevědomí. Nemělo smysl snažit se mluvit hlasitě. Zkusil jsem to znovu, slabounkým šepotem.

„Dali byste mi, prosím, kbelík horké vody, mýdlo a ručník?“

Vyšlo to báječně, ačkoliv to nejstarší pan Bamford napoprvé nezaslechl. Přistoupil až ke mně, přiložil dlaň k uchu a odečítal mi se rtů. Potom horlivě a chápavě přikývl, zdvihl ukazováček a po špičkách přeběhl, jako provazolezec, k jednomu ze svých synů a zašeptal mu do ucha. Mládenec se otočil a bez hluku se vyplížil z chléva, zavíraje za sebou dveře s nejvyšší pečlivostí. Za necelou minutu byl zpátky, šoural se delikátně v těžkých botách přes kameny a přepečlivě přede mne postavil vědro s vodou. Podařilo se mi svléci sako, kravatu a košili a Bamfordovi ode mne mlčky přebírali kusy obleku a věšeli je na hřebíky, stojíce kolem mě jako v kostele. Pomyslel jsem si, že si vedu zdatně, ale pak jsem si začal mydlit paže. Mýdlo mi vystřelovalo z rukou a klouzalo do žlábků na močku, mizelo v tmavých koutech chléva, s Bamfordovými v těsném závěsu. Ještě horší to bylo, když jsem se pokoušel domydlit až nahoru nad loket. Mýdlo mi lítalo přes ramena jako živé, jednou narazilo zprudka do zdi, podruhé mi sklouzl za krk. Hospodáři netušili, kam míří příští střela, a zaujali dokonalá obranná postavení v podřepu kolem mě, s rukama napřaženými, aby chytli zásah.

Konečně se mi to podařilo a chystal jsem se začít, ale kráva odmítala vstát a musel jsem se natáhnout na zem a položit obličej na neslitovnou kamennou podlahu. Teprve po ulehnutí jsem ucítil, že mi obrovská čepice spadla až přes uši. Zřejmě jsem si ji znovu nasadil poté, co jsem si svlékl košili, byť mi nebylo zcela jasné, jakému účelu to mělo sloužit.

Vsunul jsem opatrně ruku do vagíny a postupoval jsem podle krku telátka, v naději, že nahmatám ohnuté koleno nebo nohu, ale byl jsem zklamán. Noha směřovala rovnou dozadu od ramene podél boku telátka. Všechno bude v pořádku, musel jsem ale hmátnout hlouběji.

A jedno mě uklidňovalo. Telátko bylo živé. Ležel jsem obličejem se téměř dotýkaje zadku krávy a díval jsem se zblízka na drobné nozdry, které se každé dvě minuty vynořovaly, a těšilo mě pozorovat, jak usilovně pátrají po vzduchu. Nepotřebovalo to nic jiného než otočit tu nohu.

Zádrhel byl v tom, že když jsem hmátl dopředu, kráva zatlačila a bolestivě přitiskla moji paži na kostnatou pánev, až jsem zasténal a chvíli se v bolesti převaloval, dokud sevření nepovolilo. V těchto krizových chvílích mi často spadla čepice na zem a vlídné ruce mi ji okamžitě znovu umístily na hlavu. Konečně jsem držel nohu v ruce - tentokrát nebudu potřebovat porodní provazce - a začal jsem ji otáčet. Trvalo to déle, než jsem myslel, a připadalo mi, že telátko ztrácí trpělivost, protože když stahy krávy vynutily hlavičku, hleděli jsme si z očí do očí a já jsem vyčetl ve zraku toho stvořeníčka

znehucené. „Sakra, tak sebou už hod’.“

Noha se konečně švihem otočila a ve vteřině bylo všechno, jak to mělo být.

„Chytněte tu nohu, „ zašeptal jsem na Bamfordovy, kteří se tlumeně poradili a potom zaujali svá místa.

Brzy se na podlaze kroutila jalovička, potřásala hlavou a vykýchávala z nozder plodovou vodu.

Podle mých syčených instrukcí hospodáři vydrhli malého tvorečka hrstmi slámy a přetáhli ho k matce, aby ho očistila.

Bylo to šťastné zakončení nejtiššího případu telení, u něhož jsem kdy asistoval. Nepadlo hlasité slovo, všichni se pohybovali po špičkách. Když jsem se oblékal, panovalo ticho jako v kostele, stejně tak když jsem odcházel k vozu, vydechl pozdrav na rozloučenou a odjížděl. Bamfordovi mi němě mávali.

Říci, že jsem měl nazítří ráno kocovinu, by naprosto nevystihovalo absolutní rozklad mého těla i duše, celého mého já. Pouze ten, kdo někdy vypil dva nebo tři litry nejružnějšího domácího vína na posezení, by mohl vytušit šírající žaludeční nevolnost, děsivé inferno mých útrob, rozcupovaných nervů a nejčernějšího zoufalství.

Tristan mě viděl, jak si v koupelně pouštím studenou vodu z kohoutku na jazyk, a veden instinktem mi předložil syrové vejce, aspirin a brandy, což leželo v mém zdemolovaném žaludku jako nehybný balvan, když jsem sešel dolů do jídelny.

„Proč tak divně chodíš, Jamesi?“ zeptal se Siegfried, s nímž jsem se setkal u snídaně, hlasem, který mi zněl jako býčí zaržání. „Vypadáš, jako by ses počůral.“

„Ale, to nic.“ Nemělo smysl vysvětlovat mu, že našlapuji opatrně po koberci proto, že jsem přesvědčený, že kdybych dopadl příliš zprudka na paty, vyrazilo by mi to oči z důlků. „Vypil jsem včera večer pár skleniček vína pana Crumpa a nejsem nějak ve své kůži.“

„Pár skleniček! Měl bys být opatrnější, to víno je úplný dynamit. Vyřídí každého.“ Praštil hrnečkem o podšálek a začal rachotit vidličkou a nožem, jako by se snažil samostatně předvést filharmonický orchestr. „Doufám, že jsi byl v pořádku, když jsi jel k Bamfordovým?“

Nervózně jsem drobil na talíři suchou topinku. „Práci jsem odvedl v pořádku, ale měl jsem trochu v hlavě, proč bych to zapíral?“

Siegfried měl jednu ze svých povzbuzujících nálad. „Panebože, Jamesi, ti Bamfordovi jsou přísní metodisté. Jsou to ohromní lidé, ale zatvzeli odpůrci alkoholu - kdyby si byli mysleli, že jsi pod vlivem alkoholu, nikdy by tě už nepustili do domu.“ Nemilosrdně rozsekl vajíčko. „Doufám, že nic nepoznali. Myslíš, že ano?“

„Ale snad ne. Ne, myslím, že ne.“ Zavřel jsem oči a otrásl se, když si Siegfried vsunoval do úst plnou vidličku uzenky na smaženém chlebu a začal rychle žvýkat. V duchu jsem se vrátil k těm laskavým rukám navlékajícím mi na hlavu strašlivou čepici a zasténal jsem.

Bamfordovi to určitě věděli. Ach ano, věděli.

KAPITOLA 9

Stříbrovlasý starý pán s laskavou tváří nevypadal jako někdo, kdo se snadno rozčilí, ale teď si mě jeho oči zuřivě měřily a rty se mu třáslы vztekem.

„Pane Herriote, „ řekl. „Přišel jsem si stěžovat. Zásadně nesouhlasím s tím, že jste dovolil svým studentům praktikovat na mé kočce.“

„Studentům? Jakým studentům?“ Vůbec jsem nechápal, oč jde.

„Myslím, že dobře víte, pane Herriote. Před několika dny jsem přinesl svou kočku na hysterektomii. Mluvím o téhle operaci.“

Přikývl jsem. „Ano, dobře se pamatuji... Ale kde jsou nějací studenti?“

„Operační rána byla hodně velká a podle informace, kterou mi poskytl dobrý odborník, operoval určitě někdo, kdo se teprve učil.“ Starý pán vysunul bojovně bradu.

„Tak dobře, „ pravil jsem. „Vezmeme to popořadě. Operoval jsem sám a musel jsem řez prodloužit proto, že vaše kočka byla v pokročilé graviditě. Původním řezem jsem nemohl vyjmout plody.“

„Vážně? To jsem nevěděl.“

„Za druhé, nemáme tu žádné studenty. Jezdí sem pouze o prázdninách, a když jsou tu, není jim v žádném

případě dovoleno operovat.“

„Promiňte, ale ta paní si byla úplně jistá tím, co tvrdila. Byla velice pobouřená. Jenom se na mou kočku podívala a okamžitě prohlásila, že to je práce nějakého studenta.“

„Paní?“

„Ano, „ řekl starý pán. „Výborně rozumí zvířatům a zastavila se u mne, jestli nepotřebuji pomoci s rekonvalescencí mé kočky. Přinesla mi vynikající životabudič.“

Aha.“ Paprsek poznání roztřel mlhu pochyb. Všechno mi bylo najednou jasné. „Byla to paní Donovanová, vidíte?“

„No... tedy, abych tak řekl, byla. Tak se jmenovala.“

Stará paní Donovanová byla žena, která toho skutečně stihla hodně. Ať se v Darrowby dělo cokoli - svatby, pohřby, prodeje domů - viděli jste její malou, krátkonohou postavičku se snědým obličejem mezi diváky a bystrá, tmavá očka jako kulaté knoflíky si všeho všimla a všechno zaznamenala. A vždycky vedla na konci vodítka svého teriéra.

Když říkám stará, pouze hádám, protože vypadala jako někdo, kdo se vymyká věku. Vypadala, že tu je jaksi odedávna, ale mohlo jí být cokoli mezi pětapadesáti a pětasedmdesáti. Dozajista měla vitalitu mladice, protože ušla nekonečné vzdálenosti při svém osudovém úkolu držet krok s dějinami. Mnoho lidí zaujímal nesouhlasné a odmítavé stanovisko k její pronikavé zvědavosti, ale ať už byly popudy, které ji hnaly, jakékoli, vnímala každický tep v životě města. A jedním z nich byla naše zvěrolékařská praxe. Paní Donovanová kromě jiných rozsáhlých odborností ovládala i veterinu. Popravdě řečeno, domnívám se, že tato její záliba byla silnější než všechny ostatní.

Dlouze a široce dokázala rozprávět o bolestech a nedostacích malých zvířat a vlastnila rozsáhlou lékařskou výzbroj, znala širokou škálu předpisů a doporučení, přičemž její dvě speciality byly zázračný životabudič a šampón na psy, který vynikajícím způsobem regeneroval srst. Měla nadpřirozenou schopnost vycítit, kde onemocnělo nějaké zvíře, a bylo docela běžné, že jsem při svých pochůzkách našel tmavou cikánskou tvář paní Donovanové skloněnou nad tím, o čem jsem se domníval, že to je můj pacient, a čemu právě podávala želé z telecích nožiček nebo jinou vlastnoručně vyrobenou pochoutku. Trpěl jsem víc než Siegfried, protože jsem měl širší okruh pacientů mezi drobnými zvířaty. Snažil jsem se pokročit v této oblasti a paní Donovanová mi vůbec nepomáhala. „Ten mladý Herriot, „ svěřovala se mým zákazníkům, „to docela umí s dobyt看kem a něčím podobným, ale o kočkách a o psech neví, ani co by se za nehet vešlo.“

A samozřejmě že jí věřili a bezvýhradně se na ni spoléhali. Měla v sobě neodolatelné mystické kouzlo amatéra, a co navíc, měla zvyk, který ji velice přiblížil srdcím Darrowbyčanů - za své rady a léky, za dlouhé a trpělivé ošetřování nikdy nic nežádala.

Starší obyvatelé města vyprávěli, že její manžel, zemědělský dělník irského původu, zemřel před mnoha lety a že si „krapet uspořil“, protože paní Donovanová se oddávala celá léta všem svým zálibám a zájmům bez zjevných finančních potíží. Vzhledem k tomu, že žila v ulicích Darrowby od rána do večera a den za dnem, setkával jsem se s ní často a ona se na mne vždycky sladce usmívala a vyprávěla, že seděla celou noc u psa paní té nebo oné a jakým způsobem ho ošetřovala. Docela určitě ho prý z toho vytáhne. Ale toho dne, kdy vběhla do ordinace, kde jsme se Siegfriedem seděli u čaje, toho dne se neusmívala. „Pane Herriote!“ Byla bez dechu. „Můžete jít se mnou? Mého pejska přejelo auto!“

Vyskočil jsem a utíkal jsem s ní do vozu. Seděla vedle mne s hlavou skloněnou, s rukama křečovitě sepnutýma na kolenou.

„Vyklouzl z obojku a vběhl pod auto, „ šeptala. „Leží před školou v půli Cliffend Road. Prosím vás, pospěšte si.“

Do tří minut jsem se skláněl nad zaprášeným tělíčkem nataženým na chodníku a věděl jsem, že nemohu udělat vůbec nic. Oči, které rychle nabývaly skelného pohledu, slabý, trhavý dech, strašlivá bledost sliznic - to všechno znamenalo jediné.

„Odesu ho do ordinace a píchnu mu trochu fyziologického roztoku, paní Donovanová, „ řekl jsem. „Ale obávám se, že má silné vnitřní krvácení. Viděla jste, co se doopravdy stalo?“

Polkla. „Ano, kolo auta přejelo přímo přes něj.“

Určitě to budou natržená játra. Vsunul jsem ruku pod malého tvorečka a začal jsem ho jemně zvedat, ale

v tom přestal dýchat a oči strnuly.

Paní Donovanová padla na kolena a několik chvil něžně hladila drsnou srst hlavy a hrudníku. „Umřel, vidíte, „ zašeptala konečně.

„Ano, obávám se, že umřel, „ řekl jsem.

Pomalů se zvedla a nechápavě stála mezi skupinkou lidí na chodníku. Rty se jí pohybovaly, ale nedokázala ze sebe vypravit už ani slovo.

Vzal jsem ji za paži, odvedl k autu a otevřel dveře. „Posaďte se, „ řekl jsem. „Odvezu vás domů.

Nebojte se, všechno zařídím.“

Zabalil jsem psa do svého pracovního obleku, který jsem používal při telení, a položil jsem ho do kufru auta a pak jsme odjeli. Teprve když jsme se ocitli před domem paní Donovanové, začala tiše plakat.

Seděl jsem vedle ní, nic jsem neříkal, dokud nepřestala. Pak si otřela oči a obrátila se ke mně.

„Myslíte, že ho to bolelo?“

„Vím určitě, že ne. Všechno bylo rychlé - vůbec nic nevěděl.“

Pokusila se usmát. „Chudinka Rex, nedovedu si představit, jak budu žít bez něj. Ušli jsme spolu pěkných pár kilometrů.“

„Ano, já vím. Měl báječný život, paní Donovanová. A dovolu, abych vám trochu poradil. Musíte mít jiného psa. Bez psa budete ztracená.“

Zavrtěla hlavou. „Ne, to bych nemohla. Ten pejsek pro mne znamenal příliš mnoho. Nemohla bych si vzít místo něj a na jeho místo nějakého jiného.“

„Vím, jak vám teď je, ale prosím vás, přemýšlejte o tom. Nechci vám připadat jako bezcitný, říkám to každému, kdo ztratil nějaké zvířátko, a vím, že je to dobrá rada.“

„Pane Herriote, nebudu už nikdy mít žádného psa.“ Znovu zavrtěla hlavou, velice rozhodně. „Rex byl můj věrný přítel mnoho let a chci ho uchovat ve své paměti. Byl to poslední pes, kterého jsem kdy měla.“

Často jsem potom viděl ve městě paní Donovanovou a těšilo mě, že je neustále tak aktivní jako vždycky, ale bez psa na vodítku vypadala podivně neúplně. Muselo uplynout víc než měsíc, než jsem měl příležitost s ní mluvit.

Bylo to jednou odpoledne, když mě zavolał Halliday, inspektor Královské společnosti pro ochranu zvířat.

„Pane Herriote, „ řekl, „byl bych rád, kdybyste přišel a podíval se tu u mne na jedno zvíře. Je to případ krutého zacházení.“

„Dobře, přijedu - co to je konkrétně?“

„Je to pes a je to dost příšerné. Hrozný případ zanedbání péče.“

Dal mi jméno řady starých cihlových domků dole u řeky a slíbil, že se tam se mnou setká.

Halliday, úhledný a úřední ve své tmavé uniformě, už na mne čekal, když jsem zajel na cesiu vzadu za domy. Byl vysoký, světlavý, s veselými modrými očima, ale když přišel k mému vozu, neusmíval se.

„Je tamhle, „ řekl a vedl mě k vratům v dlouhé chatrné zdi. Postávalo tu několik zvědavých lidí a s pocitem nevyhnutelnosti jsem rozeznal i snědou tvář skřítky. Člověk by se mohl vsadit, že při takovéhle příležitosti se vyskytne i paní Donovanová, napadlo mě.

Prošli jsme dveřmi do dlouhé zahrady. Zjistil jsem, že i ty nejchudší příbytky v Darrowby měly za domem dlouhé plochy půdy, jako by si stavitelé byli naprosto jisti, že lidé, kteří tu budou bydlet, se budou chtít věnovat péči o půdu, že budou pěstovat zeleninu a ovoce a třebas i chovat kus dobytka. Obvykle tu člověk viděl prasátko, pár slepiček a často hezké květinové záhony.

Ale tato zahrada byla divočina. Mrazivá atmosféra zmarnění visela nad několika křivčnatými jabloněmi a švestkami stojícími v zmeti hrubé vysoké trávy, jako by to místo bylo zatraceno vším živým.

Halliday přistoupil ke zchátrale dřevěné kůlně, jejíž barva se sloupala a střecha byla pokryta zkrouceným a rezavým plechovým krytem. Vytáhl klíč, odemkl visací zámek a pootevřel dveře. Nebylo tam žádné okno a člověk se mohl s těžší orientovat v harampádí uvnitř kůlny. Leželo tu polámané zahradnické náčiní, starý mandl, hromada květináčů a nespotebabané plechovky od barvy. A docela vzadu seděl tiše pes.

V první chvíli jsem si ho nevšiml, protože tam byla taková tma a protože mě zápach donutil ke kašli, ale když jsem přistoupil blí, viděl jsem, že je to velké zvíře, že sedí vzpřímeně a jeho obojek je připoután ke zdi řetězem zapuštěným do železného kruhu. Už jsem viděl mnoho hubených psů, ale tahle pokročilá

vychrtlost mi připomínala mou učebnici anatomie. S takovou hroznou zřetelností nebylo možné jinde vidět pánevní kosti, lebku, ani žebra hrudníku. Hluboká vyhlazená díra v zemi ukazovala, kde ležel, kde se pohyboval, kde velice dlouho žil. Pohled na to zvíře mě ohromil. Jen napůl jsem vnímal ostatní scénérii - špinavé kusy pytle poházené poblíž, misku se špinavou vodou.

„Podívejte se mu na zadek, „ zašeptal Halliday.

Opatrně jsem zvedl psa ze sedu a pochopil jsem, že to, co tu zapáchá, není jen hromada výkalů. Zadek psa byla jediná slitina otevřených proleženin, z nichž některé hnisaly, a ze kterých visely cáry kůže. Stejně boláky měl pes kolem páteře a žeber. Srst, snad tmavě žlutá, byla špinavá, matná, slepená.

Inspektor znovu promluvil. „Myslím, že odtud nikdy nevyšel. Je to mladý pes, asi roční, ale pokud jsem správně pochopil, je tady v té kůlně od svých osmi týdnů. Někdo šel tady po cestě a slyšel ho kňučet, jinak by o něm vůbec nikdo nevěděl.“

Cítil jsem, jak se mi stahuje hrdlo a zdvihá žaludek - ne však z toho zápachu, ale při představě, jak tenhle trpělivý, vyhladovělý tvor sedí zapomenutý ve tmě a špíně. Znovu jsem se podíval na psa a v jeho očích jsem spatřil jen důvěřivý klid. Někteří psi by se uštěkali a brzo by se na ně přišlo, někteří by byli vyděšení a zlí, ale tohle bylo zvíře úplně nenáročné, z těch, co slepě věří lidem a jejich jednání přijímají bez námitek a hořkosti. Jen občas si asi zaplakal, když seděl v nekonečné prázdné tmě, jež byla jeho světem, ačkoliv ji nechápal.

„Doufám, inspektore, že toho, kdo to má na svědomí, poženete k odpovědnosti, „ řekl jsem.

Halliday vzdychl. „Tady se bohužel nedá mnoho dělat. Je to případ zmenšené přičetnosti. Majitel psa je jednoznačně slaboduchý. Žije se starou matkou, která je také téměř nepřičetná. Viděl jsem toho člověka. Zřejmě mu občas hodil kus žrádla, když ho to napadlo, a to bylo všechno. Dostane pokutu a zákaz chovat zvířata, ale nic víc.“

„Tak to tedy je.“ Natáhl jsem ruku a pohladil jsem psa po hlavě a on mi okamžitě položil packu na zápěstí. V jeho vzpřímeném držení byla dojemná důstojnost a mírné oči na mne hleděly přátelsky a nebojácně. „Vzkážete mi, kdybyste mě potřeboval u soudu.“

„Samořejmě a děkuji, že jste přišel.“ Halliday chvíli váhal. „A teď asi budete chtít toho chudáka rovnou zbavit všeho trápení.“

Hladil jsem psí hlavu a uvažoval jsem. „Ano... ano. Nedokázali bychom pro něj najít domov, když je v takovémhle stavu. Je to pro něj to nejlaskavější. Ale otevřete dveře, ať se na něj pořádně podívám.“

Osvětlení se zlepšilo a já jsem psa prohlédl důkladněji. Dokonalé zuby, dobře tvarované nohy a žlutá, dlouhá srst.

Přitiskl jsem mu na hrudník stetoskop a poslouchal pomalé, silné údery srdce. Pes mi znovu položil packu na ruku.

Obrátil jsem se k Hallidayovi. „Víte, inspektore, že v tomhle ranečku kostí tluče srdce krásného a zdravého setra? Přál bych si najít pro něj záchranu.“

Už když jsem hovořil, postřehl jsem ve dveřích postavu. Zpoza inspektorových širokých zad vykukovaly korálky černých očí a upíraly se na psa. Ostatní diváci stáli na cestě ale paní Donovanovou zmohla zvědavost. Pokračoval jsem konverzačním tónem, jako kdybych ji neviděl.

„Víte, ze všeho nejdřív potřebuje tenhle pes pořádně vyšamponovat, aby se mu vyčistila slepená srst.“

„Cože?“ řekl Halliday.

„Ano. A potom dlouhou léčebnou kúru nějakým skutečně dobrým životabudičem.“

„Co povídáte?“ inspektor se tvářil poplašeně.

„Vůbec o tom nepochybujte. To by pro něj byla jediná záchrana, ale kde by člověk něco takového našel? Myslím opravdu účinný životabudič.“ Vzdychl jsem a napřimil jsem se. „Ah bože, nezbývá mi nic jiného, než pichnout mu ihned injekci. Přinesu si ji z vozu.“

Když jsem se vrátil do kůlny, byla paní Donovanová už uvnitř a prohlížela psa, nedbajíc námitek statného inspektora. „Koukněte se, „ volala rozčileně a ukazovala jméno neuměle vyškrabané na obojku.

„Jmenuje se Roy, „ usmála se na mne. „To je skoro jako Rex, vidíte.“

„A vidíte, paní Donovanová, teď, když jste to řekla - skutečně máte pravdu - zní to úplně jako Rex, zvláště když vy to vyslovíte, „ vážně jsem přikyvoval.

Několik minut stála tiše, zřejmě v hlubokém citovém rozpoložení, a pak vyhrkla. „Mohla bych si ho vzít?

Určitě bych ho uzdravila, určitě by se mi to podařilo. Prosím vás, dovolte mi vzít si ho!“

„Inu já nevím, „ pravil jsem. „Záleží to totiž tady na panu inspektorovi. Musíte mít jeho souhlas.“

Halliday se po mně užasle podíval a pak řekl „Promiňte, madam, „ a odtáhl mne stranou. Kráčeli jsme pár metrů ve vysoké trávě a zastavili jsme se pod stromem.

„Pane Herriote, „ zašeptal, „nevím, o co tu vlastně jde, ale nemohu svěřit zvíře v takovémhle stavu někomu jen pro chvilkový rozmar. Ten ubožák měl už dost velkou smůlu - myslím, že mu to stačí. Ta paní nevyhlíží na vhodnou osobu. . .

Zdvihl jsem ruku. „Věřte mi, inspektore, nemusíte mít vůbec žádné obavy. Ta stará děvenka je svérázná, tak trochu číslo, ale dnes nám ji poslalo samo nebe. Jestli existuje v Darrowby někdo, kdo tomu psu poskytne šanci na život, je to ona.“

Halliday vypadal stále ještě nedůvěřivě. „Ale pořád ničemu nerozumím. Co to bylo za nesmysl, že pes potřebuje šampon a životabudič?“

„Toho si nevšímejte, vysvětlím vám to jindy. Co potřebuje, je spousta dobrého žrádla, lásky a péče - a přesně to dostane. Máte moje slovo.“

„Dobře, zřejmě jste si jist svou věcí, „ Halliday na mě chvíli hleděl a pak zamířil k drobné postavě stojící u kůlny.

Nikdy před tím jsem paní Donovanovou nevyhlížel, vždycky se objevila tam, kde jsem byl já. Teď jsem však den za dnem starostlivě pátral po darrowbyských ulicích, ale nezahlédl jsem ji. Vůbec se mi nelíbilo, když se Gobber Newhouse opil a temperamentně projel na kole plotem přímo do třímetrové jámy, do níž zakládali novou kanalizační jímku, a já jsem nezaznamenal paní Donovanovou v zástupu šťastně pozorujícím, jak se dva obecní zřízenci a dva policisté snaží Gobbera Newhouse vytáhnout. A nebylo ji vidět, ani když museli přivést hasičskou stříkačku k rybníku, v níž vypukl oheň, a tehdy jsem začal mít vážné obavy.

Možná že bych se měl u ní zastavit a podívat se, jak s tím psem pokračuje. Sice jsem odstříhal zhnisanou tkáň a ošetřil boláky, než si ho odvedla, ale možná že potřeboval větší zásah. Podle mého přesvědčení bylo ze všeho nejdůležitější dostat zvíře z té kůlny, očistit ho a nakrmit a věřil jsem že o ostatní se postará příroda sama. Důvěřoval jsem paní Donovanové - víc než ona mně - co se týkalo ošetřování zvířat.

Těžko bych byl připustil, že jsem se zmýlil.

Asi za tři týdny - už jsem byl rozhodnut, že ji navštívím - jsem ji spatřil, jak kráčí hbitě a energicky na druhém konci tržiště. Soustředěně nahlížela do každé výkladní skříně, právě tak jako jindy. Jediný rozdíl byl v tom, že na konci vodítka ťapał pěkný žlutý pes.

Stočil jsem volant a rozkodrcal auto po dláždění až k ní. Spatřila mě, jak vystupuji z vozu, usmála se, ale neříkala nic když jsem se sklonil k Royovi, abych ho prohlédl. Byl pořád ještě hubený, ale vypadal vesele a spokojeně, rány měl čisté a zaschlé a na kůži ani na srsti ani poskvrnku. Pochopil jsem, čím se paní Donovanová celý čas zabývala. Myla Roye a česala ho a piplala se s každým smotkem srsti, až ztekla všechny překážky.

Když jsem se napřímil, popadla mě za zápěstí, stiskla s nečekanou silou a upřela oči do mých očí.

„Tak co, pane Herriote, „ řekla. „Že je jako vyměněný?“ Zachichotala se a odcupitala a pak jsem ty dva vídal často, ale z dálky, a teprve asi za měsíc se mi znovu naskytla příležitost pohovořit si s paní Donovanovou osobně. Míjela náš dům, když jsem scházel ze schodů, a zase mi stiskla zápěstí.

„Pane Herriote, „ řekla zrovna tak jako minule, „vidíte, že se mi to povedlo - že je ten pes úplně jinačí.“

Podíval jsem se na Roye s pocitem blížícím se úctě. Vyrostl a zaoblil se a srst už neměl žlutou, ale sytě zlatavou a ležela v bohatých a lesklých závějích na plném hrudníku a na hřbetě. Nový, třpytivě cvočkovaný obojek mu svítil na krku a ocas s krásnou ofinou províval vzduchem. Byl to zlatý setr v celé nádheře. Díval jsem se na něj a on se postavil na zadní nohy, opřel se mi packami o prsa a hleděl mi do obličejů a v jeho očích jsem jasně vyčetl stejné poklidné přátelství a důvěru, jako tehdy v té černé odporné kůlně.

„Paní Donovanová, „ řekl jsem tiše, „tohle je nejkrásnější pes z celého Yorkshiru.“ A potom, protože na to čekala. „To jsou ty vaše životabudiče. Co do nich vlastně dáváte?“

„To byste rád věděl!“ Vzala psa na vodítko a koketně se na mne usmála a já jsem ji doopravdy málem objal a zlíbal. Mohu upřímně tvrdit, že se Roy znovu narodil. A jak plynul čas, často jsem přemýšlel o

dobrotivé prozířetelnosti, jejímž řízením se stalo, že tvor, který trávil prvních dvanáct měsíců života opuštěný a zavržený a nechápavě hleděl do tmavé, páchnoucí noci, byl ve vteřině vržen do světla a lásky. Protože jsem byl přesvědčen, že málokterý pes se měl tak dobře jako Roy.

Strava se mu dramaticky změnila ze starých chlebových kůrek na nejlepší hovězí maso, suchary, masité kosti a misku teplého mléka každý večer. A byl u všeho - nic mu neušlo. Zahradní slavnosti, školní sportovní hry, stěhování nájemníků, atletické přebory. S potěšením jsem konstatoval, že postupem času paní Donovanová zdolávala stále delší denní trati. Musila mít ukrutné výdaje za podrážky bot, ale pro Roye to samozřejmě bylo rajske - rychlá ranní procházka, domů ke krmení a zase hned ven. To byl psí život!

Paní Donovanová neomezovala. svou akceschopnost na střed města. Dole u řeky bylo velké, každému přístupné prostranství s židličkami a lavičkami. Tam vodili místní obyvatelé své psy na proběhnutí. A paní Donovanová se pravidelně dostavila, aby získala přehled o novinkách z domova. Často jsem vídal Roye, jak majestátně cválá po trávě v houfu nejroztodivnější psiny, a když neběhal, tak se podvoloval hlazení a laskání a obdivu. Byl hezký a měl rád lidi - tyto dvě vlastnosti ho činily neodolatelým.

Kdekdo věděl, že jeho paní zakoupila celou sadu kartáčů a hřebenů všech velikostí a že jimi zpracovává Royovu srst. Šuškal se také, že má dokonce i malý kartáček na zuby a možná že to byla pravda. Drápy ale určitě nepotřeboval přistříhnout - život na ulici mu je obrousil.

Paní Donovanová také došla své odměny. Každíčkou denní i noční hodinu měla po svém boku věrného společníka. Ale nejenom to, vždycky ji vábilo pomáhat zvířatům a léčit je a záchrana Roye se stala vyvrcholením jejího života - zářivým triumfem, jehož lesk nikdy nepohasl.

Vím, že si vzpomínku na toto vítězství chovala stále živou, protože jsem po mnoha letech seděl mezi diváky kriketového zápasu a spatřil jsem je oba - starou paní, pátravě se rozhlížeující kolem sebe, a Roye, spokojeně kibicujícího hře a zjevně se radujícího z každého míčku. Po skončeném zápase jsem se díval, jak se vzdalují v řidnoucím zástupu. Royovi muselo tehdy být asi dvanáct let a jen nebesa vědí, jak stará byla paní Donovanová, ale velký, zlatý pes běžel svižně a bez námahy a jeho velitelka - možná trochu sehnutější a s hlavou o něco víc skloněnou k zemi - kráčela také velmi zdatně.

Spatřila mě, šla ke mně a ucítil jsem známý stisk na zápěstí. „Pane Herriote, „řekla a v tmavých, pronikavých očích stále ještě plápolal triumf, jako by byl zažehnut včera. „Pane Herriote, že jsem z něj udělala úplně jináho psa!“

KAPITOLA 10

To, v čem tkvěla proměna, bylo poklidné zázemí mého rodinného života. V mé práci se neustále vyskytovaly vrtochy hravé i dravé a vždycky se budou vyskytovat, ale Helenina přítomnost byla nevyčerpatelným zdrojem hřejivé a smírné pohody. Když jsem pohlédl nazpět na dobu, než se stala mou ženou, viděl jsem svět zbavený jistot a takové příhody jako tenkrát ta Darrowbyská výstava mi připadaly staré celou věčnost.

Vzpomněl jsem si, jak se mě Siegfried poprvé zeptal „Nechtěl by sis vzít službu na Darrowbyské výstavě, Jamesi?“ A hodil na stůl dopis, který právě četl.

„Klidně, ale myslel jsem, že to vždycky děláš ty.“

„Ano, ale tady mi píší, že letos změnili datum, a já náhodou tu sobotu a neděli odjíždím.“

„Aha, tak dobře. Jaké budu mít povinnosti?“

Siegfried přebíhal očima po soupisu návštěv. „Popravdě řečeno, je to sinekura. Spíš příjemný celodenní výlet než cokoliv jiného. Budeš kontrolovat výšku poníků a musíš být po ruce pro případ, že by se některé zvíře zranilo. To je celkem všechno. A ještě žádají, abys byl rozhodčím v soutěži o nejhezčího domácího mazlíčka.“

„Domáčího mazlíčka?“ „

„Ano, koná se tam normální výstava psů, ve které rozhoduje odborník. Ta druhá soutěž je jenom legrace - všechny druhy zvířat chovaných doma pro potěšení. Musíš určit vítěze, druhé místo a třetí.“

„Prima. Předpokládám, že to svedu.“

„Výtečně.“ Siegfried vytřepal obálku, v níž dopis došel. „Tady máš místenku na parkoviště, poukázky na

oběd pro dvě osoby - pokud bys chtěl někoho vzít s sebou. A tady odznak veterinární služby. V pořádku?“

Ona sobota, kdy se konala výstava, přinesla počasí, nad nímž museli pořadatelé vnět blahem. Vysoká modrá obloha bez poskvrnky, nefoukal skoro ani větříček a slunce pražilo tak zprudka jako tady v severním Yorkshiru málokdy.

Sjížděl jsem dolů k výstavišti a uvědomoval jsem si, že hledím na živoucí, dýchající kus staré Anglie. Seskupení stánků a plátěných přístřešků se pestře odráželo od zeleně polí na břehu řeky, ženy a děti v barevných letních šatech, dobytek s ošetřovateli v pracovních halenách, seřazený šik statných shirských koní prováděných v okruhu.

Zaparkoval jsem a zamířil k hlavnímu pořadatelskému stanu, z jehož stěžně zplihle visela vlajka. Tam se ode mne odpojil Tristan. Neomylným instinktem chudobného studenta odhalil stánek s občerstvením, k němuž se odebral se sadou potravinových poukázek. Šel jsem se hlásit tajemníkovi výstavy a Tristan mířil cílevědomě ke stánku s pivem jako muž, který ví, co chce.

Odložil jsem tam své měřicí náčiní a trochu jsem se porozhlédl. Jezdecké koně všech druhů, od malých poníků po dostihové, cválali sem tam. V jednom kruhu postávali rozhodčí kolem klisen a překrásných malých hříbátek.

V rohu čtyři muži ozbrojení vědry velice soustředěně drhli a cídili řadu malých býčků, kadeřili a vlnili jim srst na zadku jako dámské kadeřníci.

Procházel jsem pod plátěnými přístřešky a prohlížel neuvěřitelnou rozmanitost - od rebarbory ke svazkům cibule, květiny, výšivky, zavařeniny, pečivo a koláče. A dětskou část výstavy, malbu devítileté Annie Hesseltinové „Pláž ve Scarborough“, nerovné řádky nápisu vyrytého do mědi „V kráse, je radost věčná“ - autor dvanáctiletý Bernard Peacock.

Zváben náhodnými přeprškami melodie jsem zvolna přešel přes travu tam, kde darrowbysko-houltonský orchestr předváděl Básníka a sedláka. Hudebníci byli všeho věku od sedmdesáti ke čtrnácti - skutečně tu účinkovali i dva takhle mladí chlapci. Potili se ve slunečním žáru a většina jich odložila saka uniformy. Pod mnohými židlemi stály püllitry a hudebníci se často osvěžovali spokojeným rozmáchnutím paže. Zejména mě fascinoval dirigent, drobný křehký mužiček vypadající na osmdesát. Samojediný si zachoval celistvou uniformu s čepicí a se všim všudy a stál nehybně před půlkruhem hudebníků - bradu skloněnou k hrudi, paže bezvládně podle těla. Až když jsem se přiblížil těsně k němu, zjistil jsem, že svírá prsty v souladu s hudbou, že tedy skutečně diriguje. Čím déle jsem ho pozoroval, tím náležitější se mi jevil tento způsob dirigování. Yorkshirská nechť k okázalosti nebo vůbec k jakémukoliv vnějšímu projevu citu vylučovala, aby kolem sebe mlátil rukama po ortodoxním způsobu. Nepochyboval jsem, že se svými hudebníky strávil únavné hodiny při nácviu a zkouškách, ale tady, kde předkládal veřejnosti výsledky své lopoty, tady se s tím nebude vytahovat. I téměř nepostřehnutelné záškuby konečků prstů měly v sobě něco provinilého, jako by si stařík připadal, že je přistižen při něčem ostudném.

Moje pozornost byla však zprudka zvábená skupinkou lidí, kteří kráčeli přes trávník na vzdálenějším konci prostranství. Byla to Helena s Richardem Edmundsonem a za nimi šel pan Alderson a Richardův otec, ponořeni do konverzace. Mládenec se dost tiskl k Heleně, lesklé připláclé plavé vlasy majetnický přechnívaly její tmavou hlavu. Tvářil se živě, vesele hovořil a smál se.

Na obloze nebyl ani mráček, ale připadalo mi, že se odněkud napřáhla černá ruka a začmoudila jasné slunce. Rychle jsem se odvrátil a šel jsem hledat Tristana.

Na svého kolegu jsem narazil hned, jak jsem vběhl do stanu s nápisem Občerstvení nad vchodem.

Loktem se opíral o barový pult narychlo sestavený z prken položených přes dvě dřevěné kozy, spokojeně žvatlal s hloučkem místních občanů v plátěných čepicích, v jedné ruce držel cigaretu, v druhé püllitr. Panovala tu atmosféra zemité srdečnosti. Požívání dekorativnějších nápojů se konalo za stanovištěm pořadatelů u předsednického baru, s ginem a sherry jakožto hlavním truňkem, ale tady se pilo pivo lahvové i stáčené a statné dámy za pultem pracovaly se soustředěným zápallem lidí, kteří vědí, že na ně čeká perný den.

„Ano, viděl jsem ji,“ pravil Tristan, když jsem mu sdělil své zprávy. „A koukej, támhle je.“ Kývl směrem ke skupince, která zvolna mýjela vchod. „Mám je v merku už dost dlouho, máloco mi odtud ujde, Jime.“

„Ach, bože,“ převzal jsem od Tristana püllitr. „Vypadá to líbezně. Dva tat'kové coby rodní bratři a

Helena zavěšená do toho chlapa.“

Tristan zašilhal přes okraj pultu na scénu venku a. zavrtěl hlavou. „Ne tak docela. On je zavěšený do ní.“ Rozšafně se na mě podíval. „V tom je rozdíl, abys věděl.“

„Neřekl bych, že by ve směru zavěšenosti byl pro mě podstatný rozdíl, „ hekl jsem.

„Tak se netvař tak pitomě truchlivě, „ zavdal si a bez zjevného úsilí snížil hladinu ve své sklenici o dobrých patnáct centimetrů. „Co čekáš od fešného děvčete? Že bude sedět doma a čekat, až ji zavoláš? Jestli jsi ji snad chodil zpívat každý večer pod okno serenády, tak jsi mi to zamlčel.“

„Tobě se to mluví. Starý Alderson by na mě určitě poštal psy, kdybych se tam ukázal. Jsem přesvědčený, že nemá rád, když se ometám kolem Heleny, a ještě k tomu si asi myslí, že jsem mu při poslední návštěvě u nich odpravil krávu.“

„A odpravil?“ „

„Neodpravil. Ale přikráčel jsem k živému dobytčeti, dal jsem mu injekci, a v tu ránu pošlo - nemohu mu to zazlívát.“ Usrkl jsem piva a hleděl za Aldersonovými a spol. Změnili směr a vzdalovali se od našeho útočiště. Helena měla světle modré šaty a přemítal jsem, jak ta barva příjemně ladí s tmavou hnědí jejích vlasů a jak se mi líbí způsob její chůze - šla lehce a uvolněně, se vzpřímenými rameny, když vtom zabučel nad výstavištěm amplión.

„Prosím pana Herriota, veterináře, aby se okamžitě hlásil u hlavního pořadatele.“

Trhlo to se mnou, ale současně se mi srdce prudce sevřelo pýchou. Poprvé jsem se slyšel veřejně zahlášeného včetně své profese. Obrátil jsem se k Tristanovi. Měl přihlížet praxi a tohle mohlo být něco zajímavého. Byl ale zahloubán do historky, kterou se pokoušel sdělit malému podsaditému chlápku s kulatým lesklým obličejem, a měl s tím potíže, protože chlapík byl pevně rozhodnutý veselit se zcela hrdla a na konci každé věty upadal do bezvládných křečí chechtotu. Závěr byl tudíž v nedohlednu. Tristan si na svých historkách velmi zakládal a rozhodl jsem se, že ho nebudu rušit.

Spěchal jsem po trávníku naplněn hřejivým pocitem důležitosti, na klopě se mi pohupoval úřední odznak s nápisem „Veterinář“, vyvedeným ve zlatě. Pořadatel mě potkal na cestě.

„Je to jalovice. Myslím, že měla úraz.“ Ukázal na řadu boxů u jedné strany výstavní plochy.

Hlouček zvědavců se shromáždil kolem mé pacientky, která byla zapsána ve třídě mladých jalovic.

Přistoupil ke mně majitel - přesporní, nepatřil do okruhu mé darrowbyské praxe. Tvářil se mrzutě.

„Když scházela z dobytčáku, zakopla a vlítla po hlavě do zdi. Dočista si urazila jeden roh.“

Na jalovičku - drobnou, kostnatou, světle grošovanou byl dojemný pohled. Byla vymydlená, načesaná a vyšňořená na svůj velký den, a teď tu stála s jedním rohem opile se kolébajícím podél hlavy. Z trhliny tryskalo půvabně třemi proudy vysoko do vzduchu impozantní vřídlo jasné tepenné krve.

Otevřel jsem příruční kufřík. Vzal jsem si s sebou nejružnější nástroje, o kterých jsem soudil, že bych je mohl potřebovat. Vylovil jsem peány a svorky k šití. Nejrozumnější způsob, jak zastavit krvácení tohoto druhu, je podvázat jeho zdroj, což není vždycky tak jednoduché, jak to zní. Zvlášť když pacientka nechce spolupracovat.

Přeražený roh byl s hlavou spojen pouze proužkem kůže, který jsem rychle odstříhl. Potom majitel přidržel jalovici za mulec a já jsem začal pátrat po poškozených cévách. V jasném zářícím slunci jsem překvapivě špatně rozeznával proudící krev, a když jalovička hodila hlavou, cítil jsem znovu a znovu teplou přepršku na obličej a slyšel, jak se mi rozstříkuje na límci.

A jak jsem tak zmarněně hledal a tápal, začínal jsem ztrácet odvahu a klesat na mysli, a pak jsem zdvihl hlavu a spatřil, že mě v zástupu pozoruje i Helena se svým přítelem. Mladý Edmundson se mírně bavil mým neuspokojujícím a neužitečným snažením, ale Helena se povzbudivě usmála když zachytila můj pohled. Ze všech sil jsem se pokoušel také se usmát skrze svou krvavou masku, ale myslím, že se to nepoznalo.

Vzdal jsem to, když sebou kráva škubla mimořádně prudce a peány vyletěly obloukem do trávy. Učinil jsem to co jsem pravděpodobně měl udělat hned na začátku - připlácl jsem na pahýl polštářek z vaty a antiseptického zásypu a zajistil jsem to osminásobným obvazem kolem druhého rohu.

„Tak a je to, „ řekl jsem majiteli a snažil se vymrkat krev z očí. „Krvácení je každopádně zastavené. Doporučuji vám, abyste jí nechal odborně amputovat druhý roh, nebo bude vypadat trochu divně.“

Vtom se ze zástupu vynořil Tristan.

„Jaká síla tě vyštvala od piva?“ tázal jsem se se stínem hořkosti.

„Je čas k obědu, staroušku; odpověď šel Tristan mírumilovně. „Ale nejdřív tě musím krapátek vycídit. V tomhle stavu se s tebou nemohu ukazovat. Počkej, přinesu kbelík vody.“

Výstavní oběd byl tak vynikající, že se mi podstatně upravila nálada. Ačkoliv se podával pod plátěným přístřeškem, manželky členů výboru dokázaly vykouzlit pozoruhodné studené pohoštění. Byl tu čerstvý losos a domácí šunka a plátky nádherného rostbifu s míchaným salátem a jablkový závin a veliké, přetékající mísy šlehačky, jakou vidíte jen při plnění úředních povinností, jež vás zavedou někam na statek. Jedna z přítomných paní byla známá odbornice na přípravu sýrů končili jsme proto báječným ovčím sýrem a kávou. I o tekutou stránku věci bylo postaráno v podobě láhve světlého piva na hlavu. Při obědě jsem neměl příležitost těšit se z Tristanovy společnosti, jelikož se strategicky umístil až na konec stolu mezi dva přísné metodisty, kteří ztrojnásobili jeho pivní příděl.

Jedva jsem znovu vykročil do slunečního svitu, dotkl se mého ramene nějaký muž. „Rozhodčí na výstavě psů si přeje, abyste prohlédl jednoho psa. Nějak se mu nelíbí.“

Odvedl mě k hubenému čtyřicátníkovi s malým černým knírkem. Stál u svého vozu, držel na vodítku hrubosrstého foxteriéra a lichotně se mi usmíval v ústrety.

„Mému pejskovi vůbec nic nechybí, „prohlásil, „ten člověk dělá z komára velblouda.“

Podíval jsem se na teriéra. „Pozoruji, že má něco v koutcích očí.“

Muž zavrtěl energicky hlavou. „Ale to není žádná vada. Pročesával jsem ho suchým šampónem a trochu prášku mu napadalo do očí, to je všechno.“

„Hm, hm, tak zjistíme, co nám poví teplota. „Zvířátko stálo bez námitek, když jsem do něj zasunul teploměr. Při pohledu na stupnici mi vyletělo obočí. „Čtyřicet. Obávám se, že není schopen zúčastnit se výstavy. „Počkejte, počkejte.“ Muž vysunul bradu. „Mluvíte přesně jako tamten chlapík. Přijel jsem z velké dálky na výstavu se svým psem, a hodlám ho vystavovat.“

„Je mi líto, ale nemůžete ho vystavovat, když má čtyřicetku.“

„Má za sebou dlouhou cestu autem. To mu klidně mohlo zvýšit teplotu.“

Zavrtěl jsem hlavou. „Ne do téhle míry. A kromě toho mi připadá jako nemocný. Vidíte, jak přivírá oči, jako by se bál světla? Může mít psinku.“

„Cože? To je úplná pitomost a vy to dobře víte. Je ve výborné kondici!“ Mužovy rty se třásly vzteky.

Podíval jsem se na psíka. Zubožele dřepěl v trávě. Občas se zachvěl, docela určitě trpěl světloplachostí a v koutku obou očí byly bílé kousíčky hnisu. „Je očkován proti psince?“

„No, není, ale co pořád máte s psinkou?“

„Protože si myslím, že ji má, a v jeho zájmu a v zájmu ostatních psů, kteří zde jsou, byste ho měl okamžitě odvézt domů a zajít za svým veterinářem.“

Vztekle na mě hleděl. „Tak vy mě s ním nevpustíte do výstavního stanu?“

„Ano, přesně tak. Je mi opravdu líto, ale nepřipadá to v úvahu.“ Obrátil jsem se a odcházel jsem.

Ušel jsem pouhých několik metrů, když znovu zahlasil amplión. „Prosíme pana Herriota, aby se dostavil k měření poníků, poníci jsou připraveni na stanovišti.“

Sebral jsem své dřevěné měřítko a cválal k místu, kde se seskupila řada poníků z Walesu, z Dalesu, z Exmooru, z Dartmooru - byly tu zastoupeny všechny druhy.

Na vysvětlenou pro nezasevěné - koně se měří na dlaně, přičemž jedna dlaň je deset centimetrů, a používá se měřítko se stupnicí a příčným ramenem s vodováhou, která se položí na kohoutek, což je vyklenutí hřbetu nad plecí. Mnohokrát jsem už měřil různá dobytčata jednotlivě, ale tentokrát jsem poprvé měl zapracovat na výstavě. S připraveným nástrojem jsem stál u dvou širokých prken položených na trávniku, aby zvířata stála na pokud možno vodorovném podkladě.

Usmívající se mladá žena přivedla prvního poníka, pěkného, kaštanového, a postavila ho na prkna.

„Která kategorie?“ zeptal jsem se. „Do třinácti dlaní.“

Přiložil jsem poníkovi měřítko. Byl v pořádku. „Dobrý, další prosím.“

Několik jich přišlo a prošlo bez potíží, pak nastala krátká přestávka, než nastoupila další skupina.

Neustále přivázeli poníky v klecích a pak je vodili ke mně - buďto jejich mladí jezdcí, nebo rodiče mládeže. Zdálo se, že to vydrží na dost dlouho.

Během jedné přestávky prohodil drobný muž blízko mě. „Zatím všechno v pořádku?“

„Ano, všechno je v pořádku, „ odpověděl jsem.

Přikývl nezučastněně, a když jsem se lépe podíval na jeho útlou postavu, tmavou ošlehanou tvář a úzká ramena, připadal mi jako malý, hnědý skřítek. Ale současně v něm bylo něco výrazně koňského.

„Ale přijdou vám sem taky horší případy.“ zabručel. „A dycky tvrděj to samý. Dycky tvrděj, že nákej jinej veterinář na náky jiný výstavě jim toho jejich poníka vodsouhlasil.“ Snědé tváře se sraštily v unaveném úsměvu.

„Vážně?“

„Jo, jo, šak uvidíte.“

Na podložku nastupoval další kandidát, veden krásnou blondýnou. Ozářila mě plnou palbou dvou velikých zelených očí a zasvítla širokým úsměvem bělostných zubů.

„Dvanáct a půl, „ zašeptala svůdně.

Přiložil jsem k poníkovi měřidlo, obcházel jsem ho kolem dokola, ale ať jsem se snažil, jak jsem se snažil, tak nízko jsem se nedostal.

„Obávám se, že je trochu přerostlý, „ řekl jsem.

Plavovlasý úsměv zmizel. „Odečtl jste třináct milimetrů na podkovu?“

„Samozřejmě, ale sama vidíte, že je přerostlý“

„Ale v Hickley prošel veterinární kontrolou bez potíží, „ vyštěkla a koutkem oka jsem zahlédl, jak skřítek moudře kývá hlavou.

„Nemohu si pomoci, „ řekl jsem, „obávám se, že ho budete muset přeřadit do další kategorie.“ Dva zelené oblázky vytažené ze dna ledového moře mě chvíli mrazily pohledem a pak blondýna zmizela i s poníkem.

Jako další následoval kaštanový poníček, kterého přivedl na piedestal džentlmen tvrdých rysů a v kostkovaném obleku. Musím přiznat, že mi zvířátko vyrazilo dech. Kdykoli se měřidlo dotklo kohoutku, poklesl poník v kolenou, takže jsem nedokázal zjistit, kolik vlastně měří. Nakonec jsem to vzdal a pustil ho.

Skřítek zakašlal. „Toho chlapíka znám.“

„Že ho znáte?“

„Jo, píchal toho poníka do kohoutku špendlíkem tak dlouho, že se prohne dycky, dyž ho chcete změřit.“

„To není možné!“

„Je to tak jistý, jako že tu stojím.“

Zhrozil jsem se, ale mou pozornost zaměstnal v následujících minutách příchod další várky. Některé jsem pustil, jiné jsem musel doporučit do vyšší třídy a jejich majitelé přijímali rozhodnutí rozmanitě - někteří přijali můj verdikt filozoficky, jiní s neskrývaným hněvem. Jednomu nebo dvěma poníkům se moje měřidlo nezamlouvalo a mně nezbývalo než kolem nich hopsat a poskakovat, když couvali a stavěli se na zadní.

Poslední poník v téhle skupině byl pěkný šedák, vedený těžkopádným, sebejistým mužem, nesoucím ve tváři veliký družný úsměv.

„Tak jakpak se vám daří, všechno v pořádku?“ dotázal se zdvořile. „My jsme třináct a půlka.“

Zvířátko odpovídalo míře bez námahy, ale když odcválalo, ozval se zase skřítek.

„Toho taky znám.“

„Vážně?“ „

„A dobře. Než jdou jeho poníci na míru, tak je dycky sráží. Tendle šedák stál na svém stání hodinu s půlmetrákovým pytlek zrní na zádech. Sráží to dvaapůl centimetru.“

„Dobrý bože! Víte to určitě?“

„Vo to se nebojte, viděl jsem ho na vlastní voči.“

Byl jsem z toho už trochu popletený. Vymýšlel si to tenhle člověk, nebo se skutečně za vši nevinnou legrací tajily síly temnot?

„Je to ten samej, „ pokračoval skřítek, „kerýho sem zažil, jak přived poníka, aby se mu vodečetlo na podkovy, ačkoliv vůbec nebyl vokovanéj.“

Přál jsem si, aby zmlkl. A právě v tu chvíli jsme byli vyrušeni. Tím člověkem s knírkem. Přitočil se ke mně a důvěrně mi zašeptal do ucha.

„Uvažoval jsem o tom. Můj pes se už určitě vzpamatoval z cestovní horečky a nebude mít teplotu. Byl bych rád, kdybyste to znovu zkusil. Ještě mám čas, abych ho přihlásil na výstavu.“
Unaveně jsem se otočil. „Věřte mi, že to je ztráta času. Řekl jsem vám, že je nemocný.“
„Prosím vás! Udělejte mi to k vůli“ Zoufale na mě hleděl a v jeho očích planulo fanatické světlo.
„Tak dobře.“ Šel jsem s ním ke svému vozu a vytáhl teploměr. Psík měl stále čtyřicet.
„Moc bych si přál, abyste ho, chudinku, odvezl domů, „ řekl jsem. „Tady by neměl být.“
Chvilí jsem myslel, že mě ten člověk praští. „Vůbec nic mu není!“ zasyčel s obličejem zrůzněným vzteky.
„Je mi líto, „ řekl jsem a vrátil jsem se ke stanovišti poníků. Čekal tam na mne asi patnáctiletý chlapec se svým poníkem, přihlášeným ve třídě do třinácti dlaní, ale měl skorem o pět centimetrů víc.
„Obávám se, že je moc vysoký, „ řekl jsem, „do téhle třídy nemůže.“
Chlapec neodpověděl. Vsunul ruku do kapsy a vytasil arch papíru. „Mám tady veterinářské osvědčení, že měří méně než třináct.“
„Lituji, „ odpověděl jsem. „Pořadatelé mi nařídili, že nesmím přijímat žádná veterinářská osvědčení. Dnes už jsem odmítl dvě. Všechno musí odpovídat této stupnici. Škoda, ale je to tak.“
Chlapcovo chování se prudce změnilo. „Ale vy to musíte přijmout!“ křikl mi do obličeje. „Když vám předložím osvědčení, nemáte ho vůbec měřit.“
„Zajděte si raději za pořadatelem. Já podléhám jejich instrukcím.“
„Zajdu za svým otcem. Ten to vyřídí!“ křičel a odváděl poníčka.
Otec se objevil velice rychle na scéně. Vysoký, silný, blahobytně vyhlížející, sebevědomý. Určitě ode mě nehodlal strpět žádné nesmysly.
„Podívejte se, sice tomu vůbec nerozumím, ale vy nemáte na vybranou. Musíte přijmout tohle osvědčení.“
„Ujist' uji vás, že ho nepřijmu, „ odpověděl jsem. „Kromě toho nemá přes míru jen tak kousíček, ale pořádný kus.“
Otec vzplanul do tmavě ruda. „Tak dovolte, abych vám vysvětlil, že ho pustil veterinář v . . .“
„To znám, to všechno znám, „ řekl jsem a slyšel jsem, jak se skřítek krátce zasmál. „Ale já ho nepustím.“
Nastala krátká chvíle ticha a pak na mě začal ječet otec i se synem. A uprostřed nepřetržitě řvaných urážek jsem ucítil na paži dotek. Zase ten s knírkem.
„Chtěl jsem vás požádat, abyste ještě jednou změřil mému psovi teplotu, „ zašeptal s ubohým pokusem o úsměv. „Tentokrát už je určitě v pořádku. Prosím vás, zkusíte to ještě jednou?“
Měl jsem toho dost. „Ne, sakra, to tedy nezkusím!“ zahulákal jsem. „A vy mě laskavě přestaňte otravovat a odvezte chudáka psa domů.“
Je neuvěřitelné, jaké nepravděpodobnosti dokážou být hnací silou pro některé lidi. Jestli se pes dostane na výstavu nebo ne, nemohlo být v žádném případě považováno za záležitost života a smrti. Ale pro tohoto člověka s knírkem to byla vpravdě osudová otázka. Začal běsnit.
„Nerozumíte své práci, to je ono! Já sem jedu z takové dálky a vy mě sprostě podvedete. Můj kamarád je veterinář, pořádný veterinář, a já mu to všechno povím, to tedy povím. A povím mu o vás!“ Otec a syn na mě také ještě řvali z plna hrdla, cenili zuby a nadávali a najednou jsem si uvědomil, že stojím uprostřed kroužku nepřátel. Byla tam i ta blondýna a několik dalších poníků, které jsem vykázal, nepřátelsky mě pozorovali a vztekle gestikulovali.
Cítil jsem se nesmírně opuštěný, protože skřítko, jehož jsem považoval za spojence, nebylo nikde vidět. Skřítek mě zklamal, byl hecír a mluvka a při prvním závanu nebezpečí zmizel. Čelil jsem hrozivému zástupu, přidržíme před sebou měřidlo. Nebyla to žádná zvláštní zbraň, ale kdyby na mě vyrazili, mohla mi posloužit k obraně.
A právě ve chvíli, kdy vzduch zhoustl nelaskavostí slov, jsem si všiml Heleny a Richarda Edmundsona, se zájmem přihlížejících na okraji skupiny. Nijak zvlášť mě to netrápilo, ale znovu mě udivila zvláštní okolnost, že zřejmě je mým údělem vypadat směšně, kdykoli byla Helena poblíž.
Měření však skončilo a já jsem potřeboval podporu. Vycouval jsem a šel hledat Tristana.

Pivní atmosféra v přístřešku, kde se podávalo občerstvení, byla přesně to, co jsem potřeboval. Horké počasí učinilo tuto oblast ještě přitažlivější než jindy a bylo tu nabito. Mnozí návštěvníci tu prodlévali od časných hodin ranních a atmosféra zbytněla dobrosrdečnou vtipností, nepřiměřeným chechtotem a radostnými výkřiky. A nejhezčí na všem bylo, že se nikdo ani za mák nestaral o výšku poníků nebo teplotu psů.

Musel jsem si probojovat cestu zástupem, abych se dostal k Tristanovi, který se podpíral o výčepní stůl ve vážné konverzaci s hezounkou mladou barmankou. Ostatní servírky byly středního věku, ale jeho zkušené oko vyhmátlo tuhle: bohaté rusé vlasy, pikantní obličej s vyzývavým úsměvem. Doufal jsem, že se mi od něho dostane pár slov na povzbuzení a k útěše, ale nebyl schopen se soustředit, a tak jsem chvíli zápolil se sklenicí a pak jsem odešel.

Venku stále ještě páliło slunce, horký vzduch voněl podupanou travou, orchestr hrál hudební směs z Rosemary a do mé duše se začal vkrádat klid a mír. Možná že teď bych se mohl trochu pobavit, když jsem absolvoval horší stránku věci. Zbýval mi jenom úkol rozhodčího v soutěži oblíbených domácích zvířat a na to jsem se těšil.

Skoro hodinu jsem putoval mezi kotci s obrovitými vepři a pyšnými ovci, mezi řadami šorthornek s jejich klasickými půvabnými klínovitými těly, plochými vemeny a drobnými paznehty.

Fascinovaně jsem pozoroval závody, které jsem doposavad neznal: mladí muži ve vyhrnutých rukávech napichovali na vidle otýpky slámy a vrhali je přes vysokou tyčku krátkým šklubnutím silných osmahlých paží.

Starý Steve Bramley, místní farmář, posuzoval těžké koně a já jsem mu záviděl autoritu jeho mohutné postavy, jak tu dusal s tvrďákem na hlavě kolem každého dobytčete a občas se opřel o hůl, když sčítal konečný počet bodů - nedovedl jsem si představit, že by se vůbec někdo odvážil s ním hádat.

Bylo už pozdní odpoledne, když mě amplión zavolal k poslední povinnosti. Účastníci soutěže o nejhezčí domácí zvířátko seděli na dřevěných židlích ve velikém kruhu na trávě. Byly to většinou děti, ale za nimi stál zaujatý okruh rodičů a přátel a unaveně se mi díval vstříc.

Móda exotických zvířat chovaných pro potěšení byla tehdy ještě v plenkách, ale byl jsem dost překvapen, když jsem viděl různorodost předváděných tvorů. Myslím, že jsem podvědomě předpokládal pár psů a koček, ale teď jsem procházel okruhem v rostoucím úžasu, shlížeje na nesčetné králíky všech velikostí a barev, morčata, bílé myši, několik andulek, dvě želvy, jednoho kanára, jedno kotě, jednoho papouška, asijského špačka, krabici plnou štěnat, několik psů a koček a na zlatou rybičku v kulaté skleněné nádobě. Menší zvířátka ležela na klíně svých majitelů, ostatní odpočívala na zemi. Jak, tázal jsem se sám sebe, mohu vůbec dojít k nějakému rozhodnutí? Jak můžete srovnávat papouška a štěně, andulku a buldoka, myš a špačka? Jak jsem tak kroužil prostorem, přišel jsem na to. Běžným způsobem nelze postupovat. Jediný způsob byl pohovořit s dětmi a zjistit, které se nejlépe staralo o svého miláčka, které vědělo nejvíc o krmení a péči. Zamnul jsem si ruce a stěží potlačil spokojené zachechtání. Měl jsem před sebou náročný úkol.

Nerad se chlubím, ale myslím, že mohu se vši upřímností a počestností tvrdit, že jsem dovršil vyčerpávající vědecký průzkum té rozmanité skupinky. Od začátku jsem zaujal chladně objektivní nadhled, nemilosrdně jsem vyloučil jakýkoli stín osobní libosti. Kdybych byl rozhodoval podle svého vkusu, byl bych udělil první cenu černému labradorskému psu s krásnou lesklou srstí, sedícímu v křesle s velkolepým klidem a nabízejícímu mi přátelskou packu pokaždé, když jsem se k němu přiblížil. A druhou cenu bych udělil dobrácké strakaté kočce - mám slabost pro strakaté kočky - která se mi otírala o ruku, když jsem hovořil s její majitelkou. Štěnata šplhající si navzájem po hlavě a broukající a hekající pod těžkými bříšky by pravděpodobně byla dostala třetí cenu. Ale zavrhl jsem tak malicherný přístup a sledoval vytčenou dráhu.

Do určité míry mě rozptyloval papoušek, který znovu a znovu opakoval „Haló“ hlasem, jenž mě ničil kultivovaností výslovnosti - zněl přesně jako komorník zvedající telefon - a také špaček, který mě halasným yorkshirským barytonem napomínal: „Zavři za sebou zvenku dveře.“

Jediný dospělec v okruhu byla dáma s velkým poprsím a studenými těkavými očima a s bílým pudlem na koleně. Když jsem k ní přicházel, pohlédla na mě upřeně a vyzývavě, jako by mě varovala, abych se neopovážil umístit jejího miláčka jinde než na prvním místě.

„Ahoj, pejsku, „ řekl jsem a napřáhl ruku. Pudlík odpověděl tím, že nezvučně vycenil zuby a podíval se na mě pohledem přesně jako jeho majitelka. Spěšně jsem odtáhl ruku.

„Jeje, toho se vůbec nemusíte bát, „ řekla dáma mrazivě. „Neublíží vám.“

„Lehce jsem se zasmál. „Já vím, že mi neublíží.“ Znovu jsem natáhl ruku. „Ty jsi hezký pejsánek, vid', že ano?“ Pudl znovu vycenil zuby, a když jsem vytrval ve snaze pohladit mu uši, tiše chňapl a jeho zuby cvakly centimetr od mých prstů.

„Nelíbíte se mu, to já poznám. Vid', že se ti nelíbí, miláčku?“ Dáma položila tvář psíkovi na hlavu a znechucené na mě hleděla, jako by znala a sdílela psovy pocity.

„Zavři za sebou dveře zvenku, „ nařizoval špaček hrdelním hlasem kdesi za mými zády.

Podal jsem dámě svůj dotazník a šel jsem dál.

V zástupu byl jeden účastník, který zřetelně vynikal. Byl to ten malý chlapec se zlatou rybičkou. V odpovědi na mé dotazy projevil zasvěcené znalosti o rybičce, o jejím krmení, o způsobu života a zvycích. Dokonce měl i určité vědomosti o běžných chorobách. Skleněná nádoba byla krásně čistá a voda čerstvá. Velmi mě zaujal.

Obešel jsem celý okruh, znovu jsem přejel účastníky posledním pátravým pohledem. Ano, bylo to nepochybné. V duchu se mi zakotvili všichni tři vítězové, a to na základě přísně vědeckého výběru. Vkrácel jsem do středu.

„Dámy a pánové, „ řekl jsem a pozorně jsem hleděl na účastníky, vlídně se usmívaje.

„Haló,“ odvětil papoušek hrdelním hlasem.

Ignoroval jsem ho a pokračoval jsem. „Vyhlašuji tři úspěšné účastníky. Na prvním místě je číslo šest, zlatá rybička. Na druhém místě číslo patnáct, morče, a na třetím číslo deset, bílé koťátko.“

Zpola jsem očekával, že bude následovat výbuch aplausu, ale bylo ticho. Mé prohlášení bylo přijato mlčením sevřených rtů. Jakmile jsem se zmínil o zlaté rybce, všiml jsem si okamžitě změny v atmosféře. Byla to prudká a nápadná změna - studená vlna smetla všechny nadějné úsměvy a nastoupilo nespokojené mručení.

Něco jsem popletl, ale co? Bezradně jsem se rozhlížel, ale hučení hlasů vzrůstalo. „Tak co si vo tom myslíte?“ „To je nespravedlivé.“ „Řekli byste to do něj?“ „Takový rozkošný králíci, a von se na ně ani nepodíval.“

Nerozuměl jsem tomu, ale můj úkol skončil. Protlačil jsem se mezi židlemi a prchl do volného prostoru.

„Zavři za sebou dveře zvenku, „ žádal špaček nejhlubším basem, když jsem odcházel.

Zase jsem vyhledal Tristana. Také atmosféra v pivním stanu se změnila. Pijáci už byli dávno za vrcholem své nálady, za bujným hlucením, kterým mě přivítali při mé poslední návštěvě. Veselost tu odumřela a přešla do vyčerpaného, znaveného ztlumení hlasů. Panovala tu ale všeobecná nálada nasycenosti a uspokojenosti. Tristan s püllitrem v ruce hovořil s velkou vážností s nějakým člověkem v kšiltovce a ve šlích. Muž se lehce pohupoval, uchopil Tristanovu volnou ruku a zahleděl se mu do očí. Občas ho pohladil po rameni s hlubokým citem a láskou. Můj kolega. tu zřejmě uzavřel mnohá opravdová a trvalá přátelství, zatímco já jsem si venku vyráběl a zjednával nepřátele. Vklouzl jsem po jeho bok a zašeptal mu do ucha : „Myslíš, že bys mohl už brzy jít, Trisi?“

Pomalu se otočil a podíval se na mne. „Kdepak, starochu, „ vyslovoval pečlivě. „Obávám se, že s tebou nepůjdu. Mají tady potom na výstavišti tancovačku a Doreen souhlasila, abych jí dělal společníka.“ Vrhł láskyplný pohled přes barový pult a rudovláska svraštla půvabný nosík.

Chystal jsem se k odchodu, když mě zarazil útržek konverzace za mými zády.

„Posraná zlatá rybička!“ pravil znechucený hlas.

„Jo, je to sprost'árna, Georgi; odvětil další hlas. Pak se ozvalo žbluňkání polykaného piva.

„Ale, víš, Frede, „ pravil ten první hlas, „von to ten veterinář musel udělat. Von jinak nemoh. Von se přece nemůže vykašlat na syna svý vrchnosti.“

„Řek bych, že máš pravdu, ale stojí to za prd, dyž máš ouplatkářství a podfuky i mezi domácíma zvířátkama.“

Těžký vzdech a pak. „ „Takovýdle to je ted'ka všecko, Frede. Všecko je jenom podfuk a špatnost.“

„Máš recht, Georgi. Všecko je jenom podfuk.“

Zápolil jsem s vlnou stoupajícího zmatku. Darrowbyské panství patřilo už několik generací rodině

Pelhamových a současný pán na panství byl major Pelham. Znal jsem ho jako přátelského klienta, ale to bylo všechno. Nikdy jsem neslyšel, že by měl syna.

Sevřel jsem Tristanovu paži. „Kdo je támhle ten malý chlapec?“

Tristan se podíval skleněným zrakem přes zástup. „Ten s tou zlatou rybičkou, myslíš?“

„Ano, ten.“

„To je mladý Nigel Pelham, syn majitele zdejšího panství.“

„Panebože, „ lkal jsem. „Ale ještě nikdy jsem ho neviděl. Kde byl ?“

„V internátní škole někde na jihu, myslím. Ted' má prázdniny.“

Cívil jsem na chlapce. Rozcuchané světlé vlasy, šedivá rozhalenka, opálené nohy. Jako každý jiný chlapec.

George na to znovu najel. „Takový krásný psi a kočky tam byli, ale vyhraje to panský dítě s posranou zlatou rybičkou.“

„Dovopравdy je to tak, „ vložil se do jeho řeči ten druhý, „že kdyby ten kluk byl přines nákou blbou vycpanou vopici, stejně by za to dostal první cenu.“

„Vo tom nepochybuj, Frede. Vostatní děti mohly zrovna tak zvostat doma.“

„Jo, už to neni, co to bejvalo, Georgi. Dneska nedělá nikdo nic zadarmo.“

„Jo, Frede, to je pravda, to je moc veliká pravda.“ Zavládlo chmurné mlčení přerušované hlasitým polykáním. A pak vyčerpaný hlas. „No, ty a já, my dva na tom už nic nezměníme. Takovej je svět, ve kerym dneska žijem.“

Vypotácel jsem se na čerstvý vzduch a do slunečního svitu. Rozhlížel jsem se kolem sebe po té mírumilovné scéně, po rozlehlé travnaté ploše, zálivu oblázkovité řeky, za níž se zdvihaly zelené pahorky, a měl jsem pocit neskutečnosti. Existovala vůbec někde tato poklidná a míruplná kamej, drahokam anglického venkova, bez temných spodních tónů? Jakoby veden instinktem jsem si razil cestu do dlouhého přístřešku, pod nímž byly vystaveny zemědělské výrobky. Dozajista dojdu klidu mezi tichými řadami a kupami zeleniny.

Bylo tu skoro prázdno, ale jak jsem krácel podél dlouhých stolů, střetl jsem se s osamocenou postavou Johna Williama Enderbyho, který měl malé hokynářství v městečku.

„Tak jak to tady jde?“ tázal jsem se.

„Nic kór moc, chlapče, „ mrzutě odvětil starý pán. „Proč, co se stalo?“

„Ale sem druhej s mejma velkejma fizulema, ale za mý šalotky sem dostal jenom uznání. A koukněte se na ně!“

Koukl jsem se. „Ano, jsou to skutečně překrásné šalotky, pane Enderby.“

„Taky že sou, a nedostaly nic jinýho než uznání. To je urážka, nic jinýho než urážka.“

„Ale, pane Enderby... zvláštní uznání... myslím, že to je vynikající, ne?“

„To teda nejni, je to urážka!“

„Měl jste zkrátka smůlu.“

John William na mě chvíli hleděl široce rozevřenýma očima. „To nejni žádná smůla, chlapče, to je zkrátka a dobře švindl.“

„Ale, to určitě není pravda!“

„Povídám vám, že jo. Jim Houlston dostal za svý šalotky první cenu a rozhodčí byl bratranec jeho manželky.“

„Není možné!“

„Je to prauda praudoucí, „ bručel John William a vážně kýval hlavou. „Nejni to nic jinýho než švindl.“

„Něco takového jsem v životě neslyšel!“

„Protože nevíte, co se tady vůbec děje, mladý muži. S brambůrkama jsem se vůbec neumístil. A Frank Thompson za ně dostal první.“ Ukázal na podnos krásných brambor.

Studoval jsem je. „Musím přiznat, že vypadají báječně.“

„Jo, báječný sou, jenomže je Frank štipnul.“

„Cože?“

„Jo, minulej štvrtek dostaly první cenu na výstavě v Brisby a Frank je tam štipnul ze stánku.“

Pevně jsem sevřel hranu nejbližšího stolu. Základy mého světa se začínaly hroutit. „Pane Enderby, to

nemůže být pravda.“

„Já nedělám zásadně žádný vtipy, „ prohlásil John William. „Sou to ty samý brambory a já bych je poznal dycky všude. Není to nic jinýho, než...“

Nesnesl jsem už ani slovo. Utekl jsem.

Večerní slunce venku bylo ještě teplé a prostranství zalévalo měkké světlo, které tady v Dalesu jako by stékalo ve zlatých praménkách z vysokých kopců. Ale mně se zdálo, že na mě dotírají síly temnot - nechtěl jsem nic jiného, než být doma.

Spěchal jsem ke stanovišti pořadatelů pro své měřidlo. A sklídl jsem salvu nepřátelských pohledů od poníkářů, které jsem před tím neuznal. Stále ještě mávali svými osvědčeními a hádali se.

Cestou k vozu jsem musel minout několik paní, které přihlížely, jak posuzuji domácí miláčky, a ačkoliv se nedá říci, že by přímo odtáhly sukně, abych se o ně neotřel a nepošpinil je, dokázaly mi naznačit, že to v duchu činí. Mezi řadami dopravních prostředků jsem si všiml oknírkovaného muže. Svého teriéra neodvezl a jeho zrak plný zhrzeného citu sledoval každičký můj krok.

Otvíral jsem dvířka svého vozu, když kolem mě prošla asi ve vzdálenosti patnácti metrů Helena se svou společností, zřejmě také na cestě domů. Helena mi zamávala, já jsem zamával jí a Richard Edmundson na mě kývl dříve, než jí pomohl na přední sedadlo zářícího stříbrného daimlera. Oba otcové nastoupili dozadu.

Já jsem dopadl za volant malé austinky, vzepřel jsem nohy proti rozbité dřevěné podlaze, zašilhal skrze popraskané okno a modlil se, aby se mi podařila alespoň tahle jediná věc, abych nastartoval. Zatajil jsem dech a zatahl za startér, ale motor několikrát líně zakašlal a zmlkl.

Vylovil jsem zpod sedadla kliku, vyplížil jsem se ven a zasadil ji do otvoru pod chladičem. A když jsem se pustil do starého dobrého úkonu natáčení, stříbrná, spokojeně předoucí obluda kolem mne pohrdavě přefrčela a zmizela v dálce.

Znovu jsem padl za volant a zahlédl v zrcátku svůj obličej, stále ještě pošpiněný zaschlou krví na tvářích a kolem kořínků vlasů. Tristan se svým kbelíkem studené vody neodvedl příliš dobrou práci.

Hleděl jsem na prázdnici se pole a na daimler, který zmizel za vzdálenou zatáčkou. Napadlo mě, že tohle je konec ve víc než jednom smyslu.

KAPITOLA 12

Když jsem se díval na malé stádo nemocného dobytka na svahu, zalévala mě střídavě jistota i nevíra.

Přece není možné, aby to byla další rána osudu pro Dalbyovy.

Staré pořekadlo „čert dělá vždycky na stejnou hromadu“ se zřejmě mimořádně vztahuje na zemědělství.

Vloni epidemie plicní červivosti a teď tohle. Všechno to začalo smrtí Billa Dalbyho, velkého Billa s jeho pomalým úsměvem a rozvláchnou mluvou. Byl silný a tvrdý, podobal se štrapatým dobytčatům, potulujícím se po jeho pastvinách, ale v několika týdnech jako by se rozplynul. Říkali, že to byla rakovina pankreatu, a byl pryč dřív, než to kdokoli mohl pochopit, a zůstala po něm jenom fotografie usmívající se z krbové římsy v kuchyni na jeho manželku a tři malé děti.

Všeobecně se soudilo, že by paní Dalbyová měla všechno prodat a odstěhovat se. Hospodaření na takovém místě potřebuje chlapa, protože hospodářství „Na vyhlídce“ bylo chudé hospodářství. Sousední farmáři vražtili čelo a potřásali hlavou, když se dívali na kamenité pastviny dole pod domem, na chomáče tvrdé trávy vyrůstající z kyselé půdy, nebo na kamenité výběžky a velké balvany rozeseté po polích na úbočí kopce.

Mysleli si to všichni kromě paní Dalbyové. Nebyla to žádná statná paní, po pravdě řečeno musela být z nejmenších ženiček, které jsem kdy viděl - něco kolem metru padesáti - ale měla v sobě ocelovou pružinu - vlastní názory a vlastní způsob jednání.

Pamatoval jsem si, jak jsem očkoval nějaké ovce tam u nich nahoře, když byl Billy ještě živ, a , jak mě paní Dalbyová pozvala do domu.

„Měl byste chuť na šálek čaje, pane Herriote?“ zeptala se s určitým půvabem, nejenom ledabyle, hlavu měla nakloněnou k jednomu rameni a usmívala se malým důstojným úsměvem.

A když jsem potom vstoupil do kuchyně, věděl jsem, co tam najdu: nevyhnutelný podnos. U paní

Dalbyové to byl vždycky podnos. Pohostinní obyvatelé Dalesu mě neustále zvali na nějaké občerstvení - „něco si zakousnout“ - když to bylo v poledne, býval to obvykle puclák čaje a vdoleček nebo buchta nebo jablkový závin - ale paní Dalbyová vždycky prostírala lahůdky na zvláštní podnos. A tak tam na mě na malém stolečku, stranou od velkého kuchyňského stolu, čekal podnos s čistým ubrouskem, se svátečním porcelánovým šálkem a talířkem s topinkou namazanou máslem, s lineckými koláčky, zázvorkami a sušenkami.

„Posad'te se, prosím, pane Herriote, „řekla svým vybraným způsobem. „Doufám, že čaj není příliš silný“ Farmáři by řekli, že mluvila „moc nóbl“, ale způsob její mluvy byl v souladu s její osobností, již jsem považoval za vtělené rozhodnutí konat všechno tak správně, jak jen bylo možné.

„Podle mého názoru to vypadá dokonale, „posadil jsem se - trochu jako na hanbě uprostřed kuchyně - kde se Billy spokojeně usmíval ze staré lenošky u krbu. jeho manželka stála vedle mě.

Nikdy se s námi neposadila, ale stála, vzpřímená, sepjaté ruce na prsou, hlavu trochu skloněnou a obřadně se snažila vyhovět každému mému přání. „Dovolte, pane Herriote, abych vám dolila čaj,“ nebo: „Neochutnáte tenhle linecký koláček?“

Nedalo by se o ní říci, že byla hezká. Měla drobný obličej se zhrublou červenou pletí a drobnýma velmi tmavýma očima, ale bylo v ní něco velmi milého a tichá důstojnost. A jak jsem již řekl, také síla.

Billy zemřel na jaře a když kdekdo čekal, že paní Dalbyová začne s přípravami na prodej, pustila se střemhlav do vedení hospodářství. Hospodařila s pomocí statného čeledína. Jmenoval se Charlie a příležitostně Billovi vypomáhal; teď tu nastoupil na plný úvazek. Během léta mě zavolali několikrát k bezvýznamným potížím mezi dobytkem a mohl jsem pozorovat, že paní Dalbyová hodlá setrvat a vytrvat. Vypadala trochu vyhuble a unaveně, protože pomáhala při polních pracích a v hospodářství a ještě musela pečovat o dům a mladou rodinu, ale neustávala bojovat.

Bylo to v půli září, když mě zavolala, abych se přišel podívat na nějaké mladé kusy - asi devítiměsíční býčky - kteří kašlali.

„Když jsme je v květnu vyváděli ven na pastviny, byli v pořádku,“ vysvětlovala cestou po trávě k brance. „Ale už týden nebo dva vypadají skutečně špatně.“

Přidržel jsem branku, prošli jsme, a když jsem se blížil ke stádu býčků, vzrůstaly se ve mně nepříjemné pocity. I z téhle vzdálenosti jsem viděl, že tu je nějaká velká chyba. Zvířata se nepohybovala, nepřežvykovala, jak by měla, ale byla zvláštním způsobem strnulá. Bylo jich tam něco kolem třiceti a mnoho jich natahovalo krky před sebe, jako by se jim nedostávalo vzduchu. A měkký, teplý vánek pozdního léta k nám přinášel zvuk štěkavého kašle.

Když jsme docházeli až k dobytčatům, změnilo se tušení něčeho nepříjemného v děs, z něhož mi vysychalo v ústech. Zvířata vůbec nevnímala, když jsem mezi nimi chodil, a musel jsem křičet a mávat pažemi, aby ustoupila z cesty. A jakmile se jenom pohnula, vypuklo v celém stádu kašlání. Nejenom občasné zakašlání, ale sípající sbor, který malá dobytčata hrozil roztrhat na kusy. A ne že by jenom kašlala. Mnozí supěli, stáli rozkročmo a jejich žebra se zdvihala v zoufalém zápase o dech. Několika se kolem pysků tvořily bublinky slin a občas se z hloučku ozvalo bolestné sténání zubožených plíc.

Obrátil jsem se k paní Dalbyové jako ve snu.

„Mají strongylózu.“ Už když jsem to vyslovil, znělo to hluše a neodpovídalo, nevystihovalo to tragédii, jejímž jsem byl svědkem. Protože tohle byla zanedbaná strongylóza, příšerná záležitost s předtuchou neodvratného neštěstí.

„Strongylóza?“ ptala se ženička jasným hlasem. „A co tu nemoc vyvolává?“

Chvilí jsem na ni hleděl a pak jsem se snažil, aby můj hlas zněl normálně.

„Příčinou je parazit. Malý červ, který napadá průdušnice a průdušky a vyvolává bronchitidu - tak se ta nemoc také jmenuje, parazitární bronchitida. Larvy lezou po stéblech trávy a pasoucí se dobytek je sežere. Některé pastviny jsou parazitem silně zamořené.“ Zmlkl jsem. V takové chvíli byla přednáška nevhodná.

Chtělo se mi křičet, proč mě proboha nezavolali před mnoha týdny. Protože teď už to nebyla jenom bronchitida. Byl to zánět plíc, pohrudnice, rozedma a jakýkoli hrůzný stav plíc, ohrožených nikoli pouze několika tenkými drobnými červy dráždicími bronchy, ale obrovskými kroutícími se chuchvalci rozlézajícími se všude, svíjejícími se do klubka a uzavírajícími hlavní průchody vzduchu. Otevřel jsem

spoustu nemocných telat a věděl jsem, jak to vypadá.

Zhluboka jsem se nadechl. „Jsou ve velmi špatném stavu, paní Dalbyová. Začátek téhle nemoci není tak nebezpečný, pokud můžete zvířata okamžitě odvést z pastvy, ale tohle je velmi pokročilé. Vidíte sama, vidíte - vypadají jako kostřičky. Kéž bych sem byl přišel dřív.“

Podívala se na mne, pochopila a já jsem se rozhodl, že nebudu již o této chybě hovořit. Bylo by to zbytečné rozdíráni rány. Potvrzení toho, co říkali její sousedé, že ji její nezkušenost dříve nebo později přivede do neštěstí. Kdyby tu byl Billy, pravděpodobně by nikdy nevyhnal mladý dobytek na tohle bažinaté pole. Nebo by přišel na chybu dřív, hned na začátku, a zahnal by zvířata dovnitř. Charlie neskýtal v podobné situaci žádnou podporu. Byl ochotný chlapec, ale hodilo se na něj místní pořekadlo, „dobřej na ruce, slaběj na hlavu“. Hospodářství potřebuje znalost a zkušenost a Billy, který věděl, co chce, rozuměl dobytku a byl zkušený agronom znal svou farmu skrz naskrz. Billy tu nebyl, Billy zemřel. Paní Dalbyová se napřímila známým gestem. „A co s tím můžeme dělat, pane Herriote?“

Poctivá odpověď v tehdejší době by zněla, „medicinálně nic,“ ale to jsem nevyslovit.

„Musíme je všechny dostat okamžitě dovnitř. Každé sousto téhle trávy je plné dalšími červy. Je tu někde Charlie, aby nám pomohl?“

„Ano, je na sousedním poli, spravuje tam zídku.“ Utíkala přes travu a za minutu nebo za dvě se vrátila se statným mužem, který šel klátivým krokem po jejím boku.

„Jo, myslel jsem si, že krapet kašlou,“ pravil přívětivě a potom trochu úzkostně. „Dáte jim injekci do krku?“

„Ano... ano... ale nejprve je musíme zahnat dovnitř.“ Když jsme hnali dobytek pomalu nahoru, po zeleném svahu, uvažoval jsem o tomto dalším příkladu důvěry v intratracheální injekci proti plicní červivosti. Ve skutečnosti žádné léčení neexistovalo a uplynulo dalších dvacet let, než se objevilo ve formě dietylkarbamazínu, ale tehdy aplikovaný postup byla injekce směsi chloroformu, terpentýnu a kreozotu do hltanu. Moderní zvěrolékaři pravděpodobně svaští čelo nad pomyšlením, že se do jemné tkáně plic zaváděla tak barbarská směs, a my staří jsme si o tom také příliš mnoho nemysleli. Ale farmáři to milovali.

Když jsme konečně zahnali býky do ohrady, prohlédl jsem je s pocitem zoufalství. Krátká cesta zvýraznila úděsně jejich příznaky a já jsem stál uprostřed symfonie kašlání, hekání a sténání, zatímco dobytek s vyplazenými jazyky a prudce se zdvihajícími a klesajícími žebry lapal po dechu.

Přinesl jsem si z vozu láhev oné báječné injekční látky, a zatímco Charlie přidržoval zvířatům hlavy a paní Dalbyová ocasy, začal jsem se zákrokem. Levou rukou jsem uchopil průdušnici a vbodl jsem jehlu mezi průdušnicové prstence a vmáčkl několik kubíků do lumenu a jako vždycky býk reflexivně zakašlal a vydechl ostré aroma léku do našich obličejů.

„Panečku, člověk to rovnou cejtí,“ řekl Charlie s pocitem hluboké spokojenosti. „Můžete vidět, že to je rovnou v nich.“ Takhle hovořila většina farmářů. Věřili. Knihy psaly ve vši pohodě o chloroformu otupujícím červy, o terpentýnu, který je zabíjí, a o kreozotu, který vyvolává kašel, jímž se červi dostávají z těla. Já jsem tomu ale nevěřil ani slovo. Dobré výsledky, kterých se dosáhlo, byly podle mého názoru pouze důsledkem toho, že se dobytčata odvedla z infikovaných pastvin.

Ale věděl jsem, že to musím udělat, a napíchali jsme všechny býčky ve dvoře. Bylo to dvaatřicet kusů a drobná postava paní Dalbyové se plně zapojila do jejich chytání. I když neměla moc síly, svírala jejich šíje, tahala za ocasy, strkala je ke zdi. William, nejstarší syn, osmiletý, se vrátil ze školy a okamžitě nastoupil do bitky po matčině boku. Moje opakované „Paní Dalbyová, buďte opatrná,“ nebo Charlieho chraptivé „pozor, pani, aby vás nevochromili,“ nemělo odezvu. V průběhu té šarvátky byla ona i malý chlapec pokopáni, pošlapáni a potlučeni, ale ani v nejmenším nevypadali poraženecky.

Nakonec se ženička obrátila ke mně, v obličeji ještě víc zarudlá než jindy. Prudce oddychovala a podívala sena mě. „Je ještě něco, co bychom mohli udělat, pane Herriote?“

„Ano.“ Popravdě řečeno, ty dvě věci, které jsem jí chtěl říct, byly jediné, které vůbec nějak prospívaly.

„Za prvé vám tu nechám trochu léku proti červům v žaludku. Tam se na ně můžeme dostat, proto musí Charlie dát každému býku jednu dávku. A za druhé jím musíte začít podávat co možná nejlepší potravu - dobré seno a granule s vysokým obsahem proteinu.“

Oči se jí rozšířily. „Granule? Ale to je velmi nákladné! A seno...“

Věděl jsem, co si myslí. Vzácné seno, bezpečně uskladněné a schráněné na příští zimu... Ted' má krmit senem se vši tou nádhernou trávou kolem - nejpřirozenější a nejdokonalejší výživou dobytka - trávou, jejíž každé stéblo nese smrtící nálož.

„Cožpak už nesmějí nikdy na pastvu zeptala se tiše.

„Lituji, ale nesmějí. Kdyby to bylo jen mírné onemocnění, mohla byste je zahnat na noc pod střechu, a ráno, když oschne rosa, zase na pastvu. Larvy lezou po trávě, hlavně když je vlhko. U vašeho dobytka ale už onemocnění příliš pokročilo. Nemůžeme riskovat, že by sebraly ještě víc červů.“

„Dobře... děkuji pane Herriote, víme, na čem jsme.“ Zmlkla. „Myslíte, že nějaký kus ztratíme?“ Žaludek se mi stáhl do klubíčka. Už jsem jí doporučil, aby koupila krmení, které si nemohla dovolit, a v zimě bude muset nepochybně vydat další vzácné peníze za seno. Jak jí mám říct, že nic na světě nezabrání, aby tahle hrstka dobytka nepopadala jako mouchy. Zpěněné sliny vytékající z tlamy svědčí o téměř beznadějném stavu a ty kusy, které sténaly a hvízдалy při každém nadechnutí, jsou prostě odepsány. Skorem na polovinu se vztahovalo jedno nebo druhé a zbytek? Ta pateticky štěkající druhá polovička? Ta měla ještě šanci.

„Paní Dalbyová, „řekl jsem, „dopustil bych se chyby, kdybych vám upřímně a pravdivě nevysvětlil závažnost situace - kdybych tuto situaci zlehčoval. Některé kusy pojdu, popravdě řečeno jestliže se nestane zázrak, ztratíte jich dost.“ Při pohledu na její zdrcenou tvář jsem se pokusil dodat jí odvalu. „Ale naděje umírá poslední a já ve svém povolání někdy zažiju příjemná překvapení.“ Zvedl jsem prst. „Odcervete je a pořádně je nakrmte! V tom tkví vaše naděje musíte jim pomoci, aby si to dokázali vybojovat.“

„Rozumím.“ Zdvihla bradu svým charakteristickým způsobem. „A ted' musíte zajít k nám domů a opláchnout se.“

A samo sebou byl na obvyklém místě v kuchyni čajový podnos vyšperkovaný pochoutkami a ozdůbkami. „Ale paní Dalbyová, neměla jste se obtěžovat. Máte povinnosti až nad hlavu a ještě tohle.“

„Nesmysl, „řekla znovu se usmívajíc. „Dáváte si do šálku jednu lžičku cukru, vidíte?“

Seděl jsem a ona stála, jak bylo jejím zvykem, s rukama seplejatýma na prsou a hleděla na mne a prostřední chlapec Denis, kterému bylo pět, ke mně vzhlížel vážnou tvářičkou a Michael, pouhé dvouleté batole, upadl přes uhlák a zuřivě se rozběhl.

Obvyklý postup byl, že se po čtyřech dnech opakovala intratracheální injekce, a musil jsem jej dodržet. Alespoň jsem získal příležitost podívat se, jak se dobytku daří.

Když jsem vjel do dvora, padl můj první pohled na dlouhou hromadu přikrytou pytlou. Zpod pytlů vyčnívala řada paznehtů. Něco podobného jsem čekal, ale přesto to působilo jako úder do tváře. Bylo časně ráno a asi jsem nebyl ještě ve formě na to, aby mi někdo takhle zprudka strčil pod nos důkaz mého neúspěchu. Protože se nedalo pochybovat - byl to neúspěch. I když jsem byl od začátku naprosto bezmocný a v beznadějném postavení, v těch nehybných paznehtech trčících zpod hrubých příkrývek bylo něco ztracujícího a hrůzného. Rychle jsem počítal. Ležely tam čtyři kusy poslého dobytka.

Unaveně jsem odešel do ohrady, v níž jsem také nečekal nic veselého.

Dva mladí býčci leželi, neschopni se zvednout z vysoko nastlané slámy, ostatní dýchali sípavě, ale s nepatrným pocitem úlevy jsem si všiml, že několik dobytčat zarputile přežvykovalo krmení ze žlabu a jiní si občas povytáhli kousek sena z žebřin. Bylo kupodivu, že zvířata s pokročilými příznaky dýchacích potíží byla schopna jíst - trocha naděje přece jen svítala.

Šel jsem přes dvůr k domu. Paní Dalbyová mě přivítala přívětivě, jako by zdechliny venku vůbec neexistovaly. „Musím jim dát druhou injekci, „řekl jsem a po krátkém zaváhání jsem dodal. „Vidím, že jste přišla o čtyři kusy... Je mi to líto.“

„Vždyť jste mě upozornil, pane Herriote.“ Usmála se unaveným obličejem. „Upozornil jste mě, co mám čekat, a tak to nebyla tak strašlivá rána, jako kdybych nic netušila.“ Opláchla obličej nejmladšího dítěte, popadla do prací zhrublých rukou ručník a energicky dítě otírala, pak se napřímila. Byla sobota a William byl doma a poprvé jsem si všiml, že něco v tom chlapci naznačovalo, že navzdory svému věku se rozhodl být mužským v domě. Natáhl si malé gumovky a rezolutně s námi pochodoval přes dvůr zavřít kus práce, kterou považoval za svou povinnost. Položil jsem mu ruku na rameno, jak tak kráčel vedle mne. Bude muset vyrůst a dospět mnohem rychleji než většina chlapců, ale tušil jsem, že ho životní reality

snadno neporazí.

Vpíchl jsem zvířatům druhou injekci s pomocí obou drobných Dalbyů, kteří nebojácně zápolili a přidržovali dobytčata, a to byl vcelku vzato poslední praktický zákrok, který jsem proti chorobě mohl udělat.

Když se dnes dívám zpět, cítím v připomínce takovýchto situací morbidní hrůzostrašnost: zvěrolékař stál naprosto bezmocně tváří v tvář nevyhnutelné zkáze. Teď už bohudíky nemusí mladí příslušníci našeho povolání hledět na stádo sípajících a sténajících tvorů s bolestným vědomím, že nemohou vůbec nic dělat. Proti strongylóze mají vynikající vakcínu a účinné terapeutické prostředky.

Ale Dalbyovým, kteří potřebovali tak zoufale mou pomoc, jsem nemohl poskytnout vůbec nic.

Vzpomínám na opakované bezúčesné návštěvy, na posílá dobytčata a nad vším pronikající zápach chloroformu, kreozotu a terpentýnu. Když bylo konečně po všem a celá smutná záležitost skončila, ztratila paní Dalbyová asi tucet býčků, pět z těch, co zůstalo, dýchalo ztěžka a do konce života budou pravděpodobně trpět následky. Ostatní se uzdravili díky dobrému krmení a správné výživě a nikoli zásluhou mého léčení.

Byla by to zdrcující rána pro každého hospodáře - pro vdovu zápasící o existenci to mohla být rána osudová. Ale při mé poslední návštěvě pobíhala paní Dalbyová jako obvykle kolem prostřeného svačiny a pak stála vedle mne s rukama sepjatýma - neporažená.

„Ten, kdo něco má, musí vždycky počítat s tím, že to ztratí,“ pravila pevně s hlavou skloněnou k rameni jako vždycky. Slýchal jsem tato slova mnohokrát a byla to statečná yorkshirská slova. Ale váhal jsem... měla dost, aby mohla tolik ztratit?

Pokračovala. „Vím, že jste mi radil, abych příští rok nevyháněla mladé kusy na pastvinu, ale copak neexistuje nic, co by se jim podalo, aby nedostali plicní červivost?“

„Ne, paní Dalbyová, lituji, ale neexistuje.“ Dopil jsem šálek čaje. „Myslím, že neexistuje nic, co by venkovský zvěrolékař nepotřeboval víc než vakcínu proti strongylóze. Lidé nám kladou tuhle otázku, kterou jste mi položila vy, a my musíme znovu odpovídat nikoliv.“

A odpovídali jsme tak ještě dalších dvacet let, když jsme hleděli na pohromy, jako byla ta u Dalbyů. Zvláštní je to, že dnes, kdy máme prvotřídní vakcínu, považujeme ji za samozřejmost.

Vracel jsem se domů, a když jsem zastavil, abych otevřel vrata na konci příjezdové cesty, ohlédl jsem se na ten starý kamenný dům, přikrčený k úpatí stráně. Byl nádherný podzimní den, nazlátlé sluneční světlo změkčovalo tvrdé obrysy skal a vřesovišť zubaticích se na obzoru, vzduch byl klidný, nikde ani závan větru, takže i mávání holubích křídel nad mou hlavou znělo v tom tichu hlasitě. Hřeben prořídých stromů na kopci za údolím stál nehybně, bez hnutí, jako narýsovaný na modrém plátnu oblohy.

Zdálo se strašlivě nespravedlivé, že uprostřed té krásy existovalo trápení a úzkost, zápas na život a na smrt a hrozba úplné zkázy. Zavřel jsem vrata a nasedl do auta. Ta malá ženička možná přetrvá tuhle pohromu, ale když jsem nastartoval svůj vůz, nemohl jsem se zbavit přesvědčení, že ještě jedna taková rána by ji úplně zničila.

KAPITOLA 13

Strašlivě se mi ulevilo, když přišla zima a následovalo jaro a paní Dalbyovou jsem téměř neviděl. Bylo to uprostřed léta v den, kdy se konal trh, když vstoupila do ordinace. Chystal jsem se otevřít dveře, ale Siegfried mě předběhl. Víc než kdokoli jiný oceňoval pohostinnost, již se nám dostávalo na zemědělských usedlostech, a z prostřeného podnosu nachystaného paní Dalbyovou ochutnal právě tak často jako já. A navíc nesmírně obdivoval její statečné zápolení, aby udržela hospodářství pro své děti. Kdykoli se tedy objevila ve Skeldalu, vítal ji jako královskou návštěvu. Siegfried se choval vždycky dokonale, ale v jejím případě se proměnil ve španělského granda.

Díval jsem se na něj, jak otevřel dveře a vyběhl na první schod.

„Ale to je paní Dalbyová! Jsem tak rád, že vás vidím! Pojd'te dál, prosím vás.“ Napráhl paži do domu. Drobná ženička, důstojná jako vždycky, naklonila hlavu, usmála se a prošla kolem něho a Siegfried spěchal, aby zaujal místo po jejím boku. Kráčeli chodbou a otázka stíhala otázku jako palba z kulometu. „A jak se daří Williamovi... a Denisovi... a malému Michaelovi? To je dobře, to je dobře, to je

výborné.“

V obývacím pokoji se konalo stejně obřadné otevírání a zavírání a zdvořilá gesta, a když byli uvnitř, začal vehementně tahat a přetahovat křesla, aby se ujistil, že paní Dalbyová sedí pohodlně a na správném místě.

Potom klusal do kuchyně zorganizovat občerstvení a když se objevila paní Hallová s podnosem, střílil po něm úzkostným pohledem, jako by se bál, že bude pod standardem paní Dalbyové. Zjevně se uklidnil, nalil čaj, chvílku ustaraně pobíhal kolem a pak se posadil proti paní Dalbyové, ztělesněná účast a pozornost.

Ženička mu poděkovala a upíjela čaj.

„Pane Farnone, přišla jsem se k vám poradit o svém mladém skotu. Vyhнала jsem na jaře pětaticet kusů na pastvu a vypadaly, že jsou v dobrém stavu, ale teď začaly ztrácet váhu - všechny a rychle.“

Srdce se mi prudce sevřelo a asi to na mně bylo vidět, protože se ke mně obrátila a usmála se.

„Nebojte se, pane Herriote, není to plicní červivost. Ani jedno z nich nekašle. Ale hubnou a mají ošklivý průjem.“

„Myslím, že vím, co by to mohlo být,“ řekl Siegfried a nahnul se, aby k paní Dalbyové přisunul talíř s vdolečky paní Hallové. „Chytili asi zase nějaké cizopasníky. Ne do plic, ale do žaludku a do střev.

Pravděpodobně nebudou potřebovat nic než pořádnou dávku léku, aby se pročistili.“

Přikývla a vzala si kousek vdolečku. „Ano, Charlie si to také myslí a už jsme jim všem jednu dávku dali. Ale nezdá se, že by to pomohlo.“

„To je zvláštní,“ mluvil si Siegfried bradu. „Ale upozorňuji vás, že někdy se musí dávkování opakovat - ovšem určité zlepšení by už bylo mělo nastat. Raději se tedy na ně podíváme.“

„To bych si přála,“ řekla. „Byla bych klidnější.“

Siegfried otevřel svůj diář. „Dobrá, a čím dřív, tím líp. Hodilo by se vám to zítra ráno? Výborně. Rychle si zapsal jméno a potom se na ni podíval. „Mimochodem, dnes večer odjíždím na týdenní dovolenou, takže by přišel pan Herriot.“

„Ano, budu se těšit,“ odpověděla a usmála se na mě bez jakékoli stopy zklamání nebo pochybností. Jestliže si myslela „tohle je ten chlapík, který byl u toho, když mi vloni vymřela skoro polovička stáda mladých býčků,“ určitě to na sobě nedala znát. Dokonce mi ještě zamávala a znovu se usmála, když dopila čaj a odcházela, jako by se vůbec nemohla dočkat, až mě zase uvidí.

Nazítří jsem tedy znovu krácel s paní Dalbyovou přes pastvinu a připadalo mi, že se čas vrátil k loňskému roku, až na to, že jsme šli opačným směrem. Ne dolů do zavlhlých, bažinatých polí pod domem, nýbrž nahoru, ke kamenitým pastvinám, táhnoucím se jako šachovnice klikatě a nerovně mezi kamennými zídkami podél kopce.

A když jsme došli k cíli, naskytla se nám také podobná podívaná. Mladá dobytčata - grošovaná, červená a červenobílá - byla jakoby zrcadlový obraz těch loňských - vychrtlá stvoření, trochu odrostlejší telata. Stála na pavoučích nohách s vratkými koleny, Lhostejně se na nás dívala, když jsme k nim docházeli. A ačkoliv jejich příznaky byly úplně jiné než u stáda z minulého roku, jednou věcí jsem si mohl být jist. Byla těžce nemocná.

Díval jsem se na ně, pozoroval jsem vodnatý, tmavý trus, který z nich odcházel, aniž vůbec zdvihla ocas, jako by průjem nemohla ovládat. A každé zvíře bylo strašlivě hubené, kůže se napínala přes vyvstávající kyčle a přes viditelnou řadu žeber.

„Tentokrát jsem je nezanedbala,“ řekla paní Dalbyová. „Vím, že vypadají hrozně, ale všechno se přihodilo během několika dnů.“

„Ano... ano... rozumím...“ Můj zrak zoufale pátral mezi mladými dobytčaty ve snaze najít nějaké vodítko k řešení. Viděl jsem zvířata ve špatném stavu v důsledku parazitóz, ale nic podobného.

„Měli jste na těchto pastvinách během posledního roku nebo dvou let hodně dobytka?“ ptal jsem se.

Chvilku mlčela. „Ne... ne... myslím, že ne. Billy sem občas pouštěl dojnice a to bylo všechno.“

Tráva tedy pravděpodobně nemůže být „nakažená“ červy. Každopádně to nevypadalo. Vypadalo to spíš na paratuberkulózu, ale propánakrále, jak by mohlo takovýchhle pětaticet mladých kusů dostat najednou a současně paratuberkulózu? Salmonelóza.. ? Kokcidioza.. ? Nebo nějaká otrava... Tohle bylo roční období, kdy dobytek spásal různé druhy rostlin. Pomalu jsem procházel po pastvině, ale nic

neobvyklého jsem neviděl. Dokonce i tráva rostla pomalu tady na těch větrných stráních a nevyskytovala se tu vcelku žádná různorodost zeleně. O něco výš na skále jsem viděl kapradí, ale tady dole nerostlo žádné. Billy ho jistě vymýtil už před mnoha lety.

„Paní Dalbyová, „řekl jsem. „Myslím, že byste měla těm zvířatům dát ještě jednu dávku odčervovacího léku, abychom se pojistili, a já odeberu vzorek trusu na přešetření v laboratoři.“ Přinesl jsem z vozu několik sterilních nádobek a lopotil jsem se po celé pastvině, abych sebral co možná nejrozsáhlejší vzorky trusu z co možná nejrozsáhlejšího prostoru.

Sám jsem to odvezl do laboratoří a požádal je, aby mi výsledek zatelefonovali. Zavolali během čtyřiaadvaceti hodin: všechno bylo negativní. Potlačil jsem chuť utíkat okamžitě k paní Dalbyové. Vůbec nic mě nenapadlo a nevypadalo by asi zvlášť dobře, abych tam postával, škrabal se na hlavě a civěl na zvířata. Bude lepší, když počkám do druhého dne a zjistím, jestli byla k něčemu dobrá dávka odčervovacího prostředku. Nebylo ovšem důvodu ke zlepšení, protože vzorky neprokázaly výskyt patogenních cizopasníků.

V takových případech vždycky doufám, že na mne padne inspirace, když jedu vozem, nebo dokonce i když prohlížím jiná zvířata, ale tentokrát jsem vystupoval z vozu před domem Dalbyových bez jakéhokoli vnuknutí.

Nemocným zvířatům bylo trochu huř. Rozhodl jsem se, že jestli pořád nedokážu nic vymyslet, napíchám těm nejzbedovanějším dávku vitamínů, abych vůbec něco dělal. Charlie držel hlavu a já jsem vbodl jehlu pod napjatou kůži desíti hubených zvířat a snažil jsem se setrást pocit naprosté bezmocnosti. Dobytčata jsme nemuseli ani zahánět do hospodářských budov, snadno jsme je pochytili venku, a to bylo samo o sobě špatné znamení.

„Budete mě, paní Dalbyová, informovat, „řekl jsem chraptivě, když jsem sedal za volant, „jestli jim ta injekce pomůže, a v tom případě bych to napíchal všem.“ Zamával jsem sebejistě, jak jsem doufal - a odejel.

Bylo mi tak mizerně, že jsem z toho až zpitoměl, a několik příštích dní můj mozek odmítal přemítat o Dalbyově dobytku, jako bych celý problém zlikvidoval tím, že na něj nebudu myslet. Že existuje, a to velice skutečně, mě upozornilo zatelefonování paní Dalbyové.

„Pane Herriote, obávám se, že se mému dobytku nedaří dobře.“ Měla úzkostný hlas.

Zašklebil jsem se do telefonu. „A ty, kterým jsem dal injekci..?“

„Jako všechny ostatní.“

Musel jsem čelit nevyhnutelnému a okamžitě jsem jel k Dalbyovým. Pocit studené prázdnoty, vědomí, že nemám nic, čím mohu pomoci a co mohu poskytnout, proměnil cestu v utrpení. Neměl jsem odvahy, abych šel do domu a podíval se do očí paní Dalbyové. Utíkal jsem přímo přes pastviny tam, kde stála mladá dobytčata.

A když jsem mezi nimi procházel a prohlížel je úplně zblízka, nedalo se tušení, jež jsem měl cestou, naprosto srovnat s mrazivou hrůzou, která mě teď zaplavila. Další katastrofa byla nevyhnutelná. Druhá. hrozná rána, která stačila na to, aby rázom zničila rodinu Dalbyových, taková rána byla na cestě. Tahle zvířata pojdu. Nejenom polovina stáda jako vloni, ale všechna, protože všechna měla stejné a neměnné příznaky. Ani jediné z nich se proti nemoci nebránilo.

Ale proti jaké nemoci? Kristepane, jsem přece zvěrolékař! Možná že nemám dalekosáhlé zkušenosti, ale na druhé straně jsem už také nebyl žádný začátečník. Docela určitě bych měl mít alespoň nepatrné ponětí, proč se celé stádo mladých dobytčat před mýma očima kácí do náruče pohodného.

Viděl jsem paní Dalbyovou, která přicházela nahoru po poli s malým Williamem, krácejícím energicky s rukama rozmáchlýma, a za nimi Charlie.

Co jim k čertu povím? Pokrčím rameny, lehce se zasměji a řeknu, že mě vůbec, ale vůbec nic nenapadá, a že bude nejlépe, když zatelefonuji Mallockovi a požádají ho, aby to všechno postřílel a rozemlel do krmení pro psy? Do příštího roku by neměli žádný dobytek, ale to by nevadilo, protože by příští rok už stejně nehospodařili.

Klopýtal jsem mezi nemocnými zvířaty, jedno po druhém jsem prohlížel, a téměř jsem se dusil, když jsem viděl ty pokleslé hlavy s vpadlýma očima, vychrtlá tělíčka, neustávající proudy smrtícího průjmu. Celá skupina byla zvláštním způsobem nehybná, pravděpodobně protože byli příliš slabí na to, aby chodili.

Během mého pozorování dokonce jedno dobytče ušlo pár kroků, zavrávalo a skoro padlo.

Charlie otevíral vrátka na pastvinu asi třicet metrů ode mne. Otočil jsem se a civěl na nejbližší dobytče, téměř jsem ho zapřisahal, aby mi povědělo, co mu je, kde cítí bolest, jak tohle všechno začalo. Ale nedostávalo se mi žádné odpovědi.

Býček, jeden z nejmenších, velký jenom jako tele, tmavě grošovaný, neprojevoval nejmenší zájem, ale vracel mi upřený, lhotejný, jakoby obrýlený ohled. Co že to bylo... Co že mě to napadalo... Obrýlený? Ze by se mi vracel rozum...? Ale ano, panebože, měl brýle... prstenec světlejšího porostu kolem každého oka. A tamhle to zvíře... totéž. Sláva, sláva, už to vím! Konečně jsem to věděl!

Paní Dalbyová ke mně došla trochu udýchaná.

„Dobré jitro, pane Herriote,“ řekla a pokoušela se usmát. „Tak co si myslíte?“ Rozhlížela se po dobytku úzkostným pohledem.

„Přeji vám dobré jitro, paní Dalbyová,“ překypoval jsem dobrou náladou a zápolil jsem s chutí vyskočit vysoko do vzduchu, chechtat se a řvát a možná že metat několik kozelců. „Ano, podíval jsem se na ně a je mi úplně jasné, v čem je potíže.“

„Vážně? A co tedy...?“

„Je to nedostatek mědi.“ Řekl jsem to jakoby nic, jako bych tuto možnost bral v potaz od samého začátku. „Poznáte to podle ztráty pigmentu srsti, zvláště výrazně okolo očí. Když se na ně teď podíváte, vidíte, že většina jich je bledší než obvykle.“ Mávl jsem znaleckým gestem ve směru zvířat.

Charlie přikývl. „Jo, ksakru, máte recht. Dyk se mi zdálo, že maj řákou divnou barvu.“

„Dá se to vyléčit?“ položila paní Dalbyová nevyhnutelnou otázku.

„Samozřejmě. Okamžitě se vrátím do ordinace a připravím roztok modré skalice, který jim hned podáte. A budete to opakovat každých čtrnáct dní, celou tu dobu, co budou na pastvě. Je to trochu trápení, obávám se, ale nic jiného se nedá dělat. Dokážete to?“

„Ale jo, to víte, že to dokážem,“ řekl Charlie.

A „ale jo, to víte, že to dokážem“ zaznělo ozvěnou od malého Williama, hrdě vypínajícího prsa a dusajícího bojovně kolem, jako by se chtěl okamžitě pustit do chytání dobytčat.

Tento terapeutický zásah byla pozoruhodná podívaná. Neměl jsem k dispozici moderní injekce s dlouhodobým účinkem, ale roztok síranu měďnatého, který jsem namíchal ve skeldalské ordinaci, účinkoval jako kouzlo. Během několika týdnů mladá dobytčata dováděla po pastvinách na stráni plná života, masitá a zakulacená. Ani jediné nepošlo, ani jediné netrpělo následky nemoci. Jako by se to celé vůbec nebylo stalo, jako by se po nich nikdy nevztahovala zkázonosná dlaň, nejenom po dobytku, ale i po malé lidské rodině.

Bylo to o chlup, uvědomoval jsem si, jenom o malinký vlásek. Ta ženička před sebou měla ještě dlouhý a těžký zápas.

Nikdy jsem neměl rád změnu, každá změna mě vždycky děsila, ale s radostí přeskočím dvacet let a připomenu si jiné ráno v kuchyni Dalbyových. Zase jsem seděl u stejného malého stolečku a bral si topinku s máslem ze stejného podnosu, uvažuje, zda bych potom měl ochutnat zázvorku nebo linecký koláček.

Billy se stále ještě usmíval z krbové římsy a paní Dalbyová s rukama založenýma na prsou mě pozorovala, hlavu nakloněnou k rameni, rty v malém úsměvu. Čas ji mnoho nezměnil, vlasy měla trochu prošedivělé, ale drobný, ruměný, ošlehaný obličej a jasné oči byly stejné, jaké jsem znal vždycky.

Upíjel jsem čaj a díval se na mohutnou postavu Williama, pohodlně usazeného v otcově starém křesle a usmívajícího se na mě úsměvem svého otce. William vážil téměř metrák a před chvílí jsem ho viděl v akci, když držel zadní nohu dospělého býka, zatímco jsem ji prohlížel a ošetřoval. Zvíře se několikrát pokusilo kopnout, ale jeho výraz ukazoval, že bylo nuceno změnit své rozhodnutí, když mu Williamovy velké ruce bez námahy stiskly spěnku a široké rameno ho dloublo do břicha.

Ano, musel jsem čekat, že se William za tu dobu změní, že už to nebude ten malý chlapec, právě tak jako Denis a Michael, kteří lomozně dusali v těžkých botách k výlevce, aby si umyli ruce. Byli také téměř dvoumetroví a širokoplecí, s otcovou nedbalou chůzí, ale bez Williamovy očividné hřmotné síly.

Jejich malinká maminka pohlédla na ně a potom na fotografii na krbové římse.

„Dnes bychom byli měli třicáté výročí svatby,“ řekla konverzačním tónem.

Překvapeně jsem se na ni podíval. Nikdy o takových věcech nehovořila a já jsem nevěděl, co mám odpovědět. Nemohl jsem dost dobře říci „blahopřeji“, když žila už dvacet let sama. Nikdy neztratila ani slovo o svém dlouholetém boji. A byl to vítězný boj. Koupila sousední farmu směrem dolů do údolí Dalu, po starém panu Masonovi, který odešel na odpočinek. Bylo to dobré hospodářství s lepší půdou a William se tam po svatbě odstěhoval a společně hospodařili na obou usedlostech. Dařilo se jim velmi dobře - měla tři zdatné syny, odborníky v chovu dobytka, nepotřebovala si najímat nikoho z venku na výpomoc, kromě starého Charlieho, který se tu šoural kolem a spravoval, co bylo třeba.

„Ano, třicet let, „ řekla paní Dalbyová a pomalu se rozhlížela po místnosti, jako by ji viděla poprvé. Pak se obrátila zpátky ke mně a s vážnou tváří se sklonila.

„Pane Herriote, „ pravila a já jsem byl přesvědčený, že konečně dnes, v tomto významném dni, něco poví o těch letech zápolení, o nocích plných úzkosti a slz, o úmorné dřině.

Na chvíli mi zlehka položila ruku na rameno a její oči se podívaly do mých.

„Pane Herriote, jste si naprosto jist, že ten čaj je podle vaší chuti?“

KAPITOLA 14

Jedna z věcí nezbytných pro mě a pro Helenu byla povinnost zařídit náš obývací pokoj a kuchyň. A když řeknu zařídit, užívám tento termín v jeho nejobecnějším významu. Neměli jsme žádné přehnané představy luxusu. Koneckonců to bylo dočasné uspořádání a v žádném případě nezbyvaly peníze na vyhazování. Můj dárek Heleně k svatbě byly skromné zlaté hodinky, které zplenily můj kapitál, takže na počátku našeho manželského života vykazovalo mé bankovní konto obnos pětadvaceti šilinků. Je sice pravda, že jsem byl Siegfriedův partner, jenže když člověk začíná z ničeho, trvá to hodně dlouho, než má hlavu nad vodou.

Ale nepochybně jsme potřebovali tak základní předměty jako stůl, židle, příbory, nádobí, nějakou příkrývku a koberec, a došli jsme k názoru, že ze všeho nejrozumnější bude zakoupit tyhle věci ve výprodejích. Vzhledem k tomu, že jsem neustále objížděl po obvodě, mohl jsem se leckde zastavit, a proto mi byla svěřena povinnost zaopatřit životní nezbytnosti. Ale po několika málo týdnech bylo jasné, že svůj úkol nesplním.

Nikdy předtím jsem si to neuvědomil, ale v této oblasti jsem projevoval naprostou neschopnost. Zašel jsem na výprodej a vrátil jsem se se dvěma měděnými svícny a vycpanou sovou. Při jiné příležitosti jsem vyzískal dekorativní kalamář na inkoust s tepanou kovovou postavičkou psa a leštěnou dřevěnou krabicí s nesčetnými překrásnými malými zásuvečkami a přihrádkami pro homeopatické předpisy. Mohl bych do nekonečna vypočítávat věci, které jsem koupil, a které byly k ničemu.

Helenino stanovisko k mému konání bylo velice přívětivé. „Jíme, „ řekla jednou, když jsem jí pyšně ukazoval model překrásně vypracované plachetnice ve sklenici, již se mi podařilo zakoupit. „Je roztomilá, ale nemyslím, že bychom ji právě teď potřebovali.“

Musel jsem být pro tu ubohou dívku velkým zklamáním, právě tak jako pro pořadatele místních výprodejů. Když mě tito pánové viděli, jak pobíhám vzadu za zástupem, očividně se rozveselili.

Domnívali se, právě tak jako ostatní venkované, že všichni zvěrolékaři jsou bohatí, a že se budu zajímat o nákladnější předměty. Vyvolávali překrásný miniaturní klavír, podívali se na mě přes hlavy kolemstojících s nadějným úsměvem, a neskrývali své zklamání, když jsem nakonec odcházel s popraskaným barometrem nebo přístrojkem k napínání rukavic.

Cítil jsem, jak mnou proniká vědomí neúspěchu, a když jsem jednou odvážel nějaký vzorek do laboratoří v Leedsu, chopil jsem se příležitosti všechno napravit.

„Heleno, „ pravil jsem, „mají prý přímo ve středu města obrovský bazar. Odskočím si na hodinku a zajdu tam. Docela určitě uvidím něco, co potřebujeme.“

„Báječné!“ odpověděla má choť. „To je ohromný nápad. Budou mít spousty věcí na vybranou. V těch malých venkovských výprodejích jsi měl velmi málo možností něco najít.“ Helena byla vždycky laskavá.

Po návštěvách v laboratořích v Leedsu jsem se zeptal na cestu do bazaru.

„Auto si nechte tady, „ poradil mi jeden místní občan. „Na hlavní třídě nezaparkujete a rovnou přede dveřmi je zastávka tramvaje.“

Byl jsem rád, že jsem ho poslechl, protože u cíle mé cesty proudila auta v nepřetržitém sledu oběma směry. Bazar byla místnost na konci mimořádně dlouhého, uhlazeného kamenného schodiště, vedoucího až nahoru do budovy. Když jsem tam došel, trochu , udýchaný, okamžitě mě napadlo, že jsem na správném místě. Rozlehlá prostora byla posetá nábytkem, nádobím, gramofony, koberci - všechno, co si kdo mohl přát do domácnosti.

Chodil jsem fascinovaně a dlouho sem a tam a pak se má pozornost soustředila na dvě vysoké hromady knih docela blízko u muže, který vyvolával cenu. Zvedl jsem jednu knihu. Byl to zeměpisný atlas. Tak nádherné knihy jsem nikdy neviděl. Obrovské, jako encyklopedie, vázané v tlusté tlačené kůži se zlatými písmeny. Také jednotlivé listy měly zlatou ořizku, papír byl překrásně hladký. Uchváceně jsem obracel stránky, obdivoval pěkné ilustrace, kolorované obrázky, každý přikrytý jemným papírem. Pravda, trochu staromódní, a když jsem se podíval na titulní list, zjistil jsem, že byly vytištěny v roce 1858, ale byly překrásné.

Když teď hledím nazpět, cítím, že v tom měl prsty osud , protože jsem se právě váhavě obracel k odchodu, když jsem zaslechl hlas vyvolávajícího.

„A teď tu máme nádherný soubor knih. Zeměpisný atlas světa ve čtyřiaadvaceti svazcích. Jenom se na ně podívejte. Takovéhle knihy dnes už nevidíte. Tak kdo nabídne první?“

Souhlasil jsem s ním. Byly to unikáty. Určitě budou stát velké peníze. Rozhlédl jsem se po shromáždění, ale nikdo neřekl ani slovo.

„Tak pojďte, dámy a pánové, někdo z vás má jistojistě zájem o tenhle překrásný dáreček do knihovny. Tak copak uslyším?“

Zase mlčení a pak promluvil ošuměle vyhlížející muž ve špinavém přšiplášti.

„Dvaapůl šilasů, „ zavřel.

Podíval jsem se kolem sebe očekávaje výbuch smíchu nad tímto vtipem, ale nikdo nevypadal pobaveně. Vlastně se mi zdálo, že není překvapený ani licitátor.

„Tady mám nabídku dvaapůl šilinku.“ Rozhlédl se a zvedl kladívko. S bušícím srdcem jsem si uvědomil, že to chce prodat.

A zaslechl jsem vlastní hlas, trochu bezdechý. „Tři šilinky.“

„Mám tu nabídku tři šilinky za zeměpisný atlas světa ve čtyřiaadvaceti svazcích. Ještě někdo?“ A kladívko bouchlo do stolu. „Prodáno támhle tomu pánovi.“

Byly moje! Nemohl jsem uvěřit svému štěstí. Tohle byl opravdu obchod nad všechny obchody. Zaplatil jsem tři šilinky, zatímco nějaký muž ovazoval dlouhý provaz kolem každé hromádky. První vystřízlivění mé povznesené nálady nadešlo, když jsem se pokoušel zdvihnout nákup. Knihy jsou těžká záležitost a tyhle byly vskutku masivní. A bylo jich čtyřiaadvacet.

Vsunul jsem obě ruce pod provazy a zvedal jako zápasník v těžké váze. S vyvalenýma očima a s žilami vyhrčevajícími na čele jsem je dokázal nadzdvihnout a začal jsem nejistě klopýtat k východu.

První provaz se přetrhl na vrchním schodě a dvanáct z mých svazků se snášelo po hladkém kamení dolů jako vodopád. Po prvním okamžiku hrůzy a paniky jsem došel k názoru, že nejlepší způsob bude snést neporušenou sadu dolů a vrátit se pro ostatní. To jsem učinil, ale trvalo to dost dlouho a začínal jsem se potit, než jsem to zase všechno svázal dohromady a stanul na okraji chodníku, abych přešel na druhou stranu.

Druhý provaz se přetrhl přesně uprostřed kolejí, když jsem se pokoušel topornýma nohama proběhnout dopravním ruchem. Století jsem se hrabal uprostřed silnice, houkačky houkaly, tramvaje řinčely a po obou chodnících stály a pozorovaly mě se zájmem zaujaté zástupy. Právě se mi podařilo srovnat uniknuvší svazky na hromadu a svazoval jsem provaz, když praskl ten druhý, a knihy něžně klouzaly po kovových kolejích. A když jsem se pokoušel pochytat je, všiml jsem si vysokého policisty, jehož pozornost byla přivábená hlukem. a dlouhou řadou dopravních prostředků a který kráčel uměřeným krokem mým směrem.

U velkém duchovním zmatku jsem se viděl poprvé v rukou zákona. Mohl jsem být obviněn z několika trestných činů. Výtržnictví, rušení dopravního pořádku, abych jmenoval příkladmo dva - ale vnímal jsem, že policejní důstojník kráčí velice pomalu, a právem či neprávem jsem toho názoru, že když k vám policista jde zvolna, jako šel on, je to slušný člověk a dává vám příležitost zmizet. Použil jsem této

příležitosti. Byl ode mne vzdálen ještě pár metrů, když se mi podařilo srovnat obě hromady, vrazit ruce pod provazy, odkymáčet se na druhý chodník a ztratit se v davu.

Když jsem se konečně rozhodl, že se už nemusím bát, že by na moje rameno dopadla tvrdá ruka zákona, ustal jsem ve svém střemhlavém úprku, abych si odpočinul ve vchodu do nějakého obchodu. Funěl jsem jako ztrhaný kůň a strašlivě mě bolely ruce. Provaz z bazaru byl hrubý, chlupatý a dřel a už mi málem zkrvavil prsty.

Ale, myslel jsem si, to nejhorší mám za sebou. Zastávka električky byla na konci bloku domů. Připojil jsem se do fronty čekajících, a když přijela tramvaj, šoural jsem se s ostatními. Měl jsem jednu nohu na stupátku, když se mi před oči vrazila veliká ruka.

„Okamžiček, brachu, okamžiček! Kampak se to hrnete?“ Obličej pod tramvajáckou čepicí byl masitý, s mohutnou bradou a vystouplýma očima onoho typu, který se morbidně raduje, když může bližnímu sdělit špatnou zprávu.

„Takovýhle posraný krámy mi sem, chlapče, dávat nebudete. To vám teda povídám!“

Vyděšeně jsem k němu vzhlédl. „Ale... je to jenom pár knížek...“

„Pár knížek! Na tudle hromadu potřebujete jeden zatracenej nákladák. Do mé tramvaje s tím nepudete - nebylo by tam k hnutí!“ Koutky úst se mu stočily do výbojné podkovy.

„Ale vážně, „ pravil jsem s ubožáckým pokusem o lichotný úsměv, „jedu jenom...“

„Nepojedeš nikam, kamaráde! A nemám čas na to, abych se s tebou hádal - vypadni s tou nohou a jedem!“

Zvoneček zacinkal a tramvaj se rozjížděla. Jak jsem odskočil, roztrhl se znovu jeden provaz.

Když jsem se opět uspořádal, přehlédl jsem svou situaci, která se jevila dost zoufale. Vůz byl vzdálen asi dva kilometry převážně do kopce a kdybych dokázal odnést ty knihy tak daleko, získal bych světový rekord ve vzpírání. Samozřejmě, že bych se jich byl mohl prostě vzdát. Opřít je o zeď a vzít nohy na ramena... Ale ne, to by bylo asociální a kromě toho byly krásné. Jenom kdybych je dokázal dostat domů a všechno by bylo v pořádku.

Přihřčela další tramvaj a já jsem znovu pozdvihl své břemeno a připojil jsem se k nastupujícím v naději, že si mne nikdo nevšimne.

Tentokrát to byl ženský hlas. „Lituju, ale sem nemůžete, chlapče.“ Byla středního věku, mateřská a její plnoštíhlá postava nadouvala těsně přiléhající uniformu.

„Máme zakázáno pouštět do tramvaje nosiče. Předpisy nám to nedovolují.“

Málem jsem zaječel. „Ale já nejsem žádný... tohle jsou moje vlastní knihy. Zrovna jsem je koupil.“

„Že jste je koupil?“ S pozdviženým obočím se zadívala na zaprášenou hromadu.

„Ano... a musím je nějak dostat domů.“

„Tak ať vám je, mladej, někdo vodnese. Bydlíte hodně daleko?“

„Darrowby.“

„Jeje, kruci, to je hodně daleko. Až za městem.“ Nakoukla do tramvaje. „Ale vevnitř není žádný místo!“

Cestující zaplnili prostor a já jsem byl zůstaven sám mezi knižním sloupovím. A průvodčí zřejmě zahlédla v mém zraku pohled zoufalce, protože mávla rukou v náhlém gestu.

„Tak pojd'te, mladej! Můžete stát se mnou tady na plošině. Neměla bych to dovolit, ale nemůžu se na vás koukat.“

Nevěděl jsem, jestli ji mám zulíbat, nebo jestli se mám rozplakat. Nakonec jsem neudělal ani jedno ani druhé, ale navršil jsem knihy do kouta plošiny a stál jsem nad nimi, dokud jsme nedojeli k parkovišti, kde jsem nechal auto.

Úleva nad tím, že se mi podařilo knihy odnést, byla taková, že jsem se smíchem překonal zbývající vzdálenost včetně několika rozsypů. Knihy se mi totiž ještě několikrát roztrousily, než jsem je uložil na zadní sedadlo, ale konečně jsem se rozejel a bylo mi do zpěvu. A když jsem se prodíral dopravním ruchem, začal jsem se radovat z toho, že bydlím na venkově, protože vzduch ve voze kysele páchl, což podle mého názoru nemohlo být nic jiného než benzínové výpary a kouř továren. Ale město zůstalo za mnou a , já jsem stoupal do překypující zeleně Pennin včetně aróma, které setrvávalo.

Otevřel jsem okénko a chtivě dýchal plnými doušky sladkou vůni trávy, která se linula do vozu, ale jakmile jsem okno zavřel, okamžitě se vrátil podivný zápach. Zastavil jsem, naklonil se dozadu a čenichal

v oblasti zadního sedadla. A nebylo pochyb byly to ty knihy.

Co se dá dělat, asi je chovali na vlhkém místě, nebo něco podobného. Byl jsem přesvědčený že to brzy přejde. Ovšem, prozatím to bylo dost pronikavé. Skoro mi z toho slzely oči.

Nikdy jsem si vlastně nevšiml, jak dlouhé je schodiště do našeho orlího hnízda nahoře ve Skeldalu, ale dnes to bylo jiné. Moje paže a ramena zřejmě začínaly cítit tu námahu a ten provaz, ostrý, i když křehký, se mi vrýval do dlaní čím dál tím nemilosrdněji a popravdě řečeno, každý krok byl utrpením, a když jsem konečně dolehl až nahoru, málem jsem se zhroutil u dveří našeho obývacího pokoje.

Když jsem vstoupil, zpocený a utmácený, klečela Helena na zemi a ležila krb. Vzhledla ke mně s očekáváním.

„Měl jsi štěstí, Jime?“

„Ano, myslím, že jsem měl štěstí, „ odpověděl jsem trochu potutelně. „Myslím, že jsem měl štěstnou ruku.“

Helena vstala a dychtivě se na mně zadívala. „Opravdu?“

„Ano.“ Rozhodl jsem se, že vynesu trumf. „A neutratil jsem víc než tři šilinky!“

„Tři šilinky! Co... kdy... kde?“

„Počkej minutku, „ vyšel jsem na schodiště a znovu jsem vsunul ruce pod ty provazy. Tentokrát to díky bohu bude naposled. Vzpor a zdvih a protáhl jsem svou drahocennost dveřmi a předložil své choti.

Upřeně hleděla na obě hromady. „Co tam máš?“

„Zeměpisný atlas světa ve čtyřiaadvaceti svazcích, „ odpověděl jsem vítězoslavně.

„Zeměpisný... a to je všechno?“

„Ano, nic jiného bych už neunesl, obávám se. Ale jenom se podívej - že to jsou nádherné knihy!“

Vyrovnaný pohled mé ženy měl v sobě něco nevíry a něco úžasu. Na chvíli se jí koutek úst obrátil vzhůru, pak zakašlala a najednou zenergičtěla.

„Inu co, budeme se muset podívat po nějaké policiče na ty knihy. Zatím je necháme tady.“ Šla a znovu si klekla ke krbu. Ale asi za minutu nebo dvě ustala v leštění.

„Necítíš tu něco divného?“

„Tedy... myslím, že jsou to ty knihy, Heleno. Jsou jenom trochu zašlé... myslím, že to nebude trvat dlouho.“

Ale ty zvláštní výpary byly velice pronikavé, páchly starobou a vzduch v našem pokoji se velice brzy podobal vzduchu v nově otevřeném mauzoleu.

Bylo mi jasné, že se Helena nechce dotknout mých citů, ale vrhala kradmé a čím dál nervóznější pohledy na mnou zakoupené zboží. Rozhodl jsem se, že to vyslovím sám.

„Možná že bych je zatím mohl odnést dolů.“

Vděčně přikývla.

Sestup byl mukou, horší o to, že jsem se domníval, že jsem s tím už skoncoval. Konečně jsem doklopýtal do kanceláře a uložil knihy za stůl. Oddychoval jsem a mnul jsem si ruce, když vstoupil Siegfried.

„Nazdar, Jamesi, měl jsi pěknou cestu do Leedsu?“

„Ano, v laboratoři řekli, že nám zavolají kvůli těm ovčím hned, jakmile budou mít bakteriologický nález.“

„Výborně!“ Můj přítel otevřel dveře příbormíku a položil dovnitř nějaké formuláře, pak ustal a začal čichat.

„Jamesi, tady je strašný smrad.“

Odkašlal jsem si. „Ano, Siegfriede, koupil jsem si v Leedsu pár knížek. Zdá se, že jsou trochu zavlhle.“ Ukázal jsem za stůl.

Siegfriedův zrak se rozšířil, když se podíval na ty dvě hromady. „Co to k čertu je?“

Zaváhal jsem. „Zeměpisný atlas světa ve čtyřiaadvaceti svazcích.“

Neřikal nic, ale hleděl na mne, na knihy a zase zpátky. A neustále čenichal. Bylo úplně jasné, že pouze dobré chování, které mu bylo vlastní, mu brání, aby mi neřekl, abych odtáhl i s těmi zatracenými krámy.

„Najdu pro ně nějaké místo, „ řekl jsem a s pocitem velkého vyčerpání jsem znovu vsunul ruce pod motouz. Měl jsem hlavu v jednom ohni, když jsem se šoural chodbou. Propána na nebesích, co si s nimi počnu? Ale když jsem míjel dveře sklepa po své pravici, zjevila se mi odpověď.

Pod Skeldalem byly veliké prostory, vinný sklep ze starých dobrých časů, sklep jak se sluší a patří.

Zřízení od plynu, který tam chodil měřit plyn, jim vždycky říkal katakomby, a když jsem sestupoval do šerých, plesnivých hlubin, smutně jsem uvažoval, že to je vhodné místo odpočinku pro mé knihy. Měli jsme tam dole jenom otop a podle vzdálených úderů jsem usoudil, že Tristan štípe dříví.

Tristan štípal dříví hrozně rád, a když jsem vycházel zpoza rohu, odbornicky točil sekerou nad hlavou. Spatřil mě i mou nálož, ustal a položil mi nevyhnutelnou otázku.

Odpověděl jsem, jak jsem doufal, naposled. „Zeměpisný atlas světa ve dvaceti čtyřech svazcích.“ A začal jsem vyprávět svou zkazku, líčil jsem jednu Jobovu ránu za druhou.

Poslouchal a přitom otevíral, jeden svazek za druhým, očichal a rychle ho kladl zpátky. A nemusel nic říkat. Věděl jsem to. Mé vzácné knihy musely zůstat tady dole.

Ale účast a soucit, které vždycky byly a stále jsou nejvýraznějším rysem mnoha kladů Tristanova charakteru, se teď zcela projeví.

„Víš co, Jime,“ řekl, „můžeme je dát semhle.“ Ukázal na zaprášenou polici na víno, jen taktak viditelnou ve sporém světle, které prostupovalo železnou mříží na vrcholu uhelné skluznice vyvedené z ulice.

„Vypadá to úplně jako normální police na knihy.“ Začal klást knihy do police, a když je uspořádal do dlouhé řady, přejel prstem po ovadlé nádheře vazeb.

„Vidíš, Jime, podle mého názoru tady vypadají ohromně,“ odmlčel se a mnul si bradu. „Teď už chybí jenom nějaké sedátko. Počkej...!“ Zmizel v šeru a znovu se objevil s plnou náručí velikánských polen dřeva. Vykonal tu cestu ještě několikrát a za chvilinku mi sestrojil sedátko na dosah knih.

„To bude prima,“ pravil s hlubokým uspokojením. „Kdykoliv se ti zachce, skočíš si sem dolů a můžeš si číst.“

Což se také stalo. Knihy už nikdy nevystoupily po schodech vzhůru, ale často, když jsem měl volnou chvíli a chtěl jsem si zlepšit náladu a přijít na jiné myšlenky, zašel jsem dolů, posadil se na Tristanovo sedátko v šerosvitu mříže a laskal jsem se se zeměpisným atlasem světa ve čtyřadvaceti svazcích.

KAPITOLA 15

Chřipková epidemie, která zaplavila darrowbyský okres, postihla zemědělskou obec mimořádně citelně. Lidé ve městech se mohli uvolnit na několik dní z práce, než chřipka přešla, ale když se musely dvakrát denně podojit krávy, byl odpočinek vyloučený. Jezdil jsem krajem po návštěvách a vídal jsem hospodáře zrudlé horečkou a s usazenými očima, potácející se od krávy ke krávě, ačkoliv měli být v posteli.

Helenin otec a tetička Lucy byly dvě oběti, které potřebovaly pomoc. Nečekal jsem, až se zmíní Helena, a navrhl jsem sám a okamžitě, aby zajela na několik dní domů a vedla otcovu domácnost. Náš pokojíček byl bez ní tak neobvyklý, že jsem se nastěhoval zpátky do svého starého pokoje vedle Tristana a jedl jsem zase s oběma bratry ve velké jídelně.

Jednou ráno jsem seděl u snídani s pocitem, že se vrátil čas nazpět. Můj spolupracovník mi doléval kávu, když si jeho bratr odkašlal.

„Víte, na tom strašidle z Raynesu možná přece jenom něco je.“

Tristan odsunul židli od stolu se snídání, natáhl pohodlně dlouhé nohy a zahloubal se do deníku. „Tady se píše, že mají nějakého historika, který to zkoumá, a že odhalil nová zajímavá fakta.“

Siegfried neodpovídal, ale když si jeho bratr vzal z krabičky cigaretu a zapaloval si, zúžily se mu oči. Siegfried přestal před týdnem kouřit a nesnášel pohled na někoho, kdo si zapaluje, zvláště někdo jako Tristan, který vložil i do sebemenšího úkonu potěšení a hlubokou spokojenost. Mladík vybíral cigaretu beze všeho spěchu, škrtl zapalovačem a s téměř extatickým vdechnutím nasál dým. Siegfriedova ústa ztvrdla do chmurné vrásky.

„Ano,“ pokračoval Tristan a tenounké pramínky kouře se mísily do jeho slov. „Ten chlapík poukazuje na to, že ve čtrnáctém století bylo v Rayneském klášteře zavražděno několik mnichů.“

„No a co?“ odsekl Siegfried.

Tristan zvedl obočí. „Ta zakuklená postava, kterou je v poslední době často vidět v okolí kláštera - proč by to nemohl být duch některého toho mnicha?“

„Cože? Co to tu blábolíš?“

„Inu, koneckonců nutí to člověka přemýšlet. Kdoví, jaké špatnosti...?“

„O čem to ksakru mluvíš?“ zaštěkal Siegfried.

Tristan se zatvářil uraženě. „No dobrá, dobrá, klidně se směj, ale jen si vzpomeň na Shakespeara, „vztyčil výstražný prst.“ „Je více věcí na nebi i na zemi, než vůbec můžete snít ve svých snech, můj Horatio.“

„Prdlačku!“ pravil Siegfried, čímž diskusi účinně uzavřel. Vděčně jsem si naposled lokl kávy a položil jsem šálek. Byl jsem potěšen, že toto konverzační téma odumřelo v klidu a míru, protože Siegfried byl ve velmi popudlivém stavu. Až do minulého týdne vášnivě dýmal z lulky i z cigaret a také kašlal klasickým kuřáckým kašlem a čím dál tím víc trpěl prudkými bolestmi žaludku. Jeho dlouhý hubený obličej občas připomínal umrlčí lebku, tváře mu propadly, oči doutnaly hluboko v důlcích a lékař nařídil, že musí přestat kouřit. Siegfried uposlechl, okamžitě mu bylo lépe a okamžitě na něj také padlo nábožné zanícení konvertity. Neomezil se na to, že by lidem jen radil, aby se vzdali tabáku. Mnohokrát jsem ho viděl, jak vyrazil cigaretu z rozechvělých prstů zemědělců - pak se přiblížil, naklonil k dotyčnému na pouhých pár centimetrů a výhružně zaskřípal zuby: „Ať už vás nikdy nevidím s tím zatraceným smradem v ústech, rozuměl jste?“

Ještě dnes existují prošedivělí muži, kteří mi otřeseně sdělují: „Depak, vod tý doby, co mi pan Farnon nařídil, že musím přestat kouřit, a to bylo před třiceti rokama, vod tý doby sem si nedal jedinýho čouda. Depak, vem to čert, von se na mě tak kouk, že bych se už nevodvážil!“

Navzdory tomu všemu přetrvávala nepříjemná skutečnost, že Siegfriedovo protikuřácké tažení nezaznamenalo nižádný vliv na jeho vlastního bratra. Tristan kouřil takměř nepřetržitě, nikdy nekašlal a zažíval výtečně.

Siegfried ho teď pozoroval, jak spokojeně uklepl štipku popele a znovu blaženě nasál. „Kouříš trochu moc těch pitomých cigaret!“

„Ty taky.“

„Já ne!“ opáčil Siegfried, „já jsem nekuřák a je na čase, abys ty byl také! Je to ohavný zlozvyk, a když to s tebou bude takhle pokračovat, zabije tě to.“

Tristan na něj dobrácky pohlédl a jeho řeč se znovu prolínala oparem cigaretového kouře. „Jsem přesvědčený, že se mylíš. Naopak mi připadá, že mi kouření vysloveně prospívá.“

Siegfried vstal a odešel. Cítil jsem s ním, protože byl v nesnadné situaci. Vzhledem k tomu, že stál in loco parentis, vlastně svému bratrovi ono otravné býlí financoval a vrozený cit a vkus mu bránil zneužít své funkce a rvát cigarety Tristanovi z rukou, jako to činil ostatním. Musil se uchýlit k napomenutí, a to zřejmě nebylo k ničemu. Dnes ráno se chtěl ještě navíc vyvarovat hádky, protože Tristan odjížděl na jeden ze svých záhadných výletů na veterinární fakultu. Vlastně mým prvním úkolem bylo odvézt ho na severní autostrádu, kde si něco stopne.

Když jsem ho zanechal na silnici, odejel jsem za svými povinnostmi a cestou jsem se v myšlenkách znovu a znovu vracel k rozpravě u snídaně. Značný počet lidí byl ochoten odpřisáhnout, že ducha z Raynesu viděli, a ačkoli mohl člověk některé svědky odepsat jako opilce a milovníky senzací, zůstávalo skutečností, že ti ostatní byli velice solidní občané.

Vyprávěli vždycky totéž. Za vískou Raynes byl kopec, na jehož vrcholu vedla silnice těsně kolem lesa. Za lesem byl klášter. Lidé, kteří tudy projížděli pozdě večer nebo v noci, tvrdili, že spatřili ve světle reflektorů mnicha v hnědém hábitu, mizejícího v lese. Mnich snad přecházel přes silnici, ale nebyli si tím jisti, protože tak daleko nedohlédli. S vášnivým přesvědčením ale opakovali, že viděli postavu v mnišské kutně, jak s hlavou skloněnou kráčela do lesa. Muselo na tom zjevení být něco nevábného, protože se nikdo nikdy nezmínil, že by ho do lesa následoval.

Zvláštní shodou okolností mě - poté, co jsem ve dne prodléval v myšlenkách na Raynesu - v jednu v noci do té obce zavolali. Lezl jsem z postele, znaveně se motal do šatstva a nemohl jsem nevzpomenout Tristana, spokojeně zavrtaného v edinburském příbytku, daleko od soužení a útrap praxe. Ale nebyl jsem příliš rozmrzelý. Raynes byl vzdálen jen asi pět kilometrů a nečekala mě žádná těžká lopota - kolika shetlandského poníka, který patřil nějakému chlapci. A byla pěkná noc - prostydlá prvním podzimním chladem, ale s nádherným úplňkem, který mi svítil na cestu.

Když jsem přijel, prováděli poníka po dvoře. Jeho majitel, revident banky, v níž jsem měl konto, se na mě smutně usmál. „Je mi líto, že jsem vás vytáhl z postele, pane Herriote, ale doufal jsem, že to je jen

bolení a že to přejde. Už se tu promenujeme dvě hodiny. Když se zastavíme, chce se válet po zemi.“

„Postupovali jste správně,“ řekl jsem. „Kdyby jste ho nechali válet, mohlo by dojít k zauzlení střev.“

Prohlédl jsem koníčka a uklidnil jsem se. Teplota nebyla zvýšená, měl pěkný, silný tep a při poslechu na boku jsem slyšel šelesty v břiše, příznačné pro koliku.

Nepotřeboval nic jiného, než pořádně vyprázdnit střeva, ale musil jsem opatrně uvážít dávku arekolinu, vhodnou pro tohoto miniaturního člena koňstva. Konečně jsem se rozhodl pro necelý centigram a vpíchl jsem ho do krčních svalů. Poněk stál několik chviliek v typické kolikové pozici, klesl nejprve na jednu zadní nohu, potom na druhou a pokoušel se lehnout si.

„Zase ho pomalu proved'te, ano?“ Čekal jsem na další stádium a nemusel jsem čekat dlouho. Čelisti poníka se začaly pohybovat, jako by žvýkal, pysky mu zvlhly a z ústní dutiny vytekly dlouhé praménky slin. Všechno postupovalo, jak mělo, ale musil jsem se zdržet ještě dalších patnáct minut, než konečně zvedl ocas a vyhodil na beton dvorku hromadu koblížků.

„Myslím, že teď bude v pořádku,“ řekl jsem. „Nechám ho ve vaší péči, kdyby měl ještě bolesti, znovu mě zavolejte.“

Za vsí se silnice prudce stáčela z dohledu domků a pak následovalo dlouhé a přímé stoupání nahoru ke klášteru. Právě tam nahoře, kam dosahovala světla mých reflektorů, tam je místo, kde byl vždycky viděn mnich kráčející přes cestu do černého pásma stromů. Na vrcholu jsem, veden náhlým popudem, zajel k okraji cesty a vystoupil z vozu. Přesně tady to bylo. V obrysu lesa svítily v démantovém třpytu měsíce hladké pně buků tajemnou září a vysoko nahoře skřípaly větve kolébající se větrem.

Kráčel jsem lesem, opatrně jsem tápal rukou vztaženou před sebou, až jsem se ocitl na druhé straně. Předemnou ležel Rayneský klášter. Vždycky jsem v duchu spojoval tu překrásnou rozpadlou budovu s letními dny, se sluncem zahřívajícím staré kameny půvabného klenutí, se šumem hlasů, s dětmi hrajícími si na posekané trávě. Ale teď bylo půl třetí ráno v pustém světě a řezavý vítr mi šlehal do tváře předzvěstí zimy. Najednou jsem se cítil opuštěný.

Ve studené záři se všechno rýsovalo zřetelně a nepřívětivě. Ztichlé řady věžiček, tyčících se k tmavé obloze a vrhajících na trávník dlouhé, světlé stíny, vypadaly neskutečně. Vzadu, na druhém konci jsem viděl celý mnichů - chmurné, černé jeskyně v hlubokém stínu - a když jsem na ně hleděl, zahoukala sova zdůrazňujíc těžký příkrov mlčení.

Začala se mě zmocňovat nepříjemná svědivka přesvědčení, že má živoucí osoba nemá co pohledávat mezi těmihle chmurnými těžkomyslnými pozůstatky mrtvých století. Rychle jsem se otočil a pospíchal lesem vrážeje do stromů, klopýtal jsem přes kořeny a keře, a když jsem došel ke svému vozu, byl jsem celý roztřesený a mnohem víc bez dechu, než by se bylo slušelo. S úlevou jsem zabouchl dvířka, otočil klíčkem startéru a zaslechl důvěrně známé hučení motoru.

Za deset minut jsem byl doma, cválal jsem nahoru po schodech a těšil se, že dohoním promeškany spánek. Otevřel jsem dveře ložnice, hmátl po vypínači a pocítil překvapení, když místnost zůstala tmavá. A pak jsem ztvrdl ve dveřích jako přibitý.

U okna, kterým vtékalo měsíční světlo do stříbrného jezírka na podlaze, stál mnich. Mnich v hnědém hábitu, nehybný, ruce založené na prsou, hlavu skloněnou. Byl odvrácený od světla venku směrem ke mně, ale pod složenou kápí jsem neviděl nic než hrůzný černý otvor.

Myslel jsem, že se zadusím. Otevřel jsem ústa, ale nevyšla ani hláska. A ve štvanci mých myšlenek jedna přehlušovala ostatní - duchové přece jen existují.

Zase jsem otevřel ústa a vyrazil koňské zaržání. „Kdo to je, proboha živého?“

Odpověď se ozvala ihned a hrobovým hlasem: „Tristáááán.“

Ne že bych doslova omdlel, ale padl jsem bezvládně přes postel a ležel sípavě oddychuje, v uších mi bušila krev. Matně jsem vnímal, že mnich stojí na židli, šroubuje žárovku a chechtá se. Pak otočil vypínačem a posadil se ke mně na postel. S kapucí staženou na ramena si zapálil cigaretu a díval se na mě, stále ještě v křečích smíchu.

„Jíme, to bylo báječné - ještě lepší, než jsem čekal.“

Civěl jsem na něj a podařilo se mi zašeptat. „Ale vždyť jsi v Edinburghu.“

„Co tě vede, chlapče. Nebylo tam nic moc, a tak jsem to zabalil a stopoval zpátky. Zrovna jsem dorazil, když jsem zahlédl, jak se vracíš zahradou. Stěží jsem stačil vyšroubovat žárovku a vlézt do hábitu -

nemohl jsem si nechat ujít takovou příležitost“

„Poslechni, jak mi tluč srdce,“ zašeptal jsem.

Tristan mi položil na chvíli ruku na žebra, a když ucítil dunivé rány, mihl se mu obličejem soucit.

„Saprlote, Jime, promiň“. Poplácal mě konejšivě po rameni. „Ale neboj se, kdyby to byl kritický stav, byl bys padl a umřel na fleku. Kromě toho je pořádné leknutí zdravé, působí jako posilující prostředek. Letos nepotřebuješ dovolenou.“

„Díky,“ pravil jsem. „Upřímně ti děkuji.“

„Přál bych ti, aby ses byl slyšel,“ zase se rozchechtal. „Jak jsi zařval strachy... páni, to byla legrace!“

Zvolna jsem se zvedl do sedu, vytáhl jsem polštář, podložil ho u hlavy postele a opřel se o něj. Ještě pořád mi bylo slabo. Chladně jsem si změřil Tristana. „Tak ty jsi duch z Raynesu?“

Tristan se místo odpovědi zašklebil, ale mlčel.

„Dáble! Mělo mě to napadnout. Ale pověz mi, proč to děláš? Co z toho máš?“

„Ani nevím.“ Mladík hleděl zasněně cigaretovým kouřem do stropu. „Možná že mě baví správně odhadnout čas, aby si řidiči nebyli jisti, jestli mě viděli, nebo ne. A pak mám strašnou švandu, když slyším, jak šlápnou na plyn, jako by do nich střelil, a závodní rychlostí uhánějí domů. Ani jeden nepřibrzdí a nezastaví.“

„Jednou mi někdo povídal, že máš nadprůměrně vyvinutý smysl pro humor,“ pravil jsem. „A já ti povídám, že se jednou dostaneš do pěkné bryndy.“

„I kdepak. Schovávám si kolo do křoví asi o třicet metrů níž u cesty, takže mohu rychle zmizet, kdyby to bylo nutné. Bez problémů.“

„Jak myslíš,“ vstal jsem z postele a nejistým krokem jsem se ubíral ke dveřím. „Skočím si dolů na hlt whisky a ty si pamatuj,“ obrátil jsem se a upřel jsem na něj planoucí oko. „Jestli to na mě zkusíš ještě jednou, tak tě uškrtím.“

Za několik dní kolem osmé večer jsem seděl a četl u krbu ve velkém pokoji Skeldalu, když se otevřely dveře a Siegfried vrazil do místnosti.

„Jamesi, kráva starého Horace Dawsona si roztrhla struk. Vypadá to na šití. Ten stařík nedokáže krávu udržet a nemá poblíž žádné sousedy, kteří by mu pomohli, tak jsem myslel, že bys mohl jet se mnou a píchnout mi.“

„Samozřejmě, rád.“ Vložil jsem záložku do knihy, protáhl se, zívá a pak jsem vstal z křesla. Zaznamenal jsem Siegfriedovy nohy podupávající na koberci a napadlo mě, nikoliv poprvé, že jediné, co by ho uspokojilo, by bylo sedadlo na způsob katapultu, které by mě na jeho rozkaz vymrštilo ven ze dveří a přímo do plnění úkolů. Spěchal jsem, jak jsem jen mohl, ale zmocnily se mě stejné pocity jako vždycky, kdykoliv jsem pro něj něco psal nebo operoval pod jeho dozorem, totiž že zdaleka nespěchám dostatečně. Narůstalo ve mně napětí už jen proto, že jsem věděl, jak nesnesitelně se musí ovládat, když hledí, jak vstávám a ukládám knihu na místo do alkovny vedle krbu.

Ve chvíli, kdy jsem došel do poloviny koberce, zmizel Siegfried v chodbě. Následoval jsem rychlým klusem a dorazil na ulici, když startovalo auto. Hmátl jsem po dvířkách, střemhlav vskočil do útrobu vozu a cítil jsem, jak mi země ujíždí pod nohama.

Za patnáct minut jsme se záupněm brzd zastavili za malou usedlostí, osamocenou uprostřed polí. Motor sotva zmlkl a můj kolega už byl venku z vozu a kráčel rychle a energicky ke chlěvu. V chůzi na mne volal přes rameno. „Vezmi s sebou materiál na šití, Jamesi, prosím tě... a lokální umrtvení a stříkačku... a tu lahvičku na dezinfekci...“

Zaslechl jsem z budovy krátké zašumění konverzace a pak znovu Siegfriedův hlas, tentokrát zvýšený v netrpělivé křiknutí.

„Jamesi! Co tam venku děláš? Cožpak nemůžeš ty věci najít?“

Ještě jsem ani pořádně neotevřel kufr a horečnatě jsem se prohrabával řadami plechovek a skleniček.

Našel jsem, co žádal, sprintoval přes dvůr a téměř se s ním srazil, když vycházel z budovy.

Byl v půli dalšího halekání. „Jamesi! Co tě k čertu zdržuje... aha, tady jsi. Správně, tak si to vezmeme... Co jsi, prosím tě, celou tu dobu dělal?“

S Horacem Dawsonem měl pravdu - byl to drobný, vratký a osmdesátiletý stařík, od kterého se nemohla čekat práce vyžadující silnou ruku. Ale navzdory svému věku zarputile odmítal přestat dojit dvě

tlust'oučké shorthornky, které stály uprostřed chléva na kamenné podlaze.

Naše pacientka si vážně poranila struk. Buď to si na něj šlápla sama, nebo jí na něj musela šlápnout její sousedka, protože se trhlina táhla po celé délce a vytékalo z něho mléko.

„Je to ošklivé, Horáci, „ řekl Siegfried. „Vidíte, že to vede rovnou do mléčného kanálku. Ale uděláme pro ni, co bude možné - tady to potřebuje pár stehů.“

Umyl struk a vydezinfikoval ho a pak natáhl do stříkačky lokální anestetikum.

„Podrž jí mulec, Jamesi, „ řekl a pak mírně k farmáři „Horáci, byl byste tak laskav a podržel jí ocas?

Chytněte ho pěkně až na konci, tak, výborně...“

Mužik napřímil ramena. „Jo, pane Farnone, spolehněte se, já ji udržím.“

„Hodný chlapec, Horáci, takhle to je báječné, děkuji vám. Stůjte pěkně stranou.“ Sklonil se, a když jsem uchopil mulec zvířete, vbodl jehlu nahoru nad ránu.

Okamžitě se ozvalo plácnutí, jímž kráva projevila svůj nesouhlas, a nakopla řízně Siegfrieda do půli holínek. Ani nehlesl, ale zhluboka se nadechl a několikrát ohnul koleno, než znovu přidřep.

„Malá, malá, stůj, „ bručel laskavě, když znovu vpichoval jehlu.

Tentokrát přistál kravský pazneht na jeho předloktí a vyrazil mu injekční stříkačku, která proplachtila gracelně vzduchem, a řízením štěstěny přistála v žebřinách na seno. Siegfried se napřímil, zamyšleně si promnul paži, vyprostil injekční stříkačku a znovu přikročil k pacientce.

Chvilí ji škrabal kolem kořene ocasu a hovořil k ní svým nejpřívětivějším hlasem. „Máš pravdu, stařeno, není to nic příjemného, vid’?“

Znovu se sklonil a tentokrát zaujal nové postavení. Zabořil hlavu do boku krávy, natáhl své dlouhé paže a dokázal znečitlivět tkáň kolem rány, navzdory několika dalším úderům, které šly jen těsně vedle. Potom beze spěchu navlékal hedvábí do jehly a tichounce si pískal.

Pan Dawson ho pozoroval s obdivem. „Já dobře vim, proč vy to s tím dobyt看 tak pěkně umíte, pane Farnone. Je to tím, že ste tak trpělivější - podle mého názoru ste ten nejtrpělivější člověk pod sluncem.“

Siegfried sklonil skromně hlavu a pokračoval v práci. A teď už bylo všechno poklidnější. Kráva necítila vůbec nic, když můj kolega vyšival dlouhou řádku rovných stehů, které stahovaly pevně okraje rány.

Skončil a položil paži kolem staříkových ramen.

„Tak, Horáci, jestliže se to pěkně zahojí, bude mít struk zase jako nový. Ale nezahojí se, jestli za něj budete tahat, a proto chci, abyste při dojení užíval tuhle trubičku.“ Zdvihl skleničku s lihem, ve kterém se třpytila kanyla ve tvaru strukového kanálku.

„Ano, dobře, „ řekl pan Dawson pevným hlasem. „Poslechnu vás.“

Siegfried žertovně pohrozil ukazovákem vztyčeným před staříkovými očima. „Ale musíte být opatrný.

Musíte trubičku před každým použitím vyvařit a pořádku ji ukládat do té krabičky, nebo skončíte s mastitidou. Mohu se na vás spolehnout?“

„Pane Farnone, „ odpověděl stařík a stál velice napřímeně, téměř v pozoru. „Udělám všechno přesně tak, jak říkáte.“

„Jste hodný chlapec, Horáci, „ Siegfried ho naposledy poplácal po zádech a potom začal sbírat nástroje.

„Skočím se sem podívat asi za čtrnáct dní a vezmu jí stehy.“

Když jsme odjížděli, vynořily se náhle ve dveřích chléva mohutné obrysy Claude Blenkirona. Claude Blenkiron byl obecní strážník, momentálně zřejmě po pracovní době soudě podle fešáckého kostkovaného saka a kalhot.

„Koukal jsem, že se tu něco děje, Horáci, a myslel jsem si, jestli nepotřebujete náhrou pomoc.“

„Depak, depak, děkuju vám, pane Blenkirone. Je to vod vás moc laskavý, ale přišel ste krapet pozdějc.

U sme se všim hotový, „ odpověděl stařík.

Siegfried se zasmál. „Škoda, že jste nepřijel před půl hodinou, Claude. Mohl jste si strčit tu krávu pod paždí a já bych ji byl zašil ve všem pohodlí.“

Mohutný muž přikývl a usmál se celým obličejem. Vypadal jako vtělená bodrost, ale měl jsem dojem, tak jako vždycky, že za tím úsměvem je ocelová kostra. Claude byla osobnost v obci velmi oblíbená - vynikající atlet, který poskytoval plné náručí přátelství a pomoci všem, kteří ji potřebovali a žádali.

Skýtal pevnou záštitu slabým a starým, ale také nemilosrdně stíhal ty, kdo nedodržovali řád a zákony.

Neměl jsem žádné osobní zkušenosti ale povídalo se, že Claude dával přednost tomu, aby neobtěžoval

úřady malichernostmi, a vykonával spravedlnost po svém a okamžitě. Míval prý po ruce silnou hůl a po jakýchkoli výtržnických a vandalských příhodách následovalo ve stínu stromů vzápětí ječení a nářek. Pachatelé, kteří by se dopustili opakovaně přestupků proti obecnímu řádu, téměř neexistovali a vůbec celý okres byl pozoruhodně klidný a poslušný. Znovu jsem se podíval do usmívající se tváře. Vypadal jako nesmírně laskavý člověk, ale jak už jsem řekl, bylo v něm ještě něco dalšího a nic na světě by mě bylo nepřimělo k tomu, abych se s ním pustil do rvačky.

„Tak to je v pořádku, „ řekl. „Jedu kolem do Darrowby a tak vám, pánové, popřeju dobrou noc.“

Siegfried mu položil ruku na rameno. „Okamžik, Claude, já chci ještě zajít k dalšímu případu. Jestlipak byste nesvezl pana Herriota do města?“

„S radostí, pane Farnone,“ odpověděl strážník a pokynul mi, abych ho následoval.

Venku byla tma, a já jsem se posadil na sedadlo vedle řidiče, do malého morrise osmičky a chvíli jsem čekal, než Claude vmáčkne masív své postavy za volant. Rozjeli jsme se a Claude mi začal vypravovat o své poslední návštěvě v Bredfordu, kde se účastnil zápasu v těžké váze.

Na zpáteční cestě jsme museli projet vesničkou Raynes a když jsme minuli poslední domky a začali stoupat ke klášteru, přestal Claude najednou hovořit. Pak mě vyděsil, protože se zprudka napřímil za volantem a ukázal dopředu.

„Podívejte, podívejte se tamhle, je to ten zatracený mnich!“

„Kde? Kde je?“ Předstíral jsem, že nic nevidím, ale viděl jsem ho - viděl jsem tu shrbenou, pomalu kráčející postavu mířící k lesu. Claudova noha zmáčkla plyn až k podlaze a auto ječelo do kopce. Na vrchole zajel zprudka. na travu u kraje cesty, takže reflektory oslnivě ozařovaly les, a když vyskakoval z auta, na jeden prchavý okamžik se ocitla jeho oběť úplně na dohled. Mnich s vysoko zdviženými sukněmi upaloval zoufalou rychlostí mezi stromy. Obrovský muž sáhl dozadu do auta a vytáhl něco co vypadalo jako těžká vycházková hůl.

„A za tím rošťákem!“ křičel a vrhl se zuřivě vpřed.

Funěl jsem za ním. „Počkejte chvíli! Co budete dělat, když ho chytnete?“

„Rozsekám mu zadek toudle plaňkou, „ pravil Claude se smrtelnou vážností a klusal přede mnou, až zmizel z kuželů světél. Dělal strašlivý rámus, mlátil do kmenů stromů a vyražel škály hrůzostrašného halekání.

Srdce mi krvácelo pro to nešťastné zjevení, potácející se temnotou s řevem policistových vyhrůžek v uších. Čekal jsem na konečné střetnutí, vlasy se mi ježily a čím déle, tím větší úzkost se mě zmocňovala a neustále jsem slyšel Claudův řev: „Vylez tam vocud, mně neutečeš! Vylez a ukaž se!“ a celý les duněl ozvěnou ran, pod nimiž létaly třísky.

Já jsem také hledal, ale nenašel nic. Mnich zřejmě skutečně zmizel, a když jsem se konečně vracel k autu, seděl už mohutný strážník za volantem.

„Tohle je teda lumpárna, pane Herriote, „ řekl. „Nemůžu ho najít a vůbec mě nenapadá, kde by moh bejt. Běžel sem mu v patách, dyž sem ho zahlíd, a ven z lesa nemoh, protože svítí měsíc a vidím přes celý pole. Prohledal sem celej klášter, ale tam nejni taky. Zkrátka, jako na potvoru, zmizel.“

Byl bych rád prohodil něco jako: „No a co jiného byste čekal od ducha?“, ale v té mohutné tlapě se stále ještě pohupovala hůl, a tak jsem se rozhodl, že budu zticha.

„No, já myslím, že se radši pustíme do Darrowby,“ zavrčel strážník podupávaje po zmrzlé trávě. Zatřásl jsem se. Byla mi hrozná zima, foukal východní vítr a rád jsem znovu nastoupil do auta.

V Darrowby jsem popil několik přátelských piv s Claudem v jeho oblíbené hospůdce U černého býka a do Skeldalu jsem se dostal v půl jedenácté. Po Tristanovi nikde ani stopa a mně se sevřelo srdce.

Muselo už být po půlnoci, když mě probudilo tiché šourání ve vedlejším pokoji. Tristan bydlel v místnosti, kde bývala dlouhá úzká „šatnička“ za oněch slavných dnů, když byl náš dům ještě mladík.

Vyskočil jsem z postele a otevřel spojovací dveře.

Tristan byl v pyžamu a tiskl něžně k řadům dvě ohřívací láhve s horkou vodou. Otočil hlavu a vrhl na mě zbídačený pohled, než zasunul jednu ohřívací láhev hluboko do postele. Pak se zavrtal pod přikrývky a ležel na zádech, svíraje druhou ohřívací láhev na prsou, s očima vytřeštěnýma ke stropu. Přistoupil jsem k němu a pohlédl na něj s účástí. Trásl se tolik, že celá postel nadskakovala.

„Jápak ti je, Trisi?“ zašeptal jsem.

Po několika vteřinách se ozvalo slabé zakrácání. „Zmrz jsem skrz naskrz, Jime.“

„Ale kde jsi ke všem čertům byl?“

Další zakrácání. „V odpadové rouře.“

„V odpadové rouře!“ Civěl jsem na něj. „Kde?“

Hlava se vyčerpaně převalovala po polštáři ze strany na stranu. „Nahore v lese. Copak sis nevšiml těch rour na kraji cesty?“

Rozsvítilo se mi. „Samosebou, ano, všiml! Ve vesnici se bude stavět nová kanalizace, vid’?“

„Ano, bude,“ zašeptal Tristan. „Když jsem viděl toho obrovského chlapa, jak se žene do lesa, vzal jsem to rovnou nazpátek a vletěl jsem do jedné roury. Bůhví, jak dlouho jsem tam byl.“

„Ale proč jsi nevylezl, když jsme odjeli?“

Obrisy postavy mladého muže se rozklepaly v záchvatu třesavky a na okamžik zavřel oči. „Vůbec nic jsem tam neslyšel. Krčil jsem se s kapucí staženou přes uši a vítr foukal stokilometrovou rychlostí.

Neslyšel jsem nastartovat auto a neodvážil jsem se vylézt pro případ, že by tam ten chlap s tím zatraceným kyjem pořád ještě číhal.“ Jednou rukou uchopil prošívanou přikrývku a nervózně jí škubal.

„Nevadí, Trisi,“ řekl jsem. „Za chvíli se zahřeješ, a když se dobře vyspíš, bude ti líp.“

Tristan jako by neslyšel. „Jsou to hrozné věci, ty kanály, Jime.“ Díval se na mě uštvanýma očima. „Je v nich plno svinstva a smrděj jako kočičí čurání.“

„Já vím, já vím.“ Zasunul jsem mu ruku pod přikrývku a přikryl ho až k bradě. „Ráno ti bude dobře.“

Zhasl jsem světlo a po špičkách jsem vyšel z místnosti. Ještě když jsem zavíral dveře, bylo slyšet, jak mu cvakají zuby.

Zcela jasně ho netrýznila jenom zima - byl v šoku. A žádný div. Chudinka chlapec si takovou dobu šťastně a vesele strašil, ani živáček na celém světě se o něj nestaral, a najednou z ničehonic zaječely brzdy, zaplanuly reflektory a ten obr se vyřítil jako sám ďábel. Co je moc, to je moc.

Nazítří ráno u snídaně byl Tristan ve velmi špatné formě. Vypadal bledě, jedl málo a občas se jeho tělo zachvělo záškuby těžkého křečovitého kašle.

Siegfried se na něj vychytrale podíval. „Já dobře vím, od čeho to máš. Já dobře vím, proč tady sedíš jako umučení a vykašláváš si plíce z těla.“

Jeho bratr ztuhl v křesle a obličej se mu zkřivil děsem. „Ty to víš?“

„Ano a strašně nerad říkám, že jsem tě varoval, ale je to pravda, varoval. Za všechno můžou ty zatracené cigarety!“

Kouření se Tristan nikdy nevzdal, ale duch z Raynesu se už neobjevil a do dneška zůstává zahalen tajemstvím.

KAPITOLA 16

Tohle bude něco pro Granvilla Bennetta. Čas od času mě těšilo léčit drobná zvířata a klientela se mi postupem času rozrůstala, ale z tohohle jsem měl strach. Dvanáctiletá fena, kokršpanělka v posledním stadiu pyrometry, s hnisem odkapávajícím z vulvy na operační stůl, teplota na čtyřicítce, sípala, třásla se a když jsem přiložil stetoskop k hrudníku, slyšel jsem klasické příznaky srdeční slabosti. Nemocné srdce bylo přesně to, co jsem potřeboval ještě k tomu ostatnímu.

„Pije hodně vody, vid’te?“ otázal jsem se.

Stará paní Barkerová žmoulala úzkostlivě provázky své nákupní tašky. „Jo jo, pořád se motá kolem misky s vodou. Ale nechce žrát - už čtyři dny se ničeho ani nedotkla.“

„Nevím, nevím,“ odložil jsem stetoskop a zastrčil jej do kapsy. „Měla jste ji přivést už dávno. Určitě je nemocná několik týdnů.“

„Ne zrovna nemocná, ale trochu špatná. Myslela jsem, že to není nic vážného, protože pořád žrala.“

Chvilku jsem mlčel. Nechtěl jsem stařenku zarmoutit, ale musela se to dozvědět.

„Bojím se, že to je dost vážné, paní Barkerová. Tenhle stav trvá a stupňuje se již dlouho. Je to v děloze, ošklivá infekce, která se může vyléčit jenom operací.“

„No a můžete ji tedy operovat?“ ústa staré paní se třásla. Obešel jsem stůl a položil jí ruku na rameno.

„Rád bych, ale má to několik háčeků. Je ve špatném stavu a je jí dvanáct let. Upřímně řečeno, špatná

vyhlídka pro operaci. Prál bych si, abyste ji odvezla do veterinární nemocnice v Hartingtonu a aby ji operoval pan Bennett.“

„Dobře, dobře, „ řekla a horlivě kývala. „Je mi jedno, kolik to bude stát.“

„Určitě si řekne tak málo, jak jen bude možné.“ Šel jsem s ní chodbou a doprovodil ji ke dveřím.

„Nechte ji tu u mě, dohlédnu na ni, nemějte strach. A jak se vůbec jmenuje?“

„Dinah, „ odpověděla chraptivým hlasem a hleděla mimo mne, do chodby.

Vrátil jsem se a zvedl telefon. Před třiceti lety se venkovští praktici museli obracet k odborníkům specializovaným na ošetřování drobných zvířat, kdykoli se objevilo něco mimořádného v této oblasti.

Dnes, kdy naše praxe je mnohem různorodější, je to něco jiného. V Darrowby máme personál a zařízení pro jakýkoli zásah na malých zvířatech - ale tehdy to bylo jiné. Slýchal jsem, že dřív nebo později každý odborník na velká zvířata musel zavolat na pomoc Granvilla Bennetta, a teď byla řada na mně.

„Haló, je to pan Bennett?“

„Ano, u telefonu.“ Ozval se zvučný, dobrosrdečný hlas.

„Tady Herriot. Pracuji u pana Farnona v Darrowby.“

„Samosebou! Slyšel jsem o vás, chlapče, už jsem o vás slyšel.“

„Dě... dě... děkuji. Podívejte se, mám tady takový ošklivý kousek. Chtěl jsem vás požádat, jestli byste to nevzal za mě.“

„S radostí, chlapče, a co to je?“

„Ošklivě zapáchající pyometra.“

„Rozkošné!“

„Té feně je už dvanáct let!“

„Výborně!“

„A pekelně to hnisá.“

„Vynikající!“

„Tak špatné srdce jsem neslyšel už hodně dlouho.“

„Prima, prima! Kdypak přijedete?“

„Dnes večer, jestli se vám to hodí. Kolem osmé.“

„Líp se mi to ani hodit nemůže. Na shledanou.“

Hartington bylo dost velké městečko - mělo asi dvacet tisíc obyvatel - ale když jsem přijížděl do středu města, dopravní ruch prořídł a kolem řady obchodů projíždělo jen několik vozů. Doufal jsem, že má třicetkilometrová cesta bude stát za tu námahu. Dinah, nataženou na přikrývce vzadu na sedadle, zřejmě nezajímalo vůbec nic. Podíval jsem se za sebe na hlavu klesající přes hranu sedadla, na šedivý čenich a na zapadlé oči, v nichž se leskle odráželo bledé světlo. Vypadala staře. Možná že ztrácím čas a vkládám do pověsti toho člověka příliš mnoho naděje.

Granville Bennett se nepochybně stal něčím na způsob legendární postavy po celé severní Anglii. V oné době, která téměř neznala specializaci, se zaměřil na práci s drobnými zvířaty - na dobytek se nikdy ani nepodíval - a vytyčil vysokou úroveň moderních postupů ve své nemocnici pro zvířata, již řídil pokud možno tak, jako by to byla nemocnice pro lidi. Upřímně řečeno, v té době bylo moderní, aby zvěrolékaři zesměšňovali péči o psy a kočky. Mnoho starších lidí, kteří strávili život mezi hemžícími se tisíci a tisíci tažných koní v městech i v zemědělství, říkávalo pohrdavě. „Nemám čas na to, abych se otravoval s takovými pitomostmi.“ A Bennett se pustil proti proudu.

Nikdy jsem se s ním nesetkal, ale věděl jsem, že to je mladý člověk na začátku třicítky. Slyšel jsem o jeho obratnosti, podnikavosti a o jeho pověsti bonvivána. Říkalo se, že byl vášnivým zastáncem životního stylu „miluj práci a miluj zábavu“.

Veterinární nemocnice byla dlouhá nízká budova až nahoře na konci rušné ulice. Vjel jsem do dvora a zaklepal jsem na dveře. S pocitem jakési úcty jsem se zahleděl na lesklého bentleye, v jehož stínu se krčil můj otrískaný austinek, když půvabná sestra otevřela dveře.

„Dobrý večer, „ zavrněla s oslňujícím úsměvem, který podle mého odhadu musel stát dva a půl šilinku navíc hned pro začátek. „Prosím, pojd'te dál, pan Bennett vás očekává.“

Byl jsem uveden do čekárny s časopisy a květinami na stolečku v rohu, se stěnami pokrytými spoustou zajímavých fotografií psů a koček, vyrobenými, jak jsem se později dozvěděl, samotnou hlavou

nemocnice. Prohlížel jsem si zblízka vynikající studii dvou bílých pudlíků, když jsem za sebou zaslechl kroky. Obrátil jsem se a poprvé jsem spatřil Granvilla Bennetta.

Zdálo se mi, že zaplnil celou místnost. Nebyl příliš vysoký, ale ohromně statný. Tlustý, napadlo mě nejdřív, ale když přišel blíž, viděl jsem, že svalová hmota, z níž se skládal, nebyla rozložena na způsob tuku. Nebyl rozměklý, žádná část jeho těla nebyla neúměrná, byl to zkrátka a dobře mohutný, rozložitý, pevný a přísně vyhlížející mužský. Z prostředka příjemné a otevřené tváře čněla nejkrásnější lulka, kterou jsem vůbec viděl, lesklá a nádherná, a vydávala omamné kotoučky drahého kouře. Byla to ohromná lulka, u někoho méně mohutného by asi vypadala přímo legračně, ale na něm byla překrásná. Můj dojem byl završen bezvadně střiženým tmavým oblekem a jiskřícími knoflíčky u košile.

„James Herriot!“ řekl přesně tak, jak by někdo jiný vyslovil „Winston Churchill“.

„Ano prosím.“

„Daří se vám výborně, Jime, vidíte, všechno jde velkolepě, co!“

„Ano, ano, celkem ano.“

„Prima. Všechno jsme pro vás připravili, Jime. Děvčata už čekají na sále.“

„To je od vás velmi laskavé, pane Bennette.“

„Granville, jenom Granville, prosím“ zavěsil se do mě a odváděl mě na operační sál.

Dinah už tam byla a vypadala k politování. Dostala uklidňující injekci a hlava jí unaveně klesala. Bennett k ní přistoupil a rychle ji prohlédl.

„Hm, ano, pustíme se do toho.“

Obě děvčata se pohybovala jako kolečka v hladkém soustrojí. Bennett zaměstnával velký počet pracovníků a ošetřovatelky - obě půvabné - očividně věděly, o co jde. Zatímco jedna přivezla stolky, s uspávacími prostředky a s nástroji, druhá zachytila přední nohu Dinah, zkušeným hmatem stlačila radiálku a rychle místo ostříhala a vydezinfikovala.

Mohutný lékař přistoupil s plnou injekční stříkačkou a lehce vbodl jehlu do žíly.

„Pentotal, „ řekl, když se Dinah pomalu pokládala, až ležela v bezvědomí na stole. Byl to jeden z moderních, rychle působících uspávacích prostředků, které jsem zatím nikdy neviděl v praxi.

Zatímco se Bennett drhl a oblékal do sterilizovaného pláště a čepice, převalila děvčata Dinah na záda a přivázala ji k operačnímu stolu. Přiložila feně na hlavu éterovou a kyslíkovou masku a potom oholila a očistila místo, kde měla být operace provedena. Monumentální lékař se vrátil právě ve chvíli, kdy byly připraveny vtisknout mu do ruky skalpel. Bez jakéhokoli spěchu nařízl kůži a svalstvo, a když prošel pobřišnicí, naběhly do rány děložní rohy, které by u zdravého zvířete vypadaly jako útlé růžové stužky, avšak tady se podobaly dvěma míčům - byly nateklé a přeplněné hněsem. Nebylo divu, že se Dinah cítila mizemě, když v sobě tohle nosila.

Silné prsty pracovaly v té hmotě jemně a citlivě, podvázaly cévy u vaječníků a tělo dělohy, potom to všechno vyjmuly a vložily do porcelánové misky. A teprve když začínal šít jsem si uvědomil, že operace už skoro skončila, ačkoli stál u stolu teprve několik minut. Vypadalo to až směšně snadné a jednoduché a jenom jeho řízné příkazy ošetřovatelkám prozrazovaly zaujetí a napětí.

Díval jsem se, jak pracuje pod prudkým světlem lampy mezi bíle kachlíčkovánými stěnami a řadami nástrojů zářícími na stolečku vedle něho, a v návalu smíšených pocitů jsem si najednou uvědomil, že tohle bylo to, co jsem vždycky chtěl dělat já sám. Když jsem se poprvé rozhodl pro zvěrolékařství, snil jsem přesně o tomhle. A teď jsem tu stál, poněkud omšelý lékař krav. Nebo možná správnější by byl název zemědělský lékař, ale ať už jsem to nazval jakkoli, nepochybně to bylo něco zcela jiného. Scéna tady přede mnou byla vzdálená mé praxi kopanců a kousanců, nečistoty a potu. Ale přesto jsem nelitoval. Život, jenž mi byl vnucen okolnostmi, se ukázal jako zázračné naplnění. A zaplavilo mě poznání a jistota, že budu raději trávit své dny po cestách tam nahoře ve vysočině, po cestách bez plotů, než shrbený nad operačním stolem.

Kromě toho jsem nemohl nikdy být druhý Bennett. Myslím, že bych se mu nedokázal vyrovnat - jeho technice a celé jeho organizaci práce, která svědčila o spoustě věcí, jako byl smysl pro podnikání, předvídatost a dravá ctižádost, a tu jsem prostě neměl.

Můj kolega skončil a zaváděl intravenózní infúzi. Přichytil jehlu k žíle a obrátil se ke mně.

„Tak to bychom měli, Jime. Teď už to záleží na téhle staré děvence.“ Odváděl mě z místnosti a mě

napadlo, jak velmi příjemný pocit musí být splnit úkol a takhle odcházet. V Darrowby bych musel začít umývat nástroje, drhnout stůl a poslední dějství by předvádělo, jak Herriot, velký lékař, stírá podlahu mopem, vodou z vědra. Tenhle styl byl lepší.

Vrátili jsme se do čekárny. Bennett si navlékl sako a vytáhl z náprsní tašky tu obrovskou lulku, prohlédl ji s jistou úzkostí, jako by se bál, jestli mu ji v nepřítomnosti neokousaly myši. Prohlídka ho neuspokojila, protože vytasil měkký žlutý hadřík a začal briarku soustředěně a zaujatě leštit. Potom ji zdvihl, pohyboval jí ze strany na stranu a oči mu změkly při pohledu na hru světla na jejím překrásném trupu. A nakonec vzal sáček na tabák vyvedený v mamutích proporcích, naplnil lulku, přiložil k ní zápalku nábožným gestem a přivřel oči. když se z jeho rtů začala linout voňavá mlhovina.

„Voní to báječně,“ řekl jsem, „co to je?“

„Navy Cut, De Luxe.“ Znovu přivřel oči. „Víš, tenhle kouř bych mohl jíst.“

Zasmál jsem se. „Já osobně kouřím obyčejný Navy Cut.“

Hleděl na mě jako utrápený Buddha. „Ale to nesmíš, chlapče, to nesmíš. Tohle je jediné možné. Syté, šťavnaté“ jeho ruka opisovala vláčné pohyby vzduchem. „Tady máš, vezmi si ho s sebou.“

Vytáhl zásuvku. Krátce jsem zahlédl zásobu, za kterou by se nemusel stydět středně velký obchod kuřáckými potřebami. Nesčetné plechovky, lulky, čistidla, hadříky.

„Ochutnej tenhle,“ řekl. „A řekni mi, jestli nemám pravdu.“

Podíval jsem se na krabici ve své ruce. „Ale tohle celé si přece nemohu vzít. Je to skorem čtvrt kila!“

„Nesmysl, chlapče. Schovej to do kapsy.“ Náhle zenergičtěl. „Předpokládám, že chceš počkat, než se Dinah probere z narkózy, tak co kdybychom si dali jedno rychlé pivo? Jsem členem velmi příjemného malého klubu, jen tady přes ulici.“

„Výborně, zní to moc hezky.“

Na tak velkého muže se pohyboval pružně a rychle a já musel pospíchat, abych s ním držel krok, když vycházel z ordinace a šel přes ulici do protější budovy.

KAPITOLA 17

V klubu vládlo pánské pohodlí, vítaly nás pozdravy blahobytně vypadajících členů a přátelské pokynutí výčepního.

„Dvakrát pivo, Frede,“ zabručel Bennett jen tak mimochodem a sklenice se objevily neuvěřitelně rychle. Můj kolega do sebe vlil obsah sklenice jak se zdálo bez jediného polknutí a obrátil se ke mně.

„Ještě jedno, Jime?“

Já jsem ze svého piva teprve ochutnal, a teď jsem začal rychle polykat hořkou tekutinu. „Ano, ale teď objednávám já.“

„Co tě vede, chlapče.“ Podíval se na mě s laskavou přísností. „Jenom členové klubu smějí kupovat nápoje. Ještě jednou totéž, Frede.“

Zjistil jsem, že mám u lokte dvě sklenice a s nesmírným úsilím jsem spořádal tu první. Trochu udýchaně jsem nejistým zrakem patřil na druhou sklenici, když jsem si všiml, že Bennett už je ve třech čtvrtinách. Pozoroval jsem ho, jak bez námahy dopil.

„Zaostáváš, Jime,“ řekl s trpělivým úsměvem. „Natoč to ještě jednou, Frede.“

Poněkud vylekaně jsem hleděl na barmana, jak otáčí kohoutkem, a pak jsem odhodlaně zaútočil na svůj druhý půllitr. Překvapilo mě, že jsem ho do sebe vecpal a pak ztěžka oddychuje jsem uchopil třetí, zrovna když Bennett znovu promluvil.

„Tak ještě jedno na cestu, Jime,“ pravil přívětivě. „Byl bys tak laskav, Frede?“

Tohle byla směšná situace, ale nechtěl jsem se při našem prvním setkání projevit jako padavka. S pocitem blížícím se zoufalství jsem zdvihl třetí půllitr a vyčerpaně jsem z něho ucucával. Když byla sklenice prázdná, skoro jsem spadl pod stůl. Žaludek se mi bolestně kroutil a na čele mi vyrážel pot. Téměř vleže jsem hleděl, jak můj kolega míří přes koberec ke dveřím.

„Musíme už jít, Jime,“ řekl. „Dopij.“

Je obdivuhodné, co všechno člověk vydrží, když musí. Byl bych mohl uzavřít sázky, že je vyloučeno, abych vypil čtvrtý půllitr, aniž bych si aspoň na čtvrt hodiny neodpočinul, pokud možno ve vodorovné

poloze, ale Bennettův střevíc netrpělivě podupával a já jsem do sebe ve chvílce obrátil pivo a cítil jsem, jak mi protéká mezi zuby a pak k mému úžasu mizí v mých útrobách. Pokud se pamatuji, oblíbila si španělská inkvizice mučení vodou, a když sílil tlak v mých vnitřnostech, věděl jsem, jak bylo jejím obětem.

Konečně jsem poslepu odkládal sklenici a potácel se od baru. Mohutný lékař mi přidržoval otevřené dveře. Venku na ulici mi položil ruku na rameno.

„Ta stará španělka z toho nebude ještě venku, „ řekl. „Skočíme ke mně domů a něco pojíme - troch mi vyhládlo.“ Padl jsem do hlubokého polštářování bentleye, kolébal naběhlý podbřišek v pažích a hleděl, jak za okénkem mizí výkladní skříně obchodů a nastupuje smrákání otevřeného kraje. Zastavili jsme před krásným domem z šedého kamene, v typické yorkshirské vesnici, a Bennett mě vsunul dovnitř.

Postřel mě směrem ke koženému křeslu. „Jako doma, chlapče, jako doma. Zoe je někde venku, ale já seženu něco na zub.“ Šukal po kuchyni a ve vteřině se vrátil s hlubokou miskou, kterou položil na stoleček vedle mě.

„Víš, Jime, „ řekl a mnul si ruce. „Po pivu nepříjde nic tak k chuti jako pár nakládaných cibulek.“

Vrhl jsem polekaný pohled do misky. Všechno v životě tohoto člověka se zdálo mít nadživotní proporce, dokonce i cibule. Byly větší než golfové míčky hnědobílé a lesklé.

„Děkuju pěkně, pane Benn... Granville.“ Vzal jsem si jednu, držel ji mezi palcem a ukazováčkem a bezmocně jsem na ni hleděl. Pivo ve mně se ještě ani pořádně nerozmístilo a představa, že bych se měl pustit do téhle násilnické zeleniny, byla nesnesitelná.

Granville hmátl do misky, vrazil si cibulku do úst, rychle ji rozkousal, spolkl a vnořil zuby do další.

„Panebože, to je dobrotu. Abys věděl, má chotinka je báječná kuchařka. Dokonce i cibulky nakládá mnohem líp než kterákoli jiná hospodyně.“

Spokojeně žvýkal a pak přešel k příborníku, chvíli tam cinkal, načež mi vtiskl do ruky broušenou sklenici do dvou třetin naplněnou čistou whisky. Nemohl jsem říct vůbec nic, protože jsem se odhodlal a vsunul cibulku do úst. Když jsem statečně kousal, vhrkla mi kořená šťáva do nosu a já se zakuckal.

Lokl jsem si whisky a usazenými očima jsem se podíval na Granvillu. Znovu mi podával misku s cibulkami, a když jsem odmítl, zahleděl se na ni s bolestí v očích. „To je divné, že ti to nechutná, vždycky jsem si myslel, že Zoe připravuje báječné cibulky.“

„Mýlíš se, Granville, jsou báječné. Ale ještě jsem nedojedl tu první.“

Neodpověděl a hleděl dál do misky s nádechem smutku. Pochopil jsem, že se nedá nic dělat. Vzal jsem si další cibulku. S velikou vděčností odpěchal Granville znovu do kuchyně. Tentokrát se vrátil s podnosem s obrovským kusem pečeného hovězího, s bochníkem chleba, máslem a hořčicí. „Myslím, že by se hodil chléb s rostbífem, Jime, „ bručel, když obtahoval nůž na ocílce. Pak si všiml, že mám ve sklenici ještě polovinu whisky.

„Ale, ale, ale!“ řekl s jistou dávkou přísnosti. „Ty ses ještě ani nenapil.“ Dobrotivě přihlížel, když jsem polykal whisky, a potom znovu naplnil sklenice. „Tohle je lepší. A vezmi si cibulku.“

Natáhl jsem nohy a položil hlavu dozadu na křeslo ve snaze ulehčit chaosu v mých útrobách. Zaživací trakt se mi proměnil v jezero sopečné lávy, bublající a žbluňkající v ohnivých kráterech po každém kousku cibulky a každém srknutí whisky, která vyvolávala další sopečné výbuchy. Při pohledu na Granvillu v akci se mi znovu začal prudce protáčet žaludek. Byl pilně zaměstnaný rostbífem, ukrajoval plátečky, každý asi dva a půl centimetru tlustý, plácal na ně hořčicí a kladl je na chleba. Spokojeně si pozpěvoval a hromada rostla. Ob tu chvíli pojedl další cibulku.

„A teď, chlapče, „ zvolal konečně a přistrčil k mému lokti navršený talíř, „se do toho pust’.“ Sám se zaopatřil zásobou a s hlubokým vzdechem padl do druhého křesla.

Ukousl si obří sousto, žvýkal je a hovořil. „Víš, Jime, tohle mám rád - něco malého k zakousnutí. Zoe mi toho tady vždycky nechá hromadu, když někam vyběhne.“ Spořádal další desítku centimetrů chleba. „A něco ti povím, i když bych to já sám neměl říkat, je to zatraceně dobré, nemyslíš?“

„Ano, skutečně.“ Napřímil jsem ramena, polkl a zatajil dech, když další nevídané cizí těleso sjelo dolů do mých zmučených útrob.

A v tu chvíli jsem zaslechl, že se otevírají domovní dveře. „To bude Zoe, „ řekl Granville a chystal se vstát, když se do místnosti vřítíl neslušně tlustý bulteriér, překolébá se přes koberec a skočil mu na klín.

„Ferdíku, Ferdíku, drahoušku, pojď k páníčkovi!“ halekal. „Hezky jsi se prošel s paničkou?“
V patách bulteriérovi následoval yorkshirteriér a Granville ho také nadšeně pozdravil.

„Ahoj, Viktoru, ahoj !“

Teriér, na první pohled smíšek, neskočil, ale spokojil se s tím, že si sedl pánovi k nohám a každou chvíli cenil přátelsky zuby.

I ve své bolesti jsem se usmál. Další bajka vzala za své. Ta o zvěrolékařích specializujících se na malá zvířata, že totiž nemívají rádi psy. Velikán broukal na obě zvířátka. Sama skutečnost, že říká svému psovi Ferdíku, byla příznačná.

Zaslechl jsem v hale lehké kroky a vzhlédl jsem v očekávání. Granvillovu manželku jsem si v duchu už otipoval: domácká, pokorná, puťka. Spousta dynamických osobností měla takovéhle manželky, ochotné otrokyně, které se spokojily s tím, že se schovávaly v pozadí. Přesvědčený o správnosti svého úsudku jsem očekával vstup všední drobné puťky.

Když se otevřely dveře, málem jsem upustil na zem obrovský krajíc chleba. Zoe Bennetová byla oslňující krasavice, za níž by se musel ohlédnout každý mužský. Spousta lesklých hnědých vlasů, velké šedozelené vlídné oči, tvídový kostým úhledně přiléhající ke štíhlé, ale ne příliš štíhlé postavě. A ještě navíc jakási dokonalost, vnitřní světlo, které způsobilo, že jsem si náhle přál, abych byl lepší, než jsem, nebo abych alespoň lépe vypadal.

Ve vteřině jsem si prudce uvědomil skutečnost, že mám špinavé boty a že se do tohoto prostředí pranic nehodí mé staré sako a manšestrové kalhoty. Neobtěžoval jsem se s převlékáním, vyběhl jsem ve svém pracovním obleku, který se podstatně lišil od Granvillova, protože v šatech, jako měl on, bych nemohl objíždět zemědělské usedlosti.

„Má drahá, má drahá, „ prozpěvoval radostně, když se nad ním jeho manželka sklonila a láskyplně ho políbila. „Dovol, abych ti představil Jima Herriota z Darrowby.“

Krásné oči se obrátily ke mně. „Těší mě, pane Herriote, „ tvářila se stejně potěšeně nad setkáním se mnou jako před chvílí její manžel, a já jsem znovu zoufale zatoužil, abych byl. reprezentativnější, abych měl učešané vlasy a aby mě nezmáhalo přesvědčení, že každou chvíli puknu a vyletím do povětří v tisících úlomcích.

„Postavím si na čaj, pane Herriote, měl byste také chuť na šálek?“

„Ne ne ne, ne ne, velice vám děkuji, ale ne, teď zrovna ne, „ o kousek jsem couvl.

„Aha, vidím, že jste obdržel jeden z Granvillových malých chlebičků.“ Uchichtla se a šla postavit na čaj. Když se vrátila, podala manželovi balíček. „Byla jsem na nákupu, miláčku. Vzala jsem ti pár těch košil, které se ti líbily.“

„Jsi drahoušek, a je to od tebe strašně laskavé!“ začal trhat hnědý papír jako chlapec a rozbalil tři elegantní košile v celofánovém obalu. „Jsou báječné, holubičko, kazíš mě.“ Podíval se na ni. „Jíme! Tyhle košile jsou překrásné, musíš si jednu vzít.“ Hodil mi do klína přes pokoj lesklý balíček.

Užasle jsem se na něj podíval. „Ne, skutečně, to nemohu.. „

„Samosebou, že můžeš, nech si ji.“

„Ale Granville, přece mi nebudeš dávat košili... To je příliš...“

„Je to moc pěkná košile.“ Zase se začal tvářit ublíženě. Vzdal jsem to.

Oba byli tak laskaví, Zoe seděla u mě se svým čajem, mile žvatlala, a Granville na mě hleděl se zářivým úsměvem ze svého křesla, v němž dojedl poslední chleba a znovu se pustil do cibulek.

Přítomnost krásné ženy byla příjemná, ale uváděla mě do rozpaků. Moje manšestráky začaly v teple pokoje vydávat neomylný odér zemědělství, v němž trávil většinu času. A ačkoliv to byla jedna z mých oblíbených vůní, nebylo pochyb, že se do tohoto elegantního prostředí nehodí.

A co bylo ještě horší, v mých vnitřnostech to začalo rachotit a vrzat v různých tóninách a při každém utichnutí konverzace se to ozývalo až příliš hlasitě. Takové zvuky jsem slyšel ve svém životě pouze jednou, a to u krávy s těžkou dislokací slezu. Moji společníci taktně předstírali hluchotu, i když jsem vydal ostudně burácivé řihnutí, které vyděsilo malého tlustého psíka tak, že se polekaně posadil, ale když ze mne uniklo ještě jedno mohutné zaškrundání a málem se roztrásla okna, dospěl jsem k názoru, že nadešel čas odchodu.

V žádném případě jsem nebyl velkým společenským přínosem. Zmohl mě alkohol a čím dál tím víc jsem

si uvědomoval, že tam jen sedím s připitomělým úsměvem. V nápadném kontrastu s Granvillem, který vypadal pořád stejně, jako když jsem ho poprvé spatřil v ordinaci: chladný, upravený, ovládal se, a jeho mohutná městskost zůstala bez poskvrnky. Bylo to trochu nespravedlivé.

A tak jsem se jal odcházet s plechovkou tabáku plácající mě do kyčle a s košilí srolovanou pod paždí. Vrátil jsem se do nemocnice a podíval se na Dinah. Stará psice se vzpamatovala podivuhodně dobře, zvedla hlavu a ospale se na mě zadívala. Měla jasné oči a silný tep. Pooperační šok byl výrazně utlumen zručností mého kolegy, jeho hbitostí a intravenózní infúzí.

Klekl jsem si a pohládl jsem jí uši. „Určitě to vybojuje, Granville.“

Velikánská lulka nade mnou přikývla s majestátní sebedůvěrou.

„Samosebou, chlapče, samosebou.“

A měl pravdu, Dinah po hysterektomii omládla a žila ku potěše své paní ještě mnoho let.

Té noci cestou domů ležela na sedadle vedle mě, nos vystrčený zpod přikrývky. Občas si položila bradu na mou ruku, když jsem přehazoval rychlost, a občas mě líně olízla.

Viděl jsem, že je jí líp než mně.

KAPITOLA 18

Ben Ashby, obchodník dobyt看, se podíval přes vrata úplně bezvýrazně, jak bylo jeho zvykem. Vždycky mi připadalo, že po životě stráveném nakupováním krav na hospodářských usedlostech se v něm vyvinul děs, aby neprojevil žádný cit, jenž by se mohl vykládat jako nadšení. Když se podíval na nějaký kus, nejevilo se v jeho tváři nic, než občas trochu žalu.

A tak to bylo také dnes ráno. Naklonil se přes vrchní záporu a zamířil chmurný pohled na jalovičku Harryho Summera. Za nějakou chvíli se obrátil na farmáře.

„Bejval bych radši, kdybys ji sem, Harry, přived. Je moc daleko. Budu muset přelejzat.“ Začal toporně šplhat a vtom si všiml Montyho. Nebylo snadné zahlédnout býčka, protože se pásł na trávě mezi stádem jaloviček, ale najednou vztyčil velkou hlavu nad ostatní, kruh v jeho nose se zaleskl a přes travu se neslo zlověstné chraptivé zařvání. Hleděl a rval ze země přední nohou trsy trávy.

Ben Ashby přestal přelézat, několik vteřin váhal a pak se vrátil na zem.

„Ale vlastně, „ zavrčel, aniž změnil výraz. „Vlastně to není tak daleko, řek bych, že vodsud' vidim docela dobře.“

Od toho dne, co jsem Montyho viděl poprvé - přede dvěma léty - se Monty velice změnil. Tehdy byl starý dva týdny, hubené kostnaté stvořeníčko s vratkými koleny a s hlavou hluboko ponořenou do vědra s mlékem.

„Tak copak soudíte vo mym novým bejkovi, „ smál se tenkrát Harry Summer. „Za stovku ho nejni žádnéj velkej kus, co?“

Pískl jsem. „To stál tolik?“

„Jo, je to hodně za čerstvě vylihnutý tele. Ale nemyslel jsem na nic jinýho, než abych ho dostal. Na dospělýho bejka nemám peníze.“

Za těch časů nebyli všichni farmáři tak prozíraví jako Harry, a někteří připouštěli ke svým jalovičkám jakékoliv býky, jen aby jalovice zabřezla.

Jeden takový farmář předvedl Siegfriedovi vychrtlé dobytče a tázal se, co si o jeho býku myslí.

Siegfriedova odpověď „nic než rohy a koule“ majitele nepotěšila, ale pro mne je nezapomenutelná a považuji ji za nejvýstižnější popis typického druhořadého býka tehdejší doby.

Harry byl chytrý chlapec. Po otcově smrti zdědil malou usedlost, kolem sta akrů, a se svou mladou ženou se pustil do hospodaření. Bylo mu něco přes dvacet, a když jsem ho viděl poprvé, ošálilo mě jeho mladistvé vzezření do té míry, že jsem si myslel, že na povinnosti hospodáře nebude stačit. Pobledlý obličej, velké vnímavé oči a útlá postava nevypadaly na sedm dní dojení, krmení, vyvážení hnoje - což byly povinnosti, z nichž sestával chov dobytka na mléko - ale mýlil jsem se.

Nebojácnost, s jakou se vnořil mezi krávy a chytal je za kopající zadní nohy, abych je mohl prohlédnout, urputnost, když se zaťatými zuby visel na mulcích velkých, volně se pasoucích, nepřivázaných zvířat při testování - to všechno mě donutilo, abych svůj názor rychle změnil. Pracoval bez odpočinku a zřejmě bez

únavy, a proto bylo pochopitelné, že jeho cílevědomost ho dohnala hledat býka až v jižním Skotsku. Harry choval ayshirské krávy - nebylo to obvyklé mezi dalleskými shorthornkami - a injekce slavné newtonské krve nepochybně chov vylepší.

„Je to chov vyznamenaný z otcovy i matčiny strany,“ říkal mladý farmář. „A taky má ohromný rodokmen. Jmenuje se Newton Morency VI. - zkráceně Monty.“

Jako by na to slyšelo, zdvihlo telátko hlavu z vědra a podívalo se na nás. Mělo komický obličejíček - mokrý čeníšek, mléko rozmazané po tvářích a odkapávající mu z tlamy. Naklonil jsem se přes ohradu a škrabal jsem tvrdé temínko a pod prsty jsem cítil malinké růžky, o nic větší než hrášky. Monty, s měkkýma očkama a nebojácný, strpěl na chvíli laskání a pak znovu pohroužil hlavu do vědra.

V příštích několika týdnech jsem vídal Harryho Summery hodně často a obvykle jsem se zastavil u jeho nákladného přírůstku. Telátko rostlo a bylo na něm už vidět, proč stálo sto liber. Bylo v ohradě se třemi Harryho telaty a na první pohled se rozpoznala jeho nadřazenost. Široké čelo a oči široce od sebe posazené, hluboký hrudník a krátké rovné nohy, nádherná rovná linie zad od šije až ke kořeni ocasu.

Monty byl třída, a ačkoliv byl ještě malý, byl to býk, jak se sluší a patří.

Bylo mu kolem tří měsíců, když mi Harry zatelefonoval, že se domnívá, že jeho tele má zápal plic.

Překvapil mě, protože bylo pěkné počasí a teplo, a věděl jsem, že Monty má stání, kde není žádný průvan. Ale jakmile jsem ho zhlédl, bylo mi jasné, že diagnóza jeho majitele byla správná. Dýchací pohyby hrudního koše, teplota přes 40 °C - vypadalo to jednoznačně. Ale když jsem přiložil stetoskop na hrudník a poslouchal předpokládané plicní šelesty, neslyšel jsem vůbec nic. Monty měl úplně čisté plice. Proklepával a poslouchal jsem několikrát celý hrudník, ale nikde nic.

To byla nečekaná rána pod pás. Obrátil jsem se k hospodáři. „Je to divné, Harry. Je mu špatně, hodně špatně, ale symptomy nejsou příznačné pro nic, co bych mohl rozpoznat.“

Jednal jsem v rozporu se svým výškolením, protože první zvěrolékař, kterého jsem v životě zažil při praktické výuce za svých studentských dob, mi kdysi řekl. „Když nevíte, co zvířeti chybí, tak to probouha nepřiznávejte. Nějak to pojmenujte - řekněte tomu třeba Františkova choroba nebo akutní lupocvalka - cokoli vás napadne, ale musí se to jmenovat.“ Mě ale nenapadlo vůbec nic. Hleděl jsem na sípajícího tvorečka s vyděšenýma očima.

Léčit příznaky. To byl první úkol. Monty měl teplotu, tak se ji pro začátek budu snažit srazit. Přinesl jsem si svou patetickou výzbroj léků proti horečce: nespecifické popudové injekce, „nápoj proti horečce“ vyráběný z alkoholického roztoku etylnitridu. Za dva dny bylo však zřejmé, že léky, těšící se tehdy vážnosti, nezabraly.

Čtvrtý den ráno na mě Harry Summer čekal, už když jsem vystupoval z auta. „Dneska ráno nějak divně chodil, pane Herriote. A vypadá, jako by byl oslepl.“

„Slepota!“

Mohla by to být neobvyklá forma otravy olovem? Utíkal jsem do teletníku a začal jsem prohlížet zdi, mezi nimiž strávil Monty celý svůj život, ale nikde ani stopa po nějakém nátěru.

Kromě toho, když jsem se na něj podíval, pochopil jsem, že není úplně osleplý. Jeho oči hleděly upřeně a mimě se stáčely vzhůru a potácel se nevidomě kolem teletníku, ale když jsem mu přejížděl rukou před očima, mrkal, a aby můj zmatek byl úplný, chodil se ztuhlýma nohama, strnule, jako mechanická hračka, a já jsem v duchu tápal po stéblech různých diagnóz, tetanus, ne - meningitida - ne, ne. Vždycky jsem se snažil zachovat klidnou profesionální tvář, ale teď jsem musel zápasit s chutí škrábat se na hlavě a civět s otevřenými ústy.

Vytratil jsem se tak rychle, jak jen to bylo možné, a cestou jsem se vážně zahloubal. Samozřejmě, že jsem byl handicapován nedostatkem zkušeností, ale přece jenom jsem věděl něco z patologie a fyziologie a obvykle jsem dokázal vypracovat pravděpodobnou diagnózu na základě rozumného rozboru. Ale tohle nedávalo vůbec žádný smysl.

Večer jsem vytáhl své učebnice, sešity z univerzity, stará čísla zvěrolékařského zpravodaje a všechno, co jsem našel a co se týkalo onemocnění telat. Někde přece musí být zmínka. Ale tlusté svazky o interně a chirurgii mě zhola v ničem neinspirovaly a už jsem se skoro vzdával naděje, když jsem nahlédl odstavec v malé brožurce o chorobách telat. „Zvláštní toporná chůze, nehybně upřené oči se sklonem dívat se vzhůru, občasné poruchy dýchání a vysoká teplota.“ Ta slova na mne vyskakovala z potištěné stránky -

jako by mi neznámý autor poklepal na rameno a utěšlivě šeptal.“ „Vidiš, tady to máš. Je to úplně jasné.“

Popadl jsem telefon a zavolal Harryho Summera. „Harry, všiml jste si někdy, že by se Monty a ta ostatní telátka v teletníku navzájem olizovala?“

„Jo, dělaj to furt, ty malý parchanti. Je to jejich voblíbená zábava. A proč?“

„Protože už vím, co chybí vašemu býčkoví. Má v žaludku bezoár, to je chuchvalec chlupů“

„Chuchvalec chlupů? A kdeže ho má?“

„V abomasu - to je čtvrtý žaludek, slez. Bezoár je příčina všech těch podivných potíží.“

„No to jsem blázen. A co si s tím počneme?“

„Pravděpodobně to znamená operaci, ale nejprve mu zkusím podat tekutý parafin. Položím vám na schody půllitrovou láhev, tak přijďte a vezměte si ji. Podejte mu čtvrtlitr teď a čtvrtlitr hned časně ráno. Bezoár by se mohl trochu promastit. Zítra k vám přijedu.“

Moc jsem na tekutý parafin nevěřil. Dnes si myslím, že jsem to navrhl jenom tak, abych něco dělal, zatímco jsem nervózně a úzkostně přemítal o operaci. Druhý den ráno to vypadalo tak, jak jsem čekal. Monty měl stále ještě ztuhlé údy, stále hleděl nevidomýma očima upřeně před sebe a olejovitá mastnota kolem konečníku a na ocase ukazovala, že parafin prošel kolem překážky.

„Neměl už tři dni v hubě, „ řekl Harry. „Asi by už moc nevydržel.“

Podíval jsem se z jeho ustaraného obličeje na malého tvorečka třesoucího se v kotci. „Máte pravdu. Musíme ho okamžitě otevřít, jestliže je vůbec nějaká naděje, abychom ho zachránili. Přejete si, abych to zkusil?“

„Ale jo, pustíme se do toho - čím dřív, tím líp.“ Usmál se na mne. Byl to úsměv plný důvěry, a mně se protočil žaludek. Možná že nevkládá svou důvěru do správných rukou, protože tehdy byla chirurgie břicha skotu ve velmi primitivním stavu. Znali jsme - lépe řečeno začínali jsme znát několik zákroků, které jsme prováděli poměrně často - odstranění bezoáru k nim však nepatřilo a moje znalost postupu byla omezena na pasáže v učebnicích, převážně tištěné petitem.

Ale tenhle mladý hospodář mi věřil. Byl přesvědčený, že to dokážu, a nebylo by tedy správné, aby postřehl mé pochybnosti. V takových chvílích, jako byla tato, jsem záviděl svým kolegům z humánní medicíny. Pokud byl nezbytný chirurgický výkon, poslali pacienta do nemocnice. Zvěrolékař nemohl udělat nic jiného než svléknout sako a vytvořit operační sál na místě - v hospodářských budovách.

Harry a já jsme začali vyvažovat nástroje, nosit vědra s horkou vodou a stlát čistou slámu do prázdného kotce. Ačkoliv bylo telátko vysláblé, musili jsme vstříknout nitrožilně téměř šedesát kubíků nembutalu, než jsme ho dokonale uspali. Konečně však spalo, natažené na zádech mezi dvěma otýpkami slámy, s malými zdviženými a pohupujícími se paznehty. Mohl jsem se do toho pustit.

Skutečnost je vždycky jiná, než se píše v knihách. Obrázky a diagramy vypadají jednoduše a jasně, ale když máte říznout do živého, dýchajícího tvora, jehož břicho se pomalu zdvihá a klesá, a když vám zpod nože tryská krev, je to něco úplně odlišného. Věděl jsem, že slez je hned dole, trochu vpravo od hrudní kosti, ale když jsem rozřízl pobřišnici, objevila se kluzká hmota tukem prorostlá a vše zakrývající opony a víc nic. A jak jsem to odstrkoval, pohnula se jedna otýpka a Monty se překulil na levý bok, čímž se okamžitě nahnuly do rány střeva. Rozevřel jsem dlaň, abych zadržel tu lesklou, růžovou, kroutící se hromádku - to by mi ještě scházelo kdyby se vnitřnosti pacienta rozsypaly na trávu dřív, než jsem začal.

„Narovnejte ho, Harry, a položte tu otýpku zase zpátky, „ hekl jsem. Farmář rychle poslechl, ale vnitřnosti neprahly touhou navrátit se na své místo a zákeřně se mi pletly pod ruku a vměšovaly se do mého úkolu, když jsem tápavě šátral po slezu. Popravdě řečeno jsem si začal připadat dost ztraceně a srdce mi bušilo, když vtom jsem nahnátl něco tvrdého. Klouzalo to za stěnou jednoho ze žaludků - v té chvíli jsem nevěděl, který to byl. Chytil jsem to a zdvihl k okrajům rány. Držel jsem slez - tvrdý předmět uvnitř musil být bezoár.

Zapudil jsem střeva, která podnikla další energický pokus vnutit se na scénu, rozřízl jsem žaludek a vrhl první pohled na příčinu všech potíží. Vůbec to nevypadalo jako smotek a nebylo to kulaté, spíš placatá destička hustě stmelených chlupů promíchaných senem a sraženým mlékem a potažená lesklou vrstvou tekutého parafinu. To celé se vtěsňovalo k vrátníku.

Opatrně jsem to vysunul řezem a hodil na slámu. A teprve když jsem zavřel žaludek catgutem, zašil

svalstvo a pustil se do kůže, teprve tehdy jsem si uvědomil, že mi po obličejí stékají čůrky potu. Ze špičky nosu mi skanula krůpěj a Harry promluvil do ticha. „Je to zatraceně obtížná práce, vidíte!“ řekl. Pak se zasmál a pleskl mne do ramene. „Vsadím se, že vám bylo hodně divně, když jste něco podobného zkusil poprvé!“

Protáhl jsem další kousek hedvábí a zavázal. „Máte pravdu, Harry,“ řekl jsem. „Máte úplnou pravdu.“ Když jsem skončil, přikryli jsme Montyho přikrývkou na koně a na ni jsme navršili slámu, takže mu koukala jenom hlava. Sklonil jsem se nad ním a dotkl se koutku oka. Ani známka po reflexu. Pane bože, ten ale spal - že bych mu dal příliš mnoho anestetika? A samozřejmě musím také počítat s pooperačním šokem. Než jsem odešel, podíval jsem se ještě jednou na nehybného tvorečka. Vypadal ještě menší než jindy a strašlivě zranitelný mezi holými zdi chlěva.

Celý den jsem měl spoustu práce, ale večer se moje myšlenky stáčely neustále nazpět k Montymu. Jestlipak se už probudil? Možná že je mrtvý. Neměl jsem žádnou předchozí zkušenost, podle níž bych se mohl řídit, a vůbec jsem netušil, jakým způsobem reaguje telátko na tak těžkou operaci. Nemohl jsem utišit hryzájící svědomí, protože jsem si uvědomoval, co to všechno znamenalo pro Harryho Summery. Říkává se, že býk je polovina stáda, a polovina budoucího stáda Harryho ležela tam, pod slámou - tolik peněz už by nikdy nedokázal dát dohromady.

Vyskočil jsem z křesla. Nemělo to smysl, musel jsem zjistit, co se děje. Část mé bytosti se vzpouzela při pomýšlení, jak amatérsky a nejistě budu vypadat, když poběžím zpátky, ale, pomyslel jsem si - vždycky mohu říct, že jsem se vrátil, protože hledám nějaký nástroj.

Hospodářství bylo tmavé, když jsem se plížil do teletníku. Posvítíl jsem si baterkou na hromadu slámy a s prudkým sevřením srdce jsem zjistil, že se telátko ještě nepohnulo. Padl jsem na kolena a vsunul ruku pod přikrývku. Dýchalo. Ale ještě žádný reflex oka - buď umírá, nebo si ksakru dává s probuzením načas.

Podíval jsem se přes stíny dvora na měkké světlo za oknem kuchyně. Nikdo mě neslyšel. Vklouzl jsem do auta a odejel s nepříjemným vědomím, že jsem nepokročil ani o píd'. Stále ještě jsem nevěděl, jak to celé dopadne.

Druhý den ráno jsem musil podstoupit stejnou cestu znovu, a když jsem toporně kráčet k teletníku, byl jsem přesvědčený, že tentokrát něco zjistím. Buď bude telátko mrtvé, nebo se mu bude dařit lépe. Otevřel jsem venkovní dveře a skorem jsem utíkal chodbou. Byl to třetí kotec a vletěl jsem do něho jako divý.

Monty ležel na hrudi se vztyčenou hlavou. Pořád ještě byl pod přikrývkou a pod slámou a vypadal velice ukrivděně, ale jakmile dobytče zvedne hlavu, vždycky začnu doufat. Napětí ve mně povolilo, jako by ho odplavila voda. Monty přežil operaci - první zkoušku máme za sebou. A když jsem si klekl a drbal jsem ho na temínku hlavy, cítil jsem, že tuhle bitvu vyhráme.

Monty se skutečně uzdravil, ačkoliv jsem vždycky měl potíže, když jsem se pokoušel vědecky objasnit, proč odstranění té zamotané placky mohlo způsobit dramatické zlepšení po všech stránkách. Ale bylo to tak. Teplota klesla, dýchal zase normálně, oči přestaly civět a zmizela ta podivná ztuhlost údů.

Nechápal jsem to a nerozuměl jsem tomu, ale měl jsem radost. Vyvinul se ve mně láskyplný majetnický vztah k telátku, něco na způsob náklonnosti učitele k oblíbenému žáku, a kdykoli jsem se dostal na hospodářství, shledal jsem, že mě nohy podvědomě nesou do jeho kotce. Monty ke mně vždycky přišel a díval se na mě s přívětivým zájmem. Připadalo mi, že mě má taky rád.

Bylo mu něco přes rok, když jsem postřehl změnu. Z jeho očí se vytrácel cit přátelství, a na jeho místo nastoupil zahloubaný, uvážlivý pohled. Zvykl si potřásat hlavou, kdykoli jsme se setkali.

„Pane Herriote, na vašem místě bych k němu přestal chodit,“ pravil Harry jednoho dne. „Začíná bejt velkej a řek bych, že z něj bude pěknej pacholek, až dospěje.“

Pacholek bylo nesprávné slovo. Harry prožil dlouhé údobí bez jakýchkoliv potíží, a když jsem znovu uviděl Montyho, byly mu už pomalu dva roky. Tentokrát to nebyla záležitost nějaké choroby. Jedna nebo dvě Harryho krávy se otelily dřív, než měly, a pro Harryho bylo příznačné, že mne požádal, abych udělal krevní zkoušku celému stádu, jestli nemají brucelózu.

Bez potíží jsme prošli stádem krav a v necelé hodině jsem naplnil dlouhou řádku skleněných zkumavek.

„Tak tady bysme to měli všechno,“ řekl hospodář. „Zbejvá nám jenom bejk a sme hotový.“

Vedl mě přes dvůr, do dveří teletníku a chodbou k oddílu pro býka na konci. Otevřel horní polovinu dveří, a když jsem nahlédl dovnitř, ucítil jsem prudké překvapení na způsob šoku.

Monty byl obrovský. Šíje s vystupujícími uzly svalů držela hlavu tak velikánskou, že oči vypadaly malinké. A v těch očích nebylo teď vůbec nic přátelského. Vlastně v nich nebyl žádný výraz, jenom studený, tmavý třpyt. Monty stál ke mně bokem, čelem ke zdi, ale já jsem věděl, že mě pozoruje, když přiblížil hlavu ke kamenné zdi, takže velikánské rohy škrábaly vápennou omítku s rozváznou hrozbou. Občas si odfrkl až z hloubi hrudi, ale kromě toho byl děsivě nehybný. Monty nebyl jenom býk - byla to obrovská nebezpečná esence býkovství.

Harry se potěšeně šklebil, když viděl, že civím přes dveře. „Tak co, že byste vklouzl dovnitř a poškrabal ho na hlavě? To jste přece vždycky dělal.“

„Ne, díky.“ S námahou jsem odtrhl oči od zvířete. „Zajímalo by mě, co bych mohl ještě čekat od života, kdybych tam vstoupil.“

„Podle mého názoru byste vydržel asi tak minutu,“ odvětil Harry zamyšleně. „Je to ohromnej bejk - docela tak, jak jsem čekal - ale kristapána, je to děsnej pacholek. Nevěřil bych mu ani kapku.“

„A jak,“ pravil jsem, prost veškerého nadšení, „mu mám odebrat vzorek krve?“

„Ale já mu přeci zaháknu hlavu.“ Harry ukázal na kovový chomout visící nad korytem u východu do dvora na vzdáleném konci chléva. „Dám mu něco na zub, abych ho mohl chytit.“ Vrátil se do chodby a za chvíli jsem ho viděl, jak plní žlab krmením.

Býk si toho nejdřív nevšímal a mlátil rohy dál do zdi, ale pak se úctyhodně pomalu obrátil, popošel několik kroků a ponořil mulec do žlabu. Harry, kterého nebylo vidět, stáhl pákový spouštěč a chomout se s prasknutím zavřel kolem veliké šíje.

„V pořádku,“ vykřikl farmář, držící pevně páku. „Mám ho. Teď můžete dovnitř,“

Otevřel jsem dveře a vstoupil do boxu, a ačkoliv byl býk pevně chycen v ohlávce, přece jenom bylo nepříjemné pomyšlení, že on a já jsme spolu sami v tak malém prostoru. Když jsem procházel kolem mohutného těla a položil mu ruku na šíji, cítil jsem, jak chvějivě z něho sálá nemohoucí vztek a obrovská síla. Zabodl jsem prst do jugulární rýhy, pozoroval jsem, jak žíla nabíhá, a vbodl jsem do ní jehlu. Musil jsem bodnout velkou silou, abych pronikl kůží.

Býk ztuhl, ale nehýbal se, když jsem vbodl jehlu a s pocitem úlevy jsem hleděl, jak tmavá krev plní nádobku. Zaplat' pánbůh, že jsem nabodl žílu hned napoprvé a nemusel jsem se tady dlouho ometat.

Vytahoval jsem jehlu a myslel jsem si, že to vlastně bylo docela jednoduché, když vtom se to semlelo.

Býk sebou strašlivě trhl a prudce se otočil a vyrazil na mne bez jakékoli stopy předchozí lhostejnosti.

Všiml jsem si, že vyprostil jeden roh z chomoutu, a ačkoliv na mě nemohl dosáhnout hlavou, nabral mne ramenem do zad a projevil děsivě svou neuvěřitelnou sílu. Uslyšel jsem, že Harry venku vykřikl, a když jsem se sebral a střemhlav zamířil ke dveřím, viděl jsem, že zběsile se zmítající zvíře téměř vyprostilo i druhý roh, a ve vteřině, kdy jsem vyběhl do chodby, jsem zaslechl zařinčení chomoutu, z něhož se konečně vyvlékl.

Každý, kdo se pohyboval v úzké chodbě pár metrů před tunou chrčící a sípějící smrti, ocení a pochopí, že jsem nezaváhal. Hnala mě jistota přesvědčení, že jestli mě Monty chytí, rozmázne mě na zeď tak snadno, jako bych já rozmázl zralou švestku, a ačkoliv jsem byl upnutý do dlouhého nepromokavého pláště a ve vysokých botách, pochybuji, že by kterýkoliv olympijský sprinter v plné rychlosti překonal můj tehdejší rekord.

Když jsem doběhl k venkovním dveřím, měl jsem k dobru asi třicet centimetrů. Prolétl jsem jimi a s prasknutím je zavřel. První, co jsem spatřil, byl Harry Summer. Utíkal od býkova stání a byl velice bledý. Svůj obličej jsem nemohl vidět, ale cítil jsem, že je také pobledlý. Dokonce i rty jsem měl studené a odkrvené.

„Panebože, to mě strašlivě mrzí!“ chraptl Harry. „Ten chomout se asi pořádně nezavřel - krz ten zatracenej vohromnej krk. Vyrval mi páku z ruky. Jsem setsakra rád, že vás vidím živýho - myslel jsem, že už jste nebožtík!“

Podíval jsem se na svou ruku. Pořád ještě svírala injekční stříkačku naplněnou krví. „No vzorek už máme, Harry, a to je moc dobře, protože byste mě musel hodně přemlouvat, abych to zkusil ještě jednou. Obávám se, že to, čeho jste byl právě svědkem, byl konec jednoho krásného přátelství.“

„Jo, je to ohromnej pacholek!“ Harry chvíli naslouchal úderům Montyho rohů, které bušily na dveře. „A po tom všem, co jste pro něj udělal. Takhle se vám odvděčil!“

KAPITOLA 19

Pravděpodobně nejdramatičtější událostí v dějinách zvěrolékařské praxe bylo vymizení tažného koně. Je téměř neuvěřitelné, že se tahle sláva a největší opora zvěrolékařského povolání během několika let ztratila jako loňský sníh. A já jsem byl jeden z těch, kteří to viděli, kteří to zažili.

Když jsem nastoupil do Darrowby, začal už traktor přebírat většinu prací, ale ve světě zemědělců umírají tradice pomalu a všude kolem byla ještě spousta koní. Naštěstí protože má zvěrolékařská výuka byla zakotvena v koňarství a všechno ostatní hrálo druhé housle. V mnoha směrech to byla vynikající vědecká výchova, ale často jsem se divil, že lidé, kteří ji řídili, měli neustále před očima zvěrolékaře v tvrdáku a žaketu, pilně pracujícího ve světě tramvají tažených koňmi a pivovarských valníků.

Velice podrobně jsme se učili anatomii koně, mnohem podrobněji než kteréhokoli jiného zvířete - a těm naopak jsme se věnovali jenom povrchně. Právě tak to bylo v dalších předmětech : v péči o zvířata, zdůrazňující podrobnou znalost podkování, takže se z nás málem stali amatérští podkováři, v interně a chirurgii, v nichž bylo mnohem důležitější rozumět vozňívce a chřípěci než vzteklině a psince. Už když jsme se učili, věděli jsme, my mladí, že je to směšné, protože už tehdy se z tažného koně stával muzeální exponát, a bylo zřejmé, že perspektivní je péče o dobytek a malá zvířata.

Proto, jak jsem již řekl, bylo značnou útechou, že poté, co jsme do sebe nasáli obrovskou zásobu vědomostí o koních, jsme stále ještě měli dost pacientů, na nichž jsme své znalosti mohli vyzkoušet. Myslím, že během svých prvních dvou let jsem ošetřoval zemědělské koně téměř každodenně, a ačkoliv jsem nikdy nebyl a nikdy nebudu odborník v této oblasti, bylo svým způsobem vzrušující setkat se s chorobami, jejichž názvy se dochovaly takřka od středověku. Zchvácení kopyt, kohoutková píštěl, luxace ramenního kloubu, jankovitost.

Po necelých třech letech se ten koňský proud zmenšil, nikoliv jenom na pramínek, ale určitě na údobí, z něhož bylo na dohled vysychající koryto. Svým způsobem to znamenalo zmenšení návalu práce zvěrolékařů a zejména velice těžké práce, protože není pochyby o tom, že ošetřování koní byla nejnáročnější a nejožehavější součást našeho života.

Takže při pohledu na toho tříročáka jsem si znovu uvědomoval, že takové případy se zdaleka nevyskytují tak často jako dřív. Kůň měl dlouhou tržnou ránu na boku. Zachytil o ostnatý drát a rána se otvírala, kdykoliv se pohnul. Nebylo zbylí - muselo se to zašít.

Kůň byl ve svém boxu přivázan za hlavu, pravým bokem k vysoké dřevěné přepážce. Jeden z chasníků, statný a skoro dvoumetrový, ho uchopil pevně za ohlávku a zapřel se o dřevo, když jsem na ránu stříkal jodoform. Zdálo se, že to koni nevadí, což mě uklidňovalo, protože to bylo mohutné zvíře, téměř hmatatelně vyzařující sílu a vitalitu. Navlékl jsem do jehly hedvábí, přidržel jeden okraj rány a protahoval. Tady nebudou žádné potíže, pomyslel jsem si, když jsem zdvihal druhý okraj a propichoval ho, ale když jsem prostrkoval jehlu, hřebec prudce vyhodil a mně bylo, jako by kolem mě přefičela vichřice. A potom kupodivu stál zase klidně u dřevěné přepážky.

Kdykoli jsem byl nakopnut nebo pokopán, nikdy jsem neviděl, jak se to stalo. Je skutečně překvapivé, jak rychle se dokážou mihnout ty veliké a vysoké svalnaté nohy. Docela jistě na mě dobře mířil - a málem se strefil, protože nebylo nikde vidět ani moji jehlu, ani hedvábí a statný chlapík u hlavy koně hleděl širokýma očima v křídově bílé tváři a předek mého obleku byl v podivném stavu. Měl jsem na sobě „gabardénový převlečník“ a ten vypadal, jako by někdo vzal žiletku a pečlivě a pracně rozřezal látku na uzounké proužky, které visely k zemi v cárech. Veliká okovaná noha mě minula o tři centimetry, ale plášť byl na odpis.

Stál jsem tam a rozhlížel se kolem sebe v jakémsi šoku, když jsem uslyšel ode dveří srdečný pozdrav. „Tak, pane Herriote, copak vám proved?“ Cliff Tyreman, starý koňák, si mě prohlížel od shora dolů pobaveně, ale také pohoršeně.

„O chlup, a poslal mě do nemocnice, Cliffe,“ odpověděl jsem třesoucím se hlasem. „Minul mě o tak tenounký vlásek jako ještě nikdy. Jen jsem cítil, jak mě to ofouklo.“

„A copak jste na něm zkoušel?“

„Chtěl jsem zašít tu ránu, ale víckrát už to nebudu zkoušet. Jedu si do ordinace pro chloroformovou masku.“

Drobný mužik se zatvářil uraženě. „Žádný chloroform nepotřebujete. Já ho podržím a nebudete mít žádný potíže.“

„Lituji, Cliffe.“ Začal jsem uklízet své nástroje na šití, nůžky a dezinfekční zásyp. „Jste prima chlapec, to já vím, ale už to na mě zkusil jednou a napodruhé mu nehodlám poskytnout příležitost. Nechci být do smrti chromý.“

Koňákova drobná, pružná postava jako by ztuhla ve vzteklou kouli. Předklonil hlavu svým charakteristickým gestem a blýskl po mně očima. „Takovou blbost jsem jaktěživ neslyšel.“ Pak se prudce otočil na velkého chlapíka, jenž stále ještě visel koni na hlavě. Úděsná bledost jeho tváře teď přecházela do jemné zeleně. „Vypadni odsud, Bobe! Bojíš se tak pitomě, že toho koně rozčiluješ. Vypadni a pusť mě k němu!“

Bob vděčně odešel od koňské hlavy a bázlivě se usmívaje opatrně se pohyboval podél boku zvířete. Cestou se minul s Cliffem, jehož hlava mu nesahala ani k rameni.

Cliff vypadal, že ho celá tahle záležitost osobně uráží. Uchopil ohlávku a prohlížel si veliké zvíře s nesouhlasem učitele, který kárá dítě. Kůň, stále ještě v náladě, která předznamenávala mrzutosti, položil uši a začal podupávat kolem dokola stání, obrovské podkovy výhruzně cvakaly do kamenné podlahy, ale rychle se uklidnil, když ho drobný mužik vztekle dloubl do žeber.

„Budeš pořádně stát, ty starej pacholku. Co je to s tebou?“ vyštěkl Cliff a znovu zapracoval drobnou pěstičkou na sudovitém hrudníku - byla to nepatrná rána, kterou snad zvíře ani necítilo, ale úplně ho proměnila, podvolil se a skoro se tetelil pokorou. „Zachtělo se ti kopnout, co? Já s tebou zatraceně zatočím!“ Zatřepal ohlávku a fixoval koně hypnotickým pohledem. Pak se obrátil ke mně. „Tak, pane Herriot, můžete jít a dokončit svou práci, nic vám neudělá“

Nerozhodně jsem hleděl na velikánské, smrtelně nebezpečné zvíře. Zvěrolékaři jsou zcela běžně povoláni k tomu, aby vstupovali s otevřenými očima a vědomě do nebezpečných situací, a myslím si, že každý z nás reaguje jinak. Pamatuji si, že bývaly doby, kdy má příliš živá představivost byla příčinou, že jsem si akutně uvědomoval všechny chmurné možnosti, a také při oné příležitosti jsem soustředěně přemítal o strašlivé síle těch obrovských, lesklých kýt a o nepoddajné křemenité tvrdosti lopatovitých nohou zasazených do kovu. Cliffův hlas přerušil mé dumky.

„Tak pojd'te, pane Herriot, říkám vám, že vám nic neudělá.“ Znovu jsem otevřel svůj kufřík a třesoucími prsty navlékl další jehlu. Vypadalo to, že nemám moc na vybranou, ten malý chlapík mne nežádal, přikazoval mi. Musím to znovu zkusit.

Asi jsem nečinil valný dojem, když jsem se šoural kupředu, téměř jsem se překotil přes suknici, která se mi plácala před nohama, a když jsem rozklepanými rukama znovu sahal po tržné ráně, mlátilo mi srdce až v uších. Ale nemusel jsem se ničeho obávat. Bylo to přesně tak, jak stařík řekl. Kůň mi neublížil, popravdě řečeno, ani se nehnul. Vypadal, že pozorně naslouchá mumlání, které do něj Cliff hučel ze vzdálenosti několika centimetrů. Zasypal jsem ránu, sešil a zasvorkoval, jako bych pracoval na anatomickém preparátu. Chloroform nemohl být účinnější.

Když jsem vděčně odcházel z boxu a znovu začal ukládat své nástroje, monolog u hlavy změnil charakter. Výhruzné chrčení ustoupilo škádlivému pochichtávání.

„No tak to vidíš, že jsi jenom takovej starej pitomec, když se rozčiluješ pro nic a za nic. Dyť dovopravdy si docela hodnej kluk, vid' že jo, moc hodnej kluk.“ Cliffova ruka přejížděla mazlivě po krku a mohutné zvíře si otíralo čenich o jeho tvář, lisajíc se jako štěňátko labradora.

Cliff dokončil svou konverzaci, pomalu vycházel z boxu a ještě hladil záda, plece, břicho i kýty; dokonce koně rozverně zatahal na rozloučenou za ocas, a to, co bylo před několika minutami výbušnou náloží kostí a svalstva, se laskání šťastně podvolovalo.

Vytáhl jsem z kapsy balíček cigaret. „Cliffe, vy jste zázrak. Vezmete si cigaretu?“

„To by bylo jako dávat praseti jahodu,“ odpověděl chlapík a vyplázl jazyk, na kterém spočíval ožvykaný kus tabáku. „Mám to tam pořád. Strčím si to tam hned po ránu, jak vylezu z postele, a žvejkám to celý den. Že byste si toho nevšim?“

Asi jsem vypadal legračně ve svém překvapení, protože se tmavé oči zablýskaly a vráscitá tvář se rozestoupila do potěšeného úsměvu. Hleděl jsem na ten úsměv - chlapecký, neporažený - a uvažoval o jevu zvaném Cliff Tyreman.

Ve společenství, v němž byla měřítkem hodnoty vytrvalost a odolnost, zcela mimořádně vynikal. Když jsem ho uviděl poprvé - a to bylo už před třemi lety - jak pobíhal mezi dobytčaty, chytil je za nozdry a bez námahy držel, zaznamenal jsem ho v duchu jako velice zdatného muže středního věku. Ale jemu táhla už tehdy sedmdesátka. Nebyl ho žádný velký kus, ale vzbuzoval respekt - s dlouhými rozmáchlými pažemi, dusající chůzí, při níž nevytácel chodidla, a s předkloněnou hlavou vypadal, jako by se životem dral.

„Nečekal jsem, že se tu s vámi dneska setkám,“ řekl jsem. „Slyšel jsem, že jste měl zápal plic.“

Pokrčil rameny. „Jo, něco takového. Nepracoval sem poprvé vod tý doby, co sem byl kluk.“

„A podle mého názoru byste měl ležet v posteli.“ Hleděl jsem na prudce se zdvihající hrudník a pootvřená ústa. „Slyšel jsem, jak to ve vás hvízdalo, když jste stál u hlavy toho koně.“

„No jo, nák to nemůžu zarazit. Za den nebo za dva budu v pořádku.“ Popadl lopatu a začal hbitě odklízet hromadu hnoje za koněm a jeho dýchání chrčelo hlasitě do ticha.

Grange Harland byla rozlehlá farma v nížině na úpatí Dalu, s velkou plochou orné půdy a bývaly časy, kdy tahle stáj měla koně v každém boxu podél dlouhé zdi. Bývalo jich tu přes dvacet a nejméně dvanáct pracovalo pravidelně na polích, ale teď tu byli jenom dva, mladý kůň, kterého jsem ošetřoval, a starý šedák, jemuž říkali Badger.

Cliff býval hlavní koňák, a když pak nastala průmyslová revoluce, předsedal na traktor a plnil jiné práce na farmě bez jakýchkoli dlouhých řečí. Byla to typická reakce tisíců ostatních zemědělských dělníků po celé zemi. Nezačali naříkat, že se musí vzdát profese, kterou ovládali a konali po celý život, a začít znova - zkrátka začali. Upřímně řečeno mladší muži byli novými stroji nadšeni a brzy se projevíli jako mechanici s přirozeným nadáním pro údržbu strojů.

Ale staří odborníci jako Cliff ztratili mnoho. Říkával: „Je to vo moc snadnější sedět si na traktoru - když jsem chodíval celý dny nahoru a dolů po polích, tak jsem to zatraceně cejtíl v nohách.“ Ale nedokázal se vzdát své lásky ke koním. Přátelství mezi pracujícím člověkem a pracujícím zvířetem, to přátelství, které v něm rostlo od dětství, to mu zůstalo v krvi navždy.

Moje příští návštěva v hospodářství platila tlustému býčkoví, kterému uvízl v hrdle kus řepy, ale když už jsem tu byl, požádal mě hospodář, pan Gilling, abych zaskočil ke starému Badgerovi.

„Poslední dobou trochu kašle. Možná že to je věkem, ale koukněte se, co si o tom myslíte.“

Starý kůň byl samojediným obyvatelem stáje. „Toho tříročáka jsem prodal,“ řekl pan Gilling. „Ale tohodle starýho mám pořád - hodí se, když potřebuju odvézt něco malýho.“

Podíval jsem se úkosem na kamenné rysy hospodářovy tváře. Vypadal prachmálo sentimentálně, ale dobře jsem věděl, proč drží starého koně. Kvůli Cliffovi.

„Cliff bude rád,“ řekl jsem.

Pan Gilling přikývl. „Ano, jakživ jsem nepoznal někoho tak dobrého ke koním. Ze všeho nejšťastnější byl u koní.“ Krátce se zasmál. „Víte, pamatuji si, jak před léty pokaždé, když se pohádal s manželkou, přicházel večer sem do stáje a seděl tady u koní. Nakonec tu vysedával celé hodiny, díval se na ně a kouřil. To bylo předtím, než začal žvýkat tabák.“

„A tenkrát už jste měli Badgera?“

„Jo, vychovali jsme ho. Cliff pomáhal při hřebení - pamatuju se, že ten hajzlík vylez prdelkou napřed, a dalo nám to fušku, než jsme ho vytáhli. Znovu se usmál. „Možná že proto ho měl Cliff vždycky nejradši. S Badgerem pracoval vždycky sám - jak byl rok dlouhej - a byl na něj tak pyšnej, že když s ním musel jet do města, ze všeho nejdřív mu uvázal do hřívý mašličky a vověsil ho mosazným postrojem.“

Zamyšleně potřásl hlavou.

Starý kůň se ohlédl s nepatrným zájmem, když jsem k němu přistoupil. Táhla mu dvacítká a všechno na něm nasvědčovalo vážnosti vysokého věku - vystouplé kyčle, zbělená hlava a nozdry, propadlé oči s dobráckým výrazem. Když jsem se chystal změřit mu teplotu, vyrazil ostrý, štekavý kašel a poskytl mi první vodítko k diagnóze choroby. Díval jsem se, jak dýchá, asi tak minutu nebo dvě a měl jsem druhé vodítko. Další vyšetřování bylo zbytečné.

„Nemůže dýchat, pane Gillingu, „ řekl jsem. „Anebo abychom použili správného názvu, má rozedmu plic. Vidíte to dvojité nadzvednutí břicha, když vydechuje? To proto, že jeho plíce ztratily pružnost a že musí vynaložit velkou sílu, aby vydechl.“

„A čímpak to je?“

„Samozřejmě, že to souvisí s věkem, ale také trochu nachladl a tím se nemoc vyprovokovala.“

„Zbaví se toho brzy?“ zeptal se farmář.

„Zlepší se to, až se zbaví nachlazení, ale obávám se, že docela dobře už mu nebude nikdy. Nechám vám tu nějaký lék, který budete přidávat do vody na pití a který mu uleví.“ Šel jsem ven do auta pro lahvičku odkašlávací směsi obsahující arzén - což jsme tehdy užívali.

Asi za šest týdnů jsem znovu uslyšel o panu Gillingovi. Zazvonil mi jednou večer kolem sedmé.

„Byl bych rád, kdybyste přišel a podíval se na starého Badgera, „ řekl.

„Co mu chybí? Zase nemůže dýchat?“

„Ne, to ne. Pořád ještě trochu kašle, ale zřejmě ho to nijak moc netrápí. Ne, ale myslím, že má náběh na koliku. Já teď musím odejít, ale počká na vás Cliff.“

Drobný Cliff na mne čekal na dvoře. V ruce držel petrolejovou lampu. Když jsem k němu došel, vykřikl jsem leknutím. „Dobrý bože, Cliffě, co jste to se sebou prováděl?“ Jeho obličej byl zmapován škrábanci a řeznými ranami a nos, skorem bez kůže, vystupoval mezi černýma očima.

Usmál se skrze rány a oči mu vesele tančily. „Tudle jsem spad z kola. Najel jsem na kámen a přepad jsem přes řídítka zadkem napřed.“ Rozchechtal se při pouhé vzpomínce na tu příhodu.

„Ale ksakru, člověče, copak jste nešel k lékaři? V tomhle stavu nemáte chodit venku.“

„K lékaři? Depak, co bych koho votravoval, dyť to nic není.“ Dotkl se odřené brady. „Naplácal sem si na bradu na nákej den kousek vobvazu, ale teď už je to dobrý.“

Šel jsem za ním do stáje a vrtěl jsem hlavou. Pověsil petrolejku a šel ke koni.

„Nemůžu přijít na to, co tomudle chlápku chybí, „ řekl. „Člověk by myslel, že ho nic moc nebolí, ale něco mu je.“

Zvíře nevypadalo na prudkou bolest, ale přenášelo váhu z jedné zadní nohy na druhou, jako kdyby mělo nějaké potíže v břiše. Teplota byla normální a žádné jiné příznaky jsem nepozoroval.

Nejistě jsem na něj hleděl. „Možná že má náběh na koliku. Nic jiného není vidět. Dám mu injekci na uklidnění.“

„Máte pravdu, pane doktor, tak to bude v pořádku.“ Cliff se díval, jak vytahuji injekční stříkačku, a pak se rozhlédl po stínech na vzdáleném konci stáje.

„Je to divný vidět tu jenom jednoho koně. Pamatuju se, jak jích tady bejvala dlouhá řada a jak tady visely všechny možný postroje a vejstroje, všechno pěkně vyleštěný, na hákách na zdi.“ Přehodil žvanec tabáku z jedné tváře do druhé a usmál se. „Panečku, bejval sem tu každý ráno v šest, krmil sem je a připravoval na práci a povim vám, že to byl pěkný pohled, když sme se chystali na vorání hned při rozednění. Možná takovejch šest párů koní vyjíždělo, postroje zvonily a voráči jim seděli na zádech naštorc. Bejvalo to procesí, jak se sluší a patří.“

Usmál jsem se. „Začínali jste hodně časně ráno.“

„Jo, jo, jo a pozdě končili. Vodili sme koně domů navečer, dali sme jim jenom trochu lehčího krmení a odstrojili sme je, pak sme se šli my najíst a zase sme se k nim vrátili, česali sme je a kartáčovali aby se zbavili špíny a potu. A pak jsme jim nandali pořádný krmení, voves a řezanku a seno, aby se připravili na druhý den.“

„To vám pak už z večera moc nezbylo, vidíte?“

„To teda nezbylo. Byla to jenom práce a postel, ale nikdá nám to nevadilo.“

Postoupil jsem o krok, abych dal Badgerovi injekci, ale pak jsem se zastavil. Starý kůň procházel malou křečí, sotva postřehnutelným ztuhnutím svalů, a když jsem se na něj díval, zvedl na chvíli ocas a pak jej zase sklonil.

„Bude to něco jiného, „ řekl jsem. „Vyved'te ho, Cliffě, ze stáje a já se podívám, až ho povedete kolem dvorku.“

A když jsem se díval, jak klapal podkovami po kameni, znovu jsem to ostřehl, tu ztuhlost a zdvižení ocasu. Něco mi vrtalo hlavou. Sel jsem k němu a podrbl jsem ho pod bradou, a když se mu oko

přetáhlo třetím víčkem a pomalu sklouzlo zpátky, bylo mi to jasné.

Na chvilku jsem se odmlčel. Moje běžná a nepříliš významná návštěva se náhle proměnila v tragédii.

„Cliffe,“ řekl jsem, „bojím se, že má tetanus.“

„Myslíte strnulou šíjí?”

„Ano, správně, je mi moc líto, ale je ta docela jistě. Zranil se teď někdy - hlavně na nohou?“

„Jo, asi před dvouma tejdnama kulhal, jako by vochrom, a kovář mu něco vyndal z podkovy. Udělal mu tam pořádnou díru.“

To bylo ono. „Škoda, že tenkrát nedostal protitetanovou injekci,“ řekl jsem. Vložil jsem ruku zvířeti do tlamy a snažil jsem se ji otevřít, ale sanice byly pevně sevřené. „Myslím si, že dneska nebude schopný žrát“

„Ráno měl jen tak trochu, ale jinak nic. Jaký má vyhlídky, pane Herriot?“

Jaké? Kdyby mi Cliff položil stejnou otázku dnes, měl bych stejné starosti, jak mu odpovědět. Pravda je taková, že sedmdesát až osmdesát procent případů onemocnění tetanem umírá, a ať děláte, co chcete, a podniknete všechna možná ošetření a vyšetření, tahle čísla se nemění. Ale nechtěl jsem znít úplně poraženecky.

„Situace je samozřejmě vážná, jak víte, Cliffe, ale udělám, co bude v mých silách. Mám ve voze antitoxin a vpíchnu mu ho do žíly, a kdyby se křeče hodně zhoršily, dám mu něco na uklidnění. Dokud může pít, má šanci, protože se může živit tekutou stravou - ovesná kaše by byla výborná.“

Několik dní se Badgerův stav nehoršil a já jsem začal mít naději. Viděl jsem uzdravit se koně, kteří měli tetanus, a je to nádherný zážitek přijít a zjistit, že sevření sanic povolilo a vyhladovělé zvíře může vzít do tlamy potravu.

Ale u Badgera se to nepříhodilo. Starého koně umístili do velkého prázdného boxu, kde se mohl pohodlně pohybovat, a každodenně, když jsem se na něj díval přes dvířka, jsem cítil, jak mu úporně vnucují známky zlepšení. Místo toho se po prvních několika dnech jeho stav začal horšit. Nečekaný pohyb nebo příchod kohokoli vyvolával prudké křeče a kůň klopýtal topornýma nohama kolem boxu jako velká dřevěná hračka s vyděšenýma očima, sliny mu vytékaly mezi křečovitě sevřenými zuby. Jednou ráno jsem byl přesvědčený, že upadne, a navrhl jsem, že ho zavěším do popruhů. Musel jsem se vrátit do ordinace pro popruhy a zrovna jsem otevíral dům, když zvonil telefon.

Byl to pan Gilling. „Předběhl nás. Leží na zemi a řek bych, že ho nečeká nic dobrého, pane Herriot. Budeme ho muset utratit.“

„Obávám se, že ano.“

„Ještě něco. Mallock si ho odveze, ale starý Cliff říká, že nechce, aby ho utratil Mallock, chce, abyste to udělal vy. Přijedete?“

Vzal jsem jateckou pistoli a jel jsem nazpět na statek, přemítaje o tom, že starý Cliff pokládá mou kulku za příjemnější než kulku pohodného. Pan Gilling čekal v boxu a vedle něho stál Cliff se shrbenými rameny, ruce hluboko v kapsách. Obrátil se ke mně se zvláštním úsměvem.

„Zrovna jsem vyprávěl tady šéfovi, jak vohromně ten chlapec vypadal, dyž sem ho vypulíroval na výstavu. Panečku, dybyste ho byl viděl, vykartáčovaného, vymydleného, že byl skoro bílejší jako sníh, a kolem vocasu měl vobtočenou modrou pentličku.“

„Dovedu si to představit, Cliffe,“ řekl jsem, „nikdo by se o něj nedokázal starat lépe než vy.“

Vyndal ruce z kapes, přidřep l k ležícímu zvířeti a několik minut hladil bílý skvmítý krk a tahal ho za uši, zatímco staré propadlé oči ho lhostejně pozorovaly.

Začal na starého koně tiše promlouvat a jeho hlas byl pevný, téměř konverzační, jako by rozprávěl s přítelem.

„Moc tisíc kilometrů sem ušel s tebou a za tebou, starej brachu, a mockrát sme si spolu takhle povídali. Ale já sem ti nepotřeboval ani moc říkat, vid’? Vim, že si znal už napřed každěj můj pohyb a každý mý slovo. Stačilo malý slovíčko a dycky si udělal všecinko, co sem chtěl.“

Vstal. „Pudu si teď za svejma povinnostma, šéfe,“ řekl klidně a zvolna vyšel z boxu.

Chvíli jsem počkal, aby neslyšel ránu, která znamenala konec starého Badgera, konec všech koní na statku Harland Grange a konec všeho pěkného v životě Cliffe Tyremana.

Když jsem odcházel, zase jsem ho zahlédl. Nasedal na železné sedátko řvoucího traktoru a já na něj přes

ten hluk zavolal: „Šéf říkal, že sežene nějaké ovce, a vy se zapracujete na ovčáka. Myslíte, že se vám to bude líbit?“

Cliff po mně blýskl statečným úsměvem a odpověděl: „Jo, nebude mi na škodu, když se naučím něco nového. Šak sem teprve mladík!“

KAPLTOLA 20

Tohle bylo nějaké jiné zvonění. Usnul jsem, když velké zvony kostelní věže dole v ulici vyzváněly na půlnoční, ale tohle drnělo ostřeji a pronikavěji.

Nejprve bylo obtížné setřást plášť neskutečnosti, do kterého mne zahalila včerejší noc, včerejší večer - Štědrý večer. Bylo to vyvrcholení všeho toho, co jsem si doposavad o vánocích myslel a co jsem k nim cítil - záplava pocitů, které jsem nikdy před tím nepoznal. Narůstalo to ve mně už od odpoledne, kdy mě zavolali do malé vesničky, jejíž jediná ulice, zídky i zárubně oken, za kterými zářila červeně a modře a zlatě světla ozdobených stromků, zapadaly hlubokým sněhem. A když jsem za soumraku odjížděl, jel jsem pod bíle obtěžkanými větvemi trčícími nehybně, jako by je narýsoval na bílé pozadí polí. Do Darrowby jsem dojel už za tmy a malé obchůdky kolem tržiště na náměstí jiskřily ozdobami a světlo z jejich výkladních skříní padalo měkkým žlutým odleskem na pošlapaný sníh dláždění. Lidé zachumlaní k nepoznání pospíchali sem a tam, dovršovali své nákupy na poslední chvíli a nohy jim klouzaly po kulatých kočících hlavách.

Zažil jsem mnoho vánoc ve Skotsku, ale vánoce tam bývaly méně důležité než oslavy Nového roku. Tam neexistovala taková atmosféra tlumeného vzrušení, která začala již před několika dny, když na sebe lidé volali přání hezkých svátků a na opuštěných stránkách kopců mrkala barevná světýlka, farmářské manželky zařezávaly tlusté husy a kolem nohou se jim hromadilo bílé peří. Celé dva týdny jsme slyšeli, jak po ulicích zpívají tenounké dětské hlásky koledy, a pak koledníci klepali na dveře a žadonili o krejčárky. A nejlepší z toho všeho bylo včerejší smrákání, kdy zpíval metodistický sbor a plnil noc bohatou, vzrušující harmonií.

Než jsem šel spát a zrovna když začaly zvonit kostelní zvony, vykročil jsem znovu na náměstí. Na velkém bílém čtverhranném prostoru, rozkládajícím se hladce, studeně a prázdňe pod měsícem, se teď nic ani nepohnulo. Prstenec domků a krámků, schoulených dávno před tím, než kohokoliv napadlo plánovat, jak má městečko vypadat, vypadal úplně dickensovsky. Domky byly velké a malé, tlusté a tenké, bláznivě namačkané a rozházené po dláždění a jejich sněhem obtížené střechy, zubaté a nerovné, se rýsovaly proti ledovému nebi.

Šel jsem zpátky a pod nohama mi chřupal sníh, zvony zvonily, ostrý vzduch mi hvízdal v nose a zázrak a mystérium vánoc mě vzaly do náruče. Pokoj lidem dobré vůle - ta slova nabyla význam jako nikdy před tím, a já se náhle viděl jako droboučkou součástku ve veliké souvztažnosti všech věcí. Darrowby, farmáři, zvířata a já, to všechno mi poprvé připadalo jako jediný, teplounký, měkounký celek. Vůbec nic jsem nepil, ale po schodišti do našeho pokojíčku jsem se téměř vznášel.

Helena ještě spala a když jsem zalézal pod pokrývky vedle ní, pořád jsem tonul v blaženosti. Zítra nebude moc práce. Přispíme si hodně dlouho, možná až do devíti - a pak si uděláme líný den, nádhernou pomlku v našem přepilném životě. Když jsem odplouval do spánku, bylo mi, jako bych byl obklopen usmívajícími se tvářemi svých zákazníků, a všichni se na mne dívali láskyplně a dobrotivě. A kupodivu se mi zdálo, že slyším zpěv sladký a neodbytný, zrovna takový, jako byl zpěv metodistického sboru - Veselé vánoční hody, zpívejte dítko koledy.

Ale teď tu drní ten divný zvonek a ne a ne přestat. To musí být budík. Šátral jsem po hodinách a praštil do nich, ale hluk trval dál a já jsem viděl, že je šest hodin. Samozřejmě to byl telefon. Zvedl jsem sluchátko.

Kovový hlas, úsečný a velice, velice probuzený mi zadrmčel do ucha. „Je tam veterinář?“

„Ano, u telefonu Herriot, „ zahuhňal jsem.

„Tady je Brown, Willet Hill. Mám tady krávu se zánětem vemene. Chci, abyste sem rychle přijel.“

„Dobře, podívám se na to.“

„A pospěšte si.“ Pak se ozvalo na druhém konci cvaknutí.

Překulil jsem se na záda a civěl na strop. Tohle byl Hod boží. Den, kdy jsem hodlal vybočit ze světa povinností a na chvíli se hrát v lahodě sváteční nálady. S tímhle chlapíkem, který mě surově vyrval a hodil

zpátky do skutečnosti, s tím jsem nepočítal. Ani slovo politování nebo omluvy. Žádné „promiňte, že vás tahám z postele“ nebo něco podobného, o „šťastných a veselých vánocích“ vůbec nemluvě. Bylo to příliš kruté.

Pan Brown na mne čekal ve tmě hospodářského dvora. Navštívil jsem ho již několikrát předtím, a když ho ozářila světla mých reflektorů, překvapila mě, jako vždycky, jeho dokonalá fyzická zdatnost. Byl to štíhlý čtyřicátník s ostře řezanou tváří, vysedlými lícními kostmi a čistou, zdravou pokožkou. Zpod čepice vykukovaly červené vlasy a světle oříškový porost pokrýval jeho tváře, krk a ruce. Když jsem se na něj podíval, byl jsem ještě o něco ospalejší.

Neřekl dobré jitro, jenom krátce přikývl a pak škulbl hlavou ve směru chléva. „Je támhle,“ to bylo všechno, co podotkl.

Mlčky přihlížel, jak vpichuji injekce, a promluvil teprve, když jsem zastrkoval prázdné lahvičky do kapsy. „Dneska bych ji asi neměl dojit?“

„Ne,“ odpověděl jsem, „nechte raději vemeno plné.“

„Nějaké zvláštní krmení?“

„Ne, může mít všechno, co bude chtít.“ Pan Brown byl ohromně výkonný. Vždycky chtěl vědět každou podrobnost. Kráčeli jsme přes dvůr a on se náhle zastavil a obrátil se ke mně obličejem. Že by mě snad pozval na šálek dobrého čaje?

„Víte,“ pravil, „já jsem stál po kotníky ve sněhu a do uší mě štípal mrazivý vzduch. V poslední době jsem měl několik takových případů. Možná že mám chybný nějaký postup. Myslíte, že krávy příliš vydojují?“

„Docela možná“ Pospíchal jsem k autu. V žádném případě jsem nehodlal v této chvíli přednést návod, jak ošetřovat zvířata, to tedy byla jedna věc, kterou jsem skutečně nehodlal učinit.

Měl jsem ruku na klíče dveří, když řekl: „Zatelefonoji vám, kdyby nebyla večer v pořádku. A ještě něco - minulý měsíc jsem dostal od vás setsakramentský účet, tak vyříd'te svému šéfovi, aby se krotil, když zachází s perem.“ Pak se otočil a rychle kráčel k domu.

No to tedy bylo hezké, myslel jsem, když jsem odjížděl. Dokonce ani žádné děkuji nebo sbohem, ale stížnost a slib, že mne vytáhne od pečené husy, když bude třeba. Vzkypěla ve mně prudká vlna vzteku. Hrom do těch zemědělců! Bylo mezi nimi pár pěkných mizerů. Pan Brown zdusil mé slavnostní pocity s takovým úspěchem, jako by mi vylil na hlavu vědro studené vody.

Když jsem šplhal po schodech Skeldalu, tma zesvětlala a proměnila se v třesoucí šed'. Helena mne potkala v chodbě. Nesla podnos.

„Moc mě to mrzí, Jime,“ řekla. „Čeká tě další naléhavá práce. Siegfried musel také jít ven. Ale mám tady pro tebe šálek kávy a topinku. Pojd' a posad' se - máš čas se najíst, než zase půjdeš.“

Vzdychl jsem. Tak to nakonec bude zase další normální den. „A co to je, Heleno?“ zeptal jsem se srkaje kávu.

„Starý pan Kirby,“ odpověděla. „Má starosti se svou kozou.“

„S kozou?“

„Ano, říkal, že se dusila.“

„Dusila! Jak se ksakru mohla dusit!“ zařval jsem.

„To já skutečně nevím. A byla bych ráda, kdybys na mě nekřičel, Jime, já za to nemohu.“

Ve vteřině mě zaplavil pocit hanby. Tady si sedím, mám špatnou náladu a vylévám si ji na své ženě. Mezi zvěrolékaři je to zcela běžná reakce navztek se na nešťastníka, který se náhodou namane, nebo na toho, kdo vyřídí nepříjemnou zprávu, ale pyšný na to rozhodně nejsem. Vztáhl jsem ruku a Helena ji uchopila.

„Promiň,“ řekl jsem a zahanbeně dopil kávu. Má vánoční dobrá vůle visela na velice tenkém vlásku.

Pan Kirby byl hospodář, který už nehospodařil, ale rozumně se nastěhoval do chalupy s kouskem půdy a měl jenom tolik dobytka, aby se zaměstnal - jednu krávu, pár prasátek a své milované kozy. Kozy míval vždycky, dokonce ještě když choval stádo dojnic. Byla to jeho slabost.

Chaloupka byla ve vesnici vysoko v Dalu. Pan Kirby mi šel naproti k vrátkům.

„Vítejte chlapče,“ řekl. „Moc mě mrzí, že vás obtěžuji časné ráno na Hod boží, když jsou kolem dokola vánoce, ale neměl jsem na vybranou. Dorotce se daří opravdu špatně.“

Šel přede mnou do hospodářské kamenné budovy, kterou přepažil na malé chlívky. Za drátěným plotem jednoho chlívku úzkostlivě vykukovala bílá sánská koza, a když jsem se na ni podíval, polkla, několikrát chraptivě zakašlala a pak stála a třásla se a z tlamy jí odkapávaly sliny.

Hospodář se ke mně obrátil s rozšířenýma očima. „Vidíte, že jsem vás musel zavolat. Kdybych ji nechal do zítřka, bylo by po ní.“

„Správně, pane Kirby, „ odpověděl jsem. „Nemohl jste čekat. Má něco v krku.“

Vešli jsme do chlívku, starý pán přidržel kozu u zdi a já jsem se snažil otevřít jí tlamu. Moc se jí to nelíbilo, a když jsem jí páčil sanici, polekala mne - táhlým, hlasitým, skoro lidským výkřikem. Měla malou tlamu, ale já mám malou ruku, a když se mě pokoušela kousnout ostrými zadními zuby, vrazil jsem jí prst hluboko do hrtanu.

Něco tam skutečně vězelo. Podařilo se mi na to sáhnout, ale nemohl jsem to uchopit. Pak začalo zvíře pohazovat hlavou a já jsem byl nucen couvnout. Stál jsem tam, z ruky mi odkapávaly sliny a zamyšleně jsem se díval na Dorotku.

Za několik vteřin jsem se obrátil k hospodáři. „Víte, je to trochu nepochopitelné. Hmatám něco vzadu v krku, ale je to měkké - jakoby látka. Byl bych čekal, že najdu kus větve, nebo něco ostrého, co by tam uvízlo - je neuvěřitelné, co dokáže koza sežrat, když chodí venku. Ale tohle je hadr, a když to je hadr, tak co ho tam kčertu drží? Proč ho nespolkla?“

„Jo, je to k vzteku, vidíte?“ Starý pán hladil něžně zvířátko po zádech. „Myslíte, že by se toho zbavila sama? Možná že to sklouzne dolů?“

„Neřekl bych. Vězí to tam pevně, bůhví jak, ale drží. A já to musím brzy vytáhnout, protože se začíná nadýmat. Podívejte se.“ Ukázal jsem na levý bok kozy zvětšený nafouklým bachorem, a jak jsme ji pozorovali, Dorotka se znovu začala svíjet v záchvatu kašle, který ji skoro trhal na kusy.

Pan Kirby se na mne podíval s němou prosbou, ale zrovna v té chvíli jsem vůbec nevěděl, jak bych mohl zasáhnout. Otevřel jsem dveře chlívku. „Přinesu si z auta baterku. Možná že uvidím něco, co mi to pomůže vysvětlit.“

Starý pán držel baterku a já jsem znovu rozevřel koze tlamu a zase jsem slyšel to zvláštní dětské zanaříkání. A když zvíře z plna hrdla ječelo - postřehl jsem něco pod jazykem - tenkou černou stužku.

„Už vidím, co tu věc drží, „ vykřikl jsem. „Má to stažené kolem jazyka provázkem nebo něčím takovým.“ Opatrně jsem strčil ukazováček pod stužku a začal jsem táhnout.

Nebyl to provázek. Když jsem opatrně táhl, začalo se to napínat... jako guma. Pak se to přestalo napínat a cítil jsem skutečný odpor... ať je to cokoli, začínalo se to v krku hýbat. Táhl jsem pomalu a rovnoměrně a záhadná překážka klouzala velice pomalu nahoru přes kořen jazyka do tlamy a když už byla nadosah, pustil jsem gumu, uchopil špinavou hmotu a vyrval ji ven. Zdálo se, že to nemá konce - dlouhatánský had mokré látky dlouhé skorem metr - ale konečně to leželo venku na slámě chlívku.

Pan Kirby to popadl a zdvihl, a když do toho chvíli zvědavě dloubal, najednou vykřikl.

„Propánajána, dyť sou to moje letní podvlíkačky!“

„Vaše co?“

„Letní podvlíkačky. Já nemám rád ty úplně dlouhé nohavice, když se voteplí, a radši potom nosím tydle kratší. Manželka uklízela před vánocema a nevěděla, jestli je má vyprat nebo vyhodit. Nakonec je vyprala a Dorotka je asi stáhla ze šňůry.“ Zvedl potrhané šortky a lítostivě se na ně zadíval. „Panečku, pamatujou lepší časy, ale řek bych, že Dorotka je teďka dorazila.“

Pak se celý roztřásl tichým smíchem, za chvíli to ale nevydržel a rozchechtal se z plných plic. Byl to nakažlivý smích, a když jsem se na něj díval, připojil jsem se k němu. Chechtal se dlouho, a když ho ten chechtací záchvat přešel, opíral se vyčerpaně o drátěný plot.

„Chudáci starý podvlíkačky, „ sípal, pak se naklonil a pohlídl koze hlavu. „Ale dyž je tobě, děvenko, dobře, tak mě už nic netrápí.“

„To bude v úplném pořádku.“ Ukázal jsem na její levý bok. „Vidíte, že břicho už opadá“ Vtom Dorotka spokojeně řihla a začala se zájmem očichávat krmelec se senem.

Farmář na ni láskyplně hleděl. „Jestlipak tohle není radostnej pohled! Už má zase chuť na žrádlo. A dyby si byla nezamotala jazyk do té gumy, bylo by to do ní spadlo celý a zabilo ji to.“

„Víte, myslím si, že ne,“ řekl jsem. „Je kupodivu, co přežvýkavci dokážou nosit ve svých žaludcích.“

Jednou jsem našel v krávi duši z jízdního kola - ale to jsem ji operoval kvůli něčemu úplně jinému. Ta duše jí zřejmě ani v nejmenším nevadila.“

„Nepovídejte, „ pan Kirby si mnul bradu. „Tak Dorotka mohla chodit po světě s mejma podvlíkačkama v břiše třeba kolik let“

„I to by bylo možné. A vy byste vůbec nevěděl, co se s nimi stalo.“

„Krucí, to je pravda, „ řekl pan Kirby a na chvíli jsem myslel, že se znovu rozchechtá, ale ovládl se a popadl mě za rameno. „Ale já vůbec nevím, proč vás zdržuju tady venku, mladíku. Musíte zajít dovnitř a ochutnat vánoční dort“

V malinkatém obývacím pokoji v chalupě mě usadili do svátečního křesla vedle hořícího krbu, v němž praskala a svítila dvě velká polena.

„Přines panu Herriotovi dort, maminko, „ volal farmář a šumoval ve špižárně. Potom se vynořil s lahví whisky a současně přiběhla jeho manželka s dortem s tlustou cukrovou polevou ozdobenou barevnými figurkami.

Pan Kirby odšrouboval uzávěr. „Viš, maminko, můžeme být šťastný, že máme takový hodný lidi, který přijdou i na Hod boží, aby nám pomohli.“

„Taky že jsme rádi“ Stará paní ukrojila veliký kus dortu a položila ho na talíř vedle obrovského bochníku wensleydalského syra.

Mezi tím mi její manžel naléval pití. Yorkshiřani jsou amatéři, pokud jde o whisky, a ve způsobu, jakým naléval do sklenice, jako by servíroval limonádu, bylo něco příjemně nezpůsobného. Byl by sklenici dolil až k okraji, kdybych ho nebyl zastavil.

S whisky v ruce, s dortem na koleně jsem hleděl na hospodáře a jeho ženu, kteří seděli na dřevěných kuchyňských židlích a laskavě mě pozorovali. Obě tváře měly něco společného - jakýsi druh krásy. Takovéhle tváře najde člověk jenom na venkově - vrásčité a ošlehané, s jasnými očima rozzářenými radostnou pohodou.

Zdvihl jsem skleničku. „Šťastné a veselé svátky vám přeji“ Staří lidé přikýkli a s úsměvem odpověděli.

„A vám taky, pane Herriot“

„Jo a ještě jednou vám moc děkuju, mladíku, „ řekl pan Kirby. „Jste vám vopravdu vděčný, že jste sem přijel, abyste zachránil naši Dorotku. Možná že jsme vám zkazili den, ale kdybysme vám ho nezkazili, byli bysme ztratili tu naši starou děvenku. Vid', maminko?“

„Nedělejte si starosti, nezkazili jste mi vůbec nic, „ řekl jsem. „Upřímně řečeno jsem tady znovu poznal, že jsou opravdu vánoce.“ A jak jsem se tak díval kolem dokola po malé místnosti s ozdobami visícími z nízkého trámového stropu, začínaly se ke mně v pomalých vlnách vracet pocity včerejšího večera a po těle se mi rozlévalo teplo, jež nemělo s whisky nic společného.

Zakousl jsem dort a potom kousek vlhkého syra. Když jsem poprvé přišel do Yorkshiru, ztratil jsem dech, když mě pohostili tak neslýchanou kombinací, ale čas přinesl moudrost a já zjistil, že když se tahle směs v ústech spojí, je vynikající. A kupodivu jsem také zjistil, že není nic patřičnějšího než spláchnout to celé nakonec douškem silné whisky.

„Nevadí vám, že hraje rádio, pane Herriot?“ zeptal se pan Kirby. „My si ho moc rádi na Hod boží dopoledne pouštíme a posloucháme ty starý nápěvy, ale já to zavřu, jestli chcete.“

„Ne, prosím vás, nezavírejte, líbí se mi to.“ Otočil jsem se, abych se podíval na letité rádio v dřevěné vykládané skřínce s ozdobnou mřížkou na omšelé látce. Musel to být jeden z prvních typů a řinčelo jako plechovka, ale koledy zněly přece lahodně... Slyšte, slyšte pastuškové - melodie zaplavovala malý pokoj, mísila se s praskáním dřeva a s tichými hlasy obou stařečků.

Ukázali mi obrázek syna, který byl policistou v Houltonu, a dcery, provdané za sousedního hospodáře. Přivedou na hodobožový oběd vnoučata, tak jako vždycky, a paní Kirbyová otevřela krabici a prohrábla rukou hromádku dlouhatánských prskavek. Rádio hrálo Tichou noc, já jsem dopil whisky a chabě jsem se bránil, když hospodář znovu naklonil láhev. Malým okénkem jsem viděl jasně červené bobulky cesmíny, vykukující pod příkrývkou sněhu.

Byla to skutečně škoda, že jsem odtud musel odejít, a smutně jsem dopil druhou skleničku a spolykal poslední drobečky dortu a polevy ze svého talířku.

Pan Kirby mě doprovázel a u vrat chalupy se zastavil a napřáhl ruku.

„Děkuju, mladíku, upřímně děkuju, „ řekl. „A všechno nejlepší.“

Suchá, prací zhrublá dlaň sevřela na okamžik mou ruku, jako by mi ji přejel smirkovým papírem, a pak jsem seděl ve voze a startoval motor. Podíval jsem se na hodinky. Bylo teprve půl desáté, ale první paprsky ranního slunce jiskřily na světlounké modré obloze.

Za vesnicí silnice příkře stoupala, pak se v širokém oblouku stáčela podél okraje údolí, a právě v tom místě se před vámi najednou otevřel celý prostor Yorkské pláně rozprostřený takřka pod nohama.

Vždycky jsem tu zpomalil a pokaždé jsem tu spatřil něco nového, ale dneska vyvstávala ta obrovská rozlehlá širošířá šachovnice polí a statků a lesů tak jasně, jako ještě nikdy. Možná proto, že byly svátky a dole nedýmal žádný tovární komín, žádná nákladní auta nevyvrhovala kouř, ale vzdálenosti se jakoby kouzlem zkrátily a v tom jiskřivém, mrazivém vzduchu jsem cítil, že stačí natáhnout ruku a dotknout se milých a známých místech pod mnou.

Podíval jsem se nazpět na obrovské bílé kopce a záhyby sněhu na skalách, které se na sebe tiskly v modré dálavě, každá trhlina byla viditelná, a vysoké vrcholky dotčené sluncem se třpytily.

Viděl jsem vesnici, na jejímž konci stála chaloupka pana Kirbyho. Našel jsem v ní zase znovu vánoce, pokoj a dobrou vůli.

Zemědělci? Jsou solí naší země.

KAPITOLA 21

Marmaduke Skelton byl předmětem mého zájmu dávno před tím, než se naše cesty zkřížily. Zaprvé proto, že jsem netušil, že kromě v knihách se lidé skutečně jmenovali Marmaduke, a zadruhé to byl mimořádně slavný člen vážené profese nekvalifikovaných zvěrolékařů.

Před zákonem o veterinární praxi z roku 1948 mohl kdokoli, komu se zachtělo, fušovat do ošetřování a léčení zvířat. Studenti veterinářství, kteří byli na praxi, mohli být docela legálně pověřeni návštěvami u pacientů a určitý počet laické veřejnosti si veterinářil jen tak mimochodem, zatímco jiní se veterinou zabývali na plný úvazek. Těm posledním se obvykle říkalo „doktor hovado“.

Hanlivý přídech tohoto termínu byl často nespravedlivý, protože někteří byli sice pro zvířectvo zákazonosní, ale jiní byli zanicenci, kteří konali svou práci odpovědně a citlivě. Když vešel zákon v platnost, zůstali v profesi a říkalo se jim zvěroléčitelé.

Ale dávno před tímhle vším fušovaly do tohoto oboru všemožné typy lidí. Já jsem z nich znal nejlépe Artura Lumleye, drobného, šarmantního, bývalého instalatéra, který k velké nelibosti pana MVDr.

Anguse Griera měl výnosnou malou praxi v Brawtonu. Artur jezdil krajem v malé dodávce. Vždycky nosil bílý plášť a vypadal velice klinicky a zdatně a na boku dodávky stálo půlmetrovými písmeny, za jaké by vysoce kvalifikovaný veterinář dostal co proto od Královské akademie: „Artur Lumley, ČSCHDZ, specialista na všechny zvířecí choroby.“ Tihle pracovníci se od kvalifikovaných veterinářů v očích veřejnosti lišili v tom, že se jim nedostávalo „písmen“ před jménem nebo za jménem, a mě zaujalo, že Artur má akademický přídomek. Ale hodnost ČSCHDZ mi byla neznámá a Artur byl trochu nedůtklivý, když jsem se ho na to ptal. Ale nakonec jsem zjistil, co to znamená: člen Svazu chovatelů drobného zvířectva.

Marmaduke Skelton byl druh zcela odlišný. Dost často jsem pracoval v scarburnském okrese, a proto jsem se dobře seznámil s místní historií a jevil se mi, že když pán a paní Skeltonovi začátkem roku 1900 rozmnožovali svou rodinu, musili být přesvědčeni, že jejich potomci jsou předurčení k velkým věcem.

Pojmenovali totiž své čtyři syny Marmaduke, Kornelius, Šebastián a věřte nebo nevěřte - Alonzo. Druhý a třetí bratr jezdili s nákladními auty pro mlékárny Express, a Alonzo měl malé hospodářství. Živě si vzpomínám, v jakém šoku jsem byl, když jsem mu poprvé vyplňoval formuláře po tuberkulaci a ptal jsem se ho na křestní jméno. Exotický název vysloven hrubou yorkštinou byl něco tak nehorázného, že jsem myslel, že si ze mne dělá šoufky. Dokonce jsem chtěl prohodit také něco žertovného, ale záblesk v jeho oku mě upozornil, abych od toho upustil.

Marmaduke nebo Duke, jak mu kdekdo říkával, byl nejbarvitější člen rodiny. Slýchal jsem o něm hodně a často při svých návštěvách na scarburnských usedlostech. Měl „zlaté ruce“ při telení, hřebení a bahnění a „voko jako nikdo jinej“ na diagnostiku a zvěroléčení. Uměl také zkušeně kastrovat všechna zvířata a

porážet prasata. Jeho povolání mu pěkně vynášelo a v Ewanovi Rossovi našel ideálního odborného protivníka. Ewan Ross byl veterinář, který pracoval, jenom když se mu chtělo, a neobtěžoval se chodit k pacientům, pokud na to neměl náladu. Ačkoliv farmáři měli Ewana rádi a vážili si jeho práce, byli velice často nuceni vrátit se s prosíkem k Dukovi. Ewanovi bylo padesát a nedokázal zvládnout narůstající testování, nezbytné v jeho praxi ve Scarburnu. Obvykle jsem mu s tím pomáhal, a proto jsem Ewana i jeho ženu Ginny často vídal.

Kdyby byl Duke omezil svou činnost na léčení svých pacientů, myslím, že by Ewanovi nebyl stál ani za půl myšlenky. Ale Skelton rád vnášel oživení do svých terapeutických návštěv posměšky o starém skotském veterináři, který nikdy za moc nestál, a se kterým byl teď už definitivně konec. Možná že se ani tohle Ewana nijak přespříliš nedotklo, ale když padla zmínka o jeho protivníkovi, ústa mu trochu ztvrdla a do modrých očí se vkradl podrážděný výraz.

Nebylo snadné zamilovat si Duka. Kolovaly zkazky o jeho bohatýrských pitkách a o tom, jak mlátil manželku a děti, když se dostal do nálady. Ani mne nijak zvlášť neokouznil svým zjevem, když jsem ho poprvé viděl, jak šel kolébavým krokem přes scarburnské náměstí. "Hřmotný černovlasý chlapák - rozsochatý Heathcliff, s pronikavýma, těkavýma očima a s haurovsky uvázaným jasně červeným šátkem kolem krku.

Ale onoho odpoledne jsem na Duka Skeltona nemyslel, vlastně jsem nemyslel na nic zvláštního, když jsem se pohodlně usadil do křesla u Rossova krbu. Právě jsem dojedl Ginnin oběd - něco se skromným názvem rybí nákyp, ale ve skutečnosti to byla čarovně lahodná směs, v níž se obyčejný sled' pozdvihl k nepředstavitelným výšinám přimíšením brambor, rajčat, vajec, makaronů a věcí, které znala jenom Ginny. Potom jablkový koláč a křeslo u krbu s ohněm, jehož plameny mi šlehaly do tváře.

Ospale jsem uvažoval, jak mě tento dům a lidé v něm k sobě magneticky přitahují a že kdyby tu byla velká a úspěšná praxe, zvonil by telefon a Ewan by se navlékal do kabátu ještě žvýkáje poslední sousto. A potom mi hlavou proběhla jedna bídácká myšlenka, když jsem se podíval oknem na bílou zahradu a sněhem obtěžkané stromy: že kdybych nijak zvlášť nespěchal do Darrowby, měl by sice Siegfried dvakrát tolik práce, ale až bych se vrátil, bylo by hotovo.

Pohráváje si s rozkošnou představou zachumlané postavy svého šéfa, který se potýká s dobytčaty na farmách, hleděl jsem na Ginny, která přinesla šálek kávy a postavila ho před manžela. Ewan se na ni usmál a vtom zazvonil telefon.

Reaguji na zazvonění zvonku jako blázen, tak jako všichni veterináři, vyskočil jsem tedy rovnýma nohama, ale kdepak Ewan; začal klidně upíjet kávu. Ginny zvedla sluchátko a Ewan nehnul ani brvou, když jeho manželka přišla a řekla: „Je to Tommy Thwaite. Jedna jeho kráva má venku dělohu.“

Takové hrůzné zvěsti mi normálně vyrazily dech a lítal jsem jako pominutý, ale Ewan se dlouze napil kávy, dříve než odpověděl: „Děkuji ti, miláčku. Prosím tě, vyříd' mu, že se na ni zajedu podívat „ Obrátil se ke mně a začal mi vyprávět žertovnou příhodu, která se mu přihodila ráno, a když dovyprávěl, zasmál se svým charakteristickým smíchem - nebylo na něm vidět nic kromě vibrace ramen a trochu vykulených očí. Pak se zase pohodlně rozložil v křesle a labužnický se oddal kávě.

Ačkoliv to nebyl můj případ, svrběly mě nohy. Vyhřezlá děloha je u krávy nejen naléhavá záležitost a vážný stav, ale také příslib tak těžké námahy, že jsem pokaždé pospíchal, abych to už měl za sebou. Některé případy byly ještě horší než jiné a pokaždé jsem chtěl co nejdřív zjistit, co mě čeká.

Ewan ale vypadal absolutně nezvědavě. Dokonce zavřel oči a já jsem na chvíli myslel, že si hodí po jídle šlofika. Bylo to však pouhé gesto rezignace nad zkázou odpolední siesty. Naposledy se protáhl a vstal.

„Chceš jet se mnou, Jime?“ otázel se svým tichým hlasem. Minutu jsem váhal a pak - padoušsky zanechav Siegfrieda jeho osudu, jsem horlivě přikývl a následoval Ewana do kuchyně.

Posadil se a navlékal si tlusté vlněné návleky, které mu Ginny ohřívala u krbu, potom si obul gumovky, natáhl tříčtvrteční plášť, žluté rukavice a kostkovanou čepici. Když kráčet po úzké příjezdové cestě, proházené ve sněhu na zahradě, vypadal mimořádně mladistvě a blahobytně. Nezašel do své přípravný léků a já jsem uvažoval, jaké nástroje si s sebou vezme, a vzpomněl jsem si na Siegfriedova slova :

„Ewan má svůj styl ve všem, co dělá.“

Na hospodářství nám vyběhl vstříc pan Thwaite. Byl pochopitelně rozrušený, ale bylo v tom ještě něco jiného nervózně si mnul ruce, rozpačitě se pochichtával přihlížeje, jak můj kolega otevírá kufr auta.

„Pane Rossi, „ vyhrkl konečně, „prosím vás, nezlobte se, ale musím vám něco říct“. Na chvilku se odmlčel. „U mý krávy, tam vevnitř, je Duke Skelton.“

Ewan ani nemrkl. „Výborně, pak mne nepotřebujete.“ Zavřel kufr, otevřel dveře a nasedl znovu do auta.

„Hej, hej, já jsem to nemyslel tak, abyste voďejel!“ Pan Thwaite běhal kolem auta a křičel skrze sklo.

„Duke byl náhodou ve vsi a řek, že mi píchne.“

„Výborně, „ pravil Ewan a stočil okénko, „nevadí mi to ani v nejmenším, jsem přesvědčený, že vám odvede dobrou práci.“

Hospodář se zatvářil úplně zbědovaně. „Ale vy mi nerozumíte. Už je tam asi půldruhý hodiny a vůbec mu to nejde. Nelni to k ničemu a von už nikam nemůže. Chtěl bych, abyste to vod něj vzal, pane Ross.“

„Lituji, to nemohu.“ Ewan se mu zadíval klidně do očí. „V žádném případě se mu nemohu plést do práce.

Víte, jak to chodí, Tommy. Začal tu práci - musím ho nechat, aby ji dokončil.“ Nastartoval.

„Ne, ne, neodjíždějte!“ křičel pan Thwaite a tloukl rukama do střechy auta. „Duke je vedle, povídám vám to. Jestli ted'ka vodjedete, ztratím jednu ze svehch nejlepších krav. Musíte mi pomoci, pane Ross!“

Vypadal, že se rozpláče.

Můj kolega se na něj zamyšleně díval a motor auta tiše předl. Pak se Ewan naklonil a vypnul motor.

„Dobře, tak já vám něco povím. Půjdu dovnitř a uvidím, co řekne. Jestliže bude chtít, abych pomohl, tak pomohu.“

Šel jsem za ním do chlěva a hned za dveřmi jsme zůstali stát. Duke Skelton vzhlédl od své práce. Byl nakloněný, jedna ruka spočívala na zadku velké krávy, ústa měl otevřená, mohutný sudovitý hrudník se zvedal. Hustý porost na jeho ramenou a žebrech byl slepený krví z veliké dělohy, která se kolébala za zvířetem. Stružky krve a špíny mu stékaly po obličejí a lepily se mu na paže, a když na nás hleděl zpod rozčuchaného obočí, podobal se čemusi z džungle.

„Tak pane Skeltone, „ mumlal Ewan konverzačním tónem, „jakpak vám to jde?“

Duke po něm střelil rychlým zlobným pohledem. „Docela dobře.“ Slova chrčela z hloubi rozevřených rtů.

Pan Thwaite postoupil o krok kupředu a lichotnický se usmíval. „Pojd'te, Duku, udělal jste, co jste moh, podle mého názoru byste měl pustit pana Rosse, aby vám píchnul.“

„To teda ne.“ Velký muž zatnul zuby. „A dybich stál vo pomoc, vo tu jeho rozhodně ne.“ Obrátil se k nám zády a chytil dělohu. Zvedal ji do náručí a začal ji zastrkovat se zaníceným soustředěním.

Pan Thwaite se k nám vrátil s výrazem zoufalství a otevíral ústa k novému hořekování, ale Ewan ho umlčel vztaženou dlaní. Vysunul si z kouta stoličku na dojení, usadil se na ni a pohodlně se opřel o zeď. Klidně a beze spěchu vytáhl malý váček na tabák a jednou rukou začal stáčet cigaretu. Když olizoval papírek, zakroutil konec a přikládal zápalku, hleděl upřeně a bezvýrazně na potící se postavu, zápolící pár metrů od něj.

Duke vsunul zpátky asi polovinu dělohy. Hekal a sípal, nohy rozkročené, a pracně soukal dovnitř centimetr za centimetrem, až měl v náručí ještě tak na jedno vmáčknutí. A když tam stál, aby si oddechl - s vyvstávajícími mohutnými svaly na ramenou a na pažích - šel z jeho zřejmé obrovské síly strach. Ale nebyl tak silný jako kráva. Žádný člověk není tak silný jako kráva, a tahle kráva byla snad největší, co jsem kdy viděl, záda měla jako stůl a u kořene ocasu záhyby tuku.

Ten postoj jsem dobře znal z vlastní zkušenosti a věděl jsem, co bude následovat. Nemusel jsem čekat dlouho. Duke se táhle hvízdavě nadechl a zaútočil. Zoufale napjal celou svou bytost, tlačil pažemi i hrudníkem a na jednu nebo dvě vteřiny to vypadalo, že vyhraje, protože hmota zapadla a zmizela. Pak kráva jen tak trochu a ledabyly zatlačila a celé se to zase vyhnulo ven a bimbalo to do podkolení zvířete. Duke se skorem zhroutil u kravského zadku a pak zůstal stát zrovna tak, jako když jsme vešli, a mně ho začalo být líto. Nelíbil se mi, ale soucítil jsem s ním. Docela snadno jsem tam mohl stát já, na hřebíku mohlo viset moje sako a moje košile, mohlo ubývat mé síly a můj pot se mohl mísit s krví. Nikdo na světě nedokázal to, oč se on snažil. Kravskou dělohu můžete zasunout pomocí epidurální anestezie, abyste zastavili tlačení krávy, nebo můžete zvíře přikurtovat k trámu pomocí podložky. Ale nemůžete se postavit a dokázat to z fleku, jak se o to pokoušel tenhle chlápek.

Překvapilo mě, že Duke se svými zkušenostmi tohle nevěděl, ale zřejmě mu to stále ještě nedošlo, protože se choval tak, jako by se do toho chtěl pustit znovu. Tentokrát se dostal ještě dál - uterus byl pár centimetrů uvnitř, než ho kráva znovu vyklopila. Bylo to zřejmě zvíře se sportovním duchem, protože

bylo cosi promyšleného a uváženího ve způsobu, jakým si pohrávalo se svou obětí. Jinak ta kráva vypadala, že ji celá záležitost poněkud nudí. Popravdě řečeno, možná s výjimkou Ewana, byla z nás ze všech nejkldnější.

Duke se snažil znovu. Když se unaveně sklonil a zvedl krvavý orgán, přemítal jsem, kolikrát už tohle dělal od chvíle, kdy - asi před dvěma hodinami - přijel. Měl odvalu, to bylo nepochybné. Ale konec se blížil. V jeho pohybech byla horečnatá urputnost, jako by sám věděl, že to je jeho poslední možnost, a když znovu šel ke svému cíli, změnilo se jeho oddechování v zmučené kňučení, vydával skorem plačtivé zvuky, jako by úpěnlivě prosil tu vzpurnou hmotu, jako by ji zapřísahal, aby vlezla dovnitř a zůstala tam, aby se ztratila z dohledu - jenom jedinkrát, jenom tentokrát.

A když se stalo to, co se stát muselo, a ten chudák roztřesený a sípající se znovu díval na trosky svých nadějí, měl jsem pocit, že někdo něco musí udělat.

Udělal to pan Thwaite. „Už toho máš dost, Duku, „ řekl. „Prokristapána, pojď dovnitř a umej se. Moje panička ti dá něco k zakousnutí a tady pan Ross se na to zatím koukne.“

Velikán s pažemi bezvládně visícími podél boků, s nadouvajícím se hrudníkem, civěl několik vteřin nevidomýma očima na farmáře, pak se prudce otočil a strhl šaty ze zdi.

„Tak teda jo, „ pravil a zvolna krácel ke dveřím. Zastavil se proti Ewanovi, ale nepodíval se na něj. „Ale něco vám povím, pane Thwaite. Dyž já nedokážu uložit dělohu, tendle starej chudák to už vůbec nedokáže.“

Ewan dýmal ze své cigarety a lhostejně ho pozoroval. Ani se za ním neotočil, když odcházel z chléva, ale opřel se pohodlně o zeď, vyfukoval tenounké obláčky kouře a hleděl, jak stoupají a mizí ve stínech střechy.

Pan Thwaite se brzy vrátil. „Tak to bychom měli, pane Ross, „ řekl trochu bez dechu. „Lituju, že jste musel čekat, ale teď se do toho můžem pustit. Budete potřebovat nějakou čistou horkou vodu, že jo, a copak eště?“

Ewan odhodil cigaretu na kamenitou podlahu a zašlápl ji. „Ano, můžete mi přinést půl kila cukru.“

„Cože?“

„Půl kila cukru.“

„Půl kila... dobře dobře... už pro něj běžím.“ Farmář se vrátil rychle jako blesk s ještě neotevřeným balíčkem. Ewan roztrhl prstem vršek, šel ke krávě a štědře posypal dělohu cukrem. Pak se obrátil k panu Thwaitovi a znovu ho požádal. „Chtěl bych také štok. Jistě jej máte.“

„Ano, máme, ale - závěsy nepotřebujete?“

Ewan přimhouřil vlídně a šibalsky oko. „Přineste ten štok. Je na čase, abychom tady sprovodili ze světa nějaký kus práce.“

Když farmář zmizel, cválaje ztuhlými koleny, přistoupil jsem k svému kolegovi. „Co se děje, Ewane, proč k čertu rozhazuješ cukr?“

„Vytáhne z dělohy otok. Když je děloha takhle naběhlá, nedokážeš s ní vůbec nic.“

„Skutečně?“ Nevěřicně jsem hleděl na zakrvácený orgán.

„A copak nedáš epidurální injekci... a nějaký pituitin a kalcium?“

„Ale kdepak, „ odpověděl Ewan se svým pomalým úsměvem. „S takovými věcmi se já vůbec nezatežuji.“

Neměl jsem příležitost zeptat se ho, co chtěl se štokem, protože pan Thwaite už utíkal s válem pod paží. Většina hospodářů měla štok. Říkávali mu také „vál“ a kladli na něj kusy sádla při zabíjačce. Tohle byl typický druh - vypadalo to jako dlouhý nízký stůl se čtyřma nohama a vyhloubeným povrchem. Ewan ho vzal a opatrně podstrčil pod krávu hned před vemenem, zatímco já přihlížel zbystřeným zrakem. Začalo mi to docházet.

Ewan potom beze spěchu zašel k autu a vrátil se s dlouhým provazem a dvěma předměty zabalenými v nepostradatelný hnědý balicí papír. Pak si začal připravovat provaz, přehodil ho přes dřevěnou přepážku, vytáhl pracovní plášť a začal otevírat balíčky, a já jsem si uvědomil, že jsem přítomen okamžiku, kdy Ewan odkrývá svou čarodějnickou kuchyni.

Z prvního balíčku vytáhl něco, co se podobalo pivnímu tácu, ale došel jsem k nezvratnému přesvědčení, že to pivní tác nemůže být. Když však řekl: „Pojď sem a podrž mi to na minutu, Jime, „ a já jsem si

přečetl zlatě vyrytý nápis „Světly ležák Magnet od Johna Smitha“, musil jsem změnit svůj názor. Byl to pivní tác.

Odstranil hnědý papír i z druhého předmětu a mně se lehce zatočila hlava, protože vyjmul prázdnou láhev od whisky a položil ji na tác. Stál jsem tam se svým podivným břemenem a připadal jsem si jako komická atrapa ve scéně předvádějící černou magii, a vůbec by mě bylo ani trochu nepřekvapilo, kdyby byl v příští chvíli můj kolega vytasil živého králíka.

Ale neudělal nic než to, že naplnil láhev od whisky čistou horkou vodou z vědra.

Potom přehodil a omotal kráve provaz kolem rohů a podél těla několikrát za sebou, opřel se dozadu a táhl. Velké zvíře kleslo bez protestu na štok a leželo tam se zadkem vystrčeným do vzduchu.

„Tak a můžeme začít,“ zahučel Ewan, a když jsem ze sebe strhl sako a rval dolů vázanku, překvapeně se po mně podíval.

„Počkej, počkej, co myslíš, že budeš dělat?“

„No samozřejmě, že ti pomohu.“

Jeden koutek jeho úst se otočil v úsměvu. „Je to od tebe laskavé, Jime, ale v žádném případě se nemusíš svlékat. Bude to za minutu hotové. Jenom bych chtěl, abyste mi to s panem Thwaitem drželi rovně.“

Opatrně zvedl orgán, který se v mé horečnaté představitivosti viditelně smrškl po tom pocukrování, položil ho na pivní tác a podal hospodáři a mně, abychom to podrželi.

A potom zastrkoval dělohu zpátky.

Doslova a do písmene to trvalo pouze minutu, nebo jenom o malinko víc. Bez námahy, bez potu nebo velkého a zřejmého tlaku vrátil ohromnou masu tam, kam patřila, zatímco kráva, která nemohla tlačit a nemohla ani vůbec nic jiného, tam jenom ležela s rozhořčeným výrazem ve tváři. Potom vzal láhev od whisky, opatrně ji vsunul do vagíny i s celou paží a začal prudce pohybovat ramenem.

„Co to ke všem čertům teďka provádíš?“ Rozčileně jsem mu šeptal do ucha ze svého místa na konci pivního tácu. „Protáčím ji, aby se každý roh zasunul na své místo, a nalévám trochu horké vody na kraje, abych se ujistil, že všechno zapadne, kam to patří.“

„Aha, už chápu,“ hleděl jsem, jak vytáhl láhev, namydil si paži a začal si svlékat plášť. „Copak to nepřišiješ?“ vyhrkl jsem.

Ewan zavrtěl hlavou. „Ne, Jime, když dělohu náležitě uložíš, zůstane tam.“

Utíral si ruce, když se otevřely dveře chléva a dovnitř se vplížil Duke Skelton. Byl umytý a oblečený, kolem krku měl zavázaný svůj červený šátek a vzteklýma očima patřil na krávu, která očištěná a nevzrušená vypadala zrovna tak jako všechny ostatní krávy v řadě. Několikrát pohnul rty, než konečně našel hlas.

„Jo, někerý lidi to maj lehký,“ zachrčel. „Někerý lidi s těma jejich pitomejma injekcema a přístrojema! To je pak jednoduchý, to známe!“ Pak se otočil jako na obrtlíku a odešel.

Poslouchal jsem, jak jeho těžké boty cvakají do dlažby dvorku a uvědomoval jsem si, jak mimořádně nevhodná byla jeho slova. Co bylo zvláštního a odbornického na štok, půlkilovce cukru, lahvi od whisky a pivním tácu?

KAPITOLA 22

„Já pracuju pro kočky.“

Takto se mi představila paní Bondová při mé první návštěvě. Rázně mě chytila za ruku a bojovně vysunula bradu, jako by mě vyzývala, abych s tím něco udělal. Byla to statná paní s pevným obličejem, s vystouplými lícními kostmi, se sebevědomým vystupováním, a mně by bylo ani ve snu nenapadlo klást jí odpor, a proto jsem vážně přikývl, jako bych všemu rozuměl a se vším souhlasil, a nechal jsem se odvést do domu.

Okamžitě jsem pochopil, co mínila. Obývací kuchyň naprosto ovládaly kočky. Kočky ležely na pohovkách a na křeslech, rozlévaly se po podlaze, seděly v řadách na předprsích oken a uprostřed toho všeho trůnil malinký pan Bond, pobledlý, s prořídłym knírkem, v košili s krátkými rukávy, a četl noviny.

Bylo předurčeno, abych se s touto scénou důvěrně spřátelil. Mnohé z těch koček byli zřejmě

nekastrování kocouři, protože vzduch čpěl jejich typickým zápachem - pronikavý pach překonával a zdolával dokonce i otravné výpary linoucí se z velkého kastrólu nepojmenovatelné kočičí potrawy, probublávající na kamnech. Pan Bond tam byl vždycky, vždycky v krátkých rukávech a vždycky četl noviny - opuštěný malý ostrůvek v moři koček.

O Bondových jsem samozřejmě už slyšel. Byli to Londýňani, kteří si z nějakých prazvláštních příčin vybrali na odpočinek severní Yorkshire. Lidé tvrdili, že Bondovi mají „uložený peníze“. Koupili si starý dům na předměstí Darrowby a žili v něm sami pro sebe - a pro kočky. Slyšel jsem, že paní Bondová měla ve zvyku ujmout se ztracených koček, nakrmit je a poskytnout jim domov, pokud o něj stály, čímž získala mou náklonnost, protože jsem ze zkušenosti věděl, že ta ubohá zvířátka bývala terčem krutého zacházení a zanedbávání. Kočky se střílely, lidé po nich házeli vším možným, nedávali jim žrát a štváli na ně pro legraci psy. Bylo příjemné vidět, že někdo je na jejich straně.

Při první návštěvě bylo mým pacientem velké koťátko, postrašená, vyděšená černobílá buchticka. sedící v koutku.

„To je jedna naše venkovní kočka, „ hlasitě pravila paní Bondová.

„Venkovní kočka?“

„Jo. Tydle všechny, co vidíte, jsou domovní kočky. Ty ostatní jsou úplně divoký a nechtějí pod střechu. Samozřejmě je krmím, ale dovnitř přijdou, jenom když jsou nemocný“

„Rozumím.“

„Dalo mi hroznou práci, než jsem to kotě chytila. Dělají mi starost jeho oči - jako by přes ně rostla kůžička, a upřímně doufám, že s tím budete moct něco udělat. Jmenuje se Alfréd, abyste věděl.“

„Alfréd? Aha, ano, samozřejmě.“ Opatrně jsem přistoupil k malému tvorečkovi, který mě pozdravil máváním paciček s vytaženými drápkami a prskající otevřenou tlamičkou. Byl zabarikádovaný v koutku, jinak by byl bleskově utekl.

Vyšetřit ho bude dost velký problém. Obrátil jsem se k paní Bondové. „Můžete mi dát nějaký ručník nebo prostěradlo? Stačila by i stará přikrývka na žehlení. Chtěl bych ho zabalit.“

Zabalit?“ Paní Bondová vypadala velice nedůvěřivě, ale pak zmizela v sousedním pokoji a vrátila se s potthanou bavlněnou přikrývkou, jakou sem potřeboval.

Sklidil jsem ze stolu úžasnou různorodost kočičích misek, kočičích knih, kočičích léků a rozprostřel jsem přikrývku. Pak jsem znovu přikročil k svému pacientovi. V takovéhle situaci nemůže člověk pospíchat a dobrých pět minut jsem seděl a číhal a přibližoval ke koťátku ruku. Když jsem ho konečně dokázal pohladit po hlavě, rychle jsem mu hmatl po zátylku, a konečně jsem nesl Alfréda, roztrpčeně protestujícího a sekajícího kolem dokola, na stůl. Pevně svíraje jeho zátylek jsem ho položil na přikrývku a začal jsem se zabalováním. To je něco, co se musí často provozovat se vzpurnými kočkami, a ve vši skromnosti musím přiznat, že to umím moc pěkně. Smysl je v tom, že je třeba vyválet úhlednou, pevnou rolku a ponechat kus kočky, o který jde, volný. Může to být poraněná packa nebo ocas, a v tomto případě to samosebou byla hlava. Myslím, že neomezená důvěra paní Bondové ve mě se datuje od okamžiku, kdy mě viděla, jak rychle ovinuji kocourka, až z něho nezbylo nic než malá černobílá hlava, vyčuhující z pevného zámotku látky. Stáli jsme teď sobě tváří v tvář, víceméně oko proti oku, a Alfréd nedokázal udělat vůbec nic.

Jak jsem již uvedl, touhle svou odborností se dost chlubím a dodnes se mezi mými veterinářskými kolegy říkává: „Starý Herriot není možná nic moc, ale pánové, jak ten umí zavinout kočku!“

Jak se ukázalo, v Alfrédových očích žádná kůžička nerostla. V očích kůžička nikdy neroste.

„Má ochrnuté třetí víčko, paní Bondová. Zvířata mají mžurku, která se přetahuje přes oko, aby je chránila. A v tomto případě se blanka už neotevřela, možná proto, že ten kocourek je v dost špatném stavu, asi byl nachlazený, nebo něco takového, a zeslábl. Dám mu injekci vitamínů a nechám vám tu nějaký prášek, který mu přidáte do jídla, jestli ho udržíte několik dní pod střechou. Myslím, že za týden nebo za čtrnáct dní by mohl být v pořádku.“

Injekce nebyla žádný problém, Alfréd byl v přikrývce vzteklý, ale bezbranný, a moje první návštěva u paní Bondové se končila.

Byla to první návštěva z mnoha následujících. Uzavřeli jsme s paní Bondovou okamžitě přátelství, které bylo posilováno skutečností, že jsem byl ochotný kdykoli věnovat čas čemukoli, co považovala za nutné.

Lezl jsem po břiše pod hromadou polen dřeva v dřevníku, prolézal jsem dřevěný záchodek, abych chytl „venkovní kočky“, lákal jsem je dolů ze stromů a nekonečně dlouho jsem na ně čekal v křoví. Ale mě ta práce těšila z mnoha příčin.

Například různorodost jmen, která paní Bondová měla pro kočky. Věrna svému londýnskému vychování pojmenovala mnohé kocoury po hráčích slavného mužstva kopané té doby. Měla Eddieho Hapgooda, Cliffa Bastina, Teda Draka, Wilfa Coppinga, ale v jednom případě krapet ujela, protože Alex James mívá koťata s neměnnou pravidelností třikrát do roka.

Nebo jak je volávala domů. Poprvé jsem ji přitom zažil jednoho letního večera. Dvě kočky, které jsem měl prohlédnout, byly někde v zahradě a já jsem s ní šel dozadu ke dveřím, kde se zastavila, zkrřížila ruce přes prsa, přivřela oči a spustila lahodným kontraaltem.

„Batesi, Batesi, Batesi, Ba-hatesi.“ Doslova ty názvy vyzpěvovala, vážně a monotónně, kromě veselého trylku v konečném Ba-hatesi. Pak znova naladila svůj překypující hrudník po způsobu operní primadony a už to zase vytékalo, hlasitě a s citem.

„Batesi, Batesi, Batesi, Ba-hatesi.“

V každém případě to bylo účinné, protože Bates přiběhl zpoza rododendronového keře. Zbýval ještě jeden pacient a já jsem se zájmem pozoroval paní Bondovou.

Zaujala stejný postoj, nadechla se, zavřela oči, uspořádala rysy tváře do sladkého poloúsmevu a spustila.

„Jednadvacet, Jednadvacet, Jednadvacet“

Melodie byla stejná, jako „Bates“, se stejným mollovým zakončením a klesnutím na konci. Tentokrát se jí však nedostalo tak rychlé odpovědi a musela scénu opakovat znovu a znovu, a když nápěv prolínal klidným večerním vzduchem, výsledný dojem byl překvapivě podobný muezzinovi svolávajícímu věřící k modlitbě.

Konečně měla úspěch a tlustá šedivá kočka se omluvně protáhla kolem zdi do domu.

„Mimochodem, paní Bondová, „ tázal jsem se pokud možno nenápadným hlasem. „Neslyšel jsem dobře jméno poslední kočky.“

„Jo, Jednadvacet?“ zamyšleně se usmála. „Ano, je to milounká kočička. Měla tři koťata sedmkrát po sobě, víte, a napadlo mě, že by to pro ni bylo docela hezký jméno, nezdá se vám?“

„Ano, ano, určitě ano. Krásné jméno, krásné.“

Další věc, která mě plnila náklonností k paní Bondové, byla její účast na mém bezpečí. Oceňoval jsem to, protože se tato vlastnost zřídka kdy mezi majiteli zvířat vyskytuje. Pamatuji si, jak mě jednou závodní kůň doslova vykopal ze svého výběhu, a jeho trenér ho úzkostlivě prohlížel, jestli si neporanil nohu.

Drobná stará paní vlečená naježeným vlčákem s vyceněnými zuby mě upozorňovala. „Budete na něj hodný, vidíte, doufám, že mu neublížíte - je hrozně nervózní.“ Nebo mám v živé paměti vyčerpávající případ telení, které docela určitě zkrátilo můj život alespoň o dva roky, a po němž farmář mrzutě zabručel: „Se mi zdá, že ste tu krávu unavil, mladíku.“

Paní Bondová byla jiná. Čekávala na mě u dveří s obrovským párem pracovních rukavic, abych si chránil ruce před škrábanci, a nemohu vypsát, jak mě těšilo poznání, že někomu na tom záleží. Stalo se to součástí mého životního stylu, ta chůze po zahradní cestičce mezi nesčetnými plíživými tvorečkami s divokýma očima - to byly venkovní kočky slavnostní předávání rukavic u dveří a potom vstup do aromatické atmosféry v kuchyni s panem Bondem a jeho novinami, tak tak viditelným ve změti chlupatých tělíček domovních koček. Nikdy jsem nebyl schopen rozpoznat vztah pana Bonda ke kočkám - když tak o tom uvažuji, vlastně nikdy ani nepromluvil - ale měl jsem ten dojem, že mu byly úplně jedno.

Rukavice byly velkou pomocí a občas byly vpravdě požehnáním. Jako v případě Borise. Boris byl obrovský modročerný člen venkovních koček a pro mě osobně černá kočka v pravém slova smyslu. Vždycky jsem choval soukromé přesvědčení, že utekl ze zoologické zahrady. Nikdy jsem neviděl domácí kočku s tak pružnými svaly připomínajícími ocelovou spirálu a tak zapřísáhle divokou. Jsem přesvědčený, že v Borisově krevní linii byl někde kousek pumy.

Pro kočičí kolonii nastal smutný den, kdykoli se Boris objevil. Vždycky se mi špatně dařilo, nemít rád nějaké zvíře, protože většina z těch, která se nám snaží ublížit, jsou puze strachem; ale Boris byl úplně jiný. Byl to zlomyslný obr, a když přišel, zajížděl jsem k Bondům na návštěvu podstatně častěji, protože

se pravidelně rval se svými kamarády. Donekonečna jsem zažíval potřhané uši a ošetřoval pokousané údy.

Velice brzy jsme si na sobě vyzkoušeli své síly. Paní Bondová si přála, abych ho odčervil, a já držel malou tabletku připravenou v pinzetě. Jak jsem ho vůbec chytil, přesně nevím, ale hodil jsem ho na stůl a zabalil bleskovou rychlostí kolem dokola jsem ho ovázal pevnou látkou. Upřeně se na mne díval velkýma lesklýma očima plnýma nenávisti a několik vteřin jsem myslel, že jsem ho dostal. Ale když jsem mu strkal pinzetu s pilulkou do tlamičky, sevřel vši silou zuby, vycenil je na mě a pod pokrývkou jsem cítil ukrutně silné tlapy. V několika vteřinách bylo po všem. Dlouhá noha vyrazila a roztrhla mi zápěstí, já jsem pustil krk a Boris jako blesk mi prokousl rukavici až do palce a byl pryč. Zpitoměle jsem tam stál, třímals jsem rozlomenou tabletu v zakrvácené ruce a hleděl na chuchvalce třásní, které kdysi byly příkrývkou. A od toho okamžiku mě Boris nenáviděl, nenáviděl každou mou stopu a já jsem jeho city opětoval.

Ale to byl jenom jeden z mráčeků na jasné modré obloze. Neustával jsem se těšit ze svých návštěv u Bondů a život pokračoval klidným krokem, kromě nějakých šoufků ze strany mých kolegů. Nemohli pochopit mou ochotu věnovat tolik času hordě koček. A samozřejmě, tento názor byl v souladu s všeobecným stanoviskem, protože Siegfried nevěřil na chov zvířat pro potěchu. Prostě lidem, kteří se této zálibě oddávali, nerozuměl a své názory vykládal každému, kdo byl ochotný poslouchat. On sám ovšem choval pět psů a dvě kočky. Psi, a to všichni, s ním jezdili autem, kamkoli se hnul, a krmil kočky i psy každý den sám osobně - nikomu jinému tento úkol nesvěřil. Večer, když sedával v křesle u krbu, se shromáždilo všech sedm zvířat kolem jeho nohou. Až do dnešních dnů je zapřísáhlý nepřítel chování domácích zvířat pro potěchu, navzdory tomu, že se mu plete pod ruku už další generace mávajících psích ocasů, když jezdí krajem, a že má několik koček, několik akvárií s tropickými rybičkami a pár hadů. Tristan mě viděl v akci u paní Bondové pouze při jedné příležitosti. Bral jsem si ze skříně na nástroje dlouhé kleštičky, když vstoupil do místnosti.

„Máš nějaký zajímavý případ, Jime?“ zeptal se.

„Ne, vlastně nic. Jedu se podívat jenom na jednu kočku k Bondovým. Vrazila si mezi zuby kost“ Chlapec mě chvíli zamyšleně pozoroval. „Myslím, že bych mohl jet s tebou. V poslední době jsem neviděl žádnou práci s malými zvířaty.“

Když jsme procházeli zahradou na kočičí farmě, byl jsem poněkud v rozpacích. Jedna z příčin, které upevnilly moje přátelství s paní Bondovou, byl můj upřímný zájem o její starosti a ochota vyhovět jí. I k těm nejdivočejším a nejvzteklejším jsem se choval láskyplně, trpělivě a rozumně. Nesnažil jsem se o to, bylo mi to přirozené. Ale nemohl jsem se ubránit nejistotě, co si o mém kavalírství ke kočkám pomyslí Tristan.

Paní Bondová čekala ve dveřích. Okamžitě pochopila situaci a nachystala dva páry rukavic. Tristan vypadal trochu překvapeně, když obdržel svůj pár, ale poděkoval se svým typickým šarmem. Ještě překvapeněji se zatvářil, když vstoupil do kuchyně, nadechl hustý vzduch a spatřil záplavu chlupatých tvorů plnících každý centimetr místnosti.

„Pane Herriote, obávám se, že tu kost v zubech má Boris,“ řekla paní Bondová.

„Boris!“ sevřel se mi žaludek. „Jak ho prokristapána chytíme?“

„Já jsem na něj vyžrála,“ odpověděla. „Podařilo se mi ho vlákat na jeho oblíbené jídlo do košíku.“

Tristan položil ruku na víko velikého koše na stole. „Tak v tomhle je?“ zeptal se bezmyšlenkovitě. Rozepřl západku a otevřel víko. Asi tak třetinu vteřiny se zvíře uvnitř a Tristan na sebe upřeně zadívali, pak vyrazilo štíhlé černé tělo tiše z košíku a mihlo se mládenci kolem levého ucha na vrchol vysokého příborníku.

„Kristova drahá noho!“ pravil Tristan. „Co to k čertu bylo?“

„To,“ řekl jsem, „byl Boris, a teď ho musíme znova chytat“

Vyšplhal jsem na křeslo, zvolna jsem natahoval ruku na příborník a začal číchat svým nejokouzlujičejším způsobem. Asi tak za minutu napadlo Tristana, že by na to vyzrál lépe. Prudce vyskočil a chytl Borise za ocas. Ale jenom zcela krátce, protože velký kocour se okamžitě osvobodil a začal vířit místností. Skákal po příbornících a skříních, po záclonách a po zdech, jako jezdec smrti.

Tristan zaujal strategické postavení, a když kolem Boris zasvištěl, vrhl po něm jednu rukavici.

„Vedle! Ztracený pacholek!“ křičel vztekle. „Ale už tu je zase... tady máš, ty černý d'áble! Kruci,

nemohu se strefit!“ Mírné domovní kočičky, vyděšené řinčením talířů, hrnců a pánví, Tristanovými výkřiky a máváním rukou, začaly také lítat po místnosti a převrhly to, co Boris ještě nechal stát. Hluk a zmatek pronikl zřejmě až k panu Bondovi, protože na chvíli zvedl hlavu a mírně překvapen se rozhlédl po zmítajících se tvorech, než si začal znovu číst.

Tristan, zrudlý loveckou vášní, se skutečně dobře bavil. Svíralo se mi srdce, když na mě šťastně volal.“ „Podej ho sem, Jime, v příštím kole toho pacholka dostanu!“

Borise jsme nechytli. Museli jsme nechat kostičku, aby vyšla sama, takže to nebyla úspěšná zvěrolékařská návštěva. Ale Tristan se na zpáteční cestě spokojeně usmíval.

„To bylo ohromné, Jime, neuvědomil jsem si, že máš s těmi kočičkami takovou legraci.“

Na rozdíl od něj byla paní Bondová, když jsem ji příště navštívil, poněkud zdrženlivá, co se celé záležitosti týkalo. „Pane Herriote, „řekla, „doufám, že toho mladíka s sebou už nikdy nepřivedete.“

KAPITOLA 23

Byl jsem zase u Granvilla Bennetta. Zase v tom okachlíčkováném operačním sále a velká lampa ozařovala tvrdým světlem skloněnou hlavu mého kolegy a ošetřovatelek, srovnané řádky nástrojů a malé zvířátko natažené na stole.

Až do pozdního odpoledne jsem netušil, že mě čeká další návštěva v Hartingtonu. Dozvěděl jsem se to teprve, když zazněl domovní zvonek, ve chvíli, kdy jsem dopíjel čaj, a já jsem šel chodbou otevřít dveře a spatřil na schodech plukovníka Boswortha. Držel v ruce košík na kočky.

„Mohl bych vás na chvíli obtěžovat, pane Herriote?“ řekl. Měl změněný hlas. Tázavě jsem k němu vzhlédl. Většina lidí musela vzhlízet k plukovníkovi Bosworthovi s jeho dobrým metrem devadesát, s jeho pevnou vojáckou tváří, která se dobře hodila k oběma významným ze světové války. Vídal jsem ho často, a to nejenom v ordinaci, ale také venku v krajině, kde trávil většinu času projížděje se na koni po tichých cestách kolem Darrowby se dvěma teriery cupitajícími za ním. Měl jsem ho rád. Byl to vážný člověk, vždycky velmi zdvořilý, a byla v něm laskavost, která se projevovala v jeho vztahu ke zvířatům.

„Vůbec mě neobtěžujete, „odpověděl jsem.“ „Prosím, pojd'te dál.“

V čekárně mi podal koš. Oči měl utrápené a v obličeji bolest a šok.

„Je to Maudinka, „řekl.

„Maudinka... ta vaše černá kočička?“ Kdykoli jsem navštívil jeho dům, vždycky jsem potkával malé zvířátko. Třelo se o plukovníkovy kotníky, skákalo mu na koleno a úporně bojovalo s oběma teriery o jeho přízeň.

„Co se stalo, je nemocná?“

„Ne... ne...“ polkl a mluvil zvolna a opatrně, „měla úraz, obávám se.“

„Jaký úraz?“

„Odhodilo ji auto. Nikdy nechodí na silnici před domem, ale dneska z nějakého důvodu vyběhla.“

„Podívám se.“ Vzal jsem košík. „Přejelo ji kolo?“

„Myslím, že ne, protože potom ještě utekla do domu.“

„To je dobře, to zní nadějně. Pravděpodobně to nebude nic zlého.“

Plukovník byl chvíli zticha. „Přál bych si, pane Herriote, abyste měl pravdu, ale vypadá to dost... hrozně.

Víte, je to hlava. Musela to být strašná rána a já... vůbec nechápu, že ještě žije.“

„Tak zlé, že by to bylo... to je mi líto. Ale pojd'te dál a já se na ni podívám.“

Zavrtěl hlavou. „Ne, zůstanu tady, když dovolíte. A ještě něco. Krátce položil ruku na košík. „Prosím vás, kdybyste se domníval, že to je beznadějně, dejte jí okamžitě injekci. Nesmí už trpět.“

Chvíli jsem na něj nechápavě hleděl a pak jsem utíkal chodbou do operačního sálu. Položil jsem košík na stůl, vytáhl dřevěnou tyč ze smyček a otevřel víko. Na dně jsem zahlédl hedvábné, malé lesklé stvoření, a když jsem opatrně a bojácně natáhl ruku k hlavě, kočička pomalu vstala a obrátila se ke mně s dlouhým nářkem vycházejícím ze zmučené otevřené tlamičky.

A nebyla to jenom otevřená tlamička. Spodní čelist visela neúčinně a bezvládně, dásně byly rozbité a roztržité, a když se z košíku ozval další nářek, při kterém stydla krev v žilách, naskytl se mi strašlivý pohled na kosti lesknoucí se mezi krví a slinami.

Rychle jsem zavřel košík a položil se na víko. „Kristepane!“ vzdychl jsem, „kristepane!“ Zavřel jsem oči, ale nemohl jsem zahnat vzpomínku na groteskní tvářičku, na strašlivý zvuk bolesti, a nejhorší ze všeho na oči plné vyděšeného úžasu, pro něž je utrpení zvířat tak nesnesitelné. Roztřesenou a spěchající rukou jsem sáhl za sebe na podnos pro lahvičku nembutalu. To byla jedna z věcí, kterou mohl zvěrolékař vždycky poskytnout. Zkrátit to utrpení rychle a milosrdně. Natáhl jsem do stříkačky pět kubíků - to bude bohatě stačit - usne a nikdy se už nevzbudí. Otevřel jsem košík a hmátl dovnitř pro kočku a nabodl jsem kůži na bříše. Vpíchnu jí intraperitoneální injekci. Ale když jsem držel jehlu, jako by mně někdo klidnější a méně rozrušený poklepal na rameno a řekl. „Okamžik, Herriote, uklidni se. Proč chvíli neuvažuješ?“

Vpíchl jsem kubík a přestal jsem. Tohle by stačilo na usnutí. Za několik minut nebude cítit vůbec nic. Pak jsem zavřel víko a začal jsem přecházet po místnosti. Za své praxe jsem už spravil pár kočičích čelistí. Kočky měly zřejmě dispozice k tomuto druhu úrazů, a přinášelo mi velké uspokojení, když jsem drátoval zlomeniny spodní čelisti a pozoroval uzdravování. Ale tohle bylo jiné.

Za pět minut jsem otevřel košík, zdvihl kočičku, která spala a byla bezvládná jako hadrová panenka, a položil ji na stůl. Vyšetřoval jsem tlamičku opatrnými prsty a snažil se složit skládačku čelistí. Spona spodní čelisti byla roztržená a dalo by se to stáhnout drátem, ale co s oběma rozbitými křídly vlastně na levé straně byly dvě zlomeniny. A některé zuby byly vyražené a ostatní se viklaly. Nedalo se to na nic uchytit. Mohlo by se to spojit kovovými ploténkami zašroubovanými do kosti? Možná... A existoval někdo tak zručný a vybavený na podobnou práci... ? Napadlo mě, že ho asi znám. Opatrně jsem prohlížel spícího tvorečka. Nechybělo mu nic, všechno bylo v pořádku, kromě té čelisti. Zamyšleně jsem hladil hladkou, lesklou srst. Byla to ještě mladá kočička, měla před sebou léta života, z když jsem tak stál, došel jsem k úlevnému rozhodnutí. Utíkal jsem chodbou, abych se zeptal plukovníka, jestli smím Maudinku odvézt ke Granvillu Bennettovi.

Začalo sněžit, když jsem vyjel, a byl jsem rád, že Hartington leží v nížině. Mnoho cest nahoře v Dalu bude za takovéhle noci brzy neprůjezdných.

Ve veterinární nemocnici jsem se díval, jak velký lékař vrtá, šroubuje a šije. Nebyla to práce, která by se mohla uspěchat, a bylo pozoruhodné, jak rychle se ty silné prsty pohybovaly. Ale i tak jsme byli na operačním sále skoro hodinu a Granvillovo naprosté soustředění se projevovalo dlouhým mlčením, přerušovaným jenom cinkáním nástrojů, náhodnými příkazy a občasným podrážděným výbuchem. A netrpěly jenom sestry. I já jsem se umyl a musel jsem pomáhat, a když jsem chybil a nepodržel jsem čelist přesně tak, jak si můj kolega přál, prskl mi do tváře.

„Ne tak pitomě, Jime!... na co si to ksakru hraješ?... Ne, ne, ne. Ne!... věčný bože!“ Ale konečně bylo všechno hotově a Granville odhodil čapku a odcházel od stolu vyjadřuje každým svým pohybem definitivnost skončeného díla tak jako poprvé, definitivnost, kterou jsem mu už tehdy záviděl. Potil se. Ve své kanceláři si umyl ruce, otřel obličej a oblékl elegantní šedé sako, z kapsy vytáhl lulku. Tentokrát to byla jiná lulka než posledně. Později jsem se poučil, že všechny Granvillovy lulky jsou nejen krásné, ale také velké, a tahle měla hlavičku jako pořádný šálek na kávu. Něžně ji očíhával, přeštl žlutým flanelem, který s sebou nosil snad neustále, a láskyplně podržel proti světlu.

„Ta má jádro, Jime! Je překrásná, vid’?“

Spokojeně nacpal tabák z velkého koženého sáčku, zapálil si a ofoukl mě obláčkem vonného, libého kouře. Teprve potom mě uchopil za rameno. „Pojď sem, chlapče, provedu tě, aby ses tu rozhlédl, zatímco tady budou uklízet“ Obešli jsme nemocnici, podíval jsem se na čekárnu a lékařský pokoj, rentgen, lékárnu a samozřejmě do kanceláře s imponujícím lístkovým evidenčním systémem a anamnézou všech pacientů. Ze všeho nejvíc se mi ale líbila řada vytápěných boxů, v nichž se různá zvířátka zotavovala po operaci. Granville na ně poklepal lulkou, když jsme šli kolem. „Kastrovaný kocour, enterotomie, ušní hematoma, vchlípení očních víček.“ Pak se náhle naklonil, prostrčil prst pletivem a mazlivě se lichotil. „Pojď sem, Georgínku, pojď sem, chlapečku, neboj se, je to jenom strejda Granville.“ Malý teriér s nohou v sádře přihopsal k pletivu a můj kolega ho otvorem v mřížce poškrábal na nose. „Tohle je George Wills-Fenthams, vysvětlil mi.“ „Pýcha a radost lady Wills-Fenthamové. Ošklivá komplikovaná zlomenina, ale daří se mu velmi dobře. Trochu se bojíme, vid’ Georgi, ale jinak jsme moc hodní kluci, když se omrknem, vid’ starý kamaráde?“ Pořád hladil psa po hlavě a já jsem i v šeru

rozpoznal, jak se malý ocásek zuřivě zmitá.

Maudie ležela v úplně posledním boxu. Malinká a třesoucí se. To třesení znamenalo, že se začíná probouzet z narkózy. Otevřel jsem dvířka a natáhl k ní ruku. Pořád ještě nemohla zdvihnout hlavu, ale dívala se na mě, a když jsem ji lehounce hladil po boku, otevřela tlamičku a slabounce chraptivě zamňoukala. Vzrušen hlubokou radostí jsem viděl, že k ní její spodní čelist už zase patří. Mohla ji otevírat a zavírat - ty strašlivé visící cáry masa a kostí byly už jenom zlou vzpomínkou.

„Báječné, Granville, „ zabrumlal jsem. „Absolutně báječné.“

Dým se linul v tichém triumfu ze vznešené lulky. „Ano, není to špatné, vid', chlapče. Týden nebo dva bude na tekuté stravě a bude zase jako nová. Bez problémů.“

Vzpřímil jsem se. „To je úžasné! Nemohu se dočkat, až to řeknu plukovníku Bosworthovi. Mohu ji odvézt večer domů?“

„Ne, Jime, ne. Dnes ještě ne. Chci ji mít pár dní na očích, a pak si třebaš pro ni může plukovník přijet sám.“ Odvedl mě zpátky do jasně ozářené kanceláře a chvíli se na mě díval.

„Musíš zajít na slovíčko k Zoe, když už jsi tady, „ řekl. „Ale nejdřív malý návrh. Jestlipak bys se mnou nezašel...“

Rychle jsem couvl. „Abych... ti... pravdu... asi ne, „ blekotal jsem. „Návštěva v klubu tenkrát večer se mi moc líbila, ale... víš... možná že ne dnes večer. Dnes večer snad ani ne.“

„Počkej, chlapče, počkej, „ uklidňoval mě Granville. „Kdo tady hovořil o klubu? Ne, jenom jsem myslel, že bys mohl se mnou zajít na schůzi.“

„Na schůzi?“ „

„Ano, přijel profesor Milligan z Edinburghu a bude mluvit ve Společnosti veterinářů o poruchách metabolismu. Myslím, že by tě to zajímalo.“

„Myslíš mléčnou horečku, ketózu a to všechno?“

„Správně, přesně tvůj obor, chlapče.“

„To ano, ale... snad...“ Chvíli jsem stál v hlubokém zamyšlení a jedna myšlenka se týkala toho, proč chce tak výlučný odborník na malá zvířata, jako je Granville, naslouchat potížím skotu. Ale pravděpodobně jsem mu křivdil. Pravděpodobně si chtěl udržovat široký liberální rozhled po veterinární problematice.

Váhal jsem tak očividně, že mě znovu popíchl.

„Rád bych byl v tvé společnosti, Jime, a kromě toho vidím, že jsi oblečený a připravený. Už když jsi dnes večer přijel a otevřel dveře, hned mě napadlo, jak ti to sluší.“

Měl pravdu. Tentokrát jsem už nevyrazil jen tak v pracovním. U vědomí své poslední návštěvy, jejíž jizva tkvěla v mém srdci ještě živá a nezahojená, rozhodl jsem se, že jestliže se mám znovu setkat s krásnou Zoe, budu.“ a) řádně oblečený, b) střízlivý, c) v normálním stavu a nikoli nadmutý a říhající jako zaštosovaný býček. Helena, která souhlasila, že si potřebuji napravit reputaci, mě nacpala do svátečního obleku.

Granville přejel rukou po klopě mého saka. „Je to krásný serž, pokud se v tom vyznám, moc pěkný kousek serže.“

Rozhodl jsem se. „Dobře. Půjdu s tebou rád. Jenom dovol, abych zatelefonoval Heleně a řekl jí, že nejedu rovnou zpátky, a pak jsem tvůj.“

KAPITOLA 24

Venku pořád ještě sněžilo. Sníh zahaloval město vlhkými záclonami, které brzy zmizí a změní se ve špinavé a rozšlapané bláto v ulicích. Vyhrnul jsem si límec pláště a zavrtal se hlouběji do kožených sedadel bentleye. Míjeli jsme tmavé budovy a obchody a já jsem neustále čekal, kdy Granville zabočí do postranní uličky a zastaví, ale v několika minutách jsme uháněli předměstím míříce na sever. Ta schůze, pomyslel jsem si, se zřejmě koná v budově pobočky někde v obci a neříkal jsem nic, dokud jsme nedojeli ke Scotch Corner a velké auto nezahnulo na Římskou cestu k Bowesu.

Narovnal jsem se a zívl jsem. „Mimochodem, Granville, kde se vlastně ta schůze koná?“

„V Appleby, „ odpověděl klidně můj kolega. Zprudka jsem se posadil a rozesmál.

„Co je na tom legračního?“ tázal se Granville.

„V Appleby... ha, ha, ha! Poslyš, kam vlastně míříme?“

„Vždyť už jsem ti to pověděl, chlapče. Do Pemberton Arms, v Appleby.“

„To myslíš vážně?“

„Samozřejmě.“

„Ale, ksakru, Granville, to je přece na druhé straně Pennin.“

„Zcela správně chlapče, vždycky to tam bylo.“

Prohrábl jsem si vlasy. „Počkej! Ujet sto kilometrů v takovémhle počasí je přece nesmysl. Přes Bowes Moor se nemůžeš dostat - vlastně jsem včera slyšel, že je tam nesjízdná vozovka. A kromě toho je už skoro osm hodin - přijeli bychom pozdě.“

Mohutný lékař mě poplácal po koleni.

„Netrap se, Jime. Dojedeme tam a budeme mít ještě spoustu času. Nesmíš zapomenout, že sedíš v pořádném autě. A nějaká ta vložka sněhu se nepočítá.“

A jako by chtěl dotvrdit svá slova, šlápl na plyn a veliké auto se řítilo liduprázdnou, přímou silnicí. V zatáčce Gretskeho mostu jsme trochu uklouzli, pak jsme se prořítli Bowesem a uháněli nahoru do vysočiny. Moc jsem toho neviděl. Abych byl docela přesný, na vrcholu vřesoviště jsem neviděl vůbec nic, protože tam nahoře opravdu chumelilo, jak se na vysočině sluší a patří. Veliké suché sněhové vložky nalétávaly přímo do kuželů světla a s miliónem dalších družek se pohodlně usazovaly v hlubokém bílém koberci na silnici. Vůbec jsem nechápal, že Granville něco rozezná, a ještě k tomu jede takhle rychle. A nedokázal jsem si představit, jakým způsobem se za několik hodin budeme vracet, až vítr nažene sních do závějí na silnici. Ale držel jsem ústa. Čím dál tím víc mi bylo zřejmé, že v Granvillově společnosti vypadám jako jeho staropanenská prateta, a tak jsem byl zticha a modlil jsem se.

Zachoval jsem ticho a své rozhodnutí, když jsme minuli Brough a potom sjížděli cestou položenou o něco níž, kde byla situace snazší, a s pocitem neskutečnosti jsem posléze vystoupil na dvoře v Pemberton Arms. Bylo devět hodin. Vklouzli jsme dozadu do místnosti a já jsem se usadil do křesla a chystal jsem se trochu vzpamatovat. Na pódiu stál nějaký člověk a hovořil. Nejprve jsem měl potíže, abych vnímal smysl jeho slov.

„Jsme skutečně velice vděční, „povídal ten člověk, „profesorovi Milliganovi, že vážil tak dlouhou cestu, aby nám přednesl vysoce zajímavou a podnětnou přednášku. Víím, že hovořím za všechny posluchače, když říkám, že nás přednáška zaujala, že jsme ji poslouchali s radostí, a proto si vás dovoluji požádat, abyste svou vděčnost projeвили obvyklým způsobem.“ Následoval dlouhý potlesk a potom odšupování židlí a náhlý výbuch hovoru a konverzace.

Zklamaně jsem se obrátil ke Granvillovi. „To bylo poděkování. Už je konec.“

„To tedy je, chlapče.“ Můj kolega nevypadal nepřiměřeně zklamaný, ba dokonce ani překvapený. „Ale pojď se mnou, máme možnost se odškodnit.“

Připojili jsme se ke zvěrolékařskému zástupu a postupovali jsme po bohatě okobercované chodbě směrem k jiné místnosti, v níž jasné a silné žárovky ozařovaly řadu stolů obložených potravou. Potom jsem spatřil Billa Warringtona a člena předsednictva firmy Burroughs, a všechno mi bylo jasné.

Tohle byl večer pod záštitou obchodní společnosti a vlastní akce právě začínala - což bylo přesně tak, jak si to Granville načasoval. Vzpomněl jsem si také, že mi kdysi Siegfried sdělil, že Granville nerad a zřídka kdy zmešká podobné příležitosti. Ačkoliv to byl jeden z nejvelkorysejších a nejštědřejších lidí - pokrmy a nápoje podávané zdarma pro něj měly pikantérii, která ho neodolatelně přitahovala.

Také nyní mě cílevědomě kormidloval k baru. Ale náš postup byl pomalý v důsledku Granvillový mimořádnosti - kdekdo ho znal. Od těch dob jsem s ním mnohokrát navštívil restaurace, hospody, taneční zábavy a bylo to vždycky stejné. Upřímně řečeno jsem si často myslel, že kdybych ho s sebou vzal na návštěvu k nějakému ztracenému divokému kmeni v džungli kolem Amazonky, někdo by vyskočil a řekl „nazdáreček Granville, starý brachu!“ a pleskl by ho do zad.

Konečně si však přece jenom probojoval cestu skrze své kolegy veterináře a došli jsme k baru, kde se už tužili dva drobní tmaví chlapíci v bílých sakách. Pracovali s oním neosobním zaujetím lidí, kteří vědí, že na veterinářských večírcích dostává whisky zabrat, ale na chvíli ustali a usmáli se, když se u barového pultu objevila mohutná postava mého kolegy.

„Dobrý večer, pane Bennette, jak se vám daří?“

„Dobrý večer, Bobe. To jsem rád, že vás zase vidím, Rege, „ odpověděl Granville majestátně.

Postřehl jsem, že Bob odložil láhev obyčejné whisky, kterou držel v ruce, a sáhl dolů pro láhev Glenlivet Malt, aby naplnil Granvillovu sklenici. Velikán čichl s úctou a znalecky k jemnému nápoji.

„A jednu pro mého přítele pana Herriota, „ řekl.

Zdvořilé výrazy barmanů mi dodaly pocitu významnosti a shledal jsem, že mám v držení velikou sklenici glenlivet. Musel jsem ji do sebe rychle hodit a absolvovat dvě další spěšná kola, protože barmani se řídili spotřebou mého společníka.

Potom jsem následoval Granvilla na jeho obchůzce velmože, kterou konal kolem stolů, a bylo očividné, že to je člověk, jemuž je toto prostředí vlastní. Pánové výboři z Burroughs se činili a my také, a zvládli jsme rozmanité předkrmy, příkrmy a studené mísy. Občas jsme znovu navštívili bar pro další glenlivet - a pak zpátky ke stolům.

Věděl jsem, že piji příliš mnoho, a teď jsem ještě k tomu také příliš mnoho jedl. Ale s Granvillem byla ta potíž, že když jsem cokoli odmítl, pokládal to za osobní urážku.

„Zkus tyhle krevetky, „ řekl například a zakousl se pevnými zuby do krevetového nákypu se žampiony, a jestliže jsem zaváhal, objevil se v jeho očích ublížený pohled.

Bavil jsem se velmi dobře. Zvěrolékaři jsou nejlepší lidé, které znám, a vychutnával jsem nadšeně jako vždycky jejich zkazky o úspěších a prohrách. Zvlášť ty prohry - ty byly potěšující. Kdykoli se mi do úvah vkradla myšlenka, jak se dostaneme domů, rychle jsem ji zaplašil. Granville zřejmě netrpěl žádnými úzkostmi, protože nejevil příznaky, že by se chystal k odchodu, ačkoliv společnost řídla. Vlastně jsme byli už poslední a náš odchod měl nádech patřičného ceremoniálu, při němž nám Bob a Reg předložili poslední velice vydatnou číši na rozloučenou.

Když jsme vyšli z hotelu, cítil jsem se báječně. Možná, že se mi lehce točila hlava a také jsem trošičku litoval, že jsem se nechal přemluvit k druhé porci šlehačkového dortu, ale jinak jsem měl vynikající formu. Usadili jsme se zase v bentley a Granville byl ve své nejbohatýrštější náladě.

„Byla to krásná přednáška, Jime. Vždyť jsem ti říkal, že to stojí za tu cestu.“

My jediná z celé společnosti jsme mířili na východ a byli jsme na silnici sami. Připadlo mi., že jsme vlastně neviděli celou cestu do Appleby ani jediné auto a tak naprostá izolace působila teď nějak nepříjemně. Přestalo sněžit a měsíční záře stékala chladným světlem na studený prázdný svět. Prázdný, to jest kromě nás, a naše osamocenost byla zdůrazněna hladkým, panenským, lesklým kobercem rozprostírajícím se kolem dokola.

Před námi se vynořilo obrovské ježaté pohoří Pennin, a jak jsme se k němu blížili, tyčilo se jako vztekla bílá příšera a já jsem cítil, že se ve mně vzmáhá rostoucí neklid.

Přefíceli jsme kolem sněhem obtížených střech Brough, pak následovalo dlouhé stoupání vozem klouzajícím ze strany na stranu, když se probíjovával se řvoucím motorem serpentínami do kopce.

Domníval jsem se, že se mi uleví, až dojedeme nahoru, ale první pohled na cestu k Bowes Moor mi zkroutil žaludek vědomím toho, co bude následovat. „kilometry a kilometry zákrutů a zatáček v nejopuštěnější krajině Anglie. A už z téhle dálky bylo vidět závěje, sametově hladké a krásné, stavějící smrtící zábrany přes naši cestu.

Po obou stranách silnice se zdvihala a zase klesala bezbřehá bílá poušť až k černému horizontu. Nikde ani světýlko, ani pohyb, ani stopa života.

Lulka agresivně dýmala a Granville se řítil do bitvy. Vletěli jsme do první závěje a do smyku trvajícího několik napínavých vteřin, pak jsme byli na druhé straně a hnali jsme se po neposkvřněném povrchu. Následovala další závěj a ještě další a zase další. Často jsem myslel, že už jsme uvízli, ale vždycky jsme se zase vynořili s ječícím motorem a protáčeujícími se koly. Měl jsem velké zkušenosti z jízd ve sněhu a dovedl jsem ocenit Granvillovo mistrovství, když bez zmenšení rychlosti volil pro svůj útok nejměkkí a nejužší části překážejících závěj. Je pravda, že měl velké a silné auto, které mu pomáhalo, ale řídil prvotřídně.

Má hrůza, že zapadneme v téhle rozlehlé a pusté krajině, však byla postupně překonána jinou nesnází. Když jsem odcházel z hotelu, byl jsem příjemně završen jídlem a pitím, a kdyby se se mnou bylo v následujících několika hodinách zacházelo něžně, byl bych býval v pořádku. Ale na hopsavé cestě do

Brough jsem si byl čím dál tím víc vědom stoupající nevolnosti. V duchu jsem se nešťastně a smutně vracel k tomu exotickému koktejlu; byla to Regova specialita a museli jsme ho s Granvillem ochutnat. Granville mě také přemluvil, abych občas spláchl whisky pivem, protože prý je důležité udržovat rovnováhu mezi tekutinami a pevnou potravou. A ten dort nakonec - to byla chyba.

A teď už jsem nejenom nadskakoval, teď jsem tady lítal jako hrášek v bubnu, když se bentley nahýbal a klouzal a občas obojí dohromady. Začal jsem se cítit skutečně velice špatně, velice nemocně. A jako ochořelý mořskou nemocí ztrácí zájem, jestli loď ztroskotá nebo neztroskotá, i mně začal být lhostejný úspěch našeho cestování. Zavřel jsem oči a propadl se do své nejosobnější niterné zbědovanosti. Skorem jsem ani nevnímал, že po nekonečnosti prudkého kodrcání jsme konečně sjížděli dolů a buráceli Bowesem. Pak už minulo nebezpečí, že bychom mohli zbytek noci trávit ve voze, ale Granville držel nohu na plynu a hřměli jsme po zmrzlé půdě a mně bylo čím dál tím hůř.

Jak rád bych byl požádal svého kolegu, aby zastavil a dovolil mi vystoupit a pěkně klidně se vyzvracet do příkopu, ale jak se má člověk s něčím podobným svěřit člověku, kterého se určitě nestřídmost nikdy netkla a který dokonce i v téhle chvíli vesele žvatlal, když si volnou rukou cpal fajfku. Rozbroji v mých útrokách mi zřejmě vnikl alkohol do krve, protože kromě všech jiných nelibých pocitů jsem začínal špatně vidět, točila se mi hlava a nabyl jsem přesvědčení, že kdybych se pokusil vstát, padl bych na ústa. Byl jsem plně zaměstnán touto problematikou, když se auto zastavilo.

„Jenom tam zaskočíme a pozdravíme Zoe, „ řekl Granville.

„Co-óóóže?“ zahuhňal jsem.

„Půjďme na pár minut dovnitř“ Rozhlédl jsem se.

„Kde to jsme?“

Granville se zasmál. „Doma, synku. Vidím světlo, takže Zoe ještě nespí. Musíš se s námi napít kávy.“

Vydrápal jsem se pracně ze sedadla a stál jsem opíraje se o auto. Můj kolega přeběhl svižně ke dveřím a zazvonil na zvonek. Byl jako křepelíčka - pomyslel jsem si trpce, když jsem se za ním motal. Zhroutil jsem se na zeď verandy a těžce jsem oddychoval a dveře se otevřely a v nich stála Zoe Bennetová, s jasnými očima, zářící a krásná jako vždycky.

„Ale to je pan Herriot!“ zvolala. „To je milé, že vás vidím!“ Civěl jsem jí do očí s pootevřenými ústy, nazelenalý a zmačkaný, pak jsem něžně škytl a propotácel se kolem ní do domu.

Nazítří ráno telefonoval Granville, aby nám sdělil, že všechno probíhá dobře, protože Maudinka dokázala vylízt trochu mlíčka. Bylo od něho laskavé, že mě informoval, a nechtěl jsem odvětit škarohlídsky, že přesně to jsem také dokázal.

Onoho rána jsem náhodou musel jet na vzdálenou návštěvu a shodou okolností jsem míjel Scotch Corner, odkud odbočovala silnice k severu. Zastavil jsem a hleděl jsem na sněhem pokrytý rozlehlý prostor táhnoucí se až k Penninám. Startoval jsem znovu auto, když ke mně přišel nějaký člověk a zavolal do okénka.

„Nechcete, doufám, jet na Boweské vřesoviště?“ otázal se.

„Ne, ne, „ zadíval jsem se na něj.

Spokojeně přikývl. „To jsem rád. Je to tam úplně zapadané. Už víc než dva dny tam neprojelo ani jedno auto.“

KAPITOLA 25

Nepravděpodobnější postavu, než byl Roland Partridge, by si člověk pro Darrowby nemohl vymyslet. To mě napadlo už po sté, když jsem ho zahlédl, jak vykukuje oknem na protější straně ulice, nedaleko naší ordinace.

Ťukal na sklo a kýval na mě a oči za tlustými brýlemi byly rozčileně rozšířené. Počkal jsem, až otevřel dveře, a pak jsem vstoupil z ulice rovnou do obytného pokoje, protože tohle byly malinké byty s kuchyňkou vzadu a v poschodí s jedinou malou ložnicí s okny na ulici. Ale když jsem byl uvnitř, pocítil jsem jako vždy příjemné překvapení. Většina obyvatel řady domků byli totiž zemědělství dělníci a jejich příbytky byly prosté a navzájem si podobné. Ale Rolandův byt byl umělecký ateliér. Na světle u okna stála paleta a stěny byly od podlahy až ke stropu pokryté obrazy. Všude ležely hromady

nezarámovaných pláten a několik dekorativních křesel a stůl se spoustou malovaného porcelánu a jiných starožitných drobností doplňoval uměleckou atmosféru.

Jednoduché vysvětlení samozřejmě znělo, že pan Partridge je vlastně umělec. Ale zvláštní a neuvěřitelné bylo, že tento estét středního věku v sametovém saku pocházel z malého hospodářství - člověk, jehož předci byli po několik generací zakořeněni v téhle půdě.

„Náhodou jsem vás zahlédl, jak jdete kolem, pane Herriote, „ řekl. „Máte hodně práce?“

„Ani ne, pane Partridge. Potřebujete něco?“

Vážně přikývl. „Chtěl jsem se vás zeptat, jestli byste se mohl na chvíli zdržet a podívat se na Percyho. Byl bych vám velice vděčný.“

„Samozřejmě, „ odpověděl jsem. „Kde je?“

Odvedl mě do kuchyně, když někdo zabořil na venkovní dveře a do místnosti vpadl Bert Hardisty, pošťák. Bert byl z hrubého zrna a bez velkých cavyků hodil na stůl balík.

„Tady to máš, Rolie!“ křikl a obrátil se k odchodu.

Pan Partridge hleděl s neporušenou důstojností za jeho ustupujícími zády. „Děkuji pěkně, Bertrame, měj se hezky a na shledanou.“

To bylo také zvláštní. Pošťák i umělec, oba se narodili a žili v Darrowby, oba pocházeli ze stejné společenské vrstvy, navštěvovali stejnou školu, ale mluvili každý jinou řečí. Roland Partridge hovořil spisovnou, správně modulovanou výslovností právních zástupců.

Šli jsme do kuchyně. Tady si ve svém staromládenectví sám pro sebe vařil. Když mu před mnoha léty zemřel otec, prodal okamžitě hospodářství. Celá jeho bytost se zřejmě bouřila proti přizemnosti zemědělství a prospíchal, aby se z toho dostal.

Prodejem vyzískal dost peněz, takže se mohl oddat svým zájmům. Věnoval se malířství a žil od té doby neustále v téhle prosté chaloupce, rozhodnutý jít svou vlastní cestou a dělat, co se mu líbí. To všechno se přihodilo dávno před tím, než jsem přišel do Darrowby. Bertramovy dlouhé, vlající vlasy byly teď už stříbrné. Vždycky jsem cítil, že je ve svém způsobu života šťastný, protože jsem si nedokázal představit, jak by se tahle drobná, křehká a delikátní postava lopotila v blátivé zemědělské usedlosti.

Pravděpodobně bylo v souladu s jeho povahou i to, že se nikdy neoženil. Jeho vyhublé tváře a světle modré oči vyvolávaly dojem askety a možná že jeho soběstačná, uzavřená osobnost nebyla schopna hřejivé láskyplnosti. To se však nevztahovalo na jeho psa Percyho.

Miloval Percyho vášnivou, ochranitelskou láskou, a když k němu malé zvířátko běželo, sklonil se nad ním, obličej rozzářený něhou.

„Vypadá velmi čile, „ řekl jsem. „Není přece nemocný!“

„Ne... ne...“ Pan Partridge byl jaksi podivně v rozpacích. „Co se jeho týče, je mu úplně dobře, ale chtěl jsem, abyste se na něj podíval, jestli si něčeho nevšimnete.“

Díval jsem se. A viděl jsem jenom to, co jsem viděl vždycky - sněhobílou, chlupatou, šřapatou věcičku, již místní chovatelé psů a jiní znalci považovali za méněcenného podvrat'áka, nicméně byl to jeden z mých nejmilejších pacientů. Před pěti lety se pan Partridge zahleděl do výkladní skříně obchodu s drobným zvířectvem v Brawtonu a okamžitě podlehl kouzlu dvou bystrých očí, vzhlížejících na něj z šest týdnů starého uzlíčku bílých chlupů; pak položil na pult pět šilinků a utíkal s malým tvorečkem domů. Percy byl v obchodě popsán poněkud neurčitě jako „teriér“ a pan Partridge vyděšeně flirtoval s myšlenkou, že mu dá useknout ocásek. Ale jeho okouzlení bylo takové, že se nedokázal přinutit k této krutosti, a ocas přerostl ve velkou vlající oháňku, klenoucí se v půloblouku téměř nad celými zády.

Podle mého názoru vyrovnával ocas docela pěkně hlavu, která byla nepochybně trošičku velká na tělíčko, ale pan Partridge si kvůli tomu vytrpěl své. Jeho starí kamarádi z Darrowby se jako všichni vesničané považovali za odborníky přes veškeré zvířectvo a dávali svobodný průchod svým dojmům.

Slýchal jsem je. Když byl Percy malý, říkali: „Bylo by na čase sundat ten vocas, Rolie. Jesli chceš, já mu ho ukousnu.“ A později se to opakovalo znovu a znovu. „Hej Rolie, měl jsi tomu psovi useknout vocas, dyž byl malej. Takhle vypadá ouplně blbě.“

Když se pana Partridge někdo zeptal na Percyho rasu, odpovídal pyšně, „sealyham bez rodokmenu“.

Tak jednoduché to ale nebylo. Malinké tělíčko s hustou, hrubou srstí, veliká, dost vznosná hlava s vysokýma vztyčenýma ušima, krátké kloubnaté nohy a ten ocas - to všechno tvořilo zarážející směr.

Kamarádi pana Partridge byli ovšem nemilosrdní, když o Percym hovořili jako o karbanátku nebo o přerostlém ratlíkovi, a ačkoliv něžný umělec čelil těmto nájezdům drobným úsměvem, věděl jsem, že rány jdou hluboko. Mě si velice vážil, a tento vztah pramenil zcela prostě ze skutečnosti, že když jsem poprvé uviděl Percyho, vykřikl jsem úplně spontánně: „To je ale krásný pejsek!“ Vzhledem k tomu, že jsem neměl nikdy čas na podrobnosti a jemnosti chovatelství psů, myslel jsem to upřímně.

„A co tedy není v pořádku, pane Partridge?“ otázal jsem se. „Nevidím nic neobvyklého.“

Drobný mužik zase vypadal nesvůj. „Tak tedy, dívejte se, jak jde přes místnost. Pojd', Percy, drahousku.“ Vzdaloval se ode mě a pes ho následoval.

„Ne... ne... nerozumím dobře, co máte na mysli.“

„Dívejte se znovu.“ Znovu se vydal kolem místnosti. „Je to na jeho... na jeho... zadním konci...“

Přidřepł jsem si. „Aha, ano, počkejte minutku, podržte mi ho, ano?“

Šel jsem k nim a podíval jsem se zblízka. „Teď to vidím. Jedno varle je mírně zvětšené.“

„Ano... ano... přesně tak.“ Obličej pana Partridge lehounce zružověl. „To je... ehm... co jsem měl na mysli.“

„Držte ho chvíli a já to prohlédnu.“ Zdvihl jsem šourek a jemně jsem hmatal. „Ano, levá strana je docela určitě větší a také tvrdší.“

„Je to... něco vážného?“

Chvíli jsem neodpovídal. „Myslím, že ne. Tumory varlat nejsou u psů nic mimořádného a naštěstí obvykle nemetastázuji - nešíří se po těle - příliš rychle. Proto bych se na vašem místě příliš netrápil.“

Druhou polovinu věty jsem říkal dost kvapně, protože jakmile padlo slovo „tumor“, odkrvil se majiteli psíka povážlivě obličej.

„Tak to je nádor?“ koktal.

„Ano, ale nádorů je spousta ale málokterý je zhoubný. Proto se netrapte a pozorujte ho. Nemusí se to zvětšovat, ale kdyby se to zvětšovalo, musíte mě okamžitě zavolat.“

„Ano, rozumím, a co by se pak stalo?“

„Jediné, co by se dalo dělat, by bylo odstranit varlata.“

„Operace?“ Drobný pan Partridge na mne vytřeštil oči a já jsem chvíli čekal, že omdlí.

„Ano, ale není to žádná vážná operace. Docela běžná, opravdu.“ Sklonil jsem se a znovu jsem ohmatal postižené varle. Bylo zvětšené jen nepatrně. Z předního konce Percyho se neustále ozývalo melodické bručení. Zasmál jsem se. Dělal to pokaždé - když jsem mu měřil teplotu, stříhal drápky, cokoliv.

Nepřetržité bručení, které neznamenalalo vůbec nic. Znal jsem ho dost dobře, abych věděl, že v něm není ani špetka zloby. Jenom manifestoval svou mužnost, upozorňoval mne, že je ostrý hoch, a nebylo to jen plané vychloubání, protože přes svůj malý vzrůst to byl pyšný, nebojácný pejsek, ohromný charakter a psí osobnost.

Když jsem vyšel z domu, ohlédl jsem se a viděl jsem pana Partridge, že tam ještě stojí a hledí za mnou. Dlaně se mu svíraly a otevíraly.

A ještě po návratu do ordinace jsem v duchu stále prodléval tam, v tom podivném malém atelléru. Musel jsem obdivovat pana Partridge, že žije tak, jak chce žít, ačkoliv nikdo v Darrowby není schopen připsat mu to k dobru. Městečko by si vážilo dobrého chovatele koní nebo hráče kriketu, ale umělce... nikdy. Ani kdyby se proslavil, a pan Partridge nikdy slavný nebude. Pár lidí si jeho obrazy kupovalo, ale tyhle výdělky by ho neuživily. V našem obývacím pokoji visel jeden jeho obraz a já jsem usoudil, že měl docela určité talent. Byl bych se dokonce pokusil koupit si jich víc, nebýt toho, že pan Partridge se jednoznačně vyhýbal všemu kolem yorckshirského Dalu, a já jsem tu krajinu miloval nejvíc ze všeho. Kdybych dokázal malovat, byl bych chtěl ukázat nízké zídky, které se všude táhly po skalnatých výběžcích kopců. Byl bych se pokusil zachytit kouzlo nekonečné prázdnoty vřesovišť s rákosím kolébajícím se nad černými slatinnými jezírky. Ale pan Partridge se zaměřil jen na úpravné a příjemné věcičky: na smuteční vrby, sklánějící se nad starým můstkem, na venkovské kostelíčky a chalupy porostlé pnoucími růžemi.

Vzhledem k tomu, že Percy byl náš blízký soused, vídal jsem ho téměř každodenně buďto z oken obývacího pokoje nahoře, nebo z ordinace dole. Jeho pán s ním chodil na procházky velmi svědomitě a pravidelně - malíř krácel po druhé straně chodníku a psík hrdě cupal za ním. Ti dva byli součástí naší

každodenní scénérie. Z té dálky bylo ovšem vyloučeno postřehnout, jestli se nádor zvětšuje, a protože jsem o panu Partridgovi už neslyšel, předpokládal jsem, že je všechno v pořádku. Asi to přestalo růst. Někdy se to stávalo.

Když jsem psíka vyhlížel, vzpomínal jsem si na jiné příhody v souvislosti s ním, zvláště na to, kolikrát se podílel na rvačkách. Ne že by se Percy začínal prát - nebyl tak hloupý, aby si začínal se svou pětadvacetcentimetrovou výškou ale nějak se stávalo, že když spatřili velcí psi tu bílou roztomilou postavíčku cupající elegantně za svým pánem, dostali chuť pustit se do něho. Byl jsem svědkem několika takových útoků, když jsem se díval z okna, a bylo to pokaždé stejné. Zmítající se chumel chlupů a nohou, štěkání a ječení, a potom vycouval velký pes - celý zakrvácený.

Percymu nezkrivil nikdy žádný protivník ani chlup - ukrutně hustý kožich ho zřejmě dokonale chránil - ale on si vždycky kousl zespodu. Sešíval jsem několik místních rváčů, které Percy odrovnal.

Muselo to být asi za šest týdnů, když ke mně znovu přišel pan Partridge. Vypadal ustaraně.

„Byl bych rád, kdybyste se znovu podíval na Percyho, pane Herriote.“

Zvedl jsem psa na operační stůl a nepotřeboval jsem ho prohlížet z velké blízkosti.

„Obávám se, že to je o hodně větší.“ Podíval jsem se na pana Partridga přes stůl.

„Ano, je.“ Váhal. „Co navrhuje?“

„Určitě bude muset podstoupit operaci. Musí to pryč.“ Tlustá skla brýlí zrcadlila hrůzu a zoufalství.

„Operovat!“ Podepřel se oběma rukama o stůl. „Je to nesnesitelná myšlenka, vůbec to nedokážu přenést přes srdce!“

Usmál jsem se, abych ho uklidnil. „Chápu, jak vám je, ale skutečně se nemáte čeho obávat. Jak jsem vám už vysvětlil, je to docela jednoduché.“

„Ano, já vím, já vím, „ naříkal, „ale nechci, aby byl... rozřezaný, chápete, když si to představím.“

Nedokázal jsem ho přemluvit. Zůstal neoblomný a rozhodným krokem vypochoďoval z ordinace i se svým miláčkem. Díval jsem se, jak přechází ulici směrem ke svému domu, a věděl jsem, že si koleduje o veliké trápení, ale netušil jsem, jak zlé bude.

Stal se na svůj způsob mučedníkem.

KAPITOLA 26

Mučednictví není v žádném případě příliš silný výraz pro to, čím pan Partridge během několika příštích týdnů procházel a co musel podstoupit., protože jak plynul čas, varle bytnělo čím dál tím víc - a jelikož Percy držel ocas tak, jak ho držel, bylo varle politováníhodně očividné.

Lidé se otáčeli a upřeně hleděli, když pán a jeho pes kráčeli po ulici. Percy statečně, a jeho pán před ním. Neotočil se ani vpravo ani vlevo, nýbrž strnule civěl před sebe a báječně předstíral, že si není naprosto vědom ničeho neobvyklého. Pohled na ně mě upřímně bolel a obzvláště těžce jsem snášel znetvoření malého psíka.

Nadřazený výraz pana Partridga vždycky býval terčem velké legrace, kterou snášel stoicky. Ale skutečnost, že teď se ta legrace týká i jeho miláčka, mu rvala srdce z těla.

Jednoho odpoledne ho přivedl do ordinace a viděl jsem, že má pláč na krajíčku. Zachmuřeně jsem vyšetřil urážlivý orgán, teď už velký nejméně patnáct centimetrů, nepohledný, visící psíku mezi nohama a bezesporu směšný.

„Víte, pane Herriote, „ říkal umělec udýchaně. „Nějací kluci mi popsali okno křídou. Senzační podívaná. Slavný čínský pes Wisí Mu To. Právě nyní jsem to smyl.“

Mnul jsem si bradu. „Ale to je přece starý a hloupý vtip, pane Partridgi. S tím bych se vůbec netrápil.“

„Ale já se trápím! Nemohu kvůli tomu vůbec spát!“

„Tak propána boha, proč mi nedovolíte, a bych ho operoval? Mohl bych všechno spravit.“

„Ne, ne! To nemohu!“ Hlava se zmítala ze strany na stranu - vtělená bída a utrpení. „Bojím se, tak to je. Bojím se, že by zemřel, až byste ho uspali.“

„Ale jděte! Je to silné zvířátko. K takovým obavám nemáte žádný důvod.“

„Ale riziko v tom je!“

Bezmocně jsem se na něj podíval. „Každá operace je trochu riskantní, když máme mluvit pravdu, ale

skutečně v tomto případě...“

„Ne. To mi stačí. Nechci o tom už ani slyšet, „ vybuchl, popadl Percyho vodítko a odešel.

A potom to šlo od zlého k horšímu. Nádor vytrvale narůstal, byl snadno rozpoznatelný z oken ordinace, odkud jsem psíka vyhlížel, když šel po druhé straně ulice, a také jsem postřehl, že pohledy a občasné posměšky začínají pana Partridge zdolávat. Propadly mu tváře a ztratil svou vznešenost.

Ale nepromluvil jsem s ním ani slovo až jednoho dne, když se konal trh. Bylo to po několika týdnech a brzy odpoledne, což je doba, kdy se u nás farmáři zastavují, aby zaplatili své účty. Doprovázel jsem jednoho z nich ke dveřím a zahlédl jsem Percyho a jeho pána, kteří vycházeli z domu. Okamžitě jsem si všiml, že zvířátko musí nadzdvihovat zadní nohu, protože mu zvětšené varle brání v chůzi.

Z náhlého popudu jsem zavolal na pana Partridge a kývl na něj.

„Podívejte se,“ řekl jsem, když ke mně přišel. „Musíte mi dovolit, abych tu věc odoperoval. Brání mu to v chůzi ochromuje ho to. Takhle nemůže pokračovat.“

Malíř neodpověděl a díval se na mě uštvaným zrakem. Tak jsme tam mlčky stáli, když se zpoza rohu objevil Bill Dalton a vypochoďoval nahoru po schodech s šekovou knížkou v ruce. Bill měl velké hospodářství, choval dojnice a převážnou část dnů, kdy se konal trh, trávil v hospodě U černé labuti a teď se před ním vznášelo téměř hmatatelné vlnobití pivních výparů.

„Tak co, Rolie, ty kluku, jakpak se ti daří?“ zařval a praštil drobného pana Partridge vši silou do zad.

„Děkuji, Williame, docela dobře, a jak se daří tobě?“

Ale Bill neodpovídal. Soustředil svůj zájem na Percyho, který popošel několik kroků po chodníku. S hlubokým zájmem ho chvílku pozoroval a pak se se zadržovaným smíchem obrátil k panu Partridgeovi s ironicky vážným výrazem.

„Víš, Rolie, „ řekl, „Ten tvůj zatracenej pes mi připomíná jednoho mladíka z Devizes, kerej měl každou kouli jinou. Ta jedna byla tak malá, že to vůbec žádná koule nebyla, ale ta druhá vyhrála moc cen.“

Skončil a zařval smíchy a chechtal se a chechtal, dokud vyčerpaně nepadl na železné zábradlí.

Chvíli jsem myslel, že ho pan Partridge uhodí. Hleděl na něj vzteklýma očima a brada a ústa se mu rozčilením trásly. Pak se zřejmě ovládl a obrátil se ke mně.

„Mohl bych si s vámi promluvit, pane Herriote?“

„Samozřejmě.“ Šel jsem s ním několik metrů dolů po ulici.

„Máte pravdu, „ řekl. „Percy musí jít na tu operaci. Kdy to můžete udělat?“

„Zítra, „ odpověděl jsem. „Nedávejte mu už nic žrát a přiveďte ho ve dvě hodiny odpoledne.“

S nesmírným pocitem úlevy jsem nazítrí hleděl na malého psíka nataženého na stole. Tristan ho uspával a já jsem rychle odstranil obrovské varle a zasáhl jsem až nahoru k chámovodu, abych zajistil úplné odstranění napadené tkáně. Jediná věc, která mě trápila. bylo, že nádor zachvátil šourek, protože se s operací čekalo tak dlouho. To totiž může vyvolat recidivu, a když jsem opatrně odoperovával zasažené části stěny šourku, proklínal jsem odklady pana Partridge. Při posledním stehu jsem psíka málem zařikával.

Pan Partridge byl tak unesen radostí, že vidí svého milovaného přítele po mém úkonu naživu a bez toho strašlivého zduření, že jsem mu nechtěl zkazit náladu svými pochybnostmi. Ale nebyl jsem spokojený. Neměl jsem představu, co bych si počal, kdyby se nádor znovu objevil.

Prozatím jsem se však těšil ze svého podílu zásluh na tom, že můj pacient je opět normální. Zmocnil se mě pocit hřejivého uspokojení a zadostičení pokaždé, když jsem ho zahlédl, jak cupitá vesele a odvážně, oproštěný od znetvoření, které hrálo tak významnou roli v životě jeho pána. Občas jsem se jakoby náhodou procházel ulicí za ním k tržišti panu Partridgovi jsem se nezmínil, ale vrhal jsem bystré pohledy na oblast kolem Percyho ocasu.

Odoperovaný orgán jsem mezitím poslal na patologii na Glasgowskou veterinární fakultu, která mi odpověděla, že to byl nádor Sertoliho buněk. Kromě toho také připsali příjemnou informaci, že tento druh je obvykle benigní a metastázy do vnitřních orgánů se vyskytují pouze u malého procenta případů. Možná že právě to mé ukolébalo do většího pocitu bezpečí a jistoty, než bylo oprávněné, a přestal jsem Percyho pozorovat a vlastně jsem v návalu nových případů na jeho potíže úplně zapomněl.

Takže když ho pan Partridge přivedl do ordinace, myslel jsem, že to je kvůli něčemu jinému, a když ho pán zdvihl na stůl a obrátil zadečkem ke mně, nechápavě jsem chvílku hleděl, co se děje. Ale pak jsem

se úzkostně naklonil, protože jsem si povšiml ošklivého zduření na levé straně šourku. Rychle jsem otok prohmatl, přičemž mě trochu znervózňovalo Percyho nevyhnutelné bručení a chňapání. Nedalo se pochybovat, nádor rostl znovu. Vypadalo to zle, protože otok byl červený a hrozivý a bolestivý. Nebezpečně aktivní nádor - pokud jsem kdy jaký viděl.

„Naběhlo to rychle, vidíte?“ otázal jsem se.

Pan Partridge přikývl. „Ano, rychle. Roste to skoro před očima, každý den je o něco větší.“

A byli jsme v malé. Neměl jsem žádnou šanci, že bych tohle mohl odoperovat. Byla to velká neohraničená hmota a vůbec bych nepoznal, kde mám začít. Kromě toho, kdybych se v tom začal dloubat, bylo by to přesně to, co to chtělo, aby se to rozšířilo na vnitřní orgány, a to by znamenalo Percyho konec.

„Tentokrát je to horší, vidíte?“ Pan Partridge se na mě podíval a polkl.

„Ano... ano... obávám se, že ano.“

„A můžete s tím vůbec něco dělat?“ zeptal se.

Snažil jsem se vymyslet nějaký bezbolestný způsob, jakým bych mu sdělil, že ne, když jsem si vzpomněl na článek, který jsem četl ve Veterinářském věstníku minulý týden. Bylo to o novém léku stilbesterolu, který byl právě vyroben a měl být úspěšnou hormonální terapií zvírat. Ale pasáž, na kterou jsem teď myslel, byl petitový dovětek, v němž se pravilo, že lék byl úspěšný při léčení prostaty u mužů. Uvažoval jsem.

„Pokusil bych se zkusit ještě jednu věc, „ řekl jsem náhle plný energie. „Neručím za nic, samosebou, protože to je něco nového. Uvidíme, co dokáže týdenní nebo čtrnáctidenní léčení.“

„Tak dobře, dobře,“ vydechl pan Partridge, chytaje se vděčně stébla.

Zatelefonoval jsem firmě May a Baker, a ti mi okamžitě stilbesterol poslali.

Vpíchl jsem Percymu deset miligramů olejovité látky a předepsal jsem mu deset miligramů denně v tabletách. Na tak malého psíka to byly velké dávky, ale cítil jsem se ospravedlněn zoufalou situací. A pak jsem čekal.

Nádor rostl ještě asi týden a skorem jsem zastavil léčebnou kúru, ale v údobí následujících několika dnů jsem si nebyl docela jistý. A pak jsem s pocitem velké úlevy zjistil, že je to nepochybné - přestalo to růst. Nehodlal jsem skákat radostí, že máme vyhráno, protože jsem věděl, že se může ještě stát cokoliv, ale něčeho jsem přece jen svým léčením dosáhl: zastavil jsem osudný průběh nemoci.

Malířův krok nabyl něco z jarní bujarosti, když kolem nás chodil na své každodenní procházky, a když se pak ta ošklivá hmota začala zmenšovat, mával na nás do okna ordinace a šťastně ukazoval na malé bílé zvířátko cupající po jeho boku.

Chudák pan Partridge. Teď se hrál na slunci štěstí, ale čekala ho další a ještě bizarnější fáze mučednictví. Nejprve jsem si neuvědomil já ani nikdo jiný, co se to vlastně děje. Všimli jsme si pouze, že se v naší ulici najednou vyskytovala spousta psů - psů, které jsme obvykle nevidali a kteří přiběhli z jiných městských čtvrtí. Velcí psi, malí psi, šupáčtí podvrat'áci a elegantní aristokrati - všichni se tu potloukali, zřejmě bez určitého cíle, ale pak bylo zjištěno, že se jejich pozornost soustředí k jednomu ohnisku. K domu pana Partridge.

A jednou ráno, když jsem vyhlédl z okna naší ložnice, se mi prudce rozsvítilo v hlavě, až jsem zatajil dech. Jeli po Percym. Z nějakého důvodu získal Percy vlastnosti hárající feny. Utíkal jsem dolů ze schodů a vytáhl učebnici patologie. Ano, stálo to tam. Nádor sertoliom občas přitahoval psy k psům jako k fenám. Ale proč se to stalo teď, když se to zmenšovalo, a ne když to bylo tak veliké? Nebo že by to vězelo ve stilbesterolu? Nový lék měl údajně feminizující účinek, ale jistě ne do takové míry.

Ale ať už byla příčina jakákoliv, nepopíratelným faktem zůstávalo, že Percy byl v obležení, a zřejmě se to rozkřiklo, protože se smečka den ode dne rozrůstala o několik psů z okolních farem - velkou dogu, která sem přicestovala z Houltonu, a Magnuse, malého jezevčíka z hospody v Drovers Arms. Fronta se začínala tvořit za svítání a kolem desáté nastala tlačence, která tarasila ulici. Kromě pravidelných návštěvníků se ke společnosti připojovali náhodní kolemjdoucí a nezáleželo na rase ani rozměrech - každý byl pohotově přivítán do tlupy, v níž přibyl zase jeden připitomělý výraz, vyplazený jazyk a mávající ocas. Protože to sice byla přepestrá cháska, ale šťastně je pojila chvastounsky oplzlá soudržnost chlípnosti.

Stres pana Partridge musel být téměř nesnesitelný. Občas jsem vídal tlustá skla brýlí žlučovitě se blýskajících při pohledu na chamrad' za oknem, ale většinou se ovládal a klidně pracoval u svého malířského stojanu, jako by nevnímal, že každý z těch parchantů venku chová hnusné záměry s jeho pokladem.

Jen zřídka kdy povolila jeho sebekázeň. Byl jsem svědkem jedné takové příležitosti, kdy vyrazil s ječením ze dveří, mávaje kolem sebe holí. A zjistil jsem, že z něho opadlo vypulírované pozlátko, protože řval nejčistší yorkštinou: „Vypadněte, vy zatracený smradlavý pacholci! Ať už ste pryč!“

Mohl si svou energii ušetřit, protože houf se rozběhl jen na pár minut, pak znovu zaujal svá postavení. Soucítil jsem s ním, ale nemohl jsem mu pomoci. Můj hlavní pocit byla úleva, že nádor zmizel, a musil jsem se přiznat k určité morbidní fascinaci, jíž mě upoutal běh událostí na druhé straně ulice.

Percyho procházky byly obtěžkány nebezpečenstvím. Než se pan Partridge vydal z domu, vždycky se ozbrojil holí a držel Percyho na krátkém vodítku, ale jeho bezpečnostní opatření nedostačovala, kdykoliv se na něj vrhla záplava psů. Zpitomělá zvířata, šílená vášní, skákala na malého psíka a malíř zbytečně mlátil do chlupatých zad a marně na ně ječel. Potupné procesí obvykle postupovalo směrem přes náměstí k nesmírné zábavě místních obyvatel.

V poledne držela většina psů siestu a za soumraku chodívali domů spát, ale byl tam jeden malý hnědý kokršpaněl, který v nesmírné oddanosti své místo nikdy neopustil. Řekl bych, že musel žít alespoň čtrnáct dní bez jídla, protože vyhubl na kost a snad by byl pošel, kdyby mu Helena nebyla nosila kousky masa, kdykoli ho zahlédla schouleného a třesoucího se u domovních dveří ve studené tmě. Víím, že tam zůstával celou noc, protože mě občas za úsvitu probudilo pronikavé zaječení, z čehož jsem usuzoval, že na něj pan Partridge útočil nějakou zbraní z okna své ložnice. Nic se však nezměnilo. Pes pokračoval ve svém hlídkování.

Vůbec si nedokážu představit, jak by pan Partridge přežil, kdyby tato situace pokračovala donekonečna. Myslím, že by byl přišel o rozum. Ale naštěstí se začalo ukazovat, že příšerné utrpení ustupuje. Percyho stav se zvolna zlepšil, houf psů prořídil a jednoho dne opustil váhavě svou vartu i ten malý hnědý pejsek a odplížil se do svého domova, neznámo kam.

A to bylo ten den, kdy jsem měl Percyho naposled na stole. Pocítil jsem šťastné vzrušení, když jsem mezi prsty promnul kůži šourku.

„Není tu vůbec nic, pane Partridgi. Ani žádné ztlustění. Vůbec nic.“

Malý mužík přikývl. „Ano, je to zázrak, vidíte! Jsem vám velmi vděčný za to, co jste udělal. Tolik jsem se trápil.“

„Dovedu si to představit. Prožil jste ošklivé časy. Ale já jsem skoro tak rád jako vy - jeden z nejšťastnějších okamžiků praxe je, když se povede takovýhle pokus.“

V létech, která následovala, jsem se často díval na psíka a pána, kteří přecházeli za naším oknem, pan Partridge se svou znovu nabytou důstojností, Percy pyšný a upravený jako vždycky - a uvažoval jsem o té podivné záležitosti.

Skutečně působil na ten nádor stilbesterol, nebo se to ztratilo samo od sebe? A byly ty neobvyklé následky vyvolány léčením, nebo chorobou, nebo obojím?

Nikdy jsem si nebyl docela jist odpovědí, ale výsledek mne mohl jednoznačně těšit. Nepříjemný nádor se nikdy nevrátil... A nevrátili se ani ti psi.

KAPITOLA 27

Každá profesionální návštěva se začíná telefonickým zavoláním, pozváním od klienta, a to pozvání může mít nejroztodivnější formy...

„Tady je Joe Bentley, „pravila postava na prahu ordinace. Bylo to podivné oslovení a podivný postoj, podivnější o to, že Joe držel u brady sevřenou pěst a nevidoucíma očima hleděl skrze mně.

„Halo, halo, „pokračoval Joe do prostoru a najednou mi to všechno bylo jasné. To, co držel, byl imaginární telefon a snažil se, seč mohl, aby se spojil s veterinářem. A nedělal to tak špatně, uvážíme-li nespočetné püllitry piva, kterými se propláchl.

Ve dnech, kdy se konal trh, bývaly hospody otevřené od deseti hodin do pěti a Joe byl přesně z toho

vyhynulého chovu, který nepromeškal příležitost opít se téměř do bezvědomí. Novodobí hospodáři možná urazí pár skleniček, když se koná trh, ale ti staří nehorázní pijáci se už vyskytují zřídka. V Darrowby holdovala tomuto zvyku skupina tvrdých chlapů, postarších, takže už tehdy tenhle obyčej vymíral. Nebylo ale neobvyklé je vidět, když přišli platit účty, jak se bezmocně opírají o zed' ordinace a beze slov nám strkají pod nos své šekové knížky. Někteří stále ještě jezdili v bryčkách a starý vtip o koni, který odváděl svého pána domů, nám pravidelně ožíval před očima. Jeden stařík měl mimořádně silné staré auto jenom proto, aby se dostal domů. I když se zhroutil za volant a omylem zařadil rovnou trojku, vůz se rozejel. Někteří se vůbec nevraceli domů, když se konal trh, ale trávili noc při pití, zpěvu a kartách až do svítání.

Když jsem pozoroval, jak se Joe Bentley kymácí na posledním schodě, přemýšlel jsem, jaký má asi program na zbytek večera. Přivřel oči, přidržel si sevřenou pěst u obličeje a znovu promluvil.

„Halo, kdo je tam?“ tázal se afektovaným telefonním hlasem.

„Tady Herriot, „ odpověděl jsem. Bylo mi jasné, že Joe se nesnaží vtipkovat. Byl jenom trochu popletený a bylo na místě, abych s ním spolupracoval. „Jak se vám daří, pane Bentley?“

„Děkuju za voptání, dobře, „ odpověděl Joe vážně s očima stále pevně zavřenýma. „A vám je taky dobře?“

„Ano, děkuji. Co pro vás mohu udělat?“ To ho zřejmě na okamžik uzemnilo, protože pár minut čekal, občas otevřel oči a zašilhal s urputným soustředěním kamsi za mé levé rameno. Pak se mu rozbřeslo. Znovu zavřel oči, odkašlal si a pokračoval.

„Jesipak byste k nám moh přijít? Mám krávu, která potřebuje zčistit.“

„Přejete si, abych přijel dnes večer?“

Joe se nad tím vážně zamyslel, špulil rty a volnou rukou se škrabal za uchem, než odpověděl.

„Depak, bude to stačit ráno. Sbohem a děkuju vám.“ Pečlivě odložil iluzorní sluchátko na vidlice, otočil se a důstojně odcházel dolů ulicí. Skorem se nepotácel a v jeho držení těla bylo něco cílevědomého, co mě přesvědčilo, že míří zpátky k Červenému medvědu. Chvilí jsem předpokládal, že před Johnsonovým železářstvím upadne, ale když zahýbal za roh na tržiště, šlo mu to tak pěkně, že mě přesvědčil, že to dokáže.

A také si vzpomínám, jak stál u stolu v naší kanceláři pan Biggins, ruce hluboko v kapsách, bradu tvrdošíjně vystrčenou.

„Mám krávu, co kašle.“

„Dobře, podíváme se na ni.“ Sáhl jsem po peru, abych zapsal návštěvu do knihy.

Přešlápl z nohy na nohu. „No, počkejte. Možná že jí zas není tak špatně.“

„Jak si přejete...“

„Depak, „ pravil. „Vy ste zvěrolékař - musíte to rozhodnout vy.“

„Není to tak snadné, „ odpověděl jsem. „Koneckonců jsem ji neviděl. Možná že by bylo lépe, abych se tam zajel podívat.“

„No jo, to je všechno moc hezký, ale stojí to velký peníze. Dycky dyž ke mně vy mládenci přídete, je to deset šilasů, eště než začnete. A navrch všechny ty medicíny a sračičky.“

„Ano, chápu, pane Bigginsi. A chtěl byste si tedy něco vzít s sebou? Třebas krabičku prášku pro trávení?“

„A japak víte, že to je vod žaludku?“

„Nevím to, popravdě řečeno.. „

„Může to bejt i něco jinýho.“

„Máte úplnou pravdu, ale.. „

„Ta moje kráva je moc dobrá kráva.“ Pravil poněkud útočně. „Dal sem za ni na scarburnským trhu padesát liber.“

„Ano, jsem si úplně jistý, že je dobrá, a proto si upřímně myslím, že stojí za to, abych se na ni podíval. Mohl bych přijít dnes odpoledne.“

Nastalo dlouhé ticho. „No jo, ale to by nezůstalo jenom při jedný návštěvě. Přijel byste znova druhý den a možná ještě jednou, a než bych se votočil, cvakal bych účet jako hrom.“

„Ano, lituji, pane Bigginsi, dnes stojí všechno peníze.“

„To teda jo, ksakru!“ horlivě kýval hlavou. „Někdy by přišlo lacinějc dát vám celou krávu a bylo by to.“

„To tedy prosím těžko, ale... zcela vás chápu.“

Na chvíli jsem se zamyslel. „A co kdybyste si s sebou vzal pití proti horečce a prášek pro trávení? Bylo by to jistější.“

Hleděl na mě upřeně a dlouho. „Ale furt byste to ještě nevěděl jistě, že ne?“

„Ne, docela jistě ne...“

„Může mít v sobě třeba drát.“

„Máte úplnou pravdu.“

„No a k čemu by potom bylo, abych jí strkal do krku meducínu?“

„K ničemu, to je pravda.“

„Já vo svou krávu nechci přijít, rozumíte!“ vybuchl sverepč. „Nemůžu si dovolit, abych ji ztratil!“

„To si uvědomuji, pane Bigginsi. A proto bych se, podle mého názoru, na ni měl podívat - jestli se pamatujete, navrhoval jsem vám to.“

Neodpověděl okamžitě, ale jeho napjaté oči, napjatý pohled a škubání svalů na tváři prozrazovalo vnitřní boj, který v něm zuřil. Když pak nakonec promluvil, bylo to drsné zakrácání.

„Jo, no jo, mohlo by to být nejlepší... ale... možná že bysme ji mohli nechat do rána, abysme viděli, jak jí bude.“

„Výborný nápad.“ S úlevou jsem se usmál. „Podíváte se na ni hned ráno, až vstanete, a kdyby jí nebylo lépe, zatelefonujete mi ještě před devátou.“

Moje slova však zřejmě prohloubila jeho chmury. „Ale co dyby do rána nevydržela?“

„Samozřejmě, že je v tom riziko.“

„Asi by nebylo moc k užítku, kdybych vám telefonoval, kdyby byla chcíplá?“

„To je pravda.“

„To bych teda asi telefonoval rasovi Mallockovi, ne?“

„Obávám se, že ano..“

„No, to by stálo za bačkoru, abych dostal vod Mallocka pětku za dobrou krávu!“

„Ano... chápu váš názor.“

„Já si vo svý krávě něco myslím!“

„Jsem o tom přesvědčený.“

„Dybych ji ztratil, byla by to pro mě velká rána.“

„Přesně tak.“

Pan Biggins nahrbil ramena a bojovně se na mě zadíval.

„Tak sakra, co s ní uděláte?“

„Tak počkejme, „ vjel jsem si prsty do vlasů. „Co kdybyste počkal do večera, uvidíte, jestli se její stav zlepší, a když nebude v pořádku, řekněme do osmi, dáte mi vědět a já přijedu.“

„Vy byste jako přijel?“ pravil pomalu a přimhouřil oči.

Zářivě jsem se na něj usmál. „Samozřejmě.“

„No jo, ale dyž ste posledně přijel večer, oučtoval ste si příplatek, já se na to pamatuju.“

„Pravděpodobně ano, „ rozhodil jsem ruce. „Ve veterinární praxi je to obvyklé.“

„Tak to sme teda na tom hůř, než jsme byli. Že jo?“

„Když se na to díváte takhle, tak asi ano..“

„Já nejsem žádný milionář, abyste věděl.“

„To si uvědomuji.“

„Dost mi stačej vobyčejný účty bez příplatků.“

„Jsem o tom přesvědčený...“

„Tak tendle nápad stojí taky za bačkoru, že jo?“

„Vypadá to tak...“ položil jsem se do křesla a cítil jsem se náhle velmi unavený.

Pan Biggins mě mrzutě provrtával očima, ale já jsem se nehodlal nechat svést k dalšímu souboji. Hleděl jsem na něj, jak jsem doufal, lhostejným pohledem a snažil jsem se mu vnuknout, že jsem ochotný přijmout jeho nabídku, ale nebudu mu předkládat žádné vlastní návrhy.

Ticho, které se sneslo na místnost, se jevilo jako trvalé. Na konci ulice tloukly kostelní hodiny čtvrt, v dálce na náměstí zaštěkal pes, kolem okna přejela dcerka hokynáře slečna Dobsonová na kole, ale

nepadlo ani slovo.

Pan Biggins si kousal spodní ret, zoufale střílel očima od svých nohou na mne a zase zpátky a byl zřejmě na konci sil, takže mi došlo, že se musím pevně chopit iniciativy.

„Pane Bigginsi, „řekl jsem, „musím už jít. Mám před sebou spoustu návštěv a jedna je asi kilometr od vašeho hospodářství, takže se na vaši krávu přijedu podívat kolem třetí hodiny.“ Vstal jsem, abych mu naznačil, že rozhovor je u konce.

Farmář se na mě podíval pohledem štvance. Měl jsem pocit, že se odevzdal dlouhému, tichému odpočinku na mrtvém bodě a tento prudký útok ho vyvedl z míry. Otevřel ústa, jako by se chystal promluvit, ale pak asi změnil názor a obrátil se k odchodu. LI dveří se zastavil, zdvihl ruku a zapřísahavě na mě chvíli patřil, pak svěsil bradu na hrud' a odešel z místnosti.

Díval jsem se za ním oknem. Přecházel ulici, vpůli se zastavil znovu tak nerozhodně, něco si mumlal a hleděl nazpět k ordinaci.

Jak tam tak postával, dostal jsem strach, že by ho mohlo přejet nějaké auto, ale konečně se napřímil a zvolna zmizel z dohledu.

Někdy je nesnadné přijít na kloub telefonickému rozhovoru.

„U telefonu Bob Fryer.“

„Dobré jitro, tady Herriot.“

„Tak teda jedný mý svini je špatně.“

„Dobře, a co jí chybí?“

Zachrchlání. „No to přeci musíte říct vy mně!“

„Aha, chápu.“

„To bych vám přece netelefonoval, kdybych věděl, co jí chybí, no ne? Ha, ha, ha, ha!“

Skutečnost, že jsem tenhle vtip slyšel alespoň tisíckrát, mi bránila, abych se podílel na veselí, ale dokázal jsem opětovat naprasklé zasmání.

„Máte úplnou pravdu, pane Fryere. Proč mi tedy telefonujete?“

„Dyt' sem vám to sakra povídal - abyste přišel na to, co jí chybí.“

„Ano, rozumím, ale rád bych znal nějaké podrobnosti. Co máte na mysli, když říkáte, že je jí špatně?“

„No, není to s ní vono.“

„Dobře, ale mohl byste mi říct něco víc?“ Pomlka. „Je taková jako k ničemu.“

„A ještě něco?“

„Ne... ne, je to ale vopravdu chudák prase.“

Několik chvil jsem strávil v úvahách. „Chová se nějak divně?“

„Divně? Divně? No tedy divnýho na tom nejni kor moc nic, to vám povídám. Rozhodně nic pro zasmání.“

„Snad abychom začali z jiného konce. Proč si přejete se mnou mluvit?“

„Mluvim s váma, protože ste zvěrolékař. Je to vaše zaměstnání, nebo ne?“

Zkusil jsem to ještě jednou. „Pomohlo by mi, kdybych věděl, co si mám vzít s sebou. Jaké má příznaky?“

„Příznaky? No, je zkrátka taková vyblajchovaná.“

„Ano, ale co dělá?“

„Nedělá vůbec nic. A z toho mám těžkou hlavu.“

„Počkejme, počkejme.“ Poškrábal jsem se na hlavě. „Je jí hodně špatně?“

„Podle mýho mínění je na tom hodně bleď.“

„Ale řekl byste, že je to naléhavý případ?“

Po dlouhé pomlce. „No, vona nejni ve svý kůži. Ale snad to nebude nic extrovního.“

„Ano... ano... a jak dlouho to už trvá?“

„No dost.“

„Ale jak dlouho přesně?“

„Dyt' říkám, že dost.“

„Ale pane Fryere, chci přesně vědět, kdy se tyhle příznaky dostavily. Jak dlouho trvá její stav?“

„No vlastně, co jí máme.“

„A jak je to dlouho?“

„No přišla se všema vostatníma...“

KAPITOLA 28

Vždycky jsem byl rád, když u nás praktikovali studenti. Tihle mládenci museli během studia mít alespoň šestiměsíční praxi a většinu prázdnin trávili u nějakého veterináře.

My jsme samozřejmě měli vlastně stálého praktikanta v Tristanovi, ale to byla jiná třída. Ten se nepotřeboval nic učit - Tristan jako by všechno už znal, jako by nasával vědomosti a znalosti bez zjevné snahy a zjevného úsilí, dokonce aniž by projevoval zájem. Když sebou člověk vzal Tristana na návštěvu k pacientovi, zužitkoval Tristan návštěvní čas na farmě obvykle tak, že seděl v autě, četl Daily Mirror a kouřil woodbinky.

Studenti na stážích byli různých typů a druhů - někteří z venkova, někteří z msty, někteří hloupější, někteří bystří ale jak jsem již řekl, měl jsem je rád.

Za prvé, ještě než jsem měl Sama, skýтали mi společnost při pojiždění autem. Venkovský zvěrolékař trávil valnou část svého pracovního života v samotářských cestách autem a byla úlevná změna mít někoho, s kým mohl člověk promluvit. Také bylo báječné, že mi někdo otevíral vrátka. Některé z venkovních usedlostí měly dlouhé příjezdové cesty předělované několika brankami - z jedné farmy mi pokaždé naskočila husí kůže, protože měla pět vrátek - a těžko se dá vylicít pocit absolutního blaha, jaké jsem cítil, když z auta vyskočil někdo jiný než já a branku otevřel.

A ještě jedno potěšeníčko skýтали tihle studenti: kladl jsem jim otázky. Ještě jsem zachovával v živé paměti dobu svého vlastního studia a zkoušek a navíc jsem ovládal závratné zkušenosti necelých tří let praxe. Klást občasné drobné otázky týkající se případů, ke kterým jsme jezdili, a dívat se, jak se mládenci kroutí, zrovna tak, jako jsem se ještě nedávno kroutil já, mi dodávalo pocitu moci. Myslím si, že už tenkrát jsem si vytvářel způsob svého pozdějšího života. Aniž jsem to věděl, zvykal jsem si na své oblíbené otázky, což je příznačné pro zkoušející, a po mnoha letech jsem zaslechl rozhovor dvou chlapců. Jeden druhého se ptal: „Už si tě podal na příčiny záchvatů telat? Nic se neboj, určitě si tě podá.“ Cítil jsem se náhle velmi starý, ale dostalo se mi zadostiučinění při jiné příležitosti, kdy ke mně přiběhl čerstvě odpromovaný byvší student a pozval mě na pivo s tím, že zaplatí tolik, kolik vypiji. „Víte, na co se mě zeptal examinátor na poslední ústní zkoušce? Na příčiny záchvatů u telat! Jéžíškovy brejle, to jsem ho uzemnil - musel škemrat, abych se zastavil.“

A studenti byli užiteční i jinými způsoby. Doběhli pro věci z kufru auta, tahali za porodní provazce při telení, zdatné asistovali při operacích a byli zpovědníky mých trápení a pochybností. Nijak nepřeháním, když říkám, že během svých krátkých návštěv revolucionovali můj život.

A tak jsem i o těchto vánocích čekal na nástupišti darrowbyského nádraží s příjemnou předtuchou. Tenhle chlapec byl doporučen jedním z ministerských úředníků: „Skutečně prvotřídní mládenec. Poslední rok v Londýně - několikrát vyznamenán zlatou medailí. Byl už na praxi na venkově i ve městě, ale myslel jsem si, že by se měl podívat do nějaké opravdu zemědělské oblasti. Slíbil jsem mu, že vám zatelefonuji. Jmenuje se Richard Carmody.“

Studenti veteriny byli různých tvarů i velikostí, ale některé rysy měli společné a vždycky jsem si je představoval v duchu jako kluky s dychtivými tvářemi, v tvídovém saku a zmačkaných štrapáčních kalhotách s batohem na zádech. Pravidelně vyskočili na nástupiště, jakmile vlak zastavil. Ale teď se nehýbal nikde nikdo a nosič začal již nakládat na vozík bedničky s vejci, když se otevřela dvířka jednoho oddělení a ze schůdků pomalu a nedbale sestupovala vysoká postava.

Nebyl jsem si jistý jeho totožností, ale on mě zřejmě okamžitě otípoval. Příkráčel ke mně, podával mi ruku a hleděl mi do očí jako rovný s rovným.

„Pan Herriot?“

„Ano... ehm... ano, správně.“

„Jmenuji se Carmody.“

„Ano, ano, dobře, těší mě.“ Potřásli jsme si rukama a já jsem si všiml kvalitního kostkovaného obleku a tvídového kloboučku, lesklých knoflíčků u manžet a vepřovicové aktovky. Tohle byl vznešený student,

přesněji vyjádřeno mladý muž, který působil silným dojmem. Byl o několik let mladší než já, ale s dospělým držením širokých ramen a sebejistotou v pevné, ruměné tváři.

Vedl jsem ho přes most ven před nádraží. Nemohu říci, že by doslova zvedl obočí, když viděl mé auto, ale střelil studeným pohledem po blátem postříkaném povozu, poškrábaném skle a ojetých pneumatikách. A když jsem mu otevřel dvířka, domníval jsem se chvíli, že si nejdřív sedadlo otře a teprve pak se posadí.

Dojeli jsme domů a já jsem ho prováděl ordinací a celým vybavením. Byl jsem pouhý asistent, ale byl jsem pyšný na naše byt' skromné zařízení. Většina lidí byla ordinací na první pohled zaujata. Ale Carmody řekl „Hm“ v malém operačním sále a „Ano, chápu“ v přípravně léků a „Aha“, když jsem mu ukazoval skříňku s nástroji. Ve skladišti byl trochu srdečnější. Natáhl ruku a dotkl se balíčku našeho milovaného prostředku proti červům u koní.

„Pořád to ještě užíváte?“ lehce se usmál.

Nepropadal žádné extázi, ale zdálo se, že je potěšený, když jsem ho provedl vysokým francouzským oknem do dlouhé zahrady obklopené vysokou zdí, kde zářily narcisy v samorostlých trsech a po starých cihlách vysokého georgiánského domu šplhala vistárie. Na kamenitém dvorku dole za zahradou se zahleděl na vrány řvoucí vysoko ve větvích topolů a chvíli se díval skrze stromy tam, kde byla vidět obnažená žebra útesů, stále ještě nesoucích poslední bílé plástve zimy.

„Kouzelné“, zahučel. „Kouzelné.“

Byl jsem docela rád, když jsem ho večer odvedl do jeho bytu. Měl jsem pocit, že potřebuji čas, abych si srovnal myšlenky.

Když jsme druhý den ráno začínali, postřehl jsem, že odložil kostkovaný oblek, ale byl stále velice elegantní ve sportovním saku a flanelových kalhotách.

„Nemáte žádný pracovní oblek?“ zeptal jsem se ho.

„Mám támhle to,“ ukázal na neposkvrněné gumové boty vzadu v autě.

„Ano, ale myslím nepromokavý oblek nebo nějaký pracovní plášť. Někdy je naše práce pěkně špinavá.“ Shovívavě se usmál. „Jsem přesvědčený, že to bude v pořádku. Už jsem zažil nějaké to zemědělství, ujist' uji vás.“

Pokrčil jsem rameny a nechal jsem to být.

Naše první návštěva byla u kulhajícího telete. Belhalo se po boxu, zvedalo přední nohu a vypadalo velmi zarmouceně. Koleno bylo viditelně oteklé, a když jsem ho prohmatával, zdálo se mi, že cítím uvnitř hustou tekutinu, jako by ložisko hnisu. Teplota byla čtyřicet.

Podíval jsem se na farmáře. „Kloub je zanícený. Pravděpodobně došlo po porodu k infekci pupku, která se přenesla na kloub. Musíme mu věnovat velkou péči, protože by mohly být zasaženy i jiné vnitřní orgány, například játra a plíce. Dám mu injekci a nechám vám tu nějaké tablety.“

Šel jsem ven k autu, a když jsem se vrátil, skláněl se Carmody nad telátkem, prohmatával kloub a zblízka prohlížel pupeční šňůru. Vbodl jsem injekci a odjeli jsme.

„Víte,“ pravil Carmody, když jsme vyjeli ze dvora, „že to nebyl nemocný karpus?“

„Skutečně?“ Trochu jsem se zarazil. Nevadilo mi, když studenti diskutovali o správnosti či nesprávnosti mých diagnóz, pokud to nečinili před farmáři, ale ještě jsem nezažil, aby mi někdo takhle rovnou řekl, že se mýlím. V duchu jsem si poznamenal, že se musím snažit držet tohoto mládence Siegfriedovi od těla. Stačila by jedna takováhle poznámka a Siegfried by ho bez váhání vyhodil z okna, ať byl velký, jak byl velký.

„A co o tom tedy soudíte?“ zeptal jsem se ho.

„Byl zasažen jenom jeden kloub a pupeční šňůra byla úplně suchá. Nebyla ani bolestivá ani oteklá. Řekl bych, že si karpus jenom namohlo.“

„Možná že máte pravdu, ale nezdá se vám ta teplota trochu vysoká na pouhé namožení?“

Carmody odfrkl a trochu zavrtěl hlavou. Zřejmě neměl žádné pochybnosti.

Během příštích návštěv nám stálo v cestě pár vrátek a Carmody vystupoval a otevíral je právě tak jako kterýkoli jiný pomocník, ale činil to s určitou uvolněnou elegancí. Když jsem se díval na jeho vysokou postavu, jak kráčí se vztyčenou hlavou a s kloboučkem posazeným v přesném úhlu, musel jsem si znovu přiznat, že měl osobnost. V jeho věku to bylo pozoruhodné.

Krátce před obědem jsem viděl krávu, o níž farmář do telefonu pravil, že by mohla mít tuberkulózu. „Vod tý doby, co se votelila, zhubla na kost, pane doktor. Pochybuju, že má oubyť, ale rači se na ní přijed'te kouknout.“

Jakmile jsem vstoupil do chléva, bylo mi jasné, v čem je potíže. Byl jsem obdařen mimořádně citlivým nosem a chorobně sladký zápach acetonu mě okamžitě udeřil do chřípí. Vždycky jsem si dopřával dětského potěšení prohlásit náhle uprostřed tuberkulínového testu: „Tady někde je kráva, asi tři týdny po teleti, a nedaří se jí nijak dobře.“ A dívat se, jak se farmář škrábe v hlavě a vyptává se, jak to vím. Dneska se mi dostalo dalšího malého vítězství. „Nejdřív přestala žrát...?“ a farmář přikývl, „a od té doby jako by na ní maso před očima tálo, vid'te?“

„Úplně správně,“ řekl farmář, „eště sem neviděl, aby šla kráva tak rychle dólu.“

„Nemusíte si dělat starosti, pane Smithe. Nemá žádnou tuberkulózu, má pomalou horečku a dokážeme vám ji uzdravit“

Pomalá horečka je místní název acetonemie a farmář se s úlevou usmál. „Sakra, to jsem rád! Myslel jsem, že budu muset volat rasa. Málem jsem dneska telefonoval pro Mallocka.“

Nemohl jsem sáhnout po steroidech, které užíváme dnes, ale vpíchl jsem 200 mililitrů glukózy a sto jednotek inzulínu nitrožilně - byla to jedna z mých oblíbených léčebných kúr a moderního veterináře by mohla rozesmát. Ale obvykle to bylo účinné. Kráva, vychrtlá a s mrtvými očima, byla příliš slabá na to, aby se bránila, když ji farmář držel u hlavy.

Skončil jsem a přejížděl rukou po vystouplých kostech, potažených, jak to vypadalo, pouze kůží.

„Brzy přibere,“ řekl jsem. „Ale dojte ji jenom jednou denně - v tom je polovina léčby. A kdyby to nepomáhalo, přestaňte ji na dva nebo tři dny vůbec dojit.“

„Jo tak, vona dává všecku tu sílu do vemene, místo do masa?“

„Přesně tak, pane Smithe.“

Carmodyho zřejmě naše výměna domácí moudrosti nebavila a netrpělivě přecházel sem tam. Dovtípil jsem se a zamířil k autu.

„Za pár dní se na ni přijedu podívat,“ volal jsem, když jsme odjížděli, a mával jsem na pana Smitha, který vykukoval ze dveří svého domu. Carmody však smekl vážně klobouk a držel ho několik centimetrů nad hlavou celou cestu ze dvora, což vypadalo rozhodně lépe. Všiml jsem si, že to dělá na každém místě, které jsme navštívili, a skutečně to vypadalo tak výborně, že jsem si začal pohrávat s myšlenkou, že bych si mohl zakoupit klobouk a zkusit to také.

Podíval jsem se na profil svého společníka. Většina práce byla hotová a ještě jsem mu nepoložil žádnou otázku. Odkáslal jsem si. „Mimochodem, když už jsme hovořili o té krávě, u které jsme teď byli, jestlipak byste mi mohl něco říct o příčinách acetonemie?“

Carmody mě lhostejně pozoroval. „Po pravdě řečeno se nemohu rozhodnout, které teorii momentálně dávám přednost. Stevens tvrdí, že příčinou je částečná oxidace mastných kyselin, Sjollemu se spíš přiklání k intoxikaci jater a podle Janssena je zasaženo jedno z autonomních center nervového systému. Můj vlastní názor je, že kdybychom mohli přesně vymezit příčinu vzniku kyseliny octové a betahydroxy- máselné v metabolismu, byli bychom na cestě k pochopení problému. Souhlasíte se mnou?“

Zavřel jsem ústa, která mi zela otevřeností. „Ach, ano, skutečně souhlasím... je to ta oxi... ta stará oxi... ano, to bude ono, docela určitě.“ Skrčil jsem se na sedadle a rozhodl jsem se, že už se Carmodyho na nic ptát nebudu. A když přebíhaly kamenné zídky kolem oken auta, cítil jsem se nucen čelit skutečnosti a čím dál tím intenzivněji ke mně pronikajícímu vědomí, že to, co vedle mě sedí, je osobnost mně nadřazená. Bylo depresivní hloubat nad tím, že ten mládenec je nejenom vysoký, hezký a naprosto sebejistý, ale také brilantní. A ještě ke všemu, pomyslel jsem si roztrpčeně, vypadá na to, že je bohatý. Objeli jsme roh, projeli jsme zatáčkou cesty k chumáči nízkých kamenných budov. Byla to poslední návštěva před obědem a vrátka do dvora byla zavřená.

„Mohli bychom vjet dovnitř,“ řekl jsem. „Otevřel byste, prosím vás?“

Student se zdvihl ze sedadla, vystoupil z auta, odsunul západku na vratech a začal je otevírat. Dělal to tak, jako všechno ostatní, klidně, beze spěchu a s přirozenou elegancí. Když míjel předek vozu, studoval jsem ho zblízka a znovu jsem obdivoval jeho styl, jeho imponující sebeovládání, když - kde se vzal tu se

vzal - se ze vrat vyplížil nebezpečně vyhlížející malý černý alík a zakousl se s fanatickým zanícením do levé Carmodyho hýždě, načež se znovu odplížil.

Ani ta nejvznešenější vážnost nemůže přežít, když ji kousnete zhluboka a bez varování do zadku.

Carmody zaječel, vyletěl do vzduchu svíraje v rukou zadnici a potom vyšplhal nahoru na vrata s hbitostí opice. Dřepěl na nejvyšší latce, švihácký klobouček naražený na jednom oku, a zdivočele se rozhlížel.

„Co to bylo, ksakru?“ ječel. „Co to ksakru bylo? Do prdele, co to jenom bylo?“

„Už je to v pořádku,“ řekl jsem utíkaje k němu a odolal jsem chuti praštit sebou na zem a válet sudy.

„Byl to jenom pejsek.“

„Pes? Jaký pes? Kde?“ Carmody ječel téměř pomateně.

„Odešel - zmizel, já sám jsem ho zahlédl jenom na několik vteřin.“ A skutečně, když jsem se rozhlížel, jen s obtížemi jsem uvěřil, že ten mihnuvší se černý stín vůbec existoval.

Musel jsem Carmodyho pořádně zkonejšit, abych ho dostal z vršku vrat, a když konečně stanul na zemi, překulhal k autu a posadil se, místo aby se účastnil návštěvy. Viděl jsem roztrhanou látku na jeho zadku a nemohl jsem mu zazlívát, že nehodlá riskovat další útok. Kdyby to byl býval někdo jiný, byl bych mu navrhl, aby si spustil kalhoty, a najódoval bych mu ránu, ale v tomto případě jsem se k tomu nějak nedokázal přimět. Nechal jsem ho tam sedět.

KAPITOLA 29

Když se Carmody dostavil k odpolední směně, byl už zase dokonale ve formě. Převlékl si flanelové kalhoty a seděl v autě sice trochu našišato, ale jinak jako by ta epizoda se psem vůbec neexistovala. Sotva jsme vyjeli, oslovil mě trošičku arogantně.

„Podívejte se, z toho, když se na vás budu jenom dívat, se asi moc nenaučím. Myslíte, že bych mohl sám dávat injekce a podobně? Chtěl bych mít opravdovou osobní zkušenost se zvířaty.“

Chvilí jsem mlčel a hleděl vpřed skrze mlhu jemných škrábanců na okně auta. Nemohl jsem mu dost dobře vysvětlovat, že se sám teprve snažím uvést se k farmářům a že někteří z nich jsou v názoru na mé schopnosti zcela určitě rezervovaní. Naklonil jsem se k němu.

„Dobře. Diagnózu musím určit já, ale kdykoli to bude možné, můžete potom pokračovat sám.“ Brzy měl první možnost okusit akce. Došel jsem k názoru, že vrhu deset týdnů starých prasátek by mohla prospět injekce antiséra proti *Escherichia coli*, a podal jsem mu lahvičku a jehlu. Když procházel cílevědomě mezi malými zvířátky, uvažoval jsem s mrzoutským zadostiučiněním, že ačkoliv nejsem au fait s petitem tištěnými odstavci v učebnicích, uměl bych něco lepšího než zahnat prasátka do špinavého kouta chlívka a pak je tam chytat. Protože ječící tvorečkové pronásledování Carmodym vyskakovali ze slaměné podestýlky a jako jedno tělo prolétli páchnoucím jezírkem močky ke vzdálené protější zdi. A když je student popadl za zadní nohy, hrabala selátka ve špíně a kopala ji zpátky na něj v soustavné přepršce. Konečně jim všem dal injekci, ale jeho elegantní výstroj byla bohatě pošplíchána a pobahněna a musel jsem úplně stočit okna, abych snesl jeho přítomnost ve voze.

Příští návštěva byla na veliké farmě s velkou výměrou orné půdy v nížině a bylo to jedno z mála míst, kde ještě lpěli na chovu koní. V dlouhé stáji se stále užívalo několika boxů se jmény koní nadepsanými na zdi: Boxer, Captain, Bobby, Tommy a klisny Bonny a Daisy. Jeli jsme sem za starým tažným koněm jménem Tommy, jehož potíží byla „zácpa“.

Tommy byl můj starý kamarád. Míval mírné záchvaty zácpové koliky a často jsem uvažoval, jestli nemá zúžení střeva. Ale každopádně ho deset gramů istizinu v půllitru vody pokaždé zase dalo do pořádku, a začal jsem tedy automaticky sypat žlutý prášek do sklenice. Farmář s pomocníkem mezitím otáčeli koně, provlékli mu pod uzdou provaz, přehodili ho přes trámu ve střeše stáje a vytáhli koni hlavu vzhůru.

Podal jsem Carmodymu sklenici a ustoupil jsem. Student vzhlédl a zaváhal. Tommy byl velký kůň a hlava vytažená vzhůru byla daleko mimo dosah. Ale pomocník přistrčil beze slova chatrnou, rozvrzanou kuchyňskou židli, Carmody na ni vylezl a stál tam, nebezpečně se pohupuje.

Se zájmem jsem přihlížel. Koním je vždycky obtížné dávat léčivý nápoj a Tommy neměl istizin rád, ačkoliv mu byl prospěšný. Při své poslední návštěvě jsem si všiml, že je čím dál tím šikovnější a umí držet hořkou směs vzadu v krku a nepolykat ji. Podařilo se mi oklamat ho tím, že jsem ho klepl pod bradou,

zrovna když si pohrával s myšlenkou vyprsknout to, a spolkl to s uraženým pohledem. Ale čím dál tím častěji a intenzivněji se terapie měnila v souboj vtipu.

Carmody vlastně neměl šanci. Začal docela dobře - podržel koni jazyk a vsunul mu lahvičku za kořen jazyka, ale Tommy na něj bez námahy vyžrál tak, že naklonil hlavu, aby mu tekutina vytekla koutkem huby.

„Teče to na druhým konci ven, mladíku!“ vykřikl trochu podrážděně farmář.

Student se nadechl a snažil se mířit dolů do krku, ale Tommy ho už ohodnotil jako amatéra a stal se absolutním pánem situace. Šikovným převalováním jazyka a drobným pokašláváním a pofrkáváním se zbavoval většiny léku a já jsem ucítil soucit při pohledu na Carmodyho zmítajícího se na rozvrzané židli a na žluté kaskády tekutiny kanoucí mu po obleku.

Nakonec zašilhal farmář do prázdné lahvičky.

„No, řek bych, že kapičku toho ten kůň spolkl, „zahučel kysele.

Carmody na něj chvíli lhostejně hleděl, pak si vyklepal pár dek istizinového roztoku z rukávu a odešel ze stáje.

Na příští farmě jsem s překvapením zaznamenal ve svém charakteru stopy sadismu. Majitel plemenného chovu velkých bílých prasat posílal prasnici na export do zahraničí, a proto musela podstoupit různá vyšetření, včetně krevní zkoušky na brucelózu. Odebrat několik kubíků krve z ušní žíly bojovného prasete je úkol, před nímž se většina veterinářů zachvěje, a proto bylo nabíledni, že požádat o to studenta je špinavý úskok, ale mé svědomí bylo zřejmě ukonejšeno připomínkou jeho studené a sebevědomé žádosti na začátku odpoledne. Podal jsem mu stříkačku a nehryzlo mě skoro nic.

Pomocník protáhl tlamou prasnice smyčku, pevně ji přitáhl přes rypák a za kančí zuby. Tahle běžná metoda fixace není vůbec bolestivá, ale prasnice byla jedna z těch, které nesnášely zbytečné hlouposti. Bylo to obrovské zvíře, a hned jak ucítila provaz, otevřela tlamu a dlouze a odmítavě zaječela. Byl to neuvěřitelný řev a bez námahy v něm vytrvala, zřejmě se vůbec nepotřebovala nadechnout. Rozhovor od té chvíle nepadal v úvahu a já jsem se v tom hrůzném rámusu díval, jak Carmody přikládá elastické obinadlo na kořen ucha, jak otírá povrch lihem a potom se jehlou rypá v tenké žíle. Nestalo se nic. Zkusil to znovu, ale jehla byla zatvrzele prázdná. Pokusil se ještě několikrát a potom, když už jsem cítil, že mi praskne lebka, jsem odešel z chléva do klidu a míru na dvoře.

Pohodlně jsem se procházel před vepřínem a na minutu nebo na dvě jsem se zastavil na vzdáleném konci, kde byl rámus poměrně slabý, abych se porozhlédl. Když jsem se vracel do chléva, znovu mě zasáhlo ječení jako pneumatická vrtačka a Carmody, zpocený a s mírně vyvalenými očima, vzhlédl od ucha, v němž se stále marně šťoural. Zdálo se mi, že už toho máme všichni dost. Užívaje němohry jsem studentovi naznačil, že bych to zkusil, a šťastnou náhodou už na první pokus natekla do stříkačky tmavá krev. Mávl jsem na pomocníka, aby odstranil lano, a v okamžiku, kdy to udělal, přestala svině jako zázrakem rvát a úplně klidně a nerušeně se začala rýt ve slámě.

„Teď nás nečeká nic mimořádného.“ Odjížděli jsme a já jsem krotil svůj hlas, aby nezněl vítězoslavně.

„Jenom býk s tumorem v čelisti. Ale je to zajímavé stádo - samé gallowajky a ty, co k nim jedeme, přezimují venku. Jsou to nejtvrdší zvířata z celého okresu.“

Carmody přikývl. Nic z toho, co jsem řekl, v něm zřejmě neprobouzelo velké nadšení. Mě tohle stádo nezkraceného černého dobytka svým způsobem fascinovalo. Kontakt s ním byl vždycky zpestřen určitou nejistotou - někdy jste je chytli a vyšetřili, a někdy zase ne.

Přijížděli jsme k farmě a já jsem viděl, jak po křovinaté stráni po naší pravici sbíhá houf asi třiceti býků.

Pomocníci je hnali dolů roztroušeným křovím holaše a tu a tam rozesetými skupinami stromů k místu, kde se před námi spojovaly kamenné zídky v ostrém úhlu.

Jeden z pomocníků na mě zamával. „Zkusíme ho chytit do provazu dole v koutě, až bude pohromadě s ostatními. Je to strašnej pacholek - na poli byste se k němu nikdá nemohl přiblížit.“

Po mocném křičení a mávání a běhání byli býčci konečně v rohu a stáli tam v těsném, nervózním houfu a chlupaté, černé bezrohé hlavy se míhaly v páře vystupující z jejich těl.

„Támhle je! Vidíte - má to na hlavě.“ Jeden z pomocníků ukázal na velké zvíře kdesi uprostřed stáda a začal se k němu prodírat. Můj obdiv pro yorkshirské zemědělce vystoupil zase o jednu příčli, když jsem pozoroval, jak se tlačí mezi dorážejícími a kopajícími zvířaty.

„Až mu hodím provaz na hlavu, musíte jít z druhé strany - jeden člověk ho nedokáže udržet.“ hekl, když se probíjel kupředu.

Určitě byl odborník, protože hned, jak se dostal na dosah, s praxí znalce hodil ohlávku býkovi na hlavu.

„V pořádku!“ křikl. „Pomozte mi s ním. Už ho máme.“

Ale když hovořil, zvíře zařvalo, silně sebou škublo a zaútočilo. Pomocník zoufale vykřikl a zmizel mezi chlupatými těly. Provaz se uvolnil z dosahu kohokoli. Kromě Carmodyho. Když kolem něj býk utíkal, mimovolně provaz popadl a pověsil se na něj.

Fascinovaně jsem se díval, jak člověk a zvíře letěli po poli. Utíkali ode mě ke vzdálenému svahu, zvíře se svěřenou hlavou, s nohama vystřelujícíma jako o závodech, a student vzpřímený a s oběma rukama na provaze před sebou, vtělená cílevědomost.

Muži i já jsme byli bezmocní diváci a stáli jsme ve ztichlé skupince, když se zvíře najednou obrátilo doleva a zmizelo za chumáčem nízkých stromů. Nebylo ho vidět jen několik okamžiků, ale připadalo nám to jako velmi dlouhá doba, a když se znovu objevilo, utíkalo ještě rychleji než předtím, řítilo se po trávě jako černý blesk. A Carmody, k nevíře, stále ještě visel na konci lana a stále byl vzpřímený, ale jeho kroky se nemožně prodloužily, až to vypadalo, že se dotýká země jenom každých deset metrů nebo tak nějak.

Obdivoval jsem jeho houževnatost a výdrž, ale konec byl jasný a blízký. Uběhl ještě několik namáhavých nejistých kroků a ležel. Ale nepustil. Býk utíkal ještě líp. Teď obrátil směrem k nám a vlekl nehybnou postavu jako pírkó a já jsem sebou trhl, když jsem viděl že míří rovnou k dlouhé řádce kravinců.

A když Carmody projížděl po hlavě, obličejem dolů, skrze třetí kravinec, začal jsem ho mít rád.

Konečně se musel pustit, a chvíli ležel bez hnutí v trávě. Utíkal jsem k němu, abych mu pomohl. Krátce mi poděkoval, pak se klidně rozhlédl po poli, aby spatřil to, co tak dobře zná každý veterinář - pacienta cválajícího z dohledu daleko za obzorem.

Student byl téměř k nepoznání. Šaty i obličej měl polepené špínou a hnojem kromě míst, kde prorážely šafránové cestičky istizinu, jako válečné malování, smrděl přišemně, měl pokousaný zadek, za celý den se mu vlastně nic nepovedlo, ale byl pozoruhodně neporažený. V duchu jsem se usmál. Nebylo správné soudit tohoto chlapce podle povrchních projevů. Dokázal jsem rozpoznat sítě velikosti.

Carmody s námi zůstal čtrnáct dní a po tom prvním dni jsem s ním už vycházel docela dobře. Nebyl to samozřejmě takový vztah jako s ostatními studenty. Vždycky mezi námi byla přehrada rezervovanosti. Trávil spoustu času nahlížením do mikroskopu. Díval se na krev, kůži, mléko a na závěr každého dne shromáždil vzorky případů, které navštívil. Večer se mnou zdvořile zašel na pivo, ale nekonalo se žádné uchichtávání, jímž se hodnotily události dne, jako s ostatními praktikanty. Vždycky jsem měl pocit, že by raději zapisoval případy do svých sešitů a zpracovával svá šetření.

Ale nevadilo mi to. Zjistil jsem, že je zajímavé setkat se se skutečně vědeckým způsobem myšlení. Od té tradiční studentské cházky byl tak vzdálený a byl jí tolik nepodobný, že už to ani víc nešlo - převládal v něm studený nadřazený intelekt, ale svým způsobem člověka těšilo pozorovat ho při práci.

Carmodyho jsem pak neviděl dvacet let. Všiml jsem si jeho jména ve věstníku, když dostudoval s nejlepšími známkami a pak se ztratil ve velkém světě výzkumu, aby se znovu objevil s další hodností, k níž pak, jak čas šel, přidával nové a nové stupně a kvalifikace. Občas se objevil v odborném časopise nesrozumitelný článek podepsaný jeho jménem a stalo se zcela běžným číst v odborném tisku, jaká stanoviska k čemu zaujímá doktor Carmody.

A když jsem se s ním konečně přece jenom setkal, byl čestným hostem na jakémsi veterinárním banketu a mezinárodně oslavovanou osobností obtíženou poctami. Seděl jsem na vzdáleném konci jednoho z postranních stolů a poslouchal jsem jeho brilantní projev s vědomím, že tak to muselo být. Obdivoval jsem jeho přístup k problematice, mistrovskou analýzu - to všechno jsem tušil již před těmi mnoha léty. Pak jsme odešli od stolů a on mezi námi procházel a já jsem zíral s něčím, co se podobalo úctě, na jeho vznešenou a blížící se postavu. Carmody byl vždycky vysoký, ale ve fraku přiléhajícím na mohutná ramena a v lesklé náprsence obepínající zaoblené břicho byl skutečně nepřekonatelný. Když mě míjel, zastavil se a podíval se na mě.

„To je přece Herriot?“ Jeho hezká ruměná tvář si podržela klid nadhledu.

„Ano, jsem rád, že vás zase vidím.“

Potrásli jsme si rukama. „A co dělá darrowbyská praxe?“

„Jako obvykle, „ odpověděl jsem. „Máme dost práce. Pomocná ruka by nám byla vítaná, kdyby se vám někdy chtělo.“

Carmody vážně přikývl. „Byl bych rád. Prospělo by mi to.“ Chystal se pokračovat ve své cestě, ale pak se zastavil. „Měl byste mi dát vědět, až budete potřebovat odebrat krev nějakému praseti.“ Na okamžik jsme si hleděli do očí a já jsem viděl zablýsknout ohníčky v té ledové modři. Pak odešel.

Díval jsem se za jeho vzdalujícími se zády, když mě někdo popadl za ruku. Byl to Brian Miller, šťastně tupý praktik jako já.

„Pojď, Jime, zvu tě na skleničku, „ řekl. Šli jsme k baru a objednali si dvě piva.

„Ten Carmody!“ řekl Brian. „Ten chlap má ale mozek, ale jinak je studenej jako ryba.“

Upíjel jsem piva a chvíli jsem se zamyšleně díval do sklenice.

„Víš, ani nevím, „ řekl jsem. „Docela určitě tak vypadá, ale Carmody je správný chlap.“

KAPITOLA 30

Žádný veterinář nemá rád, když mu někdo ztěžuje jeho úkol, a já jsem se teď lopotil v ovci a zápolil se stoupající vlnou podráždění.

„Víte, pane Kitsone, „ řekl jsem popuzeně, „měl jste pro mě poslat dřív. Jak dlouho jste se snažil pomáhat téhle ovci při porodu?“

Mohutný pan Kitson zabručel a pokrčil rameny. „Náhou chvíli, ne moc dlouho.“

„Půl hodiny - hodinu?“

„Ale depak, jen pár minut.“ Pan Kitson mě mrzutě pozoroval přes špičatý nos. Byl to jeho obvyklý výraz, vlastně jsem ho nikdy neviděl se usmát a pomyšlení, že by smích mohl narušit ty převislé tváře, bylo nepředstavitelné.

Zaskřípal jsem zuby a rozhodl se, že už neřeknu ani slovo, ale věděl jsem, že mu trvalo víc než několik minut, aby zapřičinil takový otok poševní stěny a zavínil, že pokožka tvorečků uvnitř byla vyschlá a drsná jako smrkový papír. Byl to dost jednoduchý porod - velká dvojčata, jedno vzadu, jedno vpředu, ale samosebou, jak se často stává, zadní nohy jednoho ležely vedle hlavy druhého, takže to vypadalo, že patříly témuž jehněti. S radostí bych se byl vsadil, že se tu pan Kitson svýma velkýma rukama hrabal celou dlouhou dobu v urputném pokusu dát dohromady nesprávnou hlavu s nesprávnými nohama.

Kdybych tu byl od začátku, byla by to práce na několik chviliek, ale teď jsem neměl ani centimetr prostoru a pokoušel jsem se posunovat jehňata jedním prstem místo celou rukou a nevedlo to k ničemu. Dnešní hospodáři nás naštěstí už takhle neklamou. Obvykle slychávám při porodu ovce: „Ne, jen jsem si rychle sáhl a poznal jsem, že to není nic pro mě, „ nebo něco na způsob toho, co jsem slyšel od jednoho farmáře před několika dny, „Dva mužský v jedný vovci, to není k ničemu dobrý, „ a domnívám se, že to vystihuje situaci výborně.

Pan Kitson ale byl ze staré školy. Nevěřil na veterináře, dokud nevyzkoušel každou jinou možnou cestičku, a když se nakonec musel uchýlit k našim službám, byl s výsledkem obvykle nespokojený. „Takhle to nepůjde, „ řekl jsem a vytáhl jsem ruku a rychle ji ponořil do vědra. „Musíme něco udělat s tou suchou sliznicí.“

Šel jsem přes starou stáj, která byla přebudována na provizorní prostor pro porody jehňat, a vzal jsem si z auta tubu želatinového krému. Když jsem se vracel, zaslechl jsem z levé strany nějaký zvuk. Stáj byla špatně osvětlená a napříč přes nejtmavší kout byla umístěna dvířka, takže vznikl malý prostor. Podíval jsem se dovnitř a v šeru jsem mohl rozpoznat ovci ležící na prsou, s nataženou hlavou. Hrudník se jí zvedal a klesal v typickém rychlém znervózněném dýchání ovce, která má bolesti. Občas tiše zanaříkala.

„A jaké jsou tadyhle potíže?“ zeptal jsem se.

Pan Kitson se na mě lhostejně díval z druhého konce budovy. „Včera měla moc špatný vobahnění.“

„Jak myslíte, špatný?“

„No... bylo to jedno velký jehně v zadní poloze a nemoh sem ho votočit.“

„Tak jste ho vytáhl tak, jak bylo... s podloženýma nohama?“

„Jo, nedalo se nic jinýho dělat.“

Naklonil jsem se přes dvířka a zdvihl jsem ocas ovce, špinavý výkaly a výtokem. Škulbl jsem sebou, když jsem uviděl zduřenou a anemickou vulvu a perineum.

„Trochu ošetření by jí nemohlo vadit, pane Kitsone.“

Farmář se vyděsil. „Depak, depak, nic vod vás nechci. Ta to už má za sebou - s tou už nemůžete nic dělat.“

„Myslíte, že umírá?“

„Jo.“

Položil jsem ruku ovci na hlavu a nahmatl jsem studené uši i čenich. Možná že má pravdu.

„A zatelefonoval jste Mallockovi, aby si pro ni přijel? Měla by skutečně být zbavena bolesti co možná nejdřív.“

„No jo... dyť to udělám.“ Pan Kitson zašoural nohama a podíval se na druhou stranu.

Pochopil jsem situaci. Nechá ovci, aby „zkusila své štěstí“. Dává jí šanci.

Údobí jehnat mě vždycky těšilo a dodávalo mi pocitu uspokojení, ale tohle byla druhá strana mince. Byla to doba spěchu a překotné práce, náhlý nával mimořádných úkolů ke všem každodenním povinnostem a svým způsobem to překonávalo možnosti farmářů i zvěrolékařů. Vlna nového života však za sebou nechávala dojemnou změt' trosek zničených tvorů, ovci příliš starých na to, aby přežily další mláďata, některé oslabené nemocemi jater nebo toxémií, jiné s infikovanými artritickými klouby a ještě další, které měly „špatný vobahnění“. Člověk je často nacházel, jak leží napůl zapomenuté v tmavých koutech, jako byla tahle stáj. Nechávali je tam, dávali jim šanci.

Mlčky jsem se vracel k své původní pacientce. Můj krém hodně pomohl a dokázal jsem pracovat víc než jedním prstem. Musel jsem se rozhodnout, jestli napřed vytáhnou jehně se zadní polohou, nebo jehně s přední polohou, a protože hlavička už byla ve vagíně, rozhodl jsem se vzít napřed přední.

S pomocí farmáře jsem zdvihl zadek ovce a položil ho na otýpku slámy. Teď jsem mohl pracovat směrem dolů a opatrně jsem tlačil obě zadní nohy zpátky do dělohy. V prostoru, který jsem takto získal, bylo možné zachytit prstem přední nožky podložené pod hrudníkem předního jehněte a vytáhnout je do poševního vchodu. Potřeboval jsem jenom další dávku krému a několik okamžiků tahu a jehně bylo na světě.

Ale bylo už příliš pozdě. Drobnou stvořeníčko bylo mrtvé a umíráček zklamání ve mně cinkal jako vždycky při pohledu na dokonale ztvárněné tělíčko, kterému nechybělo nic - než jiskra života.

Rychle jsem si znovu nakrémoval paži a hmatal uvnitř po zatlačení jehněti. Teď tam byla spousta místa a dokázal jsem zachytit rukou hýždě a vytáhnout jehně bez námahy. Tentokrát jsem měl malou naději, že bude živé, a soustředil jsem svou snahu výhradně na to, abych ulevil ovci. Avšak když jehně přišlo na chladný vzduch, cítil jsem, že sebou škublo a že se v mých rukách zavrtěla. malá vlněná ovečka, takže jsem poznal, že všechno je v pořádku.

Zajímavé, jak často se to stávalo. Člověk napřed vytáhl mrtvé jehně - někdy dokonce ve stavu rozkladu - a za ním vykukovalo živé. Byla to ale příjemná prémie; potěšeně jsem mu vytíral z tlamičky očistky a přistrčil ho k matce, aby ho olízala. Další vyšetření dělohy už neodhalilo nic a já jsem se vzpřímil.

„Tak nic se jí nestalo, a doufám, že bude v pořádku,“ řekl jsem. „A mohl byste mi, prosím, pane Kitsone, přinést nějakou čistou vodu?“

Mohutný muž beze slova vylil vědro na podlahu. stáje a odešel k domu. V tichu jsem slabě slyšel oddychování ovce na vzdáleném konci. Snažil jsem se nemyslet na to, co ji čeká. Brzy odjedu a uvidím jiné případy, pak se naobědvám a vyjedu na odpolední návštěvy, a tady v koutě bude dodýchávat bezmocný tvor. Jak dlouho jí bude trvat, než zemře? Den? Dva dny.

Nebylo to k ničemu. Musel jsem něco udělat. Skočil jsem k autu, popadl ampulku nembutalu a padesátikubíkovou injekční stříkačku a pospíchal jsem zpátky do stáje. Přeletěl jsem přes nahnílé trámy dveří, natáhl čtyřicet kubiků a vpíchl celou dávku do břišní dutiny ovce. Pak jsem přešel zpátky, přeběhl přes celou stáj, a když se pan Kitson vrátil, stál jsem nevinně zase na svém místě.

Otřel jsem se ručníkem, navlékl si sako a posbíral skleničky antiseptika a tubu s krémem, který mi tak dobře posloužil. Pan Kitson mě doprovázel stájí, šel přede mnou a cestou mimochodem pohlédl do kouta přes dvířka. „Panečku, s tou to tedy de rychle,“ zavrčel.

Podíval jsem se přes jeho rameno do šera. Sípavé oddychování ustalo a místo něho bylo slyšet pomalý,

vyrovnaný dech. Oči měla zavřené. Ovce byla dokonale uspaná. Zemře v klidu a míru.

„Ano, „ řekl jsem, „odchází, o tom se už nedá pochybovat. Podle mého názoru to s ní už nebude dlouho trvat.“ Nemohl jsem si odpustit, abych ho na rozloučenou trochu nepopíchl. Přišel jste o tuhle ovci a o to jehně tam vzadu. Myslím, že bych vám byl obě zvířata zachránil, kdybyste mi byl dal příležitost.“

Možná že pan Kitson moje slova pochopil a dal jim za pravdu, protože jsem ke svému překvapení byl za několik dní znovu pozván na farmu k ovci, která zřejmě trpěla jen malými potížemi.

Pásla se na louce blízko u domu, očividně plná jehňat, až praskala ve švech. Byla tak kulatá a tlustá, že se stěží kolébala na nohou. Ale vypadala zdravě a vesele.

„Je to v ní nák pitomě pomíchaný, „ vysvětloval pan Kitson mrzutě. „Našahal jsem dvě hlavy a pánbů ví, kolik nohouch. Sem nevěděl, co to ksakru znamená.“

„Ale nezkoušel jste to moc dlouho?“

„Depak, nezkoušel sem to vůbec.“

Inu, dosáhli jsme pokroku. Farmář přidržel ovci kolem krku já jsem si klekl za ní a ponořil jsem paže do vědra s vodou. Náhodou bylo zase jednou teplé ráno. Když se tak dívám zpátky, všechny moje vzpomínky na nově narozená jehňata jsou spojena se štiplavým větrem, který se prohání po pastvinách na stráních, s rozpraskanými rukama, s oznoženými pažemi, s rukavicemi, šátky a ozáblými ušima. Ještě mnoho let potom, co jsem odejel z Glasgowu, jsem čekával na lahodné předjaří západního Skotska. Teď po třiceti letech čekám stále, ale začíná mi docházet, že se v Yorkshiru nevyskytuje.

Ale tohle ráno bylo výjimečné. Slunce pálilo z měkké modři oblohy, nikde ani větříček, a něžný pohyb větru přinášel vůni květín z vřesoviště a dech teplé trávy až ke mně, když jsem tam tak klečel.

Čekala mě má oblíbená práce. Skoro jsem se začal blaženě smát, když jsem lovil v ovci. Bylo tam místa jak v tanečním sále všechno vlhké a nedotčené a nepokažené - úplná hračka skládat tu doplňovačku s tajenkou - co k sobě patřilo. Ve třiceti vteřinách se mi kroutilo na trávě jehňátko, za několik chviliek druhé, pak třetí, a nakonec jsem ke svému potěšení sáhl hodně dopředu a našel tam další malinký pazneht a vytáhl ho na svět.

„Čtyřčata!“ Volal jsem šťastně, ale hospodář nesdílí mé nadšení.

„To není nic jiného než veliká votrava, „ hučel. „Byla by na tom vo moc lepší jenom se dvouma.“

Odmlčel se a kysel s po mně podíval. „V každém případě se mi zdá, že sem vás vůbec nemusel volat. Byl bych to dokázal docela sám.“

Smutně jsem k němu vzhledl ze svého dřepu. V naší práci má člověk někdy pocit, že prostě nemůže zvítězit. Když to trvá příliš dlouho, nejste k ničemu, když jste hotov rychle, byla vaše návštěva zbytečná. Nikdy jsem nebyl stoupencem názorů mých cynických starých kolegů, kteří mě nejednou napomínali.“

„Nikdy nedopust', abys přiváděl jehňata na svět snadno a rychle. Chvilku tam ty potvůrky zdržuj, když je to nutné, „ - ale někdy jsem přiznával, že na tom něco bylo.

Ale ať si, díval jsem se na čtyři jehňata a byl jsem se sebou spokojený. Často mi bývalo těch drobečků líto, když vstupovali do nelaskavého světa, často dokonce do sněhu a ledu, ale dnes byla radost pozorovat, jak zápolí, aby se postavili na nohy pod doteky přívětivého slunce, a jak jejich viněné kožíšky rychle usychají. Jejich matka zázračně zhubla a zhlouple se mezi nimi motala, jako by nemohla věřit tomu, co viděla. Očichávala je a olizovala a na její hrdelní pomekávání odpovídaly první roztržené čtyři hlásky čerstvé rodinky. Nadšeně jsem poslouchal konverzaci, když pan Kitson promluvil.

„Támdle je ta ovce, co se tudle vobahníla, jak ste tu byl.“ Vzhledl jsem a skutečně tam šla, pyšně běžela kolem nás s jehňátkem těsně u boku.

„Ano, vypadá výborně, „ řekl jsem. Byl to příjemný pocit a dobrý pohled, ale moje pozornost byla přivábená něčím jiným. Ukázal jsem přes palouk. „A támhle ta ovce.. Obvykle se mi všechny ovce zdály stejné, ale na té jedné bylo něco povědomého... Vypelichaná vlna na zádech, holý pruh kůže táhnoucí se od krku podél páteře... určitě jsem se nemohl mýlit.

Farmář sledoval můj ukazováček. „A jo, to je ta děvenka, co ležela vzadu ve stáji, když ste tu byl posledně.“ Bezvýrazně a upřeně se na mě zadíval. „Ta, co ste na mně chtěl, abych k ní zavolal Mallocka.“

„Ale... ale... vždyť umírala!“ vyhrkl jsem.

Koutek úst pana Kitsona se stočil vzhůru v grimase, která musela být nejbližší formou úsměvu. „No jo, to

ste mi tenkrát povídal, mládenče.“ Shrbil ramena. „Povídal ste, že jí to už nemůže dlouho trvat, že jo? Nedostávalo se mi slov. Díval jsem se na něj s otevřenými ústy. Musel jsem vypadat jako obraz úžasu a nevíry a vypadalo to, že farmář také nechápe, jak se to mohlo stát, protože pokračoval: „Ale něco vám povím. Byl sem mezi vovcema celej život, ale nikdá sem něco podobnýho neviděl. Ta vovce zkrátka usnula.“

„Skutečně?“

„Jo, usnula a povídám vám, že spala dva celý dny!“

„Že spala dva dny?“

„Jo, spala, a to si nedělám žádnou legraci. Chodil sem pořád do stáje, ale bylo to celou tu dobu stejný. Ležela tam tak klidně jako ten první den, celej druhej den, a dyž sem tam přišel třetí ráno, tak tam stála, koukala se na mě a měla hlad.“

„Neuvěřitelné!“ Vstal jsem. „Musím se na ni podívat.“

Chtěl jsem skutečně vědět, co se stalo s tou zanícenou tkání a zhmožděním pod ocasem. Opatrně jsem se k ní přiblížil a kousek za kousem jsem ji hnál dolů do rohu pastviny. Tam jsme proti sobě pár vteřin stáli, já jsem se pokusil o několik výpadů, a ona reagovala drobnými úskoky, a když jsem se po ní nakonec ohnal, abych ji chytil za rouno, bez námahy se mi vymkla a proletěla mimo mne dupajíc kopýtky. Běžel jsem za ní asi deset metrů, ale bylo příliš horko a vysoké gumovky nejsou ideální výzbrojí na běh. Kromě toho jsem už dávno došel k poznání, že když veterinář nedokáže chytit svého pacienta, nemusí se příliš trápit, protože je určitě všechno v pořádku.

Vracel jsem se přes pastvinu a začínalo mi svítat. Něco jsem docela náhodou objevil. Život té ovce nezachránila lékařská terapie, ale prostě to, že jsem utlumil bolest a dovolil přírodě, aby dokončila uzdravení. Bylo to poučení, které jsem nikdy nezapomněl. Že zvířata, když se setkají s prudkou a trvajícím bolestí a s děsem a šokem, který bolest vyvolává, se často vzdají a zemřou, ale když tu bolest odstraní, může se stát neuvěřitelné. Obtížně se to vysvětluje, ale vím, že to tak je.

Když jsem došel k panu Kitsonovi, propalovalo mi slunce zátylek a cítil jsem, jak mi stéká pod košili pot. Mohutný farmář pořád ještě pozoroval ovci, která přestala utíkat a spokojeně se pásala na trávě.

„Porád nevím, co v tom bylo,“ vrčel a škrabal se na řídkém porostu na bradě. „Celý dva dny se vůbec nehnula.“ Obrátil se ke mně a oči se mu rozšířily.

„Něco vám povím, mladíku, člověk by si zrovna pomyslel, že jí někdo dal nákej prášek pro spaní!“

KAPITOLA 31

S obtížemi jsem se nutil pustit z hlavy ovci pana Kitsona, ale musel jsem, protože kromě vši práce s ovci problémy naší veterinární praxe šly dál svým tempem. Jeden z nich byla Flaxtonova pudlice Penny.

První návštěva Penny v naší ordinaci byla pamětihodná půvaby její paní. Když jsem strčil hlavu do čekárny a řekl „další prosím“, zdálo se mi, že malá kulatá tvářička paní Flaxtonové s lesklou hřívou modročerných vlasů ozářila místnost jako sluneční paprsek. Možná že účinek byl zvýšen faktem, že seděla mezi metrákovou paní Barmbyovou, jež přinesla kanára, abych mu ostříhal dráčky, a starou paní Spenceovou, téměř devadesátiletou, která se zastavila pro prášek proti blechám pro svou kočku - ale at' to bylo, jak to bylo, nepochybně bylo příjemné se na ni podívat. Nejen proto, že byla hezká, v jejích kulatých očích bylo kouzlo nevinnosti a neustále se usmívala. Penny sedící jí na koleně, vypadala, že se usmívá zpod korunky hnědých kudrlinek na čele.

V ordinaci jsem postavil psíka na stůl. „Tak tedy jaké máte potíže?“

„Zvrací a má průjem,“ odpověděla paní Flaxtonová, „začalo to včera.“

„Aha.“ Obrátil jsem se a vzal jsem z povinnosti teploměr. „Nezměnili jste nějak její stravu?“

„Ne, vůbec ne.“

„Nepožírá odpadky, když jde na procházku?“

Paní Flaxtonová zavrtěla hlavou. „Obvykle ne, i když si myslím, že i ten nejhodnější pes si občas zobne nějakého hnusu a něčeho úplně příšerného.“ Zasmála se a Penny jí úsměv oplatila.

„Má sice mírně zvýšenou teplotu, ale vypadá docela vesele.“ Položil jsem ruku psovi na břicho.

„Podíváme se ti na pupík, Penny.“

Zvířátko sebou škublo, když jsem opatrně prohmatával břicho. Kolem žaludku a střev bylo trochu citlivé. „Má gastroenteritidu, „ řekl jsem. „Ale vypadá to jenom docela nevýrazně, a myslím, že by to mělo brzy přejít. Dám vám pro ni nějaký lék a několik dní ji krmte lehkou dietní stravou.“

„Ano, děkuji.“ Úsměv paní Flaxtonové se prohloubil, když hladila psovi hlavu. Bylo jí asi třidvacet a přistěhovala se se svým mladým manželem do Darrowby teprve nedávno. Její manžel zastupoval jeden z velkých zemědělských podniků, které dodávaly hospodářům krmivo, a občas jsem ho při svých pochůzkách potkával. Právě tak jako jeho manželka, a vlastně i jako jejich pes, vzbuzoval pocit srdečného přátelství.

Odeslal jsem paní Flaxtonovou s lahvičkou vizmutu, kaolínu a chlorodinové směsi, což byl jeden z našich osvědčených a oblíbených terapeutických úkonů. Psík běžel dolů po schodech z ordinace a vrtěl ocáskem a já jsem doopravdy nečekal žádné vážné potíže.

Avšak za tři dny byla Penny v ordinaci znovu. Pořád ještě zvracela a průjem se v nejmenším nezlepšil. Znovu jsem postavil psíka na stůl a znovu vyšetřil a znovu jsem nezjistil nic výrazného. Slábla vlastně už pátý den, ale ačkoliv ztratila trošku své výbojnosti, vypadala stále pozoruhodně veselá. Trpasličí pudl je malý, ale houževnatý a velice hravý, a tenhle se nehodlal jen tak snadno zdeprimovat. Ale přesto se mi to nelíbilo. Takhle to nemohlo pokračovat. Rozhodl jsem se změnit léčení a přejít na směs živočišného uhlí a přísad, které se mi v minulosti osvědčily a které mi dobře posloužily.

„Nevypadá to zvlášť vážně, „ říkal jsem, když jsem paní Flaxtonové podával krabičku plnou černých granulek. „Ale máme s tím dobré výsledky. Žere, vidíte, tak jí to přidávejte do potravy.“

„Děkuji vám.“ Obdařila mne jedním ze svých zářivých úsměvů, vložila krabičku do kabelky a já jsem ji doprovodil chodbou ke dveřím. Nechala si kočárek dole u schodů, a ještě než jsem se podíval pod stříšku, věděl jsem, jaké mimino spatřím. A doopravdy - buclatá tvářička na polštáři se na mě dívala kulatýma přátelskýma očima a pak se roztáhla do potěšeného úsměvu.

Byli z lidí, se kterými jsem se rád setkával, a když jsem se za nimi díval, jak odcházejí ulicí, doufal jsem, že Penny bude v pořádku a že je dlouho neuvidím. To se však nemělo stát. Za několik dní byli zpátky, a tentokrát byla na pudličce vidět bolest a vyčerpání. Když jsem ji prohlížel, stála nehybně, s mrtvými očima a jen občas zavrtěla ocáskem, když jsem ji pohladil hlavu a promluvil na ni.

„Obávám se, že to je pořád stejné, pane Herriote, „ pravila její paní. „Žere teď jen málo a cokoli sní, z ní hned zas vyběhne. A má strašnou žízeň - pořád je u misky s vodou a pak to zvrátí.“

Přikývl jsem. „To znám. Zánět v ní vyvolává velikou žízeň a samozřejmě, čím víc pije, tím víc zvrací. A to ji strašně vyčerpává“

Znovu jsem změnil způsob léčení. Po pravdě řečeno jsem v příštích několika dnech vyčerpал všechny druhy léků, které jsme měli k dispozici. Se shovívavým úsměvem se dívám teď zpátky na to všechno, co jsem psíkovi předepsal: kořen ipekakuanhy v prášku a opium, salicylan sodný a kastrovou tinkturu, a dokonce starodávné exotické léky jako hematoxylin a nálev karyofylu, které už bohudíky upadly dávno v zapomnění. Byl bych dosáhl úspěchu, kdybych byl měl tehdy antibiotika, která působí na zažívací ústrojí, jako je například neomycin, ale v tehdejší situaci jsem se nemohl dostat nikam.

Navštěvoval jsem Penny denně, protože nebyla schopná dojít do ordinace. Předepsal jsem jí dietu z mrkve a vařeného mléka, ale nedosáhl jsem ničeho ani dietou, ani lékařskou péčí. A malý psík celou tu dobu chřádl.

Krise se dostavila jednou ráno ve tři hodiny. Zvedl jsem telefon u své postele a ozval se rozechvělý hlas pana Flaxtona.

„Velice se omlouvám, že vás musím vytáhnout z postele v takovouhle hodinu, pane Herriote, ale přál bych si, abyste se přišel podívat na Penny.“

„Proč, je jí hůř?“

„Ano, a... obávám se, že teď má bolesti a trpí. Viděl jste ji dnes odpoledne, vidíte? A od té doby neustále pila, zvracela a měla průjem, a teď už vůbec nemůže. Leží v košíčku a pláče. Určitě má velké bolesti.“

„Ano, za několik minut budu u vás.“

„Ano. děkuji vám.“ Na chvíli se odmlčel. „A pane Herriote... budete připraven na to, že ji uspíte,

vidíte?“

Moje nálada, která nikdy nebyla v tuto ranní dobu na výši, klesla pod bod mrazu. „Je to tak zlé?“

„Víte, my už to skutečně nemůžeme vydržet. Moje žena je tak nešťastná... myslím, že víc nesnese.“

„Ano.“ Položil jsem telefon a odhodil jsem pokrývku tak prudce, že jsem Helenu rázem probudil.

Spánek narušený v časných hodinách ranních je jeden z křížků, které musí nést manželka veterináře, ale obvykle jsem se vyplížil tak tiše, jak jsem jen mohl. Tentokrát jsem však dusal po ložnici, rval na sebe šaty a mluvil sám k sobě. Ačkoliv se jistě divila, co tahle kritická situace znamená, moudře a tiše mě pozorovala, dokud jsem neotočil vypínačem a neodešel.

Nejel jsem daleko. Flaxtonovi bydleli v jedné z nových vilek na Brawtonské ulici, vzdálené asi dva kilometry. Mladí manželé v županech mě dovedli do kuchyně, ale ještě než jsem došel do kouta ke košíčku, slyšel jsem kňučení Penny. Neležela pohodlně stočená do klubíčka, ale na prsou s hlavou podloženou, byla vyděšená a v bolestech. Vsunul jsem pod ni ruce a zdvihl jsem ji - nevážila skoro vůbec nic. Trpasličí pudlík v plné síle je hodně drobný, ale po dlouhotrvající nemoci vypadala Penny jako oškubané peříčko a kudrnatý hnědý kožíšek byl mokrý, pošpiněný zvratky a průjmem.

Paní Flaxtonová se tentokrát neusmívala. Viděl jsem, že zadržuje slzy, když promluvila.

„Skutečně by bylo nejlaskavější...“

„Ano... ano...“ Položil jsem zvířátko do košíčku a přidřepł k němu, bradu v dlaních. „Ano, myslím, že máte pravdu.“

Ale pořád jsem se nehýbal, dřepěl jsem tam a hleděl v nevěře na důkaz svého neúspěchu. Tomuhle psu byly teprve dva roky - měla před sebou celý život běhání, skákání a štěkání a netrpěla ničím jiným než gastroenteritidou, a já jsem teď měl zhasnout poslední jiskřičku života, který v ní zbýval. Bylo to trpké pomýšlení, že to bude vlastně jediný pozitivní zákrok, který jsem od začátku učinil.

Zmocnila se mne únava - nikoliv proto, že jsem byl nevyspalý. Napřímil jsem se pomalými ztuhlými pohyby starce a chystal jsem se obrátit, když jsem si všiml něčeho na malém tvorečkovi. Ležela už zase na prsou s hlavou nataženou, tlamičkou otevřenou a vyplazeným jazykem a ztěžka oddychovala. Bylo to něco, co jsem už viděl... ta poloha... to vyčerpání, bolest a šok... - a najednou se mi v mém ospalém mozku rozbřesklo, že vypadá přesně tak jako ovce pana Kitsona tenkrát v tom tmavém koutě. Jiný druh, ano, ale všechno ostatní bylo stejné.

„Paní Flaxtonová, „řekl jsem, „já Penny uspím. Ne tak jak vy myslíte, jenom dočasně. Možná že když si odpočine z toho neustálého pití a zvracení a vyčerpání, pomůže sama příroda.“

Oba mladí lidé se na mě dívali s pochybami a za chvíli promluvil manžel.

„Nemyslíte, že už zkusila dost, pane Herriote?“

„Ano, zkusila, určitě zkusila.“ Prohrábl jsem si rukou rozčuchané, neučesané vlasy. „Ale tohle jí už nezpůsobí žádné trápení. Nebude vědět vůbec nic.“

Když pořád ještě váhali, pokračoval jsem. „Moc rád bych to zkusil - napadlo mě totiž něco.“

Podívali se na sebe a potom paní Flaxtonová přikývla. „Dobře, pusťte se do toho, ale bude to naposled, vidíte?“

Ven do nočního vzduchu k autu pro stejnou lahvičku nembutalu a vbodl jsem zvířátko velmi malou dávkou. Do postele jsem se vracel se stejným pocitem, jaký jsem měl u té ovce. Ať se stane co se stane, nebude už trpět.

Druhý den ráno ležela Penny stále ještě natažená a klidná na boku, a když ve čtyři odpoledne vypadala, že se probouzí, opakoval jsem injekci.

Právě tak jako ovce spala osmačtyřicet hodin, a když se konečně stavěla na nejisté nohy, nemířila okamžitě k misce s vodou, tak jako tolik předchozích dnů. Místo toho se pokusila nejistě vyjít ven a proběhnout se po zahradě.

A od té chvíle - jak se říká v chorobopisech - pokračovalo zlepšování stavu rovnoměrně. Nebo, jak bych raději napsal, Penny se jako zázrakem báječně zotavila a po celý svůj dlouhý život už ani jednou nezastonala.

Hrávali jsme s Helenou tenis na travnatých kurtech blízko darrowbyského kriketového hřiště. Flaxtonovi také a vždycky s sebou vodili Penny. Díval jsem se na ni plotem z pletiva, jak skotačí s jinými psy a později s rychle rostoucím synem Flaxtonových, a vždycky znovu jsem žasl.

Nechci vzbudit dojem, že se přimlouvám za dlouhodobou narkózu při všech potížích zvířat, ale docela určitě vím, že uklidňující prostředky mají svůj význam. Dnes máme širokou paletu uklidňujících prostředků s různým účinkem, takže si můžeme vybrat, a kdykoliv se setkám s akutním případem gastroenteritidy u psů, užiji některý uklidňující prostředek spolu s normálním léčením. Protože sedativum zmírňuje smrtelné vyčerpání a zabrání bolesti a strachu, který ji doprovází. A po všechna ta léta, kdykoliv vidím pobíhat Penny, kdykoliv ji slyším štěkat s veselými očima a plnou života a pohybu, vždycky mě znovu přemůže vlna vděčnosti za způsob léčení, na který jsem přišel náhodou v tmavém koutě stáje.

KAPITOLA 32

Tohle byl nefalšovaný Yorkshire - ta čistá vápencová zídka táhnoucí se až ke skalnímu útesu s cestičkou protínající zářivou zelení křovinaté vřesoviště. Kráčel jsem tváří proti provoněnému větru a znovu jsem cítil ten věčný úžas nad tím, že jsem sám v bezbřehé ploše vřesoviště, kde se nehýbalo vůbec nic a kolem dokola se rozprostíraly dlouhé kilometry purpurových kvítků a zelená tráva sahala daleko, daleko, až se na obzoru setkala s modrým oparem oblohy.

Ale nebyl jsem tu úplně opuštěný. Byl se mnou Sam, a v tom byl veliký rozdíl. Helena přinesla do mého života spoustu věcí, a Sam byl jedna z nejvzácnějších. "původem beagle a její osobní oblíbenec. Když jsem ho poprvé spatřil, bylo mu kolem dvou let a žádným způsobem jsem nemohl vytušit, že právě on bude můj věrný společník, můj automobilový pes, můj přítel, který seděl po mém boku celé dlouhé hodiny jízdy. Zemřel, když mu bylo čtrnáct let, a byl první z řady milovaných psů, jejichž přátelství hrálo a prosvěťovalo můj život a mou práci.

Sam si mě přivlastnil hned na první pohled. Jako by si byl přečetl příručku o psu - příteli člověka, protože byl neustále blízko mne. Při našem společném poježdění krajem se neustále dychtivě rozhlížel oknem, tlapy v pozoru, vždycky přichystaný vyskočit; když jsem seděl v našem obývacím pokoji, měl hlavu položenou na mé noze a běhal za mnou, kamkoli jsem se hnul. Když jsem si zašel do hospody na pivo, seděl mi pod židlí, a když jsem si dával stříhat vlasy, stačilo zdvihnout bílou přikrývku a spatřili jste Sama u mých kolenou. Jediné místo, kam jsem se ho neodvážil vzít, byl biograf a tehdy zalézal pod postel a trucoval.

Většina psů miluje jízdu v autě, ale u Sama to byla vášeň, která nikdy neochabovala - dokonce ani v nočních hodinách. S radostí opouštěl svůj košíček, když celý svět spal, několikrát se protáhl a následoval mě do chladna. Seděl na sedadle dřív, než jsem úplně otevřel dveře vozu, a tenhle úkon se stal natolik součástí mého života, že jsem ještě dlouho po jeho smrti bezmyšlenkovitě držel otevřené dveře a čekal jsem na něj. Dodnes si pamatuji, jak mě bolelo, že do auta neskočil a neskočí.

Jeho společnost doplnila chvíle odpočinku, které jsem si dopřával během svého denního poježdění. Zatímco v kancelářích a továrnách měli přestávky na svačinu, já jsem zastavil auto a vykročil do nádhery, která byla vždycky po ruce, a krátce jsem se prošel po zastrčených vozovkách, po lese nebo tak jako dnes, po travnatých polních cestách, vedoucích přes vysoké vrcholy.

Dělával jsem to vždycky, ale teď to mělo nový smysl. Každý, kdo šel někdy na procházku se psem, zná hluboké uspokojení plynoucí z toho, že poskytnete radost tvorovi, jehož máte rádi, a pohled na malou postavičku cupající přede mnou mi dodával zadostiučinění, které jsem před tím postrádal.

Za zatáčkou cesty jsem přišel k místu, odkud spadala prudce vlna hustého vřesu dolů na stráň, na plošinku obrácenou vábně ke slunci. Byla to pobídka, které jsem nikdy nedokázal odolat. Podíval jsem se na hodinky. Měl jsem ještě několik minut volných, nečekalo na mne nic naléhavého, jenom tuberkulínace u pana Dacra. Ve vteřině jsem ležel na pružných stoncích, na nejkrásnější přirozené matraci na světě.

Ležel jsem s očima přivřenými před sluneční září a v těžké vůni vřesu a patřil na stíny mraků přebíhajících po útesech skal a zastírajících na chvílku rokle a průrvy a vrcholky stínem, v jehož patách putovala zase další oslňující zeleň.

To byly dny, kdy jsem byl nesmírně vděčný za praxi na venkově. Dny, kdy jsem chodil jenom v košili a kdy olověná hrozba pustých výšek tála v přívětivosti, kdy jsem se ztotožňoval tady s těmi vzdušnými horizonty, se vším, co rostlo kolem mne, a byl jsem šťastný, že jsem se stal tím, čím jsem nikdy netušil, že

se stanu - venkovským veterinářem. Můj kolega a partner je někde venku, pobíhá po své praxi, a Tristan pravděpodobně studuje ve Skeldalu, což bylo dost zvláštní pomyšlení, protože Tristana jsem donedávna nikdy nespátřil s otevřenou učebnicí. Byl obdařen mozkiem, který nepotřebuje biflovat, ale tenhle rok podstoupí konečné zkoušky, a dokonce i on se musel učit. Nepochyboval jsem o tom, že brzy získá kvalifikaci, a svým způsobem mi připadalo jako škoda, že jeho svobodný duch bude omezen realitou veterinární praxe. Bude to konec jedné světlé kapitoly jeho života, našeho života.

Hlava s dlouhými ušima zakryla slunce - Sam přišel a sedl si mi na prsa. Tázavě se na mě podíval. Neliboval si v lenošení, ale věděl jsem, že kdybych se nehýbal ještě několik minut, stočil by se s klidem filozofa do klubíčka na mých žebrech a dřímал by, dokud bych se nepřichystal k odchodu. Ale tentokrát jsem odpověděl na jeho nevyslovenou žádost tím, že jsem se posadil a on kolem mě potěšeně skákal, když jsem vstal a vracel se k autu a k tuberkulinaci u pana Dacra.

„Hni sebou, Bille!“ křičel o několik chvil později pan Dacre, tahající za velký býčí ocas.

Tenkrát měl skorem každý farmář býka a téměř všichni se jmenovali Billy nebo Bill. Myslím si, že býk je velice dospělé zvíře, a proto se mu dostává dospělých jmen. Protože se vyznačoval poslušností, reagoval na škubnutí za ocas a přesunul svou obrovskou váhu k jedné straně tak, že mi nechal dost prostoru, abych se prostrkal mezi ním a dřevěnou přepážkou, k níž byl přivázán řetězem.

Zaznamenával jsem tuberkulinaci a nechtěl jsem nic jiného než změřit kožní reakci. Musel jsem otevřít ramena svého kutimetru široko od sebe, abych obsáhl tloušťku kůže na velkém krku.

„Tricet, „ zavolal jsem na farmáře. Zapsal číslo do knížky a zasmál se. „Krucí, ten má tedy míru.“

„Ano, „ odpověděl jsem a začal jsem se tlačit zpátky. „Vždyť je to taky kus chlapa, ne?

A jaký kus, mi bylo dáno zjistit v tom okamžiku, protože býk se najednou otočil a přišpendlil mě na přepážku. Krávy to dělaly docela pravidelně; odsunul jsem je tak, že jsem se vzepřel zády proti tomu, co bylo za mnou, a odstrčil jsem je. Ale s Bilem to nešlo.

Stěží jsem dýchal a vši silou jsem tlačil a vzpíral se proti tukovým vrstvám pokrývajícím obrovský tmavě rudý bok, ale zrovna tak bych se byl mohl pokoušet odsunout stodolu.

Farmář upustil knížku a popadl znovu ocas, ale tentokrát nejevil býk sklon ke spolupráci. V jeho chování nebyla zlomyslnost - prostě si udělal pohodlí a trochu se opřel o dřevěnou stěnu, a myslím, že si vůbec nevšiml toho člověčího drobků, který se mu horečnatě zmítal kolem žeber.

Ale ať už chtěl nebo nechtěl, konečný výsledek byl stejný. Pomalu ale jistě ze mě vymačkával život.

Bojoval jsem vším, co jsem měl, s vyvalenými očima, hekaje a skoro jsem už nedýchal, ale nemohl jsem se pohnout ani o centimetr. A zrovna když jsem si myslel, že to už nemůže být horší, začal se Bill o přepážku drbat, třel se nahoru a dolů. Tak proto tedy se otočil, něco ho svědilo a chtěl se jenom podrbat.

Výsledek byl pro mne katastrofální. Byl jsem si naprosto jistý, že moje vnitřnosti jsou soustavně rozmílány na kaši, a když jsem kolem sebe mlátil v úplné panice, obrovské zvíře se opřelo s ještě větší vahou.

Nedokážu si představit, co by se bylo stalo, kdyby dřevo za mnou nebylo bývalo staré a shnilé, ale právě když jsem cítil, že mě opouštějí smysly, ozvalo se praskání a štípání a já jsem propadl do sousedního stání. Ležel jsem tam mezi roztrštěným dřevem jako ryba vyhozená na břeh, hleděl jsem na pana Dacra a čekal, až mi znovu začnou fungovat plíce.

Farmář, který překonal první leknutí, si horlivě třel horní ret ve zdvořilé snaze nesmát se. Jeho malá dceruška, která celou událost pozorovala ze svého stanoviště v žebřinách na seno, neměla zábrany jako její otec. Radostně ječela a ukazovala na mě.

„Jééé, tati, tati, koukni se na toho pána! Viděl jsi ho tatínku, viděl jsi ho? Jééé, to je ale legrační pán!“ A bezmocně se svíjela. Bylo jí jenom asi pět let, ale měl jsem pocit, že si mou scénu zapamatuje na celý život.

Konečně jsem se sebral a podařilo se mi celou věc přejít lehkým konverzačním tónem, ale když jsem ujel necelé dva kilometry nebo tak nějak, zastavil jsem a prohlédl jsem se. Žebra mě bolela dost jednoznačně, jako by mě přejel lehký cestářský válec, a na levé polovině zadku, jímž jsem přistál na kutimetru, bylo citlivé místo, ale jinak jsem zřejmě vyvázl bez úhony. Odstranil jsem si z kalhot několik třísek dřeva, nastoupil znovu do auta a nahlédl do seznamu návštěv.

A když jsem četl jméno další návštěvy, rozhostil se mi na rtech něžný úsměv ulehčení. „Paní Tompkinová, Jasmínové návrší čtrnáct. Zastříhnout zobáček andulky.“

Bohu díky za nekonečnou rozmanitost veterinářské praxe. Po tom býkovi jsem potřeboval něco malého a slabého a neškodného a člověk si skutečně nemohl přát nic lepšího než andulku.

Číslo čtrnáct bylo v řadě malých, chudých domků z laciných cihel, tolik oblíbených staviteli po první světové válce.

Vyzbrojil jsem se párem nůžek a vystoupil na úzký proužek chodníku, který dělil domovní dveře od jízdny dráhy. Zaklepal jsem a přišla mi otevřít příjemná rusovlasá žena.

„Já jsem paní Doddsová z vedlejšího domu, „ pravila. „Trochu na tu starou paní dohlížím a pomáhám jí. Je jí přes osmdesát a žije sama. Zrovna jsem jí byla pro důchod.“

Odvedla mě do malého pokoje přeplněného nábytkem. „Tak tady to máš, má milá, „ řekla staré paní, sedící v koutě. Položila na krbovou římsu průkazku s potvrzením důchodu a peníze. „A tady je pan Herriot, přišel se ti podívat na Petříčka.“

Paní Tompkinová přikývla a usmála se. „To je dobře. Chudinka malá, nemůže už skorem ani jíst kvůli tomu přerostlému zobáčku a mám o něj starost. Víte, je to můj jediný společník.“

„Ano, samozřejmě, paní Tompkinová“ Podíval jsem se na klec u okna a na zelenou andulku na bidýlku.

„Tihle malí ptáčky jsou báječně zábavní, když začnou štěbetat.“

Zasmála se. „Ano, ale víte, je to legrační. Petříček nikdy moc nemluvil. Je to lenoch! Ale přesto jsem ráda, že ho tu mám.“

„Ovšemže musíte být ráda, „ řekl jsem. „A skutečně už potřeboval ošetřit.“

Zobáček byl hrozně přerostlý a stácel se dolů, až se skorem dotýkal peříček na prsou. Jediným rychlým cvaknutím nůžek mu dokážu proměnit život přímo revolučně. Cítil jsem, že přesně tohle jsem potřeboval. Otevřel jsem dvířka klece a pomalu vložil ruku dovnitř. „Pojď sem, Petříčku, „ lákal jsem ho, když přede mnou utíkal. Ale brzy jsem ho zahnal do koutka a opatrně ho obemkl prsty. Zdvíhal jsem ho a druhou rukou jsem sahal do kapsy pro nůžky, ale pak jsem přestal, jako by do mě uhodilo.

Drobounká hlavička nevykukovala zpod mých prstů, ale volně klesla na jednu stranu. Oči se zavřely.

Chvilí jsem se nechápavě na ptáčka díval a pak jsem otevřel dlaň. Ležel mi na ruce úplně nehybně. Byl mrtvý.

Civěl jsem na něj dál s vyschlými ústy: na krásné zbarvení peří, na dlouhý zobáček, který jsem teď už nemusel stříhat, ale hlavně na hlavičku, ležící na mém ukazováčku. Nestiskl jsem ho, ani jsem nebyl na něj neopatrný, ale byl mrtvý. Musel zemřít pouhým leknutím.

Paní Doddsová a já jsme se na sebe v hrůze podívali a já jsem se vůbec neodvažoval otočit hlavu k paní Tompkinové. A když jsem se přece otočil, s překvapením jsem zjistil, že stále ještě přikyvuje a usmívá se.

Odtáhl jsem její sousedku stranou. „Paní Doddsová, jak vidíte?“

„Je silně krátkozraká, ale také strašně marnivá - přes svůj věk. Nikdy by si nenasadila brýle. A taky špatně slyší.“

„Podívejte se, „ řekl jsem. Srdce mi bušilo. „Nevím, co mám dělat. Když jí to povím, hrozně se lekne. Mohlo by se stát cokoliv.“

Paní Doddsová přikývla s vyděšeným obličejem. „Máte pravdu. Měla to zvířátko moc ráda.“

„Vidím jenom jednu možnost, „ zašeptal jsem. „Víte, kde bych mohl dostat jinou andulku?“

Paní Doddsová chvilku přemýšlela. „Mohl byste to zkusit u Jacka Almonda, na konci města. Myslím, že chová ptáčky.“ Odkáslal jsem si, ale i tak zněl můj hlas jako chraptivé krákání. „Paní Tompkinová, vezmu si Petříčka s sebou do ordinace a tam mu zobáček přistříhnu. Za chvilku budu zpátky.“

Nechal jsem ji tam pokyvovat a usmívat se a s klecí v ruce jsem prchl na ulici. Během tří minut jsem byl na konci města a klepal jsem na dveře u Jacka Almonda.

„Pan Almond?“ tázal jsem se podsaditému muži v krátkých rukávech, který mi přišel otevřít.

„Taky že jo, mladíku.“ Klidně a přívětivě se na mne usmál. „

„Chováte ptáčky?“

Důstojně se vzpřimil. „To teda chovám a jsem předseda spolku chovatelů ptactva v Darrowby a Houltanu.“

„Výborně, „ řekl jsem udýchaně. „Máte zelenou andulku?“

„Mám kanárky, andulky, papoušky...“

„Já chci andulku.“

„Tak to mám albínky, modrozelené, lutinky...“

„Já chci cokoli zeleného.“

Po tváři se mu mihl trochu uražený výraz, jako by pokládal moje uspěchané chování za poněkud neslušné.

„Ano... ano, zajdeme se podívat, „ řekl.

Následoval jsem ho, když beze spěchu kráčel domem dozadu na dvorek, převážně zastavěný dlouhou dřevěnou kůlnou s úžasnou rozmanitostí ptáčků.

Pan Almond na ně hleděl s něžnou pýchou a ústa se mu otevřela - zřejmě se chystal pronést přednáška, ale pak si asi vzpomněl, že jedná s nějakým netrpělivým chlapem, a přinutil se k věcnému přístupu.

„Támhle je jedna hezká zelená, ale je trochu starší než ostatní. Abych vám řekl, už jsem ji naučil mluvit“

„Tím líp. Kolik za ni chcete?“ „

„Ale... mám tady ještě jiné hezké. Dovolte, abych vám ukázal...“

Položil jsem mu ruku na rameno. „Chci tuhle. Kolik?“

Roztrpčeně stiskl rty a potom pokrčil rameny. „Deset šilinků.“

„Dobře. Hod'te ji do klece.“

Když jsem se řítíl po silnici zpátky a podíval jsem se do zpětného zrcátka, viděl jsem, jak se za mnou ten nešťastník dívá z domovních dveří.

Paní Doddsová na mne čekala vzadu za domem. „Myslíte, že jednám správně?“ zeptal jsem se jí šeptem.

„Určitě ano, „ odpověděla. „Chudák stará nemá toho moc na tom světě a určitě by se kvůli Petříčkovi strašně trápila.“

„Právě - to jsem si také myslel.“ Šel jsem do obývacího pokoje.

Vstoupil jsem a paní Tompkinová se na mne usmála. „Netrvalo vám to moc dlouho, pane Herriote.“

„Ne, „ řekl jsem a pověsil jsem klec s novým ptáčkem na staré místo u okna. „Jsem přesvědčen, že teď už bude všechno v pořádku.“

Až za několik měsíců jsem nabyl odvalu vsunout ruku do klece s andulkou. Přiznávám, že dodneška jsem raději, když majitelé sami pro ptáčka sáhnou a podají mi ho. Lidé na mne divně zahlížejí, když je o to požádám, asi si myslí, že se bojím, že mě ti drobci štípnou.

A trvalo to také dlouho, než jsem se odvážil navštívit paní Tompkinovou. Ale jednou jsem jel Jasmínovým návrším a najednou mě něco napadlo a zastavil jsem před číslem čtrnáct.

Přišla mi otevřít sama stará paní.

„Jak...“ řekl jsem, „jak se daří... ehm...?“

Chvilí na mě hleděla upřeně a zblízka a potom se zasmála. „Aha, už vím, kdo to je. Myslíte Petříčkovi, vid'te, pane Herriote. Ten je báječný. Pojd'te se na něj podívat.“

Klec visela stále ještě v malém pokoji u okna a Petr Druhý na mě upřel očka a pak se mi na uvítanou trochu předvedl: skákal po drátech klece, lezl po žebříčku nahoru a dolů a několikrát zazvonil na svůj zvoneček. Teprve potom se vrátil na bidýlko.

Jeho paní natáhla ruku, poklepala na kovovou mříž a láskyplně se na něj zadívala. „Víte, člověk by tomu nevěřil, „ řekla. „Vypadá jako vyměněný“

Polkl jsem. „Skutečně? Jak to?“

„Víte, je teď takový živý. Nedovedete si představit, jak je veselý. A celý den mi něco povídá. Je to úžasné, co dokáže přistříhnutí zobáčku.“

KAPITOLA 33

Na zahradních vrátkách byl nápis U šeríků. Vytáhl jsem svůj seznam návštěv a znovu zkontroloval záznam. „Vrátná, U šeríků, Marston Hall. Fena, přenáší březost“ Byl jsem tu správně, stál jsem před Marston Hall, budovou z 19. století, jejíž kulaté věžičky se tyčily nad zkadeřeným lemem borovic, vzdálených necelý kilometr.

Dveře otevřela tmavovlasá žena s širokým obličejem, asi šedesátiletá, a bez úsměvu si mě prohlížela.

„Dobré jitro, paní Vrátná, „řekl jsem. „Přišel jsem se podívat na vaši fenu.“

Hleděla stále s kamennou tváří. „Jo, to je dobře. Pojd'te tedy dovnitř“

Zavedla mě do malého obývacího pokoje, a teprve když z křesla seskočil malý yorkshirský teriér, její chování se změnilo.

„Pojď sem, Cindy, miláčku,“ švitořila. „Tenhle pán přišel aby ti pomohl.“ Sklonila se a pohladila zvířátko, obličej se jí rozzářil láskou.

Posadil jsem se na druhé křeslo. „Tak jaké má potíže, paní Vrátná?“

„Jsem už k smrti utrápená.“ Úzkostlivě sevřela dlaně. „Včera měla mít štěňata a neděje se vůbec nic.

Celou noc jsem nemohla zamhouřit oko - umřela bych, kdyby se tomu psovi mělo něco stát.“

Podíval jsem se na teriéra, který vrtěl ocáskem a pozoroval nás veselýma očima, potěšený, že se s ním jeho paní mazlí. „Nevypadá, že by se jí dařilo špatně. Začala už pracovat k porodu?“

„Jak to myslíte?“

„Dýchala těžce nebo vypadala, že jí není dobře? Měla výtok?“

„Kdepak, nic takového.“

Kývl jsem na Cindy a promluvil jsem na ni a ona se ke mně bázně přibližovala po linoleu, až jsem ji mohl zdvihnout na klín. Prohmatával jsem naběhlé břicho. Byla tam spousta štěňat, ale všechno vypadalo normálně. Změřil jsem jí teplotu - také normální.

„Přineste mi, prosím vás, paní Vrátná, trochu teplé vody a mýdlo, „řekl jsem. Teriér byl tak malý, že jsem musil vyšetřovat namydleným a dezinfikovaným ukazováčkem. Opatrně jsem hmatal podél poševní stěny - byla suchá a pružná a krček, když jsem na něj sáhl, byl úplně uzavřený.

Umyl jsem si ruce a osušil. „Tahle fenička nemá zatím na štěňata ani pomyslení, paní Vrátná. Jste si jista, že jste nespletla datum?“

„Nespletla. Včera to bylo šedesát dní.“ Na chvíli se zamyslela. „Měla bych vám radši říct tohle, mladý pane. Cindy už štěňata měla a bylo to to samý - ne a ne se do toho pustit. Bylo to před dvouma rokama, když jsem ještě bydlela v Listondalu. Zavolala jsem k ní pana Broomfielda, to byl veterinář, a dal jí injekci. Bylo to úžasný - za půl hodiny měla štěňata.“

Usmál jsem se. „Ano - pituitrin. Musela už začínat rodit, když k ní přišel pan Broomfield.“

„Ať to bylo, jak to bylo, mladý pane, chtěla bych, abyste jí to taky dal. Jsem strašně nervózní, nemám žádný stání“

„Lituji.“ Zvedl jsem Cindy z klína a vstal jsem. „To nemohu udělat. V této chvíli by jí to mohlo uškodit“ Upřeně na mne hleděla a napadlo mě, že ta tmavá tvář dovedla vypadat velice přísně, až výhrůžně. „Tak vy neuděláte vůbec nic?“

„Inu... „občas patří k léčení, aby člověk podal zákazníkovi něco, i když to není nutné. „Ano, mám ve voze nějaké tablety. Udrží feničku v kondici až do té doby, než bude mít štěňata.“

„Ale já bych byla vo moc radši, kdybyste jí dal tu injekci. Bylo to jenom malý píchnutí. Panu Broomfieldovi to netrvalo víc než vteřinu.“

„Ujišťuji vás, paní Vrátná, že to v téhle chvíli nemohu udělat. Přinesu vám z auta tablety.“

Ústa jí ztvrdla. Viděl jsem, že byla zarmoucená a zklamaná. „No tak, když ne, tak to teda radši přineste.“ Odmlčela se. „A nejmenuju se Vrátná!“

„Že ne?“

„Taky že ne, mladíku.“ Nevypadala na to, že mi předloží další informaci, a proto jsem poněkud užasle odešel.

Venku na silnici, pár metrů od mého vozu, se pokoušel nějaký zemědělec nastartovat traktor. Zavolal jsem na něj.

„Hej, ta paní tady říká, že se nejmenuje Vrátná.“

„A taky má pravdu. Je vrátná támhle naproti v Marston Hall. Trochu jste to popletl.“ Srdečně se zasmál. A bylo mi to jasné. Zápis na seznamu návštěv, všechno. „A jak se tedy doopravdy jmenuje?“ „Boobyová“ Křikl zrovna, když nastartovaný traktor ožil a zařval.

Legrační jméno, pomyslel jsem si, když jsem vytáhl z auta neškodné vitamínové tablety a vracel se k domu. A potom jsem se snažil, seč jsem mohl, abych to celé napravil, a hýřil jsem a překypoval jsem

„ano, paní Boobyová, a ne, paní Boobyová“ - ale dáma neroztála. Uklidňoval jsem ji, že se nemá ničeho obávat, že jsem přesvědčen, že se ještě několik dnů nebude nic dít - ale nezdálo se mi, že bych na ni zapůsobil.

Odcházel jsem dolů pěšinou a zvesela jsem na ni mával. „Na shledanou, paní Boobyová, „ volal jsem. „A neváhejte mi zatelefonovat, kdyby se vám něco nezdálo.“

Jako by mě neslyšela.

„Jak bych si přála, abyste mě byl poslechl, „ naříkala. „Jenom jedno malé píchnutí“

Ta dobrá žena vskutku neváhala zatelefonovat. Pustila se do mě znovu nazítří a musel jsem spěchat do její vilky. Požadavek byl stejný jako předtím. Chtěla tu báječnou injekci, která by způsobila, že by štěňata vyskočila. A chtěla ji hned teď. Pan Broomfield prý nedělal takové okolky a neflákal se. A hnala mne do Marstonu i třetí a čtvrtý a pátý den a musil jsem feničku znovu a znovu vyšetřovat a odrecitovat svá vysvětlení. Do krize dospěly události šestého dne.

Tmavé oči v pokoji šeríkového domku svítily zoufalým leskem, když upřeně hleděly do mých. „Jsem u konce s veškerou trpělivostí, mladíku. Povídám vám, že umřu, jestli se tomu psovi něco stane. Copak to nechápete?“

„Samozřejmě že chápu, jak vám je, paní Boobyová, věřte mi, že to plně chápu.“

„Tak proč nic neuděláte?“ Vyjela na mě.

Zaryl jsem nehty do dlaní. „Podívejte se, už jsem vám to vysvětlil. Injekce pituitrinu působí tak, že stahuje svalstvo dělohy, a proto se může aplikovat, pouze když už porod začal a děložní krček je otevřený. Až zjistím, že je vhodný čas, dám jí injekci, ale kdybych ji aplikoval nyní, mohla by se natrhnout děloha. Mohla by zemřít.“ Odmlčel jsem se, protože mi připadalo, že se mi v koutcích úst tvoří bublinky.

Ale myslím, že neslyšela ani slovo. Položila si hlavu do dlaní. „Taková dlouhá doba, já to nevydržím.“

Přemýšlel jsem, jak dlouho to ještě vydržím já. Nateklí yorkshirští teriéři začali pobíhat v mých snech a každý nový den jsem vítal tichou modlitbou, aby už ta štěňata přišla na svět. Natáhl jsem ruku k Cindy a ona ke mně váhavě přišla. Měla už upřímně až po krk toho cizáka, který k ní chodil každý den, mačkal ji a strkal do ní prsty, a opět se rozechvěle a s vyděšenýma očima podvolila ponížení.

„Paní Boobyová, „ řekl jsem. „Jste si úplně jistá, že k Cindy se už nedostal žádný pes po datu, které jste mi sdělila?“

Odfrkla. „Porád se mě na to ptáte a já sem o tom přemejšlela. Možná že přišel ještě za tejdén, když o tom uvažuju.“

„Tak to je ono!“ spráskl jsem ruce. „Spojila se s ním ještě jednou a mělo by to být zítra.“

„Ale já bych byla stejně vo moc radši, kdybyste se do toho pustil dneska tak jako pan Broomfield,... jenom takový docela malý píchnutí.“

„Ale paní Boobyová.. „

„A ještě něco vám povím, nejmenuju se Boobyová!“ „

Sevřel jsem rukama opěradlo židle. „Že ne?“ !“

„Ne.“

„A jak... jak se tedy jmenujete?“ ,

„Jmenuju se Dooleyová... Dooleyová...“ Tvářila se velmi rozzlobeně.

„Dobře... dobře...“ klopýtal jsem zahradní cestičkou a odjel. Nebylo to šťastné rozloučení.

Druhý den ráno jsem vůbec nemohl věřit tomu, že z Marstonu nikdo netelefonoval. Možná že konečně bude všechno v pořádku. Ale ztuhl jsem, když mi vyřídili naléhavý vzkaz doručený mi v průběhu mých pracovních pochůzek po farmách, že mám okamžitě jít k Šeríkům. Byl jsem právě ve vzdáleném koutě oblasti, náležející do naší praxe, a uprostřed obtížného případu telení. Trvalo víc než tři hodiny, než jsem se dostal ke známé zahradní brance. Domovní dveře byly otevřené a já jsem se ubíral cestičkou k domku, když se na mě vrhla malá hnědá střela. Byla to Cindy, ale proměněná Cindy, s vyceněnými zubama, štěkající malé bojovné klubičko. A ačkoli jsem se okamžitě zastavil a nehýbal se, zakousla se mi do nohavice a úporně držela.

Skákal jsem po jedné noze ve snaze setřást to vrčící stvořeníčko, když mě trylek téměř dívčího smíchu donutil, abych se otočil.

Nesmírně pobavená paní Dooleyová mě pozorovala ze dveří. „Namouduši, vod tý doby, co má ty

štěnata, je celá jiná. To vona jenom ukazuje, jaká je dobrá maminka, protože je takhle hlídá. “Šťastně se dívala na malého psíka visícího mi na kotnících.

„Co - má štěnata?“

„Jo, když mi řekli, že to bude dlouho trvat, než se sem dostanete, zatelefonovala jsem panu Farnonovi. Přišel hned, a abyste věděl, dal Cindy tu injekci, co sem ji poradit chtěla. A povídám vám, že ani nevykročil z branky a už to začlo. Má jich sedm - sou překrásný“

„To je výborné, paní Dooleyová. . .“

Siegfried zřejmě nahmatal štěně v průchodu. Konečně se mi podařilo zbavit se Cindy, a když ji její paní zvedla do náruče, šel jsem do kuchyně prohlédnout si rodinku.

Skutečně to byla krásná štěnata, a když jsem je pískající zvedl jednoho po druhém z košíku, cenila jejich matka z náruče paní Dooleyové zuby jako vyhládlý pes baskervillský.

„Jsou roztomilá, paní Dooleyová, „zašeptal jsem.

Soucítě se na mě podívala. „Dyt' sem vám přece říkala, co máte udělat, ale vy né. Potřebovalo to jenom to píchnutí. Jejej, ten pan Farnon, to je šarmantní pán - zrovinka jako pan Broomfield.“

To bylo trochu moc. „Ale musíte přece pochopit, paní Dooleyová, náhodou přišel v pravou chvíli.

Kdybych byl přišel já. . .“

„No tak, no tak, mladíku, musíte být spravedliví. Nic vám nevyčítám, ale některý lidi mají větší zkušenost. Všichni se musíme učit.“ Vzdechla při vzpomínce. „Bylo to jenom takový malý píchnutí - šak vám pan Farnon ukáže, jak se to dělá. Říkám vám, že ani nevykročil ze zahradní branky. . .“

Když dost, tak dost. Vztyčil jsem se ve své plné výšce. „Paní Dooleyová, madam, „řekl jsem mrazivě, „dovolte, abych vám opakoval ještě jednou a naposled. . .“

„Třesky plesky, třesky plesky, jenom na mě nechod'te s žádným kanónem!“ vykřikla. „Dokázali jsme to i bez vás moc pěkně, a tak si na nic nestěžujte.“ Zatvářila se velmi přísně. „A ještě něco - nejsem paní Dooleyová. . .“

Na chvíli se mi zatmělo před očima. Všechno se se mnou točilo. „Co jste to říkala?“

„Říkala jsem, že nejsem paní Dooleyová.“

„Že nejste?“

„Ne!“ zvedla levou ruku, a když jsem se na ni poslušně zahleděl, pochopil jsem. Zřejmě pod vlivem nesmírného duševního napětí jsem si nepovšiml, že na rukou té paní není vůbec žádný prstýnek.

„Ne!“ řekla. „Jsem slečna!“

KAPITOLA 34

„Tak tohle je ten záchvat, o kterém jste hovořil?“ zeptal jsem se.

Pan Wilkin přikývl. „Jo, dycky je to takový.“

Podíval jsem se dolů na bezmoc psa svíjejícího se v křečích u mých nohou. Na vytřeštěné oči a divoce se pohybující údy. Farmář mi řekl o pravidelně se opakujících záchvatech, které začaly postihovat jeho ovčáckého Gypa, ale byla to náhoda, že pes dostal záchvat, zrovna když jsem byl na hospodářství kvůli něčemu zcela jinému.

„A potom je mu už dobře, říkáte.“

„Pak je zase jako rybička. Možná že vypadá asi hodinu trochu jako omámený, ale jinak je úplně normální.“ Farmář pokrčil rameny. „Dobře víte, že mi prošlo rukama už hodně psů, a viděl jsem psy, kteří měli záchvaty. Myslel jsem si, že znám, co ty záchvaty vyvolává - červi, špatná strava, psinka - ale na tohle jsem krátkej. Vyzkoušel jsem už všechno.“

„Nemusíte už nic zkoušet, pane Wilkine, „řekl jsem. „Gypovi nemůžete příliš pomoci. Má epilepsii.“

„Epilepsii? Ale vždyť to je většinu času báječný, normální pes.“

„Ano, to vím. Tak to chodí. S jeho mozkem není v podstatě nic v nepořádku - to je ta záhada. Příčina je neznámá, ale téměř určitě je to dědičné.“

Pan Wilkin zdvihl obočí. „No to je tedy zlý. A když to je dědičný, proč se to už neukázalo dřív? Jsou mu už skoro dva roky, a tohle začlo před dvouma tejdnama.“

„To je typické, „odpověděl jsem. „Osmnáct měsíců až dva roky - to je údobí, kdy se to obvykle

objeví.“

Gyp nás přerušil tím, že vstal a nejistým krokem došel k svému pánovi a vrtěl ocasem. Zdálo se, že ho předechozí zážitek nijak netrápí. Vlastně to celé trvalo asi tak dvě minuty, možná méně.

Pan Wilkin se sehnul a krátce pohladil hrubou hlavu. Jeho větrem ošlehaná tvář, která se zřidkakdy usmívala, byla vážná a zamyšlená. Byl to velký a statný člověk kolem čtyřiceti, a když přivřel oči, vypadal téměř výhrůžně. Nejednoho farmáře jsem slyšel prohlašovat, že by se nechtěl dostat Sepovi Wilkinovi pod ruku, když není v náladě, a bylo mi jasné, co tím mínili. Ale ke mně se vždycky choval dobře a vzhledem k tomu, že obhospodařoval téměř tisíc akrů, vídal jsem ho často.

Jeho vášní byli ovčáčí psi. Spousta farmářů chodila ráda se svými psy na závody, ale pan Wilkin byl jeden z nejlepších chovatelů. Jeho psi pravidelně získávali první ceny na místních soutěžích a závodech a občas i v celostátních závodech. Mě teď trápilo, že Gyp byl jeho hlavní nadějí.

Vybral z vrhu dvě nejlepší štěňata - Gypa a Sweepa a cvičil je s houževnatostí a oddaností, která mu přinášela úspěch. Nepamatuji si, že bych byl kdy znal dva psy, kteří se navzájem měli tak rádi. Kdykoli jsem byl na farmě, vídal jsem je spolu, někdy jukali čenich vedle čenichu přes nízká dvířka výběhu, kde spali, jindy se láskyplně tiskli k nohám svého pána, ale obvykle si spolu hráli. Určitě strávili celé dlouhé hodiny tím, že se váleli v extázi zápolení, udýchaní a pošťkávající, a chňapali si navzájem něžně a hravě po nohou.

Před několika měsíci ztratil George Crossley, jeden z Wilkinových nejstarších kamarádů a také výcvikář, svého nejlepšího psa na nefritidu a pan Wilkin mu nechal Sweepa. Tehdy mě to překvapilo, protože Sweep byl při výcviku slibnější než Gyp a vypadal na to, že z něho bude skutečný šampion. Ale přesto zůstal Gyp. Určitě svého kamaráda postrádal, ale na hospodářství byli ještě jiní psi, a i když Sweepa nemohli docela nahradit, nebyl Gyp nikdy skutečně opuštěný.

Díval jsem se teď, jak rychle se pes zotavuje. Bylo podivuhodné, jak brzy po té strašlivé křeči byl zase v normálním stavu. A já jsem s obavami čekal, co řekne jeho pán.

Chladné, logické rozhodnutí by bylo, že by dal Gypa utratit. A při pohledu na přátelské zvíře vrtící ocasem se mi to pomyšlení vůbec nezamlouvalo. Ten pes v sobě měl něco velmi přitažlivého. Kostnatá, dobře stavěná postava byla pěkná, ale od ostatních psů ho především odlišovala hlava s jedním uchem vždycky výbojně postaveným, zatímco to druhé pokojně leželo. To vyvolávalo jakýsi šišatý komický a milý dojem. Gyp vlastně vypadal tak trochu jako klaun. Klaun, z něhož vyzařovala dobrá vůle a přátelství.

Konečně pan Wilkin promluvil: „A zlepší se to, až bude starší?“

„Skoro určitě ne, „ odpověděl jsem.

„To bude mít takové záchvaty pořád?“

„Bohužel ano. Říkáte, že je má každé dva nebo tři týdny a pravděpodobně to bude tak pokračovat.

Občas se možná ty intervaly budou měnit.“

„Ale může dostat záchvat kdykoliv?“

„Ano.“

„Třeba uprostřed soutěže, „ farmář svěsil hlavu na prsa a jeho hlas ochraptěl. „Tak je to tedy.“

V dlouhém tichu, které následovalo, se osudná slova zdála více méně nevyhnutelná. Sep Wilkin nebyl muž, který by zaváhal v záležitosti, jež se dotýkala jeho veliké vášně. Nemilosrdné odstranění zvířete, které nedosahovalo patřičné úrovně - to byla jeho směrnice. Když si konečně odkašlal, aby mohl mluvit, smutně jsem tušil, co řekne.

Ale mýlil jsem se.

„Kdybych si ho nechal, mohl byste pro něj něco udělat?“ zeptal se.

„Mohl bych vám dát nějaké tablety. Záchvaty by se pak nemusely opakovat tak často.“ Snažil jsem se, aby můj hlas nezněl příliš dychtivě.

„Dobře... dobře... přijdu si pro ně k vám do ordinace, „ zahučel.

„V pořádku, ale... nebude z něho nikdy chovný pes, chápete?“ řekl jsem.

„Jo, jo, jo, „ zavrčel farmář trochu podrážděně, jako by o tom nechtěl už dál hovořit. A já jsem byl zticha, protože jsem intuitivně cítil, že si nepřejí, abych odhalil jeho slabinu. Že totiž hodlá psa chovat jenom pro své potěšení. Bylo to pozoruhodné - jak všechno zapadalo do sebe a najednou dávalo smysl.

To byl tedy důvod, proč dal pryč Sweepa, lepšího psa. Zkrátka měl Gypa rád. Sep Wilkin, ať byl tvrdý, jak byl tvrdý, propadl psímu šarmu.

Změnil jsem konverzaci na nezávazný rozhovor o počasí a šli jsme zpátky k autu, ale když jsem se už chystal odjet, vrátil se farmář k jádru věci.

„Ještě jedno jsem vám o Gypovi neřekl, „ pravil a sklonil se k okénku. „Nevím, jestli to s tím vším souvisí nebo ne. Ještě nikdy v životě neštěkal.“

Překvapeně jsem se na něj podíval. „Ještě vůbec nikdy?“

„Přesně tak. Ani jedinkrát neštěkl. Ostatní psi dělají rámus, když na farmu někdo zajde, ale Gypa jsem od narození neslyšel vydat ani hlásek.“

„To je velmi zvláštní, „ řekl jsem. „Ale nevidím v žádném případě souvislost s nemocí“

Nastartoval jsem motor a poprvé jsem postřehl, že zatímco jedna fena se dvěma polovzrostlými štěňaty štěkali při mém odjezdu jako diví, Gyp se na mě díval svým kamarádkým stylem, tlamu otevřenou, jazyk vyplazený, a nevydal ani hlásek. Mlčenlivý pes.

Zaujalo mě to. Tolik, že kdykoliv jsem byl během příštích měsíců na farmě, vždycky jsem se zájmem pozoroval velkého ovčáckého psa, jak se chová. Bylo to pořád stejné. Mezi záchvaty, které se objevovaly teď pravidelně v třítydenních intervalech, byl normální, živý a šťastný. Ale mlčenlivý.

Vídal jsem ho také v Darrowby, když jezdil s pánem na trh. Gyp seděl často pohodlně vzadu v autě, ale i když jsem při těch příležitostech s panem Wilkinem hovořil, vyhýbal jsem se zmínce o Gypově stavu, protože, jak jsem již řekl, jsem měl pocit, že by pan Wilkin víc než ostatní farmáři byl nerad, aby vyšlo najevo, že chová psa k jinému účelu než pro práci.

Vždycky jsem měl trochu podezření, že psi na farmách žijí více méně pro potěšení svých pánů.

Samozřejmě že to byli nepostradatelní pomocníci a na mnoha farmách měli především úkol hlídat krávy.

Ale když jsem je při svých každodenních pochůzkách pozoroval, často jsem o nich přemýšlel. Vídal jsem je na žebříácích v době senoseče, vídal jsem je honit krysy kolem snopů obilí při žních a pobíhat po hospodářských budovách nebo po pastvinách po boku farmáře. Ale často jsem uvažoval... co dělají doopravdy?

Moje podezření sílilo i jindy - třeba když jsem se snažil zahnat dobytek do kouta, a pes přispěl tak, že chytal krávy za ocas nebo na ně skákal. Pokaždé se ozvalo chraptivé zavolání. „Sedni!“ nebo „Jedeš ven!“

A tak až do dnešního dne trvám na své teorii; většina farmářských psů jsou psi chovaní proto, že je farmář má rád a chce je mít kolem sebe. Člověk by musil farmáře za živa usmažit, aby ho donutil to přiznat, ale určitě mám pravdu. Tihle psi totiž mají báječný život. Nemusejí žebrať o procházky, jsou venku celé dny ve společnosti svého pána. Když chci na statku najít hospodáře, dívám se po jeho psu a vím, že pán nebude daleko. Snažím se, aby moji psi měli dobrý život, ale zdaleka nemohu soutěžit se životním stylem, jaký skýtá psiskům průměrný horský farmář.

Nastala dlouhá doba, kdy dobytek Sepa Wilkina byl zdravý, takže jsem neviděl ani jeho, ani Gypa, a pak jsem je náhodou potkal na soutěži ovčáckých psů. Byla to místní záležitost, která se konala u příležitosti Mellertonské zemědělské výstavy, a vzhledem k tomu, že jsem zavítal služebně do tohoto okresu, rozhodl jsem se, že si pro sebe ukradnu hodinku a podívám se na soutěž.

Vzal jsem s sebou Helenu, protože nás závody ovčáckých psů vždycky fascinovaly. To, jak majitelé své psy dokonale ovládají, soustředění psů samých, jejich obratnost a celý průběh závodů nás vždycky vzrušoval a napínal.

Helena se do mě zavěsila, když jsme z jedné strany dlouhé pastviny procházeli vstupní branou do okruhu vozů. Pastvina se rozkládala na břehu řeky a odpolední slunce probleskovalo řídkou alejí stromů, ozařovalo líné tekoucí vodu v zátocě a vybělilo mělčinu pokrytou vymletými kameny. Skupinky mužů, většinou majitelů soutěžících psů, postávaly kolem, rozprávěly a přihlížely závodům. Byli to klidní, mírní, osmahlí muži a zdálo se, že pocházejí ze všech společenských tříd od blahobytných farmářů až k dělníkům, a také jejich oblečení bylo rozmanité. Plátěné čepice, klobouky nebo vůbec žádné pokrývky hlavy, tvídová saka, sváteční šaty s tvrdými límci, rozhalenky bez kravaty, barevné kravaty a někde ani límce, ani kravaty. Téměř všichni se opírali o dlouhé hole s kostěnými držátky.

Doléhaly k nám útržky hovoru, když jsme se mezi nimi procházeli.

„Tak ty si tam byl, Frede.“

„No to je hodnej tatínek.“

„Pěkně sme se tu sešli „

„Ztratil bod, a nevím za co.“

„Ty vovce ale běhají.“

„Jo, sou to mrchy.“

A nad tím vším pískání psůvoda. Každá představitelná tónina a modulace pískotu s občasným zavoláním. „Sedni!“ „K noze!“ Každý muž měl svůj způsob zacházení se psem.

Psi, kteří čekali, až na ně přijde řada, byli přivázáni u plotu porostlého křovím. Bylo jich tam asi sedmdesát a bylo velmi příjemné dívat se na dlouhou řadu mávajících ocasů a přátelských psích tváří. Většinou se navzájem neznali, ale nikde se nejevil ani náznak neshody, o rvačce nemluvě. Vypadalo to, že přirozená poslušnost těchto nevelkých tvorů nějak souvisela se sklonem k vlídnosti a přátelství. Totéž zřejmě platilo o jejich majitelích. Nevyskytovala se tu nevraživost, zármutek nad porážkou, nevhodně projevovaný triumf nad vítězstvím. Když někdo překročil časový limit, zahnal svou skupinku ovcí do kouta a s filozofickým klidem se vracel ke kolegům. Ozvalo se mírné zažertování a dost.

Spatřili jsme Sepa Wilkina, který se opíral o své auto v místě, kde měl nejlepší rozhled, asi tak deset metrů od cíle. Gyp, přivázaný k nárazníku, se obrátil a rošťácky se na mne usmál a paní Wilkinová, sedící vedle něho na skládací sedačce mu položila ruku na hlavu. Gyp zřejmě přirostl k srdci i jí.

Helena si s ní šla popovídat a já jsem se obrátil k jejímu choti. „Máte tu dnes nějakého psa, pane Wilkine?“

„Ne, dnes ne, jenom se dívám. Znáš tu spoustu psů.“

Stál jsem blízko něho a díval jsem se na soupeře v akci, dýchal jsem čistou vůni pošlapané trávy a lulkového tabáku. Před námi na stanovišti stál rozhodčí.

Byl jsem tam asi deset minut, když pan Wilkin ukázal. „Podívejte, kdo je támhle!“

George Crossley se Sweepem v patách kráčet beze spěchu na místo. Gyp ztuhl a seděl velice vzpřímeně, postavené uši zdůrazňovaly jeho šikmý pohled. Uplynulo mnoho měsíců od doby, kdy viděl svého bratra, přítele a společníka. Nezdálo se podle mého názoru pravděpodobné, že by se na něj pamatoval. Byl však očividně soustředěný, a když rozhodčí mávl bílým kapesníkem a ze vzdáleného kouta byly vypuštěny tři ovce, Gyp se pomalu postavil.

Gesto pana Crossleye nasměrovalo Sweepa do oblouků, v nichž obíhal pole dlouhými radostnými skoky, a když se přiblížil k ovcím, písknutí mu nařídilo, aby si lehl. A od té chvíle to byl vzorný příklad spolupráce člověka a psa. Sep Wilkin vždycky tvrdil, že ze Sweepa bude šampion, a Sweep se teď podle toho choval. Běhal jako střela a padal k zemi přesně podle příkazů svého pána. Krátká a pronikavá písknutí, ječivé dlouhé pískání - Sweep byl harmonický s každou melodií.

Žádný pes za celý den nehnal své ovce skrze trojí bránu tak snadno jako Sweep, a když doběhl až k ohradě blízko nás, bylo úplně jasné, že vyhraje, že bude vítěz - pokud by nenastala nějaká pohroma. Ten poslední kousek byl obtížný. Velmi často tu ovce psům utekly jen několik metrů od cíle. George Crossley otevřel branku dokořán a napráhl svou pastýřskou hůl. Teprve teď člověk viděl, proč měli všichni ty dlouhé hole. Povely, které dával Sweepovi přitisknutému k zemi na trávě, byly téměř neslyšitelné. Klidně promlouvaná slova vedla psa na tu či onu stranu. Ovce byly ve vchodu do ohrady, ale stále ještě se nerozhodně rozhlížely a hra ještě nekončila. Potom Sweep k ovcím přikličkoval, nadháněje je téměř neznatelně, a ovce se otočily a vběhly do ohrady a pan Crossley za nimi přibouchl branku.

Potom se vrátil k Sweepovi se šťastným zvoláním. „HODNÝ!“ A pes odpovídal překotným vrtěním ocasu.

A tehdy Gyp, který stál velice vzpřímeně a pozoroval každý pohyb s nesmírným soustředěním, natáhl hlavu a vydal jediné hlasité štěknutí.

„Haf!“ štěkl Gyp a my jsme na něj hleděli v úžasu. „Slyšeli jste to?“ vydechla paní Wilkinová.

„Járku, hromel!“ vyhrkl její manžel a hleděl na svého psa s otevřenými ústy.

Gyp si zřejmě neuvědomoval, že se dopustil něčeho neobvyklého. Byl příliš zaneprázdněn shledáním se svým bratrem a v několika vteřinách se oba psi spolu kutáleli a hravě se okusovali, jako za starých časů.

Myslím, že se Wilkin, právě tak jako já, domníval, že po téhle příhodě začne Gyp štěkat jako ostatní psi, ale nemělo to být.

O šest let později jsem byl na farmě a zašel jsem do domu pro horkou vodu. Paní Wilkinová mi podávala vědro a podívala se dolů na Gypa, který se hřál na slunci před kuchyňským oknem.

„Tak tady jsi, ty náš Špásku, „ pravila k psu.

Zasmál jsem se. „Štěkal už někdy od toho dne?“

Paní Wilkinová zavrtěla hlavou. „Ne, neštěkal, ani hlásek. Čekala jsem dlouho, ale vím, že už štěkat nebude.“

„Však to není důležité. Stejně ale nikdy nezapomenu na to odpoledne na závodech, „ řekl jsem.

„Já také ne!“ Znovu se podívala na Gypa a její oči při té vzpomínce změkly. „Chudinka malá, osm let a jenom jedno štěknutí!“

KAPITOLA 35

Administrativní práce nebyla nikdy mou silnou stránkou a po večeru, stráveném psaním dopisů, bylo osvěžující seběhnout dolů po schodech našeho obývacího pokoje a přejít přes tržiště k poštovnímu úřadu. Zrovna jsem vhodil dopisy do schránky, když z otevřených dveří, přes kočičí hlavy dláždění, přivánula vlna jazzové hudby. A ve vteřině jsem byl znovu ve dnech staromládenectví, znovu v oné, noci a při tanci, při němž se mé dvoření Heleně nevyvíjelo slibně.

Velký pokoj na Skeldalu byl tehdy večer plný. Připadalo mi, že ten pokoj s jeho půvabnými alkovny, vysokým klenutým stropem a francouzskými okny byl centrem našeho života v Darrowby. Tam jsme se - Siegfried, Tristan a já scházeli po celodenní práci, nahřívali jsme si nohy nad žhnoucím dřevem v krbu a probírali jsme, co se za celý den stalo. Tady tlouklo srdce naší staromládenecké existence, sedávali jsme ve šťastném znehybnění, četli jsme a poslouchali rádio. Tristan obvykle bez námahy probíhal křížovkou v Daily Telegraphu.

Tam přijímal Siegfried své přátele a přítelkyně, které tudy proplouvaly v pravidelném toku - staré i mladé. Ale dnes byla řada na Tristanovi a ta cháska mladých lidí se skleničkami v rukou tu byla na jeho pozvání. Ne že by potřebovali příliš mnoho přemlouvání. Ačkoliv byl v mnoha ohledech téměř protikladem svého bratra, měl v sobě stejně magickou přitažlivost, vábíci přátele, kteří přibíhali, sotva kývl prstem.

Příčinou sešlosti byl ples, jenž se konal v restauraci u Drovers Arms, a všichni jsme byli oblečeni ve svém nejlepším. Bylo to něco jiného než obvyklá venkovská tancovačka, na níž hopsali chasníci ve vysokých botách a hudba se linula z rozvrzaných houslí a klavíru. Tohle byl řádný taneční večírek s oblíbeným místním orchestrem: Sadie Butterfieldová a její ostrá děvčata - a byla to zábava, která se konala každý rok na uvítání jara.

Díval jsem se, jak Tristan připravuje nápoje. Láhve s whisky, ginem a sherry, které Siegfried choval v přiborníku vedle krbu, utrpěly značnou úhonnou, ale Tristan sám vypadal velice střízlivě. Občas upil, usrkl ze sklenice piva, ale nic víc. Pro něj pít znamenalo spořádat nesmírné množství ležáku - všechno ostatní byla marnivost a vymyšlenost. Křehké malé skleničky byla změkčilost a dodnes, když se s ním setkám ve společnosti, kde každý třímá malé vinné sklínky, Tristan nějak dokáže mít v ruce půllitr.

„Pěkná partička, Jime, „ objevil se Tristan za mým loktem. „Máme o pár chlapců víc než děvčat, ale to nebude na velkou závalu.“

Změnil jsem si ho studeným pohledem. Věděl jsem, k čemu ti pánové navíc: aby se Tristan nemusel příliš namáhat tancem - což odpovídalo jeho zásadnímu odporu k mrhání energií. Tanec ho nebavil. Neměl námitek proti tomu projít se v průběhu večera občas s některou dívkou kolem parketu, ale přednostně trávil většinu času u baru.

Což, popravdě řečeno, činila většina darrowbyských občanů. Když jsme dorazili do restaurace, byl bar hustě obsazen a po parketu kroužilo jen několik fanatiků. Ale jak čas šel, přidávalo se víc a víc dvojic a kolem desáté nebylo v sále k hnutí.

Brzy jsem zjistil, že se dobře bavím. Tristanovi přátelé měli jiskru. Byli to příjemní mladí muži a půvabné dívky. Nedalo se nic dělat, musel jsem se bavit, ať jsem chtěl, nebo nechtěl.

Proslavený orchestr v krátkých červených kabátcích byl velkým přínosem k všeobecnému veselí. Sadie sama vypadala na pětadesát, a popravdě řečeno všechna čtyři ostrá děvčata byla postarší, ale své šediny vyvážila vitalitou. Ne že by snad Sadie byla šedivá - byla nabarvená, cílevědomě černovlasá a mlátila do píána s dynamickou energií ozařujíc společnost brýlemi s kostěnou obroučkou. Občas křikla do mikrofonu vedle sebe, ohlásila tanec a hlubokým hrdelním chraptivým hlasem pronášela vtipné moudrosti. Svoji mzdu si poctivě odpracovala.

Naše společnost se neskládala z dvojic, a tak jsem tančil postupně se všemi děvčaty. Když večer vrcholil, dobýval jsem prostor na parketu v náručí s Dafne, která měla figuru stavěnou na tanec v tlačnici - stálo to za to. Na kostnaté dámy jsem si nikdy nepotrpěl, ale připouštím, že Dafne byla naopak vyvinutá poněkud přespříliš. Nebyla tlustá - jen štědře přírodou obdarovaná.

Probojovával jsem se tlačnicí, střetl se s tančícími rozzářenými přáteli a s báječnou pružností jsem narážel a byl odrážen od Dafne. Všichni tančili a současně zpívali, ostrá děvčata vyluzovala podmanivou rytmickou hudbu a mně bylo jasné, že na obloze mého života není jediného mráčku. A pak jsem spatřil Helenu.

Samozřejmě že tančila s tím otrapou Richardem Edmundsonem, jehož zářící žlutá hlava plula nad společností jako symbol zmaru. A bylo nespravedlivé, že se ve vteřině můj přívětivý malý svět rozpadl v trosky a zanechal za sebou jenom zející prázdnotu.

Hudba přestala hrát, já jsem odevzdal Dafne jejím přátelům a vydal se hledat Tristana. Útulný malý bar v Drovers přetékal a bylo tam horko jako v peci. Skoro neprůstřelnou mlhou cigaretového kouře jsem matně rozpoznal svého kolegu na vysoké stoličce, zaujatě diskutujícího se skupinou zpocených a hlučně se bavících společníků. Tristan vypadal svěže a jako vždycky velice spokojeně. Vyprázdnil sklenici jedním douškem, něžně si pomlaskl, jako by to byl ten nejlepší půllitr piva, který kdy ochutnal, a pak, když se natahoval přes pult, aby zdvořile požádal o znovunaplnění, si všiml, že se k němu protlačují. Dospěl jsem k jeho stoličce a on mi položil na rameno vlídnou ruku. „To jsem rád, že tě zase jednou vidím, Jime. Výborná zábava, vid’?“

Nenamítl jsem, že jsem ho vlastně ještě vůbec neviděl na parketu, ale podotkl jsem, že je tu Helena, a snažil jsem se to pronést nedbale a nenápadně.

Tristan dobrotivě přikývl. „Ano, viděl jsem ji, když přišla. Proč si s ní nejdeš zatančit?“

„To přece nemohu. Má tu společníka - mladého Edmundsona.“

„Ale vůbec ne.“ Tristan přeměřil kriticky čerstvě načepovanou sklenici piva a srkl, aby ochutnal. „Je tu se společností jako my. Nikoli se společníkem.“

„Jak to víš?“

„Díval jsem se, když mládenci odkládali kabáty a děvčata se šla nahoru upravit. Neexistuje vůbec žádný důvod, proč by sis s ní neměl jít zatancovat.“

„Myslíš?“ Několik minut jsem váhal a pak jsem zamířil zpátky do tanečního sálu.

Ale zase tak jednoduché to nebylo. Musel jsem plnit své povinné závazky k děvčatům z naší skupiny, a kdykoliv jsem zamířil k Heleně, uchvátil ji některý mládenec z její společnosti dřív, než jsem tam dorazil. Občas se mi zdálo, že se na mě dívá, ale nemohl jsem si tím být jistý. Jediné, co jsem věděl s určitostí, bylo, že já se už vůbec nebavím. Veškeré kouzlo a veselí zmizelo a zmáhala mě kocovina při pomýšlení, že tohle bude další prohrané setkání s Helenou, protože jsem nemohl dělat nic jiného, než se na ni beznadějně dívat. Tentokrát to vlastně bylo ještě horší - nepromluvil jsem s ní ani slovo.

Skoro se mi ulevilo, když ke mně přišel vedoucí a řekl mi, že mě volají k telefonu. Následoval jsem ho - volala paní Hallová. Nějaká fena měla potíže při porodu a musel jsem k ní zajít. Podíval jsem se na hodinky - bylo po půlnoci, takže pro mě tanec skončil.

Chvilí jsem stál a poslouchal tlumenou hudbu z tanečního sálu, pak jsem si pomalu navlékl kabát a zašel jsem ještě dovnitř, rozloučit se s Tristanovými přáteli. Vyměnili jsme několik slov, zamávali si a já jsem se otočil a otevřel lítací dveře.

A tam stála Helena, necelý metr ode mě. Měla také ruku na dveřích. Neuvažoval jsem, jestli jde dovnitř nebo ven a připitoměle jsem jí civěl do usměvavých modrých očí.

„Už odcházíte, Jime?“ pravila.

„Ano, bohužel mě volají k naléhavému případu.“

„Ale to je škoda, doufám, že to není nic vážného.“

Otevřel jsem ústa, abych promluvil, ale její snědá krása a blízkost najednou zaplavily celý můj svět vlnou beznadějné touhy, v níž jsem úplně utonul. Ruka, kterou jsem přidržoval dveře, mi sklouzla, uchopil jsem její ruku jako tonoucí člověk a po malé chvilce zaváhání jsem cítil, že její prsty sevřely moje a že její dlaň se pevně přitiskla do mé.

A v okamžiku zmizel orchestr, vytratil se hluk i lidé a byli jsme tu jenom my dva, blízko sebe tady na chodbě.

„Pojďte se mnou, „ řekl jsem.

Heleniny oči byly obrovské, když se usmála úsměvem, který jsem tak dobře znal.

„Vezmu si plášť, „ zašeptala.

To jsem snad ani nebyl já, uvažoval jsem, když jsem stál na koberci v hale a díval jsem se za Helenou, která utíkala rychle nahoru po schodech, ale musel jsem tomu uvěřit, protože se hned zase objevila za ohybem schodiště a oblékala si kabát. Venku, na kočičích hlavách dláždění tržiště se zřejmě vyděsilo i moje auto, protože se zařváním naskočilo při prvním dotyku startéru.

Musel jsem zajet zpátky do ordinace pro nástroje a v tiché, měsíčním světlem zalité ulici jsme vystoupili z auta a já jsem otevřel velké bílé domovní dveře Skeldalu.

Když jsme pak stáli na chodbě, byla ta nejpřirozenější věc na světě vzít Helenu do náruče a líbat ji vděčně a beze spěchu. Na tenhle okamžik jsem musel čekat velmi dlouho a bezvýznamný čas kolem nás plynul, když jsme tam stáli na černočervených dlaždičkách z osmnáctého století a naše hlavy se téměř dotýkaly obrovského obrazu Nelsonovy smrti zdobícího vstupní chodbu.

Znovu jsme se políbili v prvním ohbí chodby, a to pod obrazem s dalším výjevem „Setkání Wellingtona a Bluchera u Waterloo“. V druhém ohbí jsme se políbili vedle vysokého příborníku, v němž Siegfried choval své jezdecké pláště a boty. Líbali jsme se v přípravě léků, když jsme hledali nástroje. Pak jsme to vyzkoušeli venku na zahradě, a to bylo ze všeho nejlepší, s květinami tichými a vyčkávajícími ve svitu měsíce a s vůní vlhké země a trávy stoupající kolem nás.

Ještě nikdy jsem k žádnému případu nejel tak pomalu. Jel jsem rychlostí patnáct kilometrů za hodinu, s Heleninou hlavou na svém rameni, a otevřeným okénkem se linula vůně jara. Připadalo mi to jako plavba z bouřlivého moře do sladkého bezpečného přístavu, jako šťastný návrat domů.

Osvětlené okno domku bylo jediné v celé spící vesnici a když jsem zaklepal na dveře, otevřel mi Bert Chapman. Bert byl okresní cestář. Byl z toho druhu lidí, kteří pro mě měli vždycky kouzlo - které jsem měl rád.

Cestáři byli moji bratři a kamarádi. Zrovna tak jako já trávili většinu života na opuštěných okresních vozovkách kolem Darrowby a vídal jsem je téměř každodenně, jak opravovali asfalt, ořezávali, stříhali a vysekávali travnaté okraje, jak rozhrnovali sníh sněžnými pluhy a v zimě sypali vozovku škvárou. A když mě zahlédli, jak jedu kolem nich, vesele se zasmáli a zamávali, jako bych byl náležitostí jejich dnů. Nevím, jestli je úmyslně vybírali pro jejich přívětivou povahu, ale myslím, že jsem se nikdy nesetkal s laskavějšími chlapíky.

Kdysi mi jeden starý farmář řekl: „Není divu, že jsou ty holomci šťastní, nemaj nic na práci, „ což bylo samosebou přehnané, ale chápal jsem, co měl na mysli: ve srovnání s prací v hospodářství, se zemědělskou dřinou, byla každá práce snadná.

Berta Chapmana jsem viděl předchozí den nebo přede dvěma dny. Seděl na travnatém příkopu, lopatu vedle sebe a v ruce obrovský krajíc chleba. Zdvihl na pozdrav paži v pracovním obleku a široký úsměv přeběhl po jeho kulaté, sluncem zrudlé tváři. Vypadal nesmírně bezstarostně, ale dnes v noci byl jeho úsměv vynucený a úzkostný.

„Mrzí mě, že vás musím rušit takhle v noci, pane Herriot, „ říkal, když nás uváděl do domu, „ale mám trochu starosti se Zuzinkou. Už má mít štěňata a celej den pro ně stlala pelíšek a chystala se, ale nic se nestalo. Chtěl jsem to nechat na ráno, ale vo půlnoci začala strašně naříkat - a vůbec se mi nelíbí.“

Zuzinka byla moje pravidelná pacientka. Do ordinace ji vždycky vodil její statný a širokoplecí pán, s trochu zahanbenou tváří - styděl se za svou starostlivost, a když jsem ho vídal, jak sedí v čekárně, kde se zvlášť vyjímal a kam se nehodil, protože byl obklopen dámskou společností, obvykle jsem ho slýchal říkat. „Moje panička mi řekla, abych sem přived Zuzinku.“ Ale byla to průhledná výmluva. „Zuzinka je

vobyčejnej malej podvrat'áček, ale je ukrutně věrná, „řikal Bert, stále ještě omluvně, ale věděl jsem, jak mu je, a chápal jsem, co cítí k Zuzince, střapatému malému voříškovi, který si s takovou oblibou kladl packy na moje kolena, smál se mi do obličeje a vrtěl ocasem. Byla neodolatelná. Dnes večer byla ale úplně proměněná. Vstoupili jsme do obývacího pokoje domku, psík vylezl z košíku, jednou nerozhodně mávl ocáskem a pak stál smutně a utrápeně uprostřed místnosti a těžce oddychoval. Když jsem se sklonil, abych feničku vyšetřil, obrátila ke mně široce otevřenou a ztěžka oddychující tlamičku a vyděšené oči. Přejel jsem jí rukama po břiše. Myslím, že jsem ještě nikdy nevyšetřoval tak plnou fenu. Byla kulatá jako fotbalový míč, absolutně nacpaná štěňaty připravenými vyrazit, ale nic se nedělo.

„Tak co si myslíte?“ Bertův obličej byl ztrhaný a utrápený pod snědou barvou. Krátce se dotkl velkou mozolnatou rukou hlavy psíka.

„Ještě nevím, Berte, „řekl jsem. „Budu ji muset prohmatat uvnitř. Přineste mi trochu horké vody, prosím.“

Vhodil jsem do vody dezinfekci, namydil si ruku a jedním prstem jsem opatrně vyšetřil vagínu.

Samosebou, že tam bylo štěně. Prstem jsem přešel po čumáku, po malé tlamičce a jazyku; štěně bylo vmáčkklé v úzkém průchodu jako zátko v láhvi.

Dřepl jsem si na paty a obrátil se k Chapmanovi.

„Obávám se, že se tam zaklínilo veliké štěně. Myslím, že kdyby se tohle chlapíka zbavila, ostatní by prošli. Pravděpodobně budou menší.“

„A můžete ho nějakým způsobem vytáhnout, pane Herriot?“ ptal se Bert.

Na chvíli jsem se odmlčel. „Chytnu mu hlavu do kleští a uvidím, jestli se hne. Nerad užívám kleště, ale jednou to velmi opatrně zkusím, a kdyby to nešlo, musel bych ji odvézt s sebou do ordinace na císařský řez.“

„Na operaci?“ opáčil Bert dutým hlasem. Polkl a ustrašeně se ohlédl po manželce. Jako spousta mohutných mužů i on se oženil s drobnou ženičkou a v tuto chvíli vypadala paní Chapmanová ještě na méně než na svůj metr padesát, když se choulila v křesle a hleděla na mě rozšířenými očima.

„Proč jsme ji jenom připouštěli, „naříkala a žmoulala si ruce. „Povídala jsem Bertovi, že v pěti letech už je pozdě na první štěňata, ale on mě neposlechl. A teď o ni možná přijdem.“

Spěchal jsem ji uklidnit. „Kdepak, nebojte se, není příliš stará a všechno bude v pořádku. Podíváme se na to.“

Několik minut jsem vyvažoval nástroje na kamnech, pak jsem si klekl za svou pacientku. Chvilí trvalo, než jsem umístil kleště do správné polohy, a když se zableskla ocel, Bert pod svým opálením zešedl a jeho manželka se schoulila v křesle do klubíčka. Bylo naprosto zřejmé, že jsou neschopni asistovat, a tak Helena držela Zuzinčinu hlavu a já jsem ještě jednou sáhl po štěněti. Bylo tam zoufale málo místa, ale podařilo se mi zavést kleště podle prstu, až se dotkly čumáku. Pak jsem velice opatrně otevřel ramena kleští, vsunul je kupředu s nesmírně jemným tlakem, až jsem dokázal stisknout je po stranách hlavy. Brzy budu vědět, jak to půjde. V takovéhle situaci nemůže člověk táhnout, může se jenom snažit uvolňovat průchod. To jsem také dělal a zdálo se mi, že jsem cítil nepatrný pohyb. Zkusil jsem to znovu, a teď to bylo nepochybné, štěně postupovalo směrem ke mně. Také Zuzinka vypadala, že si uvědomuje obrat k lepšímu. Ztratila apatii a začala dychtivě nutit.

Pak už bylo všechno bez potíží a podařilo se mi vytáhnout štěně docela snadno.

„Tohle bude asi mrtvé, bohužel,“ řekl jsem, když mi malinké stvoření leželo na dlani a nejevilo známky dýchání. Pak jsem mu však sevřel hrudiček palcem a ukazováčkem a nahmatal jsem pravidelný srdeční tep a rychle jsem mu otevřel tlamičku a opatrně dýchl do plic.

Několikrát jsem to zopakoval a pak jsem položil štěně na bok do košíčku. Domníval jsem se, že to nepomohlo, ale malý hrudník se najednou prudce zvedl, pak znovu a znovu.

„Dýchá!“ vykřikl Bert šťastně. „To je chlapík! Víte, chceme, aby všechna štěňata byla živá. Sou vod teriéra Jacka Dennisona, a to je vynikající pes.“

„Ano, ano, „vložila se do rozhovoru paní Chapmanová. „Ať jich má, kolik chce, jsou už všechny zamluvený. Kdekdo chce štěně vod naší Zuzinky.“

„Tomu rád věřím, „řekl jsem. Ale v duchu jsem se usmál. Teriér Jacka Dennisona byl další exemplář nejistého původu, takže tahle cháska bude správná mixáž. Což neznamená, že by to byli špatní pejsci.

Vpíchl jsem Zuzince půl kubíku pituitrinu. „Myslím, že to potřebuje po těch mnoha hodinách, kdy se snažila vytlačit tamtoho drobka. Počkáme a uvidíme, co se teď stane.“

A bylo to příjemné čekání. Paní Chapmanová uvařila konvici čaje a začala mazat vdolečky máslem. Zuzinka zčásti podpořená svým pituitrinem vytlačila klidně a sebejistě každou čtvrt hodinu jedno štěně. Mlád'ata ve chvílce kňučela tak, že byl v místnosti na tak malá zvířátka neuvěřitelný rámus. Bert očividně okřívával minutu co minutu a nacpal si lulku a pozoroval rychle rostoucí rodinku s širokým a čím dál šťastnějším úsměvem.

„Je to ale vod vás mladejch moc pěkný, že tu s náma čekáte, „ paní Chapmanová naklonila hlavu k rameni a ustaraně se po nás podívala. „Myslím ale, že byste strašně rádi šli zpátky na zábavu a že vás to celou tu dobu mrzelo, že tam nejste.“

Představil jsem si nával v Drovers, kouř, horko, neutuchající dunění ostrých děvčat - pak jsem se rozhlédl po klidu a míru v pokoji se staromódní černou mříží u krbu, s nízkými začouzenými trámy stropu, s košíčkem na šití paní Chapmanové a s Bertovými dýmkami, srovnanými u jedné stěny. Pevněji jsem stiskl Heleninu ruku, kterou jsem celou hodinu držel pod stolem.

„Vůbec ne, paní Chapmanová, „ řekl jsem. „Ani v nejmenším jsme taneční zábavu nepostrádali. Vůbec nic nám nechybělo.“ Nikdy jsem nebyl pravdomluvnější.

Muselo být po půl třetí, když jsem konečně došel k názoru, že Zuzinka skončila. Měla šest pěkných štěňat. Pěkný počet na takovou malinkou feničku a rámus utichl, protože se rodinka sesedla k hodokvasu kolem přetékajících struků.

Zvedl jsem štěňata jedno po druhém a prohlédl jsem je. Zuzince to vůbec nevadilo, naopak, jako by se usmívala se skromnou pýchou, když jsem jí potomstvo vracel. Když je zase měla u sebe, prohlédla je a přičinlivě očichala, dřív než se znovu položila na bok.

„Tři psíci a tři feničky, „ řekl jsem. „Pěkně vyrovnaný vrh.“ Než jsem odejel, zvedl jsem Zuzinku z košíku a prohmatal jí břicho. Neuvěřitelně splasklo. Ani propíchnutý míč by nemohl změnit svůj tvar výrazněji. Zuzinka prošla pozoruhodnou metamorfózou a stal se z ní hubený, chlupatý extrovert, kterého jsem tak dobře znal.

Když jsem ji pustil, skočila rychle zpátky a stočila se kolem své nové rodinky. Za chvíli všechna štěňata sála v absolutním soustředění.

Bert se zasmál. „Má plný ruce práce se svejma štěňatama, „ sehnul se a dloubl ukazováčkem do prvorozeného. „Na tohodle velkýho pejska se rád koukám. Myslím, maminko, že si ho necháme pro sebe. Ta naše holka aspoň bude mít společnost.“

Nastal čas k odchodu. Zamířili jsme s Helenou ke dveřím a drobná paní Chapmanová, s rukama na klíce, se na mě podívala.

„Víte, pane Herriote, „ řekla, „nemůžu vám dost poděkovat za to, že jste přišel a uklidnil jste nás. Nevím, co bych s tímhle svým starým dělala, kdyby se tý naší feničce bylo něco stalo.“

Bert se lišácky uculil. „Ale di, „ zahučel. „Dyt' já sem vlastně neměl vůbec žádněj strach.“ Jeho manželka se zasmála a otevřela dveře, a když jsme vykročili do ticha voňavé noci, stiskla mi paži a škádlivě na mě pohlédla.

„Tohle je asi vaše děvče, „ řekla. Objal jsem rukou Helenina ramena.

„Ano, „ řekl jsem pevně, „tohle je moje děvče.“

KAPITOLA 36

Plná ordinace! Hřejivá vlna spokojenosti a zadostiučinění vyvěrající z pohledu na husté řádky hlav v čekárně rychle ustoupila, protože jsem pochopil, o co jde. Byli to zase jenom Dimmockovi.

Poprvé jsem se s Dimmockovými setkal jednoho večera, když mě zavolali k psovi, kterého srazilo auto. Adresa mě zavedla dolů do staré části města a já jsem pomalu kroužil podle řady zchátralých domků a hledal správné číslo. Vtom se dveře prudce otevřely a tři rozčuchané malé děti vyběhly na ulici a horlivě na mě mávaly.

„Támdle je, pane!“ volaly jednohlasně, jakmile jsem vystoupil, a pak mě okamžitě seznamovaly s událostmi.

„Je to Bonzo!“ „Jo, přejelo ho auto!“ „Museli jsme ho donýst dovnitř, pane!“ Všechny tři se překřikovaly a když jsem otevřel zahradní branku a šel po cestičce nahoru, visely mi na rukou a tahaly mě za kabát. Cestou jsem překvapeně hleděl do oken domku, odkud na mě halekala hromada dalších mladých tváří a mávala změtí rukou.

Konečně jsem vstoupil do dveří, které se otvíraly přímo do obývacího pokoje, a příboj těl mě smetl a odnesl do kouta k pacientovi.

Bonzo seděl vzpřímeně na otrhané příkrývce. Bylo to veliké huňaté zvíře neurčité rasy, a ačkoliv na první pohled nevypadal na velkou úhonu, tvářil se dojímavě sebelítostivě. Vzhledem k tomu, že všichni hovořili najednou, došel jsem k názoru, že nejlepší bude nevšímat si jich a pokračovat s prohlídkou. Prohmatával jsem nohy, pánev, žebra a páteř - žádná zlomenina. Sliznice měly dobrou barvu, nezjistil jsem známky vnitřního zranění. Vlastně jediné, co jsem našel, bylo lehké zhmoždění levé plece. Bonzo seděl jako socha, když jsem ho prohlížel, ale jakmile jsem skončil, překotil se na bok a ležel, smířlivě na mě hleděl a bušil ocasem do příkrývky.

„Tak se mi zdá, že jsi veliká fajnovka, vid’“, řekl jsem a ocas zabušil rychleji.

Otočil jsem se a patřil na dav a asi tak za dvě minuty jsem dokázal rozpoznat rodiče. Mamina se s vervou drala dopředu, zatímco tat’ka, nepatrná postavička, se na mě zubil vzadu přes hlavy své rodiny. Chvilí jsem šišal, a když se babylón ztišil, oslovil jsem paní Dimmockovou.

„Myslím, že měl štěstí“, řekl jsem. „Nemohu najít žádné vážné zranění. Auto ho asi odhodilo, na chvíli mu vyrazilo dech a možná že utrpěl šok.“

Znovu vypukl řev. „Umře, pane doktor?“ „A co mu teda je?“ „A co s ním budete dělat?“

Vpíchl jsem Bonzovi injekci mírného utišujícího prostředku, a zatímco tu strnule ležel, vtělené psí utrpení, chumáč hlaviček na něj shlížel s hlubokou účastí a nesčetné malé ručičky do něj dloubaly a hladily ho.

Paní Dimmocková vytáhla umyvadlo s horkou vodou a v průběhu umývání rukou jsem dokázal zhruba odhadnout četnost domácnosti. Napočítal jsem jedenáct malých Dimmocků, od chlapce něco přes deset let až po špinavé batole lezoucí po podlaze. A soudě podle jednoznačného zbytnění maminina života bude počet brzy zmnožen. Všichni byli oděni v různorodou paletu ručně vyrobených domácích oděvů: zašíváné pulovry, záplatované kalhoty, háčkové šatičky ale všeobecná atmosféra dštila spontánní radost ze života.

Bonzo tady nebyl jediné zvířátko a s nevírou jsem patřil na dalšího, dost velkého psa a kočku se dvěma odrostlými koťaty. Objevilo se to mezi spoustou nožiček a ručiček. Byl bych soudil, že problém nakrmit všechna ta lidská ústa je sám o sobě dost obtížný i bez několika zvířat navíc.

Ale s podobnými záležitostmi se Dimmockovi netrápili. Dělalí to, co chtěli, a byli spokojeni. Tat’ka, jak jsem později zjistil, nepracoval nikdy, pokud sahala místní paměť. Měl „špatný záda“ a - podle mého názoru - rozumný životní styl: přes den šukal se zájmem po městě, a večer se bavil v koutě restaurace „U čtyř koňských podkov“ při pivu a hře domino.

Vídal jsem ho dost často. Člověk si ho snadno všiml, protože s sebou neustále nosil vycházkovou hůl, která mu dodávala důstojného vzhledu, a vždycky kráčel energicky a cílevědomě, jako by jeho pochůzka byla mimořádně významná.

Ještě naposled jsem se podíval na Bonza, stále ještě nataženého na příkrývce a hledícího na mě bolestnými očima, a pak jsem usiloval dostat se ke dveřím.

„Myslím, že si nemusíte dělat starosti“, zařval jsem do rámusu, který se zas znovu rozhostil po místnosti, „ale zajdu sem zítra, abych si byl jist.“

Nazítří jsem zastavil před domem a spatřil Bonza, jak cválá po zahradě s několika dětmi. Děti si házely míčem a Bonzo v extázi vyskakoval vysoko do vzduchu ve snaze chytnout míč.

Úraz mu očividně neublížil, ale když spatřil, že otevírám branku, stáhl ocas, klesl skoro na kolena a vplížil se do domu. Děti mě uvítaly s nadšením.

„Pane doktor, uzdravil jste ho!“ „Teď už mu je dobře, že jo?“ „Dneska ráno se pořádně nasnídal, pane doktor!“

Šel jsem dovnitř a malé ručky mě držely za kabát. Bonzo seděl na své příkrývce vzpřímeně, právě tak jako včera večer, a když jsem k němu docházel, zvolna se zhroutil na bok a díval se na mě s výrazem mučedníka.

Klekl jsem si k němu a zasmál jsem se. „Ty jsi mi filuta, Bonzo, ale mě neoblafeš. Já jsem tě viděl, tam venku.“ Opatrně jsem se dotkl zhmožděného ramene a velikánský pes se zachvěl, zavřel oči, jako by se odevzdával do rukou osudu. A potom, když jsem se vzpřímil a on pochopil, že nedostane injekci, vyskočil rovnýma nohama a utekl do zahrady.

Ozval se chorál radostných výkřiků malých Dimmocků a všichni se ke mně obrátili a hleděli na mě s neskrývaným obdivem. Jasně byli přesvědčeni, že jsem Bonza vyrval ze spárů smrti. Pan Dimmock předstoupil před houf.

„Účet mi pošlete, vidíte, „ řekl s důstojností, která se u něho zvlášť vyjímal.

Můj první pohled včera večer mi sdělil, že tahle práce bude bezplatná, a já jsem úkon ani nezapsal do knihy, ale vážně jsem přikývl.

„Velmi dobře, pane Dimmocku, účet vám pošlu.“

A ačkoliv za celá léta našeho společenství nepřešla z ruky do ruky ani jediná mince, pan Dimmock vždycky opakoval totéž: „Účet mi, prosím, pošlete, ano?“

To byl tedy začátek mého přátelství s Dimmockovými. Zřejmě si mě zamilovali a chtěli mě vidět tak často, jak jen bylo možné. V týdnech a měsících, které následovaly, mi v pravidelných intervalech nosili rozmanitý výběr psů, koček, andulek a králíků, a když zjistili, že mé služby jsou bezplatné, zmnožili počet svých návštěv. A když přišel jeden, přišli všichni. Úporně jsem se snažil rozšířit praxi léčení malých zvířat a moje naděje vždycky na chvíli stoupla, když jsem zaznamenal plnou čekárnu, a pak zase zmizela, když jsem shromáždění identifikoval.

Nával se ještě zvětšil, když mi začali vodit i svou tetičku, paní Pounderovou, která bydlela dole v ulici, aby jí předvedli, co jsem za pašáka. Paní Pounderová byla otlá dáma, která neustále nosila zamaštěný velurový klobouk, posazený nahoře na čupřině vlasů, a sdílela rodinný sklon k plodnosti, takže s sebou obvykle přivedla pár exemplářů svého bohatého chovu.

To tedy byla scéna dnešního rána. Přejel jsem shromáždění očima, ale zaznamenal jsem pouze rozzářené tvářičky Dimmockčat a Pounderčat. A tentokrát jsem nedokázal rozpoznat, kde je jaký pacient. Potom se houf rozestoupil jako na smluvené znamení a zahlédl jsem malou Nelly Dimmockovu s malinkým štěňátkem na koleně.

Nelly jsem měl nejraději. Ovšemže jsem měl rád celou tu rodinu. Byli to skutečně velmi milí lidé a po onom prvním pocitu zklamání mě jejich návštěvy vždycky těšily. Tatka i mamka byli vždycky zdvořilí a veselí a přívětiví a děti, ačkoli velice živé, se nikdy nechovaly hrubě. Byli spokojení a přátelští, a kdykoli mě potkali na ulici, začali zuřivě mávat a mávali, dokud jsem nezmizel z dohledu. Potkával jsem je často, protože neustále pobíhali po městě a měli své drobné povinnosti - donášku mléka nebo novin. Ale ze všeho nejlepší na nich bylo, že milovali svá zvířátka a byli k nim laskaví.

Ale jak už jsem řekl, nejraději jsem měl Nelly. Bylo jí asi devět, a když byla úplně malá, dostala „dětskou mrtvici“, jak se tehdy říkávalo. Od té doby dost kulhala a byla velmi drobná, což ji odlišovalo od robustních bratříčků a sestřiček. Její hubené nožičky vypadaly křehce, div že ji unesly, ale nad úzkou tvářičkou spadaly k ramenům bohaté vlasy v barvě zralého zrní a oči, i když trochu sešikmené, hleděly klidně a tmavě modře kovovými obroučkami brýlí.

„Copak to tam máš, Nellinko?“ zeptal jsem se.

„Je to malej pejsek, „ skorem šeptala, „a je jenom můj.“

„To je jenom tvůj pejsek?“

Pyšně přikývla. „Ano, je můj.“

„Copak ten pejsek nepatří také tvým bratříčkům a sestřičkám?“

„Ne, jenom mně.“

Seřazené hlavičky Dimmocků a Pounderů přikývly v dychtivém souhlase, když Nellinka zdvihla štěňátko k tvářičce a hleděla na mě se zvláštním sladkým úsměvem. Ten úsměv mě vždycky vzal za srdce. Plný nevinného dětského štěstí a důvěry, ale ještě něčeho, co člověku svíralo srdce a co možná - nějak souviselo s Nellinčinou křehkostí.

„Podle mého názoru vypadá jako moc pěkný pejsek, „ řekl jsem. „Je to kokršpaněl, vidíte?“

Přejela dlaní malinkou hlavu. „Ano, kokršpaněl. Pan Brown říkal, že to je kokr.“

Vzadu nastal mírný nepokoj a z houfu se vynořil pan Dimmock. Důležitě zakašlal.

„Je doopravdy čistokrevnej, pane Herriot, „ řekl. „Čubička pana Browna z banky měla štěňata a von dal todle naši Nellince.“ Vložil si vycházkovou hůl pod rameno, aby ji přidržel, a vytáhl z náprsní kapsy dlouhou obálku. Dramatickým gestem mi ji podal. „To je rodokmen.“

Přečetl jsem si to a tiše jsem zapísl. „Je to skutečně pes s modrou krví a jak tady vidím, má hodně dlouhé jméno. Darrowby Tobias Třetí. Na mou duši, to tedy zní.“

Znovu jsem se podíval dolů na malé děvčátko. „A jakpak mu říkáš ty, Nellinko?“

„Tobby, „ řekla tiše. „Já mu říkám jenom Tobby.“

Zasmál jsem se. „Tak dobře. A copak vlastně Tobbymu je? Pročpak jsi ho přivedla?“

„Je nemocnej, pane Herriot, je mu špatně, pane Herriote, „ ozvala se někde mezi hlavičkami dětí paní Dimmocková. „Co sežere, to zvrátí.“

„Tuším, co by to mohlo být. Odčervili jste ho?“

„Ne, myslím, že ne.“

„Bude na to potřebovat nějaký prášek, „ řekl jsem. „Ale vezmeme ho dovnitř a já se na něj podívám.“

Jiní zákazníci se obvykle spokojili s tím, že poslali se zvířetem jednoho zástupce, ale Dimmockovi museli vstoupit vždycky všichni. Pochodoval jsem v patách se zástupem, který plnil chodbu ode zdi ke zdi.

Naše ordinace a současně i operační sál byla místnost dost malá, a já jsem trochu úzkostlivě pozoroval, jak se plní davem. Vecpali se dovnitř všichni i s paní Pounderovou, která se s velurovým kloboukem trochu nakřivo s určitými potížemi vmáčkla dozadu.

Prohlídka štěněte trvala déle než obvykle, protože jsem se musel probojovat pro teploměr ke stolku a pak zase jiným směrem pro stetoskop, který visel na háčku na zdi. Ale konečně jsem byl hotov. „Nemohu na něm nic najít, „ řekl jsem. „Proto jsem přesvědčený, že má břicho plné červíků. Dám ti teď takový prášek a hned ráno ho musí spolknout.“

Vypadali jako fotbalové mužstvo. když pochodovali chodbou na ulici, čímž skončila další návštěva Dimmockčat. Okamžitě jsem na tuto příhodu zapomněl, protože na ní nebylo nic neobvyklého. Tlusté břicho štěněte potvrzovalo mou diagnózu - vyšetření bylo více méně formalita. Nečekal jsem, že mládě znovu uvidím.

Ale mýlil jsem se. Za týden má ordinace znovu přetékala a já jsem podstoupil další sezení s Tobbym, tísňen v malé ordinaci. Moje tableta vypudila nějaké červíky, ale štěně pořád ještě zvracelo a nebylo mu dobře.

„Dáváš mu pětkrát denně malé dávky potravy, jak jsem ti řekl?“ zeptal jsem se.

Dostalo se mi důrazného souhlasu a já jsem jim věřil. Dimmockovi se o svá zvířata opravdu starali. Bylo tu tedy ještě něco jiného, ale nemohl jsem to najít. Teplota normální, plíce čisté, břicho bez zvýšené citlivosti. Nerozuměl jsem tomu. Dal jsem jim lahvičku s mixturou proti překyselení žaludku a cítil jsem se poraženecky. Takhle malé štěňátko by nic podobného nemělo potřebovat.

Tím se začalo údobí mé frustrace. Dva nebo tři týdny jsem se domníval, že potíže zmizely, a pak zničehonic, beze všeho varování, byl dům plný Dimmocků a Pounderů a já jsem byl zpátky tam, kde jsem začal.

A Tobby hubl čím dál tím víc.

Vyzkoušel jsem všechno. Uklidňující prostředky pro zažívací ústrojí, různou dietu, bylinkové čaje. Znovu a znovu jsem se ptal Dimmocků, jak to štěně zvrací - za jak dlouhou dobu po jídle, jaké jsou intervaly, a dostalo se mi nejrůznějších odpovědí. Někdy zvrátil jídlo hned, jindy až po několika hodinách. Nevedlo to k ničemu.

Asi tak po osmi týdnech - Tobbymu bylo kolem čtyř měsíců - jsem se znovu s klesajícím srdcem díval na shromážděné Dimmockovy. Jejich návštěvy se pro mě staly skličující záležitostí a netušil jsem nic lepšího ani dnes, kdy jsem otevíral dveře čekárny a byl jsem téměř unášen chodbou. Tentokrát to byl taťka, který se vtiskl do ordinace jako poslední, a potom postavila Nellinka štěně na stůl.

Žaludek se mi sevřel - bylo mi mizerně. Tobby rostl navzdory své chorobě a teď se z něho stala smutná karikatura kokršpaněla, dlouhé hedvábné uši spadaly z lebky, na níž nebylo skoro žádné maso, pavoučí nohy byly pateticky ochmýřené. Domníval jsem se, že Nelly je hubená, ale její miláček ji překonal. A nebyl jenom hubený, také se třásl, když stál nahrbený na hladkém povrchu stolu, a v jeho očích byl ten lhostejný výraz zvířete, které ztratilo o všechno zájem.

Děvčátko přešlo dlaní vystouplá žebra a bledá, šilhavá očka se na mne podívala ocelovými obroučkami brýlí s oním úsměvem, který sevřel mé srdce bolestněji než jindy. Nevypadala utrápeně. Pravděpodobně neměla tušení, jak to vypadá, ale ať měla, nebo neměla, nikdy jí nedokážu povědět, že její pejsek pomalu umírá.

Unaveně jsem si promnul oči. „Co měl dnes k jídlu?“

Nellinka odpověděla sama. „Trochu chleba a mléka.“

„Před jak dlouhou dobou to bylo?“ zeptal jsem se, ale než mohl kdokoli odpovědět, začal pejsek zvracet a vyvrhl napůl strávený obsah žaludku obloukem dva metry od stolu.

Prudce jsem se otočil na paní Dimmockovou. „Vrhne takhle vždycky?“

„Většinou ano. Takhle to z něj vylítne.“

„A proč jste mi to neřekli?“

Ubohá paní zrozpačitěla. „Ale... nevím... já...“

Natáhl jsem ruku. „To je v pořádku, paní Dimmocková, nic si z toho nedělejte.“ Uvědomil jsem si, že za celou tu dobu mého naprosto bezvýsledného léčení nevyslovil nikdo z Dimmocků ani Pounderů jediné kritické slovo, tak proč bych si měl stěžovat já? Ale věděl jsem, co Tobyho trápilo. Konečně, konečně jsem to věděl. A pro případ, že si moji dnešní kolegové čtoucí tyto řádky pomyslí, že jsem byl tupohlavější víc než jindy, pro ten případ bych rád na svou obranu podotkl, že stručné učebnice, které jsme v té době měli, se jenom běžně a mimochodem zmiňovaly o stenóze pyloru (zúžení výstupu žaludku v místech, kde se spojuje s tenkým střevem), a pokud se i zmiňovaly, nehovořily o léčbě.

Ale jistě - napadlo mě - někdo v Anglii postoupil dál než učebnice. Musí existovat lidé, kteří tuhle operaci už dělali - a jestliže takoví lidé existují, měl jsem tušení, že jeden z nich není příliš daleko ode mě. Prodral jsem se zástupem a utíkal jsem chodbou k telefonu.

„Jsi to ty, Granville?“

„Jime!“ ozvalo se zařvání čisté a nepředstírané radosti. „Jak se ti daří, chlapče?“

„Moc dobře a jak tobě?“

„Ab-so-lut-ně- tip-top, starochu! Líp už by to nešlo!“

„Granville, mám tu čtyřměsíčního kokršpaněla a chtěl bych ho k tobě přivést. Má stenózu pyloru.“

„Báječné!“

„Bojím se, že to štěně stojí na posledních nohou, je to uzlíček kostí.“

„Výborně, výborně.“

„A to všechno proto, že jsem to několik týdnů babral.“

„Vynikající!“

„A majitelé jsou velmi chudí, obávám se, že nemohou platit.“

„Senzace!“

Chvilku jsem váhal. „Granville, ty jsi... už někdy... takové případy operoval?“

„Včera jsem jich měl pět.“

„Cože?“

Ozval se hluboký hrdelní smích. „Žertuji, synku, ale nemusíš se bát, pár jich mám za sebou. Není to zase tak obtížná práce.“

„To je ohromné.“ Podíval jsem se na hodinky. „Teď je půl desáté, požádám Siegfrieda, aby převzal moje dopolední návštěvy a budu u tebe před jedenáctou.“

KAPLTOLA 37

Granville byl na návštěvě pacienta v terénu, když jsem k němu přijel. Lelekoval jsem kolem ordinace, až jsem konečně zaslechl luxusní hlas bentleye předoucího na dvoře. Oknem jsem zahlédl další překrásnou lulkou třeptící se za volantem a pak už vstoupil postranním vchodem můj kolega v neposkvřněném a dokonalém obleku pepř a sůl, v němž vypadal jako ředitel Anglické státní banky.

„To jsem rád, že tě vidím, Jime!“ vykřikl a přívětivě mi rozmáčkl ruku. Potom, dřív než si svlékl sako, vyjmul z úst lulkou, trochu úzkostně ji prohlédl a přeštl žlutým flánýlkem a láskyplně ji uložil do zásuvky. Netrvalo dlouho a skláněl jsem se pod světlem na operačním sále nad nataženou malou postavičkou Tobyho, zatímco Granville - ten druhý Granville Bennett - pracoval vážně a dokonale soustředěně v břiše malého zvířete. „Vidiš, silné rozšíření žaludku, „brumlal. „Klasický případ.“ Zachytil vrátník a

nasadil skalpel. „Teď nařiznu serózní obal.“ Rychlé obratné nařiznutí. „Trochu hrubší řez do svaloviny - a tady to je, vidíš - slizniční vrstva zaplňuje průchod vrátníku. Ano, ano, správně. Sem jsme se museli dostat.“

Nakoukl jsem dolů na malinkou trubičku, která byla zdrojem všech Tobbyho obtíží. „To je tedy všechno?“

„Všechno, chlapče!“ S úsměvem odstoupil. „Překážka je teď odstraněna a můžeš se se mnou vsadit, že ten chlapeček začne nabírat na váze.“

„To je úžasné, Granville, jsem ti nesmírně vděčný“

„Nesmysl, Jime, bylo to pro mě potěšení. Příští operaci už můžeš dělat sám, vid’?“ zasmál se, vzal jehlu a catgut a zašival nemožnou rychlostí svalstvo a kůži břicha.

Za několik minut byl ve své kanceláři a navlékal si sako, pak si nacpal dýmku a obrátil se ke mně. „Mám na zbytek dopoledne malý plán, chlapče.“

Couvl jsem od něho a vztáhl ruku na obranu. „Ale víš... je to od tebe, Granville, laskavé... ale já skutečně, vážně se musím vrátit... máme moc práce, nemohu nechat Siegfrieda tak dlouho samotného ta práce se hromadí...“ přestal jsem, protože jsem cítil, že blekotám.

Můj kolega se tvářil ublíženě. „Nechtěl jsem, chlapče, nic jiného, než že bychom byli rádi, abys s námi poobědval. Zoe tě čeká.“

„Aha, aha, dobře, to je velmi laskavé, ale nepůjdeme.. nikam jinam, vid’?“

„Nikam jinam?“ Vydechl dým a rozpráhl doširoka náruč. „Samozřejmě že ne. Jenom se cestou zastavíme v mé pobočce.“

„V tvé pobočce? Nevěděl jsem, že máš pobočku.“

„Ale ano, co by kamenem z mého domu dohodil.“ Objal paži moje ramena. „Tak pojedeme?“

Když jsem se rozvaloval zabořený do luxusu blahobytného bentleye, pohrával jsem si šťastně s myšlenkou, že se konečně setkám se Zoe Bennetovou jako normální člověk. Tentokrát pozná, že nejsem notorický opilec. Příští hodina nebo dvě se pro mě staly růžovým příslibem: výborný oběd prozářený mou vtípnou konverzací a vybranými způsoby, pak zpátky k Tobbymu, který znovuzískal zdraví jakoby dotekem kouzelného proutku, a do Darrowby.

Usmál jsem se sám pro sebe, když jsem si vzpomněl na Nellynu tvářičku, až jí povím, že její miláček už bude schopný jíst a že bude silný a hravý jako každé jiné štěně. Stále ještě jsem se usmíval, když auto zastavilo na okraji Granvillovy domovské obce. Podíval jsem se lhostejně oknem na nízkou kamennou budovu s olovenými okny a s dřevěnou tabulí nad vchodem. Stálo na ní Restaurace u dubu.

Otočil jsem se ke svému příteli.

„Myslel jsem, že jedeme do tvé pobočné ordinace?“

Granville se na mě usmál úsměvem nevinátka. „Ale tak přeci tomuhle místu říkám. Mám to odtud blízko domů a vyřizuji tu spoustu obchodních záležitostí.“ Pleskl mě do kolena. „Zaskočíme si jenom na skleničku před jídlem.“

„Ne, počkej chvilku, „koktal jsem a pevně jsem sevřel hrany sedadla. „Já prostě nesmím dnes přijít pozdě. Mnohem raději bych...“

Granville zvedl ruku. „Ale, Jime, chlapče, nezdržíme se dlouho.“ Podíval se na hodinky. „Je přesně půl jedné a já jsem slíbil Zoe, že se dostavíme v jednu. Připravuje rostbíf a yorkshirský pudink a musel bych mít mnohem víc kuráže, než mám, abych nechal pudink vystydnout. Ruku na to, že budeme doma úderem jedné. Souhlasíš?“

Váhal jsem. Za půl hodiny jsem nemohl utrpět příliš velkou úhonu. Vyšplhal jsem z vozu.

Když jsme vstoupili do hostince, statný muž, opírající se o výčepní pult, se obrátil a nadšeně se vítal s mým kolegou. „Alberte!“ volal Granville. „Musíš se seznámit s Jimem Herriotem z Darrowby. Jime, tohle je Albert Wainwright, majitel restaurace U bílého koníčka v Matherley. Vlastně to je letošní předseda Svazu hostinských. Vid’, že se nemýlím, Alberte?“

Mohutný muž se uchechtl a přikývl a na vteřinu jsem byl ztracen mezi oběma mohutnými postavami. Bylo nesnadné popsat pevnou a obrovskou konstrukci Granvillovy osobnosti, ale pan Wainwright byl jednoznačně a prostě ukrutně tlustý. Z otevřeného kostkovaného saka se valila gigantická klenba břicha v pruhované košili a přetékala přes pásek kalhot. Nad převeselým motýlkem na mě ze zarudlé tváře

mrkala veselá očka, a když promluvil, zněl jeho hlas sytě a zvučně. Hostinský jak se sluší a patří.

Začal jsem srkat malé pivo, které jsem si objednal, ale když se během dvou minut objevilo další, zjistil jsem, že beznadějně zaostávám a přešaltoval jsem na whisky se sodou po vzoru ostatních. Oba moji společníci zřejmě měli v restauraci otevřený úvěr a to bylo zkázonosné. Hodili do sebe skleničku, něžně ťukli do pultu a řekli „Prosím, Jacku, „ načež se přímo zázračnou rychlostí objevily další tři whisky.

Vůbec se mi nedostalo příležitosti, abych objednal já. Vlastně dokonce nikdo nic neplatil.

Bylo to tiché, přátelské posezeníčko, při němž Albert s Granvillem spokojeně a radostně konverzovali a nerušený tok rozhovoru byl přerušován pouze nehlasynými poklepy na výčepní pult. Usilovně jsem bojoval, abych oba virtuózy nezdržoval, a čím víc jsem se snažil, tím častěji se poklepy ozývaly, až se mi zdálo, že je slyším každou vteřinu.

Granville uměl držet slovo. Chýlilo se k jedné hodině, když se podíval na hodinky.

„Musíme se zvednout, Alberte. Zoe nás čeká přesně v jednu.“

Auto se rozjelo a zastavilo před domem na vteřinu přesně, a já jsem si v tupém zoufalství uvědomil, že už v tom zase lítám. V mých útrobach začínal probublávat čarodějnický lektvar halící můj mozek do mámivého oparu. Bylo mi příšerně a s naprostou jistotou jsem věděl, že mi bude co nevidět ještě hůř.

Granville, svěží a svěťácký jako vždycky, vyskočil z vozu a odvedl mě do domu.

„Zoe, lásko moje!“ zavrkal a objal manželku, která vyšla z kuchyně.

Když se vyprostila z jeho náruče, přistoupila ke mně. Měla na sobě květovanou zástěru, v níž vypadala, pokud to bylo možné, ještě půvabněji.

„Nazdárek!“ zvolala a podívala se na mě oním pohledem, který uměla zrovna tak jako její manžel - a který vyjadřoval, že setkání s Jamesem Herriotem je záležitost neuvěřitelně báječná a zajímavá - dokonalý požitek. „To jsem ráda, že vás zase vidím, připravím oběd.“ Odpověděl jsem debilním uchechtnutím a Zoe odběhla.

Praštil jsem sebou do křesla a poslouchal jsem Granvilla, broukajícího vedle u příborníku. Vtiskl mi do dlaně sklenici a posadil se do druhého křesla. Okamžitě mu vyskočil na klín jeho obézní teriér.

„Fébinke, miláčku!“ zazpíval potěšeně. „Taťulda už je zase doma.“ A namířil hravě prst na drobounkého yorkshira, který mu seděl u nohy a znovu a znovu cenil zuby v láskyplně úsměvné extázi. „To víš, že tě vidím, ty moje malá Viktorko, dobře tě vidím!“

Když mě za chvíli odsunuli ke stolu, pohyboval jsem se jako ve snu, neobratně a rozvrzaně, a hovořil jsem zvolna a šišlavě. Granville se usadil k obrovskému plátku masa, energicky ho rozkrojil a pustil se s chutí do jídla. Byl štědrý hostitel - naložil na můj talíř asi tak kilogram masa a potom zahájil tažení na yorkshirský pudink. Místo jednoho velkého připravila Zoe několik malých kulatých, jak bývalo často zvykem ve venkovských hospodářstvích. Byly to nesmírně lahodné zlatavé bábovičky s křupavou hnědou kůrkou kolem dokola. Granville jich kolem mého masa naskládal asi šest a já jsem ho připitoměle pozoroval. Potom mi Zoe podala misku s omáčkou..

S velikou námahou a bedlivostí jsem uchopil naběračku, přivřel jedno oko a začal lít. Z jakéhosi důvodu jsem měl pocit, že musím polít šťávou každý pudink zvlášť a lstivě jsem mířil proud omáčky do středu báboviček, až přetékal talíř. Jednou jsem se nestrefil a odstříkl jsem pár kapek lesklé tekutiny na ubrus. Provinile jsem vzhlédl na Zoe a zaculil se. Zoe se také uchichtla a já jsem nabyl dojmu, že ačkoliv si myslí, že jsem hodně divný, nestrachovala se, protože jsem byl zjevně neškodný a dobromyslný. Prostě jsem měl tu strašlivou slabost, že jsem nikdy ve dne ani v noci nebyl střizlivý, ale určitě jsem byl laskavého srdce.

Z každé návštěvy u Granvilla jsem se obvykle vzpamatoval několik dnů a příští sobotu mi už bylo docela dobře. Náhodou jsem se vyskytl na tržišti a všiml si velkého zástupu lidí, kteří kráčeli přes dláždění. Nejprve jsem podle dětí převládajících nad dospělými soudil, že to asi bude školní výlet, ale při bližším přihlédnutí jsem pochopil, že to jsou jenom Dimmockovi a Pounderovi na nákupu.

Zahlédli mě a změnili směr a já jsem byl zaplaven vlnou lidství.

„Koukněte se na něj, pane doktor!“ „Žere teďka jako kůň“ „Brzo bude úplně tlustej!“ Zvonily kolem mě potěšené hlasy. Nellinka měla Tobbyho na vodítku, a když jsem se sklonil nad malým psíkem, nemohl jsem ani uvěřit, že ho několik málo dní tak změnilo. Pořád ještě byl vyhublý, ale skleslý a beznadějný pohled zmizel. Byl živý, veselý a hravý. Teď už to byla jenom věc času.

Jeho malá paní přejížděla znovu a znovu dlaní po hladkém hnědém kožíšku.
„Jsi pyšná na svého pejska, vid', Nellinko, „řekl jsem a její milé, nesouměrné oči se ke mně obrátily.
„Ano prosím, „a znovu se usmála tím svým úsměvem. „Protože je jenom můj.“

KAPITOLA 38

Bylo mi skoro, jako bych se díval na své vlastní krávy, protože když jsem tam stál, v tom malém novém chlévu, a hleděl na řadu červených a grošovaných zadků, cítil jsem majetnickou pýchu.

„Franku, „řekl jsem, „vypadají báječně. Člověk by neuhodl že to jsou stejná zvířata.“

Frank Metcalfe se zasmál. „Zrovna to samý sem si myslel já. To je vohromný, co udělá s dobyt看 změna prostředí“ Krávy byly první den v novém chlévu. Předtím jsem je vídal jenom v tom omšelém, typicky daleském, čítajícím několik set let, s podlahou z rozbitých kamenů, se zejícími dírami, v nichž se shromažďovalo bahno a hnůj, močůvka protékala v kalužinách, jednotlivá stání byla rozdělena shnilými přepážkami a okna byla úzká, jako by budova měla sloužit co pevnost. Pamatoval jsem se, jak tu Frank sedával při dojení, v šeru téměř neviditelný, a z nízkého stropu se mu nad hlavou vznášely pavučiny a pohupovaly se jako tlusté sítě.

Ve starém chlévě vypadalo Frankových deset krav na to, co skutečně byly - nesourodá směs obyčejných dojníc. Dnes nabyly nové vážnosti a stylu.

„Určitě víte, že to stálo za tu spoustu dřiny, „řekl jsem a mladý farmář přikývl a usmál se. Jeho úsměv měl však trochu trpkou příchut', jako by si v té chvíli znovu připomněl všechny hodiny a týdny a měsíce úmorné lopoty, kterou sem vložil. Protože Frank Metcalfe to všechno postavil úplně sám. Řady úpravných betonových oddílů, moderní odpad v podlaze, vybělené stěny s cementovou omítkou - a všechno zalité světlem z prostorných oken - to celé vyrobil vlastníma rukama.

„Ukážu vám přípravnu mléka, „řekl Frank.

Šli jsme do malé místnosti, kterou postavil na jednom konci, a já jsem s obdivem hleděl na zářící přístroj na chlazení mléka, na neposkvrněné výlevky a vědra, cedník a úhlednou kupku papírových filtrů.

„Víte, „řekl jsem, „takhle by se mělo vyrábět mléko. Když si pomyslím na všechna ta špinavá stará hospodářství, která vidím každý den při svých pochůzkách - pokaždé mi vstávají hrůzou vlasy na hlavě.“ Frank se naklonil a vypustil z jednoho kohoutku proud vody. „Jo, máte pravdu. Jednou bude všechno takový a ještě lepší a zemědělská práce bude taky líp placená. Já jsem teď dostal povolení k prodeji mléka a ty čtyři pence navíc budou pro mě znamenat setsakramentsky velkej rozdíl. Cejtim, že teď můžu začít.“

A až opravdu začne, pomyslel jsem si, určitě bude mít úspěch. Zřejmě měl všechno, co bylo zapotřebí k úspěchu v těžké zemědělské dřině - inteligenci, tělesnou zdatnost, lásku k půdě a ke zvířatům a schopnost dít bez konce a do úmoru, když ostatní lidé odpočívali a bavili se. Věřil jsem, že tyhle vlastnosti překonají jeho největší handicap, což bylo to, že zkrátka neměl vůbec žádné peníze.

Frank totiž původně nebyl farmář. Byl dělníkem v hutí v Middlesbroughu. Když sem před necelým rokem poprvé přijel se svou mladou ženou, aby převzal osamoceně malé hospodářství v Bransettu, s překvapením jsem zjistil, že pochází z města, ačkoliv vypadal jako typický Dalesan - tmavý, štíhlý, a jmenoval se Metcalfe.

Zasmál se, když jsem mu to řekl. „Žil tu můj pradědeček a já jsem se sem chtěl vždycky vrátit.“

Když jsem ho lépe poznal, dokázal jsem si doplnit nevyslovené mezery v tomto prostém konstatování. Trávil tady jako malý chlapec každé prázdniny, a ačkoliv jeho otec byl předákem v hutí a on sám pracoval v oboru několik let, vábení Dalesu bylo jako píseň sirén, čím dál tím silnější. Neodolal. Ve volném čase pracoval v zemědělství, četl všechno, co mu přišlo do ruky o zemědělství, a nakonec odhodil celý svůj dosavadní život a najmul si malou usedlost vysoko v horách, na konci dlouhé, kamenité vozové cesty.

Malé hospodářství s primitivními budovami, s primitivním obytným stavením a zchátralými hospodářskými budovami nevypadalo vůbec slibně a nadějně k živobytí a já jsem nikdy příliš nedůvěřoval schopnostem lidí z města, kteří zničehonic přesedlají na zemědělství. I za krátkou dobu svých zkušeností jsem zažil několik takových pokusů a neúspěchů. Ale Frank Metcalfe se do toho pustil, jako by to dělal celý život;

opravoval spadlé zdi, zlepšoval kvalitu půdy, uvážlivě nakupoval dobytek z úzkostně rozpočítaných peněz. Nejistil jsem u něho žádné zmatky nebo zoufalství, jako v tolika podobných případech.

Hovořil jsem o něm s jedním farmářem na odpočinku v Darrowby a starý pán se zasmál. „Jo, člověk holt musí mít hospodaření v srdci. Moc málo lidí něco dokáže z takovejch který to nemaj v krvi. Vůbec nevadí, že mladěj Metcalfe byl vychovanej v městě, má to eště v sobě - nacucal to s máminým mlíkem, rozumíte, už s mlíkem.“

Možná že měl pravdu, ale jestli to Frank měl z mléka nebo ze studia a důvtipu - zkrátka a dobře, v krátké době usedlost úplně přetvořil. Když právě nedojil, nekrmil nebo nečistil chlév, dřel na malém novém chlévu, přitesával kameny, míchal maltu a písek a obličej měl pokrytý prachem a potem. A teď, jak už řekl, byl připravený začít.

Vyšli jsme z přípravný mléka a Frank ukázal na jinou starou budovu na druhém konci dvorku. „Až zase vyrovnam svůj rozpočet, přestavím támhle to na druhý kravín. Musil jsem si dost vypůjčit, ale teď, když mám licenci, měl bych být za pár let z dluhů venku. A někdy v budoucnu, jestli mi to všechno půjde, bych si mohl koupit něco úplně jinýho a většího.“

Byl asi tak starý jako já a vytvořil se mezi námi přirozený přátelský vztah. Sedávali jsme pod nízkým trámovým stropem v malé obytné místnosti s jediným okénkem a pár kousky nábytku, jeho mladá žena mi nalévala čaj a Frank rád hovořil o svých plánech. A když jsem ho poslouchal, vždycky jsem nabyl přesvědčení, že takový člověk jako on je k prospěchu nejenom sobě samému, ale vůbec celému zemědělství.

Teď jsem se na něj díval, jak otočil hlavu a několik chvil se rozhlížel po své doméně. Nemusil vyslovit: „Miluji tohle místo, cítím, že sem patřím.“ Bylo to všechno v jeho obličejí. v něže očí, když přebíhaly přes pastvinu stulenou v dlani kopců. Tahle pole, vyrvaná minulými generacemi z tvrdého skalního útesu a bojující pravěkou bitvu s kapradím a vřesem, tahle pole se táhla až nahoru k rozeklanému útesu, a pak už člověk viděl jenom bažinu a vřesoviště - divokou půdu nezvládnutelné kleče. Pod námi se vozovka ztrácela za zatačkou v lese. Pastviny byly chudé a občas vyvstávaly ze země balvany, pronikaly skrovným nánosem zeminy, ale čistý provoněný vzduch a ticho musely být zázračnou proměnou po řevu a kouři v hutích.

„Snad abychom se raději šli podívat na tu krávu, „ řekl jsem. „Nový chlév málem způsobil, že jsem zapomněl, proč jsem vlastně přijel.“

„Jo, je to tahle červenobílá. Tu jsem koupil naposled a nikdy, za celou tu dobu, co ji mám, vlastně nebyla v pořádku. Nikdy nezačala pořádně dojit a vypadá, jako by byla pořád ospalá“

Teplota byla ke čtyřicítce, a když jsem vytahoval teploměr, začichal jsem. „Nezdá se vám, že trochu páchne?“

„Jo, „ řekl Frank. „Taky jsem si toho všim.“

„Raději mi přineste trochu horké vody. Podívám se dovnitř. Prohlédnu ji pořádně.“

Děloha byla plná páchnoucího obsahu, a když jsem vytáhl paži, vytekl proud nažloutlého hnisu. „Určitě musela mít výtok, „ řekl jsem.

Frank přikývl. „Ano, měla, ale moc jsem si toho nevšímal - mají to často, když se čistěj po teleti“

Vyčistil jsem uterus pomocí gumové trubičky a vypláchl jsem ho antiseptikem a pak jsem do ní zastrčil několik akriřavinových čípků. „To ji pomůže vyčistit a myslím, že se její celkový stav brzy podstatně zlepší, ale vezmu si od ní vzorek krve.“

„A pročpak?“ „

„Nemusí to být nic vážného ale nelíbí se mi ten žlutý výtok. Je v něm rozpadlý kotyledon - víte, ty bouličky na lůžku - a když mají tuhle barvu, je podezření na brucelózu.“

„Zmetání, myslíte?“

„Je to možné, Franku. Možná že se otelila dřív, než měla, nebo se otelila normálně, ale přesto má v sobě infekci. V každém případě to poznáme z krve. Zatím ji izolujte od ostatních.“

Za několik dní jsem při snídani ve Skeldalu pocítil úzkostné bodnutí, když jsem otevřel zprávu z laboratoře a přečetl si, že aglutinační zkouška krve byla pozitivní. Spěchal jsem na farmu.

„Jak dlouho máte tu krávu?“ zeptal jsem se.

„Asi tři týdny, „ odpověděl mladý farmář.

„A pásala se na stejných pastvinách jako ostatní krávy a jalovice?“

„Ano, pořád.“

Chvilí jsem mlčel. „Franku, raději vám vysvětlím, co z toho plyne. Vím, že byste chtěl vědět, co se může stát. Zdrojem infekce brucelózy je výtok z infikované krávy a obávám se, že tohle zvíře úplně infikovalo celé pastviny. Kterákoli a nebo všechny krávy se mohly nakazit.“

„Znamená to, že ztratí telata?“

„Ne nezbytně. Je to velmi různé. Mnoho krav telata donosí navzdory infekci.“ Snažil jsem se, seč jsem mohl, abych hovořil optimisticky.

Frank zabořil ruce hluboko do kapes. Jeho hubená, snědá tvář byla vážná. „Sakra, přál bych si, abych tu krávu nebyl nikdy potkal. Koupil jsem ji na houltonském trhu, pámbúhví, odkud vlastně přišla, ale teď už je pozdě o tom hovořit. Co s tím můžeme dělat?“

„Především a hlavně ji musíte izolovat od ostatních krav ve stádu. Přál bych si, abychom mohli nějakým způsobem ostatní krávy chránit, ale nemůžeme toho mnoho udělat. Existují pouze dva druhy vakcín - živé, ty se smějí použít jen u nebřezích zvířat, a vaše krávy jsou všechny březí, a usmrcené vakcíny. O těch se soudí, že nejsou příliš k užítku.“

„Nejsem z druhu lidí, kteří by si sedli a vyčkávali. Ta usmrcená vakcína nemůže uškodit, i když taky možná nebude k ničemu dobrá.“

„Ne, neuškodí.“

„Dobře, tak ji dejte všem, a nezbyvá nám než doufat.“ Veterinářům v třicátých letech nezbyvalo nic jiného než doufat velice často a ve spoustě případů. Naočkoval jsem tedy celé stádo a čekali jsme. Celých osm týdnů se nestalo nic. Léto přešlo v podzim a dobytek se vrátil z pastvin do hospodářských stavení. Stav nakažené krávy se zlepšil, výtok se vyčistil a začala lépe dojit. Pak mi jednou časně ráno Frank zatelefonoval.

„Když jsem šel dojit, bylo v kališti mrtvé tele. Přijedete?“

Našel jsem po svém příchodu řídce ochlupený sedmiměsíční plod. Kráva vypadala nemocně a za ní se samozřejmě houpala zadržená placenta. Vemeno, které by při normálním otelení bylo přeplněné mlékem, tím drahocenným mlékem, na němž závisel Frank se svým živobytím, to vemeno bylo téměř prázdné. Zahltl mě pocit bezmoci a nemohl jsem poskytnout nic jiného než starou radu: izolovat, dezinfikovat a doufat.

Za čtrnáct dní to potkalo další mladou krávu - byla to hezká křížená jerseyka, v kterou skládal Frank naděje, že zvedne procento tuku v mléce - a týden nato ztratila jedna kráva tele v šestém měsíci březosti. Když jsem přijel k tomuhle třetímu případu, poznal jsem pana Bagleye. Frank mi ho představil poněkud omluvně. „Tvrdí, že má lék na tyhle potíže, Jime. Chtěl by si s vámi promluvit.“

V každé choulostivé situaci se vyskytne někdo, kdo to umí lépe než veterinář. Myslím, že jsem ve svém podvědomí na pana Bagleye už čekal, a proto jsem ho teď trpělivě poslouchal.

Pan Bagley byl skrček s bočítýma nohama v onucích a upřeně se na mě zadíval.

„Mladíku, tohle sem zažil na mym vlastním hospodářství a dneska bych tady nestál, kdybych si s tím byl nedokázal pomoci.“

„Skutečně, pane Bagley, a co to bylo?“

„Mám to tadydle.“ Mužík vytáhl z kapsy saka skleničku. „Je krapátek ulepená a ušpiněná - stála asi rok nebo dva ve vokně v chlívě.“

Přečetl jsem si jmenovku. „Lék proti zmetání od profesora Driscolla. Rozřed'te dvě polévkové lžíce v půllitru vody a napojte každou krávu. Druhý den léčbu opakujte.“ Valnou část jmenovky zaujímal profesova tvář. Byl to útočně vyhlížející muž s knírkem ve vysokém tvrdém viktoriánském límci a bojovně na mě hleděl skrze tlustou vrstvu prachu. Nebyl to ale žádný blbec, protože kousek níž na lahvičce stálo: „Jestliže zvíře zmetá, dávka této směsi zabráni dalším potížím.“ Věděl zrovna tak dobře jako já, že se to nestávalo víc než jednou.

„Jo, „ pravil pan Bagley. „To je vono. Plno mejch krav přišlo vo telata, ale já sem jim dával tudle medicínu a pak už byly jako křepelky.“

„Ale to by byly v každém případě. Stanou se totiž imunní.“

Pan Bagley naklonil hlavu k rameni a laskavě, ale nevěřicně se usmál. Se mnou že by se on měl

dohadovat? Čím jsem ho já mohl přesvědčit?

„Dobře, Franku, „ řekl jsem unaveně. „Pust'te se do toho je to zrovna tak jako s tím mým očkováním - nemůže to ničemu ublížit.“

Byla zakoupena čerstvá lahvička Driscollova léku a malinký pan Bagley dohlížel na napájení stáda medicínou. Skákal jako blecha, když se po třech týdnech jedna kráva otelila přesně na den.

„No tak teda, co tomu říkáte, mladíku? Moje meducína už zabrala, že jo?“

„Ale já jsem přece předpokládal, že se některé otelí normálně, „ odpověděl jsem a mužíček zamlaskal, jako by mě považoval za bezcharakterního protihráče.

Ve skutečnosti mě však nijak netrápilo, co si myslí. Necítil jsem nic jiného než rezignaci plnou smutku a bezmoci. Protože to byly běžné příhody, než se objevily moderní léky. Na hospodářstvích se hromadily mastičkářské předpisy a zvěrolékaři o nich nemohli říct nic, nemohli je kritizovat, protože jejich vlastní farmaceutické možnosti byly žalostně nedostatečné.

A u takových onemocnění jako zmetání, které dodneška vzdoruje veškerému úsilí naší profese, byla úroda mastičkářů obzvlášť hojná. Zemědělské noviny a lokální plátky byly přeplněny sebevědomými inzeráty na nápoje proti července, na růžové prášky proti vozhrívce a antiperle proti slintavce a kulhavce - výsledky zaručeny. Profesor Driscoll měl silnou konkurenci.

Když se krátce poté otelila další kráva včas, choval se pan Bagley velice laskavě. „Každej se holt musí učit, mladíku. A vy ste zatím neměl kór moc praktický zkušenosti. Zkrátka ste vo tý mý meducíně doposavad nezaslechl a já vám to nemám za zlý, ale myslim si, že sme se teďka strefili.“

Mlčel jsem. Frank začínal vypadat jako člověk, který zahlédl paprsek naděje, a já jsem ten paprsek nehodlal udusit svými pochybnostmi. Možná že nákaza došla svého konce. V těchto záležitostech nebylo možné nic předpovědět.

Ale když jsem příště zaslechl Franka v telefonu, vyplnilo se mé chmurné tušení. „Prosím vás, přijďte ošetřit tři krávy.“

„Tři!“

„Jo, přišlo to na ně hned za sebou - ráz, dva, tři. A všechny dřív, než měly. Je to absolutní prohra, Jime - vůbec nevím, co si počít.“

Šel mi naproti, když jsem vystoupil z auta na konci vozovky. Vypadal o deset let starší, byl bledý a vyčerpaný, jako kdyby vůbec nespál. Pan Bagley tam byl také, kopal nějakou díru před dveřmi chléva.

„Co to dělá?“ zeptal jsem se. „

Frank se podíval dolů k zemi s bezvýraznou tváří. „Zahrabává jedno tele. Prý to pomůže, když se zahrabe hned přede dveřma.“ Vzhlédl ke mně a pokusil se o úsměv. „Věda pro mě nemůže nic udělat, tak proč bychom nezkusili trochu černé magie.“

Já jsem se také cítil o několik let starší, když jsem kráčel kolem hluboké jámy pana Bagleye. Mužík na mě pohlédl, když jsem ho míjel. „Tudle je moc dávný umění, „ vysvětloval. „Moje meducína už asi ztrácí sílu, tak musíme vyzkoušet něco prudšího. Neštěstí je v tom, „ pravil poněkud vyčítavě, „že sem byl k tomudle případu zavolanej moc pozdě“

Odstranil jsem páchnoucí očišky všech tří krav a odešel tak brzy, jak jen to bylo možné. Styděl jsem se tak hluboce, že jsem se skorem nemohl podívat Frankovi do očí. A ještě horší to bylo při mé příští návštěvě za čtrnáct dní, protože už když jsem šel přes dvůr, cítil jsem podivný zápach zamořující sladký horský vzduch. Byl to zápach čpavý a pronikavý a trochu povědomý, ale nemohl jsem ho přesně rozpoznat. Frank vyšel z domu a viděl, jak se rozhlížím a čichám.

„Nic příjemného, vidíte?“ pravil s unaveným úsměvem. „Myslím, že jste ještě neviděl našeho kozla.“

„Cožpak vy máte kozu?“

„Ano, máme jednoho kozla - starého Billa. Nikde ho tu zrovna nevidím, ale namouduši, cítíme ho pořád. Vyhrabal ho někde pan Bagley - prý ohromně pomohl jednomu jeho sousedovi, když měl tyhle potíže. Zahrabaná telata moc nepomohla, a tak ho napadlo, že přivede kozla. Právě ten smrad je to, co pomáhá, tvrdí pan Bagley.“

„To je mi líto, Franku, „ řekl jsem. „Stále to pokračuje?“

Pokrčil rameny. „Pořád, od té doby, co jsem vás naposled viděl, zmetaly už zase dvě. Ale já už se netrápím, Jime, a prokristapána, nedívejte se tak zatraceně zničeně. Nemůžete nic dělat, já to vím. Nikdo

nemůže nic dělat.“

Když jsem jel domů, přemítal jsem o jeho slovech. Nakažlivé zmetání skotu bylo známé již několik století a čítal jsem ve starých knihách o tom páchnoucím moru, který zpustošil a zničil dávne usedlosti, zrovna tak jako dnes ničil Franka Metcalfa. Odborníci za oněch dnů tvrdili, že nemoc pochází z nečisté vody, nesprávného krmení, nedostatku pohybu, náhlého leknutí. Všimli si však také, že ostatní krávy, které měly možnost číchat výkaly nebo očítky nemocných kusů, často potkal stejný osud. Všechno další poznání bylo zahaleno temnotou a nevědomostí.

My, moderní zvěrolékaři, jsme naopak věděli všechno. Věděli jsme, že nemoc vyvolává gramnegativní bakterie, která se jmenuje *Brucella abortus*, a studovali jsme její vlastnosti a působení tak dlouho, až jsme poznali každé její tajemství. Ale když došlo k tomu, abychom pomohli farmáři ve Frankově situaci, byli jsme právě tak užiteční jako naši staří kolegové, kteří psali ty pomýlené knihy. Výborní a zanícení výzkumníci a vědci se snažili, aby našli bakteriální kmen, který by poskytl účinnou a bezpečnou očkovací látku schopnou imunizovat stádo telat, a v roce 1930 byl získán kmen B 19, od kterého si věda mnoho slibovala. Ale tehdy ještě očkovací látka byla ve stadiu pokusů. Kdyby byl měl Frank to štěstí a narodil se o dvacet let později, byl by měl možnost koupit si krávy, které by už byly naočkovány a chráněny oním kmenem B 19. Dnes máme dokonce účinnou usmrcenou vakcínu pro březí krávy.

Nejlepší ze všeho je však plán úplně vymýtit brucelózu a právě tento plán obeznámil širokou veřejnost s touto chorobou. Lidé se přirozeně zajímají o otázky související se zdravím a poučili se o širokém spektru infekčních chorob, které se přenášejí na lidi mlékem. Ale velice málo lidí z měst ví, co může brucelóza způsobit zemědělcům.

Konec Frankova příběhu nebyl daleko. Podzim přecházel do zimy a na schodech Skeldalu jiskřily zmrazky, když mě jednou večer navštívil. Šli jsme do velkého pokoje a já jsem otevřel několik lahví piva. „Napadlo mě, že se tu zastavím, abych vám to řekl, Jime, „řekl věcným tónem. „Musím to zabalit“ „Zabalit?“ Così ve mně odmítalo pochopit jeho slova.

„Ano, vracím se ke své staré práci v Middlesbrough. Nic jiného mi nezbyvá.“

Bezmocně jsem na něj hleděl. „Je to tak zlé?“

„No, jenom si to spočítejte.“ Smutně se usmál. „Z celého stáda se normálně otelily tři krávy. Zbytek jsou špinavé, nemocné kusy s výtokem a s mlékem, které nestojí za řeč. Nemám žádná telata, která bych prodal nebo choval. Nemám vůbec nic.“

Váhal jsem. „Není vůbec žádná naděje, že byste sehnal peníze a překonal nejhorší dobu?“

„Ne, Jime. Když prodám svoje hospodářství teď, budu schopen zaplatit bance, co jsem si vypůjčil.

Zbytek mi dal otec a nemohu ho žádat o nic víc. Slíbil jsem mu, že se vrátím do hutí, když neuspěju, a to je to, co musím udělat a co udělám.“

„K čertu, Franku, „řekl jsem. „Nemohu vám ani povědět, jak mě to mrzí. Neměl jste za celou tu dobu ani kousek štěstí.“

Podíval se na mě a usmál se bez jakékoliv sebelítosti. „To víte, „pravil. „Takovej je život.“

Při slovech „takovej je život!“ jsem skoro nadskočil. To říkali farmáři vždycky po každém neštěstí.

Stařík z Darrowby měl pravdu. Frank to skutečně nasál v mateřském mléku.

Pravda je, že nebyl zdaleka jediný, kdo přišel tímto způsobem na mizinu. Tomu, co postihlo Franka, se říkalo „potratový mor“ a přitisklo to ke zdi celou armádu hodných lidí. Někteří vytrvali, přitáhli opasky a živořili ve škuření a hladovění, dokud to nepřešlo, a potom začali znovu. Ale Frank neměl žádné úspory, které by ho dostaly z nejhoršího. Od samého začátku se pustil do hazardní hry a prohrál.

Nikdy jsem o něm už neslyšel. Nejdřív jsem myslel, že mi napíše, ale pak jsem pochopil, že když už jednou přetrpěl bolest rozchodu, musil to být definitivní rozchod.

Z některých částí severních Pennin může člověk vidět celou velkou prostoru Teessidu, a když se noční obloha rozzáří prudkým žářem vysokých pecí, vždycky vzpomenu na Franka a přemítám, jak se mu daří. Pustil se do toho s velikou vervou a zdatností, a když odešel, odešel s vědomím, že jedná správně, ale jak často se asi v duchu vracel nahoru do zeleného ticha, v němž chtěl vytvořit něco cenného a vzácného, kde chtěl žít a vychovat své děti. Malé hospodářství v Bransettu koupili po jeho odchodu nějakí Petersovi. Shodou okolností pocházeli také z Teessidu, ale pan Peters byl bohatý ředitel firmy I. C. I. a užíval usedlost jenom na odpočinek. K tomu účelu se hodila ideálně, protože měl mladou rodinu a všichni

rádi jezdili na koních a brzy se po lukách pásala různorodost poníků a jezdeckých koní. V létě tam paní Petersová obvykle trávila několik měsíců s dětmi. Byli to příjemní lidé, kteří dobře pečovali o svá zvířata, a já jsem je často navštěvoval.

Obytný dům byl zrenovován téměř k nepoznání a místo čaje jsem teď pil kávu v pokoji, který se stal půvabným a překrásným místem se starožitným stolem, nábytkem a s obrazy na zdech. Staré hospodářské budovy byly přestavěny na otevřené boxy s lesklými, čerstvě nalakovanými dveřmi. Jediné, co nepotřebovalo žádnou změnu a úpravu, byl Frankův malý nový chlév. Užívali ho jako skladovací prostor pro obilí a postroje pro koně.

Kdykoli jsem se tam podíval, vždycky se mi sevřelo srdce nad tlustou vrstvou prachu na podlaze, okny zalepenými špínou, nad pavučinami a zrezavělými koryty na vodu, nad drtí z otýpek slámy, rašelinou, pytlí s ovsem v místech, kde kdysi tak hrdě stály Frankovy krávy.

Bylo to všechno, co zbylo z jednoho lidského snu.

KAPITOLA 39

Ještě nikdy předtím jsem nebyl ženatý, takže jsem se nemohl řídit žádnou předchozí zkušeností, ale začínalo mi svítat, že jsem pochopil velice dobře.

Mluvím teď samozřejmě o materiálních záležitostech. Bylo by mi úplně stačilo - a určitě by to stačilo každému na světě - to, že jsem se oženil s krásnou dívkou, kterou jsem miloval a která milovala mne. Na nic jiného jsem nemyslel a náležitosti všedního dne jsem si nedokázal představit.

Například ten cílevědomý zájem o moje pohodlí. Domníval jsem se, že tyhle věci už vyšly z módy - ale ne u Heleny. Znovu jsem si to uvědomil, když jsem ráno šel k snídani. Konečně jsme měli stůl - koupil jsem ho ve výprodeji v jednom hospodářství a vítězoslavně jsem ho přivezl domů přivázaný na střeše auta - a teď Helena uvolnila křeslo, na kterém sedávala u lavice, a zaujala místo na vysoké židliče.

Hnízdila tam nahoře, podávala si jídlo ze stolu v hloubce pod ní, zatímco já jsem se měl pohodlně rozvalovat v křesle. Vůbec si nemyslím, že bych byl sobecká bestie, ale nedalo se s tím nic dělat.

A jiné a jiné maličkosti. Úhledná hromádka šatstva připravená každé ráno. Čistá, složená košile a kapesník a ponožky, tak odlišné od džungle mých staromládeneckých dní. A když jsem přišel pozdě k obědu nebo večeři, a to bylo často, prostřela a přinesla jídlo, ale neodešla, ani nezačala dělat něco jiného, naopak odložila všechno a seděla u mě a dívala se, jak jím. Cítil jsem se jako sultán.

Právě tento poslední zvyk mi objasnil celé její chování. Najednou jsem si vzpomněl, že jsem ji vídal, jak sedí u pana Aldersona, když jídal pozdě večer svou večeři. Tehdy seděla ve stejné póze, s jednou rukou na stole a tiše ho pozorovala. Pochopil jsem, že sklízím plody jejího celoživotního vztahu k otci. Ačkoliv byl Helenin otec velice laskavý a mírný, plnila ochotně každé jeho přání a spokojeně uznávala pána domu za absolutní jedničku. A celé to životní schéma přenesla na mě.

Vlastně jsem tak byl inspirován k úvahám o tom velkém problému, zda může člověk uhodnout, jak se která dívka bude chovat po svatbě. Kdysi mi jeden starý farmář radil, jak si mám vybrat manželku, a říkal: „Zatraceně dobře se nejdřív koukni na její matku, chlapče, „ a jsem přesvědčen, že měl pravdu. Ale pokud bych mohl přispět svou trochou do mlýna, bylo by to, že je vždycky vhodný letmý pohled, jak se chová vůči otci.

Když jsem se na ni teď díval, jak jde dolů, aby mi připravila snídani, hrálo mě příjemné poznání, že moje manželka byla z těch, které se rády starají o manžela, a že jsem měl veliké štěstí.

Nepochybně jsem pod její péčí rozkvétal. Trochu přespříliš, takže jsem si uvědomoval, že bych se do toho talíře s ovesnou kaší se smetanou neměl pouštět. Zvlášť když cítím, jak na pánvi syčí další pochoutky. Helena přinesla na Skeldal lahodné věno ve tvaru půlky prasete, které nyní viselo z trámů horní půdy v podobě slaniny a šunky. Bylo zdrojem setrvalého pokušení. Odštěpky pokušení se právě smažily na pánvi, a ačkoliv jsem si nikdy nepotrpěl na vydatné snídani, neprotestoval jsem, když přihodila několik velikých hnědých vajec, aby se šunka necítila tak sama. Zmohl jsem se na slabý odpor, když pokrm završila mimořádně chutnými klobásami, které obvykle kupovala v obchodě na náměstí. Zvládl jsem to všechno, ale když jsem pak poněkud zvolna vstával od stolu a oblékal si sako, všiml jsem si, že se nezapíná tak snadno jako dřív.

„Tady máš svačinu, Jime, „pravila Helena a dala mi do ruky balíček. Měl jsem strávit den ve scarnburnském okrese při tuberkulinaci pro Ewana Rosse a moje manželka se vždycky starala, abych na dlouhé cestě nevyslábl.

Políbil jsem ji, sestoupil poněkud neohrabaně po dlouhém schodišti a vyšel jsem zadním vchodem. V půli zahrady jsem se zastavil tak jako vždycky a podíval jsem se na okno pod prejšovou střechou. Vynořila se ruka horlivě mávající ubrusem. Zamával jsem na oplátku a pokračoval jsem v cestě na dvůr. Zjistil jsem, že poněkud funím, když jsem nasedal do auta a provinile pokládal balíček na zadní sedadlo. Věděl jsem, co v něm je. Nejenom chléb s máslem, ale také maso a cibulky a opékaný chléb a zázvorky, které mě zlákaají k dalším nepřístojnostem.

Určitě bych byl tehdy pod Heleninou péčí nesmírně tloustl. Zachránilo mě moje zaměstnání; nekonečné pochůzky mezi kamennými chlěvy a stodolami rozsetými po stráních, šplhání do teletníků a z teletníků, odstrkování krav a pravidelná těžká tělesná námaha při telení a hřebení. Vyvážl jsem z toho jen s poněkud těsným límečkem a s občasnou poznámkou ze strany farmáře, „panečku, vy ste se ale, mladěj pane, napás na dobrý pastvině!“

Jel jsem a uvažoval jsem i o způsobu, kterým Helena snášela mé drobné podivnůstky. Vždycky jsem choval patologický odpor ke všemu tučnému, a Helena proto pečlivě odkrajovala všechn tuk z masa. Tenhle vztah k tučnu, který se ve mně projevoval téměř jako chorobný děs, po mém příchodu do Yorkshiru zintenzívněl, protože tenkrát ve třicátých letech farmáři žili snad jenom z tučného masa. Jeden hospodář, který si všiml mých vytřeštěných očí, když jsem patřil, jak si pochutnává na mastném bůčku, mi sdělil, že se za celý život nedotkl libového masa.

„Já mám rád, dyž cejtím, jak mi po bradě teče vomastek!“ prohýbal se smíchy. Byl to červenolící osmdesátník, takže mu to zřejmě neublížilo, což platilo i pro stovky dalších se stejným vkusem. Myslívál jsem si, že každodenní těžká práce v zemědělství jim vysoušela organismus, ale kdybych to byl musel jíst já, určitě by mě to bylo zabilo.

Což jsem si ovšem jen ve své fantazii namlouval, jak se jednoho dne ukázalo. Bylo to tehdy, když mě vytáhli z postele ráno v šest hodin, abych šel k telici se jalovici na malém statku pana Hornera, a když jsem se tam dostal, zjistil jsem, že tele nemá špatnou polohu, že je jenom příliš velké. Nemám rád přílišné tahání telete, ale jalovice ležící na podestýlce slámy očividně potřebovala mou pomoc. Nutila každých pět vteřin a na okamžik se ukázaly malé nožičky, avšak zase zmizely, když se uvolnila.

„Posunují se ty nohy?“ zeptal jsem se.

„Ne, asi hodinu je to pořád stejný, „ odpověděl starý pán.

„A kdy odešla voda?“

„Před dvouma hodinama.“

Nebylo pochyb o tom, že tele bylo veliké a že nemohlo dál, průchod byl čím dál tím sušší a kdyby rodící matka byla mohla mluvit, určitě by byla řekla. „Prokristapána, vytáhněte to už ze mě.“ Byl bych potřeboval pomoc statného muže, ale pan Horner, kromě toho že byl hodně starý, byl také drobný a slabý. A vzhledem k tomu, že farma hnízдила na samotě, mnoho kilometrů od nejbližší stanice, nebylo možné zavolat na pomoc souseda. Budu to muset zvládnout sám.

Trvalo mi to skoro hodinu. Pomocí tenkého provazu protaženého za ušima telete a jeho tlamičkou, abych příliš nenapínal krk, jsem centimetr po centimetru uvolňoval malé stvoření, přicházející na svět. Snažil jsem se netáhnout, spíš jsem se vzpíral dozadu a pomáhal jsem krávi, když nutila. Byla to malá kráva, menší než průměrná, ležela trpělivě na boku a přijímala rezignovaně situaci. Bez pomoci by se nikdy nebyla otelila a celou tu dobu mě těšilo vědomí, že dělám to, co ona chce a potřebuje. A také jsem cítil, že bych měl být zrovna tak trpělivý jako ona, a proto jsem nespíchal, ale nechal jsem věci, aby šly svým normálním krokem. Malý nosíček se stahujícími se nozdrami, potom oči soustředěně hledící, když se tělo dostalo do těsného sevření, pak uši a v rychlém sledu zbytek telete.

Mladé mamince se očividně nedařilo špatně, protože se skoro hned překulila na hrud' a s velkým zájmem očichávala nový přírůstek. Byla v lepší formě než já, protože jsem ke svému překvapení zjistil, že jsem zpocený a udýchaný a bolely mě ruce i ramena.

Navýsost potěšený farmář mi energicky třel ručníkem záda, když jsem se sklonil k vědru, a pal mi pomohl obléci košili.

„Vy jste tedy chlapík. A teď se mnou musíte zajít na šálek čaje!“

V kuchyni přede mě paní Hornerová postavila kouřící šálek a usmála se na mě přes stůl. „Nezakousnete si s mým manželem něco k snídani?“ zeptala se.

Nic nevzbuzuje chuť k jídlu tak jako případ telení v časných ranních hodinách a já jsem ochotně přikývl.

„To je od vás velmi laskavé, děkuji.“

Po úspěšném zrození čehokoliv má člověk vždycky dobrý pocit a já jsem spokojeně vzdychl, když jsem padl do křesla a díval se na stařenku, jak přede mě klade chleba s máslem a džem. Pil jsem čaj a hovořil s farmářem a nevšímal si, co dalšího hospodyně připravovala. A potom mi po celém těle naskočila husí kůže, protože jsem zjistil, že na mém talíři leží dva obrovské plátky čisté bílé slaniny.

Schoulil jsem se na židli a pozoroval jsem, jak paní Hornerová krájí z velikého kusu studené vařené slaniny. Nebyla to však obyčejná slanina, byla to ta stoprocentní, bez proužku libového masa. I ve svém šoku jsem postřehl, že to je vskutku umělecké dílo. Pěkně provařené, se zlatou kůřičkou spočívající na čist'ouneké míse... ale mastné.

Stařenka položila dva podobné plátky na manželův talíř a s očekáváním se na mě zahleděla.

Moje postavení bylo zoufalé. V žádném případě jsem nemohl urazit roztomilou paní, ale na druhé straně jsem docela určitě věděl, že neexistuje způsob, jak bych dokázal sníst to, co přede mnou leželo. Možná že by se mi podařilo spolknout malinký kousíček, horký a chřupavě osmažený, ale studené, vařené a lepkavé... nikdy. A byla toho taková spousta, dva krajíce asi tak devět centimetrů na šest centimetrů, alespoň dva centimetry tlusté, se zlatavou kůží na jednom okraji. Nemožná situace.

Paní Hornerová si sedla proti mně. Na bílých vlasech měla kyticíkovanou čepičku a na chvíli se naklonila a posunula misku s kusem slaniny trochu doleva, aby byla lépe patrná. Pak se obrátila ke mně a usmála se. Laskavým, hrdým úsměvem.

V mém životě byla údobí, kdy jsem stál tváří v tvář situaci chmurné a beznadějně a kdy jsem v sobě vypátral netušený zdroj odvahy a rozhodnosti. Zhluboka jsem se nadechl, uchopil nůž a vidličku a statečně se zařízl do jednoho krajíce. Ale když jsem začal přenášet mastné bílé sousto do úst, zachvěl jsem se a ruka mi ztuhla v prostoru. V onom okamžiku jsem si všiml sklenice s kyselou nakládanou zeleninou.

Horečnatě jsem si navršil zeleninu na talíř. Obsahovala skoro všechno na světě: cibulky, jablka, okurky a všemožné zeleniny naložené ve velice ostrém octovém nálevu s hořčicí. Bleskově jsem obalil sousto na vidličce v této hmotě, vsunul do úst, několikrát kousl a polkl. Byl to počinek a nepocítil jsem vůbec nic kromě ostré zeleniny.

„Docela dobrá slanina, „ zamumlal pan Horner.

„Vynikající!“ odpověděl jsem, zoufale přezvykuje obsah druhé vidličky. „Absolutně delikátní!“

„A jak vám chutná moje zelenina!“ zazářila na mě stará paní. „Poznám to podle toho, jak si ji nakládáte!“ Potěšeně se zachichotala.

„Ano, skutečně, „ podíval jsem se na ni s usazenými očima. „Nejlepší, jakou jsem kdy jedl.“

Když dnes hledím nazpět, uvědomuji si, že to byla jedna z nejstatečnějších věcí, které jsem kdy učinil. Vytrval jsem ve svém díle a znovu a znovu jsem se nořil do sklenice se zeleninou a současně jsem si zatemňoval mozek: zásadně jsem odmítal myslet na to strašlivé, co se mi děje. Musil jsem přestát jedinou zlou chvíli, když mi nakládaná zelenina, velice ostrá, která se rozhodně neměla pojídat plnými ústy, úplně vzala dech a propadl jsem dlouhému záchvatu kašle. Ale posléze bylo mé utrpení u konce. Poslední hrdinné kousnutí a polknutí a dlouhý doušek čaje, a talíř byl prázdný. Dílo bylo dovršeno.

Nepochybně to stálo za to. Měl jsem nesmírný úspěch u obou stařeček. Pan Horner mi poklepal na rameno.

„Jo, pane, dneska se člověk rád koukne na mladíka, kerej si umí pochutnat na jídle! Dyž já sem byl mladej, tak sem to taky uměl takhle pořádat, ale dneska už ne.“ Usmíval se sám pro sebe a pokračoval ve své snídani.

Jeho manželka mě doprovodila ke dveřím. „A jak jste se zavděčil mně.“ Podívala se na stůl a potěšeně zacvrlikala. „Vždyť jste snědl skoro plnou sklenici zeleniny!“

„Ano, promiňte, paní Hornerová, „ pravil jsem usmívaje se skrze slzy a snaže se ignorovat křeče v žaludku. „Ale nemohl jsem odolat“

Navzdory svému očekávání jsem nezemřel hned poté, jenom jsem asi týden cítil žaludeční nevolnost, o níž jsem však předpokládal, že je čistě psychického původu.

Každopádně jsem po této malé epizodě již nikdy vědomě nepozřel tučné maso. Můj odpor se proměnil v něco na způsob posedlosti.

A po nakládání zelenině jsem také dvakrát nešlel.

KAPITOLA 40

„Tak chcete tu práci, nebo ne?“

Walt Barnett se tyčil nade mnou ve dveřích ordinace a bezvýraznými očima mne přejížděl od hlavy až k patě a naopak. Cigareta, visící mu z horního rtu, vypadala, jako by s ním byla srostlá právě tak jako hnědý klobouk a lesklý seržový oblek v barvě námořnické modři, obepínající těsně jeho tlustou postavu. Musel vážit kolem sto dvaceti kilogramů a s rudými tlustými rty a pánovitým chováním vypadal dozajista nebezpečně.

„Ano, ehm... ano. Samozřejmě, že o tu práci stojím, „ odpověděl jsem. „Jenom jsem přemýšlel, kdy budeme mít čas.“ Sel jsem k psacímu stolu a začal jsem listovat záznamní knihou. „Tehle týden máme plno a nevím, co objednal pan Farnon na příští týden. Možná že bude lépe, když vám zatelefonujeme.“ Ten statný muž na mě vyrazil bez varování či pozdravu a zaštěkal. „Mám krásného plnokrevníka, kerej potřebuje vykastrovat. Kdy to můžete udělat?“

Váhavě jsem na něj nějakou chvíli hleděl, zaražený jednak arogancí jeho chování, jednak jeho požadavkem. Tohle pro mě nebyla žádná dobrá zpráva. Kastraci vynikajících plnokrevníků jsem vůbec neměl rád - dával jsem přednost obyčejným tažným hřebcům, a když bych měl být úplně důsledný, ze všeho nejraději jsem měl shetlandské poníky. Ale patřilo to k živobytí, a jestliže se to muselo udělat, tak se to muselo udělat.

„Dyž chcete, tak mi zatelefonujte, ale ať vám to netrvá dlouho.“ Jeho tvrdý a bezúsměvný pohled se na mě stále ještě upíral. „A chci mít vodvedenou dobrou práci, zapište si to za uši!“

„Vždycky se snažíme odvést dobrou práci, pane Barnette, „ pravil jsem a zápasil jsem se vzrůstající nelibostí nad jeho chováním.

„Tudle už sem v životě slyšel, a pak si s těma koulema sakramencky nevěděli poradit“ Ještě jednou na mě mrzutě kývl, obrátil se, vyšel a nezavřel za sebou dveře.

Stál jsem uprostřed pokoje vzteky bez sebe a mumlal jsem si sám pro sebe, když vstoupil Siegfried. Nejdřív jsem ho skorem nezaznamenal, a když se konečně dostal do mého bezprostředního zorného pole, zuřivě jsem se mu podíval do obličeje.

„Copak je ti, Jamesi, „ zeptal se. „Nemáš nějaké zažívací potíže?“

„Zažívací? Ne, ne, co že jsi to říkal?“

„Vypadal jsi, jako by tě něco bolelo, stál jsi na jedné noze a šklebil ses.“

„Skutečně? Ale byl tady jenom náš starý přítel Walt Barnett. Chce, abychom mu vykastrovali koně, a vznesl žádost svým obvyklým půvabným způsobem - ten dokáže člověka naštvat“

Tristan přišel z chodby. „Ano, byl jsem venku a slyšel jsem ho. Je to zatracený sprostáček.“

Siegfried se na něj osopil. „Tak to by stačilo! Nechci slyšet takovéhle řeči.“ Pak se obrátil opět ke mně.

„A skutečně, Jamesi, i když jsi rozhořčený, nepovažuji to za omluvu pro hrubost.“

„Co tím myslíš?“

„Některé výrazy, které jsem od tebe zaslechl, když sis tu pro sebe brblal, tě nebyly hodny.“ Rozpřáhl paže v gestu odzbrojující upřímnosti. „Bůhsámví, že nejsem pruderní, ale nepřeji si slyšet mezi těmito zdmi taková slova.“ Odmlčel se a nabyl výrazu hlubokého smutku. „Koneckonců lidé, kteří sem přicházejí, nám zajišťují chléb vezdejší a musíme o nich hovořit s úctou.“

„Ano, ale...“

„Ano, já chápu, že někteří nejsou tak příjemní jako jiní, ale nesmíš nikdy dovolit, aby tě podráždili. Znáš přece staré pořekadlo: náš zákazník - náš pán. Podle mého názoru je to správné pracovní heslo a já se podle něho vždycky řídím.“

Vážně se zahleděl na Tristana a na mě. „Doufám, že jsem vám to vysvětlil úplně jasně. V ordinaci se

nebude hovořit sprostě - zejména ne o zákaznících.“

„Tobě se to mluví!“ vybuchl jsem rozčileně. „Ty jsi Barnetta neslyšel. Já vydržím hodně, ale...“

Siegfried naklonil hlavu k rameni a na tváři se mu rozhostil úsměv svatosti. „Můj drahý chlapče, už v tom zase lítáš necháš se rozčilit maličkostmi. Musel jsem ti už dřív domlouvat, pamatuješ se? Přál bych si ti pomoci, přál bych si, abych s tebou mohl sdílet svůj dar klidu za všech okolností.“

„Cože jsi to povídal?“

„Říkal jsem, že bych ti chtěl pomoci, Jamesi, a že ti pomohu.“ Vztyčil ukazováček. „Možná že jsi často uvažoval, proč se nikdy nerozčiluji a nezlobím.“

„Eh?“

„Vím dobře, že jsi o tom přemýšlel - musil jsi o tom přemýšlet. Tak tedy ti pošeptám jedno malé tajemství.“ Jeho úsměv nabyl určité rozpustilosti. „Když je ke mně nějaký zákazník hrubý, tak mu prostě napočítám větší účet. Místo abych se vztekal a byl bez sebe jako ty, řeknu si, že mi zaplatí deset šilasů navíc, a působí to přímo jako kouzlo.“

„Vážně?“

„Vážně, chlapče.“ Klepl mě do ramene sevřenou pěstí a potom zvažněl. „Samozřejmě chápu, že já jsem ve výhodě už od samého začátku - byl jsem obdařen přirozeně vyrovnaným temperamentem, zatímco ty hned vyletíš při každém nejmenším popudu. Ale jsem upřímně přesvědčen, že to je něco, co bys dokázal vypěstovat, a proto na tom pracuj, Jamesi, pracuj na tom. Takovéhle poskakování a nadávání je pro tebe špatné - celý tvůj život by se změnil, kdyby sis dokázal osvojit můj klidný přístup k problémům.“

S obtížemi jsem polkl. „Děkuji ti, Siegfriede,“ řekl jsem. „Vynasnažím se.“

Walt Barnett byl v Darrowby tak trochu záhadná postava. Nebyl to farmář, obchodoval opotřebovaným zbožím a prodával kdeco od linolea až po ojetá auta a jenom jedině o něm dokázali místní lidé tvrdit bez výhrady - měl peníze, měl spoustu peněz. Říkalo se, že všechno, čeho se dotkl, se proměnilo v peníze. Koupil si velký zchátralý dům několik kilometrů za městem a žil v něm se svou drobnou, ušlápnutou manželkou a choval čas od času, a nikdy ne na dlouho, nejružnější dobytek. Několik býků, pár vepřů a vždycky jednoho nebo dva koně. Zaměstnával střídavě všechny veterináře okresu, pravděpodobně proto, že si o žádném z nás mnoho nemyslel. Což byl pocit, abych tak řekl, vzájemný. Zdálo se, že nikdy nepracoval fyzicky a většinu dnů v týdnu ho bylo vidět, jak se potlouká po ulicích Darrowby s rukama v kapsách, s cigaretou visící mu ze rtů, hnědý klobouk v zátylku a mohutné tělo k prasknutí nadité do šatů. Poté, co jsem s ním hovořil, následovalo pro nás několik dnů plných práce a bylo to příští čtvrtek, když v ordinaci zazvonil telefon. Siegfried ho zvedl a jeho výraz se okamžitě změnil. Přes celý pokoj jsem jasně slyšel zvučný a pánovitý hlas linoucí se ze sluchátka, a jak můj kolega naslouchal, šířil se mu po tvářích ruměnek a ústa mu tvrdla. Několikrát se snažil promluvit, ale tok řeči neustával. Nakonec zvýšil hlas a přerušil mluvčího, ale okamžitě se ozvalo cvaknutí a Siegfried zjistil, že hovoří k hluchému telefonu. Siegfried práskl sluchátkem na vidlice a prudce se otočil. „To byl Barnett - řádl jako čert, protože jsme mu nezavolali.“ Chvilí stál a upřeně na mě civěl, fialový vzteky.

„Zatracený parchant!“ řval. „Kdo si, ksakru, myslí, že je? Jak si může dovolit mluvit se mnou takovým tónem a zavěsit, když se mu snažím odpovédět!“

Na okamžik zmlkl a pak se ke mně obrátil. „Jedno ti povím, Jamesi, v žádném případě by si nedovolil se mnou mluvit takhle, kdyby byl se mnou osobně v jedné místnosti.“ Přistoupil až ke mně a zdvihl ruce s výhrůžně zatátnými pěstmi.

„Vlastníma rukama bych mu zlomil ten jeho posraný krk, ať je velký, jak je velký! To bych tedy udělal, povídám ti to, uškrtl bych toho hajzla.“

„Ale Siegfriede,“ řekl jsem, „co tvůj systém?“

„Systém? Jaký systém?“

„No pamatuješ se, ten tvůj trik, když jsou k tobě lidé nepříjemní - že jim připočítáš k účtu.“

Siegfried spustil ruce podél boků, chvilí na mě civěl a hrudník se mu rozechvěně zvedal a klesal. Potom mě pohladil po rameni a obrátil se k oknu, kde zůstal stát a patřil do tiché ulice.

Když se ke mně zase vrátil, vypadal zachmuřeně, ale klidněji. „Panebože, Jamesi, máš pravdu. To je správné řešení. Vykastruji Barnettovi toho hřebce, ale napočítám mu deset liber.“

Srdečně jsem se rozesmál. Tehdy se průměrně platilo za kastraci hřebce libru, a když chtěl člověk

vypadat jako zdatný profesionál, tak jednadvacet šilinků.

„Čemu se směješ?“ kysele se tázal můj kolega.

„Inu, tvému vtipu. Deset liber... hahaha!“

„Nedělám žádné vtipy, budu mu účtovat deset liber.“

„Ale jdi, Siegfriede, to přece nemůžeš udělat.“

„Tak si dej pozor, „ řekl. „Já tomu mizerovi ukážu.“

Ráno, dva dny poté, jsem konal nezbytné přípravy pro kastraci.“ vyvažoval jsem emaskulátor a pokládal jsem ho na porcelánový podnos spolu se skalpelem, se svítkem vaty, s peány, s jódem, materiálem na šití, očkovací látkou proti tetanu a s jehlami. Celých pět minut už na mě Siegfried ječel, že mám pospíchat.

„Co tam ksakru, Jamesi, děláš? Nezapomeň vzít ještě jednu lahvičku chloroformu. A vezmi také provazy pro případ, že by si nelehl. Kam jsi schoval ty náhradní skalpelové čepele, Jamesi?“

Slunce svítilo na podnos obtížený nástroji a prozařovalo zelenou změtí vistárie, která neuspořádaně ovíjela okno ordinace. Připomněla mi, že je květen, a nikam na světě nevstupovalo květnové ráno s takovým zlatým kouzlem jako do dlouhé zahrady ve Skeldalu. Vysoké cihlové zdi s drolicí se cementovou omítkou a staříckým kamenným obrubníkem přijímaly sluneční paprsky do prohráté náruče a rozsévaly je na neposekané trávnické, na svahy plné lupiny a zvonečků a na spoustu kvetoucích ovocných stromů. A docela nahoře na nejvyšších větvích topolů hnízdily vrány.

Siegfried s chloroformovou maskou přehozenou přes jedno rameno překontroloval ještě jednou a naposledy nástroje na podnosu a vyrazili jsme. V necelé půl hodiny jsme projížděli branou starodávné usedlosti a po travnaté cestě, která se stáčela kolem borovic a bříz až k domu, vykukujícím z jehličnatých stromů nad rozsáhlým prostorem vřesoviště a kopců.

Nikdo by si nebyl mohl přát dokonalejší místo pro operaci. Box s vysokými stěnami s podestýlkou husté trávy. Přivedli dvouročka, nádherného hnědáka. Mládenci, kteří ho vedli, mi připadali jako naprosto příhodní koňáci pro pana Barnetta. Nevím, kde je vyhrabal, ale takové obličejy by člověk mezi darowbyskými obyvateli nenašel. Jeden byl celý hnědý a snědý, a když konverzoval se svým společníkem, cukal pořád hlavou a mrkal jedním okem, jako by spolu sdíleli ostudné tajemství. Ten druhý měl hlavu porostlou zrzavými štětinami přecházejícími do jiskřivé červeně a ty štětiny vypadaly, že by vypadly, kdybyste se jich dotkli. A jeho hluboko zasazené malinké oči neustále těkaly z předmětu na předmět a z člověka na člověka.

Oba si nás prohlíželi bez úsměvu a ten černý si s chutí odplivl, když jsme k nim přicházeli.

„To máme dneska hezké ráno, „ pravil jsem.

Zrzek na mě jenom hleděl, zatímco Mrkač vědoucne přikývl a přivřel jedno oko, jako bych byl vyslovil nějakou prohnalost, jež se mu neobyčejně zamlouvala.

Obrovská, trochu nahrbená postava pan Barnetta se pohybovala v pozadí včetně cigarety a zářivé sluneční paprsky se oslnivě odrážely od těsně ho obepínajícího lesku seržového obleku.

Nemohl jsem se ovládnout, abych nesrovnával pohled na to lidské trio s přirozenou krásou a důstojností koně. Statný hnědák pohazoval hlavou a potom zůstal klidně stát a díval se přes ohradu, veliké jemné oči zářily inteligencí, elegantní linie hlavy a krku ladně přecházely do gracie a síly těla. Hlavou mi procházely poznatky, které jsem slyšel o vyšších a nižších druzích tvorstva.

Siegfried obešel koně, popleskal ho a promluvil k němu a oči mu svítily fanatickým štěstím.

„Je to nádherný kus, pane Barnette, „ řekl.

„Thust'och se na něj zamračil.“ „Jo, to teda je. A chci jenom, abyste ho nezkazili. Za toho koně jsem zaplatil své peníze.“

Siegfried na něj vrhl zamyšlený pohled a potom se ke mně otočil.“Tak se do toho pustíme. Položíme ho támhle do té vysoké trávy. Jsi připraven, Jamesi?“

Byl jsem připraven, ale byl bych se cítil mnohem a mnohem lépe, kdyby se o mě Siegfried nestaral. Při práci na koních jsem já koně uspával a můj kolega operoval. A byl dobrý. Rychlý, obratný, úspěšný. Tohle uspořádání mi vyhovovalo. On si dělal svoje a já také. Mělo to však vroubek. Neustále se mi pletl do mých povinností a znervózňoval mě.

Narkóza velkých zvířat má dvojí účel: zamezuje bolesti a zklidňuje zvíře. Je samozřejmé, že s těmihle

potenciálně nebezpečnými tvory nic nesvedete, když je nemáte pod kontrolou.

To byla moje práce. Musil jsem uspat pacienta tak, aby byl připravený pod nůž, a velice často jsem si myslíval, že to je jedna z nejobtížnějších částí úkolu. Dokud zvíře neleželo, byl jsem vždycky trochu úzkostný a Siegfried mi v tomhle ohledu nebyl moc platný. Poskakoval mi kolem ramen, radil, jaké množství chloroformu mám použít, a nikdy nedokázal trpělivě čekat, až narkóza začne působit. Zákonitě říkával: „Ten se nepoloží, Jamesi.“ A potom: „Nemyslíš, že bys mu měl vyvázat přední nohu?“ A nezměnilo se na tom nic dodneška, to jest po třiceti letech, kdy užívám intravenózně taková narkotika jako tiopental. Pořád netrpělivě podupává, když natahuji stříkačku, a přes rameno dloube ukazováčkem do krční cévy: „Já bych to píchl semhle, Jamesi“

Nerozhodně jsem tam stál, můj partner mně po boku, lahvičku s chloroformem jsem měl v kapse a přes loket mi visela maska. Bylo by to tak báječné, myslel jsem si, kdyby mi jenom jedenkrát do toho nemluvil. Koneckonců jsem u něho pracoval téměř tři roky - určitě už jsem ho znal tak dobře, že mu to mohu vysvětlit.

Odkáslal jsem si. „Siegfriede, něco mě napadlo. Nebyl bys tak laskav a nešel by sis někam sednout jenom na několik minut - než ho položím?“

„Co zas tohle znamená?“

„Myslel jsem si, že by bylo k užítku, kdybys mi dovolil, abych u toho byl sám. Je nás tu kolem jeho hlavy celý houf nechtěl bych, aby znervózněl. Tak proč si na chvilku neodpočineš. Já na tebe křiknu, až se položí.“

Siegfried mávl rukou. „Můj milý chlapče, samozřejmě, že ti vyhovím. Stejně nevím, proč se tu potloukám, nikdy se ti nepletu do práce, jak dobře víš.“ Otočil se a s podnosem pod paží odpochoval k našemu autu zaparkovanému na trávě asi patnáct metrů od nás. Obešel je a posadil se na trávník, zády se opřel o chromový nárazník. Zmizel mi z dohledu.

Sestoupil na mě klid a mír. Náhle jsem si uvědomil hřejivé teplo na svém čele, ptáka zpívajícího na stromě kousek opodál. Beze spěchu jsem připevnil chloroformovou masku pod ohlávku a vytáhl svou malou skleněnou odměrku.

Měl jsem spoustu času. Začnu jenom s několika gramy, aby si zvykl na zápach a aby se nepolekal. Nalil jsem tekutinu na houbu.

„Provádějte ho pomalu v kruhu,“ pravil jsem Zrzkovi a Mrkači. „Budu mu přidávat po troškách, není žádný spěch. Ale dobře ho držte, aby se nevzepjal.“

Moje upozornění bylo zbytečné. Dvouročák kráčel klidně a nebojácně a každou minutu nebo tak nějak jsem nalil na houbu o trochu víc. Za chvíli jeho chůze ztěžkla a začal se opile pohupovat. Šťastně jsem ho pozoroval. Takhle jsem to dělal rád. Ještě pár kapek a bude to. Odměřil jsem čtrnáct gramů a přistoupil jsem k vysokému zvířeti.

Sklonil ospale hlavu, když jsem mu dal čichnout. „Jsi už skoro hotový, vid', starochu,“ šeptal jsem mu, když se klid a mír bleskově zhroutil.

„On se ti nepoloží, Jamesi!“ zařvalo to od auta a já jsem sebou vyděšeně škubl a zahlédl jsem nad kapotou vyčuhující hlavu. A další zařvání.

„Proč nevyvážeš..?“

V tu chvíli se kůň zapotácel a tiše se zhroutil na trávu a Siegfried se přitíhl s nožem v ruce ze své skrýše jako lovecký pes.

„Sedni si mu na hlavu!“ ječel. „Na co čekáš, za chvíli se probudí! A zavaž mu tím provazem zadní nohu! A přineste mi můj podnos! A podejte mi horkou vodu!“ Rozčileně oddychoval a potom zahulákal Zrzkovi do obličje: „Pojďte sem, mluvím s vámi. Hněte sebou!“

Zrzek odcválal na svých bočítých nohou a srazil se s Mrkačem, který běžel s vědrem vody. Krátce, ale bouřlivě zápolili s provazem, než se jim podařilo obtočit ho kolem spěnky.

„Natáhněte tu nohu dopředu,“ povykoval můj partner a sklonil se nad operačním polem a znovu plnokrevně zařál. „Vyndejte tu zatracenou nohu! Sakra, dejte pryč tu nohu, dloube mě do oka! Co je s vámi, takhle byste nestáli ani slepici z kurníku.“

Tiše jsem klečel na hlavě, s kolenem na krku koně. Nemusel jsem ho přidržovat, spal překrásně, oči měl zavřené, když mu Siegfried zkoušel reakce na světlo. Nastalo krátkých několik vteřin ticha,

přerušovaných jenom cinkáním nástrojů, které padaly zpátky na podnos, a potom můj kolega vzhledl nad zády koně.

„Odepni masku, Jamesi.“

Operace skončila.

Myslím, že jsem snadnější práci nikdy neviděl. Když jsme opláchli nástroje ve vědru, stál už dvouročák na nohou a opatrně okusoval travu.

„Vynikající narkóza, Jamesi, „řekl Siegfried, otírající emaskulátor. „Přesně tolik, kolik bylo zapotřebí. A je to opravdu nádherný kus koně.“

Uložili jsme svou výzbroj do vozu a chystali jsme se odjet, když se před námi vztyčil hřmotný masív Walta Barnetta. Hleděl na Siegfrieda přes kapotu auta.

„Moc práce vám ta nedalo, „zavrčel a pleskl šekovou knížkou o lesklý kov. „Kolik za to chcete?“

Jeho slova provokovala drzostí a spousta lidí, která by stála tváří v tvář té silácké a brutální postavě, by si počítala jenom libru, i když by před tím hodlali účtovat jednadvacet šilinků.

„No tak, ptal jsem se vás, „opakoval. „Kolik za to chcete?“

„Ach ano, „odvětil Siegfried lehkým konverzačním tónem. „Bude to deset liber.“

Velikán položil masitou ruku na šekovou knížku a civěl na mého kolegu s otevřenými ústy. „Cože?“

„Bude to deset liber, „pravil Siegfried ještě jednou.

„Deset liber?“ Oči pana Barnetta se doširoka rozevřely.

„Ano, „usmál se přívětivě Siegfried. „Zcela správně. Deset liber.“

Bylo тихо, v němž na sebe oba muži hleděli přes kryt vozu. Ptačí píseň a zvuky lesa zněly mimořádně hlasitě, když odtikávaly vteřiny, a nikdo se nehýbal. Pan Barnett vypadal zuřivě a já jsem těkal z velkého masitého obličej, který natekl do ještě většího objemu, na hubený, výrazný profil s vysedlými lícními kostmi mého partnera. Siegfried měl v obličejí stále ještě zbytek svého pomalého úsměvu, ale v hloubce jeho šedých očí svítilo nebezpečné světlo.

Přesně ve chvíli, kdy jsem málem zavřískal, sklopil tlustý och hlavu a začal psát. Když podával šek, trásl se tolik, že se útržek papíru třepotal, jako by foukal silný vítr.

„Tady to máte, „zachraptěl.

„Velice vám děkuji.“ Siegfried se nedbale podíval na šek a zasunul ho do kapsy saka. „Že to je báječné, když jednou máme opravdu májové počasíčko, pane Barnette. Moc nám to prospěje.“

Walt Barnett něco zažbrblal a otočil se. Když jsem nastupoval do vozu, zahlédl jsem modrý seržový oblek kolébající se směrem k domu.

„Ten si nás už nepozve, „řekl jsem.

Siegfried nastartoval a rozjeli jsme se. „Ne, Jamesi, myslím, že by na nás vytáhl kulovnici, kdybychom se objevili ještě jednou na jeho příjezdové cestě. Ale mně to vyhovuje myslím, že dokážu strávit zbytek života bez pana Barnetta.“

Cesta nás vedla malou vesničkou Baldon a před hostincem Siegfried zpomalil. Byla to omšelá žlutá budova, která stála pár metrů od silnice, a na dřevěné návěsní tabuli stálo „U zkřížených klíčů“ a na sluncem zalitým vstupním schodu spal velký černý pes.

Můj partner se podíval na hodinky. „Čtvrt na jednu, zrovna otevřeli. Dobře vychlazené pivo by přišlo k chuti, vid'. Myslím, že jsem tady ještě nebyl.“

Po všem tom jasu venku byly stinné místnosti příjemné. Záclonami probleskovaly ojedinělé paprsky slunce po kamenné podlaze, po rozpraskaných dubových stolech, po prostorném krbu s vysokou krbovou římsou.

„Přeju vám dobré jitro, pane hostinský, „zahulákal můj partner a hbitě kráčel k nálevnímu pultu. Byl ve své knížecí náladě a mně přišlo líto, že nemá hůlku se stříbrnou rukojetí, kterou by mohl poklepat na stůl. Muž za pultem se usmál a zdvořile se naklonil nad stůl. „Dobré jitro, milý pane, čím vám mohu posloužit?“

Vlastně jsem čekal, že Siegfried řekne. „Dva poháry vaší nejlahodnější medoviny, počestný muži, „ale on se místo toho obrátil ke mně a zaševelil: „Asi si dáme každý jedno pivo. vid', Jamesi?“

Hospodský začal natáčet pivo.

„Nepřisednete si k nám?“ tázal se Siegfried.

„Děkuji vám, pane. Vypiji si s vámi jedno černé.“

„A můžeme pozvat také vaši milostivou?“ usmál se Siegfried na manželku hospodského, která rovnala sklenice na druhém konci pultu.

„To je od vás velmi milé, děkuji.“ Podívala se na nás, polkla a zatvářila se zaujatě. Siegfried se na ni nedíval - stačil jen pětivteřinový záblesk jeho šedých očí - ale sklenice zacinkala, když si nalávala portské a celou zbývající dobu strávila tím, že snivě patřila na Siegfrieda.

„Bylo by to pět šilinků a sixpenny,“ řekl hospodský.

„V pořádku.“ Můj partner vnořil ruku do vyboulené kapsy a hodil na stůl podivuhodnou směs zmačkaných bankovek, mincí, veterinářských nástrojů, teploměrů a kousků provázku. Zablouhal v tom ukazováčkem, vybral příslušný obnos a přisunul k hospodskému.

„Momentíček!“ zvolal jsem. „Nejsou tohle moje nůžky s kulatou špičkou? Před několika dny jsem je postrádal...“

Siegfried smetl hromádku z dohledu do své kapsy. „Nesmysl! Co tě to napadlo?“

„Vypadaly přesně jako ty moje. Mají neobvyklý tvar krásné, dlouhé, ploché ostří. Díval jsem se všude...“

„Jamesi!“ vztyčil se v plné své výšce a čněl nade mnou s mrazivým odporem. „Myslím, že to, co jsi řekl, úplně stačí. Občas se snížím k něčemu, co mě není zcela hodno, ale jsem přesvědčen, že některé věci jsou hluboko pod mou úrovní. A k těm patří krádež nůžek s kulatou špičkou mého kolegy.“

Upadl jsem v zamyšlení. Budu muset počkat a zkusit to později. A byl jsem si dost jistý, že jsem tam zahlédl i svoje peány.

Každopádně byl Siegfried zaujat něčím zcela jiným. Přimhouřil oči v intenzivním zamyšlení, pak se pohroužil do druhé kapsy a vytasil podobnou sbírku a rozstrkával ji po stole.

„Co se stalo?“ tázal jsem se.

„Ten šek, co jsem zrovna dostal. Nedal jsem ti ho?“

„Ne, zasunul jsi ho do kapsy, viděl jsem tě.“

„To jsem si také myslel. Ale je pryč.“

„Pryč?“

„Já jsem ten pitomý papír ztratil!“

Zasmál jsem se. „Ale přece jsi ho nemohl ztratit. Pročisti si ostatní kapsy. Musíš ho někde mít.“

Siegfried se systematicky prohledával, ale marně.

„Víš, Jamesi,“ řekl konečně. „Doopravdy jsem to ztratil, ale právě mě napadlo jednoduché řešení. Já tu počkám a dám si ještě pivo a ty zaběhneš k Waltovi Barnettovi a řekneš mu, aby ti napsal ten šek ještě jednou.“

KAPITOLA 41

V těch dlouhých hodinách strávených za volantem má člověk spoustu času na přemýšlení, a když jsem teď mířil domů z jedné pozdní návštěvy, hodnotil jsem své plánovací schopnosti.

Musil jsem si přiznat, že plánování nebylo mou silnou stránkou. Záhy po naší svatbě jsem řekl Heleně, že bychom prozatím neměli mít děti. Poukázal jsem na to, že budu brzy muset odejít, že nemáme pořádný domov, že naše finanční situace je nepříznivá a že by bylo mnohem vhodnější počkat, až bude po válce. Pronášel jsem své názory s velikým důrazem, seděl jsem ve svém křesle a dýmal jsem z lulky jako mudrc, ale myslím, že jsem nebyl doopravdy překvapený, když se definitivně potvrdilo Helenino těhotenství.

Z prohráté temnoty voněla tráva Dalesu a kradla se ke mně otevřeným okénkem, když jsem projížděl ztichlou vesnicí, kde se nakrátko smísila s tou mysteriálně příjemnou, sladkou vůní hořícího dřeva. Hned za domky se hladký povrch pusté silnice stáčil do klína tmavých kopců. Ne... nezorganizoval jsem své záležitosti příliš dobře. Odjížděl jsem z Darrowby a možná i z Anglie na zcela neurčitou dobu, neměl jsem dům, neměl jsem peníze, ale měl jsem samodruhou manželku. Tahle situace nebyla tak docela v pořádku. Začínal jsem však už chápat, že život nebývá nikdy svázan do malého úhledného balíčku.

Věžní hodiny ukazovaly jedenáct, když jsem projížděl náměstím a zabočil do Trengtské ulice a viděl

jsem, že v našem pokoji už zhaslo světlo. Helena šla spát. Zajel jsem dozadu na dvorek, uklidil auto a procházel dlouhou zahradou. Tahle procházka to byl konec každého dne. Někdy jsem klopýtal přes umrzlý sníh, ale dnes jsem pohodlně kráčet letní nocí pod větvemi jabloní k domu, který se tiše tyčil ke hvězdám.

Na chodbě jsem se skorem srazil se Siegfriedem.

„Vracíš se z Allenby, Jamesi?“ zeptal se. „Viděl jsem v záznamníku, že jsi jel k případu koliky.“

Přikývl jsem. „Ano, ale nebylo to nic zlého. Jenom nějaké křeče. Jejich šedák si pochutnal na tvrdých hruškách popadaných v sadě.“

Siegfried se zasmál. „Dorazil jsem o několik minut dřív než ty. Byl jsem u staré paní Dewarové a celou hodinu jsem držel její kočku za pacičku, když se kotila.“

Došli jsme k záhybu chodby a Siegfried zaváhal. „Neměl bys chuť na skleničku před spaním, Jamesi?“

„Docela ano, děkuji,“ odpověděl jsem a odebrali jsme se do obývacího pokoje. Byli jsme oba nejistí a rozpačití, protože Siegfried měl odjet časně ráno do Londýna k leťectvu bude už pryč, až já budu vstávat - a věděli jsme, že pijeme na rozloučenou.

Sesul jsem se do svého obvyklého křesla a Siegfried sáhl do příborníku nad krbovou římsou a vylovil láhev whisky a sklenice. Nedbale nalil dvě štědré míry a sedl si proti mně.

Sedávali jsme takhle po všechna ta léta velice často a někdy až do svítání, ale naše sedánky pochopitelně prořídly po mé svatbě. Zdálo se mi, že se vrátil čas, že se hodiny otočily nazpět, když jsem upíjel whisky a díval se na něj, jak tam sedí proti mně u krbu, a znovu jsem intenzívně vnímal půvab té krásné místnosti s vysokým stropem, graciózními alkovnami a francouzským oknem - jako by ta místnost měla svůj život a byla nám teď společníkem.

Nehovořili jsme o jeho odjezdu, ale o věcech, o kterých jsme hovořili vždycky a stále ještě hovoříme.“ jak se ta kráva báječně uzdravila, co řekl včera starý pan Janks, a o pacientovi, který nás oba porazil, přeskočil plot a zmizel navždy. Potom zdvihl Siegfried ukazováček.

„Bože, Jamesi, málem bych na to zapomněl. Kontroloval jsem záznamy v účetních knihách a zjistil jsem, že ti dlužím peníze.“

„Vážně?“

„Ano, a je mi to dost trapné, táhne se to totiž z naší dřívější spolupráce, kdy jsi dostával podíl z testování u Ewana Rosse. Někde jsme udělali chybu a dostával jsi málo. Zkrátka a dobře máš u mě padesát liber.“

„Padesát liber! Nezmýlil ses?“

„Nezmýlil, Jamesi, a omlouvám se ti.“

„Není třeba, aby ses omlouval, Siegfriede. Teď se mi to bude moc hodit.“

„Dobře, dobře... šek máš v horní zásuvce stolu, zítra se na to podívej.“ Mávl velkoryse rukou a začal mluvit o nějakých ovcích, které odpoledne ošetřoval.

Několik minut jsem ho však vůbec neslyšel. Padesát liber! Tenkrát to byly veliké peníze, zvlášť když jsem měl brzy dostávat tři šilinky denně během základního výcviku. Moje finanční problémy se tím sice nevyřešily, ale bude to hezký malý polštářek, který si podložím pod zadek, až na něj padnu.

Moji nejbližší a nejdražší jsou výjimečně svorní v tvrzení, že jsem poněkud natvrdlý, a možná že mají pravdu, protože mi to trvalo mnoho let, než jsem přišel na to, že žádný padesátilibrový dluh nikdy neexistoval. Siegfried věděl, že jsem tehdy potřeboval pomoc, a když se mi konečně po dlouhé době rozběsklo, uvědomil jsem si, že to byl přesně jeho styl. Žádné zbytečné trapnosti. ten šek mi dokonce ani nepředal osobně.

Úměrně k poklesu hladiny v láhvi nabývala konverzace na plynulosti a lehkosti. V jedné chvíli, o pár hodin později, na mě přišlo jasnozření, jako bych se odhmotnil a díval se odněkud shora na nás dva tam dole. Sklouzli jsme hluboko do svých křesel, hlavy položené dozadu na opěradlo, nohy natažené dopředu na koberci. Na tvář mého partnera padalo světlo a mně připadalo, že ačkoliv má na hřbetě teprve tři křížky, vypadá mnohem starší. Byla to přitažlivá tvář, hubená, s pevnými kostmi a klidnými, veselými očima, ale nebyla to tvář mladá. Vlastně Siegfried nevypadal nikdy mladý - celou tu dobu, co jsem ho znal, ale dneska se on směje naposled a nejlépe, protože ho léta vůbec nezměnila a je jeden z těch, kteří nikdy nezestárnou.

V onom nočním údobí, kdy je všechno přívětivé a snadné, jsem si připadal vševědoucí a bylo mi báječně

a litoval jsem, že s námi není Tristan, abychom vytvořili obvyklý trojlístek. Povíдали jsme si a vzpomínky pochodovaly pokojem, jako by někdo promítal diapozitivy. „listopadové dny venku v kopcích s ledovým deštěm bičujícím naše tváře, vzpomínky, jak jsme vykopávali auto ze sněhových závějů. jarní slunce zahřívající ztuhlou krajinu a znovu a znovu se vracela myšlenka, že Tristan byl součástí toho všeho a že se mi po něm bude stýskat, právě tak, jako se mi bude stýskat po jeho bratrovi.

Nemohl jsem ani uvěřit, když se Siegfried zdvihl, roztáhl záclony a místnost zalilo našedlé světlo časného rána. Vzchopil jsem se a stál jsem vedle něho, když se díval na hodinky.

„Pět hodin, Jamesi, „ řekl a usmál se. „Zase jsme to prošvihli.“

Otevřel francouzské okno a vykročili jsme do nehybného ticha zahrady. Vděčně jsem plnými doušky sál sladkost vzduchu, když se ozval zpěv osamocенého ptáka.

„Slyšel jsi toho kosa?“ zeptal jsem se.

Přikývl a já jsem uvažoval, jestli myslí to co já, že to znělo zrovna tak jako ten kos, který nás pozdravil za rozednívání před mnoha léty, když jsme hovořili o mém prvním případu.

MLčky jsme stoupali nahoru po schodech. Siegfried se zastavil u svých dveří.

„Tak Jamesi. . .“ vztáhl ruku a jeden koutek úst se mu zdvihl v úsměvu.

Chvilí jsem tu ruku tiskl a on se pak otočil a šel do svého pokoje. A když jsem se tupě vlekl po schodišti, napadlo mě, že je zvláštní, že jsme si vlastně neřekli sbohem. Vůbec jsme nevěděli, kdy se zase uvidíme a. jestli se vůbec uvidíme, a přesto žádný z nás neřekl ani slovo. Nevím, jestli Siegfried chtěl něco vyslovit, ale ve mně toho bylo tolik, že jsem mohl puknout.

Chtěl jsem mu poděkovat za jeho přátelství, za to, že byl můj nadřízený, ale také můj kamarád, za to, že mě tolik naučil, za to, že mi vždycky pomohl a nikdy nezklamal. A za mnoho dalšího, co jsem nikdy nevyslovil.

Když tak o tom přemýšlím, vlastně jsem mu nikdy nepoděkoval ani za těch padesát liber. . . dodneška.

KAPITOLA 42

„Podívej se, Jime, „ řekla Helena. „Na tuhle návštěvu zkrátka nesmírně přijít pozdě. Stará paní Hodgsonová je absolutní miláček - strašně by ji mrzelo, kdybychom jí zkazili večeři.“

Přikývl jsem. „Máš pravdu, holčičko, to se nesmí stát. Ale mám odpoledne jenom tři návštěvy a večer slouží Tristan. Vůbec se mi nezdá, že by se něco mohlo pokazit.“

Nervozita kvůli něčemu tak jednoduchému, jako je večeře u známých, může být nepochopitelná laikovi, ale pro veterináře a jejich manželky to bylo velice konkrétní, zvláště v tehdejších dobách, kdy veterinární ordinace čítaly jednoho nebo dva muže. Představa, že někdo pro mě připravuje jídlo, a pak na mě zbytečně čeká, byla skutečně úděsná, ale čas od času se to přihodilo každému z nás.

Kdykoli jsme byli s Helenou někam pozváni, šířila nás úzkost. Zvláště když to byl někdo jako Hodgsonovi. Pan Hodgson byl mimořádně přívětivý a milý starý farmář, tak silně krátkozraký, že byl skoro slepý, ale oči za tlustými skly byly vždycky přátelské. Jeho manželka byla právě tak milá, a když jsem před dvěma dny navštívil jejich farmu, šibalsky se na mne podívala.

„Jestlipak jste z toho nedostal hlad, pane Herriote?“

„Máte pravdu, dostal, paní Hodgsonová, je to báječný pohled.“

Myl jsem si ruce v kuchyni a kradmo jsem pokukoval na blízký stůl, na němž ležely v plné slávě plody rodinné zabijačky. Nazlátlé řady vepřové paštiky, žebírka, hromada čerstvých jitrnic, čerstvá tlačinka. Vyškvařené sádlo ve velkých hrncích.

Uvážlivě se na mne podívala. „A pročpak nepřivedete jednou večer paní Herriotovou a nepomůžete nám to sníst?“

„Je to od vás hrozně laskavé a já bych strašně rád, ale. . .“

„Tak žádné upejpání!“ zasmála se. „Víte dobře, že toho tady je příliš mnoho - musíme se toho zbavit.“

Byla to pravda. V dobách, kdy každý hospodář a spousta obyvatel městečka chovala prasátko pro domácí spotřebu, byly zabijačky údobím hodokvasu. Šunka a maso k využití se pověsily do udrny, ale něco se muselo rychle spotřebovat. Farmáři, kteří měli velké rodiny, to zvládli a jiní rozesílali lahodné balíčky přátelům v pokojné jistotě, že za nějaký čas se jim dostane oplátky.

„Dobře, děkuji, paní Hodgsonová, „řekl jsem. „Tak v úterý večer v sedm hodin.“

A teď bylo úterý odpoledne a já jsem důvěřivě mířil do kraje s vidinou večere u paní Hodgsonové, lákavé jako zaslíbená země. Věděl jsem, že to bude vynikající směs žebírek, cibulek, jater a vepřové kýty, ověšená těmi božskými domácími jitničkami, které se dnes už nevidí. Měl jsem o čem snít. Vlastně jsem na to pořád ještě myslel, když jsem zajížděl na statek Edwarda Wiggina. Vystoupil jsem a kráčel do chléva podívat se na své pacienty - na tučt polovzrostlých býků odpočívajících v hluboké podestýlce. Měl jsem těm chlapíkům napíchat vakcínu proti sněti šelestivé. Kdybych to neudělal, bylo by víc než jisté, že by některý z nich posel v důsledku infekce nebezpečných klostridií, která se vyskytovala na pastvinách téhle farmy.

Bylo to dost běžné onemocnění, známé mnoha generacím chovatelů dobytka. Farmáři se utíkali k nejpodivnějším praktikám - provlékali například lalokem zvířete žíni nebo kousek provázku či tkanice, aby této infekci zabránili. Ale dnes jsme měli účinnou vakcínu.

Myslel jsem, že se tu zdržím jenom několik minut, protože chasník pana Wiggina, Wilf, uměl zdatně zacházet s dobytkem. Když jsem zahlédl, že přes dvůr přichází farmář, kleslo mi srdce. Nesl laso. Wilf po jeho boku kulil oči k nebi, když mě spatřil. Zřejmě se také obával nejhoršího.

Šli jsme do chléva a pak se Wiggin jal usilovně a namáhavě připravovat dlouhý bílý provazec, zatímco my jsme se na něj zachmuřeně dívali. Byl to křehký drobný mužík kolem šedesátky a v mládí byl několik let v Americe. Moc o tom nemluvil, ale časem kdekdo získal dojem, že tam byl něco na způsob kovboje a doopravdy hovořil měkkým texaským přízvukem a byl posedlý rančovnictvím a otevřenými ohradami pro dobytek. Všechno, co mělo něco společného s Divokým západem, bylo jeho srdci blízké a ze všeho nejbližší mu bylo jeho laso.

Pana Wiggina mohl člověk urážet spoustou věcí a on ani nemrkl, ale stačilo zapochybovat o jeho schopnosti, že dokáže chytit nejdivočejší hovězí kus jediným vrhnutím lasa, a ten mímý, nevýbojný, drobný hospodář pukal vzteky. Neštěstí tkvělo v tom, že to doopravdy neuměl.

Teď se panu Wigginovi houpala v ruce dlouhá smyčka a on s ní začal kroužit kolem hlavy a blížil se k nejbližšímu býčkovi. Když nakonec laso vrhl, dal se výsledek předpokládat. Provaz neohrabaně sklouzl po zádech zvířete a padl na slámu.

„Krucí!“ pravil pan Wiggin a začal znovu. Byl to muž uvážlivých pohybů a člověk se mohl zbláznit z toho, jak pomalu a metodicky rovnal provaz. Připadalo mi jako věčnost, než se znovu pustil do býčka s provazem kroužícím nad hlavou.

„Do prdele!“ zavrčel Wilf, když ho konec lasa praštil přes obličej.

Jeho šéf se k němu obrátil. „Uhni mi z tý pitomý cesty, Wilfe,“ napomenul ho mrzutě. „Teď abych začal znova.“ Tentokrát se zvířete dokonce ani nedotkl, a když zvedal a vyprošťoval laso ze slámy, opřeli jsme se s Wilfem unaveně o zeď chléva.

Znovu zasvištěl provaz ve zvlášť vzrušeném vzletu, jenž ho vrhl cikcak přes trámoví střechy, kde uvízl. Farmář za něj několikrát marně cukl.

„Ke všem čertům, chytlo se to tam nahoře za hřebík. Wilfe, skoč na dvůr a přines žebřík.“

V průběhu čekání na žebřík, a když jsem pak pozoroval Wilfa šplhajícího do šerých výšek chléva, přemítal jsem o panu Wigginovi. Způsob jeho mluvy i výrazy, které užíval, byly povědomé většině Yorkshiřanů, protože sem neustále pronikaly přes Atlantik ve filmech a v knihách. Abych byl zcela upřímný, ozývaly se i kradmé hlasy, které tvrdily, že k té hantýrce pan Wiggin přišel právě tímto způsobem a že v životě na ranč nevkořčil. Nedalo se to však zjistit.

Konečně bylo laso vysvobozeno, žebřík odklizen a drobný mužík se znovu pustil do práce. Znovu se nestrefil, ale jeden býček strčil do smyčky nohu a farmář nějakou chvíli třimal rozhodnuté a energicky laso, když zvíře vyhazovalo a kopalo. aby se osvobodilo. Když jsem se díval na vrásčitou a zachmuřenou tvář toho člověka, na trhavé pohyby hubených ramen, bylo mi najednou jasné, že pan Wiggin nechytá zvíře. aby bylo naočkováno. Chytal do lasa divokého býka, v nozdrách měl vůni prerie a v uších řvaní kojetů.

Býčkovi to netrvalo dlouho, než se osvobodil, a pan Wiggin se zvoláním „smradlavý skunk!“ začal na.novo. Házel provazem sem a tam bez jakéhokoli výsledku a , já jsem si s nepříjemnými pocity uvědomoval, že čas plyne a zmenšuje rychle naději, že zvládnou svůj úkol. Když má člověk ošetřovat

několik mladých zvířat, je důležité, aby se nepoplašila. Kdyby tam nebyl býval pan Wiggin. mohli jsme je klidně zahnat do kouta a Wilf by šel mezi ně a chytal by je silnými prsty za nozdry.

Býčkové byli úplně naštvaní. Mírumilovně žvýkali seno a teď vybičovaní rozpustilým lasem lítali sem a tam jako jezdecktí koně. Wilf a já jsme s rostoucím zoufalstvím přihlíželi, jak se panu Wiggini jednou podařilo zvíře zalasovat, ale smyčka. byla moc široká a sklouzla mu kolem těla. Býček ji setřásl se zlostným zařváním a odcválal, vyhazoval zadkem a kopal. Pozoroval jsem změt' poplašených zvířat míhajících se kolem mne. Čím dál tím víc to vypadalo jako rodeo.

Byl to zkázonosný začátek odpoledne. Po obědě jsem v ordinaci ošetřil několik psů a vyjel jsem asi v půl třetí. Ted' byly čtyři hodiny a já jsem neudělal vůbec nic.

A myslím si, že bych také byl už nic nesvedl, kdyby nezasáhl Osud. Ohromujícím obloukem vhodil pan Wiggin smyčku na rohy jedné chlupaté dělové koule, která kolem něho hřměla, laso se sevřelo kolem krku a pan Wiggin na druhém koni provazu proletěl ladné vzduchem asi deset metrů, načež sebou praštil do dřevěného žlabu.

Běželi jsme k němu a pomohli jsme mu na nohy. Byl zle otřesen, ale nezraněn, a podíval se na nás.

„Nedokázal jsem toho čubčího syna udržet, „ zamumlal. „Možná že bych se moh na chvíli posadit doma na kanape. Budete muset ty hajzly pochytytat sami.“

Vrátili jsme se do chléva a Wilf mi pošeptal: „Je to bída, pane doktor, ale teď můžeme začít a možná že mu to dá za vyučenou a že na chvíli zapomene na to svý pitomý laso.“

Býčci byli příliš rozčileni, než abychom je mohli chytat za nozdry, a tak mi místo toho Wilf předvedl ukázkou chytání provazem v yorkshirském stylu. Jako spousta místních chovatelů dobytka byl odborník i v této oblasti a fascinovalo m dívat se, jak hází smyčku na hlavu běžícího zvířete tak, že jeden konec spadl za uši a druhý kolem čenichu.

S mocným pocitem úlevy jsem vytáhl stříkačku a lahvičku s vakcínou z kapsy a během dvaceti minut jsem celé to stádo naočkoval.

Při odjezdu jsem se podíval na hodinky a tep se mi zrychlil, když jsem viděl, že je tři čtvrtě na pět.

Odpoledne míjelo a mě čekaly ještě dvě návštěvy. Ale měl jsem čas až do sedmi a dozajista mě už žádný pan Wiggin nepotká. Kamenné zídky ubíhaly po stranách vozu a já jsem znovu dumal o tom záhadném človíčkovi. Byl někdy doopravdy kovboj, nebo si to celé vymyslel?

Vzpomněl jsem si, jak jsme jednou ve čtvrtek večer vycházeli s Helenou z brawtonského biografu, kam jsme obvykle zašli na závěr volného odpoledne. Hráli kovbojku, a než jsme opustili tmavou promítací místnost, pohlédl jsem do zadní řady a úplně na konci jsem postřehl pana Wiggina, samotného, schouleného v koutě. Vypadal tehdy podivně provinile.

Od té doby jsem měl své pochybnosti.

Pátá hodina mě zastihla spěchajícího do malé usedlosti, jejíž majitelky byly slečny Dunnovy. Jejich prasnice si rozřízla krk o hřebík a podle svých předchozích zkušeností na tomto hospodářství jsem soudil, že nepůjde o nic příliš vážného.

Obě panenské dámy obhospodařovaly několik akrů půdy hned za vesnicí Dollingsford. Byly středem zájmu, protože většinu prací vykonávaly samy a postupem doby pojaly takovou lásku ke svému dobytku, že se ochočil a zdůvěrněl. V malém chlévě stály čtyři krávy, a kdykoli jsem některou z nich prohlížel, cítil jsem, jak mi hrubý jazyk sousedky olizuje záda. Jejich několik ovcí se sbíhalo k lidem na pastvině a očichávaly nohy jako psi. Telata vám ocucávala prsty, staříčkový koník přecházel po dvoře s dobrotivým výrazem a dloubal nosem do každého, na koho dosáhl. Jedinou výjimkou v té přátelské osadě byla prasnice Prudence, která byla strašlivě rozmazlená.

Ted' jsem se na ni díval, jak ryla v slámě ve svém chlívků - veliké zvíře s deseticentimetrovou řeznou ránou v krčním svalu, která je zřejmě nijak neohrožovala na životě. Přesto se však poměrně hluboké poranění nemohlo nechat bez ošetření.

„Bude zapotřebí pár stehů, „ řekl jsem a statná slečna Dunnová hekla a přikryla si dlaní ústa.

„Panebože! Nebude ji to bolet? Bojím se, že se na to nedokážu dívat.“

Byla to vysoká svalnatá dáma kolem padesátky se zářivě červeným obličejem a často, když jsem hleděl na její široká ramena a dlouhé paže s naběhlými bicepsy, jsem měl pocit, že by mě bez námahy jedinou ranou rozplácla, kdyby si zámamula. Ale kupodivu byla nervózní a pištivá, co se veterinární reality týkalo,

a při porodech ovcí, telení a všem ostatním mi vždycky pomáhala její droboučká sestřička muší váhy. „Nebojte se, slečno Dunnová, „ odpověděl jsem. „Budu s tím hotov dřív, než si vůbec všimne, že se něco děje.“ Vlezl jsem do chlívku, přistoupil k Prudenci a zlehka se dotkl jejího krku.

Prasnice okamžitě vyrazila vřestivé zaječení, jako bych ji bodl rozžhaveným železem, a když jsem se ji pokusil přátelsky poškrábat na zádech, otevřela znovu obrovskou tlamu a ozval se ohlušující rámus. A tentokrát ke mně výhružně vykročila. Nevzdával jsem se a stál jsem, ale když se zející otvor se žlutými zuby téměř dotýkal mé nohy, položil jsem ruku na přepážku a vyskočil z chlívku.

„Budeme ji muset zahrnat do menšího prostoru, „ řekl jsem. „V tomhle velkém chlívku ji absolutně nedokážu zašít. Má tu moc místa, takže se může pohybovat, a je moc velká na to, abych ji udržel.“ Malá slečna Dunnová zdvihla ruku. „Máme místečko přesné takové, jak povídáte. Teletník na druhém konci dvorku. Když ji zaženeme do úzkého boxu pro telátko, nedokáže se otočit.“

„Prima!“ mnul jsem si ruce. „A já ji mohu šít z chodbičky. Hned ji tam zaženeme.“

Otevřel jsem dvířka a po troše šťouchání a dloubání vyplula Prudence majestátně na dlažbu dvorku. Ale tam zůstala stát, trucovitě bručela, malá očka se jí zarputile leskla, a když jsem se jí celou vahou vzepřel do zadku, bylo to jako bych chtěl odsunout slona. Nehodlala postoupit ani o krok. A k teletníku to bylo dobrých dvacet metrů.

Střelil jsem pohledem na hodinky. Čtvrt na šest, a já jsem byl zase v koncích.

Drobná slečna Dunnová mě vyrušila z chmurných myšlenek. „Pane Herriote, já vím, jak ji dostaneme přes dvůr.“

„Ano?“

„Ale ano, Prudence bývá zlobivá, a tak jsme vymyslely způsob, jak ji přemluvit, aby se hnula.“

Dokázal jsem se usmát. „To je ohromné! A jak to děláte?“

„No tedy, „ obě sestry se zachichotaly. „Prudence má strašně ráda sušenky proti zácpě.“

„Cože?“

„Prudence miluje sušenky proti zácpě.“

„Skutečně?“

„Zbožňuje je!“

„No to je velmi milé, „ řekl jsem. „Ale jaksi nechápu. . .“

Velká slečna Dunnová se zasmála. „Jen počkejte a my vám to ukážeme.“

Zvolna se jala kráčet k domu a mně připadalo, že ačkoliv ty dvě dámy nebyly v žádném případě typičtí daleští farmáři, sdílely s nimi zde obecný vztah k času, totiž že není vůbec důležitý. Dveře se za ní zavřely a já jsem čekal - a jak odtikávaly minuty, začal jsem si myslet, že si uvařila šálek čaje. Ve stoupající nervozitě jsem se otočil na druhou stranu a patřil dolů ze straně na šedivé střechy a starou kostelní věž Dallingsfordu, která vykukovala mezi stromy na břehu řeky. Poklidný mír této scény byl v přímém kontrastu ke stavu mé mysli.

Právě když už jsem se vzdával naděje, vynořila se znovu slečna Dunnová a nesla dlouhou, kulatou papírovou krabici. Rozpustile se na mě usmála, když mi ji ukazovala.

„Tyhle má ráda. Ted' se dívejte.“

Vzala sušenku a hodila ji na dlažbu, kousek před prasnicí. Prudence si ji chvíli měřila lhostejným okem, pak beze spěchu pokročila vpřed, pečlivě sušenku prohlédla a začala ji žrát.

Skončila a slečna Dunnová na mne spiklenecky mrkla a hodila před svini další sušenku. Prase se znovu beze spěchu hnulo a pokročilo ke druhému chodu. A takhle mířila krok za krokem k budově na druhé straně dvorku, ale byla to dlouhodobá záležitost. Odhadl jsem, že ji každá sušenka předsunula asi o tři metry a teletník byl vzdálený asi dvacet metrů a při třech minutách na sušenku by to mělo trvat téměř dvacet minut.

Při té představě jsem se zpotil a. můj děs byl oprávněný, protože nikdo ani v nejmenším nepospíchal. Zvláště ne Prudence, která pomalu žužlala každé sousto, potom čichala okolo, aby posbírala drobečky, zatímco dámy se na ni potěšeně usmívaly.

„Podívejte se, „ koktal jsem. „Nemyslíte, že byste mohly házet ty sušenky kousek dál před ni. . . aby to bylo rychlejší?“

Malá slečna Dunnová se radostně rozesmála. „To už jsme zkoušely, ale je to náš chytrý drahoušek,

dobře ví, že by pak dostala mín sušenek.“

Aby mi to předvedla, hodila další sušenku asi o čtyři metry dál od prasete, ale mohutné zvíře civělo s cynickým výrazem nehnulo se, dokud nebyla sušenka odkopnuta zpátky na patřičné místo. Slečna Dunnová měla pravdu. Prudence nebyla tak pitomá.

Takže jsem musil čekat, skřípat zuby a sřezit mučivě pomalý postup. Nakonec jsem už skoro řval, ačkoliv se všichni ostatní srdečně bavili. Ale pak byla přece jen hozena poslední sušenka do teletníku, prase vstoupilo rozvážně dovnitř a dámy za ním s vítězoslavným chichotáním zavřely dveře.

Já jsem přiskočil s jehlou a hedvábím a samozřejmě, že jak jsem se prstem dotkl svinské kůže, Prudence začala vzteky ječet nonstop, takže se to nedalo skorem vydržet. Velká slečna Dunnová si položila dlaně na uši a vyděšeně prchla, ale její malá sestřička se mnou statečně vytrvala a podávala mi nůžky a dezinfekční prášek, kdykoliv jsem ji posuňky požádal skrze ten řev.

Odjížděl jsem a v hlavě mi pořád ještě řičelo, ale to mě netrýznilo tolik, jako čas. Bylo šest hodin.

KAPITOLA 43

V úzkosti jsem zhodnotil situaci. Poslední a konečná návštěva byla vzdálena jen několik kilometrů, dokážu to v deseti minutách. Potom řekněme dvacet minut na farmě, patnáct minut zpátky do Darrowby, střelhité opláchnutí a převléknutí, a pořád ještě mohu kolem sedmé usednout ke stolu paní Hodgsonové. Ani příští úkol nebyl složitý. Pouze vodící kruh do nozder býka. Dnes, od vynálezu umělé inseminace, se už mnoho býků nevyskytuje - pěstují je pouze chovatelé plemenného skotu a majitelé velkých chovů mléčného skotu - ale ve třicátých letech měl býka téměř každý hospodář a zapouštění vodících kruhů do býčích nozder byla běžná práce. Kruhy se jim nasazovaly, když jim bylo kolem roku, a byly nezbytné k ovládnutí mohutných zvířat.

Nesmírně se mi ulevilo, když jsem dojel na místo svého určení a zjistil jsem, že na mě na dvoře čeká rozsochatá postava starého hospodáře Teda Buckla se dvěma chasníky. Klasický způsob mrhání časem veterináře bývá, že veterinář je ponechán, aby halekal v prázdných budovách, potom si zahaleká po vylidněných pastvinách, mává rukama jako blázen ve snaze upoutat pozornost nepatrné tečičky kdesi na vzdáleném obzoru.

„Jářku, mladý muži, „ pravil Ted, a dokonce i těchto několik slov mu zabralo dost času. Pro mne byl tenhle stařík zdrojem setrvalého potěšení: hovořil skutečnou starou yorkštinou, která se dneska málokdy slyší a kterou se nebudu snažit napodobit - s onou rozvážností, jako by šetřil každou hlásku právě tak, jak já jsem ji vychutnával, když jsem ho poslouchal. „Tak ste teda tady.“

„Ano, pane Buckle, a skutečně mě těší, že máte všechno připravené a že na mě čekáte.“

„Já to nemám rád, když vás, lidičky, musím dlouho zdržovat.“ Obrátil se k svým chlapcům. „Tak chlapci, skočte do chlěva a přiveďte panu Herriotovi toho našeho chlapáka.“

„Chlapci“ Ernest a Herbert, oba kolem šedesátky, přešourali k boxu, kde byl býk, a zavřeli za sebou dveře. Následovalo několik vteřin tlumeného bouchání do dřeva, několik výkřiků, občasné řízné anglosaské citoslovce a potom ticho.

„Myslím, že ho maj, „ zavrčel Ted a já jsem se - nikoliv poprvé, zadíval na jeho pracovní oblečení. Nikdy jsem ho neviděl v ničem jiném než v kabátě a v klobouku - celý ten čas, co jsem ho znal. Na kabátě, který před nesčetnými roky musel být nepromokavým pláštěm, mě mátlly dvě věci. Proč si ho oblékl a jak si ho oblékl. Dlouhé cáry navzájem nesouvisející látky, převázané kolem pasu motouzem, ho nemohly v žádném případě chránit před počasím, a jak prokristapána poznal, která z těch děr porůznu se otevírajících je rukáv? Klobouk, kterému chyběl kus dýnka, pocházel zřejmě z počátku století a okraje visely ve smutných záhybech kolmo přes oči a uši. Připadalo mi neuvěřitelné, že tuhle věc dokázal skutečně každý večer pověsit na věšák a ráno to znovu posadit na hlavu.

Možná že odpověď byla skryta v převeselých očích, které zářily ve vyhublém obličejí. Pro Teda neměl čas žádný význam a deset let bylo pouhé mrknutí oka. Pamatoval jsem si, jak mi jednou ukazoval staromódní poličku na pánve a kotlíky nad velikými kuchyňskými kamny. Ukazoval mi, že se na poličku mohou uložit pánve větší nebo malé, jako by to byl ten nejmodernější vynález. „Jo, je to vohromná věc a ten chlapec, co to pro mě dělal, vodved kus práce!“

„A kdy to bylo, pane Buckle?“

„Vosumnáctsetdevadesátsedum. Já si to moc dobře pamatuju. Byl to panečku nákej řemeslník, ten mládenec!“

Oba muži se vynořili i s mladým býčkem v ohlávce a brzy ho postavili tak, jak bylo zapotřebí pro zapuštění kruhu. Tenhle úkon měl svůj vlastní rituál, neměnný postup, na způsob klasického baletu. Ernest a Herbert natáhli býčkovi hlavu nad nízká vrátka a drželi ho tam tím způsobem, že viseli každý na jedné straně ohlávky. Tehdy ještě nebyla vynalezena přenosná fixační klec a tohle zařízení, totiž býk uvnitř a lidé venku, bylo vlastně jakési bezpečnostní opatření. Následoval další krok. „proražení otvoru v tvrdé tkáni na konci nosní přepážky. K tomu účelu se používal zvláštní bodec, který jsem s sebou přivezl a který jsem měl v kufru auta.

Ale nejdříve přišlo na řadu malé zlepšení, které jsem zavedl já sám. Ačkoliv bylo všeobecným zvykem prorazit otvor bez předchozích příprav, vždycky jsem měl pocit, že by se to tomu býkovi nemuselo zvlášť zamlouvat. Proto jsem mu předem vstříkl do nozder pár kubíků lokálního anestetika. Také teď jsem namířil jehlu a Ernest na levé straně ohlávky se úzkostně přimáčkl ke dveřím.

„Stojíš moc na kraji, Erneste, „ zabručel Ted. „Copak se bojíš, že po tobě skočí?“

„Ale depak.“ Chlapík se rozpačitě usmál a uchopil ohlávku blíž u býkovy hlavy.

Ale uskočil zpátky na předchozí pozici, jakmile jsem zasunul jehlu do chrupavky hned za okrajem nozder, protože býk najednou zlostně a hrdelně zařval a vzepjal se nade dveře.

Ted se s tímhle býčkem opozdil, měl mu dát zapustit kruh mnohem dříve. Byl to už statný osmnáctiměsíční kus.

„Jen ho držte, chlapci, „ hučel Ted, když oba muži sevřeli ohlávku pevněji. „Tak je to dobrý - von se zase uklidní.“

A uklidnil. Bradou spočíval na vršku dvířek, z obou stran ho přidržovali - mohli jsme přistoupit k druhému jednání. Zasunul jsem bodec do nozder a stiskl jsem držadlo a zmáčkl. Při téhle práci jsem se nikdy necítil příliš profesionálně nad věcí, ale moje lokální umrtvení zapůsobilo a velké zvíře se ani nehnulo, když se ramena nástroje sevřela a prorazila v tvrdé tkáni malou, kulatou díрку.

Další etapa závažného rituálu se rozvinula, když jsem vyjmul z papírového obalu bronzový kruh, vyšrouboval závěr a doširoka ho rozevřel. Očekával jsem nevyhnutelný komentář.

„Sundej si čepici, Herberte, za tu chvíli se nemůžeš nasytnout, „ pravil Ted - jak jsem očekával.

Vždycky to byla čepice. Velká miska nebo umyvadlo by bylo praktičtější k odložení toho pitomého malého šroubku a směšně malého šroubováku, ale pokaždé to byla čepice. Umaštěná stará čepice, právě taková, jakou teď smekl Herbert ze své napomádované hřívy.

Příští úkon, který jsem musel učinit, bylo provléci kruh otvorem, zavřít ho, vložit šroubek a přitáhnout. A právě tady měla čepice svoji úlohu. Přidržel ji pod kruhem jako ochranu před náhlým pohybem, protože když šroubek spadl a ztratil se ve smetí a slámě, bylo všechno ztraceno. Potom by mi byl Ted podal nějaký kus drátu, který má hospodář vždycky po ruce, já bych pečlivě ohladil konce a spojil je co možná nejlépe.

Ale tentokrát jsme měli modifikaci tohoto stereotypního malého dramatu: postoupil jsem s kruhem v ruce a stáli jsme si tváří v tvář, mladý býček a já, a široce posazené oči pod výrůstky rohů patřily chvíli do mých očí. A když jsem napřáhl ruku, býček se pravděpodobně pohnul, protože ho ostrý konec kruhu trochu píchl do nozder - trochu a letmo - ale zřejmě to přijal jako osobní urážku, protože otevřel tlamu, zoufale zaječel a znovu se vzepjal na zadní nohy.

Bylo to už dobře vzrostlé zvíře a v téhle pozici vypadal ohromný. A když praštil předníma nohama do dvířek a nad námi se rýsoval jeho objemný hrudník, šel z něho skutečně strach.

„Ten parchant přepadne!“ hekl Ernest a uvolnil sevření ohlávky. Už předtím nejevil valné nadšení pro tenhle úkol a pustil ohlávku bez váhání a bez lítosti. Herbert byl tvrdšího ražení a urputně držel svůj konec, když se nad ním býk vzpínal, ale potom mu přesvištěl kolem ucha pazneht a druhý se mu mihl před očima a Herbert pustil ohlávku také a utekl.

Ted, bezstarostný jako vždycky, stál mimo dosah a zůstal jsem tam já sám, poskakoval jsem před dvířky a horečnatě jsem mával na býka v marné naději, že bych ho mohl polekat a zahnat zpátky. Jediné, co mě tam drželo, bylo vědomí, že každý centimetr, který proti mně získá, mě vzdaluje od vynikající večere paní

Hodgsonové.

Hájil jsem své postavení, dokud se nedostalo chrčící a řvoucí zvíře dvěma třetinami těla přes vrátka; chvíli na nich groteskně viselo a dřevo se mu zařezávalo hluboko do břicha a potom sebou ještě jednou trhlo a bylo na dvorku a já jsem se utíkal schovat. Býk však neměl zlé úmysly. Jediným pohledem zjistil, že je otevřená branka na pastvinu, a prolétl jí jako rychlík.

Spoza hromady dížek na mléko jsem smutně hleděl, jak radostně cválá po trávě a těší se z nově získané svobody. Vyhazoval zadníma nohama, kopal, ocas měl vysoko zdvižený a mířil ke vzdálenému obzoru, kde se pastvina stáčela za les a potom mizela na stráni skloněné na druhou stranu. Když se býk ztratil za ohbím, ztratil jsem s ním i já poslední naději na vepřová žebírka.

„Bude nám to trvat aspoň hodinu, než toho parchanta chytím,“ hekl otráveně Ernest.

Podíval jsem se na hodinky. Půl sedmé. Přemohl mě hořký pocit nespravedlnosti nad tím vším a oddal jsem se nářku a kvílení.

„Ano, to bude doprkvantíc, a já mám být v Darrowby v sedm hodin!“ Chvíli jsem klopýtal po dláždění a potom jsem se prudce otočil na starého Teda. „Ted’ už to nemohu stihnout... Musím zatelefonovat manželce... Máte tady telefon?“

Ted odpověděl ještě pomaleji a rozvláčněji než jindy. „Depak, žádnéj telefon nemáme. Na takový vymyšlenosti já nevěřím.“ Vylovil z kapsy plechovku s tabákem, odšrouboval víčko, vytáhl staré otlučené hodinky a zkoumal je beze spěchu a zevrubně. „Ale copak by vám bránilo, abyste byl v Darrowby v sedm hodin?“

„Ale... ale... to je nemožné... nemohu nechat ty lidi čekat... musím si zatelefonovat.“

„Nerozčilujte se, mladěj muži.“ Dlouhá tvář starého pána se zvrásnila uklidňujícím úsměvem. „Povídám vám, že nepřijdete pozdě.“

Mával jsem rukama. „Ale vždyť právě říkal, že to bude trvat hodinu, než býka chytíme.“

„Tydli fidli! Ernest dycky takhle žvaní... nejni šťastnej, když nejni nešťastnej. Budu mít toho bejka za pět minut.“

„Pět minut! To je směšné! Já... zajedu dolů k silnici k nejbližší telefonní budce a zatím, než ho chytíte, zatelefonuji domů.“

„Nic takovýho, mladíku,“ Ted ukázal na kamenný žlab opřený o zeď. „Děte a posad’te se a přemejšlejte vo něčem jiným... bude to trvat pět minut“

Unaveně jsem klesl na hrubý povrch žlabu a zabořil obličej do dlaní. Když jsem zase vzhlédl, vycházel stařík z chlěva a před ním důstojně kráčela kráva. Podle prstenců na dlouhých zatočených rozích musela mít už pěkných pár křížků. Pánevní kosti se rýsovaly jako věšáky a pod ní se kývalo vemeno, dotýkající se téměř země.

„Tak utíkej malá, utíkej,“ pravil Ted a stará kráva cválala na pastvinu s vemenem lehce se pohupujícím při každém kroku. Pozoroval jsem ji, dokud nezmizela za kopcem, a pak jsem se otočil a viděl jsem Teda, jak hází do vědra šrot.

Prošel brankou, a když jsem za ním nechápavě civěl, začal bouchat holí do vědra. A současně volal sytým tenorem přes dlouhou plochu zeleně:

„Huš, huš!“ volal. „Huš, malá, huš!“

Skoro okamžitě se na kopci objevila kráva a hned za ní býk. S úžasem jsem pozoroval Teda, který mlátil do kbelíku, a kráva začala cválat ztuhlýma nohama s mým pacientem těsně v závěsu. Když doběhla k staříkovi, ponořila hlavu do šrotu a býk - ačkoliv byl zrovna tak velký jako ona zasunul pod ni hlavu a do veliké tlamy uchopil struk. Byl to absurdní pohled, ale krávé to zřejmě nevadilo a velikánské dobytče, téměř klečící, začalo cucat.

Bylo to něco na způsob uklidňující terapie, protože býk následoval krávu, kterou chlapci vedli do chlěva. A vůbec si nestěžoval, když jsem mu provlékl nosem kruh a upevnil ho šroubem, který našťěstí přežil v Herbertově čepici.

„Tři čtvrtě na sedm!“ Vzdychl jsem šťastně, když jsem skočil za volant. „Budu tam včas.“ Viděl jsem už Helenu a sebe, jak stojíme přede dveřmi Hodgsonových, jak se dveře otevírají a z kuchyně se táhne božská vůně žebírek a cibule.

Znovu jsem se podíval na otrhanou postavu s kloboukem sklopeným přes klidné oči. „To se vám tedy

povedlo pane Buckle. Byl bych tomu nevěřil, kdybych to byl neviděl. Fantastické, jak býček běžel za tou krávou.“

Starý pán se usmál a já jsem hmatatelně cítil dotek jeho moudrého klidu.

„Na tom není nic divného, chlapče, je to ta nejpřirozenější věc na světě. Je to jeho máma.“

KAPITOLA 44

Zpomalil jsem rychlost a zahleděl se na vozovou cestu vedoucí do hospodářství. Před chlívem stál zaparkovaný Tristanův vůz a uvnitř, za těmi zelenými dveřmi, Tristan telil krávu. Tristanovy studentské dny totiž minuly. Byl teď plnokrevný veterinář a otevíral se před ním široký svět zvěroléčby se všemi klady i zápory.

Ovšem že ne na dlouho, protože tak jako mnoho jiných bude musít narukovat do armády a odejde brzy po mně. Ale pro Tristana to nebude tak zlé, protože zůstane ve svém oboru. Když jsme se my se Siegfriedem dobrovolně přihlásili do armády, nepotřebovali zrovna náš obor, a nastoupili jsme tedy k letectvu, což byla jediná zbraň, kde nás byli ochotni přijmout. Ale když přišla řada na Tristana, soustředily se boje na Dálném východě a armáda volala po veterinářích, kteří by ošetřovali koně, muly, dobytek a velbloudy.

Nasvědčovalo to jenom tomu, že ho bohové chrání tak jako obvykle. Upřímně si myslím, že bohové milují lidi, jako je Tristan, lidi, kteří bez námahy uskočí před životními bouřemi a znovu nastoupí s úsměvem na své místo a hledí do budoucnosti s neutuchajícím optimismem. Siegfried a já druhořadí členové letectva - jsme sebou dlouhé a unavující hodiny výcviku mlátili o zem, ale kapitán Tristan Farnon odplul do války ve vysokém stylu.

Ale zatím mě těšila jeho pomoc. Po mém odchodu tu bude pracovat s pomocí asistenta, a až odejde i on, zůstane praxe v rukou dvou neznámých, dokud se nevrátíme. Připadalo mi to divné, ale tehdy nebylo nic trvalého a jistého.

Zastavil jsem a zamyšleně jsem se díval na vůz. Tohle bylo hospodářství Marka Dowsona, a když jsem telefonoval během svých návštěv do ordinace, Helena mě informovala o tomhle případu telení. Nechtěl jsem se vnucovat a zbytečně hysterčit, ale nedokázal jsem přemoci zvědavost, jak si Tristan počíná a jaký má úspěch, poněvadž pan Dowson byl člověk nemluvný a zamračený a nezaváhal by se do mladého veterináře pořádně obout, kdyby se něco nepodařilo.

Nemusel jsem ovšem mít žádné obavy, protože Tristan si po své kvalifikaci počínal velice zdatně. Farmáři ho vždycky rádi přivítali při jeho řídkých návštěvách za studentských dnů, ale teď, když už pracoval pravidelně, docházela pochvalná hlášení často a hojně.

„To vám teda povím, ten chlapec se tuží! Nemá k sobě žádný vohledy, „ nebo „Eště sem nezažil, aby tak mladej chlapec pracoval s celým srdcem a s celou duší jako tendle.“ A jeden hospodář si mě zatáhl stranou a zašeptal mi: „Dou z něj takový divný zvuky, ale vopravdu se snaží. Myslím, že by se rači nechal zabít, než aby to vzdal.“

Ta poslední poznámka mě donutila k zamyšlení. Tristanovou silnou stránkou nebyla v žádném případě brutální síla a některé podobné komentáře mě poněkud udivily, dokud jsem si nepřipomněl naše společné zážitky ze studentských dob. Každou situaci vždycky řešil svou bystrou inteligencí a sobě vlastním způsobem a jeho reakce na drobné příhody venkovské praxe mi napovídala, že Tristan vymyslí systém.

Poprvé jsem ho zažil v akci, když stál vedle krávy a pozoroval, jak vytahuji mléko ze struku. Zvíře se bez předchozího varování rychle otočilo a nemilosrdně mu duplo na nohu. To je běžná a značně bolestivá zkušenost, a než se začaly nosit gumové boty s kovovou špičkou, často se mi loupala kůže z prstů u nohou jako slupka od banánu. Kdykoliv se mi to přihodilo, měl jsem tendenci poskakovat na jedné noze a nadávat a můj úkon byl obvykle odměněn a zhodnocen chápavým chechtotem ze strany farmáře. Ale Tristan to řešil jinak.

Hekl, opřel se skloněnou hlavou o pánev krávy, rozevřel široce ústa a vydal dlouhý sten. Potom, když jsme na něj chasník i já nechápavě civěli, zavrával po kamenné podlaze a bezmocně za sebou vlekl poraněnou nohu. Dopotácel se až ke vzdálené zdi, u níž se zhroutil s obličejem obráceným k zemi a stále

žalostně naříkal.

Vyděšeně jsem mu spěchal na pomoc. Určitě to bude zlomenina, v duchu jsem už horečnatě uvažoval, jak ho nejrychleji odvezu do nemocnice. Tristan se ale rychle zotavil, a když jsme deset minut poté opouštěli chlév, cupital bez jakékoliv známky kulhání. Postřehl jsem jednu významnou věc: nikdo se nesmál, dostalo se mu účasti a soucitu.

Takovéhle příhody se odehrávaly i na jiných hospodářstvích. Několikrát ho mírně nakopla kráva, dobytek ho přimáčkl mezi sebe, setkal se s mnoha nepříjemnostmi, které jsou součástí našeho života, a pokaždé reagoval stejně hystericky. A vyplatilo se mu to! Farmáři do jednoho projevovali nejhlubší účast na předváděném dramatu, a co víc, vyrostl v jejich očích. Těšilo mě to, protože udělat dojem na yorkshirského farmáře není zrovna nejsnadnější úkol, a jestliže se Tristanovi jeho metoda osvědčila, byl jsem spokojen.

Posadil jsem se před stavením a sám pro sebe jsem se usmál. Nedokázal jsem si představit, že by pana Dowsona jakkoliv citově ovlivnila známka bolesti a utrpení. Já už jsem si z jeho bojiště odnesl mnohé poranění a jemu to bylo jednoznačně fuk.

V náhlém popudu jsem zajel na příjezdovou cestu a šel do chléva. Tristan, svlečený a namydlený, právě vkládal paži do velikánské červenky, zatímco farmář s fajfkou v ruce držel ocas. Můj kolega mě přivítal přívětivým úsměvem, ale pan Dowson jen krátce kývl hlavou.

„Tak co to je, Trisi?“ zeptal jsem se.

„Zadní poloha, „odpověděl. „A nohy jsou dost hluboko. Podívej se, jak má dlouhou pánev.“

Chápal jsem, co měl na mysli. Nebyl to obtížný případ, ale u těchto dlouhých krav to mohlo být nepříjemné. Opřel jsem se o zed'. Proč bych se nepodíval, jak se bude tužit.

Rozkročil se a hmátl tak daleko, jak jen mohl, a právě v té chvíli se boky dobytčete nadmuly, jak proti němu kráva zatlačila. To nebývá nikdy nic dobrého. Mohutné stahy dělohy stisknou nemilosrdně paži mezi pánev a člověk musí zatnout zuby, dokud to nepřejde.

Ale Tristan to zvelebil.

„Oh! Ah! Oh!“ zakřičel. A potom chraptivě sténal, dokud zvíře nepřestalo nutit. Kráva konečně povolila a Tristan stá) několik vteřin nehybně, s hlavou skloněnou, jako by ho tento zážitek zbavil veškeré síly. Farmář zabafal a lhostejně ho pozoroval. Za celá ta léta své známosti s panem Dowsonem jsem v jeho tvrdých očích a ostře řezaných rysech nezaznamenal žádné zvláštní citové hnutí. Dokonce mi vždycky připadalo, že bych před ním mohl padnout mrtvý k zemi a on by ani nemrkl.

Můj kolega pokračoval v zápolení a kráva přijala hru a úporně mu odolávala. Některá zvířata stojí klidně a podvolí se všem způsobům vnitřních zásahů, ale tahle byla snaživá. Na každý pohyb ruky reagovala prudkým zatlačením. Prožil jsem to stokrát a jako bych teď sám cítil ten řezavý tlak na zápěstí, bezmocné zmrtnění prstů.

Tristan projevoval, co si o tom myslí v sérii srdcervoucích zvuků. Jeho repertoár byl vskutku ohromující od tenounkého vrnivého nářku přes vřískavé ječení k téměř plačtivému řňukání.

Pan Dowson nejdřív vypadal, že to celé vůbec nevnímá, vyfukoval kouř, občas vyhlédl dveřmi chléva, poškrabal se na zarostlé bradě. Ale jak plynuly minuty, byly jeho oči stále častěji přitahovány k trpícímu, a posléze soustředil na mladíka veškerou svou pozornost.

Pravda je, že to stálo za to, protože Tristan přidal k vokálnímu představení mimořádnou paletu pitvorných úšklebků. Nadul tváře, koulel očima, špulil rty, popravdě řečeno hýbal vším možným kromě uší. A nebylo pochyb, že pronikal k duši pana Dowsona. Čím extravagantnější zvuky a grimasy - tím větší známky rozrušení, jevil farmář. Vrhla na mého kolegu úzkostlivé pohledy a občas se mu zachvěla fajfka. Právě tak jako já si byl určitě jistý, že se blíží hrozivé vyvrcholení.

A jako by se kráva snažila krizi uspišit, začala vyvíjet mimořádné úsilí. Rozkročila se doširoka, hluboce zachřčela a napjala se silně a na dlouhou dobu. Když nahrbila záda, otevřel Tristan ústa v němém protestu a pak z něho začaly unikat drobné steny. Napadlo mě, že tohle je zatím nejefektivnější scéna.

Táhlé „ah... ah... ah...“ nabývalo na zvučnosti a vzbuzovalo v posluchačstvu stoupající emoce.

Nadšením mi naskakovala husí kůže, když - s obdivuhodným načasováním - náhle a pronikavě zavřískal. A tehdy se pan Dowson zlomil. Fajfka mu téměř vypadla z úst, ale on ji nedbale strčil do kapsy a spěchal k Tristanovi. „Je vám dobře, mladej pane?“ tázal se chraptivým hlasem. Můj kolega s obličejem

proměněným v bolestnou masku neodpověděl.

Farmář to zkusil znovu. „Nechtěl byste hrníček čaje?“ Minutu byl Tristan němý a nehybný, pak s očima zavřenýma tupě přikývl.

Pan Dowson horlivě oddusál z chlěva a v několika minutách se vrátil s kouřícím šálkem. Pak už jsem musel jen vrtět hlavou, abych rozehnal pocit neskutečnosti. Tohle nemohla být pravda. „tahle vidina tvrdého, zubem času otrlého farmáře, jak krmí mladého veterináře doušky čaje a podpírá kymácející se hlavu mozolnatou dlaní.

Tristan byl stále ještě v krávě, stále zřejmě bolestí málem bez sebe a bezbranně se podvoloval farmářově péči.

Náhlym cuknutím vytáhl nohu telete - poté padl na zadek krávy a byl odměněn dalším douškem čaje.

Když byla venku první noha, měl nejhorší za sebou, a brzy následovala druhá a celé tele.

Malé stvořeníčko přistálo na podlaze, kroutilo se a zmítalo a Tristan se vedle něho zhroutil na kolena a napřáhl chvějící se ruku k hromadě sena, aby novorozeně pořádně protřel. Pan Dowson to nestrpěl.

„Georgi!“ zahulákal na jednoho ze svých lidí venku na dvoře. „Pocem a vytří todle telátko!“ a potom útrpně k Tristanovi; „Vy musíte zajít k nám, mladej pane, na kapičku brandy. Dyť ste úplně voddělanej.“ Sen pokračoval v kuchyni na statku, kde jsem se nevěřicně díval, jak můj kolega bojoval o zdraví a sílu pomocí několika štědrých odměrek tříhvězdičkového martellu. Se mnou se takhle nikdy nezacházelo a zaplavila mě vlna závisti, když jsem přemítal, jestli by nestálo za to najet na Tristanův systém. Dodneška jsem k tomu nenašel odvahu.

KAPITOLA 45

Bylo to divné, ale telata s jmenovkami na zádech vypadala ještě patetičtěji. Aukční čísla byla nalepena hrubou pastou na chlupatých zadcích a zdůrazňovala úděl malých tvorečků, kteří se stali bezmocným zbožím. Když jsem zdvihl jeden ušpiněný ocas a vložil do telete teploměr, vytryskl z rekta bílý proud průjmové stolice a stékal teleti po stehnech a podkolení.

„Je to zase ta stará bolest, obávám se, pane Clarku, „ řekl jsem.

Farmář pokrčil rameny a zastrčil palce pod šle. V modrém overalu a čepici se štítkem, takové, co nosívali vrátní, a kterou měl neustále posazenou na hlavě, vůbec nevypadal jako farmář, a pokud by o to šlo, vcelku se to tu nepodobalo farmě. Telátka stála v upraveném železničním vagónu a všude se válela změt rezavého zemědělského nářadí, kusy starých aut a rozbité židle. „Jo, je to bída, že jo. Dybych tak nemusel kupovat telata na trhu, ale dyž je člověk chce koupit, tak je nemůže pokaždý najít na hospodářství. Tydle vypadaly docela dobře, když sem je před dvouma dnama dostal.“

„Jistěže.“ Hleděl jsem na pět telat - třesoucích se, ubohých, s vyklenutým hrbetem. „Ale prodělala zlé časy a teď se to na nich projevuje. Vzali je od matky, když jim byl jenom týden, převáželi kilometry v chladných vagónech, pak stála skoro celý den na trhu a nakonec cestovala v studeném počasí až sem. Neměla velkou šanci.“

„Ale dyť sem jim dal, hned jak přišly, tolik mlíka, že měly bříška jako bubny. Vypadaly vyhládle a myslel jsem, že je to za hřeje.“

„Chápu, že jste si to myslel, pane Clarku, ale po pravdě řečeno, jejich žaludky nebyly připraveny na tak sytou potravu, když byla prochlazená a unavená. Příště bych je na vašem místě napojil trochu teplou vodou, možná s malým množstvím glukózy, a pohodlně bych je uložil na noc.“

Říkalo se tomu „bílý“ průjem. Zabíjelo to tisíce a tisíce telat rok co rok, a když jsem tenhle název zaslechl, vždycky mne zamrazilo v kostech, protože úmrtnost byla smutně vysoká.

Píchl jsem každému teleti antisérum proti Escherichia coli. Většina autorit tvrdila, že to není k ničemu, a já jsem byl nakloněn s nimi souhlasit. Potom jsem prohrabal auto a našel balíček protiprůjmové křídý, opia a catechu.

„Dávejte jim tohle třikrát denně, pane Clarku, „ řekl jsem. Snažil jsem se hovořit optimisticky a vesele, ale můj hlas určitě postrádal přesvědčivosti. Veterináři v tvrdících a fracích s knírkem pod nosem předepisovali mletou křídý a catechu před sto lety, a ačkoliv to možná pomáhalo v mírných případech průjmů, proti smrtelnému zachvácení střev bakterií bílého průjmu to bylo téměř bezmocné. Snažit se

zastavit průjem bylo mrhání časem. Čeho bylo zapotřebí, to byl lék, který by zneškodnil zločinné bakterie vyvolávající onemocnění, ale nic takového nebylo k dispozici.

Existovala však jedna věc, kterou jsme tehdy my veterináři užívali a která se po objevu moderních léků zanedbala. Dohlíželi jsme na pohodlí a péči o zvířata. Farmář a já jsme zabalili každé tele do velkého pytle, který zakrýval celé tělo a zavazoval se na hrudníku šňůrou a další šňůrou pod ocasem. Potom jsem pobíhal po chlévě, ucpal každý otvor, kterým táhlo, a prostor mezi telátky a dveřmi jsem vyplnil stěnou z otýpek sena.

Než jsem odešel, ještě jednou jsem se ohlédl. Nebylo pochyb o tom, že jim teď bude teplo a že jsme je dobře zaopatřili. Budou potřebovat veškerou pomoc a péči, když mohu proti jejich nemoci bojovat jenom nesmyslnými prášky se svíravými účinky.

Neviděl jsem je do příštího odpoledne. Pan Clark nebyl nikde poblíž, a tak jsem zašel sám do vagónu a otevřel dvířka.

Podle mého názoru je tohle to, co leží v hloubi srdce každého veterináře. "ta dychtivost a starost, jak se daří vašemu pacientovi, a potom ten nekonečný okamžik, když otevíráte dveře, abyste zjistil pravdu. Opřel jsem se o lokty na dřevěné předprsni a pohlédl dovnitř. Telátka ležela úplně nehybně na boku, musil jsem se podívat zblízka, abych zjistil, jestli už nejsou mrtvá. Úmyslně jsem za sebou bouchl dveřmi, ale ani jedna hlava se nezdvihla.

Procházel jsem hlubokou podestýlkou slámy, prohlížel natažená zvířátka, každé v hrubém pytli, a tiše jsem klel. Vypadalo to, že všechna uhynou. To je tedy ohromné, pomyslel jsem si, když jsem se prokopával slámou - nejenom jedno nebo dvě - ale tentokrát pro změnu stoprocentní úmrtnost.

„Že byste vypadal plnej naděje, to teda nevypadáte, mladej pane.“ Nade dveřmi se objevila hlava a ramena pana Clarka.

Zabořil jsem ruce do kapes. „To teda ksakru nevypadám. Šlo to s nimi rychle z kopce, vidíte?“

„Jo, maj to už za sebou. Zrovna sem telefonoval pro Mallocka.“

Jméno pohodného zaznělo jako umíráček. „Ale vždyť ještě žijí, „řekl jsem.

„Jo, ale nebude to dlouho trvat. Mallock dyck dává vo šilink nebo vo dva víc, dyž může dostat živý zvíře. Říká, že ze živýho je čerstvější krmení pro psy.“

mlčel jsem, ale zřejmě jsem vypadal nesouhlasně, protože se farmář unaveně a smutně usmál a přistoupil ke mně.

„Není to vaše vina, chlapče. já ho dobře znám, tendle bílej průjem. Dyž vás potká ten dovopravdy špatnej, nepomůže vám nic na světě. A nesmíte mi zazlívát, že se snažím získat krapet víc peněz - musím dostat ze všeho toho špatnýho aspoň něco dobrýho.“

„Já vás chápu, „řekl jsem. „Ale mrzí mě, že na nich nemohu vyzkoušet ten nový lék.“

„A co to má být?“

Vytáhl jsem z kapsy plechovku a přečetl jméno. „Jmenuje se to NI a B 693 nebo sulfapyridin, takže to má ohromně vědecký název. Přišlo to dneska ráno poštou. Je to úplně nový druh léku - říkají tomu sulfonamidy a nikdy jsme nic takového neviděli. Tvrdí se, že skutečně ničí některé bakterie, a mezi nimi i ty, které vyvolávají bílý průjem.“

Pan Clark mi vzal plechovku z rukou a otevřel víčko. „Je to plno malejch modrejch prášků, co? Víte, já už sem viděl pár zázračnejch léků na tuhle nemoc, ale žádněj za nic nestál tohle bude zase stejný, sadil bych se.“

„Možná, „odpověděl jsem. „Ale ve veterinářském tisku se o sulfonamidech mnoho psalo a diskutovalo. Není to výmysl nějakých mastičkářů, je to úplně nový objev. Přál jsem si je vyzkoušet na vašich telatech.“

„Jenom se na ně koukněte.“ Farmář se smutně zahleděl na pět nehybných těl. „Už se jim votáčejí voči v sloup. Zažil ste, aby se takovýdle telata uzdravily?“

„Nezažil, ale stejně bych to rád zkusil.“

Ještě jsem hovořil, když do dvora příkoderco nákladní auto s vysokými postranicemi. Pružný, podsaditý muž sestoupil ze sedadla řidiče a přišel k nám.

„Sakra, Jeffe, „řekl pan Clark, „nedal sis moc na čas.“

„Depak, chytli mě telefonem zrovna u Jenkinsonů, vo ulici níž.“ Obdařil mě mimořádně sladkým

úsměvem.

Studoval jsem Jeffa Mallocka tak jako vždycky s určitým obdivem. Valnou část svého čtyřicetiletého života trávil mezi hniječnými mrtvolami. Řezal zdechlíny, nonšalantně roztínal nožem tuberkulózní nádory, máchal se v infikované krvi a moči a výkalech nemocných zvířat, a přesto vypadal jako model k soše zdravý a zdatný. Měl jasné modré oči a hladkou růžovou pleť dvacetiletého a tento dojem byl zdůrazněn bezstarostnou zářivostí jeho tváře. Pokud jsem věděl, nedbal Jeff nikdy na žádná hygienická opatření, jako bylo například mytí rukou, a často jsem zažil, jak si pochutnával doma na přesnídávce usazený na hromadě kostí a mastnými rukama svíral chléb se sýrem a s cibulí.

Podíval se přes dvířka na telata. „No jo, jasnej případ ucpaných plic. Je toho teď všude plno.“

Pan Clark se na mě podíval přivřenýma očima. „Plíce? Vo plících ste, mladíku, nemluvil.“ Právě tak jako všichni farmáři měl naprostou důvěru v Jeffovy okamžité diagnózy.

Něco jsem zamumlal. Považoval jsem za zbytečné hádat se s Jeffem. Génus pohodného, spočívající v ohromující schopnosti stanovit na první pohled příčinu nemoci nebo smrti zvířete, pro mě býval zdrojem setrvalých rozpaků. Prohlídka byla zbytečná - prostě to věděl a v soupisu jeho chorob byla na prvním místě jeho nejoblíbenější choroba, ucpané plíce.

Obrátil se k farmáři. „Vildo, tak já je hned vodvezu. Stejně už moc dlouho nevydrží.“

Sklonil jsem se a zdvihl jsem hlavu nejbližšího telátka. Byly to všechno shorthornky, tři grošované, jedna červená a tahle celá bílá. Přejel jsem prsty po tvrdé malé lebce, nahmatal jsem poupátka rohů pod hrubou srstí. Když jsem stáhl ruku, hlava bezvládně klesla na slámu a mně se zdálo, že v tom pohybu je jakási konečnost a rezignace.

Moje myšlenky byly přerušeny řevem Jeffova auta. Couval korbou ke dveřím teletníku, a když vysoká nenalakovaná prkna zatarasila vchod, chmurná atmosféra potemněla ještě víc. Tahle mladá dobytčátka protřpěla ve svém krátkém životě dvě traumatizující cesty. A tohle bude ta poslední, nejosudovější a nejtragičtější.

Pohodný vstoupil, stál vedle farmáře a díval se, jak dřepím na slámě mezi nataženými zvířaty... Oba čekali, až odejdu a nechám tu za sebou svůj neúspěch, svoji prohru.

„Víte, pane Clarku,“ řekl jsem. „I kdybychom zachránili jenom jediné tele, snížila by se tím vaše ztráta.“

Farmář na mě bezvýrazně hleděl. „Ale dyť sou všechny na smrt, chlapče. Sám ste to povídal.“

„Ano, vím, že jsem to říkal, ale dnes mohly nastat úplně jiné okolnosti.“

„Já už vím, vo co vám de.“ Zasmál se náhle. „Vy ste vysazenej na to vyzkoušet ty své malinký tabletky, že jo?“

Neodpovídal jsem, ale díval jsem se na něj s nevyslovenou prosbou.

Chvilí mlčel, pak položil ruku na Mallockovo rameno. „Jeffe, dyž tomudle mladíkovi tak záleží na mém dobytku, tak mu musím udělat radost. Nebudeš se zlobit, vid’?“

„Ale depak, Vildo,“ odpověděl Jeff naprosto nevyvedený z míry. „Dyť pro ně můžu zrovna tak dobře přijet zejtra.“

„Dobře,“ řekl jsem. „Podíváme se na návod.“ Vylovil jsem z plechovky předpis a rychle jsem ho četl, vypočítáváje dávku podle váhy telat. „Nejdřív jim musíme podat nárazovou dávku. Myslím, že by to bylo dvanáct tablet na tele a potom každých osm hodin po šesti.“

„A jak jim to dostanete do krku?“ ptal se farmář.

„Musíme je roztlouct a rozpustit ve vodě. Můžeme zajít k vám do domu?“

V kuchyni jsme si vypůjčili hmoždír paní Clarkové a mlátili jsme do tablet, dokud jsme nenaměřili pět nárazových dávek. Pak jsme se vrátili do přístěnku a začali je podávat telatům. Musili jsme být opatrní, protože telátka byla tak vysláblá, že nemohla ani polykat, ale farmář jim přidržoval hlavu a já jsem vstříkoval lék koutkem tlamy.

Jeffa bavila každá minuta téhle práce. Nevypadal vůbec na to, že by měl chuť odejít, vytasil dýmku bohatě dekorovanou nepojmenovatelnými zdechlinovitými zbytky, opřel se o dvířka, šťastně bafal a klidnými očima nás pozoroval. V ničem se ho nedotkla jeho zbytečná cesta, a když jsme skončili, vylezl do svého vozu a srdečně nám zamával.

„Přijedu si pro ně zejtra, Vildo,“ zavolal dozajista bez jakékoliv zlomyslnosti. „Na ucpaný plíce nejní žádná meducína.“

Vzpomněl jsem si na jeho slova, když jsem se nazítrí vracel na farmu. Jeff pouze konstatoval skutečnost. Jeho zásoba krmení pro psy se odkládala o dvacet čtyři hodin. Ale alespoň, myslel jsem si, se mi dostalo zadostiučinění, že jsem to zkusil, a protože jsem nic nečekal, nemohu být zklamán.

Zajel jsem do dvora a pan Clark ke mně přišel a volal do okénka. „Nemusíte vůbec vystupovat z auta.“ Jeho obličej byl jako smutná maska.

„Oh, „ vzdychl jsem a náhlé stáhnutí žaludku usvědčilo ze lži klid mého obličej. „Tak tak je to?“

„No, pojdte se kouknout.“ Otočil se a já jsem ho následoval k přístěnku. Dveře zavrzaly a zaplavil mě pocit smutku a ztráty.

Neochotně jsem nahlédl dovnitř. Čtyři telata stála v řadě a se zájmem si mě prohlížela. Čtyři střapatá, huňatá stvoření s jasnými očima a plná života. Páté odpočívalo ve slámě a zamyšleně žvýkalo šňůru upevňující pytel.

Farmářova větrem ošlehaná tvář rozpraskla v potěšeném úsměvu. „No dyť sem vám říkal, že nemusíte vystupovat z auta, ne? Vůbec nic nepotřebujete, sou úplně v pořádku.“

mlčel jsem. Něco mi stále ještě bránilo pochopit celý dosah. Když jsem tam nevěřicně stál a civěl, zvedlo se páté tele ze slámy a rozkošnický se protáhlo.

„Jenom se na ně koukněte, už jim vopravdu nic není.“

Vešli jsme dovnitř a já jsem začal telátka prohlížet. Teplota byla normální, průjem ustal, bylo to úplně zázračné. Jako na oslavu začalo to bílé telátko, včera ještě polomrtvé, skákat po přístěnku a vyhazovat zadními nohama jako mustang.

„Helejte toho prevíta!“ zasmál se farmář. „Namouduši bych si přál, abych byl já takhle zdravej!“

Zasunul jsem teploměr zpátky do pouzdra a hodil ho do kapsy. „Tak, pane Clarku, „ pravil jsem zvolna, „něco takového jsem v životě neviděl, jsem jako omráčený“

„Je to lepší než vypíchnutý voko, vidíte?“ smál se farmář se zářícíma očima a pak se obrátil k brance, za níž se objevil nákladní vůz. Vozovkou se blížilo známé, smutkem obtížené vozidlo Jeffa Mallocka.

Pohodný neprojevil žádnou emoci, když se podíval do teletniku. Vlastně bylo těžké představit si, že by vůbec něco vyrušilo klid jeho růžových tváří a mír očí, ale zdálo se mi, že modré obláčky dýmu z jeho fajfky se začaly odvíjet o něco rychleji, když pozoroval proměněnou scénu. Fajfku zdobily nějaké čerstvě usazené vrstvy - myslím, že to byla trocha jater.

Vynadával se dosyta, pak se obrátil a zvolna se ubíral k nákladnímu vozu. Cestou se rozhlédl kol dokola a potom soustředil pozornost na tmavá mračna shlukující se na západě.

„Řek bych, že ještě před večerem sprchne, Vildo, „ zachraptěl. Tehdy jsem to ještě nevěděl, ale byl jsem svědkem počátku revoluce. Poprvé jsem nahlédl do obrovského terapeutického průlomu, který smetl do zapomnění staré způsoby léčení. Dlouhé řádky ozdobných skleněných nádobek se zabroušenými zátkami a latinskými nápisy neměly už v budoucnu stát na příhrádkách v přípravně a jejich jména, milá a přátelská mnoha generacím, amoniaková sůl, alkoholický roztok etylinitritu, kafrová tinktura - se zhroutí a zmizí navždycky.

Tohle byl začátek a hned za rohem čekal nový zázrak penicilín a ostatní antibiotika. Konečně jsme měli něco, s čím jsme mohli pracovat, konečně jsme mohli užívat přípravků, o nichž jsme si byli jisti, že něco dokážou.

Po celé zemi a pravděpodobně po celém světě měli tehdy veterináři tyhle první fantastické výsledky, zažívali totéž co já: někteří u skotu, někteří u psů a koček, jiní se vzácnými dostihovými koňmi, ovce, vepři - prožívali to v nejrůznějších situacích a prostředích. Mně se to přihodilo ve starém přestavěném železničním vagónu, mezi hromadou rezavého harampádí v hospodářství Williho Clarka.

Samozřejmě, že to nevydrželo - alespoň ne ta zázračná část. To, co jsem viděl u Williho Clarka, byl důsledek něčeho nového - revolučního zásahu do populace bakterií - ale nepokračovalo to neustále úspěšně. Časem se vyvinula u bakterií určitá odolnost a musely se vyrábět nové a silnější sulfonamidy a antibiotika a tímto způsobem boj pokračoval. Máme dobré výsledky, ale nejsou to zázraky a já si myslím, že jsem měl štěstí, protože jsem patřil ke generaci, která u toho byla na samém krásném začátku celého úžasného dění.

Těch pět telátek si na tu hrůzu určitě ani nevzpomnělo, ale já ano a pokaždé s pocitem hlubokého zadostiučinění. Samozřejmě, že Willi byl radostí bez sebe, dokonce i Jeff Mallock komentoval příhodu

způsobem sobě vlastním. Když odjížděl, zavolal na nás.

„Ty modrý prášky musej mít v sobě něco dobrýho. Je to první věc, kterou sem viděl, že by pomohla proti ucpaným plicím.“

KAPITOLA 46

Nesmírně příjemné v našem uspořádání v Darrowby byla neocenitelná výhoda spočívající v tom, že jsem léčil velká zvířata a uchoval si vášnivou náklonnost k psům a kočkám. Takže ačkoliv jsem trávil většinu svého času v širší krajině Yorkshiru, přesto mi ještě zůstával kousek úchvatné praxe léčení domácích miláčků.

Každý den jsem nějaké takové malé zvířátko ošetřoval, což dodávalo mému životu mimořádnou barvitost a zajímavost. Bylo to zase něco jiného, zakládalo se to na citu, nikoli na obchodním zájmu, a protože tehdy situace byla taková, jaká byla, mohl jsem se svým koníčkem zabývat klidně a pomalu a vychutnávat ho. Myslím si, že při velké a intenzivní praxi léčení malých zvířat by člověk tuto práci mohl považovat za rutinní, mechanickou, na způsob běžícího pásu, nekonečné procesí chlupatých tvorů, které by člověk píchal a řezal tu nebo onde. Ale v Darrowby jsme, je ználo jako osobnosti různorodých charakterů.

Když jsem projížděl městečkem, mohl jsem bez potíží identifikovat své staré pacienty: Kower Johnson, který se uzdravil ze zánětu uší a vycházel teď se svou paní z mandlovny. Patch Walker, kterému se krásně zahojila zlomená noha, vesele přešlapoval a udržoval rovnováhu na uhlí naloženém na voze svého pána. Spot Briggs, starý rošťák, který se určitě zase někde zranil o ostnatý drát, přebíhal úplně sám přes tržiště a pátral po nějakém dobrodružství. Docela mě těšilo připomínat si jejich neduhy a dumat o jejich vlastnostech. Protože všichni měli individualitu a projevovali ji nejrůznějšími způsoby.

Například vztahem ke mně a k mým léčebným postupům. Většina psů a koček mě zřejmě snášela bez jakéhokoli pocitu nepřátelství navzdory tomu, že jsem jim obvykle musil provést něco nepříjemného. Byly ale také výjimky a jedna z nich byl Magnus, trpasličí jezevčík z restaurace Drowers Arms.

Myslel jsem na něj, když jsem se teď nakláněl přes barový pult.

„Půllitr světlého, prosím tě, Danny, „ zašeptal jsem.

Barman se usmál. „Hned to bude, pane Herriote.“ Otočil pípou a pivo zasyčelo do sklenice, a když mi ho podával, tyčila se na něm pevná a vysoká pěna. „Dneska to je pivo jako křen,“ vydechl jsem téměř neslyšitelně.

„Že je vohromný!“ Danny pohlédl láskyplně na přetékající sklenici. „Abych vám pravdu řekl, skoro lituju, že ho musím prodávat.“

Zasmál jsem se, ale pianissimo. „Je to od vás hezké, že mi kapičku přenecháte.“ Zhluboka jsem se napil a obrátil na starého pana Fairburna, který vždýcky sedával na druhém konci restaurace a držival v ruce vlastní krásnou sklenici zdobenou malovanými kytinkami.

„Dneska jsme měli krásné počasíčko, pane Fairburne, vidíte, „ zaševelil jsem sotto voce.

Stařík přiložil dlaň k uchu. „Co to povídáte?“

„Že bylo teplé počasí.“ Můj hlas se nesl jako vánek nad vodami.

Ucítil jsem prudkou ránu do zad. „Co to s tebou ksakru je. Jíme? Copak máš laryngitidu?“

Otočil jsem se a zahlédl jsem vysokou, holohlavou postavu doktora Allinsona, svého zdravotního poradce a kamaráda. „Nazdáreček Harry.“ křikl jsem. „To jsem rád, že tě zase vidím.“ Ale hned jsem si zakryl ústa dlaní. Bylo však už pozdě. Z kanceláře majitele se ozvalo zuřivé štěkání. Bylo hlasité, pronikavé a setrvalé.

„Sakra, já zapomněl, „ pravil jsem znaveně. „Magnus už zase spustil.“

„Magnus? O čem to mluvíš?“ „

„Ale to je dlouhý příběh.“ Znovu jsem si lokl piva, zatímco řev v kanceláři neustával. Doslova otrásal klidem a pohodou v hostinci a viděl jsem, jak pravidelní návštěvníci znervózněli a jak nahlížíjí do chodby. Cožpak ten malý psík nikdy nezapomene? Připadalo mi to už tak dávno ode dne, kdy pan Beckwith, nový mladý vedoucí v Drowers, přivedl Magnuse do ordinace. Vypadal trochu rozpačitě.

„Musíte si na něj dát pozor, pane Herriote.“

„Jak to myslíte?“

„No buďte opatrný. Je hrozně zákeřný.“

Podíval jsem se na malé pohyblivé zvířátko, takovou tečičku přilepenou na stole. Jazyček váhy by pravděpodobně neukázal víc než tři kilogramy. A nemohl jsem se ubránit smíchu. „Zákeřný? Není na to snad dost velký.“

„Jen si nemyslete!“ pan Beckwith zdvihl varovně prst. „Byl jsem s ním u veterináře v Bradfordu - pracoval jsem tam jako vedoucí hostince U bílé labutě - a on tomu chudákovi prokousl prst.“

„Vážně?“

„Docela vážně! Až na kost! Panebože, jakživ jsem neslyšel tolik sprostých slov, ale nemoh sem mu to vůbec mít za zlé. Krev byla všude kolem dokola. Musel jsem mu to pomáhat zavázat.“

„Tak je to tedy.“ Příjemné, když člověka informují, dřív než ho pes pokouše, a ne až potom. „A co chtěl tomu psu udělat? Byl to určitě nějaký větší zákrok.“

„Ani ne, abyste věděl. Nechtěl jsem nic jiného, než aby mu přistříhl drápy.“

„A to je všechno? A pročpak jste ho přivedl dnes?“

„S tím samým.“

„Upřímně si myslím, pane Beckwithi, „ pravil jsem, „že mu dokážeme přistříhnout drápy bez krveprolití. Kdyby to byl mastif nebo vlčák, mohl by nám nastat problém, ale snad mu dva chlapáci dokážeme zvládnout trpasličího jezevčíka.“

Vedoucí potřásl hlavou. „Mě do toho netahejte. Je mi líto, ale já bych ho raději nedržel, jestli vám to nebude vadit.“

„A proč ne?“

„Víte, nikdy by mi to neodpustil. Je to úplně zvláštní pejsek.“

Mnul jsem si bradu. „Ale jestliže je tak obtížné s ním zacházet, jak říkáte, a vy ho neudržíte, co podle vás mám dělat?“

„To skutečně nevím... Možná že byste ho moh uspat... Dát mu narkózu?“

„Že bych ho měl docela uspat, abych mu mohl ostříhat drápy... ?“

„Obávám se, že to je jediná možnost.“ Pan Beckwith hleděl zachmuřeně na drobné zvířátko. „Vy ho neznáte.“

Těžko se tomu dalo uvěřit, ale bylo mi naprosto jasné, že tenhle králičí exemplář byl u Beckwithů pánem. Věděl jsem ze zkušenosti, že mnoho psů zaujímá takové postavení, ale žádný nebyl takhle mrňavý. Ale což, neměl jsem čas na to, abych se zabýval nesmysly.

„Podívejte se, „ řekl jsem. „Ovážu mu čenich obinadlem a zvládnou to celé za pár minut.“ Hmátl jsem za sebe pro kleštičky a položil jsem je na stůl a potom jsem rozmotal kus obvazu a připravil si smyčku. „No to je hodný pejsek, „ lísal jsem se a přiblížil jsem se k němu.

Psík si měřil obvaz bez mrknutí do chvíle, kdy se téměř dotýkal jeho čenichu a potom se s překvapivým výbuchem zuřivosti vrhl s vyceněnými zuby po mé ruce. Dvě řady lesklých zubů se s chňapnutím sevřely centimetr od mých prstů tak prudce, že mě ovanul zvířený vzduch, a když se psík otočil, aby to zkusil podruhé, sevřel jsem ho volnou rukou za kůži v zátylku.

„Tak, pane Beckwithe, „ pravil jsem klidně. „Už ho držím. Jenom mi podejte ten obvaz a budu hned hotov.“

Ale mladý muž toho měl dost. „Se mnou nepočítejte!“ vydechl. „Já mizím!“ Stíkl kliku dveří a slyšel jsem cupot jeho nohou utíkajících chodbou.

Nu co, pomyslel jsem si, asi to tak bude lepší. Když jsem měl ošetřovat pánovité psy, první, co jsem obvykle udělal, bylo že jsem odstranil majitele z cesty. Bylo překvapivé, jak rychle se ti ostří hoši zklidnili, když zjistili, že jsou úplně sami s cizákem, který vypadá na to, že si nedá nic líbit, a který to s nimi umí. Mohl bych odrecitovat celý jmenný seznam psů, kteří se doma chovali jako vztekklí divočáci, ale když překročili práh ordinace, mrskali omluvně a pokorně ocasem. A všichni byli větší než Magnus. Stále jsem ho pevně držel za krkem a rozmotal jsem další metr obvazu, a ačkoliv se zuřivě pral s otevřenou tlamou, s vyceněnými zuby a s pysky staženými jako zmenšený sibiřský vlk, přehodil jsem mu smyčku přes čenich, stáhl a zavázal na uzel za ušima. Teď měl tlamu pevně zavřenou, a abych se pojistil, ovázal jsem ho ještě jedním obvazem, takže byl skutečně a dokonale zneškodněný.

To byla chvíle, kdy to obyčejně vzdali, a já jsem s důvěrou čekal, že pes projeví známky pokory. Ale oči nad ovázanými bílými smyčkami vztekly svítily a z hloubi malého tělíčka znělo popuzené vrčení stoupající a klesající jako vzdálený bzukot tisíce včel. Jedno nebo dvě příkrá slova je někdy poučila, kdo je tu pánem. „Magnusi!“ vyjel jsem na něj. „Tak dost! Chovej se slušně.“

Zalomcoval jsem mu krkem, abych mu zcela objasnil, že se mnou nejsou žádné špásy, ale jedinou odpovědí bylo, že na mě úkosem zašilhal a z trochu vykulených očí sálal vztek.

Zvedl jsem kleštičky. „No dobře,“ řekl jsem unaveně. „Když to nejde takhle, půjde to jinak.“ Sevřel jsem ho v podpaždí, popadl tlapku a začal stříhat.

Nemohl dělat vůbec nic. Kroutil se a zápasil, ale držel jsem ho jako svou kořist. Když jsem mu metodicky ostříhal přerostlé drápy, unikaly mu na obou stranách obvazu spolu s vrčením bublinky vzteklych slin. Kdyby mohli psi klít, bylo by se mi dostalo vůbec těch nejhorších nadávek v dějinách.

Dokončil jsem práci s mimořádnou péčí a dával jsem si dobrý pozor, abych se vyhýbal citlivé části tlapky, takže nemohl cítit vůbec nic, ale bylo to jedno. Nedůstojné pokoření, kterého se mu dostalo tím, že ho jedinkrát v životě někdo ovládl, bylo nesnesitelné.

Ke konci operace jsem změnil tón. V minulosti jsem zjistil, že když jednou zvíře ovládnete, je snadné navázat přátelský vztah, a proto jsem začal mluvit mazlivě.

„No to je hodný pejsek,“ vrkal jsem. „Tak to nebylo přece jen tak zlé. Vid’ že ne?“

Položil jsem kleštičky a pohlídl mu hlavu a dalších několik bublinek nevole promáčelo obvaz. „No dobře, Magnusi, tak už ten obvaz sundáme.“ Začal jsem rozvazovat uzel. „Hned ti bude líp, vid’?“

Velmi často se mi přihodilo, že když jsem nakonec odstranil bezpečnostní opatření, pes došel zřejmě k názoru, že co bylo bylo, a někdy mi dokonce začal lízat ruku. Magnus ale ne. Když mu z čenichu spadla poslední smyčka obvazu, učinil nový, velice zdárný pokus, aby mne kousl. „V pořádku, pane Beckwithi,“ zavolal jsem do chodby. „Můžete si ho vzít.“

Moje poslední vzpomínka na tuhle návštěvu byl pohled na malinkého psíka, který se otočil na schodišti a vrhl na mě vzteklý pohled, než ho jeho pán vyvedl na ulici.

Bylo v něm napsáno velice zřetelně. „Fajn, šéfe, to ti nikdy nezapomenu. Máš to u mě.“

To se přihodilo před mnoha týdny, ale od té doby stačil pouhý zvuk mého hlasu, aby se Magnus rozštěkal na znamení nesouhlasu. Nejprve to pravidelní návštěvníci považovali za výborný vtip, ale pozdě, ji po mně začali podezřívavě pokukovat. Možná, mysleli si, že na to zvířátko byl surový nebo něco podobného. Uvádělo mě to do značných rozpaků, protože jsem nechtěl přestat chodit k Drowersům. Restaurační místnost byla velmi útulná i za nejchladnějšího večera a pivo měli vynikající. Ale i kdybych byl začal chodit do jiné hospody, asi bych tam začal mluvit šepem, jak jsem si už navyl, a lidé by na mě hleděli ještě podezřívavěji než teď.

Jak úplně jiné to bylo s irským setrem paní Hammondové. Začalo to jednou v noci naléhavým telefonickým zavoláním, zrovna když jsem se koupal. Helena zaklepala na dveře koupelny a já jsem se rychle osušil a hodil na sebe župan. Vyběhl jsem nahoru po schodech, a jakmile jsem zvedl sluchátko, vykřikl mi do ucha vystrašený hlas.

„Pane Herriote, jde o Rocka! Dva dny jsme c něm nevěděli a teď ho přinesl nějaký člověk. Našel ho v lese s nohou v železech. Musel...“ Zaslechl jsem vzlyknutí na druhém konci linky. „Musel tam ležet celou tu dobu.“

„To je mi líto! Je mu hodně špatně?“

„Ano, je.“ Paní Hamrmondová byla manželka ředitele místní banky, schopná, citlivá paní. Chvilí mlčela a já jsem uhadl, že se vši silou snaží ovládnout. Když znovu promluvila, byl její hlas klidný.

„Ano, bojím se, že to vypadá, že mu budete muset amputovat nohu.“

„Ale to mě strašně mrzí.“ Ve skutečnosti jsem ale nebyl překvapený. Úd sevřený osmačtyřicet hodin v takovém barbarském nástroji musí být v kritickém stavu. Tyhle pasti jsou dnes naštěstí nezákonné, ale tehdy mě často zásobovaly prací. o kterou jsem přinejmenším nestál, a nutily mě k rozhodnutím, která jsem nenáviděl. Má člověk nic nechápajícímu zvířeti uříznout nohu, aby ho udržel při životě, nebo nad ním má zatáhnout soucitnou, ale konečnou oponu smrti z milosti? Byl jsem odpovědný za skutečnost, že po Darrowby běhalo několik třínohých psů a koček, a ačkoliv vypadali spokojeně a jejich majitelé se těšili

ze svých mazlíčků, pro mě to byla záležitost smutná a strastiplná. Musel jsem ale učinit to, co bylo třeba učinit.

„Okamžitě ho sem přineste, paní Hammondová, „ řekl jsem. Rock byl veliký pes, ale byl to štíhlý setr, a když jsem ho zdvihal na operační stůl, připadal mi velmi lehký. Objal jsem pažemi tělo, které nekladlo odpor, a cítil jsem, jak ostře se pod kůži rýsují žebra.

„Hodně zhubl, „ řekl jsem.

Jeho paní přikývla. „Strávil dlouhou dobu bez potravy. Když se vrátil, žral jako divý navzdory té bolesti.“

Podložil jsem ruku pod kloub psa a jemně jsem nohu zdvihl. Nebezpečné a kruté ozubí pasti sevřelo radius a ulnu, ale co mě trápilo, byl silný otok nohy. Byla nejméně dvakrát tak tlustá než normálně.

„Co si o tom myslíte, pane Herriote?“ Ruce paní Hammondové žmoulaly úzkostlivě kabelku, kterou si zřejmě žádá žena nezapomene vzít s sebou do ordinace, ať jsou okolnosti jakékoliv.

Pohládl jsem psovi hlavu. V záři lampy se jeho bohatá pokrývka srsti leskla. červeně a zlatě. „Ten strašlivý otok nohy. Do určité míry je vyvolán zánětem, ale také tím, že na celou dobu, kdy byl v pasti, se zastavil krevní oběh. Nebezpečí je v gangréně - to znamená, že odumírá tkáň a rozkládá se.“

„Já vím, „ odpověděla, „než jsem se vdala, pracovala jsem nějakou dobu jako ošetřovatelka.“

Opatrně jsem zdvihl obrovskou nohu. Rock hleděl klidně před sebe, když jsem mu prohmatával záprstí a články prstů a propracovával se ke strašlivé ráně.

„Vypadá to špatně, „ řekl jsem. „Ale dvě věci jsou dobré. Zaprvé noha není zlomená. Železa pronikla až ke kosti, ale není tam fraktura. A za druhé, co je nejdůležitější, noha je ještě teplá.“

„To je dobré znamení?“

„Ano, znamená to, že v ní je stále ještě krevní oběh. Kdyby byla noha studená a zmrtvělá, bylo by to beznadějně. Musil bych amputovat.“

„Vy tedy myslíte, že mu můžete nohu zachránit?“

Rozpřáhl jsem ruce. „Nevím, paní Hammondová. Jak jsem už řekl, v noze je stále ještě krevní oběh, ale nevíme do jaké míry. Část tkáně nezbytně odumřela a v několika dnech to celé může vypadat velice špatně. Ale chtěl bych se o to pokusit.“

Vypláchl jsem ránu mírným antiseptikem, rozpuštěným v teplé vodě, a s nesmírnou opatrností jsem vyšetřil rozervanou hlubokou ránu. Když jsem uštípal kousky poškozeného svalu a odstříhoval cáry mrtvé kůže, nedokázal jsem myslet na nic jiného, než jak strašlivě nepříjemné to tomu psovi musí být. Ale Rock držel hlavu vztyčenou a skorem se ani nehnul. Jednou nebo dvakrát ke mně tázavě otočil oči, když jsem sáhl hluboko, a občas jsem cítil, jak mi po tváři měkce přejel jeho čenich, když jsem se skláněl nad nohou, ale to bylo všechno.

Poranění mi připadalo přímo jako svatokrádež. Málo psů je tak estetických jako irští setři a Rock byl jako obrázek, štíhlý, s krásnou srstí, půvabný s hedvábnou ofinkou na nohou a ocase a ušlechtilou hlavou s mírnými očima. Když mi proletěla hlavou představa, jak by vypadal bez nohy, oťrásl jsem se a rychle jsem nabral sulfonamidový prášek z vozíku za sebou. Díkybohu, že jsme měli tohle, jeden z nových revolučních léků, a nasypal jsem ho hluboko do rány v důvěře, že je skutečně účinný a že může zabránit infekci. Přiložil jsem vrstvu gázy a potom lehký obvaz a odevzdal jsem se osudu. Nic jiného jsem nemohl dělat.

Rocka ke mně přinášeli každý den. A každý den podstoupil stejnou proceduru: odstranil jsem obklad, který obvykle do určité míry ulpěl na ráně, pak nevyhnutelné odstříhování odumírající tkáně a převaz.

Přesto, ačkoliv to bylo neuvěřitelné, nikdy neprojevil nechuť k tomu, aby mě navštívil. Většina mých pacientů přicházela pomalu a odcházela s překotnou rychlostí, vlekouc na konci vodítka své pány.

Někteří se dokonce ve dveřích otočili čelem vzad, vyvlékli se z obojku a uháněli Trengatskou ulicí s majiteli v patách. Psi nejsou hloupí a zcela nepochybně pro ně ordinace veterináře znamená totéž co pro lidi křeslo zubaře.

Ale Rock vždycky vpochodoval spokojeně a lehce mával ocasem. A když jsem někdy zašel do čekárny a viděl ho tam sedět, obvykle mi nabídl packu. Bylo to jeho charakteristické gesto, ale připadalo mi trochu nevhodné, když jsem se nad ním sklonil a viděl jsem, jak ke mně vztahuje bíle ovázanou nohu. Po týdnů byly vyhlídky neveselé. Celou tu dobu se mrtvá tkáň podebírala, a když jsem jednou večer odstranil obvaz, paní Hammondová vzdychla a odvrátila se. Protože byla školená sestra velice mi

pomáhala, v průběhu ošetřování přidržovala nohu na tu či onu stranu zcela intuitivně, ale dnes večer se nemohla dívat.

Nezazlíval jsem jí to. Místy byly vidět bílé kosti záprstí jako prsty lidské ruky a přikrývaly je pouze řídké proužky kůže.

„Myslíte, že je to beznadějně?“ zašeptala stále ještě s odvrácenou tváří.

Chvilí jsem neodpovídal, protože jsem sunul ruku psovi pod nohu.

„Vypadá to hrozně, ale víte, že se domnívám, že jsme u cíle a že teď už dál nepůjdeme, naopak že otočíme směrovku?“

„Jak to myslíte?“

„Inu, spodek nohy je zdravý a teplý. Tlapky jsou nedotčené. A všimla jste si, že dnes už vůbec nepáchne? To je tím, že nemáme k odstřižení žádnou odumřelou tkáň. Jsem upřímně přesvědčen, že se noha začíná hojit.“

Kradmo se podívala na psa. „A myslíte si, že ty... že ty kosti... nebude vidět?“

„Ano, myslím.“ Nasypal jsem na ránu osvědčený sulfonamid. „Nebude to stejná noha jako byla, ale docela ucházející.“

A přesně to se stalo. Trvalo to velmi dlouho - nová, zdravá tkáň vyrůstala zvolna, ale jistě, jako by se rozhodla, že dokáže, že jsem měl pravdu, a když po několika měsících Rock přišel do ordinace s mírným zánětem spojivek, nabídl mi zdvořile tlapku, jak bylo jeho zvykem. Ocenil jsem jeho zdvořilost a potřásl jsme si rukama a já jsem si prohlížel povrch nohy. Byl holý, hladký a lesklý, ale úplně zahojený.

„Ani by si toho člověk nevšiml!“ řekla paní Hammondová.

„Ano, je to báječné. Jenom ta malá lysinka. A chodí bez kulhání.“

Paní Hammondová se zasmála. „Ano, má úplně zdravou nohu. Víte, že si myslím, že vám je vděčný - jen se na něj podívejte.“

Psychologové zvířat by asi řekli, že to je směšné pomyšlení, že si ten velký pes uvědomoval, co jsem pro něj udělal a jak jsem mu pomohl. Že jazyk visící z otevřené tlamy, přívětivé oči a nabídnutá packa neznamenají nic podobného. Možná že mají pravdu, ale já vím s naprostou jistotou, a to vědomí mě těší, že mi Rock nikdy nezazlíval nepříjemné pocity, které jsem mu způsobil.

Musím však obrátit zase druhou stranu mince, když chci hovořit o Timmim. Timmi byl drsnosrstý foxteriér, který sídlil v uličce odbočující z Trengatské ulice, a ošetřil jsem ho pouze jednou. Bylo to kolem poledního.

Právě jsem vystoupil z auta a šel vzhůru po schodech do ordinace, když jsem zahlédl, jak ulicí běží malá dívka a horlivě mává rukama. Počkal jsem na ni, a když ke mně celá udýchaná doběhla, měla oči rozšířené strachem.

„Jsem Wendy Butterworthová, „oddychovala. „Posílá mne maminka. Přišel byste k našemu psovi?“

„A copak mu chybí?“

„Maminka povídala, že asi něco sežral.“

„Nějaký jed?“

„Myslím že ano.“

Bylo to kousek od ordinace, necelých sto metrů, a nemělo smysl jezdit vozem. Rozběhl jsem se s Wendy po boku a během několika vteřin jsme zatáčeli do úzkého vchodu. Naše nohy dupaly v průchodu podobajícím se tunelu a potom jsme vystoupili na jednu z těch neuvěřitelných scén, které mě tak překvapovaly, když jsem poprvé přišel do Darrowby. Byla to miniaturní ulice s drobounkými, na sebe natlačenými domečky, proužky zahrádek a s klenutými okénky hledícími na sebe přes uzounkou dlážděnou uličku. Ale dnes nemělo smysl rozhlížet se, protože na mě už čekala paní Butterworthová, statná, rudolící a velmi rozrušená.

„Tak tady je pan Herriot!“ zvolala a otevřela doširoka dveře jedné chaloupky. Vstupovalo se přímo do obývacího pokoje, v němž jsem zahlédl svého pacienta sedícího na koberci u krbu a tvářícího se poněkud zamyšleně.

„Tak copak se stalo?“ zeptal jsem se.

Paní svírala a rozevírala dlaně. „Včera jsem tu viděla utíkat přes dvůr velikou krysu a koupila jsem nákej

jed.“ Rozčileně polkla. „Dnes jsem ho namíchala na talířek s ovesnou kaší, potom někdo zaklepal na dveře, a když jsem se vrátila, Timmi zrovna vyлизoval zbytek!“

Teriérův zamyšlený výraz se prohloubil a pomalu přešel jazykem čenich v naprosto očividné úvaze, že tohle byla ta nejdivnější ovesná kaše, kterou kdy ochutnal.

Obrátil jsem se k paní Butterworthové. „Máte ještě plechovku od jedu?“

„Jo, tadyhle je.“ Podala mi plechovku silně se třesoucí rukou.

Přečetl jsem si jmenovku. Byl to známý jed a pouhý pohled na název mi rozezněl v duchu umíráček připomínající mnohá mrtvá a umírající zvířata. Základní součástí byl zinkfosfid a až do dnešních dnů, přes všechny moderní léky, jsme obvykle bezmocní, když některý pes tenhle jed pozře.

Praštil jsem plechovkou o stůl. „Musíme ho okamžitě donutit, aby to zvrátil! Nechci ztrácet čas tím, že bych se vracel do ordinace. Máte doma nějakou sodu na prání? Když do něj dostanu několik krystalků, bude to stačit.“

„Panebože!“ Paní Butterworthová se kousla do rtů. „Nic, takovýho v domě nemáme... dyby mohlo posloužit něco jiného...“

„Počkejte!“ Pohlédl jsem na stůl, kde leželo studené skopové, miska brambor a sklenice nakládané zeleniny. „Je v té láhvičce nějaká hořčice?“

„Jo, je plná.“

Rychle jsem popadl misku, utíkal k vodovodu a rozpustil hořčici na hustotu mléka.

„Tak pojďte!“ křikl jsem. „Vyvedeme ho ven.“

Popadl jsem užaslého Timmiho; prudce jsem ho zvedl z koberce, vyrazil s ním ze dveří a hodil ho na dláždění. Sevřel jsem mu tělo pevně mezi kolena a čenich levou rukou a naléval jsem do něho tekutou hořčici koutkem tlamy, takže zvolna stékala přímo do krku. Nemohl se vůbec bránit, musel tu nechutnou věc polykat, a když jsem do něho nalil přinejmenším polévkovou lžici, pustil jsem ho.

Teriér na mě vrhl dotčený pohled a začal dávit na dláždění. Během několika vteřin vyklopil ukradený pokrm do kouta dvorku.

„Myslíte, že to je všechno?“ zeptal jsem se.

„Určitě,“ pevně odpověděla paní Butterworthová. „Přinesu lopatku a smetáček.“

Timmi s krátkým ocáskem zataženým mezi nohy se odplížil zpátky do domu a já jsem ho pozoroval, když se znovu usadil na své oblíbené místo před krb. Kašlal, kýchal, přejížděl si packou po čenichu, ale nedokázal se zbavit té příšerné chuti. A čím dál tím víc bylo zřejmé, že mě spojuje s příčinou těch potíží. Když jsem odcházel, blýskl po mně pohledem, který nemohl znamenat nic jiného než „ty jeden mizernej hajzle!“

V jeho pohledu bylo něco, co mi připomínalo Magnuse od Drowersů, ale první náznak, že Timmi, na rozdíl od Magnuse, se nespokojí s vokálním nesouhlasem, se projevil během několika dnů. Zamyšleně jsem kráčet dolů Trengatskou ulicí, když zpoza rohu vystřelila bílá koule, ňafla mě do kotníku a zmizela tak tiše, jak se objevila. Zhlédl jsem jenom stín malé postavičky ubíhající na krátkých nožkách průchodem.

Zasmál jsem se. To je zvláštní, že si to pamatoval! Ale přihodilo se to znovu a znovu a já jsem si uvědomil, že ten psík na mě vysloveně číhá. Nikdy mě úplně nekousl - bylo to spíš jenom gesto - ale zřejmě ho uspokojilo, jak jsem nadskočil, když mě krátce popadl za lýtko nebo za nohavici. Byl jsem pro něj snadná kořist, protože jsem obvykle chodíval ulicí v soustředěném zamyšlení.

A když jsem o tom uvažoval, nemohl jsem to Timmimu zazlívat. Z jeho hlediska to nezbytně vypadalo tak, že si seděl před krbem a zažíval poněkud zvláštní pokrm, nestaral se o nic než o své záležitosti, a v tom se na něj vrhl jakýsi cizák, vyrval ho z pohodlí podušky a nalil do něho hořčici. Bylo to k vzteku a nehodlal to přejít ve vši tichosti.

Co se mé osoby týče, bylo jisté uspokojení v tom, že jsem se stal terčem vendetty tvorečka, který by byl bez mé pomoci zemřel. A zemřel by značně nepohodlně, protože oběť otravy fosforem může žít několik dnů a někdy několik týdnů a trpí žloutenkou, velmi nepříjemnými pocity a těsně před nevyhnutelným koncem zblbne.

A proto jsem útoky snášel s dobrou myslí. Pokud jsem si včas vzpomněl, přešel jsem na druhou stranu, abych zbytečně ne hazardoval, a odtud jsem často pozoroval malého bílého psíka, jak opatrně nahlíží za

rohem a vyčkává, kdy mi bude moci oplatit své ponížení.
Timmi, a to jsem věděl, byl z těch, kteří nikdy nezapomínají.

KAPITOLA 47

Bylo to něco na způsob černého humoru, když mi povolávací rozkaz došel v den narozenin, ale tenkrát jsem v tom velkou legraci neviděl.

Pamatuji si to celé jasně a zřetelně, jako by se to stalo dnes. Tenkrát ráno jsem vstoupil do naší „jidelny“ a Helena uhnížděná ve své vysoké stoličce na konci stolu seděla velice tiše a s očima sklopenýma. Vedle mého talíře ležel dárek k narozeninám - plechovka lulkového tabáku, a vedle něho podlouhlá obálka.

Nemusil jsem se ptát na její obsah.

Čekal jsem to už dost dlouho, ale přesto se mi sevřelo hrdlo, když jsem zjistil, že se za pouhý týden mám dostavit do Londýna na Lord's Cricket Ground, St. Johns Wood. A ten týden uplynul strašlivou rychlostí.“ musil jsem v těch několika dnech splnit všechny své plány a povinnosti, dokončit práci v ordinaci, odeslat tiskopisy na ministerstvo zemědělství a zařídit odstěhování našeho skromného majetku do Helenina starého domova, kde měla bydlet po dobu mé nepřítomnosti.

Rozhodl jsem se, že budu hotov s prací v pátek odpoledne, a ve tři hodiny mě volal starý pan Arnold Summerrgill. Věděl jsem, že to bude můj docela poslední úkol, vzhledem k tomu že cesta na jeho hospodářství, tisknoucí se k prudkému, kapradím porostlému svahu daleko v kopcích, byla vždycky spíš expedicí než návštěvou. Nemluvil jsem přímo s Arnoldem, ale se slečnou Thomsonovou, poštmistrovou obce Hainby.

„Pan Summerrgill vám vzkazuje, abyste se přišel podívat na jeho psa, „ pravila do telefonu.

„A copak s ním je?“ zeptal jsem se.

Na druhém konci jsem zaslechl tlumenou poradu. „Povídá, že má nákou divnou nohu.“

„Divnou? Jak to myslíte - divnou?“

Znovu to rychlé zabublání hlasů. „Povídá, že mu jako trochu vylejzá.“

„Dobře, „ pravil jsem. „Přijedu tam za chvíli.“

Nemělo by smysl žádat, aby psa přivezli. Arnold neměl nikdy žádný vůz. A nikdy také nehovořil do telefonu - veškerá naše konverzace byla zprostředkována slečnou Thomsonovou. Arnold pokaždé naskočil na své rezavé kolo, odšlapal do Hainby a svěřil své potíže paní poštmistrové. A také příznaky. Byly typicky neurčité a nedomníval jsem se, že na noze zjistím něco „divného“ nebo „vylezlého“.

Ale co, rozmyslel jsem si, když jsem vyjížděl z Darrowby, nemám nic proti tomu, abych se ještě naposledy setkal s Benjaminem. Bylo to zvláštní jméno pro venkovského psíka a nikdy jsem nevypátral, jak k němu přišel. Ale koneckonců byl velice nepříznáčný pro své prostředí - mohutný starý anglický ovčák, který by se lépe vyjímal jako ozdoba stříhaného trávníku před nějakým sídlem, než aby následoval svého pána po kamenitých pastvinách. Byl to klasický vzorek pochoduující ozdobné sošky nad krbem a člověku chvíli trvalo, než rozpoznal, který konec je který - kde je hlava a kde ocas. Ale když jste dokázal rozpoznat hlavu, spatřil jste dvě nejlaskavější oči zářící v husté hřívě.

Upřímně řečeno byl Benjamin občas příliš přátelský, zvláště v zimě, kdy běhal po blátivém dvorku farmy a projevoval potěšení nad mým příjezdem tak, že se mi tlapami opřel o prsa. Totéž provozoval na mém autě, a to obvykle poté, co jsem si je umyl. Ve štědrých cákancích rozmazával bahno po oknech a karosérii, přičemž si vyměňoval s mým Samem, sedícím uvnitř, přátelské zdvořilůstky. Když se Benjamin do něčeho pustil, dělal to pořádně.

Musel jsem však přerušit své vzpomínky a meditace, protože jsem dojel k poslednímu úseku cesty. Visel jsem na poskakujícím a šubajícím se volantu, poslouchal skřipání a sténání per a tlumičů a znovu jsem nezbytně propočítával, tak jako vždycky, co peněz nás stojí výlet na Summerrgillovu farmu. Na žádné zdejší ordinaci jsme nemohli vydělat, protože každý výlet po příšerné vozovce zničil auto v hodnotě nejméně pěti liber. A protože Arnold sám žádný vůz nevlastnil, nenahlížel, proč by měl zasahovat do předpotopního stavu příjezdové cesty, což nebylo nic jiného než pruh hlíny a kamení, široký zhruba půl metru, a tenhle pruh se kroutil a stáčel ukrutně daleko. Potíž byla v tom, že člověk musel nejprve sjet do hlubokého údolí a teprve potom vyšplhat lesem k domu - abyste se na farmu dostali. Já se domnívám, že

cesta dolů byla horší, protože nad každou jámou se vůz úzkostně zachvěl a pak se vrhl do zející díry. A pokaždé, když jsem naslouchal, jak balvany dřou výfuk a spojku, jsem se snažil nepočítat poškození v librách, šilincích a pencích.

Když jsem tedy konečně s ústy otevřenými, vyvalenýma očima a s brzdami a pneumatikami, zpod nichž odlétal ostrý štěrk, vysupěl na jedničku přes posledních pár metrů k domu, překvapilo mě, že jsem spatřil Arnolda, čekajícího tam na mě, ale samotného. Bylo neobvyklé vidět ho bez Benjaminu.

Zřejmě uhádl můj tázavý pohled, protože ukázal palcem přes rameno.

„Je vevnitř, „ zabručel s úzkostnými očima.

Vystoupil jsem z vozu a chvíli jsem na něj hleděl, když tam stál ve své typické póze s rovnými širokými rameny a vztyčenou hlavou. Nazval jsem ho „starým“, a skutečně mu bylo přes sedmdesát, ale rysy pod vlněným kulichem, vždycky staženým přes uši, byly čisté a pravidelné a vysoká postava byla štíhlá a vzpřímená. Vypadal velice pěkně a zmlada byl určitě velmi hezký, ale přesto se nikdy neoženil. Často jsem míval pocit, že v tom vězí nějaký zajímavý příběh, ale vypadal spokojeně, jak tu žil sám - „takovej brouk“ - jak mu říkali ve vesnici. Sám, to jest kromě Benjaminu.

Následoval jsem ho do kuchyně, odkud jen tak mimochodem a laskavě vykopl několik slepic hnízdících na zaprášeném prádelníku. Potom jsem zahlédl Benjaminu a zůstal jsem stát jako přibitý.

Velikánský pes seděl úplně nehybně vedle stolu a oči za převislou ofinou byly obrovské a přetékały strachem. Vypadal, že je tak vyděšený, že se vůbec nemůže hýbat, a když jsem spatřil jeho levou přední nohu, nedivil jsem se. Arnold měl přece jenom pravdu. Noha skutečně vystupovala v úhlu, nad kterým se mi roztlouklo srdce. Bylo to úplné vykloubení loketního kloubu a obě části nohy spolu jako by vůbec nesouvisely.

Opatrně jsem polkl. „Kdy se to stalo, pane Summergille?“

„Teprve před hodinou.“ Ustaraně žmoulal svou podivnou příkrývku hlavy. „Hnal jsem krávy na jinou pastvu a starý Benjamin je rád kouše do nohou, když za nima běží, zkrátka párkrát to zkusil a jedna vyhodila a dostal to do nohy.“

„Tak tak to bylo.“ Uvažoval jsem úporně, usilovně. Bylo to groteskní. Nikdy jsem nic podobného neviděl a neviděl jsem nic podobného ani dodneška, celých třicet let. Jak to mohu prokristapána spravit tady nahoře v horách? Vypadalo to, že by bylo zapotřebí hluboké narkózy a zdatného asistenta.

„Chudáku stará, „ pravil jsem a položil ruku na chlupatou hlavu a snažil se něco vymyslet. „Copak si s tebou počneme?“

V odpověď mi zamával ocas po kamenité podlaze a tlama se otevřela nervózním zívnutím a objevily se bělostné zuby. Arnold si odkašlal. „Můžete mu to spravit?“

Tahle otázka byla na místě. Neurčitá odpověď by mohla vyvolat nesprávný dojem a já jsem ho nechtěl trápit vlastními pochybnostmi. Odvézt toho obrovského psa dolů do Darrowby by byla práce pro mamuta. Byla ho plná. kuchyň a v mém malém autě jsem si ho vůbec nedovedl představit. Ještě k tomu s tou nohou a se Samem. A dokázal bych mu spravit kloub, i kdybych ho do té ordinace odvezl? Kdybych to dokázal, stále ještě by mě čekala zpáteční cesta sem nahoru. Zabralo by mi to celý zbytek dne.

Lehce jsem přejel prsty po vykloubeném lokti a pátral v paměti po podrobnostech anatomie lokte.

Jestliže byla noha v téhle poloze, musel být výběžek loketní kosti úplně oddělen od jamky kosti pažní, do níž normálně zapadá. A abych ho dostal zpátky, musel bych otáčet kloubem, dokud by se výběžek úplně nevrátil zpět.

„Tak počkejme, „ zahučel jsem sám pro sebe. „Kdyby pes spal a ležel mi v ordinaci na stole, musel bych ho chytit takhle.“ Uchopil jsem nohu hned nad loketním kloubem a začal pohybovat předloktím pomalu vzhůru. Benjamin se na mě rychle podíval a potom odvrátil hlavu v gestu typickém pro dobrácké psy, kteří chtějí dát najevo, že vydrží všechno, co budu já pokládat za nutné.

Otočil jsem kloubem ještě dál, až jsem si byl jistý, že se výběžek uvolnil, a pak jsem opatrně stácel předloktí směrem dovnitř.

„Ano, ano...“ znovu jsem si zašeptal. „Tak tohle by měla být ta správná poloha... Moje samomluva byla přerušena náhlým pohybem kostí v mé dlani - náhlý, prudký, překvapivý pohyb.

Nevěřicně jsem se podíval na nohu. Byla dokonale rovná. Ani Benjamin to nemohl zřejmě okamžitě pochopit, protože nejprve se rozhlížel opatrně skrze oponu své hřívy a pak teprve sklonil čenich a

očíhával si nohu. Zřejmě zjistil, že je všechno v pořádku, a vrhl se ke svému pánovi.

A byl úplně zdravý. Ani trochu nekulhal.

Po Arnoldově tváři se šířil pomalý úsměv. „Tak přece jenom jste to spravil.“

„Vypadá to tak, pane Summergille.“ Snažil jsem se hovořit jakoby nic, ale měl jsem takovou radost, že jsem málem vybuchl v hysterický smích. Protože jsem to jenom tak zkoušel, trochu jsem si to prohmatával, a kloub zaskočil zpátky. Báječná náhoda.

„Jo, to je moc dobře,“ řekl farmář. „Že jo, chlapče?“ Sklonil se a poškrábal Benjaminu za uchem.

Byl bych se mohl cítit zklamán jeho střízlivou reakcí na mé umění, ale chápal jsem to vlastně jako poklonu: proč by ho vůbec mělo překvapit, že já, James Herriot, zvěrolékař, dokážu předvést zázrak, když je to zapotřebí.

Jistě by se hodila posluchárna plná jásajících studentů, nebo by bylo příjemné předvést něco podobného na oblíbenci milionáře v přijímacím salóně, ale to se nestává. Rozhlédl jsem se po kuchyni, po stole plném různorodého nádobí a náčiní, po hromadě neumytého nádobí ve dřezu a po několika Arnoldových otrhaných košilích schnoucích před krbem a usmál jsem se. Tohle bylo prostředí, v němž jsem obvykle předváděl svá zvěrolékařská kouzla. Jedinými diváky kromě Arnolda byly dvě slepice, které se vrátily na prádelník a nevypadaly nijak zvlášť oslněně.

„Tak já se zase spustím dolů z toho vašeho kopce,“ pravil jsem a Arnold mě doprovodil přes dvůr k autu.

„Zaslech sem, že se chystáte narukovat,“ řekl, když jsem položil ruku na dvířka.

„Ano, zítra odjíždím, pane Summergille.“

„Zítra?“ Zdvihl obočí.

„Ano, do Londýna. Byl jste tam někdy?“

„Depak, depak!“ Vlněná čepička se natrásala jak vrtěl hlavou. „Prokristapána, to ne. To by pro mě nebylo vůbec nic dobrého.“

Zasmál jsem se. „Proč to říkáte?“

„No, jak bych vám to pověděl.“ Přemítavě se škrábal na bradě. „Nikdá sem nebyl dál než jednou v Brawtonu a to mi stačilo. Nemoh sem tam vůbec chodit!“

„Že jste nemohl chodit?“

„Vůbec ne. Bylo tam vokoło tolik lidí. Musel sem chodit velkejma krokama a zase malejma a zase velkejma a zase malejma. Nemoh sem se hejbat. Nešlo mi to.“

Často jsem vídal Arnolda kráčejícího po pastvinách dlouhým, vyrovnaným krokem horala, jemuž nestálo nic v cestě, a přesně jsem pochopil, co měl na mysli. „Velký kroky a malý kroky.“ Vyjádřil to dokonale. Nastartoval jsem motor a zamával, a když jsem odjížděl, zdvihl starý pán ruku.

„Dejte si na sebe pozor, chlapče,“ zavolal.

Za kuchyňskými dveřmi jsem zahlédl kousek Benjaminova čenichu. Jindy by byl venku se svým pánem, aby mě vyprovodil z hospodářství, ale zažil prapodivný den, který vyvrcholil tím, že jsem se do něho pustil a kroutil jsem mu nohou. Nehodlal už nic riskovat. Opatrně jsem sjížděl dolů lesem, a než jsem zase začal stoupat po cestě na druhé straně, zastavil jsem a vystoupil, i se Samem, který radostně poskakoval. Bylo to malé údolí, ztracené v kopcích, kousek zeleně vyrvané divočině kolem a nahoře nad námi. Jeden z darů života venkovského zvěrolékaře je, že spatří zakouzlená místa. Kromě starého Arnolda sem dolů nikdy nikdo nepřišel, dokonce ani pošťák, který nechával nepravidelně docházející poštu ve schránce nahoře u cesty, a nikdo tedy neviděl planoucí purpur a zlato podzimních stromů, ani neslyšel horlivé štěbetání ptactva nad vybělenými skalnatými vrcholky.

Kráčel jsem podle břehu řeky a pozoroval drobné rybičky míhající se v chladných hlubinách. Na jaře zářily tyhle břehy petrklíči a v květnu se mezi stromy modralo moře zvonečků; dnes byla sice obloha jasná a bez mráčku, ale v průzračném vzduchu byl sladký dotek umírajícího roku.

Vyšplhal jsem kousek nahoru po stráni a posadil se do kapradí rychle se zbarvujícího do bronzova. Sam, jak bylo jeho zvykem, si dřepl vedle mě a já jsem přešel dlaní po hedvábné srsti jeho uší. Vzdálené úbočí se strmě zdvihalo až k zářícímu okraji vápencových útesů, za nímž jsem zahlédl sluncem zalitý okraj vřesoviště.

Podíval jsem se zpátky tam, kde komín farmářské usedlosti vydechoval tenounký kouř za okrajem

kopce, a připadalo mi, že ta epizoda s Benjaminem, můj poslední úkol ve veterinární praxi před odjezdem z Darrowby, byla vhodným epilogem. Malý triumf přinášející intenzivní pocit spokojenosti a zadostiučinění, ale v žádném případě nic světoborného - právě tak jako všechny ostatní malé triumfy nebo neúspěchy, z nichž se skládá celý život veterináře, ale svět si jich ani nevšimne.

Včera večer, když mi Helena zabalila zavazadlo, jsem si zasunul mezi košile ponožky Blackův veterinární slovník. Byl to objemný svazek, ale popadla mě úzkost a strach, že bych mohl zapomenout to, co jsem se naučil, a naplánoval jsem si, že si každý den přečtu jednu nebo dvě stránky, abych se udržoval v kondici. A teď, mezi tím kapradím mě to napadlo znovu: že ze všeho největší štěstí netkvělo v tom, že zvířata člověka zajímala a okouzlovala, ale že jim člověk rozuměl a že o nich něco věděl. Zejména to vědění bylo důležité.

Vrátil jsem se a otevřel jsem dvířka vozu. Sam skočil na sedadlo, a než jsem nastoupil, zahledl jsem se na druhou stranu od domu, dolů k ústí údolí, kde se kopce rozdělovaly a odhalovaly prostor nížinné pláně. Patřil jsem na nekonečnost světlounké zeleně, na nazlátlý porost, na tmavé skvrny lesa a stříbřitou zeleň pastvin. Vypadalo to jako dokonalý akvarel. A zjistil jsem, že to pozoruji právě tak hladově jako poprvé, tu scénu, která tak často naplnila mé srdce štěstím, tu rozlehlou, čistou tvář Yorkshiru. Vráťím se zpátky k tomu všemu, uvažoval jsem, když jsem odjížděl. Zpátky ke své práci... tak jak ji popisovali v knihách... ke svému tvrdému, počestnému a dobrému povolání.

Ale zítra budu už odtud daleko. V Londýně, kde se budu prodírat davy, kde budu chodit velkými a malými kroky.

KAPITOLA 48

Musil jsem chytit vlak časně ráno a nazítří před osmou stál přede dveřmi Bob Cooper se svým staromódním taxíkem.

Sam za mnou pln naděje capal po pokoji tak jako vždycky, ale já jsem tiše přivřel dveře před jeho nechápajícíma očima. Sbíhal jsem dolů po dlouhém schodišti a oknem jsem se podíval do zahrady. Slunce začínalo pronikat podzimní mlhou a pod jeho dotekem se třpytila zarosená tráva a jablka a poslední růže se leskly zářivými barvami.

V chodbě jsem se zastavil u postranních dveří, za nimiž jsem tolikrát počínal svou každodenní práci v Darrowby, ale pak jsem pospíchal dál. Tentokrát jsem vyšel hlavním vchodem.

Bob otevřel dveře taxíku a já jsem vhodil své zavazadlo dovnitř, a teprve potom jsem vzhledl nahoru po cihlách obtočených břechťanem k našemu malému pokojíčku v podkroví. Helena stála u okna. Plakala. Když mě postřehla, vesele zamávala a usmála se, ale byl to nepodařený úsměv plný slz. Auto zahrulo za roh a já jsem polknutím uvolnil obrovskou křeč svého hrdla a zaplavilo mě pevné rozhodnutí. Muži celé země odjížděli od svých manželek a já jsem teď musel odjet od Heleny, ale pak už mě od ní nedostane nikdy nic, nic, nic a nikdy.

Obchody byly ještě zavřené a na tržišti se nehnula ani myška. Jeli jsme a já jsem se znovu ohlížel po dlážděném náměstí se starou věží, na řadu nepravidelných střech a zelených kopců daleko vzadu a zdálo se mi, že něco navždycky ztrácím.

Přál bych si, abych už tehdy věděl, že to není konec všeho. Přál bych si, a bych už tehdy věděl, že to je teprve začátek.

VETERINÁŘOVO ČLOVĚČENSTVÍ

Jací že jsou lidé, kteří dokážou povýšit každodenní pravšední povinnosti a strasti na dobrodružství, jehož sděleným prožitkem se nadchnou milióny čtenářů na celém světě?

Veterinář James Herriot se chvěje chladem kolem druhé hodiny po půlnoci, když ho vzbudí pokorný nebo pánovitý zákazník - v polospánku vyběhne mrazem ke svému starému autíčku a vzápětí nás naplní touhou projet se s ním měsíčním svitem v křehkém vzduchu yorské vysočiny a alespoň jednou zakusit pocit hlubokého zadostiučinění, pocit triumfu nad věčným zázrakem nového života.“ zrození jehněte, telátka či kupy selat.

Kolik námahy, těžké a dlouhé práce, kolik probdělých nocí a. nepohodlí! A z této látky, z této matérie vzniká sága plná vtipu, humoru a nesmírné oddanosti lopotnému údělu.

Svět je zaplaven neuvěřitelností technických výmyslů, perspektivami vesmírných letů. Profesionální zábavotrůjci se nás snaží zaujmout horory, „drasťáky“ a supersexem. Ale Herriot přichází, aby se vyznal z lásky ke svému domovu, ke kopcům a. trávám, ke své práci, k ovčím a jehňatům, k hříbatům a z módy vyšlým koním. Neostýchá se manifestovat respekt a oddanost ke svým kolegům a svému zaměstnavateli, lásku k své manželce - první a jediné - a svým dětem. A na nás je přát si, abychom dokázali alespoň zlomeček toho co on - vědět, že toto je náš jediný a neopakovatelný život a že je na nás, abychom ho přijímali a předávali statečně a úsměvně.

James Herriot - vlastním jménem James Alfred Wight se narodil 3. října 1916.

Absolvoval Vysokou školu veterinární v Glasgově, studium ukončil v roce 1939. V roce 1940 nastoupil veterinární praxi v městě Thirsk v yorkshirském hrabství a nikdy už odtud neodešel - jak stvrzuje ve svých knihách - kromě válečné služby v letectvu.

Je ženatý, má dceru a syna. Psát začal ve „zralém“ věku padesáti let a zcela nečekaně se stal autorem bestsellerů překládaných do všech evropských a mnoha mimoevropských jazyků včetně japonštiny. Kromě svého povolání a spisovnictví má rád hudbu a dlouhé procházky se svými čtvernohými kamarády po Yorkshiru, největším anglickém hrabství.

Yorkshire se rozkládá téměř po celé severní Anglii, pod Skotskem, a má kolem čtyř a půl miliónu obyvatel. Struktura kraje je rozmanitá - široký horský pás Pennin je zčásti z krásného šedobílého vápence porostlého krátkou, ostře zelenou trávou - vhodnou pastvou pro ovce - zčásti z hrubozrnného pískovce, na kterém se daří vřesu a dlouhé, tvrdé a světlounce zelené trávě. I tady se pasou ovce.

Rozlehlá nížina uprostřed hrabství je bohatá a úrodná. Pěstuje se tu obilí a zelenina. Na loukách se pasou stáda krav a býků. Východní hranicí hrabství je moře.

Yorkshiřané svůj kraj milují a jsou jím předznamenáni. Lze říci, že se liší i řečí - tak silný je zdejší dialekt. Mají pocit, že je obyvatelé jižnějších hrabství považují za barbary, kteří se ještě nevzpamatovali z „ohně a meče“, jímž je pokořil Vilém Dobyvatel.

Postavou i povahou jsou spíše robustní, víc praktici než teoretici, pracovití, houževnatí a energičtí. Moc toho nenamluví a jsou spokojeni mezi sebou a sami se sebou. Nemilují citné výlevy a v jednání s „cizáky“ - rozuměj Neyorkshiřany - jsou aLezřctní. Toho však jednou přijmou, toho obdaří přátelstvím věrným, tichým a hlubokým, byt uměřeným. Nade všechno milují volný prostor a člověčí nezávislost. Kterýsi hodnostář, jmenovaný do tohoto kraje a nepříliš spokojený se svým posláním, napsal králi Jindřichu VIII. „... v Yorkshiru jsou páni tak svéhlavě paličatí, že podobné v. celé Anglii nenajdeš...“, a za královny Alžběty šla o zdejších patriotech řeč, že se. chovají „hrubě a drze, jak je ostatně té jejich divočiněvlastní.“ Prý bychom se ukvapili, kdybychom se domnívali, že se od oněch dnů Yorkshiřané příliš změnili - muži, ba ani ženy nepodlehli civilizační změkčilosti. Yorkshire má tvrdou páteř - opřete se o ni, ale nepokoušejte se ji ohnout - i to je sdělení všech knih Jamese Herriota.

E. M.